အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ

သုတ္တန္တပိဋကေ အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ

ဆက္ကနိပါတဿ သံဝဏ္ဏနာဘူတာ

ဘဒ္ဒန္တမဟာဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရေန ကတာ

မနောရထပူရဏီ နာမ

အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ

မရမ္မရဋ္ဌေ ဗုဒ္ဓသာသနသမိတိယာ
မုဒ္ဒဏယန္တာလယေ မုဒ္ဒါပိတာ

ဗုဒ္ဓဝဿေ ၂၅၀၁ မရမ္မဝဿေ ၁၃၁၉ ၁၉၅၇

နိဒါနကထာ

သိရိမတော အမှာကံ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သကလလောကပတ္ထဋမဟာကရုဏာသိနေဟသိနိဒ္ဓဟဒယေန သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတသဗ္ဗညုတာနာဝရဏာဒိဉာဏောဘာသသမုဇ္ဇလိတေန သနရာမရလောကဂရုနာ သဒေဝကဿ လောကဿ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော၊ သော ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန ဝိဘတ္တေသု တီသု သဒ္ဓမ္မေသု ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော နာမ၊ တဒေဝ စ သာသနဋ္ဌိတိယာ ပမာဏံ၊ သတိယေဝ ဟိ တသ္မိံ ဣတရေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နာသတိ၊ ဝုတ္တဉှေတံ **အင်္ဂုတ္တရနိကာယံ**—

“သုတ္တန္တေသု အသန္တေသု၊ ပမုဋ္ဌေ ဝိနယမှိ စ။
တမော ဘဝိဿတိ လောကော၊ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ ယထာ။

သုတ္တန္တေ ရက္ခိတေ သန္တေ၊ ပဋိပတ္တိ ဟောတိ ရက္ခိတာ။
ပဋိပတ္တိယံ ဌိတော ဓီရော၊ ယောဂက္ခေမာ န ဓံသတီ”တိ။

တေနေဝ စ သဒ္ဓမ္မစိရဋ္ဌိတိကာမာ ထေရဝရာ မဟာကဿပါဒယော ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မသင်္ဂီတံ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သင်္ဂီတိမာရောပေတွာ ဗုဒ္ဓသာသနံ သံရက္ခိံသု၊ တံကာလိကာ စ ရာဇာနော သဒ္ဓမ္မာဘိဝုဍ္ဎိကာမာ တေသံ သင်္ဂီတိကာရာနမနုဗလပ္ပဒါနေန သဟာယတ္တမုပါဂမုံ။

တထာ ဟိ စတူဟာဓိကတိမာသပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ မဟာကဿပတ္ထေရပ္ပမုခေဟိ ပဉ္စဟိ အရဟန္တသတေဟိ ရာဇဂဟေ **ပဌမာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ** ကတာ ရညော မာဂဓဿ အဇာတသတ္တုနော ဝိသေသာနုဂ္ဂဟမာဒါယ။

ဝဿသတပရိနိဗ္ဗုတေ စ ဘဂဝတိ မဟာယသတ္ထေရပ္ပမုခေဟိ သတ္တဟိ အရဟန္တသတေဟိ ဝေသာလိယံ **ဒုတိယာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ** ကတာ၊ တဒါ စ ကာလာသောကော မဟီပတိ တေသံ သဟာယတ္တမုပါဂတော။

တထာဂတပရိနိဗ္ဗာနတော ပန ဒွိန္နံ ဝဿသတာနမုပရိ ပဉ္စတ္တိံသတိမေ ဝဿေ မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရပ္ပမုခေဟိ အရဟန္တသဟဿေဟိ ပါဋလိပုတ္တေ **တတိယာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ** ကတာ သကလလောကပတ္ထဋယသဿ ဓမ္မာသောကဿ ဘူပတိနော နိရတိသယာနုဂ္ဂဟံ လဒ္ဓါန။

အံ-၄ ၁—၈

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗုတိတော ပန စတုန္နံ ဝဿသတာနမုပရိ ပဏ္ဏာသေ ဝဿေ လင်္ကာဒီပေ ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇိနော ကာလေ မာတုလဇနပဒေ အာလောကလေဏေ **စတုတ္ထီ ဓမ္မသင်္ဂီတိ** ကတာ ပဉ္စဟိ အရဟန္တသတေဟိ မဟာဓမ္မရက္ခိတတ္ထေရပ္ပမုခေဟိ၊ ယာ လောကေ “ပေါတ္ထကာရောပနသင်္ဂီတိ”တိ ပါကဋာ။

ဗုဒ္ဓဝဿေ ပန စတုဿတာဓိကဒ္ဝိသဟဿာနမုပရိ ပန္နရသမသ္မိံ သမ္ပတ္တေ ဣမသ္မိံ မရမ္မရဋ္ဌေ **မင်းတုန်း**နာမဿ မဟာဓမ္မရာဇိနော ကာလေ မန္တလေးဣတိပါကဋေ ရတနာပုဉ္ဇနဂရေ **ပဉ္စမီ ဓမ္မသင်္ဂီတိ** ကတာ စတုဿတာဓိကဒ္ဝိသဟဿတ္ထေရေဟိ ဒက္ခိဏာရာမဝါသီတိပိဋကဓရဘဒန္တဇာဂရတ္ထေရပ္ပမုခေဟိ တဿေဝ ရညော အနုဝဿေသာနုဂ္ဂဟမာဒါယ၊ ယာ လောကေ “သေလက္ခရာရောပနသင်္ဂီတိ”တိ ဝုစ္စတိ။

ဣတ္ထံ သုဒံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သာသနံ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဟောတိ ဖီတဉ္စ ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ ပုထုဘူတံ ယာဝဇ္ဇတနာ။

စိရကာလတော ပနေတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ လေခပရမ္ပရာယ စေဝ မုဒ္ဒဏပရမ္ပရာယ စ အနေကက္ခတ္တုံ ပရိဝတ္တိယာဘတံ န သက္ကာ ဒါနိ ဝတ္တုံ “ပဌမဒုတိယတတိယာဒိသင်္ဂီတိမာရောပိတာကာရေနေဝ သဗ္ဗသော ပရိသုဒ္ဓ”န္တိ၊ အညဒတ္ထု ပနာဓုနိကပေါတ္ထကေသု သံဝိဇ္ဇမာနေဟိ ကေဟိစိ ပမာဒလေခါဒိသဉ္ဇာတခလိတာဓိကပရိဘဋ္ဌပါဌေဟိ မလီနမေဝေတံ၊ တထာ ဟိ နာနာဒေသီယပေါတ္ထကေသု အညမညံ သံသန္ဒိယမာနေသု အနေကာ ဝိသဒိသပါဌာ ဒိဿန္တိ။

တတောယေဝ စ ဗုဒ္ဓဝစနဿ သုပရိသုဒ္ဓဘာဝကာမာ မဟာထေရာ သသတ္ထန္တရပိဋကတ္တယကောဝိဒါ ဓမ္မဝိနယံ ဝါစေန္တာယေဝ တေ ခလိတာဓိကပရိဘဋ္ဌပါဌေ ဒိသွာ ဧဝံ သမစိန္တေသုံ ကထေသုံ စ—

“အဒ္ဓယဝါဒိနော သုပရိသုဒ္ဓဝစနဿ တဿ ဘဂဝတော ပါဝစနံ အဒ္ဓယံ သုပရိသုဒ္ဓံ နိမ္မလမေဝဿ၊ ဣမေသု ပန ပါဝစနပေါတ္ထကေသု အညမညံ ဝိသဒိသာ စေဝ အပရိသုဒ္ဓါ စ ပါဌာ ဒိဿန္တိ၊ နိဿံသယံ ခေါ အယမေဝ မူလပါဌော၊ ယော နေသံ ယုတ္တိသမ္ပန္နော၊ တဒညော ပန ပမာဒလေခပါဌောယေဝ၊ တာဒိသာ စ ဒိဿန္တိ အာဓုနိကပါဝစနပေါတ္ထကေသု ကိသ္မိဉ္စိ ကိသ္မိဉ္စိ ဌာနေ။

ကာမဉ္စေတေဒါနိ န တာဝ ဗဟုတရာ၊ ယာဝ ယထာဘူတံ ပါဠိယာ အတ္ထံ ပဋိသေဓေယျုံ၊ ဧတရဟိ ပန အသောဓိယမာနာ တေ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ

ကာလေ ဗဟုတရာ ဗဟုတရာ ဘဝေယျုံ၊ တံကာလိကာ စ ပစ္ဆိမာ ဇနာ တေ သောဓေတုံ အသမတ္ထာ ယထာဓိပ္ပေတံ ပါဠိယာ အတ္ထံ န သမ္မာ ဇာနေယျုံ၊ ဧဝမေတေ သဒ္ဓမ္မဿ သမ္မောသာယ အန္တရဓာနာယ သံဝတ္တေယျုံ။

ဝုတ္တံ ဟေတံ **အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ**—

‘ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သဒ္ဓမ္မဿ သမ္မောသာယ အန္တရဓာနာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ကတမေ ဒွေ၊ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ စ ပဒဗျဉ္ဇနံ အတ္ထော စ ဒုန္နီတော၊ ဒုန္နိက္ခိတ္တဿ ဘိက္ခဝေ ပဒဗျဉ္ဇနဿ အတ္ထောပိ ဒုန္နယော ဟောတိ၊ ဣမေ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဒွေ ဓမ္မာ သဒ္ဓမ္မဿ သမ္မောသာယ အန္တရဓာနာယ သံဝတ္တန္တီ’တိ။

ယံနူန မယံ တေ သောဓေတွာ နိမ္မလံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သမ္ပတိဋ္ဌာပေယျာမ၊ တဒဿ သဒ္ဓမ္မစိရဋ္ဌိတိယာ ဗဟုဇနဟိတာယ ဗဟုဇနသုခါယ စ၊ တံ ပန န သုကရံ သမ္ပာဒေတုံ အညတြ ဓမ္မိကရာဇူနမနုဂ္ဂဟေနာ”တိ။

သာ ပနာယံ ကထာ ပတ္တဋ္ဌာ သာဓုဇနပရမ္ပရာယ၊ သုတာ စ **ဦးနု** နာမ- ဓေယျဂ္ဂမဟာမစ္စပ္ပမုခေဟိ မရမ္မရဋ္ဌိဿရေဟိ၊ သုတွာန တေ ဧဝံ သမစိန္တေသုံ သမ္မန္တယိံသု စ “န ခေါ ပနေတံ အမှာကံ ပတိရူပံ၊ ယေ မယံ ပုဗ္ဗကေဟိ ဓမ္မိကေဟိ ဓမ္မရာဇူဟိ သမနုဂ္ဂဟိတဿ ဗုဒ္ဓသာသနဿ ပရိဟာနိကာရဏံ ပဿမာနာယေဝ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ အပ္ပေါဿုက္ကာ ဝိဟရေယျာမ၊ ယံနူန မယံ သာသနောပကာရုပါယေ သမ္ပာဒေတွာ ဝိသေသတော စ အာဓုနိကပါဝစန- ပေါတ္ထကေသု ဒိဿမာနေ သံသယဋ္ဌာနီယေ ပမာဒလေခပါဌေ သံသောဓေတု- ကာမာနံ မဟာထေရာနံ အဇ္ဈာသယံ ပရိပူရေတွာ ဗုဒ္ဓသာသနံ အနုဂ္ဂဏှေယျာ- မာ”တိ၊ အထ တေ သဗ္ဗေပိ သာသနာနုဂ္ဂဟာယ ကတသန္နိဋ္ဌာနာ အဟေသုံ။

အနုဂ္ဂဟိတုကာမေဟိပိ စ တေဟိ န သက္ကာ အာဏာယ ကာတုံ ဝိနာ မဟာဇနသန္နိသဇ္ဇာတောပဒေသေန၊ မဟာဇနပ္ပတိနိဓိဘူတာ ဟိ တေရဟိ မရမ္မိကာ ရာဇာနော၊ ဥပဒေသော စ သန္ထာဂါရသမိတိယံ မဟာဇနပ္ပတိ- နိဓိဘူတာနံ မတိသဇီဝါနံ ဆန္ဒေနေဝ သမုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟာယ သန္ထာဂါရသမိတိယံ ဧကံ ဓမ္မုပဒေသံ ပညာပေတွာ **ဗုဒ္ဓသာသနသမိတိ** နာမ မဟာသမိတိ သမုဋ္ဌာပိတာ။ တဿာ ခေါ ပန သမိတိယာ သဘာပတိ ဟောတိ သတိုးသီရိသုဓမ္မောပါဓိဓာရီ **ဆာဦးသွင်**ဝှယော မဟာသေဋ္ဌိ၊ ဥပ- သဘာပတိ ပန သတိုးသီရိသုဓမ္မောပါဓိဓာရီယေဝ **ဦးသိမ်းမောင်**ဝှယော ပဓာနဉ္ဇဝိနိစ္ဆယမန္တိရမှိ မဟာကမ္မဒဿာဓိပတိ၊ သဗ္ဗကမ္မဝိဓာယကော ပန

ဟိတဓရော သတိုးမဟာသရေစည်သူပါဓိကော **ဦးချန်ထွန်း**ဥယော ပဓာနဥ္ဇ-
ဝိနိစ္ဆယမန္ဒိရမှိ မဟာကမ္မဒသော၊ ဘဏ္ဍာပ္ပဒါဒကော ပန ရဋ္ဌိဿရာနံ ပတိနိဓိ-
ဘူတော **ဦးဝင်း** နာမဓေယျော သာသနဋ္ဌာနိကမဟာမတ္တော။

အထ တေ ဗုဒ္ဓသာသနသမိတိကာ “ယာယေဝ ခေါ ပနတ္ထာယ သမုဋ္ဌာ-
ပိတာယံ သမိတိ၊ တဒတ္ထမိဒါနိ ဝိသေသတော ကာဟာမာ”တိ မရမ္မရဋ္ဌေ-
ဘိပါကဋဂုဏာသမုဒယသမုဒိတေ တတ္ထ တတ္ထ ပဓာနနာယကဘူတေ ပရော-
ပဏ္ဏာသမဟာထေရေ ဒီဃဒဿိနော နိမန္တိယ ဧဝမာရောစေသုံ “အယံ ဘန္တေ
အမှာကံ ဗုဒ္ဓသာသနမဟာသမိတိ ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟတ္ထာယေဝ ရဋ္ဌိဿရာနံ
ဓမ္မပ္ပဒေသေန သမုဋ္ဌာပိတာ၊ သစေဒါနိ ဘန္တေ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဓမ္မသင်္ဂီတိံ ကတွာ
သာသနံ ပဂ္ဂဏှိတုံ ယုဇ္ဇေယျ၊ မဟာထေရာ စ တထာ ကာတုမိစ္ဆေယျုံ၊
ဝိဿတ္ထာဝ ဘန္တေ ကရောန္တု၊ မယံ တတ္ထ ကာယဉာဏပစ္စယဗလေဟိ နိရဝသေသံ
ဗျာဝဋာ ဘဝိဿာမာ”တိ။

အထ ခေါ တေ မဟာထေရာ “ဓမ္မသင်္ဂီတိံ ကရိဿာမာ”တိ ကတသန္နိဋ္ဌာနာ
ဧဝံ ပဋိဝေဒေသုံ “ကတ္တဗ္ဗာယေဝေသာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ၊ နေသာ န ကတ္တဗ္ဗာ၊
တသ္မာ မယံ ဒါနိ ပိဋကပေါတ္ထကာနိ ပဉ္စမသင်္ဂီတိသိလာလေခါယ သမာ-
နေတွာ တာနိယေဝ သရီရံ ကတွာ ပါဠိသံသောဓနပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဓမ္မသင်္ဂီတိံ ကဿာမ၊
ယာယ အာဓုနိကပေါတ္ထကေသု ပရမ္ပရာပရိဝတ္တနဝသေန သဉ္ဇာတာ ပမာဒ-
လေခပါဌာ စ နိရာကရိယိဿန္တိ၊ ဝိသောဓိတဉ္စ သုပရိသုဒ္ဓံ ပါဠိဝစနမူလံ
လဘိတွာ တံ မုဒ္ဒါပေတွာ သကလလောကေ နာနာရဋ္ဌေသု နာနာဒေသေသု
ဗျာပနဝသေန ဗုဒ္ဓသာသနဿ စိရဋ္ဌိတိ စ သာဓိယိဿတိ၊ သဗ္ဗေ စ ထေရဝါဒိကာ
ရဋ္ဌာ မရမ္မရဋ္ဌသဟိတာ ဧကတော ဟုတွာ ဗုဒ္ဓသာသနံ အဘူတပုဗ္ဗပဂ္ဂဟေန
ပဂ္ဂဏှိတုံ လဘိဿန္တိ၊ သာ စ ပုရိမိကာ ပဉ္စ သင်္ဂီတိယော ဥပနိဓာယ **ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ**
နာမ ဘဝိဿတိ၊ တဉ္စ သဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ ဗဟုဇနဟိတာယ ဗဟုဇနသုခါယ
အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ဗဟူနိ ပနေတ္ထ အာဝဿကကိစ္စာနိ
ပဋိကစ္စေဝ သမာဒပေတဗ္ဗာနိ တုမှာကမာယတ္တာနိ၊ တသ္မာ သင်္ဂီတိကာလ-
ဝဝတ္ထာနာဒိကိစ္စံ တုမှာကံယေဝ ဘာရော ဟောတူ”တိ။

အထ တေ ဗုဒ္ဓသာသနသမိတိကာ သာသနပါလကာနံ မဟာထေရာနံ
ဆန္ဒဉ္စ ရုစိဉ္စ သမာဒါယ ဩဝါဒဉ္စ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ထေရာနံ ဧဝ
အတ္တနော စ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာနံ ပရိနိဋ္ဌာနသမယံ သလ္လက္ခေတွာ “အယံ ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာနတော စတုဿတာဓိကာနံ ဒွိန္နံ ဝဿသဟဿာနမုပရိ

အဋ္ဌနဝုတိမေ ဝဿေ ဝေသာခပုဏ္ဏမိတော ပဋ္ဌာယ အာရဘိတဗ္ဗာ၊ ဒွေ စ ဝဿာနိ ကတ္တဗ္ဗာ၊ ပဉ္စန္နံ စ သာသနဝဿသဟဿာနမုပရူပဝဿေ ဝေသာခပုဏ္ဏမိယံယေဝ ပရိနိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ”တိ သင်္ဂီတိကာလံ ဝဝတ္ထပေသုံ။

တတော ပဋ္ဌာယ စ တေ ပုနပ္ပုနံ သန္နိပတိတွာ သမ္မန္တယိတွာ သင်္ဂီတိယာ ပုဗ္ဗကိစ္စေသု နိရန္တရံ ဗျာဝဋာ ဟောန္တိ၊ “မဟန္တံ ခေါ ဇိနသာသနံ မဟတိယာယေဝေတံ ပူဇာယ ပူဇနီယ”န္တိ မန္တွာ တေဟိ ကာရာပိတာနိ မဟန္တမဟန္တာနိ သာသနမန္ဒိရာနိ၊ တတ္ထ သင်္ဂီတိံ ကုရုမာနဿ ဘိက္ခုသံဃဿ သုခသန္နိသဇ္ဇတ္ထံ သန္နိပါတဋ္ဌာနဘူတံ မဟန္တံ သင်္ဂီတိမန္ဒိရံ ရန်ကုန် နာမ ရာဇဓာနိယံ **သီရိမင်္ဂလတ္တလေ ကမ္ဘာအေး** (လောကသာမ) နာမကဿ စေတိယဿ အာသန္နေ သေလပဗ္ဗတဂုဟာဝေသေန ကာရာပိတံ တိဘူမကံ ပါယသော သိလာဇတုကာယောမယံ၊ ဧဝံ မဟန္တမ္ပေတံ ဧကသံဝစ္ဆရေနေဝ ပရိနိဋ္ဌာပိတံ ဣဒ္ဓိယာ မညေ နိမ္မိတံ၊ တဉ္စ ဗဟိ ဌတွာ အပေက္ခတံ သယံဇာတသေလပဗ္ဗတော ဝိယ ဒိဿတိ၊ အန္တော ပဝိသိတွာ ဩလောကယတံ ပန ဩလောကိတောလောကိတဋ္ဌာနတော ဒဿနီယံ ပါသာဒိကံ ရမဏီယံ အတိတ္တိကရမေဝ ဟုတွာ ဒေဝဝိမာနမိဝ ခါယတိ။ တဿ ပနာဝိဒူရေ အဍ္ဎတေယျာနံ သင်္ဂီတိကာရဘိက္ခုသဟဿာနံ နိဝါသပ္ပဟောနကာ စတ္တာရော ဇဋ္ဌကမယာ မဟာပါသာဒါ စေဝ ဇဋ္ဌကမယာယေဝ ဘောဇနမဟာသာလာ စ မဟာသိမာပါသာဒါဒယော စ မုဒ္ဒဏယန္တသာလာ စ တထေဝ ကာရာပိတာ။

မဟာထေရာပိ စ “သင်္ဂီတိကိစ္စံ နာမ ထေရာဓေယျံ၊ ထေရာနံ ဩဝါဒေနေဝ ကတ္တဗ္ဗံ၊ န ဝိနာ တေန၊ တသ္မာ ဘိက္ခုသံဃဿ စေဝ ဥပါသကာနဉ္စ သဗ္ဗမ္ပိ သင်္ဂီတိပဋိဗဒ္ဓမောဝါဒံ ဒါတုံ ဘဝိတဗ္ဗမေတ္ထ ဩဝါဒဒါယကသံဃသဘာယပိ”တိ မရမ္မရဋ္ဌဇေဋ္ဌပမေ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတောပါဓိဓာရိနော စ ရဋ္ဌောဝါဒါစရိယသမ္မတေ စ ရဋ္ဌဝိနယဓရသမ္မတေ စ အညေ စာဘိပါကဋဂရုဘာဝနီယာဒိဂုဏဂဏသမင်္ဂိနောတိ ပရောသတံ နာယကမဟာထေရေ ဥစ္စိနိတွာ “ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိဩဝါဒါစရိယသံဃနာယကသဘံ” နာမေကံ ပဓာနမဟာသံဃသဘံ ပတိဋ္ဌာပေသုံ၊ တေ စ နာယကမဟာထေရာ သမ္ဗုဒ္ဓဝစနရတနာကရပါရဂေ ဝိဝိဓသတ္ထန္တရဂဟနာသင်္ဂစာရိနေ ထေရာနုထေရေ ပဉ္စဝီသတိမတ္တေ သမုစ္စိနိတွာ “ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိဓုရန္ဓရသဘာ”တိ စ သမ္မန္နိတွာ တဿာ သဘာယ ဘာရံ နိယျာတေသုံ သဗ္ဗာနိ သင်္ဂီတိပဋိဗဒ္ဓကိစ္စာနိ သံဝိဒဟိတုံ။ တေ စ သင်္ဂီတိဓုရန္ဓရသဘိကာ ထေရာ သကလမရမ္မရဋ္ဌေ **ညောင်ရမ်းဆရာတော်**တိ အဘိပါကဋံ “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတော” ပါဓိနာ စေဝ “အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု” ပါဓိနာ စာတိ

ဒွီဟိ မရမ္မရဋ္ဌိဿရသမပ္ပိတေပါဓိဟိ ဝိရာဇိတံ ဇာတိယာ အာသီတိဝဿိကံ ဥပသမ္ပဒါယ သဋ္ဌိဝဿံ “ဘဒ္ဒန္တရေဝတံ” နာမ မဟာထေရဝရံ သဘာပတိံ ကတွာ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ စေဝ နာနာသတ္ထေသု စ ကောဝိဒေ ဓမ္မာစရိယ-ကဝိပဒပ္ပတ္တေ ဘိက္ခူ ဥစ္စိနိတွာ အဋ္ဌဒသာဒိဝဂ္ဂဝသေန ပရောသတံ ပါဠိ-ဝိသောဓကေဝဂ္ဂေ စေဝ သမ္ဗဟုလေ စ ပဋိဝိသောဓကေဝဂ္ဂေ ဗန္ဓာပေတွာ ဝိသောဓနေပ္ပဋိဝိသောဓနေဟိ ဗုဒ္ဓဝစနံ သုပရိသုဒ္ဓတ္တံ ပဋိပါပေတွာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ-မကံသု ယထာ တံ ပေါရာဏကသင်္ဂီတိကာရာ။

ဧဝံ သင်္ဂီတိမာရောပိတဿ တေပိဋကဿ ဗုဒ္ဓဝစနဿ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ-ဘူတာ အဋ္ဌကထာယော စ သံဝိဇ္ဇန္တိ မနောရမာယ တန္တိနယာနုစ္ဆဝိကာယ ဘာသာယ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသာဒီဟိ ထေရဝရေဟိ ကတာ။

တာသမ္ပိ အဋ္ဌကထာနံ သဒေသီယမူလေဟိ စေဝ ဝိဒေသီယမူလေဟိ စ သံသန္ဒိတွာ တေပိဋကဿ ဝိယ ဗုဒ္ဓဝစနဿ ဝိသောဓနေပဋိဝိသောဓနေဝသေန မဟာထေရာ ပါဝစနဒဿိနော သံဝဏ္ဏနာကောဝိဒါ ပါဠိသောဓနမကံသု။

ဣစ္စေဝမဋ္ဌကထာယော စ ပမာဒခလိတာဒိက ပရိဘဋ္ဌပါဌာနံ နိရာကရဏ-ဝသေန ဝိသောဓိတာ စေဝ ပဋိဝိသောဓိတာ စ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓသာသနမုဒ္ဒဏ-ယန္တာလယေ သမပ္ပိတာ သုဋ္ဌု မုဒ္ဒါပဏာယ။

မုဒ္ဒါပဏကာလေ စ ပိဋကတ္တယမုဒ္ဒါပနေ ဝိယ မဟာထေရဝရာ မူလ-သောဓေယျပတ္တပါဌကေဟိ ဂဟဋ္ဌပဏ္ဍိတေဟိ စေဝ ဓမ္မာစရိယဘိက္ခုပဏ္ဍိတေဟိ စ အနေကဝါရံ ပရိသောဓိတံ ဩသာနသောဓေယျပတ္တံ ပဋိဝိသောဓိတမူလ-ပေါတ္ထကေန စေဝ အညေဟိ သဒေသ ဒေသန္တရိက အဋ္ဌကထာပေါတ္ထကေဟိ စ ဝိဝိဓဗျာကရဏာဒိသတ္ထေဟိ စ ပုနပ္ပုနံ သံသန္ဒေတွာ သုဝိသဒ ပရိဗျတ္တ-ကဏ္ဍဝါရ ဝါကျစ္ဆေဒ သင်္ကေတတတ္ထ သမ္မာပေတွာ မဟတာ ပရိဿမေန ဩသာနသောဓနမကံသု။

ဧဝမေတာသမ္ပိ စ သုဝိသောဓိတာနံ အဋ္ဌကထာနံ သင်္ဂီတိဘာရနိတ္ထာရကာ မဟာထေရာ နိခိလမရမ္မရဋ္ဌေ **မစိုးရိမ်ဆရာတော်**တိ အဘိပါကဋံ “အဂ္ဂမဟာ-ပဏ္ဍိတော” ပါဓိနာ စေဝ “အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု” ပါဓိနာ စာတိ ဒွီဟိ မရမ္မရဋ္ဌိဿရသမပ္ပိတေပါဓိဟိ ဝိရာဇိတံ ဇာတိယာ ဆသတ္တတိဝဿိကံ ဥပသမ္ပဒါယ ဆပ္ပဉ္ဉာသဝဿံ “ဘဒ္ဒန္တသူရိယာဘိဝံသံ” နာမ မဟာထေရဝရံ သဘာပတိံ ကတွာ ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိကာရကပရိယာပန္နေဟိ ထေရာနုထေရေဟိ သင်္ဂမ္မ ပဋ္ဌနတ္တာယ သမာရဘိံသု ယထာ တံ ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိဓမ္မသင်္ဂါယနာကာလေ။

ဧဝမေတာသံ အဋ္ဌကထာနံ သံသောဓနေ-မုဒ္ဒါပနေ-သမ္ပဋ္ဌနေသု ကရိယမာနေသု ရဋ္ဌိဿရဂဏော အဂ္ဂမဟာမစ္စော **ဦးနု** နာမဓေယျော မဟာသယော စေဝ ဗုဒ္ဓသာသနသမိတိယံ သမ္ဘတိ ဘဏ္ဍာဂုပ္ပါဒကော ရဋ္ဌိဿရာနံ ပတိနိဓိဘူတော **ဦးဘစော** နာမဓေယျော သာသနဋ္ဌာနိကမဟာမတ္တော စာတိဣမေပိ တံကိစ္စသမ္ပာဒနာယ ပါဠိသင်္ဂီတိကာလေ ဝိယ မဟုဿာဟေန ဗျာဝဋာ ဟောန္တိ။

ဣစ္စေဝမေတာပိ အဋ္ဌကထာယော ထေရဝါဒိနေကာယိကဝိဗုဓပ္ပမုခါနံ သတ္ထာဂမရတနာလယသာရဂါဟီနံ ဝေယျာကရဏကေသရီနံ အစ္စန္တနိမ္မလဉာဏဝါရိနာ ပရိဓောဝိတာ သင်္ဂမ္မ စ ပဋ္ဌိတာ၊ တာ ဝိဗုဓပ္ပဝရေကဂေါစရာ ဝိမုတ္တိရသဿာဒဒါယိနိယော ပိဋကတ္တယဿတ္ထံ ပရိဗျတ္တံ ပကာသေန္တိယော စိရံ ဝိလသန္တိယော လောကတ္တယသိဒ္ဓိံ သာဓယန္တုတိ။

တေနေတံ ဝုစ္စတိ—

၁။ မူလကံ ပရိယတ္တိဝ၊ သာသနဿ မဟေသိနော။
ပရိယတ္တိပ္ပမာဏာ ဟိ၊ စိရံ သဒ္ဓမ္မသဏ္ဌိတိ။

၂။ တသ္မာ တံ ရက္ခိတုံ ထေရာ၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ ပုရာ။
ရာဇာနော ဥပနိဿာယ၊ အကံသု ဓမ္မသင်္ဂဟေ။

၃။ **ပဌမံ** ဓမ္မသင်္ဂီတိံ၊ **အဇာတသတ္တု** ရာဇိနော။
အနုဂ္ဂဟေန ကတွာန၊ ပါလယုံ ဇိနသာသနံ။

၄။ **ဒုတိယံ** တု တထာ ကတွာ၊ **ကာလာသောကဿ** ရာဇိနော။
ကာလေ တမုပနိဿာယ၊ ပါလယုံ ဇိနသာသနံ။

၅။ **တတိယံ**ပိစ ကတွာန၊ **ဓမ္မာသောကဿ** ရာဇိနော။
အနုဂ္ဂဟေန ဗုဒ္ဓဿ၊ သာသနံ အဘိပါလယုံ။

၆။ **စတုတ္ထိံ** ပန လင်္ကာယံ၊ **ဝဋ္ဋဂါမဏိ**ရာဇိနော။
ကာလမှိ ပေါတ္ထကာရုဠှံ၊ ကတွာန ပါလယုံ တထာ။

၇။ ဣမသ္မိံ မရမ္မရဋ္ဌေပိ၊ **မင်းတုန်း**နာမ နရာဓိပံ။
ရဇ္ဇံ သမနုသာသန္တံ၊ ရတနတ္တယမာမကံ။

၈။ သန္နိဿာယ မဟာထေရာ၊ ထိရသီလာ ဂုဏာကရာ။
ပဉ္စမိံ ဓမ္မသင်္ဂီတိံ၊ ကရောန္တာ သာသနဋ္ဌိတိံ။

၉။ ပဋ္ဌယန္တာ လိခါပေတွာ၊ သီလာပဋ္ဋေသု ပေဋကံ။
ဝါယာမေန မဟန္တေန၊ ပါလယုံ ဇိနသာသနံ။

၁၀။ ဣတ္ထံ ပုရာ မဟာထေရာ၊ ရာဇာနော စာပိ ဓမ္မိကာ။
သာသနံ ပရိပါလေသုံ၊ ဇီဝိတံ ဝိယ အတ္တနော။

၁၁။ တထာပိ ခလိတာဒါနိ၊ ဒိဿန္တိ ပိဋကတ္တယေ။
ပရမ္ပရာယ လေခါယ၊ သဋ္ဌာတော မုဒ္ဒဏေန စ။

၁၂။ ဒိသွာန တေ မဟာထေရာ၊ ဝါစေန္တာဝ တိပေဋကံ။
ဝုဍ္ဎမာနနယေနေဝံ၊ စိန္တေသုံ မန္တယိံသု စ။

၁၃။ “ကတွာန သာခုကံ ဂန္ထ- သုဒ္ဓိကံ သာသနာယုကံ။
ယံနူန ဓမ္မသင်္ဂီတိံ၊ ကရေယျာမ မယံ” ဣတိ။

၁၄။ တေမတ္ထံ သုဏိတွာန၊ **ဦးနု** နာမ မဟာသယော။
မရမ္မဝိသယေ **အဂ္ဂ- မဟာမစ္စ**ဓုရန္ဓရော။

၁၅။ “သာသနာယတ္တကိစ္စာနိ၊ သမ္ပာဒေန္တာ ဝိသေသတော။
သင်္ဂီတိယဋ္ဌ ထေရာနံ၊ သမ္ပူရေန္တာ မနောရထံ။

၁၆။ ယထာ ရက္ခိံသု ပေါရာဏာ၊ သုရာဇာနော တထာ မယံ။
သံရက္ခေယျာမ သမ္ဗုဒ္ဓ- သာသနံ” ဣတိ စိန္တိယ။

၁၇။ မဟာမစ္စေဟိ အညေဟိ၊ သင်္ဂမေဟိ စ မန္တိယ။
သုပ္ပတိဋ္ဌာပယိတွာန၊ **ဗုဒ္ဓသာသန**သင်္ဂမံ။

၁၈။ မဟာထေရာနမာဒါယ၊ ဆန္ဒံ ဣဓ နိဝါသိနံ။
အညေသု သီဟဠာဒီသု၊ ဝိဒေသေသု စ ဝါသိနံ။

၁၉။ ကာရေတွာ ဓမ္မသင်္ဂီတိံ၊ သောဓေတွာ သတ္ထုသာသနံ။
သဒ္ဓမ္မာနုဂ္ဂဟတ္ထာယ၊ ကရံ ဒဠှပရက္ကမံ။

၂၀။ **သိရီမင်္ဂလ**ဝိချာတေ၊ ထလသ္မိံ ပဝရေ သုဘေ။
စေတိယဿာဝိဒူရမှိ၊ **ကမ္ဘာအေး** ဣတိသညိနော။

၂၁။ ဂုဟာဝေသေန ကာရေတွာ၊ မဟာသင်္ဂီတိမန္ဒိရံ။
အာဝါသာဒိဉ္စ ဘိက္ခူနံ၊ ကာရေသိ မုဒ္ဒဏာလယံ။

၂၂။ ဂန္ထသံသောဓနံ ဓမ္မ- သင်္ဂီတိယာ တု ပဏ္ဍိတာ။
မဟာထေရဝရာကံသု၊ သတိမန္တာ ပုနပ္ပုနံ။

၂၃။ မုဒ္ဒါပေန္တေ စ ပဿိတွာ၊ မဟာထေရေဟိ ပဥ္စဟိ။
သောဓေယျပတ္တမောသာနံ၊ နိမ္မလတ္တံ သုပါဠိတံ။

၂၄။ ကတွာ သုဝိသဒံ ဗုဒ္ဓ၊ ဘာသိတံ ပိဋကတ္တယံ။
ယထာ မုဒ္ဒါပိတံ အာသိ၊ သာသနတ္ထံ မဟေသိနော။

၂၅။ တထာ အဋ္ဌကထာယော စ၊ သံသောဓေတွာ ပုနပ္ပုနံ။
သုဒ္ဓါ မုဒ္ဒါပိတာ ဟောန္တိ၊ သဗ္ဗလောကတ္ထသိဒ္ဓိယာတိ။

၂၅၀၁ - ဗုဒ္ဓဝဿေ

ဧကကနိပါတ အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ

မာတိကာ	ပိဋ္ဌက်
ဂန္ထာရမ္ဘကထာ	၁
၁-ရူပါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၃
၂-နီဝရဏပ္ပဟာနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၂၂
၃-အကမ္မနိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၄၀
၄-အဒန္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၄၁
၅-ပဏိဟိတအစ္ဆဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၄၂
၆-အစ္ဆရာသင်္ဃာတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၄၆
၇-ဝီရိယာရမ္ဘာဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၅၆
၈-ကလျာဏမိတ္တတာဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၆၂
၉-ပမာဒါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၆၅
၁၀-ဒုတိယပမာဒါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၆၅
၁၁-အဓမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၇၂
၁၂-အနာပတ္တိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၇၃
၁၃-ဧကပုဂ္ဂလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၇၃
၁၄-ဧတဒဂ္ဂဝဂ္ဂ ၁-ပဌမဝဂ္ဂ ဧတဒဂ္ဂပဒဝဏ္ဏနာ	၉၆
အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဝတ္ထု	၁၀၅
သာရိပုတ္တ-မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဝတ္ထု	၁၁၆
မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထု	၁၂၆
အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဝတ္ထု	၁၄၃
ဘဒ္ဒိယတ္ထေရဝတ္ထု	၁၅၀
လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယတ္ထေရဝတ္ထု	၁၅၂
ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇတ္ထေရဝတ္ထု	၁၅၃
မန္တာဏိပုတ္တ-ပုဏ္ဏတ္ထေရဝတ္ထု	၁၅၆
မဟာကစ္စာနတ္ထေရဝတ္ထု	၁၆၀

မာတိကာ | ပိဋ္ဌက်

၂-ဒုတိယဝဂ်

စူဠပန္ထကတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၁၆၄
သုဘူတိတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၁၇၃
ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၁၇၅
ကင်္ခါရေဝတတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၁၈၀
သောဏကောဠိဝိသတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၁၈၁
သောဏကုဋိကဏ္ဏတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၁၈၅
သီဝလိတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၁၉၀
ဝက္ကလိတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၁၉၄

၃-တတိယဝဂ်

ရာဟုလ-ရဋ္ဌပါလတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၁၉၇
ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၀၃
ဝင်္ဂီသတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၀၈
ဥပသေနဝင်္ဂန္တပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၁၁
ဒဗ္ဗတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၁၃
ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၁၅
ဗာဟိယဒါရုစီရိယတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၁၇
ကုမာရကဿပတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၂၀
မဟာကောဋ္ဌိတတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၂၂

၄-စတုတ္ထဝဂ်

အာနန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၂၃
ဥရုဝေလကဿပတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၃၀
ကာဠုဒါယိတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၃၃
ဗာကုလတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၃၆
သောဘိတတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၄၀
ဥပါလိတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၄၁
နန္ဒကတ္ထေရဝတ္ထု	....	....	၂၄၂

မာတိကာ	ပိဋ္ဌ
နန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု	၂၄၄
မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဝတ္ထု	၂၄၆
သာဂတတ္ထေရဝတ္ထု	၂၅၁
ရာဓတ္ထေရဝတ္ထု	၂၅၃
မောဃရာဇတ္ထေရဝတ္ထု	၂၅၆

၅-ပဉ္စမဝဂ္ဂ

မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီဝတ္ထု	၂၆၁
ခေမာထေရီဝတ္ထု	၂၆၄
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီဝတ္ထု	၂၆၆
ပဋာစာရာထေရီဝတ္ထု	၂၇၅
ဓမ္မဒိန္နာထေရီဝတ္ထု	၂၇၈
နန္ဒာထေရီဝတ္ထု	၂၈၀
သောဏာထေရီဝတ္ထု	၂၈၁
ဗကုလာထေရီဝတ္ထု	၂၈၃
ကုဏ္ဍလကေသာထေရီဝတ္ထု	၂၈၃
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီဝတ္ထု	၂၈၈
ဘဒ္ဒါကစ္စာနာထေရီဝတ္ထု	၂၈၉
ကိသာဂေါတမီထေရီဝတ္ထု	၂၉၀
သိင်္ဂါလကမာတာထေရီဝတ္ထု	၂၉၃

၆-ဆဋ္ဌဝဂ္ဂ

တပုဿ-ဘလ္လိကဝတ္ထု	၂၉၃
အနာထပိဏ္ဍိကသေဋ္ဌိဝတ္ထု	၂၉၅
စိတ္တဂဟပတိဝတ္ထု	၂၉၆
ဟတ္ထကအာဠဝကဝတ္ထု	၂၉၉
မဟာနာမသက္ကဝတ္ထု	၃၀၂
ဥဂ္ဂဂဟပတိဝတ္ထု	၃၀၃
ဥဂ္ဂတဂဟပတိဝတ္ထု	၃၀၄

မာတိကာ			ပိဋ္ဌက်
သုရုမ္ဘဝတ္ထု	....	....	၃၀၅
ဇီဝကဝတ္ထု	....	....	၃၀၆
နကုလပိတုဂဟပတိဝတ္ထု	...	....	၃၀၇

၇-သတ္တမဝဂ္ဂ

သုဇာတာဝတ္ထု	....	....	၃၀၉
ဝိသာခါဝတ္ထု	....	....	၃၁၁
ခုဇ္ဇုတ္တရာ-သာမာဝတီဝတ္ထု	....	....	၃၂၁
ဥတ္တရာနန္ဒမာတာဝတ္ထု	....	....	၃၄၂
သုပ္ပဝါသာဝတ္ထု	....	....	၃၄၇
သုပ္ပိယာဝတ္ထု	....	....	၃၄၈
ကာတိယာနီဝတ္ထု	....	....	၃၄၉
နကုလမာတာဝတ္ထု	....	....	၃၅၁
ကာဠီကုရရဃရိကာဝတ္ထု	....	....	၃၅၁
၁၅-အဋ္ဌာနပါဠိ ၁-ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၅၂
၂-ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၆၂
၁၆-ဧကဓမ္မပါဠိ ၁-ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၆၅
၂-ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၆၈
၃-တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၇၁
၄-စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၇၇
၁၇-ပသာဒကရဓမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၈၀
၁၈-အပရအစ္ဆရာသင်္ဃာတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၈၁
၁၉-ကာယဂတာသတိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၄၁၀
၂၀-အမတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၄၁၆

အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယ ဧကကနိပါတဿ မာတိကာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကကနိပါတ

အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ကရုဏာသီတလဟဒယံ၊ ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမံ။
သနရာမရလောကဂရုံ[၁]၊ ဝန္ဒေ **သုဂတံ** ဂတိဝိမုတ္တံ။

ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ ဘာဝေတွာ စေဝ သစ္ဆိကတွာ စ။
ယံ ဥပဂတော ဂတမလံ၊ ဝန္ဒေ တမနုတ္တရံ **ဓမ္မံ**။

သုဂတဿ ဩရသာနံ၊ ပုတ္တာနံ မာရသေနမထနာနံ။
အဋ္ဌန္နမ္ပိ သမူဟံ၊ သိရသာ ဝန္ဒေ **အရိယသံဃံ**။

ဣတိ မေ ပသန္နမတိနော၊ ရတနတ္တယဝန္ဒနာမယံ ပုညံ။
ယံ သုဝိဟတန္တရာယော၊ ဟုတွာ တဿာနုဘာဝေန။

ဧကကဒုကာဒိပဋိမဏ္ဍိတဿ **အင်္ဂုတ္တရာဂမဝရဿ**။
ဓမ္မကထိကပုင်္ဂဝါနံ၊ ဝိစိတ္တပဋိဘာနဇနနဿ။

အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ၊ **အဋ္ဌကထာ** အာဒိတော ဝသိသတေဟိ။
ပဉ္စဟိ ယာ သင်္ဂီတာ၊ အနုသင်္ဂီတာ စ ပစ္ဆာပိ။

သီဟဠဒီပံ ပန အာဘတာထ ဝသိနာ မဟာမဟိန္ဒေန။
ဌပိတာ သီဟဠဘာသာယ၊ ဒီပဝါသီနမတ္ထာယ။

၁-သနရာမရလောကဂရုံ (သီ၊ သျာ)

အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဠဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
တန္တိနယာနုစ္ဆဝိကံ၊ အာရောပေန္တော ဝိဂတဒေါသံ။

သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသဒီပါနံ[1]။
သုနိပုဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသီနံ[2]။

ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတ, မတ္ထံ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ။
သုဇနဿ စ တုဋ္ဌတ္ထံ၊ စိရဋ္ဌိတတ္ထဉ္စ ဓမ္မဿ။

သာဝတ္ထိပဘူတီနံ၊ နဂရာနံ ဝဏ္ဏနာ ကတာ ဟေဋ္ဌာ။
ဒီဃဿ မဇ္ဈိမဿ စ၊ ယာ မေ အတ္ထံ ဝဒန္တေန။

ဝိတ္ထာရဝသေန သုဒံ၊ ဝတ္ထူနိ စ တတ္ထ ယာနိ ဝုတ္တာနိ။
တေသမ္ပိ န ဣဓ ဘိယျော၊ ဝိတ္ထာရကထံ ကရိဿာမိ။

သုတ္တာနံ ပန အတ္ထာ၊ န ဝိနာ ဝတ္ထူဟိ ယေ ပကာသန္တိ။
တေသံ ပကာသနတ္ထံ၊ ဝတ္ထူနိပိ ဒဿယိဿာမိ[3]။

သီလကထာ ဓုတဓမ္မာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ စေဝ သဗ္ဗာနိ။
စရိယာဝိဓာနသဟိတော၊ ဈာနသမာပတ္တိဝိတ္ထာရော။

သဗ္ဗာ စ အဘိညာယော၊ ပညာသင်္ကလနနိစ္ဆယော[4] စေဝ။
ခန္ဓာဓာတာယတနိ,န္ဒြိယာနိ အရိယာနိ စေဝ စတ္တာရိ။

သစ္စာနိ ပစ္စယာကာ,ရဒေသနာ သုပရိသုဒ္ဓနိပုဏနယာ။
အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂါ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ စေဝ။

ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** မယာ သုပရိသုဒ္ဓံ။
ဝုတ္တံ တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိ။

"မဇ္ဈေ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ**၊ ဧသ စတုန္နမ္ပိ အာဂမာနံ ဟိ။
ဌတွာ ပကာသယိဿတိ၊ တတ္ထ ယထာဘာသိတမတ္ထံ"။

ဣစ္စေဝ ကတော တသ္မာ၊ တမ္ပိ ဂဟေတွာန သဒ္ဓိမေတာယ။
အဋ္ဌကထာယ ဝိဇာနထ၊ အင်္ဂုတ္တရနိဿိတံ အတ္ထန္တိ။

၁-ထေရဝံသပ္ပဒီပါနံ (သီ၊ သျာ)   ၂-မဟာဝိဟာရာဓိဝါသီနံ (သီ)၊ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ (သျာ)
၃-ဝတ္ထူနိပိ ကထေဿာမိ (သျာ)၊ ဝတ္ထူနိပိ ဣဓ ကထေဿာမိ (က)
၄-ပညာသကလဝိနိစ္ဆယော (သျာ)

၁-ရူပါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

တတ္ထ **အင်္ဂုတ္တရာဂမော** နာမ ဧကကနိပါတော ဒုကနိပါတော တိကနိပါတော စတုက္ကနိပါတော ပဉ္စကနိပါတော ဆက္ကနိပါတော သတ္တကနိပါတော အဋ္ဌကနိပါတော နဝကနိပါတော ဒသကနိပါတော ဧကာဒသကနိပါတောတိ ဧကာဒသ နိပါတာ ဟောန္တိ။ သုတ္တတော—

နဝ သုတ္တသဟဿာနိ၊ ပဉ္စ သုတ္တသတာနိ စ။
သတ္တပညာသ သုတ္တာနိ၊ ဟောန္တိ အင်္ဂုတ္တရာဂမေ။

တဿ နိပါတေသု **ဧကကနိပါတော** အာဒိ၊ သုတ္တေသု **စိတ္တပရိယာဒါနသုတ္တံ**။ တဿာပိ "ဧဝံ မေ သုတ"န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒိ။ သာ ပနေသာ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ အာဒိမှိ ဝိတ္ထာရိတာ၊ တသ္မာ သာ တတ္ထ ဝိတ္ထာရိတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁။ ယံ ပနေတံ "ဧဝံ မေ သုတ"န္တိအာဒိကံ နိဒါနံ၊ တတ္ထ **ဧဝ**န္တိ နိပါတပဒံ၊ **မေ**တိအာဒီနိ နာမပဒါနိ။ **သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတီ**တိ ဧတ္ထ **ဝိ**တိ ဥပသဂ္ဂပဒံ၊ **ဟရတီ**တိ အာချာတပဒန္တိ ဣမိနာ တာဝ နယေန ပဒဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အတ္ထတော ပန **ဧဝံ**သဒ္ဒေါ တာဝ ဥပမူပဒေသသမ္ပဟံသနဂရဟဏဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ။ တထာ ဟေသ "ဧဝံ ဇာတေန မစ္စေန၊ ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ ဗဟု"န္တိ ဧဝမာဒီသု[၁] ဥပမာယံ အာဂတော။ "ဧဝံ တေ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ တေ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗ"န္တိအာဒီသု[၂] ဥပဒေသေ။ "ဧဝမေတံ ဘဂဝါ၊ ဧဝမေတံ သုဂတာ"တိအာဒီသု[၃] သမ္ပဟံသနေ။ "ဧဝမေဝံ ပနာယံ ဝသလီ ယသ္မိံ ဝါ တသ္မိံ ဝါ တဿ မုဏ္ဍကဿ သမဏကဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ"တိအာဒီသု[၄] ဂရဟဏေ။ "ဧဝံ ဘန္တေတိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသု"န္တိအာဒီသု[၅] ဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟေ[၆]။ "ဧဝံ ဗျာခေါ အဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမီ"တိအာဒီသု[၇] အာကာရေ။ "ဧဟိ တွံ မာဏဝက, ယေန သမဏော အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ

၁-ခု ၁-၂၁-ပိဋ္ဌေ။ ၂-အံ ၁-၄၃၉-ပိဋ္ဌေ။ ၃-အံ ၁-၁၉၃-ပိဋ္ဌေ။
၄-သံ ၁-၁၆၂-ပိဋ္ဌေ။ ၅-မ ၁-၁-ပိဋ္ဌေ။ ၆-ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနေ (သီ၊ သျာ)
၇-မ ၁-၃၂၅-ပိဋ္ဌေ။

မမ ဝစနေန သမဏံ အာနန္ဒံ အပ္ပါဗာဓံ အပ္ပါတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ ‘သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ အပ္ပါဗာဓံ။ပ။ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ’တိ၊ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ ‘သာဓု ကိရ ဘဝံ အာနန္ဒော ယေန သုဘဿ မာဏဝဿ တောဒေယျပုတ္တဿ နိဝေသနံ၊ တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ”တိအာဒီသု[၁] နိဒဿနေ။ “တံ ကိံ မညထ ကာလာမာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ဝါ အကုသလာ ဝါတိ။ အကုသလာ ဘန္တေ။ သာဝဇ္ဇာ ဝါ အနဝဇ္ဇာ ဝါတိ။ သာဝဇ္ဇာ ဘန္တေ။ ဝိညုဂရဟိတာ ဝါ ဝိညုပ္ပသတ္ထာ ဝါတိ။ ဝိညုဂရဟိတာ ဘန္တေ။ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝါ၊ ကထံ ဝေါ ဧတ္ထ ဟောတီတိ။ သမတ္တာ ဘန္တေ သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ဧဝံ နော ဧတ္ထ ဟောတီ”တိအာဒီသု[၂] အဝဓာရဏေ။ သွာယမိဓ အာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တတ္ထ အာကာရတ္ထေန ဧဝံသဒ္ဒေန ဧတမတ္ထံ ဒီပေတိ—နာနာနယနိပုဏံ အနေကဇ္ဈာသယသမုဋ္ဌာနံ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ ဝိဝိဓပါဋိဟာရိယံ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓဂမ္ဘီရံ သဗ္ဗသတ္တာနံ သကသကဘာသာနုရူပတော သောတပထမာဂစ္ဆန္တံ တဿ ဘဂဝတော ဝစနံ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ကော သမတ္ထော ဝိညာတုံ၊ သဗ္ဗထာမေန ပန သောတုကာမတံ ဇနေတွာပိ ဧဝံ မေ သုတံ၊ မယာပိ ဧကေနာကာရေန သုတန္တိ။

နိဒဿနတ္ထေန “နာဟံ သယမ္ဘူ၊ န မယာ ဣဒံ သစ္ဆိကတ”န္တိ အတ္တာနံ ပရိမောစေန္တော “ဧဝံ မေ သုတံ၊ မယာပိ ဧဝံ သုတ”န္တိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သကလံ သုတ္တံ နိဒဿေတိ။

အဝဓာရဏတ္ထေန “ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော၊ သတိမန္တာနံ၊ ဂတိမန္တာနံ၊ ဓိတိမန္တာနံ၊ ဥပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော”တိ[၃] ဧဝံ ဘဂဝတာ, “အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္ထကုသလော ဓမ္မကုသလော ဗျဉ္ဇနကုသလော နိရုတ္တိကုသလော ပုဗ္ဗာပရကုသလော”တိ[၄] ဧဝံ ဓမ္မသေနာပတိနာ စ ပသတ္ထဘာဝါနုရူပံ အတ္တနော ဓာရဏဗလံ ဒဿေန္တော သတ္တာနံ သောတုကာမတံ ဇနေတိ “ဧဝံ မေ သုတံ၊ တဉ္စ ခေါ အတ္ထတော ဝါ ဗျဉ္ဇနတော ဝါ အနူနမနဓိကံ၊ ဧဝမေဝ, န အညထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ။

၁-ဒီ ၁-၁၇၇-ပိဋ္ဌေ။ ၂-အံ ၁-၁၉၀-ပိဋ္ဌေ။
၃-အံ ၁-၂၅-ပိဋ္ဌေ။ ၄-အံ ၂-၁၇၇-ပိဋ္ဌေ။

မေသဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟိဿ "ဂါထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျ"န္တိအာဒီသု[၁] မယာတိ အတ္ထော။ "သာဓု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတူ"တိအာဒီသု[၂] မယှန္တိ အတ္ထော။ "ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထာ"တိအာဒီသု[၃] မမာတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန "မယာ သုတ"န္တိ စ, "မမ သုတ"န္တိ စ အတ္ထဒွယေ ယုဇ္ဇတိ။

သုတန္တိ အယံ **သုတ**သဒ္ဒေါ သဥပသဂ္ဂေါ စ အနုပသဂ္ဂေါ စ ဂမနဝိဿုတကိလိန္နဥပစိတာနုယောဂ သောတဝိညေယျ သောတဒွါရာနုသာရ ဝိညာတာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ။ တထာ ဟိဿ "သေနာယ ပသုတော"တိအာဒီသု ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော။ "သုတဓမ္မဿ ပဿတော"တိအာဒီသု[၄] ဝိဿုတဓမ္မဿာတိ အတ္ထော။ "အဝဿုတာ အဝဿုတဿာ"တိအာဒီသု[၅] ကိလိန္နာ ကိလိန္နဿာတိ အတ္ထော။ "တုမှေဟိ ပုညံ ပသုတံ အနပ္ပက"န္တိအာဒီသု[၆] ဥပစိတန္တိ အတ္ထော။ "ယေ ဈာနပ္ပသုတာ ဓီရာ"တိအာဒီသု[၇] ဈာနာနုယုတ္တာတိ အတ္ထော။ "ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတ"န္တိအာဒီသု[၈] သောတဝိညေယျန္တိ အတ္ထော။ "သုတဓရော သုတသန္နိစယော"တိအာဒီသု[၉] သောတဒွါရာနုသာရဝိညာတဓရောတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပနဿ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတန္တိ ဝါ ဥပဓာရဏန္တိ ဝါတိ အတ္ထော။ မေသဒ္ဒဿ ဟိ မယာတိ အတ္ထေ သတိ "ဧဝံ မယာ သုတံ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတ"န္တိ ယုဇ္ဇတိ။ မမာတိ အတ္ထေ သတိ "ဧဝံ မမ သုတံ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရဏ"န္တိ ယုဇ္ဇတိ။

ဧဝမေတေသု တီသု ပဒေသု **ဧဝ**န္တိ သောတဝိညာဏာဒိဝိညာဏကိစ္စနိဒဿနံ။ **မေ**တိ ဝုတ္တဝိညာဏသမင်္ဂိပုဂ္ဂလနိဒဿနံ။ **သုတ**န္တိ အဿဝနဘာဝပဋိက္ခေပတော အနူနာဓိကာဝိပရီတဂ္ဂဟဏနိဒဿနံ။ တထာ **ဧဝ**န္တိ တဿာ သောတဒွါရာနုသာရေန ပဝတ္တာယ ဝိညာဏဝီထိယာ နာနပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တဘာဝပ္ပကာသနံ။ **မေ**တိ အတ္တပ္ပကာသနံ။ **သုတ**န္တိ ဓမ္မပ္ပကာသနံ။ အယဉှေတ္ထ သင်္ခေပေါ "နာနပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တာယ ဝိညာဏဝီထိယာ မယာ န အညံ ကတံ၊ ဣဒံ ပန ကတံ၊ အယံ ဓမ္မော သုတော"တိ။

တထာ **ဧဝ**န္တိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗပ္ပကာသနံ။ **မေ**တိ ပုဂ္ဂလပ္ပကာသနံ။ **သုတ**န္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စပ္ပကာသနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ယံ သုတ္တံ နိဒ္ဒိသိဿာမိ၊ တံ မယာ ဧဝံ သုတန္တိ။

၁-ခု ၁-၂၉၂၊ သံ ၁-၁၆၉-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-သံ ၂-၂၈၅-ပိဋ္ဌေ။ ၃-မ ၁-၁၅-ပိဋ္ဌေ။
၄-ခု ၁-၈၈-ပိဋ္ဌေ။ ၅-ဝိ ၂-၂၇၆-ပိဋ္ဌေ။ ၆-ခု ၁-၉-ပိဋ္ဌေ။
၇-ခု ၁-၄၀-ဓမ္မပဒေ။ ၈-မ ၁-၁၈၉-ပိဋ္ဌေ။ ၉-မ ၁-၂၇၇-ပိဋ္ဌေ။

တထာ **ဧဝ**န္တိ ယဿ စိတ္တသန္တာနဿ နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနတ္ထဗျဉ္ဇနဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊ တဿ နာနာကာရနိဒ္ဒေသော။ **ဧဝ**န္တိ ဟိ အယံ အာကာရပညတ္တိ။ **မေ**တိ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော။ **သုတ**န္တိ ဝိသယနိဒ္ဒေသော။ ဧတ္တာဝတာ နာနာကာရပ္ပဝတ္တေန စိတ္တသန္တာနေန တံသမင်္ဂိနော ကတ္တု ဝိသယေ ဂဟဏသန္နိဋ္ဌာနံ[၁] ကတံ ဟောတိ။

အထ ဝါ **ဧဝ**န္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **သုတ**န္တိ ဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **မေ**တိ ဥဘယကိစ္စယုတ္တပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ—မယာ သဝနကိစ္စဝိညာဏသမင်္ဂိနာ ပုဂ္ဂလေန ဝိညာဏဝသေန လဒ္ဓသဝနကိစ္စဝေါဟာရေန သုတန္တိ။

တတ္ထ **ဧဝ**န္တိ စ **မေ**တိ စ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ကိဉှေတ္ထ တံ ပရမတ္ထတော အတ္ထိ၊ ယံ ဧဝန္တိ ဝါ မေတိ ဝါ နိဒ္ဒေသံ လဘေထ။ **သုတ**န္တိ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ယဉှိ တံ ဧတ္ထ သောတေန ဥပလဒ္ဓံ၊ တံ ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနန္တိ။ တထာ **ဧဝ**န္တိ စ **မေ**တိ စ တံ တံ ဥပါဒါယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပါဒါပညတ္တိ။ **သုတ**န္တိ ဒိဋ္ဌာဒီနိ ဥပနိဓာယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပနိဓာပညတ္တိ။

ဧတ္ထ စ **ဧဝ**န္တိ ဝစနေန အသမ္မောဟံ ဒီပေတိ။ န ဟိ သမ္မူဠှော နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓသမတ္ထော ဟောတိ။ **သုတ**န္တိ ဝစနေန သုတဿ အသမ္မောသံ ဒီပေတိ။ ယဿ ဟိ သုတံ သမ္မုဋ္ဌံ ဟောတိ၊ န သော ကာလန္တရေန မယာ သုတန္တိ ပဋိဇာနာတိ။ ဣစ္စဿ အသမ္မောဟေန ပညာသိဒ္ဓိ၊ အသမ္မောသေန ပန သတိသိဒ္ဓိ။ တတ္ထ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ သတိယာ ဗျဉ္ဇနာဝဓာရဏသမတ္ထတာ၊ သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ အတ္ထပဋိဝေဓသမတ္ထတာ။ တဒုဘယသမတ္ထတာယောဂေန အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နဿ ဓမ္မကောသဿ အနုပါလနသမတ္ထတော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကတ္တသိဒ္ဓိ။

အပရော နယော—**ဧဝ**န္တိ ဝစနေန ယောနိသော မနသိကာရံ ဒီပေတိ အယောနိသော မနသိကရောတော ဟိ နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓာဘာဝတော။ **သုတ**န္တိ ဝစနေန အဝိက္ခေပံ ဒီပေတိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ သဝနာဘာဝတော။ တထာ ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနောပိ "န မယာ သုတံ၊ ပုန ဘဏထာ"တိ ဘဏတိ။ ယောနိသော မနသိကာရေန စေတ္ထ အတ္တသမ္မာပဏိဓိံ ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတံ သာဓေတိ သမ္မာ အပ္ပဏိဟိတတ္တဿ ပုဗ္ဗေ အကတပုညဿ ဝါ တဒဘာဝတော။ တထာ အဝိက္ခေပေန သဒ္ဓမ္မဿဝနံ

၁-ကတ္တုဝိသယဂ္ဂဟဏသန္နိဋ္ဌာနံ (သျာ၊ က)

သပ္ပုရိသူပနိဿယဉ္စ သာဓေတိ။ န ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော သောတုံ သက္ကောတိ၊ န စ သပ္ပုရိသေ အနုပဿယမာနဿ သဝနံ အတ္ထီတိ။

အပရော နယော—ယသ္မာ “**ဧဝ**န္တိ ယဿ စိတ္တသန္တာနဿ နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနတ္ထဗျဉ္ဇနဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊ တဿ နာနာကာရနိဒ္ဒေသော”တိ ဝုတ္တံ၊ သော စ ဧဝံ ဘဒ္ဒကော အာကာရော န သမ္မာ အပ္ပဏိဟိတတ္တနော ပုဗ္ဗေ အကတပုညဿ ဝါ ဟောတိ၊ တသ္မာ **ဧဝ**န္တိ ဣမိနာ ဘဒ္ဒကေနာကာရေန ပစ္ဆိမစက္ကဒ္ဝယသမ္ပတ္တိမတ္တနော ဒီပေတိ။ **သုတ**န္တိ သဝနယောဂေန ပုရိမစက္ကဒ္ဝယသမ္ပတ္တိံ။ န ဟိ အပ္ပတိရူပဒေသေ ဝသတော သပ္ပုရိသူပနိဿယဝိရဟိတဿ ဝါ သဝနံ အတ္ထိ။ ဣစ္စဿ ပစ္ဆိမစက္ကဒ္ဝယသိဒ္ဓိယာ အာသယသုဒ္ဓိ သိဒ္ဓါ ဟောတိ၊ ပုရိမစက္ကဒ္ဝယသိဒ္ဓိယာ ပယောဂသုဒ္ဓိ။ တာယ စ အာသယသုဒ္ဓိယာ အဓိဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ၊ ပယောဂသုဒ္ဓိယာ အာဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ။ ဣတိ ပယောဂါသယသုဒ္ဓဿ အာဂမာဓိဂမသမ္ပန္နဿ ဝစနံ အရုဏုဂ္ဂံ[1] ဝိယ သူရိယဿ ဥဒယတော, ယောနိသော မနသိကာရော ဝိယ စ ကုသလကမ္မဿ, အရဟတိ ဘဂဝတော ဝစနဿ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဘဝိတုန္တိ ဌာနေ နိဒါနံ ဌပေန္တော **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိအာဒိမာဟ။

အပရော နယော—**ဧဝ**န္တိ ဣမိနာ နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓဒီပကေန ဝစနေန အတ္တနော အတ္ထပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝံ ဒီပေတိ။ **သုတ**န္တိ ဣမိနာ သောတဗ္ဗဘေဒပဋိဝေဓဒီပကေန ဝစနေန ဓမ္မနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝံ။ **ဧဝ**န္တိ စ ဣဒံ ယောနိသော မနသိကာရဒီပကဝစနံ ဘာသမာနော “ဧတေ မယာ ဓမ္မာ မနသာ အနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ”တိ ဒီပေတိ။ **သုတ**န္တိ ဣဒံ သဝနယောဂဒီပကဝစနံ ဘာသမာနော “ဗဟူ မယာ ဓမ္မာ သုတာ ဓာတာ[2] ဝစသာ ပရိစိတာ”တိ ဒီပေတိ။ တဒုဘယေနပိ အတ္ထဗျဉ္ဇနပါရိပူရိံ ဒီပေန္တော သဝနေ အာဒရံ ဇနေတိ။ အတ္ထဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္ဏံ ဟိ ဓမ္မံ အာဒရေန အဿုဏန္တော မဟတာ ဟိတာ ပရိဗာဟိရော ဟောတီတိ အာဒရံ ဇနေတွာ သက္ကစ္စံ ဓမ္မော သောတဗ္ဗောတိ။

ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဣမိနာ ပန သကလေန ဝစနေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မံ အတ္တနော အဒဟန္တော အသပ္ပုရိသဘူမိံ အတိက္ကမတိ၊ သာဝကတ္တံ ပဋိဇာနန္တော သပ္ပုရိသဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ တထာ အသဒ္ဓမ္မာ စိတ္တံ ဝုဋ္ဌာပေတိ၊ သဒ္ဓမ္မေ စိတ္တံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ “ကေဝလံ သုတမေဝေတံ မယာ၊ တဿေဝ ပန ဘဂဝတော ဝစန”န္တိ ဒီပေန္တော အတ္တာနံ

၁-အရုဏုဂ္ဂံ (သီ) ၂-ဓာတာ (သီ၊ သျာ)

ပရိမောစေတိ၊ သတ္တာရံ အပဒိသတိ၊ ဇိနဝစနံ အပ္ပေတိ၊ ဓမ္မနေတ္တိံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။

အပိစ “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိ အတ္တနာ ဥပ္ပါဒိတဘာဝံ အပ္ပဋိဇာနန္တော ပုရိမဝစနံ[၁] ဝိဝရန္တော “သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတမိဒံ မယာ တဿ ဘဂဝတော စတုဝေသာရဇ္ဇဝိသာရဒဿ ဒသဗလဓရဿ အာသဘဋ္ဌာနဋ္ဌာယိနော သီဟနာဒနာဒိနော သဗ္ဗသတ္တုတ္တမဿ ဓမ္မိဿရဿ ဓမ္မရာဇဿ ဓမ္မာဓိပတိနော ဓမ္မဒီပဿ ဓမ္မသရဏဿ သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တိနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ၊ န ဧတ္ထ အတ္ထေ ဝါ ဓမ္မေ ဝါ ပဒေ ဝါ ဗျဉ္ဇနေ ဝါ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ ကာတဗ္ဗာ”တိ သဗ္ဗဒေဝမနုဿာနံ ဣမသ္မိံ ဓမ္မေ အဿဒ္ဓိယံ ဝိနာသေတိ၊ သဒ္ဓါသမ္ပဒံ ဥပ္ပါဒေတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ—

“ဝိနာသယတိ အဿဒ္ဓံ၊ သဒ္ဓံ ဝဍ္ဎေတိ သာသနေ။
ဧဝံ မေ သုတမိစ္စေဝံ၊ ဝဒံ ဂေါတမသာဝကော”တိ။

ဧကန္တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒနိဒ္ဒေသော။ **သမယ**န္တိ ပရိစ္ဆိန္နနိဒ္ဒေသော။ **ဧကံ သမယ**န္တိ အနိယမိတပရိဒီပနံ။ တတ္ထ **သမယ**သဒ္ဒေါ—

သမဝါယေ ခဏေ ကာလေ၊ သမူဟေ ဟေတုဒိဋ္ဌိသု။
ပဋိလာဘေ ပဟာနေ စ၊ ပဋိဝေဓေ စ ဒိဿတိ။

တထာ ဟိဿ “အပ္ပေဝ နာမ သွေပိ ဥပသင်္ကမေယျာမ ကာလဉ္စ သမယဉ္စ ဥပါဒါယာ”တိ ဧဝမာဒီသု[၂] သမဝါယော အတ္ထော။ “ဧကောဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ ခဏော စ သမယော စ ဗြဟ္မစရိယဝါသာယာ”တိအာဒီသု[၃] ခဏော။ “ဥဏှသမယော ပရိဠာဟသမယော”တိအာဒီသု[၄] ကာလော။ “မဟာသမယော ပဝနသ္မိ”န္တိအာဒီသု[၅] သမူဟော။ “သမယောပိ ခေါ တေ ဘဒ္ဒါလိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ၊ ဘဂဝါ ခေါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ၊ ဘဂဝါပိ မံ ဇာနိဿတိ ‘ဘဒ္ဒါလိ နာမ ဘိက္ခု သတ္ထု သာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ’တိ၊ အယမ္ပိ ခေါ တေ ဘဒ္ဒါလိ သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသီ”တိအာဒီသု[၆] ဟေတု။ “တေန ခေါ ပန သမယေန ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော[၇] သမယပ္ပဝါဒကေ တိန္ဒုကာစီရေ ဧကသာလကေ မလ္လိကာယ အာရာမေ ပဋိဝသတီ”တိအာဒီသု[၈] ဒိဋ္ဌိ။

၁—ပုရိမသဝနံ (သီ) ၂—ဒီ ၁-၁၈၈—ပိဋ္ဌေ။ ၃—အံ ၃-၆၁-ပိဋ္ဌေ။
၄—ဝိ ၂-၁၅၅-ပိဋ္ဌေ။ ၅—ဒီ ၂-၂၀၃-ပိဋ္ဌေ။ ၆—မ ၂-၁၀၂-ပိဋ္ဌေ။
၇—သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော (သီ) ၈—မ ၂-၂၁၄-ပိဋ္ဌေ။

“ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။
အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတီ”တိ—

အာဒီသု[1] ပဋိလာဘော။ “သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ”တိအာဒီသု[2] ပဟာနံ။ “ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌော သင်္ခတဋ္ဌော သန္တာပဋ္ဌော ဝိပရိဏာမဋ္ဌော အဘိသမယဋ္ဌော”တိအာဒီသု[3] ပဋိဝေဓော။ ဣဓ ပနဿ ကာလော အတ္ထော။ တေန သံဝစ္ဆရဥတုမာသအဍ္ဎမာသရတ္တိဒိဝပုဗ္ဗဏှမဇ္ဈန္ဟိကသာယန္ဟပဌမမဇ္ဈိမပစ္ဆိမယာမမုဟုတ္တာဒီသု ကာလပ္ပဘေဒဘူတေသု သမယေသု ဧကံ သမယန္တိ ဒီပေတိ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဧတေသု သံဝစ္ဆရာဒီသု ယံ ယံ သုတ္တံ ယမှိ ယမှိ သံဝစ္ဆရေ ဥတုမှိ မာသေ ပက္ခေ ရတ္တိဘာဂေ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ ဝုတ္တံ၊ သဗ္ဗံ တံ ထေရဿ သုဝိဒိတံ သုဝဝတ္ထာပိတံ ပညာယ။ ယသ္မာ ပန “ဧဝံ မေ သုတံ အသုကသံဝစ္ဆရေ အသုကဥတုမှိ အသုကမာသေ အသုကပက္ခေ အသုကရတ္တိဘာဂေ အသုကဒိဝသဘာဂေ ဝါ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ န သက္ကာ သုခေန ဓာရေတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသိတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသာပေတုံ ဝါ၊ ဗဟု စ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဧကေနေဝ ပဒေန တမတ္ထံ[4] သမောဓာနေတွာ “ဧကံ သမယ”န္တိ အာဟ။

ယေ ဝါ ဣမေ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိသမယော[5] ဇာတိသမယော သံဝေဂသမယော အဘိနိက္ခမနသမယော ဒုက္ကရကာရိကသမယော မာရဝိဇယသမယော အဘိသမ္ဗောဓိသမယော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရသမယော ဒေသနာသမယော ပရိနိဗ္ဗာနသမယောတိ ဧဝမာဒယော ဘဂဝတော ဒေဝမနုဿေသု အတိဝိယ သုပ္ပကာသာ အနေကကာလပ္ပဘေဒါ ဧဝ သမယာ၊ တေသု သမယေသု ဒေသနာသမယသင်္ခါတံ ဧကံ သမယန္တိ ဒီပေတိ။ ယော စာယံ ဉာဏကရုဏာကိစ္စသမယေသု ကရုဏာကိစ္စသမယော၊ အတ္တဟိတပရဟိတပဋိပတ္တိသမယေသု ပရဟိတပဋိပတ္တိသမယော၊ သန္နိပတိတာနံ ကရဏီယဒွယသမယေသု ဓမ္မိကထာသမယော၊ ဒေသနာပဋိပတ္တိသမယေသု ဒေသနာသမယော၊ တေသုပိ သမယေသု အညတရံ သန္ဓာယ “ဧကံ သမယ”န္တိ အာဟ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယထာ အဘိဓမ္မေ “ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရ”န္တိ စ, ဣတော အညေသု စ သုတ္တပဒေသု “ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ”တိ စ ဘုမ္မဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော၊ ဝိနယေ စ “တေန သမယေန

၁-သံ ၁-၈၀-ပိဋ္ဌေ။ ၂-မ ၁-၁၅-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ခု ၉-၂၈၃-ပိဋ္ဌေ။
၄-သဗ္ဗမေတ္ထ (သီ) ၅-ဂဗ္ဘာဝေါက္ကန္တိသမယော (က)

ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ”တိ ကရဏဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော၊ တထာ အကတွာ “ဧကံ သမယ”န္တိ ဥပယောဂဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတောတိ။ တတ္ထ တထာ, ဣမ စ အညထာ အတ္ထသမ္ဘဝတော။ တတ္ထ ဟိ အဘိဓမ္မေ ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု စ အဓိကရဏတ္ထော ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ အဓိကရဏံ ဟိ ကာလတ္ထော သမူဟတ္ထော စ သမယော၊ တတ္ထ ဝုတ္တာနံ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ ခဏသမဝါယဟေတုသင်္ခါတဿ စ သမယဿ ဘာဝေန တေသံ ဘာဝေါ လက္ခီယတိ၊ တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ဘုမ္မဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော။

ဝိနယေ စ ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ ယော ဟိ သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ ဒုဗ္ဗိညေယျော၊ တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန ကရဏဘူတေန စ သိက္ခာပဒါနိ ပညာပယန္တော သိက္ခာပဒ-ပညတ္တိဟေတုဉ္စ အပေက္ခမာနော ဘဂဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ။ တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ကရဏဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော။

ဣဓ ပန အညသ္မိံ စ ဧဝံဇာတိကေ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ယံ ဟိ သမယံ ဘဂဝါ ဣမံ အညံ ဝါ သုတ္တန္တံ ဒေသေသိ၊ အစ္စန္တမေဝ တံ သမယံ ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသိ။ တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ ဣဓ ဥပယောဂဝစန-နိဒ္ဒေသော ကတောတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ—

“တံ တံ အတ္ထမပေက္ခိတွာ၊ ဘုမ္မေန ကရဏေန စ။
အညတြ သမယော ဝုတ္တော၊ ဥပယောဂေန သော ဣဓာ”တိ။

ပေါရာဏာ ပန ဝဏ္ဏယန္တိ—“တသ္မိံ သမယေ”တိ ဝါ “တေန သမယေ-နာ”တိ ဝါ “ဧကံ သမယ”န္တိ[1] ဝါ အဘိလာပမတ္တဘေဒေါ ဧသ၊ သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝတ္ထောတိ။ တသ္မာ “ဧကံ သမယ”န္တိ ဝုတ္တေပိ “ဧကသ္မိံ သမယေ”တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘဂဝါတိ ဂရု။ ဂရုံ ဟိ လောကေ “ဘဂဝါ”တိ ဝဒန္တိ။ အယဉ္စ သဗ္ဗဂုဏ-ဝိသိဋ္ဌတာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဂရု၊ တသ္မာ “ဘဂဝါ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပေါရာဏေဟိပိ ဝုတ္တံ—

“ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ၊ ဘဂဝါတိ ဝစနမုတ္တမံ။
ဂရု ဂါရဝယုတ္တော သော၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတီ”တိ။

၁-တံ သမယန္တိ (သီ၊ သျာ)

အပိစ—

“ဘာဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော၊ ဘဂေဟိ စ ဝိဘတ္တဝါ။
ဘတ္တဝါ ဝန္တဂမနော၊ ဘဝေသု ဘဂဝါ တတော”တိ—

ဣမိဿာပိ ဂါထာယ ဝသေနဿ ပဒဿ ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ**[1] ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တောယေဝ။

ဧတ္တာဝတာ စေတ္ထ **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဝစနေန ယထာသုတံ ဓမ္မံ ဒဿေန္တော[2] ဘဂဝတော ဓမ္မသရီရံ ပစ္စက္ခံ ကရောတိ။ တေန “န ဣဒံ အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ ပါဝစနံ၊ အယံ ဝေါ သတ္ထာ”တိ သတ္ထု အဒဿနေန ဥက္ကဏ္ဌိတံ ဇနံ သမဿာသေတိ။ **ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ**တိ ဝစနေန တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတော အဝိဇ္ဇမာနဘာဝံ ဒဿေန္တော ရူပကာယပရိနိဗ္ဗာနံ သာဓေတိ[3]။ တေန “ဧဝံဝိဓဿ နာမ အရိယဓမ္မဿ ဒေသကော[4] ဒသဗလဓရော ဝဇိရသင်္ဃာတသမာနကာယော သောပိ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ကေန အညေန ဇီဝိတေ အာသာ ဇနေတဗ္ဗာ”တိ ဇီဝိတမဒမတ္တံ ဇနံ သံဝေဇေတိ၊ သဒ္ဓမ္မေ စဿ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။ **ဧဝ**န္တိ စ ဘဏန္တော ဒေသနာသမ္ပတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ။ **မေ သုတ**န္တိ သာဝကသမ္ပတ္တိံ။ **ဧကံ သမယ**န္တိ ကာလသမ္ပတ္တိံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဒေသကသမ္ပတ္တိံ။

သာဝတ္ထိယန္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ သမီပတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မဝစနံ။ **ဝိဟရတီ**တိ အဝိသေသေန ဣရိယာပထဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေသု အညတရဝိဟာရသမင်္ဂီပရိဒီပနမေတံ[5]။ ဣဓ ပန ဌာနဂမနနိသဇ္ဇာသယနပ္ပဘေဒေသု ဣရိယာပထေသု အညတရဣရိယာပထသမာယောဂပရိဒီပနံ၊ တေန ဌိတောပိ ဂစ္ဆန္တောပိ နိသိန္နောပိ သယာနောပိ ဘဂဝါ ဝိဟရတိစ္စေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော ဟိ ဧကံ ဣရိယာပထဗာဓနံ အညေန ဣရိယာပထေန ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ အပရိပတန္တံ အတ္တဘာဝံ ဟရတိ ပဝတ္တေတိ၊ တသ္မာ “ဝိဟရတီ”တိ ဝုစ္စတိ။

ဇေတဝနေတိ ဇေတဿ ရာဇကုမာရဿ ဝနေ။ တဉှိ တေန ရောပိတံ သံဝဍ္ဎိတံ ပရိပါလိတံ၊ သော စဿ သာမီ အဟောသိ[6]၊ တသ္မာ ဇေတဝနန္တိ သင်္ချံ ဂတံ၊ တသ္မိံ ဇေတဝနေ။ **အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ**တိ အနာထပိဏ္ဍိကေန ဂဟပတိနာ စတုပဉ္စာသဟိရညကောဋိပရိစ္စာဂေန ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ နိယျာတိတတ္တာ အနာထပိဏ္ဍိကဿာတိ[7] သင်္ချံ ဂတေ

၁-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၂၀၃-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ဒေသေန္တော (သီ၊ သျာ၊ က) ၃-သာရေတိ (သီ)
၄-ဒေသေတာ (သီ) ၅-အညတရဝိဟာရသမာယောဂပရိဒီပနမေတံ (က)
၆-ပရိပါလိတံ အဟောသိ (သီ) ၇-အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမောတိ (သံ-ဋ္ဌ ၁-၁၂-ပိဋ္ဌေ)

အာရာမေ၊ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရော ပန ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယ သဗ္ဗာသဝသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ[၁] ဝုတ္တော။

တတ္ထ သိယာ—ယဒိ တာဝ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ၊ “ဇေတဝနေ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ အထ တတ္ထ ဝိဟရတိ၊ “သာဝတ္ထိယ”န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ သက္ကာ ဥဘယတ္ထ ဧကံ သမယံ ဝိဟရိတုန္တိ။ န ခေါ ပနေတံ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နနု အဝေါစုမှ “သမီပတ္ထေ ဘုမ္မဝစန”န္တိ။ တသ္မာ ယထာ ဂင်္ဂါယမုနာဒီနံ သမီပေ ဂေါယူထာနိ စရန္တာနိ “ဂင်္ဂါယ စရန္တိ၊ ယမုနာယ စရန္တီ”တိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဧဝမိဓာပိ ယဒိဒံ သာဝတ္ထိယာ သမီပေ ဇေတဝနံ၊ တတ္ထ ဝိဟရန္တော ဝုစ္စတိ “သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ”တိ။ ဂေါစရဂါမနိဒဿနတ္ထံ ဟိဿ သာဝတ္ထိဝစနံ၊ ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝါသဋ္ဌာနနိဒဿနတ္ထံ သေသဝစနံ။

တတ္ထ သာဝတ္ထိကိတ္တနေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဂဟဋ္ဌာနုဂ္ဂဟကရဏံ ဒဿေတိ၊ ဇေတဝနာဒိကိတ္တနေန ပဗ္ဗဇိတာနုဂ္ဂဟကရဏံ။ တထာ ပုရိမေန ပစ္စယဂ္ဂဟဏတော အတ္တကိလမထာနုယောဂဝိဝဇ္ဇနံ၊ ပစ္ဆိမေန ဝတ္ထုကာမပ္ပဟာနတော ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂဝိဝဇ္ဇနူပါယဒဿနံ။ ပုရိမေန စ ဓမ္မဒေသနာဘိယောဂံ၊ ပစ္ဆိမေန ဝိဝေကာဓိမုတ္တိံ။ ပုရိမေန ကရုဏာယ ဥပဂမနံ၊ ပစ္ဆိမေန ပညာယ အပဂမနံ။ ပုရိမေန သတ္တာနံ ဟိတသုခနိပ္ဖါဒနာဓိမုတ္တိတံ၊ ပစ္ဆိမေန ပရဟိတသုခကရဏေ နိရုပလေပတံ။ ပုရိမေန ဓမ္မိကသုခါပရိစ္စာဂနိမိတ္တဖာသုဝိဟာရံ၊ ပစ္ဆိမေန ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာနုယောဂနိမိတ္တံ။ ပုရိမေန မနုဿာနံ ဥပကာရဗဟုလတံ၊ ပစ္ဆိမေန ဒေဝတာနံ။ ပုရိမေန လောကေ ဇာတဿ လောကေ သံဝဍ္ဎဘာဝံ၊ ပစ္ဆိမေန လောကေန အနုပလိတ္တတံ။ ပုရိမေန “ဧကပုဂ္ဂလော ဘိက္ခဝေ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဗဟုဇနဟိတာယ ဗဟုဇနသုခါယ လောကာနုကမ္ပာယ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ။ ကတမော ဧကပုဂ္ဂလော၊ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ[၂] ဝစနတော ယဒတ္ထံ ဘဂဝါ ဥပ္ပန္နော, တဒတ္ထပရိနိပ္ဖါဒနံ၊ ပစ္ဆိမေန ယတ္ထ ဥပ္ပန္နော, တဒနုရူပဝိဟာရံ။ ဘဂဝါ ဟိ ပဌမံ လုမ္ဗိနိဝနေ၊ ဒုတိယံ ဗောဓိမဏ္ဍေတိ လောကိယလောကုတ္တရာယ ဥပ္ပတ္တိယာ ဝနေယေဝ ဥပ္ပန္နော၊ တေနဿ ဝနေယေဝ ဝိဟာရံ ဒဿေတီတိ ဧဝမာဒိနာ နယေနေတ္ထ အတ္ထယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတြာတိ ဒေသကာလပရိဒီပနံ။ တဉှိ ယံ သမယံ ဝိဟရတိ၊ တတြ သမယေ။ ယသ္မိံ စ အာရာမေ ဝိဟရတိ၊ တတြ အာရာမေတိ ဒီပေတိ။

၁-မ-ဋ္ဌ ၁-၆၂-ပိဋ္ဌေ။ ၂-အံ ၁-၂၁-ပိဋ္ဌေ။

ဘာသိတဗ္ဗယုတ္တေ ဝါ ဒေသကာလေ ဒီပေတိ။ န ဟိ ဘဂဝါ အယုတ္တေ ဒေသေ ဝါ ကာလေ ဝါ ဓမ္မံ ဘာသတိ။ ''အကာလော ခေါ တာဝ ဗာဟိယာ''တိအာဒိ[၁] စေတ္ထ သာဓကံ။ **ခေါ**တိ ပဒပူရဏမတ္တေ အဝဓာရဏေ အာဒိကာလတ္ထေ ဝါ နိပါတော။ **ဘဂဝါ**တိ လောကဂရုဒီပနံ။ **ဘိက္ခူ**တိ ကထာသဝနယုတ္တပုဂ္ဂလဝစနံ။ အပိ စေတ္ထ ''ဘိက္ခကောတိ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခူ''တိအာဒိနာ[၂] နယေန ဝစနတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာမန္တေသီ**တိ အာလပိ အဘာသိ သမ္ဗောဓေသီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ အညတြ ပန ဉာပနေပိ ဟောတိ။ ယထာဟ "အာမန္တယာမိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ပဋိဝေဒယာမိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ"တိ။ ပက္ကောသနေပိ။ ယထာဟ ''ဧဟိ တွံ ဘိက္ခု မမ ဝစနေန သာရိပုတ္တံ အာမန္တေဟီ''တိ[၃]။

ဘိက္ခဝေါတိ အာမန္တနာကာရဒီပနံ။ တဉ္စ ဘိက္ခနသီလတာဒိဂုဏယောဂသိဒ္ဓတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခနသီလတာဂုဏယုတ္တောပိ ဟိ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခနဓမ္မတာဂုဏယုတ္တောပိ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခနေ သာဓုကာရိတာဂုဏယုတ္တောပီတိ သဒ္ဒဝိဒူ မညန္တိ။ တေန စ နေသံ ဘိက္ခနသီလတာဒိဂုဏယောဂသိဒ္ဓေန ဝစနေန ဟီနာဓိကဇနသေဝိတံ ဝုတ္တိံ ပကာသေန္တော ဥဒ္ဓတဒီနဘာဝနိဂ္ဂဟံ ကရောတိ။ **ဘိက္ခဝေါ**တိ ဣမိနာ ကရုဏာဝိပ္ဖါရသောမ္မဟဒယနယနနိပါတပုဗ္ဗင်္ဂမေန ဝစနေန တေ အတ္တနော မုခါဘိမုခေ[၄] ကရောတိ။ တေနေဝ စ ကထေတုကမျတာဒီပကေန ဝစနေန တေသံ သောတုကမျတံ ဇနေတိ။ တေနေဝ စ သမ္ဗောဓနတ္ထေန သာဓုကံ သဝနမနသိကာရေပိ တေ နိယောဇေတိ။ သာဓုကံ သဝနမနသိကာရာယတ္တာ ဟိ သာသနသမ္ပတ္တိ။

အပရေသုပိ ဒေဝမနုဿေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ကသ္မာ ဘိက္ခူယေဝ အာမန္တေသီတိ စေ။ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌာသန္နသဒါသန္နိဟိတဘာဝတော။ သဗ္ဗပရိသသာဓာရဏာ ဟိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ။ ပရိသာယ စ ဇေဋ္ဌာ ဘိက္ခူ ပဌမုပ္ပန္နတ္တာ၊ သေဋ္ဌာ အနဂါရိယဘာဝံ အာဒိံ ကတွာ သတ္ထုစရိယာနုဝိဓာယကတ္တာ သကလသာသနပဋိဂ္ဂါဟကတ္တာ စ[၅]။ အာသန္နာ တေ တတ္ထ နိသိန္နေသု သတ္ထုသန္တိကတ္တာ။ သဒါသန္နိဟိတာ သတ္ထုသန္တိကာဝစရတ္တာတိ။ အပိစ တေ ဓမ္မဒေသနာယ ဘာဇနံ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပတ္တိသဗ္ဘာဝတောတိပိ တေ ဧဝ အာမန္တေသိ။

၁-ခု ၁-၀၅-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ဝိ ၁-၂၀၊ အဘိ ၂-၂၅၄-ပိဋ္ဌေသု။
၃-အံ ၃-၁၀၁၊ သံ ၁-၂၀၃-ပိဋ္ဌေသု။ ၄-မုခါဘိမုခံ (က)
၅-ပတိဋ္ဌာပကတ္တာ စ (က)

ကိမတ္ထံ ပန ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ပဌမံ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ၊ န ဓမ္မမေဝ ဒေသေသီတိ။ သတိဇနနတ္ထံ။ ဘိက္ခူ ဟိ အညံ စိန္တေန္တာပိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာပိ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခန္တာပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တာပိ နိသိန္နာ ဟောန္တိ၊ တေ အနာမန္တေတွာ ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ "အယံ ဒေသနာ ကိံနိဒါနာ ကိံပစ္စယာ ကတမာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဒေသိတာ"တိ သလ္လက္ခေတုံ အသက္ကောန္တာ ဒုဂ္ဂဟိတံ ဝါ ဂဏှေယျုံ၊ န ဝါ ဂဏှေယျုံ။ တေန နေသံ သတိဇနနတ္ထံ ဘဂဝါ ပဌမံ အာမန္တေတွာ ပစ္ဆာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

ဘဒန္တေတိ ဂါရဝဝစနမေတံ[၁]၊ သတ္ထု ပဋိဝစနဒါနံ ဝါ။ အပိ စေတ္ထ "ဘိက္ခဝေါ"တိ ဝဒမာနော ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခူ အာလပတိ။ "ဘဒန္တေ"တိ ဝဒမာနာ တေ ဘဂဝန္တံ ပစ္စာလပန္တိ။ တထာ "ဘိက္ခဝေါ"တိ ဘဂဝါ အာဒိမှိ ဘာသတိ၊ "ဘဒန္တေ"တိ တေ ပစ္စာဘာသန္တိ။ "ဘိက္ခဝေါ"တိ ပဋိဝစနံ ဒါပေတိ၊ "ဘဒန္တေ"တိ ပဋိဝစနံ ဒေန္တိ။ **တေ ဘိက္ခူ**တိ ယေ ဘဂဝါ အာမန္တေသိ၊ တေ။ **ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုန္တိ** ဘဂဝတော အာမန္တနံ ပဋိအဿောသုံ၊ အဘိမုခါ ဟုတွာ သုဏိံသု သမ္ပဋိစ္ဆိံသု ပဋိဂ္ဂဟေသုန္တိ အတ္ထော။ **ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစာ**တိ ဘဂဝါ ဧတံ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သကလံ သုတ္တံ အဝေါစ။ ဧတ္တာဝတာ စ ယံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ဣမဿ သုတ္တဿ သုခါဝဂါဟဏတ္ထံ ကာလဒေသ-ဒေသကပရိသာပဒေသပဋိမဏ္ဍိတံ[၂] နိဒါနံ ဘာသိတံ၊ တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ သမတ္တာတိ။

ဣဒါနိ **နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကရူပမ္ပိ သမနုပဿာမီ**တိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာယ ဩကာသော အနုပ္ပတ္တော၊ သာ ပနေသာ သုတ္တဝဏ္ဏနာ ယသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ ဝိစာရေတွာဝ ဝုစ္စမာနာ ပါကဋာ ဟောတိ၊ တသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပဝိစာရဏာ တာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိက္ခေပါ အတ္တဇ္ဈာသယော ပရဇ္ဈာသယော ပုစ္ဆာဝသိကော အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကောတိ။ တတ္ထ ယာနိ သုတ္တာနိ ဘဂဝါ ပရေဟိ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ကေဝလံ အတ္တနော အဇ္ဈာသယေနေဝ ကထေသိ၊ သေယျထိဒံ? အာကင်္ခေယျသုတ္တံ ဝတ္ထသုတ္တန္တိ ဧဝမာဒီနိ၊ တေသံ အတ္တဇ္ဈာသယော နိက္ခေပေါ။ ယာနိ ပန "ပရိ-ပက္ကာ ခေါ ရာဟုလဿ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ ဓမ္မာ၊ ယံနူနာဟံ ရာဟုလံ ဥတ္တရိ အာသဝါနံ ခယေ ဝိနေယျ"န္တိ[၃] ဧဝံ ပရေသံ အဇ္ဈာသယံ ခန္တိံ မနံ အဘိနီဟာရံ ဗုဇ္ဈနဘာဝဉ္စ ဩလောကေတွာ ပရဇ္ဈာသယဝသေန ကထိတာနိ၊ သေယျထိဒံ?

၁-ဂါရဝဝစနမေတံ (က) ၂-ကာလဒေသဒေသကပဋိမဏ္ဍိတံ (က)
၃-သံ ၂-၃၂၄၊ မ ၃-၃၂၄-ဝိဒ္ဓေသု။

ရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနန္တိ ဧဝမာဒီနိ၊ တေသံ ပရဇ္ဈာသယော နိက္ခေပေါ။ ဘဂဝန္တံ ပန ဥပသင်္ကမိတွာ တေ တေ ဒေဝမနုဿာ တထာ တထာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌေန ဘဂဝတာ ယာနိ ကထိတာနိ ဒေဝတာသံယုတ္တ-ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တာဒီနိ၊ တေသံ ပုစ္ဆာဝသိကော နိက္ခေပေါ။ ယာနိ ပန ဥပ္ပန္နံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ ကထိတာနိ ဓမ္မဒါယာဒသုတ္တပုတ္တမံသူပမာဒီနိ၊ တေသံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ။ ဧဝမိမေသု စတူသု နိက္ခေပေသု ဣမဿ သုတ္တဿ ပရဇ္ဈာသယော နိက္ခေပေါ။ ပရဇ္ဈာသယဝသေန ဟေတံ နိက္ခိတ္တံ။ ကေသံ အဇ္ဈာသယေနာတိ? ရူပဂရုကာနံ ပုရိသာနံ။

တတ္ထ **နာဟံ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒီသု နကာရော ပဋိသေဓတ္ထော။ **အဟန္တိ** အတ္တာနံ နိဒ္ဒိသတိ။ **ဘိက္ခဝေ**တိ တေ ဘိက္ခူ အာလပတိ။ **အညန္တိ** ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗာ ဣတ္ထိရူပတော အညံ။ **ဧကရူပမ္ပီ**တိ ဧကမ္ပိ ရူပံ။ **သမနုပဿာမီ**တိ ဒွေ သမနုပဿနာ ဉာဏသမနုပဿနာ စ ဒိဋ္ဌိသမနုပဿနာ စ။ တတ္ထ "အနိစ္စတော သမနုပဿတိ၊ နော နိစ္စတော"တိ[၁] အယံ **ဉာဏသမနုပဿနာ** နာမ။ "ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ"တိအာဒိကာ[၂] ပန **ဒိဋ္ဌိသမနုပဿနာ** နာမ။ တာသု ဣဓ ဉာဏသမနုပဿနာ အဓိပ္ပေတာ။ ဣမဿ ပန ပဒဿ နကာရေန သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒံ ဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ—အဟံ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဩလောကေန္တောပိ အညံ ဧကရူပမ္ပိ န သမနုပဿာမီတိ။ **ယံ ဧဝံ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ**တိ ယံ ရူပံ ရူပဂရုကဿ ပုရိသဿ စတုဘူမက-ကုသလစိတ္တံ ပရိယာဒိယိတွာ ဂဏှိတွာ ခေပေတွာ တိဋ္ဌတိ။ "သဗ္ဗံ ဟတ္ထိကာယံ ပရိယာဒိယိတွာ"တိအာဒီသု[၃] ဟိ ဂဟဏံ ပရိယာဒါနံ နာမ။ "အနိစ္စသညာ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သဗ္ဗံ ကာမရာဂံ ပရိယာဒိယတီ"တိအာဒီသု[၄] ခေပနံ။ ဣဓ ဥဘယမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ ဣဒံ ရူပံ စတုဘူမကကုသလစိတ္တံ ဂဏှန္တံ န နီလုပ္ပလကလာပံ ပုရိသော ဝိယ ဟတ္ထေန ဂဏှာတိ၊ နာပိ ခေပယမာနံ အဂ္ဂိ ဝိယ ဥဒ္ဓနေ ဥဒကံ သန္တာပေတွာ ခေပေတိ။ ဥပ္ပတ္တိဉ္စဿ နိဝါရယမာနမေဝ စတုဘူမကမ္ပိ ကုသလစိတ္တံ ဂဏှာတိ စေဝ ခေပေတိ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ "ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ"တိ။

ယထယိဒန္တိ ယထာ ဣဒံ။ **ဣတ္ထိရူပန္တိ** ဣတ္ထိယာ ရူပံ။ တတ္ထ "ကိဉ္စ ဘိက္ခဝေ ရူပံ ဝဒေထ။ ရုပ္ပတီတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။ ကေန ရုပ္ပတိ။ သီတေနပိ ရုပ္ပတိ ဥဏှေနပိ ရုပ္ပတီ"တိ[၅] သုတ္တာနုသာရေန ရူပဿ

၁-ခု ၉-၄၀၆-ပိဋ္ဌေ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ။ ၂-ခု ၉-၁၃၇-ပိဋ္ဌေ။ ၃-သံ ၁-၈၅-ပိဋ္ဌေ။
၄-သံ ၂-၁၂၆-ပိဋ္ဌေ။ ၅-သံ ၂-၇၁-ပိဋ္ဌေ။

ဝစနတ္ထော စေဝ သာမညလက္ခဏတ္ထ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ ပန ရူပသဒ္ဒေါ ခန္ဓ-ဘဝနိမိတ္တပစ္စယသရီရဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒီသု အနေကေသု အတ္ထေသု ဝတ္တတိ။ အယဉှိ “ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္န”န္တိ[၁] ဧတ္ထ ရူပက္ခန္ဓေ ဝတ္တတိ။ “ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတီ”တိ[၂] ဧတ္ထ ရူပဘဝေ။ “အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ”တိ[၃] ဧတ္ထ ကသိဏနိမိတ္တေ။ “သရူပါ ဘိက္ခဝေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ နော အရူပါ”တိ[၄] ဧတ္ထ ပစ္စယေ။ “အာကာသော ပရိဝါရိတော ရူပန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ”တိ[၅] ဧတ္ထ သရီရေ။ “စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏ”န္တိ[၆] ဧတ္ထ ဝဏ္ဏေ။ “ရူပပ္ပမာဏော ရူပပ္ပသန္နော”တိ[၇] ဧတ္ထ သဏ္ဌာနေ။ အာဒိသဒ္ဒေန “ပိယရူပံ သာတရူပံ၊ အရသ-ရူပေါ”တိအာဒီနိပိ သင်္ဂဏှိတဗ္ဗာနိ။ ဣဓ ပနေသ ဇုတ္တိယာ စတုသမုဋ္ဌာနေ ရူပါယတနသင်္ခါတေ ဝဏ္ဏေ ဝတ္တတိ။ အပိစ ယော ကောစိ ဇုတ္တိယာ နိဝတ္ထနိဝါ-သနဿ ဝါ အလင်္ကာရဿ ဝါ ဂန္ဓဝဏ္ဏကာဒီနံ ဝါ ပိဠန္ဓနမာလာဒီနံ ဝါတိ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေါ စ ဝဏ္ဏော ပုရိသဿ စက္ခုဝိညာဏဿ အာရမ္မဏံ ဟုတွာ ဥပကပ္ပတိ၊ သဗ္ဗမေတံ ဇုတ္တိရူပန္တွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဇုတ္တိရူပံ ဘိက္ခဝေ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ**တိ ဣဒံ ပုရိမဿေဝ ဒဠှီကရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ပုရိမံ ဝါ “ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ ဇုတ္တိရူပ”န္တိ ဧဝံ ဩပမ္မဝသေန ဝုတ္တံ၊ ဣဒံ ပရိယာဒါနာနု-ဘာဝဒဿနဝသေန[၈]။

တတြိဒံ ဇုတ္တိရူပဿ ပရိယာဒါနာနုဘာဝေ ဝတ္ထု—မဟာဒါဌိကနာဂရာဇာ ကိရ စေတိယဂိရိမှိ အမ္ဗတ္ထလေ[၉] မဟာထူပံ ကာရာပေတွာ ဂိရိဘဏ္ဍပူဇံ[၁၀] နာမ ကတွာ ကာလေန ကာလံ ဩရောဓဂဏပရိဝုတော စေတိယဂိရိံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒေတိ။ ဗဟူနံ သန္နိပါတဋ္ဌာနေ နာမ န သဗ္ဗေသံ သတိ သူပဋ္ဌိတာ ဟောတိ၊ ရညော စ ဒမိဠဒေဝီ နာမ မဟေသီ ပဌမဝယေ ဌိတာ ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ။ အထေကော စိတ္တတ္ထေရော နာမ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော အသံဝရနိယာမေန ဩလောကေန္တော တဿာ ရူပါရမ္မဏေ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ ဥမ္မာဒပ္ပတ္တော ဝိယ ဌိတနိသိန္နဋ္ဌာနေသု “ဟန္ဒ ဒမိဠဒေဝီ ဟန္ဒ ဒမိဠဒေဝီ”တိ[၁၁]

၁-အဘိ ၂-၁၊ ဝိ ၃-၂၀-ပိဋ္ဌာဒီသု။
၂-အဘိ ၁-၄၄၊ အဘိ ၂-၂၇၄-ပိဋ္ဌာဒီသု။
၃-အဘိ ၁-၅၅-ပိဋ္ဌာဒီသု။
၄-အံ ၁-၈၁-ပိဋ္ဌေ။
၅-မ ၁-၂၄၈-ပိဋ္ဌေ။
၆-မ ၁-၃၂၆၊ မ ၃-၃၂၈-ပိဋ္ဌေသု။
၇-အံ ၁-၃၈၂-ပိဋ္ဌေ။
၈-ပရိယာဒါနဘာဝဒဿနဝသေန (သျာ၊ က)
၉-အမ္ဗဋ္ဌလေဏေ (သျာ၊ က)
၁၀-ဂိရိဘဏ္ဍဝါဟနပူဇံ (သီ၊ သျာ)
၁၁-သုဘံ ဒမိဠဒေဝိ သုဘံ ဒမိဠဒေဝိတိ (သီ)

ဝဒန္တော ဝိစရတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တဿ ဒဟရသာမဏေရာ ဥမ္မတ္တကစိတ္တတ္ထေရောတွေဝ နာမံ ကတွာ ဝေါဟရိံသု။ အထ သာ ဒေဝီ နစိရဿေဝ ကာလမကာသိ။ ဘိက္ခုသံဃော သီဝထိကဒဿနံ[1] ဂန္တွာ အာဂတော ဒဟရသာမဏေရာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧဝမာဟံသု "ဘန္တေ စိတ္တတ္ထေရ ယဿတ္ထာယ တွံ ဝိလပသိ၊ မယံ တဿာ ဒေဝိယာ သီဝထိကဒဿနံ ဂန္တွာ အာဂတာ"တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ အဿဒ္ဒဟန္တော "ယဿာ ဝါ တဿာ ဝါ တုမှေ[2] သီဝထိကဒဿနတ္ထာယ ဂတာ၊ မုခံ တုမှာကံ ဓူမဝဏ္ဏ"န္တိ ဥမ္မတ္တကဝစနမေဝ အဝေါစ။ ဧဝံ ဥမ္မတ္တကစိတ္တတ္ထေရဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ အဋ္ဌာသိ ဣဒံ ဣတ္ထိရူပံ။

အပရမ္ပိ ဝတ္ထု—သဒ္ဓါတိဿမဟာရာဇာ ကိရ ဧကဒိဝသံ ဩရောဓဂဏပရိဝုတော ဝိဟာရံ အာဂတော။ ဧကော ဒဟရော လောဟပါသာဒဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌတွာ အသံဝရေ ဌိတော ဧကံ ဣတ္ထိံ ဩလောကေသိ၊ သာပိ ဂမနံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ တံ ဩလောကေသိ၊ ဥဘောပိ အဗ္ဘန္တရေ ဥဋ္ဌိတေန ရာဂဂ္ဂိနာ ဍယှိတွာ ကာလမကံသု။ ဧဝံ ဣတ္ထိရူပံ ဒဟရဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ။

အပရမ္ပိ ဝတ္ထု—ကလျာဏိယမဟာဝိဟာရတော ကိရေကော ဒဟရော ဥဒ္ဒေသတ္ထာယ ကာဋ္ဌဒီဃဝါပိဂါမဒွါရဝိဟာရံ ဂန္တွာ နိဋ္ဌိတုဒ္ဒေသကိစ္စော အတ္တကာမာနံ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ "ဂတဋ္ဌာနေ ဒဟရသာမဏေရေဟိ ပုဋ္ဌေန ဂါမဿ နိဝိဋ္ဌာကာရော ကထေတဗ္ဗော ဘဝိဿတီ"တိ ဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဝိသဘာဂါရမ္မဏေ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂတော တာယ နိဝတ္ထဝတ္ထံ သဉ္ဇာနိတွာ "ကဟံ ဘန္တေ ဣဒံ လဒ္ဓ"န္တိ ပုစ္ဆန္တော တဿာ မတဘာဝံ ဉတွာ "ဧဝရူပါ နာမ ဣတ္ထီ မံ နိဿာယ မတာ"တိ စိန္တေန္တော အန္တောဥဋ္ဌိတေန ရာဂဂ္ဂိနာ ဍယှိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ။ ဧဝမ္ပိ ဣဒံ ဣတ္ထိရူပံ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂။ ဒုတိယာဒီနိ သဒ္ဒဂရုကာဒီနံ အာသယဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တေသု **ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ**တိ ဣတ္ထိယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနော ကထိတဂီတဝါဒိတသဒ္ဒေါ။ အပိစ ဣတ္ထိယာ နိဝတ္ထနိဝါသနဿာပိ အလင်္ကတာလင်္ကာရဿာပိ ဣတ္ထိပယောဂနိပ္ဖါဒိတော ဝီဏာသင်္ခပဏဝါဒိသဒ္ဒေါပိ ဣတ္ထိသဒ္ဒေါတွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဗ္ဗောပိ ဟေသော ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ။

၁-သီဝထိကာယ ဒဿနံ (သီ၊ သျာ)   ၂-ယဿတ္ထာယ ဝါ တုမှေပိ (က)

တတ္ထ သုဝဏ္ဏကက္ကဋကသုဝဏ္ဏမောရဒဟရဘိက္ခုအာဒီနံ ဝတ္ထူနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ပဗ္ဗတန္တရံ ကိရ နိဿာယ မဟန္တံ ဟတ္ထိနာဂကုလံ ဝသတိ။ အဝိဒူရဋ္ဌာနေ စဿ မဟာပရိဘောဂသရော အတ္ထိ၊ တသ္မိံ ကာယူပပန္နော သုဝဏ္ဏကက္ကဋကော အတ္ထိ။ သော တံ သရံ ဩတိဏ္ဏောတိဏ္ဏေ သဏ္ဍာသေန ဝိယ အဠေဟိ ပါဒေ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဝသံ[၁] နေတွာ မာရေတိ။ တဿ ဩတာရာပေက္ခာ[၂] ဟတ္ထိနာဂါ ဧကံ မဟာဟတ္ထိံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ ဝိစရန္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ တံ ဟတ္ထိနာဂံ ဂဏှိ။ ထာမသတိသမ္ပန္နော ဟတ္ထိနာဂေါ ဝိစိန္တေသိ “သစာဟံ ဘီတရဝံ ရဝိဿာမိ၊ သဗ္ဗေ ယထာရုစိယာ အကီဠိတွာ ပလာယိဿန္တိ”တိ နိစ္စလောဝ အဋ္ဌာသိ။ အထ သဗ္ဗေသံ ဥတ္တိဏ္ဏဘာဝံ ဉတွာ တေန ဂဟိတဘာဝံ အတ္တနော ဘရိယံ ဇာနာပေတုံ ဝိရဝိတွာ ဧဝမာဟ—

“သိင်္ဂီမိဂေါ အာယတစက္ခုနေတ္တော၊
အဋ္ဌိတ္တစော ဝါရိသယော အလောမော။
တေနာဘိဘူတော ကပဏံ[၃] ရုဒါမိ၊
မာ ဟေဝ မံ ပါဏသမံ ဇဟေယျာ”တိ[၄]။

သာ တံ သုတွာ သာမိကဿ ဂဟိတဘာဝံ ဉတွာ တံ တမှာ ဘယာ မောစေတုံ ဟတ္ထိနာ စ ကုဠီရေန စ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တီ ဧဝမာဟ—

“အယျ န တံ ဇဟိဿာမိ၊ ကုဉ္ဇရံ သဋ္ဌိဟာယနံ[၅]။
ပထဗျာ စာတုရန္တာယ၊ သုပ္ပိယော ဟောသိ မေ တုဝံ။

ယေ ကုဠီရာ သမုဒ္ဒသ္မိံ၊ ဂင်္ဂါယ ယမုနာယ စ[၆]။
တေသံ တွံ ဝါရိဇော သေဋ္ဌော၊ မုဉ္စ ရောဒန္တိယာ ပတိ”န္တိ[၄]။

ကုဠီရော သဟ ဣတ္ထိသဒ္ဒဿဝနေန ဂဟဏံ သိထိလမကာသိ။ အထ ဟတ္ထိနာဂေါ “အယမေဝေတဿ ဩကာသော”တိ ဧကံ ပါဒံ ဂဟိတကာရေနေဝ ဌပေတွာ ဒုတိယံ ဥက္ခိပိတွာ တံ ပိဋ္ဌိကပါလေ အက္ကမိတွာ ဝိစုဏ္ဏိကံ ကတွာ ထောကံ အာကဍ္ဎိတွာ တီရေ ခိပိ။ အထ နံ သဗ္ဗဟတ္ထိနော သန္နိပတိတွာ “အမှာကံ ဝေရီ”တိ ဝိစုဏ္ဏယိံသု။ ဧဝံ တာဝ ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ သုဝဏ္ဏကက္ကဋကဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယိတွာ တိဋ္ဌတိ[၇]။

၁-ဝသနဋ္ဌာနံ (က)
၂-တသ္မိံ ဩတရာပေန္တာ (က)
၃-ကရုဏံ (သျာ၊ ဋီကာ)
၄-ခု ၅-၇၀-ပိဋ္ဌေ ဇာတကေ။
၅-ကုဉ္ဇရ သဋ္ဌိဟာယန (သီ)
၆-နမ္မဒါယ စ (သီ)
၇-စိတ္တံ ပရိယာဒိယီတိ (သီ၊ သျာ)

သုဝဏ္ဏမောရောပိ ဟိမဝန္တံ အနုပဝိသိတွာ မဟန္တံ ပဗ္ဗတဂဟနံ နိဿာယ ဝသန္တော နိစ္စကာလံ သူရိယဿ ဥဒယကာလေ သူရိယမဏ္ဍလံ ဥလ္လောကေတွာ အတ္တနော ရက္ခံ ကရောန္တော ဧဝံ ဝဒတိ—

“ဥဒေတယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာ၊
ဟရိဿဝဏ္ဏော ပထဝိပ္ပဘာသော။
တံ တံ နမဿာမိ ဟရိဿဝဏ္ဏံ ပထဝိပ္ပဘာသံ၊
တယာဇ္ဇ ဂုတ္တာ ဝိဟရေမု ဒိဝသံ။

ယေ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဒဂူ သဗ္ဗဓမ္မေ၊
တေ မေ နမော တေ စ မံ ပါလယန္တု။
နမတ္ထု ဗုဒ္ဓါနံ နမတ္ထု ဗောဓိယာ၊
နမော ဝိမုတ္တာနံ နမော ဝိမုတ္တိယာ။
ဣမံ သော ပရိတ္တံ ကတွာ၊ မောရော စရတိ ဧသနာ”တိ[၁]။

သော ဒိဝသံ ဂေါစရံ ဂဟေတွာ သာယနှသမယေ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသန္တော အတ္ထင်္ဂတံ သူရိယမဏ္ဍလံ ဩလောကေတွာပိ ဣမံ ဂါထံ[၂] ဝဒတိ—

“အပေတယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာ၊
ဟရိဿဝဏ္ဏော ပထဝိပ္ပဘာသော။
တံ တံ နမဿာမိ ဟရိဿဝဏ္ဏံ ပထဝိပ္ပဘာသံ၊
တယာဇ္ဇ ဂုတ္တာ ဝိဟရေမု ရတ္တိံ။

ယေ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဒဂူ သဗ္ဗဓမ္မေ၊
တေ မေ နမော တေ စ မံ ပါလယန္တု။
နမတ္ထု ဗုဒ္ဓါနံ နမတ္ထု ဗောဓိယာ၊
နမော ဝိမုတ္တာနံ နမော ဝိမုတ္တိယာ။
ဣမံ သော ပရိတ္တံ ကတွာ၊ မောရော ဝါသမကပ္ပယီ”တိ[၁]။

ဣမိနာ နိယာမေန သတ္တ ဝဿသတာနိ ဝီတိနာမေတွာ ဧကဒိဝသံ ပရိတ္တကမ္မတော ပုရေတရမေဝ မောရကုက္ကုဋိကာယ သဒ္ဒံ သုတွာ ပရိတ္တကမ္မံ အသရိတွာ ရညော ပေသိတဿ လုဒ္ဒကဿ ဝသံ ဥပဂတော။ ဧဝံ ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ သုဝဏ္ဏမောရဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယိတွာ တိဋ္ဌတီတိ။ ဆာတပဗ္ဗတဝါသီ ဒဟရော ပန သုဓာမုဏ္ဍကဝါသီ[၃] ဒဟရော စ ဣတ္ထိသဒ္ဒံ သုတွာ အနယဗျသနံ ပတ္တာတိ။

၁-ခု ၅-၃၀-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ထုတိံ (သီ၊ သျာ) ၃-ပဏ္ဍမုဂါမဏ္ဍိတဝါသီ (က)

၃။ တတိယေ **ဣတ္ထိဂန္ဓော**တိ ဣတ္ထိယာ စတုသမုဋ္ဌာနိကံ ဂန္ဓာယတနံ။ သွာယံ ဣတ္ထိယာ သရီရဂန္ဓော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဟောတိ၊ ကာယာရုဠှော ပန အာဂန္တုကအနုလေပနာဒိဂန္ဓော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ ဧကစ္စာ ဟိ ဣတ္ထီ အဿဂန္ဓိနီ ဟောတိ၊ ဧကစ္စာ မေဏ္ဍကဂန္ဓိနီ၊ ဧကစ္စာ သေဒဂန္ဓိနီ၊ ဧကစ္စာ သောဏိတဂန္ဓိနီ။ ဧကစ္စော အန္ဓဗာလော ဧဝရူပါယပိ ဣတ္ထိယာ ရဇ္ဇတေဝ။ စက္ကဝတ္တိနော ပန ဣတ္ထိရတနဿ ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော ဝါယတိ၊ မုခတော စ ဥပ္ပလဂန္ဓော။ အယံ န သဗ္ဗာသံ ဟောတိ၊ အာဂန္တုကအနုလေပနာဒိဂန္ဓောဝ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ တိရစ္ဆာနဂတာ ပန ဟတ္ထိအဿဂေါဏာဒယော တိရစ္ဆာနဂတာနံ သဇာတိဣတ္ထီနံ ဥတုဂန္ဓေန ယောဇနဒွိယောဇနတိယောဇန-စတုယောဇနမ္ပိ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတ္ထိကာယေ ဂန္ဓော ဝါ[၁] ဟောတု ဣတ္ထိယာ နိဝတ္ထနိဝါသနအနုလိတ္တာလေပနပိဠန္ဓမာလာဒိဂန္ဓော ဝါ၊ သဗ္ဗောပိ ဣတ္ထိဂန္ဓော-တွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄။ စတုတ္ထေ **ဣတ္ထိရသော**တိ ဣတ္ထိယာ စတုသမုဋ္ဌာနိကံ ရသာယတနံ။ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရာဒယော ပန "ယွာယံ ဣတ္ထိယာ ကိံကာရပဋိဿာ-ဝိတာဒိဝသေန သဝနရသော[၂] စေဝ ပရိဘောဂရသော စ၊ အယံ ဣတ္ထိရသော"တိ ဝဒန္တိ။ ကိံ တေန၊ ယော ပနာယံ ဣတ္ထိယာ ဩဋ္ဌမံသသမ္မက္ခန-ခေဠာဒိရသောပိ, သာမိကဿ ဒိန္နယာဂုဘတ္တာဒီနံ ရသောပိ၊ သဗ္ဗော သော ဣတ္ထိရသောတွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနေကေ ဟိ သတ္တာ အတ္တနော မာတုဂါမေန ယံကိဉ္စိ သဟတ္ထာ ဒိန္နမေဝ မဓုရန္တိ ဂဟေတွာ အနယဗျသနံ ပတ္တာတိ။

၅။ ပဉ္စမေ **ဣတ္ထိဖောဋ္ဌဗ္ဗော**တိ ဣတ္ထိယာ ကာယသမ္ဖဿော၊ ဣတ္ထိသရီရာ-ရုဠှာနံ ဝတ္ထာလင်္ကာရမာလာဒီနမ္ပိ ဖဿော ဣတ္ထိဖောဋ္ဌဗ္ဗောတွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဗ္ဗောပေသ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယတိ မဟာစေတိယင်္ဂဏေ ဂဏသဇ္ဈာယံ ဂဏှန္တဿ ဒဟရဘိက္ခုနော ဝိသဘာဂါရမ္မဏဖဿော ဝိယာတိ။

ဣတိ သတ္ထာ သတ္တာနံ အာသယာနုသယဝသေန ရူပါဒီသု ဧကေကံ ဂဟေတွာ အညံ ဧဒိသံ န ပဿာမီတိ အာဟ။ ယထာ ဟိ ရူပဂရုကဿ ပုရိသဿ ဣတ္ထိရူပံ စိတ္တုပ္ပါဒံ ဂမေတိ ပလိဗုန္ဓတိ ဗဇ္ဈာပေတိ ဗဒ္ဓါပေတိ မောဟေတိ သံမောဟေတိ[၃]၊ န တထာ သေသာ သဒ္ဒါဒယော။ ယထာ စ သဒ္ဒါဒိဂရုကာနံ သဒ္ဒါဒယော၊ န တထာ ရူပါဒီနိ အာရမ္မဏာနိ။ ဧကစ္စဿ စ ရူပါဒီသု ဧကမေဝါရမ္မဏံ စိတ္တံ ပရိယာဒိယတိ၊ ဧကစ္စဿ ဒွေပိ တီဏိပိ စတ္တာရိပိ ပဉ္စပိ။ ဣတိ

၁-ဣတိ ကာယဂန္ဓော ဝါ (သီ)၊ ဣတ္ထိကာယဂန္ဓော ဝါ (သျာ) ၂-အဿဝရသော (သီ)
၃-ပလိဗုဇ္ဈတိ မဇ္ဈာပေတိ ပမဇ္ဈာပေတိ ပမောဟေတိ (သီ)

ဣမေ ပဉ္စ သုတ္တန္တာ ပဉ္စဂရုကဝသေန ကထိတာ၊ န ပဉ္စဂရုကဇာတကဝသေန။ **ပဉ္စဂရုကဇာတကံ**[1] ပန သက္ခိဘာဝတ္ထာယ အာဟရိတွာ ကထေတဗ္ဗံ။ တတြ ဟိ အမနုဿေဟိ ကန္တာရမဂ္ဂေ ကတာယ အာပဏာဒိဝိစာရဏာယ[2] မဟာ-ပုရိသဿ ပဉ္စသု သဟာယေသု ရူပဂရုကော ရူပါရမ္မဏော ဗဇ္ဈိတွာ[3] အနယဗျသနံ ပတ္တော၊ သဒ္ဒါဒိဂရုကာ သဒ္ဒါရမ္မဏာဒီသု။ ဣတိ တံ သက္ခိဘာဝတ္ထာယ အာဟရိတွာ ကထေတဗ္ဗံ။ ဣမေ ပန ပဉ္စ သုတ္တန္တာ ပဉ္စဂရုကဝသေနေဝ ကထိတာ။

၆။ ယသ္မာ စ န ကေဝလံ ပုရိသာယေဝ ပဉ္စဂရုကာ ဟောန္တိ၊ ဣတ္ထိယောပိ ဟောန္တိယေဝ၊ တသ္မာ တာသမ္ပိ ဝသေန ပုန ပဉ္စ သုတ္တန္တေ ကထေသိ။ တေသမ္ပိ အတ္ထော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝတ္ထူသုပိ ပဌမသုတ္တေ လောဟပါသာဒ-ဒွါရေ ဋ္ဌိတံ ဒဟရံ ဩလောကေတွာ မတာယ ရာဇောရောဓာယ ဝတ္ထု ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

၇။ ဒုတိယသုတ္တေ ဗာရာဏသိယံ ရူပူပဇီဝိနော မာတုဂါမဿ ဝတ္ထု ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဂုတ္တိလဝီဏာဝါဒကော ကိရေကိဿာ ဣတ္ထိယာ သဟဿံ ပဟိဏိ၊ သာ တံ ဥပ္ပဏ္ဍေတွာ ဂဏှိတုံ န ဣစ္ဆိ။ သော "ကရိဿာမေတ္ထ ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ သာယနှကာလသမနန္တရေ အလင်္ကတပဋိယတ္တော တဿာ ဂေဟဿ အဘိမုခဋ္ဌာနေ အညိဿံ ဂေဟဒွါရေ နိသိန္နော ဝီဏာယ တန္တိယော သမေ ဂုဏေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တန္တိဿရေန ဂီတဿရံ အနတိက္ကမန္တော ဂါယိ။ သာ ဣတ္ထီ တဿ ဂီတသဒ္ဒံ သုတွာ ဒွါရန္တိ သညာယ "ဝိဝဋဝါတပါနေန တဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ"တိ အာကာသေယေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ။

၈။ တတိယသုတ္တေ စက္ကဝတ္တိရညော ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော ဝါယတိ၊ မုခတော စ ဥပ္ပလဂန္ဓောတိ ဣဒံ အာဟရိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ စေတ္ထ ဝတ္ထု ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရေကိဿာ ကုဋုမ္ဗိကဓီတာယ သာမိကော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ "န သက္ကာ မယာ အယံ ဓမ္မော ဂိဟိဘူတေန ပူရေတု"န္တိ အညတရဿ ပိဏ္ဍပါတိကတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ အထဿ ဘရိယံ "အဿာမိကာ အယ"န္တိ ဉတွာ ရာဇာ ပသေနဒိကောသလော အန္တေပုရံ အာဟရာပေတွာ[4] ဧကဒိဝသံ ဧကံ နီလုပ္ပလကလာပံ အာဒါယ အန္တေပုရံ ပဝိဋ္ဌော ဧကေကိဿာ ဧကေကံ နီလုပ္ပလံ ဒါပေသိ။ ပုပ္ဖေသု ဘာဇိယမာနေသု တဿာ ဣတ္ထိယာ ဒွေ

၁-ခု ၅-၃၁-ပိဋ္ဌေ။ ၂-အာပဏာရစနာယ (သီ) ၃-ရဇ္ဇိတွာ (က) ၄-အတိဟရာပေတွာ (သီ၊ သျာ)

ဟတ္ထံ ပတ္တာနိ။ သာ ပဟဋ္ဌာကာရံ ဒဿေတွာ ဥပသိင်္ဃိတွာ ပရောဒိ။ ရာဇာ တဿာ ဥဘယာကာရံ ဒိသွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ။ သာ အတ္တနော ပဟဋ္ဌကာရဏဉ္စ ရောဒနကာရဏဉ္စ ကထေသိ။ ယာဝတတိယံ ကထိတေပိ ရာဇာ အသဒ္ဒဟန္တော ပုနဒိဝသေ သကလရာဇနိဝေသနေ သဗ္ဗမာလာဝိလေပ-နာဒိသုဂန္ဓဂန္ဓံ ဟရာပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ အာသနာနိ ပညာပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယော-သာနေ တံ ဣတ္ထိံ "ကတရော တေ ထေရော"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အယ"န္တိ ဝုတ္တေ ဥတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃော ဂစ္ဆတု၊ အမှာကံ အသုကတ္ထေရော အနုမောဒနံ ကရိဿတီ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ ဝိဟာရံ ဂတော။ ထေရေ အနုမောဒနံ ဝတ္တုံ အာရဒ္ဓမတ္တေ သကလံ ရာဇနိဝေသနံ ဂန္ဓပူရံ ဝိယ ဇာတံ။ ရာဇာ "သစ္စမေဝေသာ အာဟာ"တိ ပသီဒိတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္ထာရံ တံ ကာရဏံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ "အယံ အတီတေ ဓမ္မကထံ သုဏန္တော 'သာဓု သာဓူ'တိ သာဓုကာရံ ပဝတ္တေန္တော သက္ကစ္စံ အဿောသိ၊ တမ္မူလကော တေန[၁] မဟာရာဇ အယမာနိသံသော လဒ္ဓေါ"တိ အာစိက္ခိ။

သဒ္ဓမ္မဒေသနာကာလေ၊ သာဓု သာဓူတိ ဘာသတော။
မုခတော ဇာယတေ[၂] ဂန္ဓော၊ ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေတိ[၃]။

သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ဣမသ္မိံ ဝဂ္ဂေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

ရူပါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၂-နီဝရဏပ္ပဟာနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၁။ ဒုတိယဿ ပဌမေ **ဧကဓမ္မမ္ပိ**တိ ဧတ္ထ "တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ ဓမ္မာ ဟောန္တိ"တိအာဒီသု[၄] ဝိယ နိဿတ္တဋ္ဌေန ဓမ္မော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တသ္မာ ဧကဓမ္မမ္ပိတိ နိဿတ္တံ ဧကသဘာဝမ္ပိတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **အနုပ္ပန္နော ဝါ**တိ ဧတ္ထ ပန "ဘူတာနံ ဝါ သတ္တာနံ ဌိတိယာ သမ္ဘဝေသီနံ ဝါ အနုဂ္ဂဟာယ[၅] ယာဝတာ ဘိက္ခဝေ သတ္တာ အပဒါ ဝါ ဒွိပဒါ ဝါ"တိ[၆] ဧဝမာဒီသု

၁-တံမူလကေန (က) ၂-နိဗ္ဗတ္တတိ (သီ) ၃-ဥပ္ပလံ ဝိယ ဝါယတီတိ (သျာ)
၄-အဘိ ၁-၃၅-ပိဋ္ဌေ။ ၅-မ ၁-၃၂၇၊ သံ ၁-၂၅၃-ပိဋ္ဌေသု။
၆-အံ ၁-၃၄၃၊ ခု ၁-၂၅၄-ပိဋ္ဌေသု။

ဝိယ သမုစ္စယတ္ထော ဝါသဒ္ဒေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ န ဝိကပ္ပတ္ထော။ အယဉှေတ္ထ အတ္ထော— ယေန ဓမ္မေန အနုပ္ပန္နော စ ကာမစ္ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နော စ ကာမစ္ဆန္ဒော ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ သံဝတ္တတိ၊ တမဟံ ယထာ သုဘနိမိတ္တံ, ဧဝံ အညံ န ပဿာမီတိ။ တတ္ထ **အနုပ္ပန္နော**တိ အဇာတော အသဉ္ဇာတော အပါတုဘူတော အသမုဒါဂတော။ **ကာမစ္ဆန္ဒော**တိ "ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမရာဂေါ ကာမနန္ဒီ ကာမတဏှာ"တိအာဒိနာ[1] နယေန ဝိတ္ထာရိတံ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ နိဗ္ဗတ္တတိ ပါတုဘဝတိ။ သော ပနေသ အသမုဒါစာရဝသေန ဝါ အနနုဘူတာရမ္မဏဝသေန ဝါ အနုပ္ပန္နော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အညထာ ဟိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ အနုပ္ပန္နော နာမ နတ္ထိ။

တတ္ထ ဧကစ္စဿ ဝတ္တဝသေန ကိလေသော န သမုဒါစရတိ၊ ဧကစ္စဿ ဂန္ထဓုတင်္ဂသမာဓိဝိပဿနာနဝကမ္မာဒီနံ အညတရဝသေန။ ကထံ? ဧကစ္စော ဟိ ဝတ္တသမ္ပန္နော ဟောတိ၊ တဿ ဒွေအသီတိ ခုဒ္ဒကဝတ္တာနိ စုဒ္ဒသ မဟာဝတ္တာနိ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏပါနီယမာဠကဥပေါသထာဂါရအာဂန္တုကဂမိကဝတ္တာနိ စ ကရောန္တဿေဝ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ။ အပရဘာဂေ ပနဿ ဝတ္တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဘိန္နဝတ္တဿ စရတော အယောနိသောမနသိကာရဉ္စေဝ သတိဝေါဿဂ္ဂဉ္စ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒါစာရဝသေန အနုပ္ပန္နော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။

ဧကစ္စော ဂန္ထယုတ္တော ဟောတိ၊ ဧကမ္ပိ နိကာယံ ဂဏှာတိ[2] ဒွေပိ တယောပိ စတ္တာရောပိ ပဉ္စပိ။ တဿ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အတ္ထဝသေန ပါဠိဝသေန အနုသန္ဓိဝသေန ပုဗ္ဗာပရဝသေန ဂဏှန္တဿ သဇ္ဈာယန္တဿ ဝါစေန္တဿ ဒေသေန္တဿ ပကာသေန္တဿ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ။ အပရဘာဂေ ပနဿ ဂန္ထကမ္မံ ပဟာယ ကုသီတဿ စရတော အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒါစာရဝသေန အနုပ္ပန္နော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။

ဧကစ္စော ပန ဓုတင်္ဂဓရော ဟောတိ၊ တေရသ ဓုတင်္ဂဂုဏေ သမာဒါယ ဝတ္တတိ။ တဿ ပန ဓုတင်္ဂဂုဏေ ပရိဟရန္တဿ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ။ အပရဘာဂေ ပနဿ ဓုတင်္ဂါနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဗာဟုလ္လာယ အာဝတ္တဿ စရတော အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒါစာရဝသေန အနုပ္ပန္နော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။

၁-အဘိ ၁-၂၃၂-ပိဋ္ဌေ။

၂-ဂဏ္ဍော (သျာ၊က)

ဧကစ္စော အဋ္ဌသု သမာပတ္တီသု စိဏ္ဏဝသီ ဟောတိ၊ တဿ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု အာဝဇ္ဇနဝသိအာဒီနံ ဝသေန ဝိဟရန္တဿ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ။ အပရဘာဂေ ပနဿ ပရိဟီနဇ္ဈာနဿ ဝါ ဝိဿဋ္ဌဇ္ဈာနဿ ဝါ ဘဿာဒီသု အနုယုတ္တဿ ဝိဟရတော အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒါစာရဝသေန အနုပ္ပန္နော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။

ဧကစ္စော ပန ဝိပဿကော ဟောတိ၊ သတ္တသု ဝါ အနုပဿနာသု အဋ္ဌာရသသု ဝါ မဟာဝိပဿနာသု ကမ္မံ ကရောန္တော ဝိဟရတိ။ တဿေဝံ ဝိဟရတော ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ။ အပရဘာဂေ ပနဿ ဝိပဿနာကမ္မံ ပဟာယ ကာယဒဠှိဗဟုလဿ ဝိဟရတော အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒါစာရဝသေန အနုပ္ပန္နော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။

ဧကစ္စော နဝကမ္မိကော ဟောတိ၊ ဥပေါသထာဂါရဘောဇနသာလာဒီနိ ကာရေတိ။ တဿ တေသံ ဥပကရဏာနိ စိန္တေန္တဿ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ။ အပရဘာဂေ ပနဿ နဝကမ္မေ နိဋ္ဌိတေ ဝါ ဝိဿဋ္ဌေ ဝါ အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒါစာရဝသေန အနုပ္ပန္နော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။

ဧကစ္စော ပန ဗြဟ္မလောကာ အာဂတော သုဒ္ဓသတ္တော ဟောတိ၊ တဿ အနာသေဝနတာယ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ။ အပရဘာဂေ ပနဿ လဒ္ဓါသေဝနဿ အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒါစာရဝသေန အနုပ္ပန္နော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။ ဧဝံ တာဝ အသမုဒါစာရဝသေန အနုပ္ပန္နဿ ဥပ္ပန္နတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကထံ အနနုဘူတာရမ္မဏဝသေန? ဣဓေကစ္စော အနနုဘူတပုဗ္ဗံ မနာပိယံ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ လဘတိ၊ တဿ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ အနနုဘူတာရမ္မဏဝသေန အနုပ္ပန္နော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။

ဥပ္ပန္နောတိ ဇာတော သဉ္ဇာတော နိဗ္ဗတ္တော အဘိနိဗ္ဗတ္တော ပါတုဘူတော။ **ဘိယျောဘာဝါယာ**တိ ပုနပ္ပုနဘာဝါယ။ **ဝေပုလ္လာယာ**တိ ဝိပုလဘာဝါယ ရာသိဘာဝါယ။ တတ္ထ သကိံ ဥပ္ပန္နော ကာမစ္ဆန္ဒော န နိရုဇ္ဈိဿတိ၊ သကိံ

နီရုဒ္ဓေါ ဝါ သေွ၀ ပုန[1] ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ အဋ္ဌာနမေတံ။ ကေသ္မိံ ပန နီရုဒ္ဓေ တသ္မိံ ဝါ အာရမ္မဏေ အညသ္မိံ ဝါ အာရမ္မဏေ အပရာပရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဘိယျော-ဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ သံဝတ္တတိ နာမ။

သုဘနိမိတ္တန္တိ ရာဂဋ္ဌာနိယံ အာရမ္မဏံ။ "သနိမိတ္တာ[2] ဘိက္ခဝေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ နော အနိမိတ္တာ"တိ[3] ဧတ္ထ နိမိတ္တန္တိ ပစ္စယဿ နာမံ။ "အမိစိတ္တမနုယုတ္တေန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနာ ပဥ္စ နိမိတ္တာနိ ကာလေန ကာလံ မနသိကာတဗ္ဗာနိ"တိ[4] ဧတ္ထ ကာရဏဿ။ "သော တံ နိမိတ္တံ အာသေဝတိ ဘာဝေတီ"တိ[5] ဧတ္ထ သမာဓိဿ။ "ယံ နိမိတ္တံ အာဂမ္မ ယံ နိမိတ္တံ မနသိကရောတော အနန္တရာ အာသဝါနံ ခယော ဟောတီ"တိ[6] ဧတ္ထ ဝိပဿနာယ။ ဣဓ ပန ရာဂဋ္ဌာနိယော ဣဋ္ဌာရမ္မဏဓမ္မော "သုဘနိမိတ္တ"န္တိ အဓိပ္ပေတော။ **အယောနိသောမနသိကရောတော**တိ "တတ္ထ ကတမော အယောနိသောမနသိကာရော။ အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ ဒုက္ခေ သုခန္တိ အနတ္တနိ အတ္တာတိ အသုဘေ သုဘန္တိ အယောနိသောမနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရော၊ သစ္စ-ဝိပ္ပဋိကူလေန ဝါ စိတ္တဿ အာဝဇ္ဇနာ အန္ဝာဝဇ္ဇနာ[7] အာဘောဂေါ သမန္နာ-ဟာရော မနသိကာရော။ အယံ ဝုစ္စတိ အယောနိသောမနသိကာရော"တိ[8] ဧဝမ္ဘူတဿ မနသိကာရဿ ဝသေန အနုပါယေန မနသိကရောန္တဿာတိ။

၁၂။ ဒုတိယေ **ဗျာပါဒေါ**တိ ဘတ္တဗျာပတ္တိ ဝိယ စိတ္တဿ ဗျာပဇ္ဇနံ ပကတိဝိဇဟနဘာဝေါ။ "တတ္ထ ကတမံ ဗျာပါဒနီဝရဏံ။ အနတ္ထံ မေ အစရီတိ အာဃာတော ဇာယတီ"တိ[9] ဧဝံ ဝိတ္ထာရိတဿ ဗျာပါဒနီဝရဏဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ပဋိဃနိမိတ္တန္တိ** အနိဋ္ဌံ နိမိတ္တံ။ ပဋိဃဿပိ ပဋိဃာရမ္မဏဿပိ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ အဋ္ဌကထာယံ "ပဋိဃမ္ပိ ပဋိဃနိမိတ္တံ၊ ပဋိဃာရမ္မဏောပိ ဓမ္မော ပဋိဃနိမိတ္တ"န္တိ။ သေသမေတ္ထ ကာမစ္ဆန္ဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ စေတ္ထ၊ ဧဝံ ဣတော ပရေသုပိ။ တတ္ထ တတ္ထ ဟိ ဝိသေသမတ္တမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

၁၃။ တတိယေ **ထိနမိဒ္ဓ**န္တိ ထိနဉ္စေဝ မိဒ္ဓဉ္စ။ တေသု စိတ္တဿ အကမ္မညတာ ထိနံ[10]၊ အာလသိယဘာဝဿေတံ အဓိဝစနံ။ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ အကမ္မညတာ မိဒ္ဓံ၊

၁-နီရုဒ္ဓေါ ပန ပုန (က) ၂-သုဘနိမိတ္တာ (သျာ၊ က)

၃-အသုဘနိမိတ္တာတိ (သျာ၊ က) အံ ၁-၈၀-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။

၄-မ ၁-၁၆၇-ပိဋ္ဌေ။ ၅-အံ ၃-၂၁၇-ပိဋ္ဌေ။ ၆-အံ ၂-၂၈၁-ပိဋ္ဌေ။

၇-အာဝဋ္ဋနာ အန္ဝာဝဋ္ဋနာ (သီ) ၈-အဘိ ၂-၃၈၇-ပိဋ္ဌေ။ ၉-အဘိ ၁-၂၃၂-ပိဋ္ဌေ။

၁၀-ထိနံ (သီ၊ သျာ)

ကပိမိဒ္ဓဿ ပစလာယိကာဘာဝဿေဝေတံ အဓိဝစနံ။ ဥဘိန္နမ္ပိ "တတ္ထ ကတမံ ထိနံ။ ယာ စိတ္တဿ အကလျတာ အကမ္မညတာ ဩလီယနာ သလ္လီယနာ။ တတ္ထ ကတမံ မိဒ္ဓံ။ ယာ ကာယဿ အကလျတာ အကမ္မညတာ ဩနာဟော ပရိယောနာဟော"တိအာဒိနာ[1] နယေန ဝိတ္ထာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အရတိ**တိအာဒီနိ ဝိဘင်္ဂေ ဝိဘတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဝုတ္တဉှေတံ—

> "တတ္ထ ကတမာ **အရတိ**၊ ပန္တေသု ဝါ သေနာသနေသု အညတရညတရေသု ဝါ အဓိကုသလေသု ဓမ္မေသု အရတိ အရတိတာ အနဘိရတိ အနဘိရမနာ ဥက္ကဏ္ဌိတာ ပရိတဿိတာ၊ အယံ ဝုစ္စတိ အရတိ။ တတ္ထ ကတမာ **တန္ဒီ**၊ ယာ တန္ဒီ တန္ဒိယနာ တန္ဒိမနတာ အာလဿံ အာလဿာယနာ အာလဿာယိတတ္တံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ တန္ဒီ။ တတ္ထ ကတမာ **ဝိဇမ္ဘိတာ**၊ ယာ ကာယဿ ဇမ္ဘနာ ဝိဇမ္ဘနာ အာနမနာ ဝိနမနာ သန္နမနာ ပဏာမနာ ဗျာဓိယကံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဝိဇမ္ဘိတာ။ တတ္ထ ကတမော **ဘတ္တသမ္မဒေါ**၊ ယာ ဘုတ္တာဝိဿ ဘတ္တမုစ္ဆာ ဘတ္တကိလမထော ဘတ္တပရိဠာဟော ကာယဒုဋ္ဌုလ္လံ[2]၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဘတ္တသမ္မဒေါ။ တတ္ထ ကတမံ **စေတသော စ လီနတ္တံ**၊ ယာ စိတ္တဿ အကလျတာ အကမ္မညတာ ဩလီယနာ သလ္လီယနာ လီနံ လီယနာ လီယိတတ္တံ ထိနံ ထိယနာ ထိယိတတ္တံ စိတ္တဿ၊ အယံ ဝုစ္စတိ စေတသော စ လီနတ္တ"န္တိ[3]။

ဧတ္ထ စ ပုရိမာ စတ္တာရော ဓမ္မာ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏဿ သဟဇာတဝသေနာပိ ဥပနိဿယဝသေနာပိ ပစ္စယာ ဟောန္တိ၊ စေတသော စ လီနတ္တံ အတ္တနောဝ အတ္တနာ သဟဇာတံ န ဟောတိ၊ ဥပနိဿယကောဋိယာ ပန ဟောတီတိ။

၁၄။ စတုတ္ထေ **ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ**န္တိ ဥဒ္ဓစ္စဉ္စေဝ ကုက္ကုစ္စဉ္စ။ တတ္ထ **ဥဒ္ဓစ္စံ နာမ** စိတ္တဿ ဥဒ္ဓတာကာရော။ **ကုက္ကုစ္စံ နာမ** အကတကလျာဏဿ ကတပါပဿ တပ္ပစ္စယာ ဝိပ္ပဋိသာရော။ **စေတသော အဝူပသမော**တိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿေဝေတံ နာမံ။ **အဝူပသန္တစိတ္တဿာ**တိ ဈာနေန ဝါ ဝိပဿနာယ ဝါ အဝူပသမိတစိတ္တဿ။ အယံ ပန အဝူပသမော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဥပနိဿယကောဋိယာ ပစ္စယော ဟောတီတိ။

၁-အဘိ ၁-၂၃၃-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ကာယဒုဗ္ဗလျံ (က) ၃-အဘိ ၂-၃၆၅-ပိဋ္ဌေ။

၁၅။ ပဉ္စမေ **ဝိစိကိစ္ဆာ**တိ “သတ္ထရိ ကင်္ခတီ”တိအာဒိနာ[၁] နယေန ဝိတ္ထာရိတံ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏံ။ အယောနိသောမနသိကာရော ဝုတ္တလက္ခဏောယေဝါတိ။

၁၆။ ဆဋ္ဌေ **အနုပ္ပန္နော ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒော နုပ္ပဇ္ဇတီ**တိ အသမုဒါစာရဝသေန ဝါ အနနုဘူတာရမ္မဏဝသေန ဝါတိ ဒွီဟေဝ ကာရဏေဟိ အနုပ္ပန္နော န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတောဝ ဟောတိ၊ ပုန ဟေတုံ ဝါ ပစ္စယံ ဝါ န လဘတိ။ ဣဓာပိ ဝတ္တာဒီနံယေဝ ဝသေန အသမုဒါစာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေစ္စဿ ဟိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တေ ယုတ္တဿ ဝတ္တံ ကရောန္တဿေဝ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ၊ ဝတ္တဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတော ဟောတိ။ သော တံ တထာဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ မိလက္ခတိဿတ္ထေရော[၂] ဝိယ။

သော ကိရ ယသ္မာ ရောဟဏဇနပဒေ ဂါမေဏ္ဍဝါလမဟာဝိဟာရဿ[၃] ဘိက္ခာစာရေ နေသာဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဝယံ အာဂမ္မ ကတဃရာဝါသော “ပုတ္တဒါရံ ပေါသေဿာမီ”တိ အဒူဟလသတံ သဏ္ဍပေတွာ ပါသသတံ ယောဇေတွာ သူလသတံ ရောပေတွာ ဗဟုံ ပါပံ အာယူဟန္တော ဧကဒိဝသံ ဂေဟတော အဂ္ဂိဉ္စ လောဏဉ္စ ဂဟေတွာ အရညံ ဂတော ပါသေ ဗဒ္ဓမိဂံ ဝဓိတွာ အင်္ဂါရပက္ကမံသံ ခါဒိတွာ ပိပါသိတော ဟုတွာ ဂါမေဏ္ဍဝါလမဟာဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော ပါနီယမာဠကေ ဒသမတ္တေသု ပါနီယဃဋေသု ပိပါသာဝိနောဒနမတ္တမ္ပိ ပါနီယံ အလဘန္တော “ကိံ နာမေတံ ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနေ ပိပါသာယ အာဂတာနံ ပိပါသာဝိနောဒနမတ္တံ ပါနီယံ နတ္ထီ”တိ ဥဇ္ဈာယိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ စူဠပိဏ္ဍပါတိကတိဿတ္ထေရော တဿ ကထံ သုတွာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပါနီယမာဠကေ ဒသမတ္တေ ပါနီယဃဋေ ပူရေ ဒိသွာ “ဇီဝမာနပေတကသတ္တော အယံ ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ “ဥပါသက သစေ ပိပါသိတောသိ၊ ပိဝ ပါနီယ”န္တိ ဝတွာ ကုဋံ ဥက္ခိပိတွာ တဿ ဟတ္ထေသု အာသိဉ္စိ။ တဿ ကမ္မံ ပဋိစ္စ ပီတပီတံ ပါနီယံ တတ္တကပါလေ[၄] ပက္ခိတ္တမိဝ နဿတိ၊ သကလေပိ ဃဋေ ပိဝတော ပိပါသာ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ “ယာဝ ဒါရုဏဉ္စ တေ ဥပါသက ကမ္မံ ကတံ၊ ဣဒါနေဝ ပေတော ဇာတော၊ ဝိပါကော ကီဒိသော ဘဝိဿတီ”တိ။

သော တဿ ကထံ သုတွာ လဒ္ဓသံဝေဂေါ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ တာနိ အဒူဟလာဒီနိ ဝိသဇ္ဇိတွာ ဝေဂေန ဃရံ ဂန္တွာ ပုတ္တဒါရံ ဩလောကေတွာ

၁-အဘိ ၁-၂၃၃-ပိဋ္ဌေ။
၂-မာလကတိဿတ္ထေရော (သျာ၊ က)
၃-ဂဏ္ဍလဝါသိမဟာဝိဟာရဿ (သျာ၊ က)
၄-တတ္တကဋာဟေ (သီ)

သတ္တာနိ[1] ဘိန္ဒိတွာ ဒီပကမိဂပက္ခိနော အရညေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ထေရံ ပစ္စုပ-သင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ ဒုက္ကရာ အာဝုသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ကထံ တွံ ပဗ္ဗဇိဿသီတိ။ ဘန္တေ ဧဝရူပံ ပစ္စက္ခကာရဏံ ဒိသွာ ကထံ န ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ။ ထေရော တစပဉ္စ-ကကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ဝတ္တာရဘိတော ဟုတွာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှန္တော ဧကဒိဝသံ ဒေဝဒူတသုတ္တေ “တမေနံ ဘိက္ခဝေ နိရယပါလာ ပုန မဟာနိရယေ ပက္ခိပန္တိ”တိ[2] ဣမံ ဌာနံ သုတွာ “ဧတ္တကံ ဒုက္ခရာသိံ အနုဘဝိတ-သတ္တံ ပုန မဟာနိရယေ ပက္ခိပန္တိ၊ အဟော ဘာရိယော ဘန္တေ မဟာနိရ-ယော”တိ အာဟ။ အာမာဝုသော ဘာရိယောတိ။ သက္ကာ ဘန္တေ ပဿိတုန္တိ။ “န သက္ကာ ပဿိတုံ၊ ဒိဋ္ဌသဒိသံ ကာတုံ ဧကံ ကာရဏံ ဒဿေဿာမီ”တိ သာမဏေရေ သမာဒပေတွာ ပါသာဏပိဋ္ဌေ အလ္လဒါရုရာသိံ ကာရေဟီတိ။ သော တထာ ကာရေသိ။ ထေရော ယထာနိသိန္နောဝ ဣဒ္ဓိယာ အဘိသင်္ခရိတွာ မဟာနိရယတော ခဇ္ဇောပနကမတ္တံ အဂ္ဂိပပဋိကံ နီဟရိတွာ ပဿန္တဿေဝ တဿ ထေရဿ ဒါရုရာသိမှိ ပက္ခိပိ။ တဿ တတ္ထ နိပါတော စ ဒါရုရာသိနော ဈာယိတွာ ဆာရိကဘာဝူပဂမနဉ္စ အပစ္ဆာ အပုရိမံ အဟောသိ။

သော တံ ဒိသွာ “ဘန္တေ ဣမသ္မိံ သာသနေ ကတိ ဓုရာနိ နာမာ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာဝုသော ဝိပဿနာဓုရံ[3] ဂန္ထဓုရန္တိ။ “ဘန္တေ ဂန္ထော နာမ ပဋိဗလဿ ဘာရော၊ မယှံ ပန ဒုက္ခူပနိဿာ သဒ္ဓါ၊ ဝိပဿနာဓုရံ ပူရေဿာမိ ကမ္မဋ္ဌာနံ မေ ဒေထာ”တိ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ။ ထေရော “ဝတ္တသမ္ပန္နော ဘိက္ခူ”တိ ဝတ္တသီသေ ဌတွာ တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ သော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိပဿနာယ စ ကမ္မံ ကရောတိ၊ ဝတ္တဉ္စ ပူရေတိ။ ဧကဒိဝသံ စိတ္တလပဗ္ဗတမဟာ-ဝိဟာရေ ဝတ္တံ ကရောတိ၊ ဧကဒိဝသံ ဂါမေဏ္ဍဝါလမဟာဝိဟာရေ၊ ဧကဒိဝသံ ဂေါစရဂါမမဟာဝိဟာရေ[4]။ ထိနမိဒ္ဓေ ဩက္ကန္တမတ္တေ ဝတ္တပရိဟာနိဘယေန ပလာလဝရဏကံ[5] တေမေတွာ သီသေ ဌပေတွာ ပါဒေ ဥဒကေ ဩတာရေတွာ နိသီဒတိ။ သော ဧကဒိဝသံ စိတ္တလပဗ္ဗတမဟာဝိဟာရေ ဒွေ ယာမေ ဝတ္တံ ကတွာ ဗလဝပစ္စူသကာလေ နိဒ္ဒါယ ဩက္ကမိတုံ အာရဒ္ဓါယ အလ္လပလာလံ သီသေ ဌပေတွာ နိသိန္နော ပါစီနပဗ္ဗတပဿေ သာမဏေရဿ အရုဏဝတိယ-သုတ္တန္တံ သဇ္ဈာယန္တဿ—

“အာရဗ္ဘထ နိက္ကမထ၊ ယုဉ္ဇထ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဓုနာထ မစ္စုနော သေနံ၊ နဠာဂါရံဝ ကုဉ္ဇရော။

၁-သတ္တိံ (သီ၊ သျာ) ၂-မ ၃-၂၂၄၊ အံ ၁-၁၄၀-ပိဋ္ဌေသု။ ၃-ဝါသဓုရဉ္စ (သီ၊ သျာ)
၄-ကာဇရဂါမမဟာဝိဟာရေ (သီ) ၅-ပလာလာဝရဏကံ (သီ)

ယော ဇုမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ အပ္ပမတ္တော ဝိဟဿတိ။
ပဟာယ ဇာတိသံသာရံ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီ''တိ [၁]—

ဇုဒံ ဥာနံ သုတွာ "မာဒိသဿ အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဘိက္ခုနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဇုဒံ ကထိတံ ဘဝိဿတီ''တိ ဝိတိံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ပါဒကံ ကတွာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အပရာပရံ ဝါယမန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ စ တဒေဝ ကာရဏံ ဒဿေန္တော ဇေမာဟ—

"အလ္လံ ပလာလပုဉ္ဇာဟံ၊ သီသေနာဒါယ စင်္ကမိံ။
ပတ္တောသ္မိ တတိယံ ဌာနံ၊ ဧတ္ထ မေ နတ္ထိ သံသယော''တိ။

ဇေရူပဿ ဝတ္ထုဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသော တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတောဝ ဟောတိ။

ကေစ္စဿ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂန္ဓေ ယုတ္တဿ ဂန္ဓံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿ သဇ္ဈာယန္တဿ ဝါစေန္တဿ ဒေသေန္တဿ ပကာသေန္တဿ စ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ၊ ဂန္ဓဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတောဝ ဟောတိ။ သော တံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ **မလိယဒေဝတ္ထေရော** ဝိယ။ သော ကိရယသ္မာ တိဝဿဘိက္ခုကာလေ ကလ္လဂါမကေ [၂] မဏ္ဍလာရာမမဟာဝိဟာရေ ဥဒ္ဒေသဿ ဂဏှာတိ၊ ဝိပဿနာယ စ ကမ္မံ ကရောတိ။ တဿေဝ ကဒိဝသံ ကလ္လဂါမေ ဘိက္ခာယ စရတော ဧကာ ဥပါသိကာ ယာဂုဥဠုင်္ကံ ဒတွာ ပုတ္တသိနေဟံ ဥပ္ပါဒေတွာ ထေရံ အန္တောနိဝေသနေ နိသီဒါပေတွာ ပဏီတ-ဘောဇနံ ဘောဇေတွာ "ကတရဂါမဝါသိကောသိ တာတာ''တိ ပုစ္ဆိ။ မဏ္ဍလာရာမမဟာဝိဟာရေ ဂန္ထကမ္မံ ကရောမိ ဥပါသိကေတိ။ တေန ဟိ တာတ ယာဝ ဂန္ထကမ္မံ ကရောသိ [၃]၊ ဇုဓေဝ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခံ ဂဏှာတိ။ သော တံ အဓိဝါသေတွာ တတ္ထ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခံ ဂဏှာတိ၊ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ အနုမောဒနံ ကရောန္တော "သုခံ ဟောတု, ဒုက္ခာ မုစ္စတူ''တိ [၄] ပဒဒ္ဒယမေဝ ကထေတွာ ဂစ္ဆတိ။ အန္တောဝဿေ တေမာသံ တဿာယေဝ သင်္ဂဟံ ကရောန္တော ဝိဏ္ဏာပစိတိံ ကတွာ မဟာပဝါရဏာယ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ နေဝါသိကမဟာထေရော အာဟ "အာဝုသော မဟာဒေဝ အဇ္ဇ ဝိဟာရေ မဟာဇနော သန္နိပတိဿတိ၊ တဿ ဓမ္မဒါနံ ဒဒေယျာသီ''တိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။

၁-သံ ၁-၁၅၉-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-ကလ္လဂါမတော (က) ၃-ဂန္ထကမ္မကရဏာ (သီ၊ သျာ) ၄-မုစ္စာတိ (သီ)

ဒဟရသာမဏေရော ဥပါသိကာယ သဒ္ဓိံ အဒ္ဒသ “အဇ္ဇ တေ ပုတ္တော ဓမ္မံ ကထေဿတိ၊ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သုဏေယျာသီ”တိ။ တာတာ န သဗ္ဗေဝ ဓမ္မကထံ ဇာနန္တိ၊ မမ ပုတ္တော တွေကံ ကာလံ မယှံ ကထေန္တော “သုခံ ဟောတု, ဒုက္ခာ မုစ္စတူ”တိ[၁] ပဒဒွယမေဝ ကထေသိ၊ မာ ကေဠိံ ကရောထာတိ။ မာ တွံ ဥပါသိကေ ဇာနန္တံ ဝါ အဇာနန္တံ ဝါ ဥပဇ္ဈာဟယသု[၂]၊ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မမေဝ သုဏာဟီတိ။ ဥပါသိကာ ဂန္ဓမာလာဒီနိ ဂဟေတွာ ဂန္တွာ ပူဇေတွာ ပရိသန္တေ ဓမ္မံ သုဏမာနာ နိသီဒိ။ ဒိဝါဓမ္မကထိကော စ သရဘာဏကော စ အတ္တနော ပမာဏံ ဉတွာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တတော မလိယဒေဝတ္ထေရော ဓမ္မာသနေ နိသီဒိတွာ စိတ္တဗီဇနိံ ဂဟေတွာ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ[၃] ဝတွာ “မယာ မဟာဥပါသိကာယ တယော မာသေ ဒွီဟေဝ ပဒေဟိ အနုမောဒနာ ကတာ၊ အဇ္ဇ သဗ္ဗရတ္တိံ တီဟိ ပိဋကေဟိ သမ္မသိတွာ တဿေဝ ပဒဒွယဿ အတ္ထံ ကထေဿာမီ”တိ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ကထေသိ။ အရုဏုဂ္ဂမနေ ဒေသနာပရိယောသာနေ မဟာဥပါသိကာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

အပရောပိ တဿိံယေဝ မဟာဝိဟာရေ **တိဿဘူတိတ္ထေရော** နာမ ဝိနယံ ဂဏှန္တော ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ အန္တောဂါမံ ပဝိဋ္ဌော ဝိသဘာဂါရမ္မဏံ ဩလောကေသိ၊ တဿ လောဘော ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ သော ပတိဋ္ဌိတပါဒံ အစာလေတွာ အတ္တနော ပတ္တေ ယာဂုံ ဥပဋ္ဌာကဒဟရဿ ပတ္တေ အာကိရိတွာ “အယံ ဝိတက္ကော ဝဍ္ဎမာနော မံ စတူသု အပါယေသု သံသီဒါပေဿတီ”တိ[၄] တတောဝ နိဝတ္တိတွာ အာစရိယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတော အာဟ “ဧကော မေ ဗျာဓိ ဥပ္ပန္နော၊ အဟံ တံ တိကိစ္ဆိတုံ သက္ကောန္တော အာဂမိဿာမိ၊ အညထာ နာဂမိဿာမိ။ တုမှေ ဒိဝါ ဥဒ္ဒေသဉ္စ သာယံ ဥဒ္ဒေသဉ္စ မံ ဩလောကေတွာ ဌပေထ၊ ပစ္စူသကာလေ ဥဒ္ဒေသံ ပန မာ ဌပယိတ္ထာ”တိ ဧဝံ ဝတွာ မလယဝါသိမဟာသံဃရက္ခိတတ္ထေရဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ထေရော အတ္တနော ပဏ္ဏသာလာယ ပရိဘဏ္ဍံ ကရောန္တော တံ အနောလောကေတွာဝ “ပဋိသာမေဟိ အာဝုသော တဝ ပတ္တစီဝရ”န္တိ အာဟ။ ဘန္တေ ဧကော မေ ဗျာဓိ အတ္ထိ၊ သစေ တုမှေ တံ တိကိစ္ဆိတုံ သက္ကောထ၊ ပဋိသာမေဿာမီတိ။ အာဝုသော ဥပ္ပန္နံ ရောဂံ တိကိစ္ဆိတုံ သမတ္ထဿ သန္တိကံ အာဂတောသိ၊ ပဋိသာမေဟီတိ။ သုဗ္ဗစော ဘိက္ခု “အမှာကံ အာစရိယော အဇာနိတွာ ဧဝံ န ဝက္ခတီ”တိ ပတ္တစီဝရံ ဌပေတွာ ထေရဿ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

၁-မုစ္စာတိ (သီ) ၂-ဥပဇ္ဈပယသု (သီ)၊ ဥပဇ္ဈယသု (သျာ)
၃-ပုဗ္ဗဂါထာ (သီ)၊ ပုဗ္ဗကထံ (သျာ) ၄-သံသုမ္ဘိဿတီတိ (က)

ထေရော “ရာဂစရိတော အယ”န္တိ ဉတွာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ သော ဥဋ္ဌာယ ပတ္တစီဝရံ အံသေ လဂ္ဂေတွာ ထေရံ ပုနပ္ပုနံ ဝန္ဒိ။ ကိံ အာဝုသော မဟာဘူတိ အတိရေကနိပစ္စကာရံ ဒဿေသီတိ။ ဘန္တေ သစေ အတ္တနော ကိစ္စံ ကာတုံ သက္ခိဿာမိ၊ ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ၊ ဣဒံ မေ ပစ္ဆိမဒဿနန္တိ။ ဂစ္ဆာဝုသော မဟာဘူတိ တာဒိသဿ ယုတ္တယောဂဿ ကုလပုတ္တဿ န ဈာနံ ဝါ ဝိပဿနာ ဝါ မဂ္ဂေါ ဝါ ဖလံ ဝါ ဒုလ္လဘန္တိ။ သော ထေရဿ ကထံ သုတွာ နိပစ္စကာရံ ဒဿေတွာ အာဂမနကာလေ ဝဝတ္ထာပိတံ ဆန္နံ သေပဏ္ဏိဂစ္ဆမူလံ ဂန္တွာ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာယ ပစ္စူသကာလေ ဥဒ္ဒေသံ သမ္ပာပုဏိ။ ဝေဠုပါနံ ဂစ္ဆဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတာ ကိလေသာ တထာဝိက္ခမ္ဘိတာဝ ဟောန္တိ။

ကေစဿ ပန ဝုတ္တနယေနေဝ ဓုတင်္ဂါနိ ပရိဟရတော ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ၊ ဓုတင်္ဂဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတောဝ ဟောတိ။ သော တံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ **ဂါမန္တပဗ္ဘာရဝါသီ မဟာသီဝတ္ထေရော** ဝိယ။ ထေရော ကိရ မဟာဂါမေ တိဿမဟာဝိဟာရေ ဝသန္တော တေပိဋကံ အဋ္ဌဝသေန စ ပါဠိဝသေန စ အဋ္ဌာရသ မဟာဂဏေ ဝါစေတိ။ ထေရဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ သဋ္ဌိသဟဿ[၁] ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ တေသု ဧကော ဘိက္ခု အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နသောမနဿော စိန္တေသိ “အတ္ထိ နု ခေါ ဣဒံ သုခံ အမှာကံ အာစရိယဿာ”တိ။ သော အာဝဇ္ဇေန္တော ထေရဿ ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ ဉတွာ “ဧကေနုပါယေန ထေရဿ သံဝေဂံ ဥပ္ပါဒေဿာမီ”တိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတော ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ နိသီဒိ။ အထ နံ ထေရော “ကိံ အာဂတောသိ အာဝုသော ပိဏ္ဍပါတိကာ”တိ အာဟ။ “သစေ မေ ဩကာသံ ကရိဿထ၊ ဧကံ ဓမ္မပဒံ ဂဏှိဿာမီ”တိ အာဂတောသ္မိ ဘန္တေတိ။ ဗဟူ အာဝုသော ဂဏှန္တိ၊ တုယှံ ဩကာသော န ဘဝိဿတီတိ။ သော သဗ္ဗေသု ရတ္တိဒိဝသဘာဂေသု ဩကာသံ အလဘန္တော “ဘန္တေ ဧဝံ ဩကာသေ အသတိ မရဏဿ ကထံ ဩကာသံ လဘိဿထာ”တိ အာဟ။ တဒါ ထေရော စိန္တေသိ “နာယံ ဥဒ္ဒေသတ္ထာယ အာဂတော၊ မယှံ ပနေသ သံဝေဂဇနနတ္ထာယ အာဂတော”တိ။ သောပိ ထေရော “ဘိက္ခုနာ နာမ ဘန္တေ မာဒိသေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ မဏိဝဏ္ဏေ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ အဂမာသိ။

၁-တိံသသဟဿာ (သီ)

ထေရော တဿ ဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇာတသံဝေဂေါ ဒိဝါ ဥဒ္ဒေသဉ္စ သာယံ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝါစေတွာ ပတ္တစီဝရံ ဟတ္ထပါသေ ဌပေတွာ ပစ္စူသကာလေ ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတွာ ဩတရန္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဩတိဏ္ဏော တေရသ ဓုတဂုဏေ ပရိပုဏ္ဏေ အဓိဋ္ဌာယ ဂါမန္တပဗ္ဘာရသေနာသနံ ဂန္တွာ ပဗ္ဘာရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ မဉ္စပီဌံ ဥဿာပေတွာ "အရဟတ္တံ အပတွာ မဉ္စေ ပိဋ္ဌိံ န ပသာရေဿာမီ"တိ မာနသံ ဗန္ဓိတွာ စင်္ကမံ ဩတရိ။ တဿ "အဇ္ဇ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿာမိ အဇ္ဇ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿာမီ"တိ ဃဋေန္တဿေဝ ပဝါရဏာ သမ္ပတ္တာ။ သော ပဝါရဏာယ ဥပကဋ္ဌာယ "ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ ပဟာယ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေဿာမီ"တိ စိန္တေန္တော အတိဝိယ ကိလမတိ။ သော တာယ ပဝါရဏာယ မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ ဥပ္ပါဒေတုံ အသက္ကောန္တော "မာဒိသောပိ နာမ အာရဒ္ဓဝိပဿကော န လဘတိ၊ ယာဝ ဒုလ္လဘဉ္စ ဝတိဒံ[1] အရဟတ္တ"န္တိ ဝတွာ တေနေဝ နိယာမေန ဌာနစင်္ကမဗဟုလော ဟုတွာ တိံသ ဝဿာနိ သမဏဓမ္မံ ကတွာ မဟာပဝါရဏာယ မဇ္ဈေ ဌိတံ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဒိသွာ "ကိံ နု ခေါ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဝိသုဒ္ဓံ၊ ဥဒါဟု မယှံ သီလ"န္တိ စိန္တေန္တော "စန္ဒမဏ္ဍလေ သသလက္ခဏံ ပညာယတိ၊ မယှံ ပန ဥပသမ္ပဒတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ သီလသ္မိံ ကာဠကံ ဝါ တိလကော ဝါ နတ္ထီ"တိ အာဝဇ္ဇေတွာ သဉ္ဇာတပီတိသောမနဿော ပရိပက္ကဉာဏတ္တာ ပီတိံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဧဝရူပဿ ဓုတင်္ဂဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတော ကိလေသော တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတောဝ ဟောတိ။

ကေစဿ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဌမဇ္ဈာနာဒိသမာပဇ္ဇနဗဟုလတာယ ကိလေ-သော ဩကာသံ န လဘတိ၊ သမာပတ္တိဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတောဝ ဟောတိ။ သော တံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ ဝိဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ **မဟာတိဿ-ထေရော** ဝိယ။ ထေရော ကိရ အဝဿိကကာလတော[2] ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌသမာ-ပတ္တိလာဘီ။ သော သမာပတ္တိဝိက္ခမ္ဘိတာနံ ကိလေသာနံ အသမုဒါစာရေန ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝသေနေဝ အရိယမဂ္ဂသာမန္တံ ကထေတိ၊ သဋ္ဌိဝဿကာလေပိ အတ္တနော ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ န ဇာနာတိ။ အထေကဒိဝသံ မဟာဂါမေ တိဿ-မဟာဝိဟာရတော ဘိက္ခုသံဃော တလင်္ဂရ[3]ဝါသိဓမ္မဒိန္နတ္ထေရဿ သာသနံ ပေသေသိ "ထေရော အာဂန္တွာ အမှာကံ ဓမ္မကထံ ကထေတူ"တိ။ ထေရော အဓိဝါသေတွာ "မမ သန္တိကေ မဟလ္လကတရော ဘိက္ခု နတ္ထိ၊ မဟာတိဿ-ထေရော ခေါ ပန မေ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယော၊ တံ သံဃတ္ထေရံ ကတွာ

၁-ဒုလ္လဘတရံ (က)   ၂-အဋ္ဌဝဿိကကာလတော (က)   ၃-ဝါလင်္ကရ (က)

ဂမိဿာမီ''တိ စိန္တေန္တော ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ထေရဿ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဒိဝါဋ္ဌာနေ ထေရဿ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

ထေရော အာဟ ''ကိံ ဓမ္မဒိန္န စိရဿံ အာဂတောသီ''တိ။ ''အာမ ဘန္တေ တိဿမဟာဝိဟာရတော မေ ဘိက္ခုသံဃော သာသနံ ပေသေသိ၊ အဟံ ဧကကော န ဂမိဿာမိ၊ တုမှေဟိ ပန သဒ္ဓိံ ဂန္တုကာမော ဟုတွာ အာဂတောမှိ''တိ သာရဏီယကထံ ကထေန္တော ဝ ပပဉ္စေတွာ[၁] ''ကဒါ ဘန္တေ တုမှေဟိ အယံ ဓမ္မော အဓိဂတော''တိ ပုစ္ဆိ။ သဋ္ဌိမတ္တာနိ အာဝုသော ဓမ္မဒိန္န ဝဿာနိ ဟောန္တီတိ။ သမာပတ္တိံ ပန ဘန္တေ ဝဠဉ္ဇေထာတိ။ အာမ အာဝုသောတိ။ ဧကံ ပေါက္ခရဏိံ မာပေတုံ သက္ကုဏေယျာထ ဘန္တေတိ။ ''န အာဝုသော ဧတံ ဘာရိယ''န္တိ ဝတွာ သမ္မုခဋ္ဌာနေ ပေါက္ခရဏိံ မာပေသိ။ ''ဧတ္ထ ဘန္တေ ဧကံ ပဒုမဂစ္ဆံ မာပေထာ''တိ စ ဝုတ္တော တမ္ပိ မာပေသိ။ ဣဒါနေတ္ထ မဟန္တံ ပုပ္ဖံ ဒဿေထာတိ။ ထေရော တမ္ပိ ဒဿေသိ။ ဧတ္ထ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကံ ဣတ္ထိရူပံ ဒဿေထာတိ။ ထေရော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကံ ဣတ္ထိရူပံ ဒဿေသိ။ တတော နံ အာဟ ''ဣဒံ ဘန္တေ ပုနပ္ပုနံ သုဘတော မနသိ ကရောထာ''တိ။ ထေရော အတ္တနာ ဝ မာပိတံ ဣတ္ထိရူပံ ဩလောကေန္တော လောဘံ ဥပ္ပါဒေသိ။ တဒါ အတ္တနော ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ ဉတွာ ''အဝဿယော မေ သပ္ပုရိသ ဟောဟီ''တိ အန္တေဝါသိကဿ သန္တိကေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိ။ ''ဧတဒတ္ထမေဝါဟံ ဘန္တေ အာဂတော''တိ ထေရဿ အသုဘဝသေန သလ္လဟုကံ ကတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ထေရဿ ဩကာသံ ကာတုံ ဗဟိ နိက္ခန္တော။ သုပရိမဒ္ဒိတသင်္ခါရော ထေရော တသ္မိံ ဒိဝါဋ္ဌာနတော နိက္ခန္တမတ္တေယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ နံ သံဃတ္ထေရံ ကတွာ ဓမ္မဒိန္နတ္ထေရော တိဿမဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ သံဃဿ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ ဧဝရူပဿ သမာပတ္တိ-ဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတော ကိလေသော တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတော ဝ ဟောတိ။

ဧကစ္စဿ ပန ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တဿ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ၊ ဝိပဿနာဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတော ဝ ဟောတိ။ သော တံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ ဗုဒ္ဓကာလေ သဋ္ဌိမတ္တာ အာရဒ္ဓဝိပဿကာ ဘိက္ခူ ဝိယ။ တေ ကိရ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိဝိတ္တံ အရညံ ပဝိသိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တာ ကိလေသာနံ အသမုဒါစာရဝသေန ''ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂဖလာ မယ''န္တိ သညာယ

၁-သာရဏီယံ ကထေန္တော ဝ ဝဍ္ဎေတွာ (က)

မဂ္ဂဖလတ္ထာယ ဝါယာမံ အကတွာ “အဟမ္ပိ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မော ဒသဗလဿ အာရောစေဿာမာ”တိ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တိ။

သတ္ထာ တေသံ ပုရေ အာဂမနတောဝ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာဟ “အာနန္ဒ ပဓာနကမ္မိကာ ဘိက္ခူ အဇ္ဇ မံ ပဿိတုံ အာဂမိဿန္တိ၊ တေသံ မမ ဒဿနာယ ဩကာသံ အကတွာ ‘အာမကသုသာနံ ဂန္တွာ အသုဘဘာဝနံ ကရောထာ’တိ ပဟိဏေယျာသီ”တိ။ ထေရော တေသံ အာဂတာနံ သတ္ထာရာ ကထိတသာသနံ အာရောစေသိ။ တေ “တထာဂတော အဇာနိတွာ န ကထေဿတိ၊ အဒ္ဓါ ဧတ္ထ ကာရဏံ ဘဝိဿတီ”တိ အာမကသုသာနံ ဂန္တွာ အသုဘံ ဩလောကေန္တာ လောဘံ ဥပ္ပါဒေတွာ “ဣဒံ နူန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒိဋ္ဌံ ဘဝိဿတီ”တိ ဇာတသံဝေဂါ လဒ္ဓမဂ္ဂံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အာရဘိံသု။ သတ္ထာ တေသံ ဝိပဿနာယ အာရဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ ဣမံ ဩဘာသဂါထမာဟ—

“ယာနိမာနိ အပတ္ထာနိ[1]၊ အလာဗူနေဝ[2] သာရဒေ။
ကာပောတကာနိ အဋ္ဌီနိ၊ တာနိ ဒိသွာန ကာ ရတီ”တိ[3]။

ဂါထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ ဧဝရူပါနံ ဝိပဿနာဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတာ ကိလေသာ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတာဝ ဟောန္တိ။

ဧကစ္စဿ ဝုတ္တနယေနေဝ နဝကမ္မံ ကရောန္တဿ ကိလေသော ဩကာသံ န လဘတိ၊ နဝကမ္မဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတောဝ ဟောတိ။ သော တံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ **စိတ္တလပဗ္ဗတေ တိဿတ္ထေရော** ဝိယ။ တဿ ကိရ အဋ္ဌဝဿိကကာလေ[4] အနဘိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ သော တံ ဝိနောဒေတုံ အသက္ကောန္တော အတ္တနော စီဝရံ ဓောဝိတွာ ရဇိတွာ ပတ္တံ ပစိတွာ ကေသေ ဩဟာရေတွာ ဥပဇ္ဈာယံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ “ကိံ အာဝုသော မဟာတိဿ အတုဋ္ဌော ဝိယ တေ အာကာရော”တိ။ အာမ ဘန္တေ အနဘိရတိ မေ ဥပ္ပန္နာ၊ တံ ဝိနောဒေတုံ န သက္ကောမီတိ။ ထေရော တဿာသယံ[5] ဩလောကေန္တော အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ အနုကမ္ပာဝသေန အာဟ “အာဝုသော တိဿ မယံ မဟလ္လကာ၊ ဧကံ နော ဝသနဋ္ဌာနံ ကရောဟီ”တိ။ ဒုတိယကထံ အကထိတပုဗ္ဗော ဘိက္ခု “သာဓု ဘန္တေ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

၁-အပတ္ထာနိ (သီ၊ သျာ) ၂-အလာပုနေဝ (သီ) ၃-ခု ၁-၃၆-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။
၄-အဝဿိကကာလေ (သီ) ၅-တဿာသယံ (သျာ)

အထ နံ ထေရော အာဟ “အာဝုသော နဝကမ္မံ ကရောန္တော ဥဒ္ဒေသမဂ္ဂဉ္စ မာ ဝိဿဇ္ဇိ၊ ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ မနသိ ကရောဟိ၊ ကာလေန စ ကာလံ ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောဟီ”တိ။ “ဧဝံ ကရိဿာမိ ဘန္တေ”တိ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ တထာရူပံ သပ္ပါယဋ္ဌာနံ[၁] ဩလောကေတွာ “ဧတ္ထ ကာတုံ သက္ကာ”တိ ဒါရူဟိ[၂] ပူရေတွာ ဈာပေတွာ သောဓေတွာ ဇဏ္ဏုကာဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဒွါရဝါတပါနာဒီနိ ယောဇေတွာ သဒ္ဓိံ စင်္ကမနဘူမိဘိတ္တိပရိကမ္မာဒီဟိ လေဏံ နိဋ္ဌာပေတွာ မဉ္စပီဌံ သဏ္ဌပေတွာ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ နိဋ္ဌိတံ လေဏော ပရိကမ္မံ၊ ဝသထာ”တိ အာဟ။ အာဝုသော ဒုက္ခေန တယာ ဧတံ ကမ္မံ ကတံ၊ အဇ္ဇ ဧကဒိဝသံ တွညေဝေတ္ထ ဝသာဟီတိ။ သော “သာဓု ဘန္တေ”တိ ဝန္ဒိတွာ[၃] ပါဒေ ဓောဝိတွာ လေဏံ ပဝိသိတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော အတ္တနာ ကတကမ္မံ အာဝဇ္ဇိ။ တဿ “မနာပံ မယာ ဥပဇ္ဈာယဿ ကာယဝေယျာဝစ္စံ ကတ”န္တိ စိန္တေန္တဿ အဗ္ဘန္တရေ ပီတိ ဥပ္ပန္နာ။ သော တံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ[၄] အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဧဝရူပဿ နဝကမ္မဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတော ကိလေသော တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတောဝ ဟောတိ။

ဧကစ္စော ပန ဗြဟ္မလောကတော အာဂတော သုဒ္ဓသတ္တော ဟောတိ။ တဿ အနာသေဝနတာယ ကိလေသော န သမုဒါစရတိ၊ ဘဝဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတော ဟောတိ။ သော တံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ **အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ** ဝိယ။ သော ဟိ အာယသ္မာ အဂါရမဇ္ဈေပိ ကာမေ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ မဟာသမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ နိက္ခန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ပစ္စုဂ္ဂမနတ္ထာယ အာဂတံ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ တီဟိ ဩဝါဒေဟိ ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ အဋ္ဌမေ အရုဏေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဧဝရူပဿ ဘဝဝသေန ဝိက္ခမ္ဘိတော ကိလေသော တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတောဝ ဟောတိ။

ယော ပန အနနုဘူတပုဗ္ဗံ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ လဘိတွာ တတ္ထေဝ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ၊ ဧဝရူပဿ အနနုဘူတာရမ္မဏဝသေန ကာမစ္ဆန္ဒော အနုပ္ပန္နောဝ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ နာမ။

ဥပ္ပန္နော ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတီတိ ဧတ္ထ **ဥပ္ပန္နော**တိ ဇာတော ဘူတော သမုဒါဂတော။ **ပဟီယတီ**တိ တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ ပဋိပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ နိဿရဏပ္ပဟာနန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဟာနေဟိ ပဟီယတိ၊

၁-ပတ္တာရဋ္ဌာနံ (သီ၊ သျာ) ၂-ဒါရူနိ (သျာ၊ က)
၃-ဝတွာ (သီ၊ သျာ) ၄-ဝဍ္ဎေတွာ (သျာ၊ က)

န ပုန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဝိပဿနာယ ကိလေသာ တဒင်္ဂဝသေန ပဟီယန္တီတိ ဝိပဿနာ **တဒင်္ဂပ္ပဟာနန္တိ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမာပတ္တိ ပန ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေတီတိ သာ **ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနန္တိ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ မဂ္ဂေါ သမုစ္ဆိန္ဒန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖလံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘယမာနံ၊ နိဗ္ဗာနံ သဗ္ဗကိလေသေဟိ နိဿဋန္တိ ဣမာနိ တီဏိ **သမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏပ္ပဟာနာနီ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣမေဟိ လောကိယလောကုတ္တရေဟိ ပဉ္စဟိ ပဟာနေဟိ ပဟီယတီတိ အတ္ထော။

အသုဘနိမိတ္တန္တိ ဒသသု အသုဘေသု ဥပ္ပန္နံ သာရမ္မဏံ ပဌမဇ္ဈာနံ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ "အသုဘမ္ပိ အသုဘနိမိတ္တံ၊ အသုဘာရမ္မဏာ ဓမ္မာပိ အသုဘနိမိတ္တ"န္တိ။ **ယောနိသော မနသိကာရော**တိ "တတ္ထ ကတမော ယောနိသောမနသိကာရော၊ အနိစ္စေ အနိစ္စ"န္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တဿ ဥပါယမနသိကာရဿ ဝသေန မနသိကရောတော။ **အနုပ္ပန္နော စေဝ ကာမစ္ဆန္ဒော နုပ္ပဇ္ဇတီ**တိ အသမုဒါဂတော န သမုဒါဂစ္ဆတိ။ **ဥပ္ပန္နော စ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတီ**တိ သမုဒါဂတော စ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဉ္စဝိဓေန ပဟာနေန ပဟီယတိ။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ **ကာမစ္ဆန္ဒဿ** ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ—အသုဘနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော အသုဘဘာဝနာနုယောဂေါ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ ဘောဇနေ မတ္တညုတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပာယကထာတိ။ ဒသဝိဓဉှိ အသုဘနိမိတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ၊ ဘာဝေန္တဿာပိ၊ ဣန္ဒြိယေသု ပိဟိတဒွါရဿာပိ၊ စတုန္နံ ပဉ္စန္နံ အာလောပါနံ ဩကာသေ သတိ ဥဒကံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလတာယ ဘောဇနေ မတ္တညုနောပိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ—

"စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော"တိ[၁]။

အသုဘကမ္မိကတိဿတ္ထေရသဒိသေ အသုဘဘာဝနာရတေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဒသအသုဘနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဆ ဓမ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ"တိ။

၁၇။ သတ္တမေ **မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တီ**တိ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဖရဏကာ မေတ္တာ။ ယသ္မာ ပန တံသမ္ပယုတ္တစိတ္တံ နီဝရဏာဒီဟိ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုစ္စတိ၊ တသ္မာ သာ "စေတောဝိမုတ္တီ"တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိသေသတော ဝါ သဗ္ဗျာပါဒပရိယုဋ္ဌာနေန ဝိမုတ္တတ္တာ သာ[၂] စေတောဝိမုတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ "မေတ္တာ"တိ

၁-ခု ၂-၃၄၃-ပိဋ္ဌေ။
၂-ဝိမုတ္တတော စေသာ (သီ၊ သျာ)

ဧတ္တာဝတာ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ[1] ဝဋ္ဋတိ၊ "စေတောဝိမုတ္တိ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန ဈာန တိကစတုက္ကဇ္ဈာနဝသေန အပ္ပနာဝ အဓိပ္ပေတာ။ **ယောနိသော မနသိ-ကာရော**တိ တံ မေတ္တံ စေတောဝိမုတ္တိံ ဝုတ္တလက္ခဏေန ဥပါယမနသိကာရေန မနသိကရောန္တဿ။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ **ဗျာပါဒဿ** ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ—မေတ္တာနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော မေတ္တာဘာဝနာနုယောဂေါ ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏာ ပဋိသင်္ခါန-ဗဟုလတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပါယကထာတိ။ ဩဒိဿကအနောဒိဿက-ဒိသာဖရဏာနံ ဟိ အညတရဝသေန မေတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဗျာပါဒေါ ပဟီယတိ၊ ဩဓိသော အနောဓိသော ဒိသာဖရဏဝသေန မေတ္တံ ဘာဝေန္တဿာပိ။ "တွံ ဧတဿ ကုဒ္ဓေါ ကိံ ကရိဿသိ၊ ကိမဿ သီလာဒီနိ နာသေတုံ သက္ခိဿသိ၊ နနု တွံ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ ဂမိဿသိ၊ ပရဿ ကုဇ္ဈနံ နာမ ဝီတစ္စိတင်္ဂါရတတ္တအယသလာကဂူထာဒီနိ[2] ဂဟေတွာ ပရံ ပဟရိတုကာမတာသဒိသံ ဟောတိ။ ဧသောပိ တဝ ကုဒ္ဓေါ ကိံ ကရိဿတိ၊ ကိံ တေ သီလာဒီနိ နာသေတုံ သက္ခိဿတိ၊ ဧသ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ ဂမိဿတိ၊ အပ္ပဋိစ္ဆိတပဟေဏကံ ဝိယ ပဋိဝါတံ ခိတ္တ-ရဇောမုဋ္ဌိ ဝိယ စ ဧတဿေဝေသ ကောဓော မတ္ထကေ ပတိဿတီ"တိ ဧဝံ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ, ဥဘယကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပဋိသင်္ခါနေ ဌိတဿာပိ, အဿဂုတ္တတ္ထေရသဒိသေ မေတ္တာ-ဘာဝနာရတေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဗျာပါဒေါ ပဟီယတိ၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု မေတ္တာနိဿိတသပ္ပါယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဆ ဓမ္မာ ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ"တိ။ သေသမိဓ ဣတော ပရေသု စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဝိသေသမတ္တမေဝ ပန ဝက္ခာမာတိ။

၁၈။ အဋ္ဌမေ **အာရမ္ဘဓာတူ**တိအာဒီသု **အာရမ္ဘဓာတု** နာမ ပဌမာရမ္ဘ-ဝီရိယံ။ **နိက္ကမဓာတု** နာမ ကောသဇ္ဇတော နိက္ခန္တတ္တာ တတော ဗလဝတရံ။ **ပရက္ကမဓာတု** နာမ ပရံ ပရံ ဌာနံ အက္ကမနတော တတောပိ ဗလဝတရံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန "အာရမ္ဘော စေတသော ကာမာနံ ပနူဒနာယ၊ နိက္ကမော စေတသော ပလိဃုဂ္ဃါဋနာယ၊ ပရက္ကမော စေတသော ဗန္ဓနစ္ဆေဒနာယာ"တိ ဝတွာ "တီဟိ ပေတေဟိ အဓိမတ္တဝီရိယမေဝ ကထိတ"န္တိ ဝုတ္တံ။

၁-ပုဗ္ဗဘာဂေပိ (သီ၊ သျာ)

၂-....အယသလာကသဏ္ဍကူထာဒီနိ (က)

အာရဒ္ဓဝီရိယဿာတိ ပရိပုဏ္ဏဝီရိယဿ စေဝ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယဿ စ။ တတ္ထ စတုဒေါသာပဂတံ ဝီရိယံ အာရဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န စ အတိလီနံ[၁] ဟောတိ, န စ အတိပဂ္ဂဟိတံ၊ န စ အဇ္ဈတ္တံ သံခိတ္တံ, န စ ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခိတ္တံ။ တဒေတံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ ကာယိကံ စေတသိကဉ္စ။ တတ္ထ "ဣဓ ဘိက္ခု ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေတီ''တိ[၂] ဧဝံ ရတ္တိဒိဝဿ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ ကာယေန ဃဋေန္တဿ ဝါယမန္တဿ **ကာယိကဝီရိယံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ "န တာဝါဟံ ဣတော လေဏာ နိက္ခမိဿာမိ၊ ယာဝ မေ န အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီ"တိ ဧဝံ ဩကာသပရိစ္ဆေဒေန ဝါ, "န တာဝါဟံ ဣမံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမီ''တိ ဧဝံ နိသဇ္ဇာဒိပရိစ္ဆေဒေန ဝါ မာနသံ ဗန္ဓိတွာ ဃဋေန္တဿ ဝါယမန္တဿ **စေတသိကဝီရိယံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဒုဘယမ္ပိ ဣဓ ဝဋ္ဋတိ။ ဒုဝိဓေနာပိ ဟိ ဣမိနာ ဝီရိယေန အာရဒ္ဓဝီရိယဿ အနုပ္ပန္နဉ္စေဝ ထိနမိဒ္ဓံ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နဉ္စ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ မိလက္ခတိဿတ္ထေရဿ ဝိယ, ဂါမဏ္ဍလပဗ္ဗာရဝါသိမဟာသီဝတ္ထေရဿ ဝိယ, ပီတိမလ္လကတ္ထေရဿ ဝိယ, ကုဋုမ္ဗိယပုတ္တတိဿတ္ထေရဿ ဝိယ စ။ ဧတေသု ဟိ ပုရိမာ တယော အညေ စ ဧဝရူပါ ကာယိကဝီရိယေန အာရဒ္ဓဝီရိယာ၊ ကုဋုမ္ဗိယပုတ္တတိဿတ္ထေရော အညေ စ ဧဝရူပါ စေတသိကဝီရိယေန အာရဒ္ဓဝီရိယာ၊ ဥစ္စာဝါလုကဝါသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ပန ဒွီဟိပိ ဝီရိယေဟိ အာရဒ္ဓဝီရိယော။ ထေရော ကိရ ဧကံ သတ္တာဟံ စင်္ကမတိ၊ ဧကံ တိဋ္ဌတိ၊ ဧကံ နိသီဒတိ၊ ဧကံ နိပဇ္ဇတိ။ မဟာထေရဿ ဧကဣရိယာပထောပိ အသပ္ပာယော နာမ နတ္ထိ၊ စတုတ္ထေ သတ္တာဟေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ **ထိနမိဒ္ဓဿ** ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ—အတိဘောဇနေ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော ဣရိယာပထသမ္ပရိဝတ္တနတာ အာလောကသညာမနသိကာရော အဗ္ဘောကာသဝါသော ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပါယကထာတိ။ အာဟရဟတ္ထကဘုတ္တဝမိတကတတြဝဋ္ဋကအလံသာဋကကာကမာသကဗြာဟ္မဏာဒယော ဝိယ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ ဟိ သမဏဓမ္မံ ကရောတော ထိနမိဒ္ဓံ မဟာဟတ္ထီ ဝိယ ဩတ္ထရန္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ စတုပဉ္စအာလောပပရိတ္တံ ပန ဥဒကေန ပါနီယံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလဿ ဘိက္ခုနော တံ န ဟောတီတိ ဧဝံ အတိဘောဇနေ နိမိတ္တံ ဂဏှန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ ယသ္မိံ ဣရိယာပထေ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ၊ တတော အညံ ပရိဝတ္တေန္တဿာပိ, ရတ္တိံ စန္ဒာလောကဒီပါလောကဥက္ကာလောကေ ဒိဝါ သူရိယာလောကံ

၁-အလီနံ (ဓာ)
၂-အဘိ ၂-၂၅၀-ပိဋ္ဌေ ဈာနဝိဘင်္ဂေ။

မနသိကရောန္တဿာပိ, အဇ္ဈောကာသေ ဝသန္တဿာပိ, မဟာကဿပတ္ထေ-ရသဒိသေ ပဟီနထိနမိဒ္ဓေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒိသု ဓုတင်္ဂနိဿိတသပ္ပါယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဆ ဓမ္မာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။

၁၉။ နဝမေ **ဝူပသန္တစိတ္တဿာ**တိ ဈာနေန ဝါ ဝိပဿနာယ ဝါ ဝူပသမိတစိတ္တဿ။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ **ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ** ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ—ဗဟုဿုတတာ ပရိပုစ္ဆကတာ ဝိနယေ ပကတညုတာ ဝုဍ္ဎသေဝိတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပါယကထာတိ။ ဗာဟုသစ္စေနာပိ ဟိ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ စတ္တာရော ဝါ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပါဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိပုစ္ဆာဗဟု-လဿာပိ, ဝိနယပညတ္တိယံ စိဏ္ဏဝသီဘာဝတာယ ပကတညုနောပိ, ဝုဍ္ဎေ မဟလ္လကတ္ထေရေ ဥပသင်္ကမန္တဿာပိ, ဥပါလိတ္ထေရသဒိသေ ဝိနယဓရေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒိသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယနိဿိတသပ္ပါယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဆ ဓမ္မာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ"တိ။

၂၀။ ဒသမေ **ယောနိသော ဘိက္ခဝေ မနသိကရောတော**တိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥပါယတော မနသိကရောန္တဿ။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ **ဝိစိကိစ္ဆာယ** ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ—ဗဟုဿုတတာ ပရိပုစ္ဆကတာ ဝိနယေ ပကတညုတာ အဓိမောက္ခဗဟုလတာ ကလျာဏ-မိတ္တတာ သပ္ပါယကထာတိ။ ဗာဟုသစ္စေနာပိ ဟိ ဧကံ ဝါ။ပ။ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပါဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ၊ တီဏိ ရတနာနိ အာရဗ္ဘ ပရိပုစ္ဆာဗဟုလဿာပိ, ဝိနယေ စိဏ္ဏဝသီဘာဝဿာပိ, တီသု ရတနေသု ဩကပ္ပနိယသဒ္ဓါသင်္ခါတအဓိမောက္ခဗဟုလဿာပိ, သဒ္ဓါဓိမုတ္တေ ဝက္ကလိတ္ထေရသဒိသေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒိသု တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏနိဿိတသပ္ပါယကထာယပိ ပဟီယတိ၊ တေန ဝုတ္တံ "ဆ ဓမ္မာ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ"တိ။ ဣမသ္မိံ နီဝရဏပ္ပဟာနဝဂ္ဂေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတန္တိ။

နီဝရဏပ္ပဟာနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၃-အကမ္မနိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၁-၂၂။ တတိယဿ ပဌမေ **အဘာဝိတန္တိ** အဝဍ္ဎိတံ ဘာဝနာဝသေန အပ္ပဝတ္တိတံ။ **အကမ္မနိယံ ဟောတီ**တိ ကမ္မက္ခမံ ကမ္မယောဂ္ဂံ န ဟောတိ။ ဒုတိယေ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ ပဌမေ **စိတ္တန္တိ** ဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နစိတ္တံ၊ ဒုတိယေ ဝိဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နစိတ္တံ။ တတ္ထ စ ဝဋ္ဋံ ဝဋ္ဋပါဒံ, ဝိဝဋ္ဋံ ဝိဝဋ္ဋပါဒန္တိ အယံ ပဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝဋ္ဋံ** နာမ တေဘူမကဝဋ္ဋံ၊ **ဝဋ္ဋပါဒံ** နာမ ဝဋ္ဋပဋိလာဘာယ ကမ္မံ၊ **ဝိဝဋ္ဋံ** နာမ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ၊ **ဝိဝဋ္ဋပါဒံ** နာမ ဝိဝဋ္ဋပဋိလာဘာယ ကမ္မံ။ ဣတိ ဣမေသု သုတ္တေသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတန္တိ။

၂၃-၂၄။ တတိယေ ဝဋ္ဋဝသေနေဝ ဥပ္ပန္နစိတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မဟတော အနတ္ထာယ သံဝတ္တတီ**တိ ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိယော မာရဗြဟ္မဣဿရိယာနိ စ ဒဒမာနမ္ပိ ပုနပ္ပုနံ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏသောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါ-ယာသေ ခန္ဓဓာတုအာယတနပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝဋ္ဋာနိ စ ဒဒမာနံ ကေဝလံ ဒုက္ခက္ခန္ဓမေဝ ဒေတီတိ မဟတော အနတ္ထာယ သံဝတ္တတိ နာမာတိ။ စတုတ္ထေ **စိတ္တန္တိ** ဝိဝဋ္ဋဝသေနေဝ ဥပ္ပန္နစိတ္တံ။

၂၅-၂၆။ ပဉ္စမဆဋ္ဌေသု **အဘာဝိတံ အပါတုဘူတန္တိ** အယံ ဝိသေသော။ တဤာယမဓိပ္ပါယော—ဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နစိတ္တံ နာမ ဥပ္ပန္နမ္ပိ အဘာဝိတံ အပါတုဘူတမေဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ? လောကုတ္တရပါဒကဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂ-ဖလနိဗ္ဗာနေသု ပက္ခန္ဒိတုံ အသမတ္ထတ္တာ။ ဝိဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နံ ပန ဘာဝိတံ ပါတုဘူတံ နာမ ဟောတိ။ ကသ္မာ? တေသု ဓမ္မေသု ပက္ခန္ဒိတုံ သမတ္ထတ္တာ။ ကုရုန္ဒကဝါသီ ဖုဿမိတ္တတ္ထေရော[၁] ပနာဟ "မဂ္ဂစိတ္တမေဝ အာဝုသော ဘာဝိတံ ပါတုဘူတံ နာမ ဟောတီ"တိ။

၂၇-၂၀။ သတ္တမဋ္ဌမေသု **အဗဟုလီကတန္တိ** ပုနပ္ပုနံ အကတံ။ ဣမာနိပိ ဒွေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နစိတ္တာနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ။

၂၉။ နဝမေ "ဇာတိပိ ဒုက္ခာ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ဒုက္ခံ အဓိဝဟတိ အာဟရတီတိ **ဒုက္ခာဓိဝဟံ**[၂]။ ဒုက္ခာဓိဝါဟန္တိပိ ပါဌော။ တဿတ္ထော—

၁-ကုရုန္ဒကဝါသီ သုမိတ္တတ္ထေရော (က)၊ ကုရုန္ဒကဝါသီ ပုဿမိတ္တတ္ထေရော (သျာ)

၂-ဒုက္ခံ အာဝဟတိ အာဟရတီတိ ဒုက္ခာဝဟံ (သီ)

လောကုတ္တရပါဒကဇ္ဈာနာဒိ[1]အရိယမဂ္ဂါဘိမုခံ ဒုက္ခေန အဓိဝါဟီယတိ ပေသီယတီတိ ဒုက္ခာဓိဝါဟံ။ ဣဒမ္ပိ ဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နစိတ္တမေဝ။ တဉှိ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ဒေဝမနုဿာဒိသမ္ပတ္တိယော ဒဒမာနမ္ပိ ဇာတိအာဒီနံ အဓိဝဟနတော ဒုက္ခာဓိဝဟံ[2], အရိယမဂ္ဂါဓိဂမာယ ဒုပ္ပေသနတော ဒုက္ခာဓိဝါဟဉ္စ နာမ ဟောတီတိ။

၃၀။ ဒသမေ ဝိဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နစိတ္တမေဝ စိတ္တံ။ တဉှိ မာနုဿကသုခတော ဒိဗ္ဗသုခံ, ဒိဗ္ဗသုခတော ဈာနသုခံ, ဈာနသုခတော ဝိပဿနာသုခံ, ဝိပဿနာသုခတော မဂ္ဂသုခံ, မဂ္ဂသုခတော ဖလသုခံ, ဖလသုခတော နိဗ္ဗာနသုခံ အဓိဝဟတိ အာဟရတီတိ **သုခါဓိဝဟံ** နာမ ဟောတိ၊ သုခါဓိဝါဟံ ဝါ။ တဉှိ လောကုတ္တရပါဒကဇ္ဈာနာဒိအရိယမဂ္ဂါဘိမုခံ သုပေသယံ ဝိဿဋ္ဌဇုန္နဝဇိရသဒိသံ ဟောတီတိ သုခါဓိဝါဟန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ ဣမသ္မိမ္ပိ ဝဂ္ဂေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတန္တိ။

အကမ္မနိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၄-အဒ္ဓဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၁။ စတုတ္ထဿ ပဌမေ **အဒန္တန္တိ** သဝိသေဝနံ အဒန္တဟတ္ထိအဿာဒိသဒိသံ။ **စိတ္တန္တိ** ဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နစိတ္တမေဝ။

၃၂။ ဒုတိယေ **ဒန္တန္တိ** နိဗ္ဗိသေဝနံ ဒန္တဟတ္ထိအဿာဒိသဒိသံ။ ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တဒွယေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နစိတ္တမေဝ ကထိတံ။ ယထာ စေတ္ထ၊ ဧဝံ ဣတော ပရေသုပီတိ။

၃၃။ တတိယေ **အဂုတ္တန္တိ** အဂေါပိတံ သတိသံဝရရဟိတံ အဂုတ္တဟတ္ထိအဿာဒိသဒိသံ။

၃၄။ စတုတ္ထေ **ဂုတ္တန္တိ** ဂေါပိတံ အဝိဿဋ္ဌသတိသံဝရံ ဂုတ္တဟတ္ထိအဿာဒိသဒိသံ။

၃၅-၃၆။ ပဉ္စမဆဋ္ဌာနိ **အရက္ခိတံ ရက္ခိတန္တိ** ပဒဝသေန ဝုဍ္ဎနကာနိ အဇ္ဈာသယေန ဝုတ္တာနိ။ အတ္ထော ပနေတ္ထ ပုရိမသဒိသောယေဝ။

၁-လောကုတ္တရပါဒကဇ္ဈာနာဒိသု(သီ) ၂-အာဝဟနတော ဒုက္ခာဝဟံ(သီ)

၃၇-၃၈။ သတ္တမဋ္ဌမေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဥပမာ ပနေတ္ထ အသံဝုတ- ဃရဒွါရာဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၉-၄၀။ နဝမဒသမာနိ စတူဟိပိ ပဒေဟိ ယောဇေတွာ ဝုတ္တာနိ။ ဣမသ္မိံ ဝဂ္ဂေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတန္တိ။

အဒန္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၅-ပဏိဟိတအစ္ဆဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၁။ ပဉ္စမဿ ပဌမေ **သေယျထာပီ**တိ ဩပမ္မတ္ထေ နိပါတော။ တတြ ဘာဂဝါ ကတ္ထစိ အတ္တနော ဥပမံ ပရိဝါရေတွာ ဒဿေတိ ဝတ္ထသုတ္တေ[1] ဝိယ, ပါရိစ္ဆတ္တကောပမ[2]အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမာဒိသုတ္တေသု[3] ဝိယ စ၊ ကတ္ထစိ ဥပမာယ အတ္ထံ ပရိဝါရေတွာ ဒဿေတိ လောဏမ္ဗိလသုတ္တေ[4] ဝိယ, သုဝဏ္ဏကာရသုတ္တ- သူရိယောပမာဒိသုတ္တေသု[5] ဝိယ စ။ ဣမသ္မိံ ပန သာလိသူကောပမေ ဥပမာယ အတ္ထံ ပရိဝါရေတွာ ဒဿေန္တော **သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သာလိသူက**န္တိ သာလိဖလဿ[6] သူကံ။ **ယဝသူကေပိ** ဧသေဝ နယော။ ဝါ-သဒ္ဒေါ ဝိကပ္ပတ္ထော။ **မိစ္ဆာပဏိဟိတ**န္တိ မိစ္ဆာဌပိတံ။ ယထာ ဝိဇ္ဈိတုံ သက္ကောတိ၊ န ဧဝံ ဥဒ္ဓဂ္ဂံ ကတွာ ဌပိတန္တိ အတ္ထော။ **ဘေစ္ဆတီ**တိ[7] ဘိန္ဒိဿတိ၊ ဆဝိံ ဆိန္ဒိဿတီတိ အတ္ထော။ **မိစ္ဆာပဏိဟိတေန စိတ္တေနာ**တိ မိစ္ဆာဌပိတေန စိတ္တေန။ ဝဋ္ဋဝသေန ဥပ္ပန္နစိတ္တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အဝိဇ္ဇ**န္တိ အဋ္ဌသု ဌာနေသု အညာဏဘူတံ ဃနဗဟလံ မဟာအဝိဇ္ဇံ။ **ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပါဒေဿတီ**တိ ဧတ္ထ **ဝိဇ္ဇ**န္တိ အရဟတ္တမဂ္ဂ- ဉာဏံ။ **နိဗ္ဗာန**န္တိ တဏှာဝါနတော နိက္ခန္တဘာဝေန ဧဝံ ဝုတ္တံ အမတံ။ **သစ္ဆိကရိဿတီ**တိ ပစ္စက္ခံ ကရိဿတိ။

၄၂။ ဒုတိယေ **သမ္မာပဏိဟိတ**န္တိ ယထာ ဘိန္ဒိတုံ သက္ကောတိ၊ ဧဝံ ဥဒ္ဓဂ္ဂံ ကတွာ သုဋ္ဌု ဌပိတံ။ **အက္ကန္တ**န္တိ ဧတ္ထ ပါဒေနေဝ အက္ကန္တံ နာမ ဟောတိ၊ ဟတ္ထေန ဥပ္ပီဠိတံ။ ရုဠှိသဒ္ဒဝသေန ပန အက္ကန္တန္တေဝ ဝုတ္တံ။ အယမ္ပေတ္ထ အဓိပ္ပါယော။ ကသ္မာ ပန အညေ သေပဏ္ဏိကဏ္ဋကမဒနကဏ္ဋကာဒယော မဟန္တေ အဂ္ဂဟေတွာ သုခုမံ ဒုဗ္ဗလံ သာလိသူကယဝသူကမေဝ ဂဟိတန္တိ?

၁-မ ၁-၄၃-ပိဋ္ဌေ။ ၂-အံ ၂-၄၀၆-ပိဋ္ဌေ။ ၃-အံ ၂-၄၉၅-ပိဋ္ဌေ။ ၄-အံ ၁-၂၅၀-ပိဋ္ဌေ။
၅-အံ ၂-၄၇၃-ပိဋ္ဌေ။ ၆-သာလိဖလေ (က) ၇-ဘိန္ဒိဿတီတိ (သျာ၊ က)

အပ္ပမတ္တကဿာပိ ကုသလကမ္မဿ ဝိဝဋ္ဋာယ သမတ္ထဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ယထာ ဟိ သုခုမံ ဒုဗ္ဗလံ သာလိသူကံ ဝါ ယဝသူကံ ဝါ ဟောတု, မဟန္တမဟန္တာ သေပဏ္ဏိကဏ္ဍကမဒနကဏ္ဍကာဒယော ဝါ၊ တေသု ယံကိဉ္စိ မိစ္ဆာ ဌပိတံ ဟတ္ထံ ဝါ ပါဒံ ဝါ ဘိန္ဒိတုံ လောဟိတံ ဝါ ဥပ္ပါဒေတုံ န သက္ကောတိ၊ သမ္မာ ဌပိတံ ပန သက္ကောတိ၊ ဧဝမေဝ အပ္ပမတ္တကံ တိဏမုဋ္ဌိ[၁]မတ္တဒါနကုသလံ ဝါ ဟောတု, မဟန္တံ ဝေလာမဒါနာဒိကုသလံ ဝါ၊ သစေ ဝဋ္ဋသမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေတွာ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတဝသေန မိစ္ဆာ ဌပိတံ ဟောတိ၊ ဝဋ္ဋမေဝ အာဟရိတုံ သက္ကောတိ, နော ဝိဝဋ္ဋံ။ "ဣဒံ မေ ဒါနံ အာသဝက္ခယာဝဟံ ဟောတူ"တိ ဧဝံ ပန ဝိဝဋ္ဋံ ပတ္ထေန္တေန ဝိဝဋ္ဋဝသေန သမ္မာ ဌပိတံ အရဟတ္တမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏမ္ပိ သဗ္ဗညုတဉာဏမ္ပိ ဒါတုံ သက္ကောတိယေဝ။ ဝုတ္တမ္ပိစေတံ—

"ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိမောက္ခာ စ၊ ယာ စ သာဝကပါရမီ။
ပစ္စေကဗောဓိ ဗုဒ္ဓဘူမိ၊ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီ"တိ [၂]။

ဣမသ္မိံ သုတ္တဒွယေ စ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၄၃။ တတိယေ **ပဒုဋ္ဌစိတ္တ**န္တိ ဒေါသေန ပဒုဋ္ဌစိတ္တံ။ **စေတသာ စေတောပရိစ္စာ**တိ အတ္တနော စိတ္တေန တဿ စိတ္တံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ။ **ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော**တိ ယထာ အာဟရိတွာ ဌပိတော။ **ဧဝံ နိရယေ**တိ ဧဝံ နိရယေ ဌပိတောယေဝါတိ ဝတ္တဗ္ဗော။ **အပါယ**န္တိအာဒိ သဗ္ဗံ နိရယဝေဝစနမေဝ။ နိရယော ဟိ အယသညိတာ သုခါ အပေတောတိ **အပါယော**၊ ဒုက္ခဿ ဂတိ ပဋိသရဏန္တိ **ဒုဂ္ဂတိ**၊ ဒုက္ကဋကာရိနော ဧတ္ထ ဝိဝသာ နိပတန္တီတိ **ဝိနိပါတော**၊ နိရဿာဒဋ္ဌေန **နိရယော**။

၄၄။ စတုတ္ထေ **ပသန္န**န္တိ သဒ္ဓါပသာဒေန ပသန္နံ။ **သုဂတိ**န္တိ သုခဿ ဂတိံ။ **သဂ္ဂံ လောက**န္တိ ရူပါဒီဟိ သမ္ပတ္တီဟိ သုဋ္ဌု အဂ္ဂံ လောကံ။

၄၅။ ပဉ္စမေ **ဥဒကရဟဒေါ**တိ ဥဒကဒဟော။ **အာဝိလော**တိ အဝိပ္ပသန္နော။ **လုဠိတော**တိ အပရိသဏ္ဌိတော။ **ကလလီဘူတော**တိ ကဒ္ဒမီဘူတော။ **သိပ္ပိသမ္ဗုက**န္တိအာဒီသု သိပ္ပိယော စ သမ္ဗုကာ စ **သိပ္ပိသမ္ဗုကံ**။ သက္ခရာ စ ကထလာနိ စ **သက္ခရကထလံ**။ မစ္ဆာနံ ဂုမ္ဗာ ဃဋာတိ **မစ္ဆဂုမ္ဗံ**။ **စရန္တမ္ပိ တိဋ္ဌန္တမ္ပီ**တိ ဧတ္ထ သက္ခရကထလံ တိဋ္ဌတိယေဝ၊ ဣတရာနိ စရန္တိပိ တိဋ္ဌန္တိပိ။ ယထာ ပန အန္တရန္တရာ ဌိတာသုပိ နိသိန္နာသုပိ နိပဇ္ဇမာနာသုပိ "တော

၁-ပဏ္ဏမုဋ္ဌိ (သီ၊ သျာ)

၂-ခု ၁-၁၀-ပိဋ္ဌေ။

ဂါဝိယော စရန္တီ"တိ စရန္တိယော ဥပါဒါယ ဣတရာပိ "စရန္တီ"တိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဧဝံ တိဋ္ဌန္တမေဝ သက္ခရကထလံ ဥပါဒါယ ဣတရမ္ပိ ဒွယံ "တိဋ္ဌန္တီ"တိ ဝုတ္တံ၊ ဣတရံ ဒွယံ စရန္တံ ဥပါဒါယ သက္ခရကထလမ္ပိ "စရန္တီ"တိ ဝုတ္တံ။

အာဝိလေနာတိ ပင်္ကဟိ နီဝရဏေဟိ ပရိယောနဒ္ဓေန။ **အတ္တတ္ထံ ဝါ**တိ-အာဒီသု အတ္တနော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကော လောကိယလောကုတ္တရမိဿကော အတ္ထော အတ္တတ္ထော နာမ။ အတ္တနော ဝ သမ္ပရာယေ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကော အတ္ထော ပရတ္ထော နာမ ဟောတိ။ သော ဟိ ပရတ္ထ အတ္ထောတိ ပရတ္ထော။ တဒုဘယံ ဥဘယတ္ထော နာမ။ အပိစ အတ္တနော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကောပိ လောကိယလောကုတ္တရော အတ္ထော အတ္တတ္ထော နာမ၊ ပရဿ တာဒိသောဝ အတ္ထော ပရတ္ထော နာမ၊ တဒုဘယမ္ပိ ဥဘယတ္ထော နာမ။ **ဥတ္တရိံ ဝါ မနုဿဓမ္မာ**တိ ဒသကုသလကမ္မပထသင်္ခါတာ မနုဿဓမ္မာ ဥတ္တရိံ။ အယမ္ပိ ဒသဝိဓော ဓမ္မော ဝိနာပိ အညံ သမာဒါပကံ သတ္တန္တရကပ္ပါဝသာနေ ဇာတသံဝေဂေဟိ မနုဿေဟိ သယမေဝ သမာဒိန္နတ္တာ မနုဿဓမ္မောတိ ဝုစ္စတိ၊ တတော ဥတ္တရိံ ပန ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသ**န္တိ အရိယာနံ ယုတ္တံ, အရိယဘာဝံ ဝါ ကာတုံ သမတ္ထံ ဉာဏဒဿနသင်္ခါတံ ဝိသေသံ။ ဉာဏမေဝ ဟိ ဇာနနဋ္ဌေန ဉာဏံ, ဒဿနဋ္ဌေန ဒဿနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဝိပဿနာဉာဏမဂ္ဂဉာဏဖလဉာဏပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနမေတံ အဓိဝစနံ။

၄၆။ ဆဋ္ဌေ **အစ္ဆော**တိ အဗဟလော၊ ပသန္နောတိပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိပ္ပသန္နော**တိ သုဋ္ဌု ပသန္နော။ **အနာဝိလော**တိ န အာဝိလော၊ ပရိသုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော၊ ဖေဏပုပ္ဖုဠသေဝါလပဏကဝိရဟိတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အနာဝိလေနာ**တိ ပဉ္စနီဝရဏဝိမုတ္တေန[၁]။ သေသံ စတုတ္ထေ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တဒွယေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၄၇။ သတ္တမေ **ရုက္ခဇာတာန**န္တိ ပစ္စတ္တေ သာမိဝစနံ၊ ရုက္ခဇာတာနီတိ အတ္ထော။ ရုက္ခာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **ယဒိဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **မုဒုတာယာ**တိ မုဒုဘာဝေန။ ကောစိ ဟိ ရုက္ခော ဝဏ္ဏေန အဂ္ဂေါ ဟောတိ၊ ကောစိ ဂန္ဓေန၊ ကောစိ ရသေန၊ ကောစိ ထဒ္ဓတာယ[၂]။ ဖန္ဒနော ပန မုဒုတာယ စေဝ ကမ္မညတာယ စ အဂ္ဂေါ သေဋ္ဌောတိ ဒဿေတိ။ **စိတ္တံ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတံ ဗဟုလီကတ**န္တိ ဧတ္ထ သမထဝိပဿနာဝသေန ဘာဝိတဉ္စေဝ ပုနပ္ပုနကတဉ္စ

၁-ပဉ္စနီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တေန (သီ၊ သျာ)

၂-ဖုဋ္ဌတာယ (က)

စိတ္တံ အဓိပ္ပေတံ။ ကုရုန္ဒကဝါသီ ဖုဿမိတ္တတ္ထေရော ပနာဟ “ကေန္တံ မုဒု စေဝ ကမ္မနိယဉ္စ စိတ္တံ နာမ အဘိညာပါဒကစတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တမေဝ အာဝုသော”တိ။

၄၈။ အဋ္ဌမေ **ဧဝံ လဟုပရိဝတ္တ**န္တိ ဧဝံ လဟုံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ လဟုံ နိရုဇ္ဈနကံ။ **ယာဝဉ္စာ**တိ အဓိမတ္တပမာဏတ္ထေ နိပါတော၊ အတိဝိယ န သုကရာတိ အတ္ထော။ **ဣဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **စိတ္တ**န္တိ ကေစိ တာဝ အာစရိယာ “ဘဝင်္ဂစိတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ၊ တံ ပန ပဋိက္ခိပိတွာ “ဣဒ စိတ္တန္တိ ယံကိဉ္စိ အန္တမသော စက္ခုဝိညာ-ဏမ္ပိ အဓိပ္ပေတမေဝါ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ မိလိန္ဒရာဇာ ဓမ္မကထိကံ နာဂသေနတ္ထေရံ ပုစ္ဆိ “ဘန္တေ နာဂသေန ကေသ္မိံ အဇ္ဈရာကမ္မရော ပဝတ္တိတ-စိတ္တဿ ရူပံ သစေ ရူပိနော အဿု[1]၊ ကီဝ မဟာရာသိ ဘဝေယျာ”တိ။ “ဝါဟသတာနံ ခေါ မဟာရာဇ ဝီဟီနံ အဍ္ဎစူဠဉ္စ ဝါဟာ ဝီဟိသတ္တမ္ဗဏာနိ ဒွေ စ တုမ္ဗာ ဧကစ္ဆရာက္ခဏေ ပဝတ္တိတဿ စိတ္တဿ သင်္ခမ္ပိ န ဥပေန္တိ၊ ကလမ္ပိ န ဥပေန္တိ၊ ကလဘာဂမ္ပိ န ဥပေန္တီ”တိ[2]။ အထ ကသ္မာ သမ္မာ-သမ္ဗုဒ္ဓေန “ဥပမာပိ န သုကရာ”တိ ဝုတ္တံ။ ယထေဝ ဟိ ဥပမံ ပဋိက္ခိပိတွာပိ ကပ္ပိဒ္ဓိဘာဝဿ ယောဇနိကပဗ္ဗတေန ယောဇနိကသာသပပုဏ္ဏနဂရေန, နိရယဒုက္ခဿ သတ္တိသတာဟတောပမေန, သဂ္ဂသုခဿ စ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိယာ ဥပမာ ကတာ၊ ဧဝမိဓာပိ ကာတဗ္ဗာတိ? တတ္ထ “သက္ကာ ပန ဘန္တေ ဥပမာ ကာတု”န္တိ ဧဝံ ပုစ္ဆာဝသေန ဥပမာ ကတာ၊ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ပုစ္ဆာယ အဘာဝေန န ကတာ။ ဣဒဉ္စ သုတ္တံ ဓမ္မဒေသနာပရိယောသာနေ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စိတ္တရာသိ နာမ ကထိတောတိ။

၄၉။ နဝမေ **ပဘဿရ**န္တိ ပဏ္ဍရံ ပရိသုဒ္ဓံ။ **စိတ္တ**န္တိ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ။ ကိံ ပန စိတ္တဿ ဝဏ္ဏော နာမ အတ္ထီတိ? နတ္ထိ။ နီလာဒီနဉ္ဟိ အညတရဝဏ္ဏံ ဝါ ဟောတု အဝဏ္ဏံ ဝါ[3] ယံကိဉ္စိ ပရိသုဒ္ဓတာယ “ပဘဿရ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒမ္ပိ နိရုပက္ကိ-လေသတာယ ပရိသုဒ္ဓန္တိ ပဘဿရံ။ **တဉ္စ ခေါ**တိ တံ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ။ **အာဂန္တုကေဟီ**တိ အသဟဇာတေဟိ ပစ္ဆာ ဇဝနက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇနကေဟိ။ **ဥပက္ကိလေသေဟီ**တိ ရာဂါဒီဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌတ္တာ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ နာမာတိ ဝုစ္စတိ။ ကထံ? ယထာ ဟိ သီလဝန္တာ အာစာရသမ္ပန္နာ မာတာပိတရော ဝါ အာစရိယု-ပဇ္ဈာယာ ဝါ ဒုဿီလာနံ ဒုရာစာရာနံ အဝတ္တသမ္ပန္နာနံ ပုတ္တာနဉ္စေဝ အန္တေဝါသိကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာနဉ္စ ဝသေန “အတ္တနော ပုတ္တေ ဝါ အန္တေ-ဝါသိကသဒ္ဓိဝိဟာရိကေ ဝါ န တဇ္ဇေန္တိ န သိက္ခာပေန္တိ န ဩဝဒန္တိ

နာနုသာသန္တိ''တိ အဝဏ္ဏံ အကိတ္တိံ လဘန္တိ၊ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အာစာရသမ္ပန္နာ မာတာပိတရော ဝိယ စ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ဝိယ စ ဘဝင်္ဂ-စိတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ပုတ္တာဒီနံ ဝသေန တေသံ အကိတ္တိလာဘော ဝိယ ဇဝနက္ခဏေ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနသဘာဝါနံ လောဘသဟဂတာဒီနံ စိတ္တာနံ ဝသေန ဥပ္ပန္နေဟိ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ပကတိပရိသုဒ္ဓမ္ပိ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ နာမ ဟောတီတိ။

၅၀။ ဒုတိယေ ဘဝင်္ဂစိတ္တမေဝ **စိတ္တံ။ ဝိပ္ပမုတ္တန္တိ** ဇဝနက္ခဏေ အရဇ္ဇမာနံ အဒုဿမာနံ အမုယှမာနံ တီဟေတုကဉာဏသမ္ပယုတ္တာဒိကုသလဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇ-မာနံ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဝိပ္ပမုတ္တံ နာမ ဟောတိ။ ဣဓာပိ ယထာ သီလဝန္တာနံ အာစာရသမ္ပန္နာနံ ပုတ္တာဒီနံ ဝသေန မာတာဒယော "သောဘနာ ဧတေယေဝ အတ္တနော ပုတ္တကာဒယော သိက္ခာပေန္တိ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ''တိ ဝဏ္ဏကိတ္တိလာဘိနော ဟောန္တိ၊ ဧဝံ ဇဝနက္ခဏေ ဥပ္ပန္န-ကုသလစိတ္တဝသေန ဣဒံ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဝိပ္ပမုတ္တန္တိ ဝုစ္စတီတိ။

ပဏိဟိတအစ္ဆဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၆-အစ္ဆရာသင်္ဃာတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၁။ ဆဋ္ဌဿ ပဌမေ **တံ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနောတိ** တံ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ သုတဝိရဟိတော ပုထုဇ္ဇနော။ တတ္ထ အာဂမာဓိဂမာဘာဝါ ဉေယျော အဿုတဝါ ဣတိ။ ယော ဟိ ဣဒံ သုတ္တံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အတ္ထဝသေန ဥပပရိက္ခန္တော "ဣဒံ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ နာမ ပကတိပရိသုဒ္ဓမ္ပိ ဇဝနက္ခဏေ ဥပ္ပန္နေဟိ လောဘာဒီဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ''န္တိ နေဝ အာဂမဝသေန န အဓိဂမဝသေန ဇာနာတိ၊ ယဿ စ ခန္ဓဓာတုအာယတနပစ္စယာကာရသတိ-ပဋ္ဌာနာဒိသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝိနိစ္ဆယဝိရဟိတတ္တာ ယထာဘူတဉာဏပဋိဝေဓ-သာဓကော နေဝ အာဂမော, ပဋိပတ္တိယာ အဓိဂန္တဗ္ဗဿ အနဓိဂတတ္တာ န အဓိဂမော အတ္ထိ၊ သော အာဂမာဓိဂမာဘာဝါ ဉေယျော အဿုတဝါ ဣတိ။ သွာယံ—

> ပုထူနံ ဇနနာဒီဟိ၊ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော။
> ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တာ၊ ပုထုဝါယံ ဇနော ဣတိ။

သော ဟိ ပုထူနံ နာနပ္ပကာရာနံ ကိလေသာဒီနံ ဇနနာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော။ ယထာဟ—

“ပုထု[1] ကိလေသေ ဇနေန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု အဝိဟတသက္ကာယဒိဋ္ဌိကာတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု သတ္ထာရာနံ မုခုလ္လောကိကာတိ[2] ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု သဗ္ဗဂတီဟိ အဝုဋ္ဌိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု နာနာဘိသင်္ခါရေ အဘိသင်္ခရောန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု နာနာဩဃေဟိ ဝုယှန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု နာနာသန္တာပေဟိ သန္တပ္ပန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု နာနာပရိဠာဟေဟိ ပရိဍယှန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂဓိတာ[3] မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောပန္နာ[4] လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု ပဉ္စဟိ နီဝရဏေဟိ အာဝုတာ နိဝုတာ ဩဝုတာ ပိဟိတာ ပဋိစ္ဆန္နာ ပဋိကုဇ္ဇိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာ”တိ[5]။

ပုထူနံ ဝါ ဂဏနပထမတီတာနံ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ နီစဓမ္မသမာစာရာနံ ဇနာနံ အန္တောဂဓတ္တာပိ ပုထုဇ္ဇနော၊ ပုထု ဝါ အယံ ဝိသုံယေဝ သင်္ခံ ဂတော, ဝိသံသဋ္ဌော သီလသုတာဒိဂုဏယုတ္တေဟိ အရိယေဟိ ဇနောတိ ပုထုဇ္ဇနော။ ဧဝမေတေဟိ “အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော”တိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ယေ တေ—

ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
အန္ဓော ပုထုဇ္ဇနော ဧကော၊ ကလျာဏေကော ပုထုဇ္ဇနောတိ—

ဒွေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ၊ တေသု အန္ဓပုထုဇ္ဇနော ဝုတ္တော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတီတိ “ဣဒဉ္စ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ ဧဝံ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ နာမ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဝိပ္ပမုတ္တံ နာမာ”တိ ယထာသဘာဝတော န ဇာနာတိ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ န ဇာနာတိ၊ တသ္မာ။ **စိတ္တဘာဝနာ နတ္ထီ**တိ စိတ္တဋ္ဌိတိ စိတ္တပရိဂ္ဂဟော နတ္ထိ၊ နတ္ထိဘာဝေနေဝ “နတ္ထီ”တိ ဝဒါမီတိ ဒဿေတိ။

၁-ပုထူ (သျာ) ၂-မုခုလ္လောကကာတိ (သီ)၊ မုခေါလောကကာတိ (သျာ)
၃-ဂထိတာ (က) ၄-အဇ္ဈာပန္နာ (သီ၊ သျာ)၊ အဇ္ဈောသန္နာ (က)
၅-ခု ၇-၁၁၃-၁၉၂-ပိဋ္ဌေသု။

၅၂။ ဒုတိယေ **သုတဝါ**တိ သုတသမ္ပန္နော။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတ္ထ အဿုတဝါတိ ပဒဿ ပဋိပက္ခဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အရိယသာဝကော**တိ အတ္ထိ အရိယော န သာဝကော သေယျထာပိ ဗုဒ္ဓါ စေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ၊ အတ္ထိ သာဝကော န အရိယော သေယျထာပိ ဂိဟီ အနာဂတဖလော၊ အတ္ထိ နေဝ အရိယော န သာဝကော သေယျထာပိ ပုထုတိတ္ထိယာ။ အတ္ထိ အရိယော-စေဝ သာဝကော စ သေယျထာပိ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ အာဂတဖလာ ဝိညာတသာသနာ။ ဣဓ ပန ဂိဟီ ဝါ ဟောတု ပဗ္ဗဇိတော ဝါ၊ ယော ကောစိ သုတဝါတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တဿ အတ္ထဿ ဝသေန သုတသမ္ပန္နော၊ အယံ အရိယ-သာဝကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ "ဧဝမိဒံ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဝိပ္ပမုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ"န္တိ ယထာသဘာဝတော ဇာနာတိ။ **စိတ္တဘာဝနာ အတ္ထီ**တိ စိတ္တဋ္ဌိတိ စိတ္တ-ပရိဂ္ဂဟော အတ္ထိ၊ အတ္ထိဘာဝေနေဝ "အတ္ထီ"တိ ဝဒါမီတိ ဒဿေတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဗလဝဝိပဿနာ ကထိတာ။ ကေစိ တရုဏဝိပဿနာတိ ဝဒန္တိ။

၅၃။ တတိယံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ကထိတံ။ ကတရာယံ ပန အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ? အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမသုတ္တန္တအဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ။ ဘဂဝါ ကိရ ဧကသ္မိံ သမယေ သာဝတ္ထိံ ဥပနိဿာယ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတိ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပဋိဝသန္တာနံ ပဉ္စဝိဓံ ကိစ္စံ အဝိဇဟိတမေဝ ဟောတိ။ ပဉ္စ ဟိ ဗုဒ္ဓကိစ္စာနိ[1] ပုရေဘတ္တကိစ္စံ ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စံ ပုရိမယာမကိစ္စံ မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ ပစ္ဆိမယာမ-ကိစ္စန္တိ။

တတြိဒံ ပုရေဘတ္တကိစ္စံ—ဘဂဝါ ဟိ ပါတောဝ ဝုဋ္ဌာယ ဥပဋ္ဌာကာ-နုဂ္ဂဟတ္ထံ သရီရဖာသုကတ္ထဉ္စ မုခဓောဝနာဒိသရီရပရိကမ္မံ ကတွာ ယာဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ၊ တာဝ ဝိဝိတ္တာသနေ ဝီတိနာမေတွာ ဘိက္ခာစာရ-ဝေလာယ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တမာဒါယ ကဒါစိ ဧကကော, ကဒါစိ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ ကဒါစိ ပကတိယာ, ကဒါစိ အနေကေဟိ ပါဋိဟာရိ-ယေဟိ ဝတ္တမာနေဟိ။ သေယျထိဒံ? ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတော လောက-နာထဿ ပုရတော ပုရတော ဂန္တွာ မုဒုဂတဝါတာ ပထဝိံ သောဓေန္တိ၊ ဝလာဟကာ ဥဒကဖုသိတာနိ မုဉ္စန္တာ မဂ္ဂေ ရေဏုံ ဝူပသမေတွာ ဥပရိ ဝိတာနံ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ၊ အပရေ ဝါတာ ပုပ္ဖါနိ[2] ဥပသံဟရိတွာ မဂ္ဂေ ဩကိရန္တိ၊

၁-ပဉ္စ ဗုဒ္ဓကိစ္စံ နာမ (က)   ၂-ဝါလုကာနိ ပုပ္ဖါနိ စ (က)

ဥန္နတာ ဘူမိပ္ပဒေသာ သြန္နမန္တိ၊ သြန္နတာ ဥန္နမန္တိ၊ ပါဒနိက္ခေပသမယေ သမာဝ ဘူမိ ဟောတိ၊ သုခသမ္ဖဿာနိ ပဒုမပုပ္ဖါနိ ဝါ ပါဒေ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။ ဣန္ဒခီလဿ အန္တော ဌပိတမတ္တေ ဒက္ခိဏပါဒေ သရီရတော ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော နိက္ခမိတွာ သုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရာနိ ဝိယ စိတြပဋ္ဋပရိက္ခိတ္တာနိ[1] ဝိယ စ ပါသာဒ-ကူဋာဂါရာဒီနိ အလင်္ကရောန္တိယော ဣတော စိတော စ ဓာဝန္တိ[2]၊ ဟတ္ထိအဿ-ဝိဟင်္ဂါဒယော[3] သကသကဋ္ဌာနေသု ဋ္ဌိတာယေဝ မဓုရေနာကာရေန သဒ္ဒံ ကရောန္တိ၊ တထာ ဘေရိဝီဏာဒီနိ တူရိယာနိ မနုဿာနဉ္စ ကာယူပဂါနိ အာဘရဏာနိ။ တေန သညာဏေန မနုဿာ ဇာနန္တိ "အဇ္ဇ ဘဂဝါ ဣဓ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော"တိ။ တေ သုနိဝတ္ထာ သုပါရုတာ ဂန္ဓပုပ္ဖါဒီနိ အာဒါယ ဃရာ နိက္ခမိတွာ အန္တရဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘဂဝန္တံ ဂန္ဓပုပ္ဖါဒီဟိ သက္ကစ္စံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ "အမှာကံ ဘန္တေ ဒသ ဘိက္ခူ၊ အမှာကံ ဝီသတိ၊ ပညာသံ။ပ။ သတံ ဒေထာ"တိ ယာစိတွာ ဘဂဝတောပိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ သက္ကစ္စံ ပိဏ္ဍပါတေန ပဋိမာနေန္တိ။ ဘဂဝါ ကတဘတ္တကိစ္စော တေသံ ဥပနိဿယစိတ္တသန္တာနာနိ သြလောကေတွာ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ယထာ ကေစိ သရဏဂမနေသု ပတိဋ္ဌဟန္တိ၊ ကေစိ ပဉ္စသု သီလေသု၊ ကေစိ သောတာပတ္တိသကဒါဂါမိအနာဂါမိဖလာနံ အညတရသ္မိံ၊ ကေစိ ပဗ္ဗဇိတွာ အဂ္ဂဖလေ အရဟတ္တေတိ။ ဧဝံ မဟာဇနံ အနုဂ္ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ ဂန္တွာ ဂန္ဓမဏ္ဍလမာဠေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒတိ ဘိက္ခူနံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနံ အာဂမယမာနော။ တတော ဘိက္ခူနံ ဘတ္တကိစ္စ-ပရိယောသာနေ ဥပဋ္ဌာကော ဘဂဝတော နိဝေဒေတိ။ အထ ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသတိ။ ဣဒံ တာဝ **ပုရေဘတ္တကိစ္စံ**။

အထ ဘဂဝါ ဧဝံ ကတပုရေဘတ္တကိစ္စော ဂန္ဓကုဋိယာ ဥပဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ ပါဒပီဌေ ဌတွာ ဘိက္ခုသံဃံ သြဝဒတိ "ဘိက္ခဝေ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ၊ ဒုလ္လဘော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ လောကသ္မိံ၊ ဒုလ္လဘော မနုဿတ္တပဋိလာဘော၊ ဒုလ္လဘာ ခဏသမ္ပတ္တိ[4]၊ ဒုလ္လဘာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ဒုလ္လဘံ သဒ္ဓမ္မဿဝန"န္တိ။ တတ္ထ ကေစိ ဘဂဝန္တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆန္တိ။ ဘဂဝါ တေသံ စရိယာနုရူပံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဒေတိ။ တတော သဗ္ဗေပိ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ ဂစ္ဆန္တိ။ ကေစိ အရညံ၊ ကေစိ ရုက္ခမူလံ၊ ကေစိ ပဗ္ဗတာဒီနံ အညတရံ၊ ကေစိ စာတုမဟာရာဇိကဘဝနံ။ပ။ ကေစိ

၁-စိတြပဋ္ဋပရိက္ခိတ္တာနိ (သီ) ၂-ဓာဝန္တိ (သီ)
၃-ဟတ္ထိအဿမဟိံသာဒယော (က) ၄-သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိ (သျာ၊ က) ဋီကာ သြလောကေတဗ္ဗာ။

ဝသဝတ္တိဘာဝနတ္ထံ။ တတော ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ သစေ အာကင်္ခတိ၊ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သတော သမ္ပဇာနော မုဟုတ္တံ သီဟသေယျံ ကပ္ပေတိ။ အထ သမဿာသိတကာယော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒုတိယဘာဂေ လောကံ ဝေါလောကေတိ။ တတိယဘာဂေ ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ၊ တတ္ထ မဟာဇနော ပုရေဘတ္တံ ဒါနံ ဒတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ သုနိဝတ္ထော သုပါရုတော ဂန္ဓပုပ္ဖါဒီနိ အာဒါယ ဝိဟာရေ သန္နိပတတိ။ တတော ဘဂဝါ သမ္ပတ္တပရိသာယ အနုရူပေန ပါဋိဟာရိယေန ဂန္တွာ ဓမ္မသဘာယံ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသဇ္ဇ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ကာလယုတ္တံ သမယယုတ္တံ၊ အထ ကာလံ ဝိဒိတွာ ပရိသံ ဥယျောဇေတိ၊ မနုဿာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကမန္တိ။ ဣဒံ **ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စံ**။

သော ဧဝံ နိဋ္ဌိတပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စော သစေ ဂတ္တာနိ ဩသိဉ္စိတုကာမော ဟောတိ၊ ဗုဒ္ဓါသနာ ဥဋ္ဌာယ နှာနကောဋ္ဌကံ ပဝိသိတွာ ဥပဋ္ဌာကေန ပဋိယာဒိတဥဒကေန ဂတ္တာနိ ဥတုံ ဂဏှာပေတိ။ ဥပဋ္ဌာကောပိ ဗုဒ္ဓါသနံ အာနေတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပညပေတိ။ ဘဂဝါ သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ[၁] နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဧကံသံ ကတွာ တတ္ထ အာဂန္တွာ နိသီဒတိ ဧကကောဝ မုဟုတ္တံ ပဋိသလ္လီနော၊ အထ ဘိက္ခူ တတော တတော အာဂမ္မ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ဧကစ္စေ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ၊ ဧကစ္စေ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဧကစ္စေ ဓမ္မဿဝနံ ယာစန္တိ။ ဘဂဝါ တေသံ အဓိပ္ပါယံ သမ္ပါဒေန္တော ပုရိမယာမံ ဝီတိနာမေတိ။ ဣဒံ **ပုရိမယာမကိစ္စံ**။

ပုရိမယာမကိစ္စပရိယောသာနေ ပန ဘိက္ခူသု ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကန္တေသု သကလဒသသဟဿိလောကဓာတုဒေဝတာယော ဩကာသံ လဘမာနာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ ယထာဘိသင်္ခတံ အန္တမသော စတုရက္ခရမ္ပိ။ ဘဂဝါ တာသံ ဒေဝတာနံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော မဇ္ဈိမယာမံ ဝီတိနာမေတိ။ ဣဒံ **မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ**။

ပစ္ဆိမယာမံ ပန တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ပုရေဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ နိသဇ္ဇာပီဠိတဿ သရီရဿ ကိလာသုဘာဝမောစနတ္ထံ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ စင်္ကမေန ဝီတိနာမေတိ၊ ဒုတိယကောဋ္ဌာသေ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သတော သမ္ပဇာနော သီဟသေယျံ ကပ္ပေတိ။ တတိယကောဋ္ဌာသေ ပစ္စုဋ္ဌာယ နိသီဒိတွာ ပုရိမဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ဒါနသီလာဒိဝသေန ကတာဓိကာရပုဂ္ဂလဒဿနတ္ထံ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေတိ။ ဣဒံ **ပစ္ဆိမယာမကိစ္စံ**။

၁-ရတ္တဒုပဋ္ဋံ (သီ)

တမှိ ဒိဝသံ ဘဂဝါ ဣမသ္မိံယေဝ ကိစ္စေ ဌိတော လောကံ ဩလော-ကေန္တော ဣဒံ အဒ္ဒသ—မယာ ကောသလရဋ္ဌေ စာရိကံ စရန္တေန အဂ္ဂိက္ခန္ဓေန ဥပမေတွာ ဧကသ္မိံ သုတ္တေ ဒေသိတေ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု၊ သဋ္ဌိမတ္တာနံ ဥဏှံ လောဟိတံ မုခတော ဥဂ္ဂဉ္ဆိ၊ သဋ္ဌိမတ္တာ ဂိဟိဘာဝံ ဂမိံသု။ တတ္ထ ယေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု၊ တေ ယံကိဉ္စိ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပါပုဏိံသုယေဝ။ ဣတရေသံ ပန ဘိက္ခူနံ သင်္ဂဟတ္ထာယ စာရိကံ စရိတုကာမော ဟုတွာ "အာနန္ဒ ဘိက္ခူနံ အာရောစေဟိ"တိ အာဟ။

ထေရော အနုပရိဝေဏံ ဂန္တွာ "အာဝုသော သတ္ထာ မဟာဇနဿ သင်္ဂ-ဟတ္ထာယ စာရိကံ စရိတုကာမော၊ ဂန္တုကာမာ အာဂစ္ဆထာ"တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ မဟာလာဘံ လဘိတွာ ဝိယ တုဋ္ဌမာနသာ "လဘိဿာမ ဝတ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ ဘဂဝတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ဩလောကေတုံ မဓုရဉ္စ ဓမ္မကထံ သောတု''န္တိ ပရူဠှကေသာ ကေသေ ဩဟာရေတွာ မလဂ္ဂဟိတပတ္တာ ပတ္တေ ပစိတွာ ကိလိဋ္ဌစီဝရာ စီဝရာနိ ဓောဝိတွာ ဂမနသဇ္ဇာ အဟေသုံ။ သတ္ထာ အပရိမိတေန ဘိက္ခုသံဃေန ပရိဝုတော ကောသလရဋ္ဌံ စာရိကာယ နိက္ခန္တော ဂါမနိဂမပဋိပါဋိယာ ဧကဒိဝသံ ဂါဝုတအဍ္ဎယောဇနံ တိဂါဝုတယောဇနပရမံ စာရိကံ စရန္တော ဧကသ္မိံ ပဒေသေ မဟန္တံ သုသိရရုက္ခံ အဂ္ဂိနာ သမ္ပဇ္ဇလိတံ ဒိသွာ "ဣမမေဝ ဝတ္ထုံ ကတွာ သတ္တဟိ အင်္ဂေဟိ ပဋိမဏ္ဍေတွာ ဓမ္မဒေသနံ ကထေဿာမီ''တိ ဂမနံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ အညတရံ ရုက္ခမူလံ ဥပသင်္ကမိတွာ နိသဇ္ဇာကာရံ ဒဿေသိ။ အာနန္ဒတ္ထေရော သတ္ထု အဓိပ္ပါယံ ဉတွာ "အဒ္ဓါ ကာရဏံ ဘဝိဿတိ၊ န အကာရဏေန တထာဂတာ ဂမနံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ နိသီဒန္တီ''တိ စတုဂ္ဂုဏံ သံဃာဋိံ ပညာပေသိ။ သတ္ထာ နိသီဒိတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ "ပဿထ နော တုမှေ ဘိက္ခဝေ အမုံ မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓ''န္တိ **အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမသုတ္တန္တံ**[၁] ဒေသေတိ။

ဣမသ္မိံ စ ပန ဝေယျာကရဏေ ဘညမာနေ သဋ္ဌိမတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ ဥဏှံ လောဟိတံ မုခတော ဥဂ္ဂဉ္ဆိ၊ သဋ္ဌိမတ္တာ ဘိက္ခူ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိံသု၊ သဋ္ဌိမတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသု။ တဉ္စ ဝေယျာ-ကရဏံ သုတွာ သဋ္ဌိမတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ နာမကာယော သန္တတ္တော၊ နာမကာယေ သန္တတ္တေ ကရဇကာယော သန္တတ္တော၊ ကရဇကာယေ သန္တတ္တေ နိဓာနဂတံ ဥဏှံ လောဟိတံ မုခတော ဥဂ္ဂဉ္ဆိ။ သဋ္ဌိမတ္တာ ဘိက္ခူ "ဒုက္ကရံ ဝတ ဗုဒ္ဓသာသနေ ယာဝဇီဝံ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတု''န္တိ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တာ၊

၁-အံ ၂-၄၉၅-ပိဋ္ဌေ။

သဋ္ဌိမတ္တာ ဘိက္ခူ သတ္ထု ဒေသနာဘိမုခံ ဉာဏံ ပေသေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။

တတ္ထ ယေသံ ဥဏှံ လောဟိတံ မုခတော ဥဂ္ဂတံ၊ တေ ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇိံသု။ ယေ ဂိဟိဘာဝံ ပတ္တာ၊ တေ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ သိက္ခာပဒါနိ မဒ္ဒန္တာ ဝိစရိံသု။ ယေ အရဟတ္တံ ပတ္တာ၊ တေ ပရိသုဒ္ဓသီလာဝ အဟေသုံ။ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာ ဣမေသံ တိဏ္ဏမ္ပိ သဖလာဝ ဇာတာတိ။ အရဟတ္တံ ပတ္တာနံ တာဝ သဖလာ ဟောတု၊ ဣတရေသံ ကထံ သဖလာ ဇာတာတိ? တေပိ ဟိ သစေ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ န သုဏေယျုံ၊ ပမတ္တာဝ ဟုတွာ ဌာနံ ဇဟိတုံ န သက္ကုဏေယျုံ။ တတော နေသံ တံ ပါပံ ဝဍ္ဎမာနံ အပါယေသုယေဝ သံသီဒါပေယျ။ ဣမံ ပန ဒေသနံ သုတွာ ဇာတသံဝေဂါ ဌာနံ ဇဟိတွာ သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတာ ဒသ သီလာနိ ပူရေတွာ ယောနိသော မနသိကာရေ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ ကေစိ သောတာပန္နာ ကေစိ သကဒါဂါမိနော ကေစိ အနာဂါမိနော အဟေသုံ၊ ကေစိ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု၊ ဧဝံ ပါရာဇိကာပန္နာနမ္ပိ သဖလာ အဟောသိ။ ဣတရေ ပန သစေ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ န သုဏေယျုံ၊ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ အနုပုဗ္ဗေန သံဃာဒိသေသမ္ပိ ပါရာဇိကမ္ပိ ပါပုဏိတွာ အပါယေသုယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝေယျုံ။ ဣမံ ပန ဒေသနံ သုတွာ "အဟော သလ္လေခိတံ ဗုဒ္ဓသာသနံ၊ န သက္ကာ အမှေဟိ ယာဝဇီဝံ ဣမံ ပဋိပတ္တိံ ပူရေတုံ၊ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဥပါသကဓမ္မံ ပူရေတွာ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿာမာ"တိ ဂိဟိဘာဝံ ဥပဂမိံသု။ တေ တီသု သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိတွာ ဥပါသကဓမ္မံ ပူရေတွာ ကေစိ သောတာပန္နာ ကေစိ သကဒါဂါမိနော ကေစိ အနာဂါမိနော ဇာတာ၊ ကေစိ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာတိ ဧဝံ တေသမ္ပိ သဖလာဝ အဟောသိ။

ဣမံ ပန သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဒေဝသံဃာ ယေဟိပိ သုတာ၊ ယေဟိပိ န သုတာ၊ သဗ္ဗေသံယေဝ အာရောစေန္တာ ဝိစရိံသု။ ဘိက္ခူ သုတွာ သုတွာ "ဒုက္ကရံ ဘော ဗုဒ္ဓါနံ သာသနေ ယာဝဇီဝံ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတု"န္တိ ဧကက္ခဏေနေဝ ဒသပိ ဘိက္ခူ ဝီသတိပိ သဋ္ဌိပိ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ ဘိက္ခူ ဂိဟီ ဟောန္တိ။ သတ္ထာ ယထာရုစိယာ စာရိကံ စရိတွာ ပုန ဇေတဝနမေဝ အာဂန္တွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ "ဘိက္ခဝေ တထာဂတော စာရိကံ စရမာနော စိရံ အာကိဏ္ဏော ဝိဟာသိ၊ ဣစ္ဆာမဟံ ဘိက္ခဝေ အဍ္ဎမာသံ ပဋိသလ္လီယိတုံ၊ နာမှိ ကေနစိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော အညတြ ဧကေန ပိဏ္ဍပါတနီဟာရကေနာ"တိ။

အဍ္ဎမာသံ ဧကီဘာဝေန ဝီတိနာမေတွာ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော အာနန္ဒတ္ထေ-ရေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရစာရိကံ စရမာနော ဩလောကိတောလောကိတဋ္ဌာနေ တနုဘူတံ ဘိက္ခုသံဃံ ဒိသွာ ဇာနန္တောယေဝ ထေရံ ပုစ္ဆိ “အာနန္ဒ အညသ္မိံ ကာလေ တထာဂတေ စာရိကံ စရိတွာ ဇေတဝနံ အာဂတေ သကလဝိဟာရော ကာသာဝပဇ္ဇောတော ဣသိဝါတပဋိဝါတော[၁] ဟောတိ၊ ဣဒါနိ ပန တနုဘူတော ဘိက္ခုသံဃော ဒိဿတိ၊ ယေဘုယျေန စ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတာ ဘိက္ခူ၊ ကိံ နု ခေါ ဧတ”န္တိ။ ဧတရဟိ ဘဂဝါ တုမှာကံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမဓမ္မဒေသနံ ကထိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူ သံဝေဂပ္ပတ္တာ ဟုတွာ “မယံ ဧတံ ဓမ္မံ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ပရိပူရေတုံ န သက္ခိဿာမ၊ အသမ္မာဝတ္တန္တာနဉ္စ ဇနဿ သဒ္ဓါဒေယျံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အယုတ္တ”န္တိ ဂိဟိဘာဝံ သင်္ကမန္တီတိ။

တသ္မိံ ခဏေ ဘဂဝတော ဓမ္မသံဝေဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတော ထေရံ အာဟ “မယိ ပဋိသလ္လာနေ ဝီတိနာမေန္တေ န ကောစိ မမ ပုတ္တာနံ ဧကံ အဿာသဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ သာဂရဿ ဟိ ဩတရဏတိတ္ထာနိ ဝိယ ဗဟူနိ ဣမသ္မိံ သာသနေ အဿာသကာရဏာနိ။ ဂစ္ဆာနန္ဒ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညာပေတွာ ဘိက္ခုသံဃံ သန္နိပါတေဟီ”တိ။ ထေရော တထာ အကာသိ။ သတ္ထာ ဗုဒ္ဓါ-သနဝရဂတော ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ “ဘိက္ခဝေ မေတ္တာယ သဗ္ဗပုဗ္ဗဘာဂေါ နာမ နေဝ အပ္ပနာ၊ န ဥပစာရော၊ သတ္တာနံ ဟိတဖရဏမတ္တမေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဣမံ စူဠစ္ဆရာသင်္ဃာတသုတ္တံ ဒေသေသိ။

တတ္ထ **အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တန္တိ** အစ္ဆရာပဟရဏမတ္တံ၊ ဒွေ အင်္ဂုလိယော ပဟရိတွာ သဒ္ဒကရဏမတ္တန္တိ အတ္ထော။ **မေတ္တာစိတ္တန္တိ**[၂] သဗ္ဗသတ္တာနံ ဟိတ-ဖရဏစိတ္တံ။ **အာသေဝတီတိ** ကထံ အာသေဝတိ? အာဝဇ္ဇေန္တော အာသေဝတိ၊ ဇာနန္တော အာသေဝတိ၊ ပဿန္တော အာသေဝတိ၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော အာသေဝတိ၊ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌဟန္တော အာသေဝတိ၊ သဒ္ဓါယ အဓိမုစ္စန္တော အာသေဝတိ၊ ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှန္တော အာသေဝတိ၊ သတိံ ဥပဋ္ဌာပေန္တော အာသေဝတိ၊ စိတ္တံ သမာ-ဒဟန္တော အာသေဝတိ၊ ပညာယ ပဇာနန္တော အာသေဝတိ၊ အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တော အာသေဝတိ၊ ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တော အာသေဝတိ၊ ပဟာတဗ္ဗံ ပဇဟန္တော အာသေဝတိ၊ ဘာဝေတဗ္ဗံ ဘာဝေန္တော အာသေဝတိ၊ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကရောန္တော အာသေဝတီတိ[၃]။ ဣဓ ပန မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေန ဟိတဖရဏပ္ပဝတ္တနမတ္တေနေဝ အာသေဝတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁-ဣသိဝါတပရိဝါတော (သီ၊ ဋီကာယံ စ)   ၂-မေတ္တံ စိတ္တန္တိ (သီ)၊ မေတ္တစိတ္တန္တိ (သျာ)
၃-ခု ၉-၂၀၄-ပိဋ္ဌေ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ။

အရိတ္တဇ္ဈာနောတိ အတုစ္ဆဇ္ဈာနော အပရိစ္စတ္တဇ္ဈာနော ဝါ။ **ဝိဟရတီ**တိ ဣရိယတိ ပဝတ္တတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ စရတိ ဝိဟရတိ။ တေန ဝုစ္စတိ ဝိဟရတီတိ။ ဣမိနာ ပဒေန မေတ္တံ အာသေဝန္တဿ ဘိက္ခုနော ဣရိယာပထဝိဟာရော ကထိတော။ **သတ္ထုသာသနကရော**တိ သတ္ထု အနုသာသနိကရော။ **ဩဝါဒပတိကရော**တိ ဩဝါဒကာရကော။ ဧတ္ထ စ သကိံ ဝစနံ ဩဝါဒေါ၊ ပုနပ္ပုနဝစနံ အနုသာသနီ။ သမ္မုခါဝစနမ္ပိ ဩဝါဒေါ၊ ပေသေတွာ ပရမ္မုခါဝစနံ အနုသာသနီ။ ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဝစနံ ဩဝါဒေါ၊ ဩတိဏ္ဏေ ဝါ အနောတိဏ္ဏေ ဝါ ဝတ္ထုသ္မိံ တန္တိဋ္ဌပနဝသေန ဝစနံ အနုသာသနီ။ ဧဝံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရမတ္ထတော ပန ဩဝါဒေါတိ ဝါ အနုသာသနီတိ ဝါ ဧသေ ဧကေ ဧကဋ္ဌေ သမေ သမဘာဂေ တဇ္ဇာတေ တညေဝါတိ။ ဧတ္ထ စ "အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ စေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု မေတ္တာစိတ္တံ အာသေဝတီ"တိ ဣဒမေဝ သတ္ထုသာသနဉ္စေဝ ဩဝါဒေါ စ၊ တဿ ကရဏတော ဧသ သာသနကရော ဩဝါဒပတိကရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အမောဃန္တိ အတုစ္ဆံ။ **ရဋ္ဌပိဏ္ဍ**န္တိ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ ရဋ္ဌံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇိတေန ပရေသံ ဂေဟတော ပဋိလဒ္ဓတ္တာ ပိဏ္ဍပါတော ရဋ္ဌပိဏ္ဍော နာမ ဝုစ္စတိ။ **ပရိဘုဉ္ဇတီ**တိ စတ္တာရော ပရိဘောဂါ ထေယျပရိဘောဂေါ ဣဏပရိဘောဂေါ ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂေါ သာမိပရိဘောဂေါတိ။ တတ္ထ ဒုဿီလဿ ပရိဘောဂေါ **ထေယျပရိဘောဂေါ** နာမ။ သီလဝတော အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေါ **ဣဏပရိဘောဂေါ** နာမ။ သတ္တန္နံ သေက္ခာနံ ပရိဘောဂေါ **ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂေါ** နာမ။ ခီဏာသဝဿ ပရိဘောဂေါ **သာမိပရိဘောဂေါ** နာမ။ တတ္ထ ဣမဿ ဘိက္ခုနော အယံ ရဋ္ဌပိဏ္ဍပရိဘောဂေါ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ အမောဃော ဟောတိ။ အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ မေတ္တာစိတ္တံ အာသေဝန္တော ဘိက္ခု ရဋ္ဌပိဏ္ဍဿ သာမိကော ဟုတွာ အဏဏော ဟုတွာ ဒါယာဒေါ ဟုတွာ ပရိဘုဉ္ဇတီတိပိဿ အမောဃော ရဋ္ဌပိဏ္ဍပရိဘောဂေါ။ အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ မေတ္တံ အာသေဝန္တဿ ဘိက္ခုနော ဒိန္နဒါနံ မဟဇ္ဈိယံ ဟောတိ မဟပ္ဖလံ မဟာနိသံသံ မဟာဇုတိကံ မဟာဝိပ္ဖါရန္တိပိဿ အမောဃော ရဋ္ဌပိဏ္ဍပရိဘောဂေါ။ **ကော ပန ဝါဒေါ ယေ နံ ဗဟုလီကရောန္တီ**တိ ယေ ပန ဣမံ မေတ္တာစိတ္တံ ဗဟုလံ အာသေဝန္တိ ဘာဝေန္တိ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တိ၊ တေ အမောဃံ ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ ဧတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ ကိံ[၁]။ ဧဝရူပါ ဟိ ဘိက္ခူ ရဋ္ဌပိဏ္ဍဿ သာမိနော အဏဏာ ဒါယာဒါ ဟုတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ။

၁-နတ္ထိ (က)

၅၄-၅၅။ စတုတ္ထေ **ဘာဝေတီ**တိ ဥပ္ပါဒေတိ ဝဍ္ဎေတိ။ ပဉ္စမေ **မနသိ ကရောတီ**တိ မနသ္မိံ ကရောတိ။ သေသံ ဇ္ဈာနသုတ္တေ နယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယော ဟိ အာသေဝတိ၊ အယမေဝ ဘာဝေတိ၊ အယံ မနသိ ကရောတိ။ ယေန စိတ္တေန အာသေဝတိ၊ တေနေဝ ဘာဝေတိ၊ တေန မနသိ ကရောတိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပန ယာဝ ဓမ္မဓာတုယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တော[1] နာမ ဟောတိ၊ တဿာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ အတ္တနော ဒေသနာဝိလာသံ ဓမ္မိဿရိယတံ ပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒကုသလတံ အပ္ပဋိဟတ-သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စ နိဿာယ ကေကွဏော ဥပ္ပန္နံ ကေစိတ္တမေဝ တိဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿေသီတိ။

၅၆။ ဆဋ္ဌေ **ယေ ကေစီ**တိ အနိယာမိတဝစနံ။ **အကုသလာ**တိ တေသံ နိယာမိတဝစနံ။ ဧတ္တာဝတာ သဗ္ဗာကုသလာ အသေသတော ပရိယာဒိန္နာ ဟောန္တိ။ **အကုသလဘာဂိယာ အကုသလပက္ခိကာ**တိ အကုသလာနမေဝေတံ နာမံ။ အကုသလာယေဝ ဟိ ကေစွေ အကုသလံ သဟဇာတဝသေန, ကေစွေ ဥပနိဿယဝသေန ဘဇန္တိ စေဝ၊ တေသဉ္စ ပက္ခာ ဘဝန္တီတိ ''အကုသလ-ဘာဂိယာ အကုသလပက္ခိကာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ **သဗ္ဗေတေ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ**တိ မနော ပုဗ္ဗံ ပဌမတရံ ဂစ္ဆတိ ဧတေသန္တိ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ ဧတေ ဟိ ကိဉ္စာပိ မနေန သဒ္ဓိံ ဧကုပ္ပါဒါ ဧကဝတ္ထုကာ ဧကနိရောဓာ ဧကာရမ္မဏာ စ ဟောန္တိ၊ ယသ္မာ ပန တေသံ မနော ဥပ္ပါဒကော ကာရကော ဇနကော သမုဋ္ဌာပကော နိဗ္ဗတ္တကော၊ တသ္မာ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ နာမ ဟောန္တိ။

ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ယထာ နာမ ''ရာဇာ နိက္ခန္တော''တိ ဝုတ္တေ ''ရာဇာယေဝ နိက္ခန္တော၊ သေသာ ရာဇသေနာ[2] နိက္ခန္တာ အနိက္ခန္တာ''တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗကာရဏံ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗာ နိက္ခန္တာတွေဝ ပညာယန္တိ၊ ဧဝမေဝ မနော ဥပ္ပန္နောတိ ဝုတ္တ-ကာလတော[3] ပဋ္ဌာယ အဝသေသာ သဟဇာတသံသဋ္ဌသမ္ပယုတ္တာ ဥပ္ပန္နာ န ဥပ္ပန္နာတိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗကာရဏံ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗေ တေ ဥပ္ပန္နာတွေဝ ပညာယန္တိ။ ဧတမတ္ထဝသံ ပဋိစ္စ[4] တေဟိ သံသဋ္ဌသမ္ပယုတ္တော ဧကုပ္ပါဒေကနိရောဓောပိ သမာနော မနော တေသံ ဓမ္မာနံ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တော။ **အန္ဝဒေဝါ**တိ အနုဒေဝ၊ သဟေဝ ဧကတောယေဝါတိ အတ္ထော။ ဗျဥ္ဇနစ္ဆာယံ ပန ဂဟေတွာ ပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပစ္ဆာ စေတသိကာတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ အတ္ထော ဟိ

---

[1] ဒေသနာဝိလာသသမ္ပန္နော (သီ၊ သျာ)
[2] ရာဇပရိသာ (က)
[3] တဿ ဥပ္ပါဒကာလတော (က)
[4] ဧတမတ္ထံ သမ္ပဋိစ္စ (က)

ပဋိသရဏံ၊ န ဖျဉ္ဇနံ။ "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ"တိ ဂါထာယပိ ဧသေဝ နယော။

၅၇။ သတ္တမေ **ကုသလာ**တိ စတုဘူမကာပိ ကုသလာ ဓမ္မာ ကထိတာ။ သေသံ ဆဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၅၈။ အဋ္ဌမေ **ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ ပမာဒေါ**တိ ဧတ္ထ **ဘိက္ခဝေ**တိ အာလပနံ၊ ယထာ အယံ ပမာဒေါတိ အတ္ထော။ **ပမာဒေါ**တိ ပမဇ္ဇနာကာရော။ ဝုတ္တဉ္စေတံ—

"တတ္ထ ကတမော ပမာဒေါ၊ ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ ပဉ္စသု ဝါ ကာမဂုဏေသု စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေါ ဝေါဿဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ ကုသလာနံ ဝါ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အသက္ကစ္စကိရိယတာ အသာတစ္စကိရိယတာ အနဋ္ဌိတကိရိယတာ ဩလီနဝုတ္တိတာ နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ နိက္ခိတ္တဓုရတာ အနာသေဝနာ အဘာဝနာ အဗဟုလီကမ္မံ။ ယော ဧဝရူပေါ ပမာဒေါ ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတတ္တံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေါ"တိ[၁]။

ဥပ္ပန္နာ စ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီတိ ဈာနဝိပဿနာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ မဂ္ဂဖလာနံ ပန သကိံ ဥပ္ပန္နာနံ ပုန ပရိဟာနံ နာမ နတ္ထိ။

၅၉။ နဝမေ အပ္ပမာဒေါ ပမာဒဿ ပဋိပက္ခဝသေန ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၀။ ဒသမေ **ကောသဇ္ဇန္တိ** ကုသီတဘာဝေါ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

အဋ္ဌာရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၇-ဝီရိယာရမ္ဘာဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၁။ သတ္တမဿ ပဌမေ **ဝီရိယာရမ္ဘော**တိ စတုကိစ္စဿ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယဿ အာရမ္ဘော၊ အာရဒ္ဓပဂ္ဂဟိတပရိပုဏ္ဏဝီရိယတာတိ[၂] အတ္ထော။

၁-အဘိ ၂-၃၆၃-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ပဂ္ဂဟိတပရိပုဏ္ဏဝီရိယတာတိ (သီ၊ သျာ)

၆၂။ ဒုတိယေ **မဟိစ္ဆတာ**တိ မဟာလောဘော။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ—

“တတ္ထ ကတမာ မဟိစ္ဆတာ၊ ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေဟိ ပဉ္စဟိ ဝါ ကာမဂုဏေဟိ အသန္တုဋ္ဌဿ ဘိယျောကမျတာ၊ ယာ ဧဝရူပါ ဣစ္ဆာ ဣစ္ဆာဂတာ[1] မဟိစ္ဆတာ ရာဂေါ သာရာဂေါ စိတ္တဿ သာရာဂေါ။ အယံ ဝုစ္စတိ မဟိစ္ဆတာ”တိ[2]။

၆၃။ တတိယေ **အပ္ပိစ္ဆတာ**တိ အလောဘော။ **အပ္ပိစ္ဆဿာ**တိ အနိစ္ဆဿ။ ဧတ္ထ ဟိ ဗျဉ္ဇနံ သာဝသေသံ ဝိယ၊ အတ္ထော ပန နိရဝသေသော။ န ဟိ အပ္ပမတ္တိကာယ ဣစ္ဆာယ အတ္ထိဘာဝေန သော အပ္ပိစ္ဆောတိ ဝုတ္တော၊ ဣစ္ဆာယ ပန အဘာဝေန ပုနပ္ပုနံ အာသေဝိတဿ အလောဘဿေဝ ဘာဝေန အပ္ပိစ္ဆောတိ ဝုတ္တော။

အပိစေတ္ထ အတြိစ္ဆတာ ပါပိစ္ဆတာ မဟိစ္ဆတာ အပ္ပိစ္ဆတာတိ အယံ ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ သကလာဘေ အတိတ္တဿ ပရလာဘေ ပတ္ထနာ **အတြိစ္ဆတာ** နာမ၊ တာယ သမန္နာဂတဿ ဧကဘာဇနေ ပက္ကပူဝေပိ အတ္တနော ပတ္တေ ပတိတေ န သုပက္ကော ဝိယ ခုဒ္ဒကော ဝိယ စ ခါယတိ၊ သွေဝ ပန ပရဿ ပတ္တေ ပက္ခိတ္တော သုပက္ကော ဝိယ မဟန္တော ဝိယ စ ခါယတိ။ အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနတာ[3] ပန ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ အမတ္တညုတာ **ပါပိစ္ဆတာ** နာမ၊ သာ “ဣဓေကစ္စော အဿဒ္ဓေါ သမာနော သဒ္ဓေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ”တိ-အာဒိနာ[2] နယေန အဘိဓမ္မေ အာဂတာယေဝ၊ တာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ကောဟညေ ပတိဋ္ဌာတိ။ သန္တဂုဏသမ္ဘာဝနတာ ပန ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ အမတ္တညုတာ **မဟိစ္ဆတာ** နာမ၊ သာပိ “ဣဓေကစ္စော သဒ္ဓေါ သမာနော သဒ္ဓေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူတိ ဣစ္ဆတိ၊ သီလဝါ သမာနော သီလဝါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ”တိ[2] ဣမိနာ နယေန အာဂတာယေဝ။ တာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဒုဿန္တပ္ပယော ဟောတိ၊ ဝိဇာတမာတာပိဿ စိတ္တံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ—

“အဂ္ဂိက္ခန္ဓော သမုဒ္ဒေါ စ၊ မဟိစ္ဆော စာပိ ပုဂ္ဂလော။
သကဋေန ပစ္စယေ ဒေန္တု၊ တယောပေတေ အတပ္ပယာ”တိ[4]။

၁-ဣစ္ဆာဂတံ (သီ၊ သျာ) ၂-အဘိ ၂-၃၆၄-ပိဋ္ဌေ။ ၃-အသန္တဂုဏပကာသနတာ (သျာ၊ က)
၄-အတပ္ပိယာတိ (သျာ၊ က) အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၄၅၅၊ မ-ဋ္ဌ ၂-၄၅-ပိဋ္ဌေသုပိ ပဿိတဗ္ဗံ။

သန္တဂုဏနိဂ္ဂဟနတာ ပန ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ မတ္တညုတာ **အပ္ပိစ္ဆတာ** နာမ၊ တာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ဂုဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတုကာမ-တာယ သဒ္ဓေါ သမာနော "သဒ္ဓေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ"တိ န ဣစ္ဆတိ။ သီလဝါ၊ ပဝိဝိတ္တော၊ ဗဟုဿုတော၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော၊ သမာဓိသမ္ပန္နော၊ ပညဝါ၊ ခီဏာသဝေါ သမာနော "ခီဏာသဝေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ"တိ န ဣစ္ဆတိ သေယျထာပိ **မဇ္ဈန္တိကတ္ထေရော**။

ထေရော ကိရ မဟာခီဏာသဝေါ အဟောသိ၊ ပတ္တစီဝရံ ပနဿ ပါဒမတ္တမေဝ အဂ္ဃတိ။ သော အသောကဿ ဓမ္မရညော ဝိဟာရမဟဒိဝသေ သံဃတ္ထေရော အဟောသိ၊ အထဿ အတိလူခဘာဝံ ဒိသွာ မနုဿာ "ဘန္တေ ထောကံ ဗဟိ ဟောထာ"တိ အာဟံသု။ ထေရော "မာဒိသေ ခီဏာသဝေ ရညော သင်္ဂဟံ အကရောန္တေ အညော ကော ကရိဿတီ"တိ ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ သံဃတ္ထေ-ရဿ ဥက္ခိတ္တပိဏ္ဍံ ဂဏှန္တောယေဝ ဥမ္မုဇ္ဇိ။ ဧဝံ ခီဏာသဝေါ သမာနော "ခီဏာသဝေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ"တိ န ဣစ္ဆတိ။ ဧဝံ အပ္ပိစ္ဆော စ ပန ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နံ လာဘံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဥပ္ပန္နံ ထာဝရံ ကရောတိ၊ ဒါယကာနံ စိတ္တံ အာရာဓေတိ။ ယထာ ယထာ ဟိ သော အတ္တနော အပ္ပိစ္ဆတာယ အပ္ပံ ဂဏှာတိ၊ တထာ တထာ တဿ ဝတ္တေ ပသန္နာ မနုဿာ ဗဟူ ဒေန္တိ။

အပရောပိ စတုဗ္ဗိဓော အပ္ပိစ္ဆော ပစ္စယအပ္ပိစ္ဆော ဓုတင်္ဂအပ္ပိစ္ဆော ပရိယတ္တိ-အပ္ပိစ္ဆော အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆောတိ။ တတ္ထ စတူသု ပစ္စယေသု အပ္ပိစ္ဆော **ပစ္စယ-အပ္ပိစ္ဆော** နာမ။ သော ဒါယကဿ ဝသံ ဇာနာတိ၊ ဒေယျဓမ္မဿ ဝသံ ဇာနာတိ၊ အတ္တနော ထာမံ ဇာနာတိ။ ယဒိ ဟိ ဒေယျဓမ္မော ဗဟု ဟောတိ, ဒါယကော အပ္ပမတ္တကံ ဒါတုကာမော၊ ဒါယကဿ ဝသေန အပ္ပံ ဂဏှာတိ။ ဒေယျဓမ္မော အပ္ပေါ, ဒါယကော ဗဟုံ ဒါတုကာမော၊ ဒေယျဓမ္မဿ ဝသေန အပ္ပံ ဂဏှာတိ။ ဒေယျဓမ္မောပိ ဗဟု, ဒါယကောပိ ဗဟုံ ဒါတုကာမော၊ အတ္တနော ထာမံ ဉတွာ ပမာဏေနေဝ ဂဏှာတိ။

ဓုတင်္ဂသမာဒါနဿ အတ္တနိ အတ္ထိဘာဝံ နဇာနာပေတုကာမော **ဓုတင်္ဂအပ္ပိစ္ဆော** နာမ။ တဿ ဝိဘာဝနတ္ထံ ဣမာနိ ဝတ္ထူနိ—**သောသာနိက-မဟာကုမာရတ္ထေရော**[၁] ကိရ သဋ္ဌိ ဝဿာနိ သုသာနေ ဝသိ၊ အညော ဧကဘိက္ခုပိ န အညာသိ။ တေနေဝါဟ—

[၁] -သောသာနိကမဟာသုမတ္ထေရော (မ-ဋ္ဌ ၂-၄၆-ဝိဋ္ဌေ။)

"သုသာနေ သဋ္ဌိ ဝဿာနိ၊ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ ဝသာမဟံ။
ဒုတိယော မံ န ဇာနေယျ၊ အဟော သောသာနိကုတ္တမော"တိ။

စေတိယပဗ္ဗတေ ဒွေ **ဘာတိကတ္ထေရာ** ဝသိံသု။ ကနိဋ္ဌော ဥပဋ္ဌာကေန ပေသိတံ ဥစ္ဆုခဏ္ဍိကံ[1] ဂဟေတွာ ဇေဋ္ဌဿ သန္တိကံ အဂမာသိ "ပရိဘောဂံ ဘန္တေ ကရောထာ"တိ။ ထေရဿ စ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ မုခဝိက္ခာလနကာလော အဟောသိ။ သော "အလံ အာဝုသော"တိ အာဟ။ ကစ္စိ ဘန္တေ ကောသနိကတ္ထာတိ။ အာဟရာဝုသော ဥစ္ဆုခဏ္ဍိကန္တိ ပညာသ ဝဿာနိ ကောသနိကော သမာနောပိ ဓုတင်္ဂံ နိဂူဟမာနော ပရိဘောဂံ ကတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ပုန ဓုတင်္ဂံ အဓိဋ္ဌာယ ဂတော။

ယော ပန **သာကေတတိဿတ္ထေရော** ဝိယ ဗဟုဿုတဘာဝံ ဇာနာပေတုံ န ဣစ္ဆတိ၊ အယံ **ပရိယတ္တိအပ္ပိစ္ဆော** နာမ။ ထေရော ကိရ "ခဏော နတ္ထီတိ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာသု ဩကာသံ အကရောန္တော ကဒါ မရဏက္ခဏံ ဘန္တေ လဘိဿထာ"တိ စောဒိတော ဂဏံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကဏိကာရဝါလိကာသမုဒ္ဒဝိဟာရံ ဂတော။ တတ္ထ အန္တောဝဿံ ထေရနဝမဇ္ဈိမာနံ ဥပကာရော ဟုတွာ မဟာပဝါရဏာယ ဥပေါသထဒိဝသေ ဓမ္မကထာယ ဇနပဒံ ခေါဘေတွာ ဂတော။

ယော ပန သောတာပန္နာဒီသု အညတရော ဟုတွာ သောတာပန္နာဒိဘာဝံ ဇာနာပေတုံ န ဣစ္ဆတိ၊ အယံ **အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆော** နာမ တယော ကုလပုတ္တာ[2] ဝိယ ဃဋီကာရကုမ္ဘကာရော[3] ဝိယ စ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ လဒ္ဓါသေဝနေန ဗလဝအလောဘေန သမန္နာဂတော သေက္ခောပိ ပုထုဇ္ဇနောပိ အပ္ပိစ္ဆောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၄။ စတုတ္ထေ **အသန္တုဋ္ဌိတာ**တိ အသန္တုဋ္ဌေ ပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿ ဘဇန္တဿ ပယိရုပါသန္တဿ ဥပ္ပန္နော အသန္တောသသင်္ခါတော လောဘော။

၆၅။ ပဉ္စမေ **သန္တုဋ္ဌိတာ**တိ သန္တုဋ္ဌေ ပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿ ဘဇန္တဿ ပယိရုပါသန္တဿ ဥပ္ပန္နော အလောဘသင်္ခါတော သန္တောသော။ **သန္တုဋ္ဌဿ**တိ ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသေန သမန္နာဂတဿ။ သော ပနေသ

၁-ဥစ္ဆုဘဏ္ဍိကံ (သီ)၊ ဥစ္ဆုခဏ္ဍိကေ (သျာ) ၂-မ ၁-၂၆၆-ဝိဋ္ဌေ။ ၃-မ ၂-၂၃၆-ဝိဋ္ဌေ။

သန္တောသော ဒွါဒသဝိဓော ဟောတိ။ သေယျထိဒံ? စီဝရေ ယထာလာဘ-သန္တောသော ယထာဗလသန္တောသော ယထာသာရုပ္ပသန္တောသောတိ တိဝိဓော။ ဧဝံ ပိဏ္ဍပါတာဒီသု။

တတြာယံ ပဘေဒသံဝဏ္ဏနာ—ဣဓ ဘိက္ခု စီဝရံ လဘတိ သုန္ဒရံ ဝါ အသုန္ဒရံ ဝါ။ သော တေနေဝ ယာပေတိ အညံ န ပတ္ထေတိ၊ လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ စီဝရေ **ယထာလာဘသန္တောသော**။ အထ[၁] ပန ပကတိဒုဗ္ဗလော ဝါ ဟောတိ အာဗာဓဇရာဘိဘူတော ဝါ၊ ဂရုံ စီဝရံ ပါရုပန္တော[၂] ကိလမတိ။ သော သဘာဂေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ တံ ပရိဝတ္တေတွာ လဟုကေန ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ စီဝရေ **ယထာဗလသန္တောသော**။ အပရော ပဏီတပစ္စယလာဘီ ဟောတိ။ သော ပဋ္ဋစီဝရာဒီနံ အညတရံ မဟဂ္ဃစီဝရံ ဗဟူနိ ဝါ ပန စီဝရာနိ လဘိတွာ "ဣဒံ ထေရာနံ စိရပဗ္ဗဇိတာနံ, ဣဒံ ဗဟုဿုတာနံ အနုရူပံ၊ ဣဒံ ဂိလာနာနံ, ဣဒံ အပ္ပလာဘာနံ ဟောတူ"တိ ဒတွာ တေသံ ပုရာဏစီဝရံ ဝါ သင်္ကာရကူဋာဒိတော ဝါ နန္တကာနိ ဥစ္စိနိတွာ တေဟိ သင်္ဃာဋိံ ကတွာ ဓာရေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ စီဝရေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ပိဏ္ဍပါတံ လဘတိ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ၊ သော တေနေဝ ယာပေတိ၊ အညံ န ပတ္ထေတိ၊ လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ ပိဏ္ဍပါတေ **ယထာလာဘသန္တောသော**။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ပိဏ္ဍပါတံ လဘတိ၊ ယေနဿ ပရိဘုတ္တေန အဖာသု ဟောတိ၊ သော သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော တံ ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော သပ္ပါယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ပိဏ္ဍပါတေ **ယထာဗလသန္တောသော**။ အပရော ဗဟုံ ပဏီတံ ပိဏ္ဍပါတံ လဘတိ။ သော တံ စီဝရံ ဝိယ ထေရစိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘဂိလာ-နာနံ ဒတွာ တေသံ ဝါ သေသကံ[၃] ပိဏ္ဍာယ ဝါ စရိတွာ မိဿကာဟာရံ ဘုဉ္ဇန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ပိဏ္ဍပါတေ **ယထာသာရုပ္ပ-သန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု သေနာသနံ လဘတိ မနာပံ ဝါ အမနာပံ ဝါ၊ သော တေန နေဝ သောမနဿံ န ဒေါမနဿံ[၄] ဥပ္ပါဒေတိ၊ အန္တမသော တိဏသန္ထာရကေနာပိ

၁-အပရော (သီ၊ သျာ) ၂-ဓာရေန္တော (က)
၃-သန္တကံ (သီ) ၄-ပဋိဃံ (သီ၊ သျာ)

ယထာလဒ္ဓေနေဝ တုဿတိ။ အယမဿ သေနာသနေ **ယထာလာဘသန္တော-သော**။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ သေနာသနံ လဘတိ၊ ယတ္ထဿ ဝသတော အဖာသု ဟောတိ၊ သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ သန္တကေ သပ္ပါယသေနာသနေ ဝသန္တောပိ သန္တု-ဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ သေနာသနေ **ယထာဗလသန္တောသော**။

အပရော မဟာပုညော လေဏမဏ္ဍပကူဋာဂါရာဒီနိ ဗဟူနိ ပဏီတသေနာ-သနာနိ လဘတိ။ သော တာနိ စီဝရာဒီနိ ဝိယ ထေရစိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပ-လာဘဂိလာနာနံ ဒတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ သေနာသနေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။ ယောပိ "ဥတ္တမသေနာ-သနံ နာမ ပမာဒဋ္ဌာနံ၊ တတ္ထ နိသိန္နဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ၊ နိဒ္ဒါဘိဘူတဿ ပုန ပဋိဗုဇ္ဈတော ပါပဝိတက္ကာ ပါတုဘဝန္တီ"တိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတွာ တာဒိသံ သေနာသနံ ပတ္တမ္ပိ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ၊ သော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ အဗ္ဘောကာသရုက္ခ-မူလာဒီသု ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမ္ပိဿ သေနာသနေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ဘေသဇ္ဇံ လဘတိ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ၊ သော ယံ လဘတိ၊ တေနေဝ တုဿတိ၊ အညံ န ပတ္ထေတိ၊ လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ **ယထာလာဘသန္တောသော**။ ယော ပန တေလေန အတ္ထိကော ဖာဏိတံ လဘတိ၊ သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော တေလံ ဂဟေတွာ အညဒေဝ ဝါ ပရိယေသိတွာ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ **ယထာဗလသန္တောသော**။

အပရော မဟာပုညော ဗဟုံ တေလမဓုဖာဏိတာဒိပဏီတဘေသဇ္ဇံ လဘတိ။ သော တံ စီဝရံ ဝိယ ထေရစိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘဂိလာနာနံ ဒတွာ တေသံ အာဘတေန ယေန ကေနစိ ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ ယော ပန ဧကသ္မိံ ဘာဇနေ မုတ္တဟရီတကံ ဌပေတွာ ဧကသ္မိံ စတုမဓုရံ "ဂဏှထ ဘန္တေ ယဒိစ္ဆက"န္တိ ဝုစ္စမာနော "သစဿ တေသု အည-တရေနပိ ရောဂေါ ဝူပသမ္မတိ၊ အထ မုတ္တဟရီတကံ နာမ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ဝဏ္ဏိတ"န္တိ စတုမဓုရံ ပဋိက္ခိပိတွာ မုတ္တဟရီတကေန ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တောပိ ပရမ-သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။ ဣမေသံ ပန ပစ္စေကပစ္စယေသု[၁] တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ သန္တောသာနံ ယထာသာရုပ္ပ-သန္တောသောဝ အဂ္ဂေါ။

၁-ဣမေသု ပန စတူသု ပစ္စယေသု (က)

၆၆-၆၇။ ဆဋ္ဌသတ္တမေသု အယောနိသောမနသိကာရယောနိသောမနသိ-ကာရာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တလက္ခဏာဝ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၆၈။ အဋ္ဌမေ **အသမ္ပဇညန္တိ** အသမ္ပဇာနဘာဝေါ၊ မောဟဿေတံ အဓိ-ဝစနံ။ **အသမ္ပဇာနဿာ**တိ အဇာနန္တဿ သမ္မုဠှဿ။

၆၉။ နဝမေ **သမ္ပဇညန္တိ** သမ္ပဇာနဘာဝေါ၊ ပညာယေတံ နာမံ။ **သမ္ပဇာ-နဿာ**တိ သမ္ပဇာနန္တဿ။

၇၀။ ဒသမေ **ပါပမိတ္တတာ**တိ ယဿ ပါပါ လာမကာ မိတ္တာ၊ သော ပါပမိတ္တော။ ပါပမိတ္တဿ ဘာဝေါ ပါပမိတ္တတာ၊ တေနာကာရေန ပဝတ္တာနံ စတုန္နံ ခန္ဓာနမေဝေတံ နာမံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ—

"တတ္ထ ကတမာ ပါပမိတ္တတာ။ ယေ တေ ပုဂ္ဂလာ အဿဒ္ဓါ ဒုဿီလာ အပ္ပဿုတာ မစ္ဆရိနော ဒုပ္ပညာ။ ယာ တေသံ သေဝနာ နိသေဝနာ သံသေဝနာ ဘဇနာ သမ္ဘဇနာ ဘတ္တိ သမ္ဘတ္တိ သမ္ပဝင်္ကတာ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပါပမိတ္တတာ"တိ[၂]။

ဝီရိယာရမ္ဘာဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၈-ကလျာဏမိတ္တတာဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၇၁။ အဋ္ဌမဿ ပဌမေ **ကလျာဏမိတ္တတာ**တိ ကလျာဏာ မိတ္တာ အဿာတိ ကလျာဏမိတ္တော၊ တဿ ဘာဝေါ ကလျာဏမိတ္တတာ။ သေသံ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၇၂-၇၃။ ဒုတိယေ **အနုယောဂေါ**တိ ယောဂေါ ပယောဂေါ။ **အနနု-ယောဂေါ**တိ အယောဂေါ အပ္ပယောဂေါ။ **အနုယောဂါ**တိ အနုယောဂေန။ **အနနုယောဂါ**တိ အနနုယောဂေန။ **ကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ** စတုဘူမက-ကုသလဓမ္မာနံ။ တတိယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၇၄။ စတုတ္ထေ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ**တိ ဗုဇ္ဈနကသတ္တဿ အင်္ဂဘူတာ သတ္တ ဓမ္မာ။ ယာယ ဝါ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ သော ဗုဇ္ဈတိ၊ သမ္မောဟနိဒ္ဒါတော[၃] ဝါ ဝုဋ္ဌာတိ၊

၁-ပဖုဋ္ဌဿ (က) ၂-အဘိ ၂-၃၇၄-မိတ္တေ။ ၃-ဝဋ္ဋတော (သီ၊ သျာ)

စတုသစ္စဓမ္မံ ဝါ သစ္ဆိကရောတိ။ တဿာ ဗောဓိယာ အင်္ဂဘူတာတိပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ “ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ ကေနဋ္ဌေန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ အနုဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ပဋိဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ သမ္ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ”တိ[၁] ဧဝံ ပနေတံ ပဒံ ဝိဘတ္တမေဝ။

၇၅။ ပဥ္စမေ **ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တီ**တိ ဣမိနာ ပဒေန ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ယာထာဝသရသဘူမိ နာမ ကထိတာ။ သာ ပနေသာ စတုဗ္ဗိဓာ ဟောတိ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာပါဒကဇ္ဈာနံ မဂ္ဂေါ ဖလန္တိ။ တတ္ထ ဝိပဿနာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကာမာဝစရာ ဟောန္တိ၊ ဝိပဿနာပါဒကဇ္ဈာနမှိ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ ရူပါဝစရအရူပါဝစရာ၊ မဂ္ဂဖလေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ လောကုတ္တရာ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ စတုဘူမကာ ကထိတာ။

၇၆။ ဆဋ္ဌေ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ။ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ဟေတံ နိက္ခိတ္တံ။ သမ္ဗဟုလာ ကိရ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ။ တေသံ အန္တရေ ဗန္ဓုလမလ္လသေနာပတိံ အာရဗ္ဘ အယံ ကထာ ဥဒပါဒိ “အာဝုသော အသုကံ နာမ ကုလံ ပုဗ္ဗေ ဗဟုဉာတိကံ အဟောသိ ဗဟုပက္ခံ၊ ဣဒါနိ အပ္ပဉာတိကံ အပ္ပပက္ခံ ဇာတ”န္တိ။ အထ ဘဂဝါ တေသံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ “မယိ ဂတေ မဟတီ ဒေသနာ ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ ဓမ္မသဘာယံ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိတွာ “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ အာဟ။ ဘဂဝါ အညာ ဂါမနိဂမာဒိကထာ နတ္ထိ၊ အသုကံ နာမ ကုလံ ပုဗ္ဗေ ဗဟုဉာတိကံ အဟောသိ ဗဟုပက္ခံ၊ ဣဒါနိ အပ္ပဉာတိကံ အပ္ပပက္ခံ ဇာတန္တိ ဝဒန္တာ နိသိန္နမှာတိ။ သတ္ထာ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ **အပ္ပမတ္တိကာ ဧသာ ဘိက္ခဝေ ပရိဟာနီ**တိ ဣဒံ သုတ္တံ အာရဘိ။

တတ္ထ **အပ္ပမတ္တိကာ**တိ ပရိတ္တာ ပရိတ္တပ္ပမာဏာ။ ဧတာယ ဟိ ပရိဟာနိယာ သဂ္ဂတော ဝါ မဂ္ဂတော ဝါ ပရိဟာနိ နာမ နတ္ထိ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကပရိဟာနိမတ္တမေဝ ဧတန္တိ အာဟ။ **ဧတံ ပတိကိဋ္ဌ**န္တိ ဧတံ ပစ္ဆိမံ ဧတံ လာမကံ။ **ယဒိဒံ ပညာပရိဟာနီ**တိ ယာ ဧသာ မမ သာသနေ ကမ္မဿကတပညာယ ဈာနပညာယ ဝိပဿနာပညာယ မဂ္ဂပညာယ ဖလပညာယ စ ပရိဟာနိ၊ ဧသာ ပစ္ဆိမာ ဧသာ လာမကာ ဧသာ ဆဍ္ဍနီယာတိ အတ္ထော။

၁-၃ ၉-၃၀၂-ပိဋ္ဌေ။

၇၇။ သတ္တမမှိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယမေဝ ကထိတံ။ ဓမ္မသဘာယံ ကိရ နိသိန္နေသု ဘိက္ခူသု ဧကစ္စေ ဧဝံ အာဟံသု “အသုကံ နာမ ကုလံ ပုဗ္ဗေ အပ္ပညာတိကံ အပ္ပပက္ခံ အဟောသိ၊ ဣဒါနိ တံ ဗဟုညာတိကံ ဗဟုပက္ခံ ဇာတ''န္တိ။ ကံ သန္ဓာယ ဧဝမာဟံသူတိ။ ဝိသာခံ ဥပါသိကံ ဝေသာလိကေ စ လိစ္ဆဝီ။ သတ္ထာ တေသံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ပုရိမနယေနေဝ အာဂန္တွာ ဓမ္မာသနေ နိသိန္နော “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိ။ တေ ယထာဘူတံ ကထယိံသု။ သတ္ထာ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဣမံ သုတ္တံ အာရဘိ။ တတ္ထ **အပ္ပမတ္တိကာ**တိ တံ သမ္ပတ္တိံ နိဿာယ သဂ္ဂံ ဝါ မဂ္ဂံ ဝါ သမ္ပတ္တာနံ အဘာဝတော ပရိတ္တာ။ **ယဒိဒံ ပညာဝုဍ္ဎိ**တိ ကမ္မဿကတပညာဒီနံ ဝုဍ္ဎိ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ ဉာတိနံ ဝုဍ္ဎိ နာမ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမတ္တာ အပ္ပါ ပရိတ္တာ၊ သာ သဂ္ဂံ ဝါ မဂ္ဂံ ဝါ ပါပေတုံ အသမတ္ထာ၊ တသ္မာ။ **ပညာဝုဍ္ဎိယာ**တိ ကမ္မဿကတာဒိပညာယ ဝုဍ္ဎိယာ။

၇၈။ အဋ္ဌမမှိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယမေဝ ကထိတံ။ သမ္ဗဟုလာ ကိရ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ မဟာဓနသေဋ္ဌိပုတ္တံ အာရဗ္ဘ “အသုကံ နာမ ကုလံ ပုဗ္ဗေ မဟာဘောဂံ မဟာဟိရညသုဝဏ္ဏံ အဟောသိ၊ တံ ဣဒါနိ အပ္ပဘောဂံ ဇာတ''န္တိ ကထယိံသု။ သတ္ထာ ပုရိမနယေနေဝ အာဂန္တွာ တေသံ ဝစနံ သုတွာ ဣမံ သုတ္တံ အာရဘိ။

၇၉။ နဝမမှိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယမေဝ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မသဘာယံ ကိရ သန္နိသိန္နာ ဘိက္ခူ ကာကဝလိယသေဋ္ဌိဉ္စ ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိဉ္စ အာရဗ္ဘ “အသုကံ နာမ ကုလံ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဘောဂံ အဟောသိ၊ တံ ဣဒါနိ မဟာဘောဂံ ဇာတ”န္တိ ကထယိံသု။ သတ္ထာ ပုရိမနယေနေဝ အာဂန္တွာ တေသံ ဝစနံ သုတွာ ဣမံ သုတ္တံ အာရဘိ။ သေသံ ဣမေသု ဒွီသုပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၈၀။ ဒသမမှိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မသဘာယံ ကိရ ဘိက္ခူ ကောသလမဟာရာဇာနံ အာရဗ္ဘ “အသုကံ နာမ ကုလံ ပုဗ္ဗေ မဟာယသံ မဟာပရိဝါရံ အဟောသိ၊ ဣဒါနိ အပ္ပယသံ အပ္ပပရိဝါရံ ဇာတ”န္တိ ကထယိံသု။ ဘဂဝါ ပုရိမနယေနေဝ အာဂန္တွာ တေသံ ဝစနံ သုတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ကလျာဏမိတ္တတာဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၉-ပမာဒါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၈၁။ နဝမဿာပိ ပဌမံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယမေဝ ကထိတံ။ သမ္ဗဟုလာ ကိရ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ နိသိန္နာ ကုမ္ဘဃောသကံ အာရဗ္ဘ “အသုကံ နာမ ကုလံ ပုဗ္ဗေ အပ္ပယသံ အပ္ပပရိဝါရံ အဟောသိ၊ ဣဒါနိ မဟာယသံ မဟာပရိဝါရံ ဇာတ”န္တိ ကထယိံသု။ သတ္ထာ ပုရိမနယေနေဝ အာဂန္တွာ တေသံ ဝစနံ သုတွာ ဣမံ သုတ္တံ အာရဘိ။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၂။ ဒုတိယာဒီသု **မဟတော အနတ္ထာယာ**တိ မဟန္တဿ အနတ္ထဿ အတ္ထာယ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပမာဒါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၀-ဒုတိယပမာဒါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၉၈။ ဒသမေ **အဇ္ဈတ္တိက**န္တိ နိယကဇ္ဈတ္တဝသေန အဇ္ဈတ္တိကံ။ **အင်္ဂ**န္တိ ကာရဏံ။ **ဣတိ ကရိတွာ**တိ ဧဝံ ကတွာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ဘိက္ခဝေ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အတ္တနော သန္တာနေ သမုဋ္ဌိတံ ကာရဏန္တိ ကတွာ န အညံ ဧကံ ကာရဏမ္ပိ သမနုပဿာမီတိ။

၁၁၀-၁၁၄။ **ဗာဟိရ**န္တိ အဇ္ဈတ္တသန္တာနတော ဗဟိ ဘဝံ။ **သဒ္ဓမ္မဿာ**တိ သုဓမ္မဿ၊ သာသနဿာတိ အတ္ထော။ **သမ္မောသာယာ**တိ ဝိနာသာယ။ **အန္တရဓာနာယာ**တိ အပညာဏတ္ထာယ[1]။

၁၁၅။ **ဌိတိယာ**တိ စိရဋ္ဌိတတ္ထံ။ **အသမ္မောသာယ အနန္တရဓာနာယာ**တိ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ စတုက္ကောဋိကေ ဝုတ္တနယမေဝ။

၁၃၀။ ဣတော ပရေသု **အဓမ္မံ ဓမ္မော**တိ **ဒီပေန္တီ**တိအာဒီသု သုတ္တန္တပရိယာယေန တာဝ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ ဓမ္မော၊ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ အဓမ္မော။ တထာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ ဓမ္မော နာမ၊ တယော သတိပဋ္ဌာနာ

၁-အပညာပနတ္ထာယ (သျာ)၊ အပညာယနတ္ထာယ (က)

တဿော သမ္ပဒါနာ တဿော ဇုဒ္ဓိပါဒါ ဆ ဇုန္ဒြိယာနိ ဆ ဗလာနိ အဋ္ဌ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ နဝင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ စ စတ္တာရော ဥပါဒါနာ ပဉ္စ နီဝရဏာနိ သတ္တ အနုသယာ အဋ္ဌ မိစ္ဆတ္တာတိ စ အယံ အဓမ္မော။

တတ္ထ ယံကိဉ္စိ ကော် အဓမ္မကောဋ္ဌာသံ ဂဟေတွာ "ဣမံ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ကရိဿာမ၊ ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယကုလံ နိယျာနိကံ ဘဝိဿတိ၊ မယံ စ လောကေ ပါကဋာ ဘဝိဿာမာ"တိ တံ အဓမ္မံ "ဓမ္မော အယ"န္တိ ကထယန္တာ **အဓမ္မံ ဓမ္မော**တိ ဒီပေန္တိ နာမ။ တထေဝ ဓမ္မကောဋ္ဌာသေသု ကော် ဂဟေတွာ "အယံ အဓမ္မော"တိ ကထေန္တာ **ဓမ္မံ အဓမ္မော**တိ ဒီပေန္တိ နာမ။ ဝိနယ-ပရိယာယေန ပန ဘူတေန ဝတ္ထုနာ စောဒေတွာ သာရေတွာ ယထာ-ပဋိညာယ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ ဓမ္မော နာမ၊ အဘူတေန ဝတ္ထုနာ အစောဒေတွာ အသာရေတွာ အပဋိညာယ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ အဓမ္မော နာမ။

သုတ္တန္တပရိယာယေန ရာဂဝိနယော ဒေါသဝိနယော မောဟဝိနယော သံဝရော ပဟာနံ ပဋိသင်္ခါတိ အယံ **ဝိနယော** နာမ၊ ရာဂါဒီနံ အဝိနယော အသံဝရော အပ္ပဟာနံ အပဋိသင်္ခါတိ အယံ **အဝိနယော** နာမ။ ဝိနယ-ပရိယာယေန ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ ဉတ္တိသမ္ပတ္တိ အနုဿာဝနသမ္ပတ္တိ သီမာသမ္ပတ္တိ ပရိသသမ္ပတ္တီတိ အယံ ဝိနယော နာမ။ ဝတ္ထုဝိပတ္တိ ဉတ္တိဝိပတ္တိ အနုဿာဝန-ဝိပတ္တိ သီမာဝိပတ္တိ ပရိသဝိပတ္တီတိ အယံ အဝိနယော နာမ။

သုတ္တန္တပရိယာယေန စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ' စတ္တာရော သမ္ပဓာနာ။ပ။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ဣဒံ **ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန**၊ တဿော သတိပဋ္ဌာနာ တဿော သမ္ပဓာနာ တဿော ဇုဒ္ဓိပါဒါ ဆ ဇုန္ဒြိယာနိ ဆ ဗလာနိ အဋ္ဌ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ နဝင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ဣဒံ **အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန**။ ဝိနယပရိယာယေန စတ္တာရော ပါရာဇိကာ တေရသ သံဃာဒိ-သေသာ ဒွေ အနိယတာ တိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာတိ ဣဒံ ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန၊ တဿော ပါရာဇိကာ စုဒ္ဒသ သံဃာဒိသေသာ တဿော အနိယတာ ဧကတိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာတိ ဣဒံ အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန။

သုတ္တန္တပရိယာယေန ဒေဝသိကံ ဖလသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ မဟာကရုဏာ-သမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကဝေါလောကနံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန သုတ္တန္တဒေသနာ ဇာတကကထာတိ ဣဒံ **အာစိဏ္ဏံ**၊ န ဒေဝသိကံ ဖလသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ။ပ။ န ဇာတကကထာတိ ဣဒံ **အနာစိဏ္ဏံ**။

ဝိနယပရိယာယေန နိမန္တိတဿ ဝဿာဝါသံ ဝသိတွာ အပလောကေတွာ စာရိကာပက္ကမနံ ပဝါရေတွာ စာရိကာပက္ကမနံ, အာဂန္တုကေဟိ သဒ္ဓိံ ပဌမံ ပဋိသန္ထာရကရဏန္တိ ဧဝံ အာစိဏ္ဏံ၊ တဿေဝ အာစိဏ္ဏဿ အကရဏံ အနာစိဏ္ဏံ နာမ။

သုတ္တန္တပရိယာယေန စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပ။ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ဧဝံ **ပညတ္တံ** နာမ၊ တထာ သတိပဋ္ဌာနာ။ပ။ နဝင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ဧဝံ **အပညတ္တံ** နာမ။ ဝိနယပရိယာယေန စတ္တာရော ပါရာဇိကာ။ပ။ တိံသ-နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာတိ ဧဝံ ပညတ္တံ နာမ၊ တထာ ပါရာဇိကာ။ပ။ ဧကတိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာတိ ဧဝံ အပညတ္တံ နာမ။

ယံ ပနေတံ သဗ္ဗသုတ္တာနံ ပရိယောသာနေ **တေစိမံ သဒ္ဓမ္မံ အန္တရ-ဓာပေန္တီ**တိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ **ပဉ္စ အန္တရဓာနာနိ** နာမ အဓိဂမအန္တရဓာနံ ပဋိပတ္တိအန္တရဓာနံ ပရိယတ္တိအန္တရဓာနံ လိင်္ဂအန္တရဓာနံ ဓာတုအန္တရဓာနန္တိ။ တတ္ထ **အဓိဂမော**တိ စတ္တာရော မဂ္ဂါ စတ္တာရိ ဖလာနိ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာတိ။ သော ပရိဟာယမာနော ပဋိသမ္ဘိဒါတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟာယတိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ ပရိနိဗ္ဗာနတော ဝဿသဟဿမေဝ ပဋိသမ္ဘိဒါ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ကောန္တိ၊ တတော ပရံ ဆ အဘိညာ၊ တတော တာပိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ တာပိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ သုက္ခဝိပဿကာ ဟောန္တိ။ ဧတေနေဝ ဥပါယေန အနာဂါမိနော သကဒါဂါမိနော သောတာပန္နာတိ။ တေသု ဓရန္တေသု အဓိဂမော အန္တရဟိတော နာမ န ဟောတိ။ ပစ္ဆိမကဿ ပန သောတာ-ပန္နဿ ဇီဝိတက္ခယေန အဓိဂမော အန္တရဟိတော နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ **အဓိဂမအန္တရဓာနံ** နာမ။

ပဋိပတ္တိအန္တရဓာနံ နာမ ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ စာတုပါရိသုဒ္ဓိသီလမတ္တံ ရက္ခန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ "သီလံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ရက္ခာမ၊ ပဓာနဉ္စ အနုယုဉ္ဇာမ၊ န စ မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ သစ္ဆိကာတုံ သက္ကောမ၊ နတ္ထိ ဧဒါနိ အရိယဓမ္မပဋိဝေဓော"တိ ဝေါသာနံ အာပဇ္ဇိတွာ ကောသဇ္ဇဗဟုလာ အညမညံ န စောဒေန္တိ န သာရေန္တိ အကုက္ကုစ္စကာ ဟောန္တိ၊ တတော ပဋ္ဌာယ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ မဒ္ဒန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ပါစိတ္တိယထုလ္လစ္စယာနိ အာပဇ္ဇန္တိ၊ တတော ဂရုကာပတ္တိံ။ ပါရာဇိကမတ္တမေဝ တိဋ္ဌတိ။ စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ ရက္ခန္တာနံ ဘိက္ခူနံ သတေပိ သဟဿေပိ ဓရမာနေ ပဋိပတ္တိ အန္တရဟိတာ နာမ န ဟောတိ။ ပစ္ဆိမကဿ ပန ဘိက္ခုနော

သီလဘေဒေန ဝါ ဇီဝိတက္ခယေန ဝါ အန္တရဟိတာ ဟောတီတိ ဣဒံ **ပဋိပတ္တိ-အန္တရဓာနံ** နာမ။

ပရိယတ္တီတိ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သာဋ္ဌကထာ ပါဠိ။ ယာဝ သာ တိဋ္ဌတိ၊ တာဝ ပရိယတ္တိ ပရိပုဏ္ဏာ နာမ ဟောတိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ရာဇယုဝရာဇာနော[1] အဓမ္မိကာ ဟောန္တိ၊ တေသု အဓမ္မိကေသု ရာဇာမစ္စာဒယော အဓမ္မိကာ ဟောန္တိ၊ တတော ရဋ္ဌဇနပဒဝါသိနောတိ။ ဧတေသံ အဓမ္မိကတာယ ဒေဝေါ န သမ္မာ ဝဿတိ၊ တတော သဿာနိ န သမ္ပဇ္ဇန္တိ။ တေသု အသမ္ပဇ္ဇန္တေသု ပစ္စယဒါယကာ ဘိက္ခုသံဃဿ ပစ္စယေ ဒါတုံ န သက္ကောန္တိ၊ ဘိက္ခူ ပစ္စယေဟိ ကိလမန္တာ အန္တေဝါသိကေ သင်္ဂဟေတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ပရိယတ္တိ ပရိဟာယတိ၊ အတ္ထဝသေန ဓာရေတုံ န သက္ကောန္တိ၊ ပါဠိဝသေနေဝ ဓာရေန္တိ။ တတော ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ပါဠိမ္ပိ သကလံ ဓာရေတုံ န သက္ကောန္တိ၊ ပဌမံ အဘိဓမ္မပိဋကံ ပရိဟာယတိ။ ပရိဟာယမာနံ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟာယတိ။ ပဌမမေဝ ဟိ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ ပရိဟာယတိ၊ တသ္မိံ ပရိဟီနေ ယမကံ၊ ကထာဝတ္ထု၊ ပုဂ္ဂလပညတ္တိ၊ ဓာတုကထာ၊ ဝိဘင်္ဂေါ၊ ဓမ္မသင်္ဂဟောတိ။

ဧဝံ အဘိဓမ္မပိဋကေ ပရိဟီနေ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ သုတ္တန္တပိဋကံ ပရိဟာယတိ။ ပဌမံ ဟိ အင်္ဂုတ္တရနိကာယော ပရိဟာယတိ၊ တသ္မိမ္ပိ ပဌမံ ဧကာဒသကနိပါတော၊ တတော ဒသကနိပါတော။ပ။ တတော ဧကကနိပါတောတိ။ ဧဝံ အင်္ဂုတ္တရေ ပရိဟီနေ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ သံယုတ္တနိကာယော ပရိဟာယတိ။ ပဌမံ ဟိ မဟာဝဂ္ဂေါ ပရိဟာယတိ၊ တတော သဠာယတနဝဂ္ဂေါ၊ ခန္ဓဝဂ္ဂေါ၊ နိဒါနဝဂ္ဂေါ သဂါထာဝဂ္ဂေါတိ။ ဧဝံ သံယုတ္တနိကာယေ ပရိဟီနေ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဈိမနိကာယော ပရိဟာယတိ။ ပဌမံ ဟိ ဥပရိပဏ္ဏာသကော ပရိဟာယတိ၊ တတော မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကော၊ တတော မူလပဏ္ဏာသကောတိ။ ဧဝံ မဇ္ဈိမနိကာယေ ပရိဟီနေ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ ဒီဃနိကာယော ပရိဟာယတိ။ ပဌမံ ဟိ ပါထိကဝဂ္ဂေါ ပရိဟာယတိ။ တတော မဟာဝဂ္ဂေါ၊ တတော သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေါတိ။ ဧဝံ ဒီဃနိကာယေ ပရိဟီနေ သုတ္တန္တပိဋကံ ပရိဟီနံ နာမ ဟောတိ။ ဝိနယပိဋကေန သဒ္ဓိံ ဇာတကမေဝ ဓာရေန္တိ။ ဝိနယပိဋကံ လဇ္ဇိနောဝ ဓာရေန္တိ၊ လာဘကာမာ ပန "သုတ္တန္တေ ကထိတေပိ သလ္လက္ခေန္တာ နတ္ထီ"တိ ဇာတကမေဝ ဓာရေန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ

၁-ကလိယုဂရာဇာနော (သီ)၊ ကလိယုဂေ ရာဇယုဝရာဇာနော (သျာ)

ကာလေ ဇာတကမ္ပိ ဓာရေတုံ န သက္ကောန္တိ။ အထ နေသံ ပဌမံ ဝေဿန္တရဇာတကံ ပရိဟာယတိ၊ တတော ပဋိလောမက္ကမေန ပုဏ္ဏကဇာတကံ၊ မဟာနာရဒဇာတကန္တိ ပရိယောသာနေ အပဏ္ဏကဇာတကံ ပရိဟာယတိ။ ဧဝံ ဇာတကေ ပရိဟီနေ ဝိနယပိဋကမေဝ ဓာရေန္တိ။

ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဝိနယပိဋကမ္ပိ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟာယတိ။ ပဌမံ ဟိ ပရိဝါရော ပရိဟာယတိ၊ တတော ခန္ဓကော၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေါ၊ မဟာဝိဘင်္ဂေါတိ အနုက္ကမေန ဥပေါသထက္ခန္ဓကမတ္တမေဝ ဓာရေန္တိ။ တဒါပိ ပရိယတ္တိ အန္တရဟိတာ န ဟောတိ။ ယာဝ ပန မနုဿေသု စာတုပ္ပဒိကဂါထာပိ ပဝတ္တတိ၊ တာဝ ပရိယတ္တိ အနန္တရဟိတာဝ ဟောတိ။ ယဒါ သဒ္ဓေါ ပသန္နော ရာဇာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ သုဝဏ္ဏစင်္ကောဋကမှိ သဟဿတ္ထဝိကံ ဌပါပေတွာ ''ဗုဒ္ဓေဟိ ကထိတံ စာတုပ္ပဒိကဂါထံ ဇာနန္တော ဣမံ သဟဿံ ဂဏှတူ''တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ ဂဏှနကံ အလဘိတွာ ''ဧကဝါရံ စရာပိတေ နာမ သုဏန္တာပိ ဟောန္တိ အသုဏန္တာပိ''တိ ယာဝတတိယံ စရာပေတွာ ဂဏှနကံ အလဘိတွာ ရာဇပုရိသာ တံ သဟဿတ္ထဝိကံ ပုန ရာဇကုလံ ပဝေသေန္တိ၊ တဒါ ပရိယတ္တိ အန္တရဟိတာ နာမ ဟောတိ။ ဣဒံ **ပရိယတ္တိအန္တရဓာနံ** နာမ။

ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ စီဝရဂ္ဂဟဏံ ပတ္တဂ္ဂဟဏံ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ အာလောကိတဝိလောကိတံ န ပါသာဒိကံ ဟောတိ၊ နိဂဏ္ဌသမဏာ ဝိယ အလာဗုပတ္တံ ဘိက္ခူ ပတ္တံ အဂ္ဂဗာဟာယ ပက္ခိပိတွာ အာဒါယ ဝိစရန္တိ၊ ဧတ္တာဝတာပိ လိင်္ဂံ အနန္တရဟိတမေဝ ဟောတိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ပန ကာလေ အဂ္ဂဗာဟတော ဩတာရေတွာ ဟတ္ထေန ဝါ သိက္ကာယ ဝါ ဩလမ္ဗိတွာ[၁] ဝိစရန္တိ၊ စီဝရမ္ပိ ရဇနသာရုပ္ပံ အကတွာ ဩဋ္ဌဋ္ဌိဝဏ္ဏံ ကတွာ ဝိစရန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ရဇနမ္ပိ န ဟောတိ ဒသစ္ဆိန္ဒနမ္ပိ ဩဝဋ္ဋိကဝိဇ္ဈနမ္ပိ၊ ကပ္ပမတ္တံ ကတွာ ဝဠဉ္ဇေန္တိ။ ပုန ဩဝဋ္ဋိကံ ဝိဇ္ဈိတွာ ကပ္ပံ န ကရောန္တိ။ တတော ဥဘယမ္ပိ အကတွာ ဒသာ ဆေတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဝိယ စရန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ “ကော ဣမိနာ အမှာကံ အတ္ထော”တိ ခုဒ္ဒကံ ကာသာဝခဏ္ဍံ ဟတ္ထေ ဝါ ဂီဝါယ ဝါ ဗန္ဓန္တိ၊ ကေသေသု ဝါ အလ္လီယာပေန္တိ၊ ဒါရဘရဏံ ဝါ ကရောန္တာ ကသိတွာ ဝပိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တာ ဝိစရန္တိ။ တဒါ ဒက္ခိဏံ ဒေန္တာ သံဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဧတေသံ ဒေန္တိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ “ဘဝိဿန္တိ ခေါ ပနာနန္ဒ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဂေါတြဘုနော ကာသာဝကဏ္ဌာ ဒုဿီလာ ပါပဓမ္မာ၊ တေသု ဒုဿီလေသု သံဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဒါနံ ဒဿန္တိ၊ တဒါပါဟံ အာနန္ဒ သံဃဂတံ ဒက္ခိဏံ

၁-ဩလဂ္ဂေတွာ (သီ)

အသင်္ခေယျံ အပ္ပမေယျံ ဝဒါမီ”တိ[၁]။ တတော ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ နာနာဝိဓာနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တာ “ပပဉ္စော ဧသ၊ ကိံ ဣမိနာ အမှာက”န္တိ ကာသာဝခဏ္ဍံ ဆိန္ဒိတွာ အရညေ ခိပန္တိ။ တေသံ ကာလေ လိင်္ဂံ အန္တရဟိတံ နာမ ဟောတိ။ ကဿပဒသဗလဿ ကိရ ကာလတော ပဋ္ဌာယ ယောနကာနံ သေတဝတ္ထံ[၂] ပါရုပိတွာ စရဏံ စာရိတ္တံ ဇာတန္တိ။ ဣဒံ **လိင်္ဂအန္တရဓာနံ** နာမ။

(ဓာတုအန္တရဓာနံ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ—-တီဏိ ပရိနိဗ္ဗာနာနိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနံ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနန္တိ။' တတ္ထ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနံ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ အဟောသိ၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ ကုသိနာရာယံ၊ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနံ အနာဂတေ ဘဝိဿတိ။ ကထံ?)[၃] တတော တတ္ထ တတ္ထ သက္ကာရသမ္မာနံ အလဘမာနာ ဓာတုယော ဗုဒ္ဓါနံ အဓိဋ္ဌာနဗလေန သက္ကာရသမ္မာနလာဘနကဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု သက္ကာရသမ္မာနော န ဟောတိ။ (သာသနဿ ဟိ ဩသက္ကနကာလေ ဣမသ္မိံ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ သဗ္ဗာ ဓာတုယော သန္နိပတိတွာ မဟာစေတိယံ၊ တတော နာဂဒီပေ ရာဇာယတနစေတိယံ၊ တတော ဗောဓိပလ္လင်္ကံ ဂမိဿန္တိ။ နာဂဘဝနတောပိ ဒေဝလောကတောပိ ဗြဟ္မလောကတောပိ ဓာတုယော မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကမေဝ ဂမိဿန္တိ။ သာသပမတ္တာပိ ဓာတု အန္တရာ န နဿိဿတိ)[၃]။ သဗ္ဗာ ဓာတုယော မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ သန္နိပတိတွာ ဗုဒ္ဓရူပံ ဂဟေတွာ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နဗုဒ္ဓသရီရသိရိံ[၄] ဒဿေန္တိ[၅]။ ဒွတ္တိံသ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ အသီတိ အနုဗျဉ္ဇနာနိ ဗျာမပ္ပဘာတိ သဗ္ဗံ ပရိပုဏ္ဏမေဝ ဟောတိ။ တတော ယမကပါဋိဟာရိယဒိဝသေ ဝိယ ပါဋိဟာရိယံ ကတွာ ဒဿေန္တိ[၅]။ တဒါ[၆] မနုဿဘူတသတ္တော နာမ တတ္ထ ဂတော[၇] နတ္ထိ၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ ပန ဒေဝတာ သဗ္ဗာဝ သန္နိပတိတွာ “အဇ္ဇ ဒသဗလော ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ ဣတောဒါနိ ပဋ္ဌာယ အန္ဓကာရံ ဘဝိဿတီ”တိ ပရိဒေဝန္တိ။ အထ ဓာတုသရီရတော တေဇော သမုဋ္ဌာယ တံ သရီရံ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ[၈] ဂမေတိ။ (ဓာတုသရီရတော သမုဋ္ဌိတာ ဇာလာ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ဥဂ္ဂစ္ဆိဿတိ၊ သာသပမတ္တာယ သေသာယပိ ဓာတုယာ သတိ ဧကဇာလာဝ ဘဝိဿတိ။ ဓာတူသု ပရိယာဒါနံ ဂတာသု ပစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝံ မဟန္တံ အာနုဘာဝံ ဒဿေတွာ

၁-မ ၃-၂၉၉-ပိဋ္ဌေ။
၂-ကာလေ တေသံ သေတကာနိ ဝတ္ထာနိ (သျာ၊ က)
၃-( )ထွေန္တရေ ပါဌော သီဟဠပေါတ္ထကေ နတ္ထိ။
၄-နိသိန္နဗုဒ္ဓသိရိံ (သျာ၊ က)
၅-ဒဿေဿန္တိ (က)
၆-တံ ဌာနံ (သီ၊ သျာ)
၇-ဂန္တွာ (သီ)
၈-အပဏ္ဏကဘာဝံ(က)

ဓာတုယော အန္တရဓာယန္တိ။)[1] တဒါ သန္နိပတိတာ ဒေဝသံဃာ[2] ဗုဒ္ဓါနံ ပရိနိဗ္ဗုတဒိဝသေ ဝိယ ဒိဗ္ဗဂန္ဓမာလာတူရိယာဒီဟိ သက္ကာရံ ကတွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ “အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ ဗုဒ္ဓံ ပဿိတုံ လဘိဿာမ ဘဂဝါ”တိ ဝတွာ သကသကဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣဒံ **ဓာတုအန္တရဓာနံ** နာမ။

ဣမဿ ပဉ္စဝိဓဿ အန္တရဓာနဿ ပရိယတ္တိအန္တရဓာနမေဝ မူလံ။ ပရိယတ္တိယာ ဟိ အန္တရဟိတာယ ပဋိပတ္တိ အန္တရဓာယတိ၊ ပရိယတ္တိယာ ဌိတာယ ပဋိပတ္တိ ပတိဋ္ဌာတိ။ တေနေဝ ဣမသ္မိံ ဒီပေ စဏ္ဍာလတိဿမဟာဘယေ သက္ကော ဒေဝရာဇာ မဟာဥဠုမ္ပံ မာပေတွာ ဘိက္ခူနံ အာရောစာပေသိ “မဟန္တံ ဘယံ ဘဝိဿတိ၊ န သမ္မာ ဒေဝေါ ဝဿိဿတိ၊ ဘိက္ခူ ပစ္စယေဟိ ကိလမန္တာ ပရိယတ္တိံ သန္ဓာရေတုံ န သက္ခိဿန္တိ၊ ပရတီရံ ဂန္တွာ အယျေဟိ ဇီဝိတံ ရက္ခိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣမံ မဟာဥဠုမ္ပံ အာရုယှ ဂစ္ဆထ ဘန္တေ။ ယေသံ ဧတ္ထ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနံ နပ္ပဟောတိ၊ တေ ကဋ္ဌခဏ္ဍေ ဥရံ ဌပေတွာ ဂစ္ဆန္တု၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဘယံ န ဘဝိဿတီ”တိ။ တဒါ သမုဒ္ဒတီရံ ပတွာ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ ကတိကံ ကတွာ “အမှာကံ ဧတ္ထ ဂမနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ မယံ ဣဓေဝ ဟုတွာ တေပိဋကံ ရက္ခိဿာမာ”တိ တတော နိဝတ္တိတွာ ဒက္ခိဏမလယဇနပဒံ ဂန္တွာ ကန္ဒမူလပဏ္ဏေဟိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တာ ဝသိံသု။ ကာယေ ဝဟန္တေ နိသီဒိတွာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တိ၊ အဝဟန္တေ ဝါလိကံ ဥဿာရေတွာ[3] ပရိဝါရေတွာ သီသာနိ ဧကဋ္ဌာနေ ကတွာ ပရိယတ္တိံ သမ္မသန္တိ။ ဣမိနာ နိယာမေန ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ သာဋ္ဌကထံ တေပိဋကံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဓာရယိံသု။

ဘယေ ဝူပသန္တေ သတ္တသတာ ဘိက္ခူ အတ္တနော ဂတဋ္ဌာနေ သာဋ္ဌကထေ တေပိဋကေ ဧကက္ခရမ္ပိ ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ အနာသေတွာ ဣမမေဝ ဒီပမာဂမ္မ ကလ္လဂါမဇနပဒေ မဏ္ဍလာရာမဝိဟာရံ ပဝိသိံသု။ ထေရာနံ အာဂမနပ္ပဝတ္တိံ[4] သုတွာ ဣမသ္မိံ ဒီပေ ဩဟီနာ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ “ထေရေ ပဿိဿာမာ”တိ ဂန္တွာ ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ တေပိဋကံ သောဓေန္တာ ဧကက္ခရမ္ပိ ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ အသမေန္တံ နာမ န ပဿိံသု။ တသ္မိံ ဌာနေ ထေရာနံ အယံ ကထာ ဥဒပါဒိ “ပရိယတ္တိ နု ခေါ သာသနဿ မူလံ၊ ဥဒါဟု ပဋိပတ္တီ”တိ။ ပံသုကူလိကတ္ထေရာ “ပဋိပတ္တိမူလ”န္တိ အာဟံသု၊ ဓမ္မကထိကာ “ပရိယတ္တီ”တိ။ အထ နေ ထေရာ “တုမှာကံ ဒွိန္နမ္ပိ ဇနာနံ ဝစနမတ္တေနေဝ န ကရောမ၊ ဇိနဘာသိတံ သုတ္တံ အာဟရထာ”တိ အာဟံသု။ သုတ္တံ အာဟရိတုံ န ဘာရောတိ[5] “ဣမေ စ

၁-( )ဧတ္ထန္တရေ ပါဌော သီဟဠပေါတ္ထကေ နတ္ထိ။ ၂-သန္နိပတိတော ဒေဝသံဃော (သီ)
၃-ဥဿာပေတွာ (သီ) ၄-အာဂတပဝတ္တိံ (သီ)၊ အာဂမနပဝုတ္တိံ (သျာ) ၅-န ဂရုတိ (က)

သုဘဒ္ဒ ဘိက္ခူ သမ္မာ ဝိဟရေယျုံ၊ အသုညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿာတိ[1]။ ပဋိပတ္တိမူလကံ မဟာရာဇ သတ္ထုသာသနံ ပဋိပတ္တိသာရကံ။ ပဋိပတ္တိယာ ဓရန္တာယ[2] တိဋ္ဌတီ''တိ[3] သုတ္တံ အာဟရိံသု။ ဣမံ သုတ္တံ သုတွာ ဓမ္မကထိကာ အတ္တနော ဝါဒဋ္ဌပနတ္ထာယ ဣမံ သုတ္တံ အာဟရိံသု—

''ယာဝ တိဋ္ဌန္တိ သုတ္တန္တာ၊ ဝိနယော ယာဝ ဒိပ္ပတိ[4]။
တာဝ ဒက္ခန္တိ[5] အာလောကံ၊ သူရိယေ အဗ္ဘုဋ္ဌိတေ ယထာ။

သုတ္တန္တေသု အသန္တေသု၊ ပမုဋ္ဌေ ဝိနယမှိ စ။
တမော ဘဝိဿတိ လောကေ၊ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ ယထာ။

သုတ္တန္တေ ရက္ခိတေ သန္တေ၊ ပဋိပတ္တိ ဟောတိ ရက္ခိတာ။
ပဋိပတ္တိယံ ဌိတော ဓီရော၊ ယောဂက္ခေမာ န ဓံသတီ''တိ။

ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အာဟဋေ ပံသုကူလိကတ္ထေရာ တုဏှီ အဟေသုံ၊ ဓမ္မကထိကတ္ထေရာနံယေဝ ဝစနံ ပုရတော အဟောသိ။ ယထာ ဟိ ဂဝသတဿ ဝါ ဂဝသဟဿဿ ဝါ အန္တရေ ပဝေဏိပါလိကာယ ဓေနုယာ အသတိ သော ဝံသော သာ ပဝေဏိ န ဃဋီယတိ၊ ဧဝမေဝံ အာရဒ္ဓဝိပဿကာနံ ဘိက္ခူနံ သတေပိ သဟဿေပိ သံဝိဇ္ဇမာနေ ပရိယတ္တိယာ အသတိ အရိယမဂ္ဂပဋိဝေဓော နာမ န ဟောတိ။ ယထာ စ နိဓိကုမ္ဘိယာ ဇာနနတ္ထာယ ပါသာဏပိဋ္ဌေ အက္ခရေသု ဌပိတေသု[6] ယာဝ အက္ခရာနိ ဓရန္တိ၊ တာဝ နိဓိကုမ္ဘိ နဋ္ဌာ နာမ န ဟောတိ[7]။ ဧဝမေဝံ ပရိယတ္တိယာ ဓရမာနာယ သာသနံ အန္တရဟိတံ နာမ န ဟောတီတိ။

ဒုတိယပမာဒါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၁-အဓမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၄၀။ ဧကာဒသမေ ဝဂ္ဂေ **အဓမ္မံ အဓမ္မော**တိအာဒီနိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အဓမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁-ဒီ ၂-၁၂၅-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ပဋိပတ္တိယံ ဓရန္တံ (သီ၊ သျာ) ၃-ခု ၁၁-၁၃၆-ပိဋ္ဌေ မိလိန္ဒပဉှေ။
၄-ဒိပ္ပတိ (က) ၅-ရက္ခန္တိ (က) ၆-ဥပနိဗဒ္ဓေသု (သီ)
၇-နိဓိကုမ္ဘိယော နဋ္ဌာ နာမ န ဟောန္တိ (က)

၁၂-အနာပတ္တိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၅၀။ ဒွါဒသမေ ပန **အနာပတ္တိ** **အာပတ္တိ**တိအာဒီသု "အနာပတ္တိ အဇာနန္တဿ အထေယျစိတ္တဿ နမရဏာဓိပ္ပါယဿ အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယဿ နမောစနာဓိပ္ပါယဿာ"တိ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တာ အနာပတ္တိ **အနာပတ္တိ** နာမ၊ "ဇာနန္တဿ ထေယျစိတ္တဿာ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ အာပတ္တိ **အာပတ္တိ** နာမ၊ ပဉ္စာပတ္တိက္ခန္ဓာ **လဟုကာပတ္တိ** နာမ၊ ဒွေ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ **ဂရုကာပတ္တိ** နာမ။ ဒွေ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ **ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ** နာမ၊ ပဉ္စာပတ္တိက္ခန္ဓာ **အဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ** နာမ။ ဆ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ **သာဝသေသာပတ္တိ** နာမ၊ ဧကော ပါရာဇိကာပတ္တိက္ခန္ဓော **အနဝသေသာပတ္တိ** နာမ။ **သပ္ပဋိကမ္မာပတ္တိ** နာမ သာဝသေသာပတ္တိယေဝ၊ **အပ္ပဋိကမ္မာပတ္တိ** နာမ အနဝသေသာပတ္တိယေဝ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အနာပတ္တိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၃-ကေပုဂ္ဂလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၇၀။ ကေပုဂ္ဂလဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ကေပုဂ္ဂလော**တိ ဧကော ပုဂ္ဂလော။ ဧတ္ထ **ဧကော**တိ ဒုတိယာဒိပဋိက္ခေပတ္ထော[၁] ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။ **ပုဂ္ဂလော**တိ သမ္မုတိကထာ, န ပရမတ္ထကထာ။ ဗုဒ္ဓဿ ဟိ ဘဂဝတော ဒုဝိဓာ ဒေသနာ သမ္မုတိဒေသနာ ပရမတ္ထဒေသနာ စာတိ။ တတ္ထ "ပုဂ္ဂလော သတ္တော ဣတ္ထီ ပုရိသော ခတ္တိယော ဗြာဟ္မဏော ဒေဝေါ မာရော"တိ ဧဝရူပါ **သမ္မုတိဒေသနာ၊** "အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ ခန္ဓာ ဓာတူ အာယတနာနိ သတိပဋ္ဌာနာ"တိ ဧဝရူပါ **ပရမတ္ထဒေသနာ။** တတ္ထ ဘဂဝါ ယေ သမ္မုတိဝသေန ဒေသနံ သုတွာ အတ္ထံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ မောဟံ ပဟာယ ဝိသေသံ အဓိဂန္တုံ သမတ္ထာ၊ တေသံ သမ္မုတိဒေသနံ ဒေသေတိ။ ယေ ပန ပရမတ္ထဝသေန ဒေသနံ သုတွာ အတ္ထံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ မောဟံ ပဟာယ ဝိသေသမဓိဂန္တုံ သမတ္ထာ၊ တေသံ ပရမတ္ထဒေသနံ ဒေသေတိ။

တတြာယံ ဥပမာ—ယထာ ဟိ ဒေသဘာသာကုသလော တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ အတ္ထသံဝဏ္ဏနကော အာစရိယော ယေ ဒမိဠဘာသာယ ဝုတ္တေ အတ္ထံ ဇာနန္တိ၊ တေသံ ဒမိဠဘာသာယ အာစိက္ခတိ။ ယေ အန္ဓဘာသာဒီသု အညတရာယ

[၁] ၁-ဒုတိယာဒိပဋိက္ခေပတ္ထော (သီ)

ဘာသာယ၊ တေသံ တာယ တာယ ဘာသာယ။ ဧဝံ တေ မာဏဝကာ ဆေကံ ဗျတ္တံ အာစရိယမာဂမ္မ ခိပ္ပမေဝ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှန္တိ။ တတ္ထ အာစရိယော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ၊ တယော ဝေဒါ ဝိယ ကထေတဗ္ဗဘာဝေ ဌိတာနိ တီဏိ ပိဋကာနိ၊ ဒေသဘာသာကောသလ္လမိဝ သမ္မုတိပရမတ္ထကောသလ္လံ၊ နာနာဒေသဘာသာ မာဏဝကာ ဝိယ သမ္မုတိပရမတ္ထဝသေန ပဋိဝိဇ္ဈနသမတ္ထာ ဝေနေယျသတ္တာ၊ အာစရိယဿ ဒမိဠဘာသာဒိအာစိက္ခနံ ဝိယ ဘဂဝတော သမ္မုတိပရမတ္ထဝသေန ဒေသနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အာဟ[၁] စေတ္ထ—

"ဒုဝေ သစ္စာနိ အက္ခာသိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝဒတံ ဝရော။
သမ္မုတိံ ပရမတ္ထဉ္စ၊ တတိယံ နုပလဗ္ဘတိ။

သင်္ကေတဝစနံ သစ္စံ၊ လောကသမ္မုတိကာရဏာ[၂]။
ပရမတ္ထဝစနံ သစ္စံ၊ ဓမ္မာနံ ဘူတကာရဏာ[၂]။

တသ္မာ ဝေါဟာရကုသလဿ၊ လောကနာထဿ သတ္ထုနော။
သမ္မုတိံ ဝေါဟရန္တဿ၊ မုသာဝါဒေါ န ဇာယတီ"တိ။

အပိစ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ—ဟိရောတ္တပ္ပ-ဒီပနတ္ထံ ကမ္မဿကတာဒီပနတ္ထံ ပစ္စတ္တပုရိသကာရဒီပနတ္ထံ အာနန္တရိယဒီပနတ္ထံ ဗြဟ္မဝိဟာရဒီပနတ္ထံ ပုဗ္ဗေနိဝါသဒီပနတ္ထံ ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိဒီပနတ္ထံ လောကသမ္မုတိ-ယာ အပ္ပဟာနတ္ထဉ္စာတိ။ "ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ ဟိရိယန္တိ ဩတ္တပ္ပန္တီ"တိ ဟိ ဝုတ္တေ မဟာဇနော န ဇာနာတိ၊ သမ္မောဟမာပဇ္ဇတိ၊ ပဋိသတ္တု ဟောတိ "ကိမိဒံ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ ဟိရိယန္တိ ဩတ္တပ္ပန္တိ နာမာ"တိ။ "ဣတ္ထီ ဟိရိယတိ ဩတ္တပ္ပတိ၊ ပုရိသော ခတ္တိယော ဗြာဟ္မဏော ဒေဝေါ မာရော"တိ ဝုတ္တေ ပန ဇာနာတိ၊ န သမ္မောဟမာပဇ္ဇတိ၊ န ပဋိသတ္တု ဟောတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ဟိရောတ္တပ္ပဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

"ခန္ဓာ ကမ္မဿကာ၊ ဓာတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ကမ္မဿကတာဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

"ဝေဠုဝနာဒယော မဟာဝိဟာရာ ခန္ဓေဟိ ကာရာပိတာ၊ ဓာတူဟိ အာယတနေဟီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ပစ္စတ္တပုရိသ-ကာရဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

၁-အာဟု (က) ၂-....ကာရဏံ (က)

"ခန္ဓာ မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တိ၊ ပိတရံ အရဟန္တံ၊ ရုဟိရုပ္ပါဒကမ္မံ သံဃဘေဒကမ္မံ ကရောန္တိ၊ ခေတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **အာနန္တရိယဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

"ခန္ဓာ မေတ္တာယန္တိ၊ ခေတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ဗြဟ္မဝိဟာရဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

"ခန္ဓာ ပုဗ္ဗေနိဝါသမနုဿရန္တိ၊ ခေတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ပုဗ္ဗေနိဝါသဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

"ခန္ဓာ ဒါနံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ၊ ခေတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ မဟာဇနော န ဇာနာတိ၊ သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ၊ ပဋိသတ္တု ဟောတိ "ကိမိဒံ ခန္ဓခေတု-အာယတနာနိ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ နာမာ"တိ။ "ပုဂ္ဂလာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ သီလဝန္တော ကလျာဏဓမ္မာ"တိ ဝုတ္တေ ပန ဇာနာတိ၊ န သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ၊ န ပဋိသတ္တု ဟောတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

လောကသမ္မုတိံ စ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော နပ္ပဇဟန္တိ၊ လောကသမညာယ လောကနိရုတ္တိယာ လောကာဘိလာပေ ဌိတာယေဝ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ **လောကသမ္မုတိယာ အပ္ပဟာနတ္ထမ္ပိ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

ဣတိ ကော စ သော ပုဂ္ဂလော စာတိ **ကေပုဂ္ဂလော။** ကေနဋ္ဌေန ကေပုဂ္ဂလော? အသဒိသဋ္ဌေန ဂုဏဝိသိဋ္ဌဋ္ဌေန အသမသမဋ္ဌေနာတိ။ သော ဟိ ဒသန္နံ ပါရမီနံ ပဋိပါဋိယာ အာဝဇ္ဇနံ[၁] အာဒိံ ကတွာ ဗောဓိသမ္ဘာရ-ဂုဏေဟိ စေဝ ဗုဒ္ဓဂုဏေဟိ စ သေသမဟာဇနေန အသဒိသောတိ **အသဒိသ-ဋ္ဌေနပိ** ကေပုဂ္ဂလော။ ယေ စဿ တေ ဂုဏာ၊ တေ သေသသတ္တာနံ ဂုဏေဟိ ဝိသိဋ္ဌာတိ **ဂုဏဝိသိဋ္ဌဋ္ဌေနပိ** ကေပုဂ္ဂလော။ ပုရိမကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ သဗ္ဗ-သတ္တေဟိ အသမာ၊ တေဟိ သဒ္ဓိံ အယမေဝ ဧကော ရူပကာယဂုဏေဟိ စေဝ နာမကာယဂုဏေဟိ စ သမောတိ **အသမသမဋ္ဌေနပိ** ကေပုဂ္ဂလော။

လောကေတိ တယော လောကာ သတ္တလောကော ဩကာသလောကော သင်္ခါရလောကောတိ။ တေသံ ဝိတ္ထာရကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ[၂] ဝုတ္တာ။ တေသု ဣဓ သတ္တလောကော အဓိပ္ပေတော။ သတ္တလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ စေသ န ဒေဝလောကေ, န ဗြဟ္မလောကေ၊ မနုဿလောကေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁-အာဝဇ္ဇနပဋိပဇ္ဇနံ (က) ၂-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၁၉၈-ဝိဋ္ဌေ။

မနုဿလောကေပိ န အညသ္မိံ စက္ကဝါဠေ၊ ဣမသ္မိံယေဝ စက္ကဝါဠေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတြာပိ န သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု။

"ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဂဇင်္ဂလံ[1] နာမ နိဂမော၊ တဿ ပရေန မဟာသာလာ၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ဩရတော မဇ္ဈေ။ ပုရတ္ထိမဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သလ္လဝတီ နာမ နဒီ၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သေတကဏ္ဏိကံ နာမ နိဂမော၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ဩရတော မဇ္ဈေ။ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ထူဏံ နာမ ဗြာဟ္မဏဂါမော၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဥသီရဒ္ဓဇော နာမ ပဗ္ဗတော၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ဩရတော မဇ္ဈေ"တိ[2] ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္နေ အာယာမတော တိယောဇနသတေ ဝိတ္ထာရတော အဍ္ဎတေယျယောဇနသတေ ပရိက္ခေပတော နဝယောဇနသတေ မဇ္ဈိမဒေသေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ န ကေဝလဉ္စ တထာဂတောဝ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဂ္ဂသာဝကာ အသီတိ မဟာထေရာ ဗုဒ္ဓမာတာ ဗုဒ္ဓပိတာ စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ အညေ စ သာရပ္ပတ္တာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ဧတ္ထေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဣဒံ ပန ဥဘယမ္ပိ ဝိပ္ပကတဝစနမေဝ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဗဟုဇနဟိတာယ[3] ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ န အညေန ကာရဏေနာတိ ဧဝံ ပနေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပဉ္စေတ္ထ လက္ခဏံ န သက္ကာ ဧတံ အညေန သဒ္ဒလက္ခဏေန ပဋိဗာဟိတုံ။

အပိစ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ, ဥပ္ပန္နော နာမာတိ အယမေတ္ထ ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧသ ဟိ ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော ပဋ္ဌာယ လဒ္ဓဗျာကရဏော ဗုဒ္ဓကာရကေ ဓမ္မေ ပရိယေသန္တော ဒသ ပါရမိယော ဒိသွာ "ဣမေ ဓမ္မာ မယာ ပူရေတဗ္ဗာ"တိ ကတသန္နိဋ္ဌာနော ဒါနပါရမိံ ပူရေန္တောပိ **ဥပ္ပဇ္ဇမာနော** နာမ။ သီလပါရမီ။ပ။ ဥပေက္ခာပါရမီတိ ဣမာ ဒသ ပါရမိယော ပူရေန္တောပိ, ဒသ ဥပပါရမိယော ပူရေန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ။ ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယော ပူရေန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ နာမ။ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ။ အတ္တတ္ထစရိယံ ဉာတတ္ထစရိယံ လောကတ္ထစရိယံ[4] ပူရယမာနောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ။ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဗုဒ္ဓကာရကေ ဓမ္မေ မတ္ထကံ ပါပေန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ။ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝံ

၁-ကဇင်္ဂလံ (သီ၊ သျာ)   ၂-ဝိ ၃-၂၀၇-ဝိဋ္ဌေ။   ၃-ဥပ္ပဇ္ဇန္တော ဗဟုဇနဟိတတ္ထာယ (သီ၊ သျာ)

၄-ဉာတတ္ထစရိယံလောကတ္ထစရိယံ ဗုဒ္ဓိစရိယံ(သီ)၊ ဉာတတ္ထစရိယံ လောကတ္ထစရိယံ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယံ(သျာ)

ပဟာယ တုသိတပုရေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ သဋ္ဌိဝဿသတသဟဿာဓိကာ သတ္တ-ပဏ္ဏာသဝဿကောဋိယော တိဋ္ဌန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ။ ဒေဝတာဟိ ယာစိတော ပဉ္စမဟာဝိလောကိတံ ဝိလောကေတွာ မဟာမာယာဒေဝိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တောပိ, အနူနာဓိကေ ဒသ မာသေ ဂဗ္ဘဝါသံ ဝသန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ။ ဧကူနတိံသ ဝဿာနိ အဂါရမဇ္ဈေ တိဋ္ဌန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ။ ကာမေသု အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ ရာဟုလဘဒ္ဒဿ ဇာတဒိဝသေ ဆန္နသဟာယော ကဏ္ဍကံ ဝါဟနဝရံ[1] အာရုယှ နိက္ခမန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ နာမ။ တီဏိ ရဇ္ဇာနိ အတိက္ကမန္တောပိ အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ။ ဆဗ္ဗဿာနိ မဟာပဓာနံ ကရောန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နာမ။ ပရိပက္ကဂတေ ဉာဏေ ဩဠာရိကာဟာရံ အာဟရန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ နာမ။ သာယနှသမယေ ဝိသာခပုဏ္ဏမာယ မဟာဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ မာရဗလံ ဝိဓမေတွာ ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိတွာ မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ပရိသောဓေတွာ ပစ္ဆိမယာမသမနန္တရေ ဒွါဒသင်္ဂံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ အနုလောမပဋိလောမတော သမ္မသိတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တောပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ နာမ။ သောတာပတ္တိဖလက္ခဏေပိ သကဒါဂါမိ-မဂ္ဂက္ခဏေပိ သကဒါဂါမိဖလက္ခဏေပိ အနာဂါမိမဂ္ဂက္ခဏေပိ အနာဂါမိဖလ-က္ခဏေပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ နာမ။ အရဟတ္တမဂ္ဂက္ခဏေ ပန **ဥပ္ပဇ္ဇတိ** နာမ။ အရဟတ္တဖလက္ခဏေ **ဥပ္ပန္နော** နာမ။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ သာဝကာနံ ဝိယ န ပဋိပါဋိယာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏာဒီနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ သဟေဝ ပန အရဟတ္တမဂ္ဂေန သကလောပိ သဗ္ဗညုတဉာဏာဒိ ဂုဏရာသိ အာဂတောဝ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ တေ နိပ္ဖတ္တသဗ္ဗကိစ္စတ္တာ[2] အရဟတ္တဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နာ နာမ ဟောန္တိ။ ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တေ အရဟတ္တဖလက္ခဏံယေဝ သန္ဓာယ "ဥပ္ပဇ္ဇတိ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဥပ္ပန္နော ဟောတီတိ အယဉှေတ္ထ အတ္ထော။

ဗဟုဇနဟိတာယာတိ မဟာဇနဿ ဟိတတ္ထာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဗဟုဇနသုခါ-ယာ**တိ မဟာဇနဿ သုခတ္ထာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **လောကာနုကမ္ပာယာ**တိ သတ္တ-လောကဿ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကတရသတ္တလောကဿာတိ? ယော တထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အမတပါနံ ပိဝိတွာ[3] ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိ၊ တဿ[4]။ ဘဂဝတာ ဟိ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ သတ္တသတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ ဗောဓိမဏ္ဍာ ဣသိပတနံ အာဂမ္မ "ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ ပဗ္ဗဇိတေန န

၁-ကဏ္ဍကံ ဟယဝရံ (သီ)၊ ကဏ္ဍကံ အဿဝရံ (သျာ)
၂-နိဗ္ဗတ္တသဗ္ဗကိစ္စတ္တာ (သီ)
၃-ပိဝိ (သီ)
၄-တဿတ္ထာယ (က)

သေဝိတဗ္ဗာ”တိ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တေ[1] ဒေသိတေ အာယသ္မတာ အညာသိ-
ကောဏ္ဍညတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌာရသကောဋိသင်္ခါ ဗြဟ္မာနော အမတပါနံ
ပိဝိံသု၊ တေသံ သတ္တလောကဿ အနုကမ္ပာယ ဥပ္ပန္နော။ ပဉ္စမဒိဝသေ
အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန္တပရိယောသာနေ[2] ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ထေရာ အရဟတ္တေ
ပတိဋ္ဌဟိံသု၊ တေသမ္ပိ သတ္တလောကဿ အနုကမ္ပာယ ဥပ္ပန္နော။ တတော
ယသဒါရကပ္ပမုခေ ပဉ္စပဏ္ဏာသ ပုရိသေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ တတော
ကပ္ပါသိကဝနသဏ္ဍေ တိံသ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယေ တယော မဂ္ဂေ စ တီဏိ ဖလာနိ စ
သမ္ပာပေသိ၊ တေသမ္ပိ သတ္တလောကဿ အနုကမ္ပာယ ဥပ္ပန္နော။ ဂယာသီသေ
အာဒိတ္တပရိယာယသုတ္တပရိယောသာနေ[3] ဇဋိလသဟဿံ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာ-
ပေသိ၊ တာလဋ္ဌိဝနေ ဗိမ္ဗိသာရပ္ပမုခါ ဧကာဒသ နဟုတာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ
သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု၊ ဧကံ နဟုတံ
သရဏေသု ပတိဋ္ဌိတံ။ တိရောကုဋ္ဋအနုမောဒနာဝသာနေ စတုရာသီတိယာ
ပါဏသဟဿေဟိ အမတပါနံ ပီတံ။ သုမနမာလာကာရသမာဂမေ
စတုရာသီတိယာ စ။ ဓနပါလကသမာဂမေ ဒသဟိ ပါဏသဟဿေဟိ၊
ခဒိရင်္ဂါရဇာတကသမာဂမေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿေဟိ၊ ဇမ္ဗုက-
အာဇီဝကသမာဂမေ စတုရာသီတိယာ စ။ အာနန္ဒသေဋ္ဌိသမာဂမေ စတုရာသီ-
တိယာ စ ပါဏသဟဿေဟိ အမတပါနံ ပီတံ။ ပါသာဏကစေတိယေ
ပါရာယနသုတ္တန္တကထာဒိဝသေ စုဒ္ဒသ ကောဋိယော အမတပါနံ ပိဝိံသု။
ယမကပါဋိဟာရိယဒိဝသေ ဝီသတိ ပါဏကောဋိယော၊ တာဝတိံသဘဝနေ
ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယ နိသီဒိတွာ မာတရံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ သတ္တပ္ပကရဏံ
အဘိဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ အသီတိ ပါဏကောဋိယော၊ ဒေဝေါရောဟနေ
တိံသ ပါဏကောဋိယော၊ သက္ကပဉ္ဟသုတ္တန္တေ အသီတိ ဒေဝတာသဟဿာနိ
အမတပါနံ ပိဝိံသု။ မဟာသမယသုတ္တန္တေ မင်္ဂလသုတ္တန္တေ စူဠရာဟုလောဝါဒေ
သမစိတ္တပဋိပဒါယာတိ ဣမေသု စတူသု ဌာနေသု အဘိသမယံ ပတ္တသတ္တာနံ
ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ တေသမ္ပိ သတ္တလောကဿ အနုကမ္ပာယ ဥပ္ပန္နောတိ။
ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ ဣတော ပရံ အနာဂတေ စ သာသနံ နိဿာယ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂေ
ပတိဋ္ဌဟန္တာနံ ဝသေနာပိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒေဝမနုဿာနန္တိ န ကေဝလံ ဒေဝမနုဿာနံယေဝ၊ အဝသေသာနံ နာဂ-
သုပဏ္ဏာဒီနမ္ပိ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယေဝ ဥပ္ပန္နော။ သဟေတုကပဋိသန္ဓိကေ[4]

၁- ဝိ ၃-၁၄၊ သံ ၃-၃၆၈-ပိဋ္ဌေသု။ ၂- ဝိ ၃-၁၈၊ သံ ၂-၅၅-ပိဋ္ဌေသု။
၃- ဝိ ၃-၄၄-ပိဋ္ဌေ။ ၄- သဟေတုကပဋိသန္ဓိဝသေန (က)

ပန မဂ္ဂဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ဘဗ္ဗေ ပုဂ္ဂလေ ဒဿေတုံ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ တေသမ္ပိ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယေဝ ဥပ္ပန္နောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကတမော ကေပုဂ္ဂလောတိ အယံ ပုစ္ဆာ။ ပုစ္ဆာ စ နာမေသာ ပဉ္စဝိဓာ ဟောတိ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ အနုမတိပုစ္ဆာ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာတိ။

တာသံ ဣဒံ နာနတ္တံ—ကတမာ **အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ**။ ပကတိယာ လက္ခဏံ အညာတံ ဟောတိ အဒိဋ္ဌံ အတုလိတံ အတီရိတံ အဝိဘူတံ အဘာဝိတံ၊ တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ တုလနာယ တီရဏာယ ဝိဘူတတ္ထာယ ဝိဘာဝ-နတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ၊ အယံ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ**။ ပကတိယာ လက္ခဏံ ဉာတံ ဟောတိ ဒိဋ္ဌံ တုလိတံ တီရိတံ ဝိဘူတံ ဝိဘာဝိတံ၊ သော အညေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ၊ အယံ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ**။ ပကတိယာ သံသယပက္ခန္ဒော ဟောတိ ဝိမတိပက္ခန္ဒော ဒွေဠှကဇာတော "ဧဝံ နု ခေါ, န နု ခေါ, ကိံ နု ခေါ, ကထံ နု ခေါ"တိ၊ သော ဝိမတိစ္ဆေဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ၊ အယံ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ **အနုမတိပုစ္ဆာ**။ ဘဂဝါ ဟိ ဘိက္ခူနံ အနုမတိယာ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ "တံ ကိံ မညထ ဘိက္ခဝေ ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ"တိ၊ အနိစ္စံ ဘန္တေ။ ယံ ပနာ-နိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ၊ ကလ္လံ နု ခေါ တံ သမနုပဿိတုံ ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာတိ၊ နော ဟေတံ ဘန္တေတိ၊ အယံ အနုမတိပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ**။ ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ကထေတုကမျတာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ "စတ္တာရောမေ ဘိက္ခဝေ သတိပဋ္ဌာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော"တိ။ အယံ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာတိ[၁]။

တတ္ထ ဗုဒ္ဓါနံ ပုရိမာ တိဿော ပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ တီသု အဒ္ဓါသု ကිဉ္စိ သင်္ခတံ အဒ္ဓါဝိမုတ္တံ ဝါ အသင်္ခတံ အဒိဋ္ဌံ အဇောတိတံ အတုလိတံ အတီရိတံ အဝိဘူတံ အဝိဘာဝိတံ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ တေသံ အဒိဋ္ဌဇောတနာ-ပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ယံ ပန ဘဂဝတာ အတ္တနော ဉာဏေန ပဋိဝိဒ္ဓံ၊ တဿ အညေန သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ သဒ္ဓိံ

၁-ခု၇-၂၆၃၊ ခု ဂ-၅ဝ-ဝိဋ္ဌေသု။

သံသန္ဒနကိစ္စံ နတ္ထိ။ တေနဿ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ယသ္မာ ပနေသ အကထံကထီ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော သဗ္ဗဓမ္မေသု ဝိဟတသံသယော၊ တေနဿ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ဣတရာ ပန ဒွေ ပုစ္ဆာ ဘဂဝတော အတ္ထိ၊ တာသု အယံ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣဒါနိ တာယ ပုစ္ဆာယ ပုဋ္ဌံ ဧကပုဂ္ဂလံ ဝိဘာဇေန္တော **တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ**တိ အာဟ။ တတ္ထ **တထာဂတော**တိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ တထာဂတော—တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော၊ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော၊ တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော၊ တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော၊ တထဒဿိတာယ တထာဂတော၊ တထဝါဒိတာယ တထာဂတော၊ တထာကာရိတာယ တထာဂတော၊ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတောတိ။

ကထံ ဘဂဝါ **တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော?** ယထာ သဗ္ဗလောကဟိတာယ ဥဿုက္ကမာပန္နာ ပုရိမကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အာဂတာ၊ ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ အာဂတော၊ ယထာ သိခီ ဘဂဝါ, ယထာ ဝေဿဘူ ဘဂဝါ, ယထာ ကကုသန္ဓော ဘဂဝါ, ယထာ ကောဏာဂမနော ဘဂဝါ, ယထာ ကဿပေါ ဘဂဝါ အာဂတောတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ယေန အဘိနီဟာရေန ဧတေ ဘဂဝန္တော အာဂတာ၊ တေနေဝ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတော။ အထ ဝါ ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ။ပ။ ယထာ ကဿပေါ ဘဂဝါ ဒါနပါရမိံ ပူရေတွာ, သီလနေက္ခမ္မပညာဝီရိယခန္တိသစ္စာဓိဋ္ဌာနမေတ္တာဥပေက္ခာပါရမိံ ပူရေတွာ ဣမာ ဒသ ပါရမိယော ဒသ ဥပပါရမိယော ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ သမတိံသ ပါရမိယော ပူရေတွာ, အင်္ဂပရိစ္စာဂံ နယနဓနရဇ္ဇပုတ္တဒါရပရိစ္စာဂန္တိ ဣမေ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇိတွာ, ပုဗ္ဗယောဂပုဗ္ဗစရိယဓမ္မက္ခာနဉာတတ္ထစရိယာဒယော ပူရေတွာ ဗုဒ္ဓိစရိယာယ[၁] ကောဋိံ ပတွာ အာဂတော၊ တထာ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတော။ ယထာ စ ဝိပဿီ ဘဂဝါ။ပ။ ကဿပေါ ဘဂဝါ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒေ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဗြူဟေတွာ အာဂတော၊ တထာ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတောတိ တထာဂတော။

၁-ဗုဒ္ဓစရိယာယ (က)

ယထေဝ လောကမှိ ဝိပဿိအာဒယော၊
သဗ္ဗညုဘာဝံ မုနယော ဣဓာဂတာ။
တထာ အယံ သကျမုနီပိ အာဂတော၊
တထာဂတော ဝုစ္စတိ တေန စက္ခုမာတိ။

ဧဝံ တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော။ (၁)

ကထံ **တထာ ဂတောတိ တထာဂတော**? ယထာ သမ္ပတိဇာတော ဝိပဿီ ဘဂဝါ ဂတော။ပ။ ကဿပေါ ဘဂဝါ ဂတော၊ ကထဉ္စ သော ဂတောတိ?[၁] သော ဟိ သမ္ပတိဇာတော၀ သမေဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ ဥတ္တရာဘိမုခေါ သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂတော။ ယထာဟ "သမ္ပတိဇာတော အာနန္ဒ ဗောဓိသတ္တော သမေဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဥတ္တရာဘိမုခေါ သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂစ္ဆတိ သေတမှိ ဆတ္တေ အနုဓာရိယမာနေ၊ သဗ္ဗာ စ ဒိသာ အနုဝိလောကေတိ၊ အာသဘိဉ္စ ဝါစံ ဘာသတိ 'အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿ၊ ဇေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ၊ သေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ၊ အယမန္တိမာ ဇာတိ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ'တိ"[၂]။ တဉ္စဿ ဂမနံ တထံ အဟောသိ အဝိတထံ အနေကေသံ ဝိသေသာဓိဂမာနံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘာဝေန။ ယဉ္ဟိ သော သမ္ပတိဇာတော၀ သမေဟိ ပါဒေဟိ ပတိဋ္ဌဟိ၊ ဣဒမဿ စတုရိဒ္ဓိပါဒပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊ ဥတ္တရာဘိမုခဘာဝေါ ပန သဗ္ဗလောကုတ္တရဘာဝဿ[၃] ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊ သတ္တပဒဝီတိဟာရော သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂရတနပဋိလာဘဿ၊ "သုဝဏ္ဏဒဏ္ဍာ ဝီတိပတန္တိ စာမရာ"တိ[၄] ဧတ္ထ ဝုတ္တစာမရုက္ခေပေါ ပန သဗ္ဗတိတ္ထိယနိမ္မထနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊ သေတစ္ဆတ္တဓာရဏံ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိဝရဝိမလသေတစ္ဆတ္တပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊ သဗ္ဗဒိသာနုဝိလောကနံ သဗ္ဗညုတာနာဝရဏဉာဏပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊ အာသဘိဝါစာဘာသနံ အပ္ပဋိဝတ္တိယဝရဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ တထာ အယံ ဘဂဝါပိ ဂတော။ တဉ္စဿ ဂမနံ တထံ အဟောသိ အဝိတထံ တေသံယေဝ ဝိသေသာဓိဂမာနံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘာဝေန။ တေနာဟု ပေါရာဏာ—

"မုဟုတ္တဇာတော၀ ဂဝမ္ပတီ ယထာ၊
သမေဟိ ပါဒေဟိ ဖုသီ ဝသုန္ဓရံ။
သော ဝိက္ကမီ သတ္တ ပဒါနိ ဂေါတမော၊
သေတဉ္စ ဆတ္တံ အနုဓာရယုံ မရူ။

၁-တထာ စ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ ဂတောတိ တထာဂတော (က) ၂-မ ၃-၁၆၄-ဝိဋ္ဌေ။
၃-သဗ္ဗလောကုတ္တရပဋိလာဘဿ (က) ၄-ခု ၁-၃၇၆-ပိဋ္ဌေ။

ဂန္ဓာန သော သတ္တ ပဒါနိ ဂေါတမော၊
ဒိသာ ဝိလောကေသိ သမာ သမန္တတော။
အဋ္ဌင်္ဂုပေတံ ဂိရမဗ္ဘုဒီရယိ၊
သီဟော ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော"တိ။

ဧဝံ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော။

အထ ဝါ ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ။ပ။ ယထာ ကဿပေါ ဘဂဝါ၊ အယမ္ပိ ဘဂဝါ တထေဝ နေက္ခမ္မေန ကာမစ္ဆန္ဒံ ပဟာယ ဂတော၊ အဗျာပါဒေန ဗျာပါဒံ, အာလောကသညာယ ထိနမိဒ္ဓံ, အဝိက္ခေပေန ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ, ဓမ္မဝဝတ္ထာနေန ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ ဂတော၊ ဉာဏေန အဝိဇ္ဇံ ပဒါလေတွာ ဂတော၊ ပါမောဇ္ဇေန အရတိံ ဝိနောဒေတွာ, ပဌမဇ္ဈာနေန နီဝရဏကဝါဋံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ, ဒုတိယဇ္ဈာနေန ဝိတက္ကဝိစာရံ[၁] ဝူပသမေတွာ, တတိယဇ္ဈာနေန ပီတိံ ဝိရာဇေတွာ, စတုတ္ထဇ္ဈာနေန သုခဒုက္ခံ ပဟာယ, အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ ရူပသညာပဋိဃသညာနာနတ္တသညာယော သမတိက္ကမိတွာ, ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ, အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ, နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ အာကိဉ္စညာယတနသညံ သမတိက္ကမိတွာ ဂတော။

အနိစ္စာနုပဿနာယ နိစ္စသညံ ပဟာယ, ဒုက္ခာနုပဿနာယ သုခသညံ, အနတ္တာနုပဿနာယ အတ္တသညံ, နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ နန္ဒိံ, ဝိရာဂါနုပဿနာယ ရာဂံ, နိရောဓာနုပဿနာယ သမုဒယံ, ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာယ[၂] အာဒါနံ, ခယာနုပဿနာယ ဃနသညံ, ဝယာနုပဿနာယ အာယူဟနံ, ဝိပရိဏာမာနုပဿနာယ ဓုဝသညံ, အနိမိတ္တာနုပဿနာယ နိမိတ္တသညံ, အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာယ ပဏိဓိံ, သုညတာနုပဿနာယ အဘိနိဝေသံ, အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ သာရာဒါနာဘိနိဝေသံ, ယထာဘူတဉာဏဒဿနေန သမ္မောဟာဘိနိဝေသံ, အာဒီနဝါနုပဿနာယ အာလယာဘိနိဝေသံ, ပဋိသင်္ခါနုပဿနာယ အပ္ပဋိသင်္ခံ, ဝိဝဋ္ဋာနုပဿနာယ သံယောဂါဘိနိဝေသံ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ ကိလေသေ ဘဉ္ဇိတွာ, သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန ဩဠာရိကေ ကိလေသေ ပဟာယ, အနာဂါမိမဂ္ဂေန အဏုသဟဂတေ ကိလေသေ သမုဂ္ဃာတေတွာ, အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဗ္ဗကိလေသေ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂတော။ ဧဝမ္ပိ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော။ (၂)

၁-ဝိတက္ကဝိစာရရူပံ (သီ) ၂-ဥပသမာနုပဿနာယ (သီ၊ သျာ)

ကထံ **တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော**? ပထဝီဓာတုယာ ကက္ခဠတ္တလက္ခဏံ တထံ အဝိတထံ၊ အာပောဓာတုယာ ပဂ္ဃရဏလက္ခဏံ၊ တေဇောဓာတုယာ ဥဏှတ္တလက္ခဏံ၊ ဝါယောဓာတုယာ ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏံ၊ အာကာသဓာတုယာ အသမ္ဖုဋ္ဌလက္ခဏံ၊ ဝိညာဏဓာတုယာ ဝိဇာနနလက္ခဏံ။

ရူပဿ ရုပ္ပနလက္ခဏံ၊ ဝေဒနာယ ဝေဒယိတလက္ခဏံ၊ သညာယ သဉ္ဇာနနလက္ခဏံ၊ သင်္ခါရာနံ အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏံ၊ ဝိညာဏဿ ဝိဇာနနလက္ခဏံ။

ဝိတက္ကဿ အဘိနိရောပနလက္ခဏံ၊ ဝိစာရဿ အနုမဇ္ဇနလက္ခဏံ၊ ပီတိယာ ဖရဏလက္ခဏံ၊ သုခဿ သာတလက္ခဏံ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ၊ ဖဿဿ ဖုသနလက္ခဏံ။

သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ အဓိမောက္ခလက္ခဏံ၊ ဝီရိယိန္ဒြိယဿ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ၊ သတိန္ဒြိယဿ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ၊ သမာဓိန္ဒြိယဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ၊ ပညိန္ဒြိယဿ ပဇာနနလက္ခဏံ။

သဒ္ဓါဗလဿ အဿဒ္ဓိယေ အကမ္ပိယလက္ခဏံ၊ ဝီရိယဗလဿ ကောသဇ္ဇေ၊ သတိဗလဿ မုဋ္ဌဿစ္စေ၊ သမာဓိဗလဿ ဥဒ္ဓစ္စေ၊ ပညာဗလဿ အဝိဇ္ဇာယ အကမ္ပိယလက္ခဏံ။

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပဝိစယလက္ခဏံ၊ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ၊ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဖရဏလက္ခဏံ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဝူပသမလက္ခဏံ၊ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ၊ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပဋိသင်္ခါနလက္ခဏံ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဒဿနလက္ခဏံ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ အဘိနိရောပနလက္ခဏံ၊ သမ္မာဝါစာယ ပရိဂ္ဂဟလက္ခဏံ၊ သမ္မာကမ္မန္တဿ သမုဋ္ဌာနလက္ခဏံ၊ သမ္မာအာဇီဝဿ ဝေါဒါနလက္ခဏံ၊ သမ္မာဝါယာမဿ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ၊ သမ္မာသတိယာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ၊ သမ္မာသမာဓိဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။

အဝိဇ္ဇာယ အညာဏလက္ခဏံ၊ သင်္ခါရာနံ စေတနာလက္ခဏံ၊ ဝိညာဏဿ ဝိဇာနနလက္ခဏံ၊ နာမဿ နမနလက္ခဏံ၊ ရူပဿ ရုပ္ပနလက္ခဏံ၊ သဠာယတနဿ အာယတနလက္ခဏံ၊ ဖဿဿ ဖုသနလက္ခဏံ၊ ဝေဒနာယ ဝေဒယိတလက္ခဏံ၊ တဏှာယ ဟေတုလက္ခဏံ၊ ဥပါဒါနဿ ဂဟဏလက္ခဏံ၊ ဘဝဿ အာယူဟနလက္ခဏံ၊ ဇာတိယာ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ၊ ဇရာယ ဇီရဏလက္ခဏံ၊ မရဏဿ စုတိလက္ခဏံ။

ဓာတူနံ သုညတာလက္ခဏံ၊ အာယတနာနံ အာယတနလက္ခဏံ၊ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ၊ သမ္မပ္ပဓာနာနံ ပဒဟနလက္ခဏံ၊ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ ဣဇ္ဈနလက္ခဏံ၊ ဣန္ဒြိယာနံ အဓိပတိလက္ခဏံ၊ ဗလာနံ အကမ္ပိယလက္ခဏံ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ နိယျာနလက္ခဏံ၊ မဂ္ဂဿ ဟေတုလက္ခဏံ။

သစ္စာနံ တထလက္ခဏံ၊ သမထဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ၊ ဝိပဿနာယ အနုပဿနာလက္ခဏံ၊ သမထဝိပဿနာနံ ဧကရသလက္ခဏံ၊ ယုဂနဒ္ဓါနံ အနတိဝတ္တနလက္ခဏံ။

သီလဝိသုဒ္ဓိယာ သံဝရဏလက္ခဏံ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိယာ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယာ ဒဿနလက္ခဏံ။

ခယေ ဉာဏဿ သမုစ္ဆေဒလက္ခဏံ၊ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏဿ ပဿဒ္ဓိလက္ခဏံ။

ဆန္ဒဿ မူလလက္ခဏံ၊ မနသိကာရဿ သမုဋ္ဌာနလက္ခဏံ၊ ဖဿဿ သမောဓာနလက္ခဏံ၊ ဝေဒနာယ သမောသရဏလက္ခဏံ၊ သမာဓိဿ ပမုခလက္ခဏံ၊ သတိယာ အာဓိပတေယျလက္ခဏံ၊ ပညာယ တတုတ္တရိယလက္ခဏံ၊ ဝိမုတ္တိယာ သာရလက္ခဏံ၊ အမတောဂဓဿ နိဗ္ဗာနဿ ပရိယောသာနလက္ခဏံ တထံ အဝိတထံ။ ဧဝံ တထလက္ခဏံ ဉာဏဂတိယာ အာဂတော အဝိရဇ္ဈိတွာ ပတ္တော အနုပ္ပတ္တောတိ တထာဂတော။ ဧဝံ တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော။ (၃)

ကထံ **တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော**? တထဓမ္မာ နာမ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ။ ယထာဟ "စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ တထာနိ အဝိတထာနိ အနညထာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ၊ 'ဣဒံ ဒုက္ခ'န္တိ ဘိက္ခဝေ တထမေတံ အဝိတထမေတံ အနညထမေတ"န္တိ[၁] ဝိတ္ထာရော။ တာနိ စ ဘဂဝါ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ တသ္မာ တထာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ အဘိသမ္ဗောဓတ္ထော ဟိ ဧတ္ထ ဂတသဒ္ဒေါ။

အပိစ ဇရာမရဏဿ ဇာတိပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒါဂတဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော။ပ။ သင်္ခါရာနံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒါဂတဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော။ တထာ အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယဋ္ဌော၊ သင်္ခါရာနံ ဝိညာဏဿ ပစ္စယဋ္ဌော။ပ။ ဇာတိယာ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော။ တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝါ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

၁-သံ ၃-၃၇၇-ပိဋ္ဌေ။

တဿာပိ တထာနံ့ ဓမ္မာနံ့ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော။ (၄)

ကထံ **တထဒဿိတာယ တထာဂတော**? ဘဂဝါ ယံ သဒေဝကေ လောကေ။ပ။ သဒေဝမနုဿာယ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု အပရိမာဏာနံ့ သတ္တာနံ့ စက္ခုဒွါရေ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တံ ရူပါရမ္မဏံ နာမ အတ္ထိ၊ တံ သဗ္ဗာကာရတော ဇာနာတိ ပဿတိ။ ဧဝံ ဇာနတာ ပဿတာ စ တေန တံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဒိဝသေန ဝါ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတေသု လဗ္ဘမာနကပဒဝသေန ဝါ ''ကတမံ တံ ရူပံ ရူပါယတနံ၊ ယံ ရူပံ စတုန္နံ့ မဟာဘူတာနံ့ ဥပါဒါယ ဝဏ္ဏနိဘာ သနိဒဿနံ့ သပ္ပဋိဃံ နီလံ ပီတက''န္တိအာဒိနာ[၁] နယေန အနေကေဟိ နာမေဟိ တေရသဟိ ဝါရေဟိ ဒွေပညာသာယ နယေဟိ ဝိဘဇ္ဇမာနံ့ တထမေဝ ဟောတိ၊ ဝိတထံ နတ္ထိ။ ဧသ နယော သောတဒွါရာဒီသုပိ အာပါထမာဂစ္ဆန္တေသု သဒ္ဒါဒီသု။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ ''ယံ ဘိက္ခဝေ သဒေဝကဿ လောကဿ။ပ။ သဒေဝမနုဿာယ ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ ပတ္တံ ပရိယေသိတံ အနုဝိစရိတံ မနသာ၊ တမဟံ ဇာနာမိ၊ တမဟံ အဗ္ဘညာသိံ၊ တံ တထာဂတဿ ဝိဒိတံ၊ တံ တထာဂတော န ဥပဋ္ဌာသီ''တိ[၂]။ ဧဝံ တထဒဿိတာယ တထာဂတော။ တတ္ထ တထဒဿီအတ္ထေ တထာဂတောတိ ပဒသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ (၅)

ကထံ **တထဝါဒိတာယ တထာဂတော**? ယံ ရတ္တိံ ဘဂဝါ ဗောဓိမဏ္ဍေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော တိဏ္ဏံ မာရာနံ့ မတ္ထကံ မဒ္ဒိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ယဉ္စ ရတ္တိံ ယမကသာလာနံ့ အန္တရေ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ ဧတ္ထန္တရေ ပဉ္စစတ္တာလီသဝဿပရိမာဏေ ကာလေ ပဌမဗောဓိယာပိ မဇ္ဈိမဗောဓိယာပိ ပစ္ဆိမဗောဓိယာပိ ယံ ဘဂဝတာ ဘာသိတံ သုတ္တံ ဂေယျံ။ပ။ ဝေဒလ္လံ၊ သဗ္ဗံ တံ အတ္ထတော စ ဗျဉ္ဇနတော စ အနုပဝဇ္ဇံ အနူနံ အနဓိကံ သဗ္ဗာကာရပရိပုဏ္ဏံ ရာဂမဒနိမ္မဒနံ ဒေါသမောဟမဒနိမ္မဒနံ၊ နတ္ထိ တတ္ထ ဝါလဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အဝက္ခလိတံ[၃]၊ သဗ္ဗံ တံ ဧကမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆိတံ ဝိယ ဧကနာဠိကာယ မိတံ ဝိယ ဧကတုလာယ တုလိတံ ဝိယ စ တထမေဝ ဟောတိ အဝိတထံ။ တေနာဟ ''ယဉ္စ စုန္ဒ ရတ္တိံ တထာဂတော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ၊ ယဉ္စ ရတ္တိံ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ ယံ ဧတသ္မိံ အန္တရေ

ဘာသတိ လပတိ နိဒ္ဒိသတိ၊ သဗ္ဗံ တံ တထေဝ ဟောတိ နော အညထာ။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတီ”တိ[၁]။ ဂဒတ္ထော ဟိ ဧတ္ထ ဂတသဒ္ဒေါ။ ဧဝံ တထဝါဒိတာယ တထာဂတော။

အပိစ အာဂဒနံ အာဂဒေါ၊ ဝစနန္တိ အတ္ထော။ တထော အဝိပရီတော အာဂဒေါ အဿာတိ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဧဝမ္ပေ-တသ္မိံ အတ္ထေ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (၆)

ကထံ **တထာကာရိတာယ တထာဂတော**?( )[၂] ဘဂဝတော ဟိ ဝါစာယ ကာယော အနုလောမေတိ ကာယဿပိ ဝါစာ၊ တသ္မာ ယထာဝါဒီ တထာကာရီ ယထာကာရီ တထာဝါဒီ စ ဟောတိ။ ဧဝံ ဘူတဿ စဿ ယထာ ဝါစာ၊ ကာယောပိ တထာ ဂတော၊ ပဝတ္တောတိ အတ္ထော။ ယထာ စ ကာယော၊ ဝါစာပိ တထာ ဂတာတိ တထာဂတော။ တေနေဝါဟ “ယထာဝါဒီ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော တထာကာရီ၊ ယထာကာရီ တထာဝါဒီ။ ဣတိ ယထာဝါဒီ တထာကာရီ၊ ယထာကာရီ တထာဝါဒီ။ တသ္မာ ‘တထာဂတော’တိ ဝုစ္စတီ”တိ[၃]။ ဧဝံ တထာကာရိတာယ တထာဂတော။ (၇)

ကထံ **အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော**? ဥပရိ ဘဝဂ္ဂံ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ပရိယန္တံ ကတွာ တိရိယံ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု သဗ္ဗသတ္တေ အဘိဘဝတိ သီလေနပိ သမာဓိနာပိ ပညာယပိ ဝိမုတ္တိယာပိ၊ န တဿ တုလာ ဝါ ပမာဏံ ဝါ အတ္ထိ၊ အတုလော အပ္ပမေယျော အနုတ္တရော ရာဇရာဇာ[၄] ဒေဝဒေဝေါ သက္ကာနမတိသက္ကော ဗြဟ္မာနမတိဗြဟ္မာ။ တေနာဟ “သဒေဝကေ လောကေ ဘိက္ခဝေ။ပ။ သဒေဝမနုဿာယ တထာဂတော အဘိဘူ အနဘိ-ဘူတော အညဒတ္ထု ဒသော ဝသဝတ္တီ။ တသ္မာ ‘တထာဂတော’တိ ဝုစ္စတီ”တိ[၃]။

တတြေဝံ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ— အဂဒေါ ဝိယ အဂဒေါ။ ကော ပနေသ? ဒေသနာဝိလာသော စေဝ ပုညုဿယော စ။ တေန ဟေသ မဟာနုဘာဝေါ ဘိသက္ကော ဒိဗ္ဗာဂဒေန သပ္ပေ ဝိယ သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒိနော သဒေဝကဉ္စ လောကံ အဘိဘဝတိ။ ဣတိ သဗ္ဗလောကာဘိဘဝနေ တထော အဝိပရီတော ဒေသနာ-ဝိလာသော စေဝ ပုညုဿယော စ အဂဒေါ အဿာတိ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော။ (၈)

၁-ဒီ-၃-၁၁၁-ပိဋ္ဌေ။ ၂-(ဘဂဝါ ဟိ ယံ ဝါစံ ဘာသတိ၊ တထေဝ ကာယေန ကရောတိ) (က)
၃-အံ ၁-၃၃၂-ပိဋ္ဌေ။ ၄-ရာဇာတိရာဇာ (က)

အပိစ တထာယ ဂတောတိပိ တထာဂတော၊ တထံ ဂတောတိပိ တထာဂတော၊ ဂတောတိ အဝဂတော အတီတော ပတ္တော ပဋိပန္နောတိ အတ္ထော။ တတ္ထ သကလလောကံ တီရဏပရိညာယ တထာယ ဂတော အဝဂတောတိ တထာဂတော။ လောကသမုဒယံ ပဟာနပရိညာယ တထာယ ဂတော အတီတောတိ တထာဂတော၊ လောကနိရောဓံ သစ္ဆိကိရိယာယ တထာယ ဂတော ပတ္တောတိ တထာဂတော၊ လောကနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ တထာယ ဂတော ပဋိပန္နောတိ တထာဂတော။ တေန ယံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ—

> “လောကော ဘိက္ခဝေ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ လောကသ္မာ တထာဂတော ဝိသံယုတ္တော။ လောကသမုဒယော ဘိက္ခဝေ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ လောကသမုဒယော တထာဂတဿ ပဟီနော။ လောကနိရောဓော ဘိက္ခဝေ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ လောကနိရောဓော တထာဂတဿ သစ္ဆိကတော။ လောကနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဘိက္ခဝေ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ လောကနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ တထာဂတဿ ဘာဝိတာ။ ယံ ဘိက္ခဝေ သဒေဝကဿ လောကဿ။ပ။ သဗ္ဗံ တံ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ။ တသ္မာ ‘တထာဂတော’တိ ဝုစ္စတီ”တိ[1]။

တဿပိ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒမ္ပိ စ တထာဂတဿ တထာဂတဘာဝဒီပနေ မုခမတ္တမေဝ၊ သဗ္ဗာကာရေန ပန တထာဂတောဝ တထာဂတဿ တထာဂတဘာဝံ ဝဏ္ဏေယျ။

အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ပဒဒွယေ ပန အာရကတ္တာ, အရီနံ အရာနဉ္စ ဟတတ္တာ, ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ, ပါပကရဏေ ရဟာဘာဝါတိ ဣမေဟိ တာဝ ကာရဏေဟိ အရဟန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သမ္မာ သာမဉ္စ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ ပန **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ**တိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ပဒဒွယံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ[2] ဗုဒ္ဓါနုဿတိဝဏ္ဏနာယံ ပကာသိတန္တိ။

၁၇၁။ ဒုတိယေ **ပါတုဘာဝေါ**တိ ဥပ္ပတ္တိ နိပ္ဖတ္တိ။ **ဒုလ္လဘော လောကသ္မိန္တိ** ဣမသ္မိံ သတ္တလောကေ ဒုလ္လဘော သုဒုလ္လဘော ပရမဒုလ္လဘော။ ကသ္မာ ဒုလ္လဘောတိ? ဧကဝါရံ ဒါနပါရမိံ ပူရေတွာ ဗုဒ္ဓေန ဘဝိတုံ န သက္ကာ၊ ဒွေ ဝါရေ ဒသ ဝါရေ ဝီသတိ ဝါရေ ပညာသ ဝါရေ ဝါရသတံ ဝါရသဟဿံ ဝါရသတသဟဿံ ဝါရကောဋိသတသဟဿမ္ပိ ဒါနပါရမိံ ပူရေတွာ ဗုဒ္ဓေန

၁-အံ ၁-၃၃၁-ပိဋ္ဌေ။

၂-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၁၉၁-ပိဋ္ဌေ။

ဘဝိတုံ န သက္ကာ။ တထာ ဧကဓိဝသံ ဒွေ ဓိဝသေဒသ ဓိဝသေ ဝီသတိ ဓိဝသေ ပညာသ ဓိဝသေ ဓိဝသသတံ ဓိဝသသဟဿံ ဓိဝသသတသဟဿံ ဓိဝသ-ကောဋိသတသဟဿံ။ ဧကမာသံ ဒွေ မာသေ။ပ။ မာသကောဋိသတသဟဿံ။ ဧကသံဝစ္ဆရံ ဒွေ သံဝစ္ဆရေ။ပ။ သံဝစ္ဆရကောဋိသတသဟဿံ။ ဧကကပ္ပံ ဒွေ ကပ္ပေ။ပ။ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿံ။ ကပ္ပါနံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ဒွေ အသင်္ချေ-ယျာနိ တီဏိ အသင်္ချေယျာနိ ဒါနပါရမိံ ပူရေတွာ ဗုဒ္ဓေန ဘဝိတုံ န သက္ကာ။ သီလပါရမီနေက္ခမ္မပါရမီ။ပ။ ဥပေက္ခာပါရမီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ပစ္ဆိမ-ကောဋိယာ ပန ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ ဗုဒ္ဓေန ဘဝိတုံ သက္ကာတိ ဉာဓိနာ ကာရဏေန ဒုလ္လဘော။

၁၇၂။ တတိယေ **အစ္ဆရိယမနုဿော**တိ အစ္ဆရိယော မနုဿော။ အစ္ဆရိယောတိ အန္ဓဿ ပဗ္ဗတာရောဟဏံ ဝိယ နိစ္စံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ အယံ တာဝ သဒ္ဒနယော။ အယံ ပန အဋ္ဌကထာနယော—အစ္ဆရာယောဂ္ဂေါတိ အစ္ဆရိယော၊ အစ္ဆရံ ပဟရိတွာ ပဿိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ အပိစ “တထာ-ဂတဿ ဘိက္ခဝေ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပါတုဘာဝါ စတ္တာရော အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ ပါတုဘဝန္တီ”တိ[၁] ဧဝမာဒီဟိ အနေကေဟိ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတတ္တာပိ အစ္ဆရိယမနုဿော။ အာစိဏ္ဏ-မနုဿောတိပိ အစ္ဆရိယမနုဿော။

အဘိနီဟာရဿ ဟိ သမ္ပာဒကေ အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတွာ ဧကဗုဒ္ဓဿ သမ္မုခေ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ မာနသံ ဗန္ဓိတွာ နိသဇ္ဇနံ နာမ၂ န အညဿ ကဿစိ အာစိဏ္ဏံ၊ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တဿေဝ အာစိဏ္ဏံ။ တထာ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ဗျာကရဏံ လဘိတွာ အနိဝတ္တကေန ဟုတွာ ဝီရိယာဓိဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ ပူရဏမ္ပိ န အညဿ ကဿစိ အာစိဏ္ဏံ၊ သဗ္ဗညုဗောဓိ-သတ္တဿေဝ အာစိဏ္ဏံ။ တထာ ပါရမိယော ဂဗ္ဘံ ဂဏှာပေတွာ ဝေဿန္တ-ရတ္တဘာဝသဒိသေ အတ္တဘာဝေ ဌတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာနံ ဟတ္ထီနံ သတ္တသတာနိ အဿာနံ သတ္တသတာနီတိ ဧဝံ သတ္တသတကမဟာဒါနံ ဒတွာ ဇာလိကုမာရသဒိသံ ပုတ္တံ ကဏှာဇိနာသဒိသံ ဓီတရံ မဒ္ဒိဒေဝိသဒိသံ ဘရိယဉ္စ ဒါနမုခေ နိယျာတေတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဒုတိယေ အတ္တဘာဝေ တုသိတဘဝနေ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏမ္ပိ န အညဿ ကဿစိ အာစိဏ္ဏံ၊ သဗ္ဗညု-ဗောဓိသတ္တဿေဝ အာစိဏ္ဏံ။ တုသိတပုရေ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဒေဝ-တာနံ အာယာစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပဉ္စမဟာဝိလောကနံ ဝိလောကေတွာ

---

[၁] အံ ၁-၄၄၆-ဝိဋ္ဌေ။ [၂] နိပဇ္ဇနံ နာမ (သီ၊ က)

သတဿ သမ္ပဇာနဿ တုသိတပုရာ စဝိတွာ မဟာဘောဂကုလေ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏမ္ပိ န အညဿ ကဿစိ အာစိဏ္ဏံ၊ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တဿေဝ အာစိဏ္ဏံ။ တထာ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနမ္ပိ၊ သတဿ သမ္ပဇာနဿ မာတုကုစ္ဆိယံ နိဝါသောပိ၊ သတဿ သမ္ပဇာနဿ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနဒိဝသေ ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနမ္ပိ၊ သမ္ပတိဇာတဿ သတ္တပဒဝီတိဟာရဂမနမ္ပိ၊ ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တဓာရဏမ္ပိ၊ ဒိဗ္ဗဝါဠဗီဇနုက္ခေပေါပိ၊ သဗ္ဗဒိသာသု သီဟဝိလောကနံ ဝိလောကေတွာ အတ္တနာ ပဋိသမံ ကဉ္စိ သတ္တံ အဒိသွာ "အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿာ"တိ ဧဝံ သီဟနာဒနဒနမ္ပိ၊ ပရိပါကဂတေ ဉာဏေ မဟာသမ္ပတ္တိံ ပဟာယ မဟာဘိနိက္ခမနမ္ပိ၊ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နဿ မာရဝိဇယံ အာဒိံ ကတွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဒိဗ္ဗစက္ခုဝိသောဓနာနိ ကတွာ ပစ္ဆိမယာမသမယေ သဗ္ဗညုတညာဏဂုဏရာသိပဋိဝိဒ္ဓက္ခဏေ ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနမ္ပိ၊ ပဌမဓမ္မဒေသနာယ အနုတ္တရံ တိပရိဝဋ္ဋံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနမ္ပီတိ ဧဝမာဒိ သဗ္ဗံ န အညဿ ကဿစိ အာစိဏ္ဏံ၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿေဝ အာစိဏ္ဏံ။ ဧဝံ အာစိဏ္ဏမနုဿောတိပိ အစ္ဆရိယမနုဿော။

၁၇၃။ စတုတ္ထေ **ကာလကိရိယာ**တိ ဧကသ္မိံ ကာလေ ပါကဋာ ကိရိယာတိ ကာလကိရိယာ။ တထာဂတော ဟိ ပဉ္စစတ္တာလီသ ဝဿာနိ ဌတွာ တီဏိ ပိဋကာနိ ပဉ္စ နိကာယေ နဝင်္ဂံ သတ္ထုသာသနံ စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ ပကာသေတွာ မဟာဇနံ နိဗ္ဗာနနိန္နံ နိဗ္ဗာနပေါဏံ ကတွာ ယမကသာလာနမန္တရေ နိပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခုသံဃံ အာမန္တေတွာ အပ္ပမာဒေန ဩဝဒိတွာ သတော သမ္ပဇာနော အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ အယမဿ ကိရိယာ[1] ယာဝဇ္ဇတနာ ပါကဋာတိ ဧကသ္မိံ ကာလေ ပါကဋာ ကိရိယာတိ ကာလကိရိယာ။ **အနုတပ္ပါ[2] ဟောတီ**တိ အနုတာပကရာ ဟောတိ။ တတ္ထ စက္ကဝတ္တိရညော ကာလကိရိယာ ဧကစက္ကဝါဠေ ဒေဝမနုဿာနံ အနုတာပကရာ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ကာလကိရိယာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေသု ဒေဝမနုဿာနံ အနုတာပကရာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဗဟုနော ဇနဿ အနုတပ္ပါ ဟောတီ"တိ။

၁၇၄။ ပဉ္စမေ **အဒုတိယော**တိ ဒုတိယဿ ဗုဒ္ဓဿ အဘာဝါ အဒုတိယော။ စတ္တာရော ဟိ ဗုဒ္ဓါ သုတဗုဒ္ဓေါ စတုသစ္စဗုဒ္ဓေါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါတိ။ တတ္ထ ဗဟုဿုတော ဘိက္ခု **သုတဗုဒ္ဓေါ** နာမ။ ခီဏာသဝေါ **စတုသစ္စဗုဒ္ဓေါ**

၁-ကာလကိရိယာ (သျာ၊ က)　　၂-အာနုတပ္ပါ (သီ)

နာမ။ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ပါရမိယော ပူရေတွာ သာမံ ပဋိဝိဒ္ဓပစ္စေကဗောဓိဉာဏော **ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ** နာမ။ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ ဝါ အဋ္ဌ ဝါ သောဠသ ဝါ အသင်္ချေယျာနိ ပါရမိယော ပူရေတွာ တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္ထကံ မဒ္ဒိတွာ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏော **သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ** နာမ။ ဣမေသု စတူသု ဗုဒ္ဓေသု သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါဝ အဒုတိယော နာမ။ န ဟိ တေန သဒ္ဓိံ အညော သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အသဟာယောတိ အတ္တဘာဝေန ဝါ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မေဟိ ဝါ သဒိသော သဟာယော နာမ အဿ နတ္ထီတိ အသဟာယော။ "လဒ္ဓသဟာယော ခေါ ပန သော ဘဂဝါ သေခါနဉ္စေဝ ပဋိပဒါန''န္တိ ဣမိနာ ပန ပရိယာယေန သေခါ-သေခါ ဗုဒ္ဓါနံ သဟာယာ နာမ ဟောန္တိ။ **အပ္ပဋိမော**တိ ပဋိမာ ဝုစ္စတိ အတ္တဘာဝေါ၊ တဿ အတ္တဘာဝသဒိသာ အညာ ပဋိမာ နတ္ထီတိ အပ္ပဋိမော။ ယာပိ စ မနုဿာ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယာ ပဋိမာ ကရောန္တိ၊ တာသု ဝါလဂ္ဂ-မတ္တမ္ပိ ဩကာသံ တထာဂတဿ အတ္တဘာဝသဒိသံ ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထီတိ သဗ္ဗထာပိ အပ္ပဋိမော။

အပ္ပဋိသမောတိ အတ္တဘာဝေနေဝဿ ပဋိသမော နာမ ကောစိ နတ္ထီတိ အပ္ပဋိ-သမော။ **အပ္ပဋိဘာဂေါ**တိ ယေ တထာဂတေန "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ''တိ-အာဒိနာ နယေန ဓမ္မာ ဒေသိတာ၊ တေသု "န စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ၊ တယော ဝါ ပဉ္စ ဝါ"တိအာဒိနာ နယေန ပဋိဘာဂံ ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထီတိ အပ္ပဋိဘာဂေါ။ **အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော**တိ အညော ကောစိ "အဟံ ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဧဝံ ပဋိညံ ကာတုံ[1] သမတ္ထော ပုဂ္ဂလော နတ္ထီတိ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။ **အသမော**တိ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလတ္တာဝ သဗ္ဗသတ္တေဟိ အသမော။ **အသမသမော**တိ အသမာ ဝုစ္စန္တိ အတီတာနာဂတာ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါ၊ တေဟိ အသမေဟိ သမောတိ အသမသမော။

ဒွိပဒါနံ အဂ္ဂေါတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အပဒါနံ ဒွိပဒါနံ စတုပ္ပဒါနံ ဗဟုပ္ပဒါနံ ရူပီနံ အရူပီနံ သညီနံ အသညီနံ နေဝသညီနာသညီနံ သတ္တာနံ အဂ္ဂေါဝ၊ ကသ္မာ ဣဓ ဒွိပဒါနံ အဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော? သေဋ္ဌတရဝသေန။ ဣမသ္မိံ ဟိ လောကေ သေဋ္ဌော နာမ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော အပဒစတုပ္ပဒဗဟုပ္ပဒေသု န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒွိပဒေသု-ယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကတရဒွိပဒေသူတိ? မနုဿေသု စေဝ ဒေဝေသု စ။ မနုဿေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနော တိသဟဿိမဟာသဟဿိလောကဓာတုံ ဝသေ ဝတ္တေတုံ

၁-ဒါတုံ (သီ၊ သျာ)

သမဏ္ဏော ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဉပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒေဝေသု ဉပ္ပဇ္ဇမာနော ဒသသဟဿိလောက-ဓာတုံ ဝသဝတ္တီ မဟာဗြဟ္မာ ဟုတွာ ဉပ္ပဇ္ဇတိ။ သော တဿ ကပ္ပိယကာရကော ဝါ အာရာမိကော ဝါ သမ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ တတော ပရိ သေဋ္ဌတရဝသေန နိပ္ပဒါနိ အင်္ဂေါတိ ဝုတ္တော။

၁၇၅-၁၇၆။ ဆဋ္ဌာဒီသု **ကေပုဂ္ဂလဿ ဘိက္ခဝေ ပါတုဘာဝေါ မဟတော စက္ခုဿ ပါတုဘာဝေါ ဟောတီ**တိ ဘိက္ခဝေ ကေပုဂ္ဂလဿ တထာဂတဿ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပါတုဘာဝေန မဟန္တဿ စက္ခုဿ ပါတုဘာဝေါ ဟောတိ။ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ပါတုဘူတေ တံ ပါတုဘူတမေဝ ဟောတိ၊ န ဝိနာ တဿ ပါတုဘာဝေန ပါတုဘဝတိ။ **ပါတုဘာဝေါ**တိ ဉပ္ပတ္တိ နိပ္ဖတ္တိ။ ကတမဿ စက္ခုဿာတိ? ပညာစက္ခုဿ။ ကီဝရူပဿာတိ? သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝိပဿနာပညာသဒိသဿ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ သမာဓိပညာသဒိ-သဿာတိ။ **အာလောကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဉဘိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ ပညာအာလောကသဒိသောယေဝ ဟိ ထေရ အာလောကော၊ ပညာ-ဩဘာသသဒိသောယေဝ ဩဘာသော အဓိပ္ပေတော။ “မဟတော စက္ခုဿ၊ မဟတော အာလောကဿ၊ မဟတော ဩဘာသဿာ”တိ ဣမာနိ စ ပန တီဏိပိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနိ ကထိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဆန္နံ အနုတ္တရိယာနန္တိ ဉတ္တရိတရဝိရဟိတာနံ ဆန္နံ ဉတ္တမဓမ္မာနံ။ တတ္ထ ဒဿနာနုတ္တရိယံ သဝနာနုတ္တရိယံ လာဘာနုတ္တရိယံ သိက္ခာနုတ္တရိယံ ပါရိစရိယာ-နုတ္တရိယံ အနုဿတာနုတ္တရိယန္တိ ဣမာနိ ဆ အနုတ္တရိယာနိ။ ဣမေသံ ပါတု-ဘာဝေါ ဟောတီတိ အတ္ထော။ အာယသ္မာ ဟိ အာနန္ဒတ္ထေရော သာယံပါတံ တထာဂတံ စက္ခုဝိညာဏေန ဒဋ္ဌုံ လဘတိ၊ ဣဒံ **ဒဿနာနုတ္တရိယံ။** အညောပိ သောတာပန္နော ဝါ သကဒါဂါမီ ဝါ အနာဂါမီ ဝါ အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ တထာဂတံ ဒဿနာယ လဘတိ၊ ဣဒမ္ပိ ဒဿနာနုတ္တရိယံ။ အပရော ပန ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ ဒသဗလံ ဒဿနာယ လဘိတွာ တံ ဒဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပါပေတိ၊ ဣဒံ ဒဿနမေဝ နာမ၊ မူလဒဿနံ ပန ဒဿနာနုတ္တရိယံ နာမ။

အာနန္ဒတ္ထေရောယေဝ စ အဘိက္ခဏံ ဒသဗလဿ ဝစနံ သောတဝိညာဏေန သောတုံ လဘတိ၊ ဣဒံ **သဝနာနုတ္တရိယံ။** အညေပိ သောတာပန္နာဒယော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ တထာဂတဿ ဝစနံ သဝနာယ လဘန္တိ၊ ဣဒမ္ပိ သဝနာနုတ္တရိယံ။ အပရော ပန ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ

တထာဂတဿ ဝစနံ သောတုံ လဘိတွာ တံ သဝနံ ဝဓေတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပါပေတိ၊ ဣဒံ သဝနမေဝ နာမ၊ မူလသဝနံ ပန သဝနာနုတ္တရိယံ နာမ။

အာနန္ဒတ္ထေရောယေဝ စ ဒသဗလေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ၊ ဣဒံ **လာဘာနုတ္တရိယံ။** အညေပိ သောတာပန္နာဒယော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ ဒသဗလေ သဒ္ဓါပဋိလာဘံ လဘန္တိ၊ ဣဒမ္ပိ လာဘာနုတ္တရိယံ။ အပရော ပန ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ ဒသဗလေ သဒ္ဓါပဋိလာဘံ လဘိတွာ တံ လာဘံ ဝဓေတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပါပေတိ၊ အယံ လာဘောယေဝ နာမ၊ မူလလာဘော ပန လာဘာနုတ္တရိယံ နာမ။

အာနန္ဒတ္ထေရောယေဝ စ ဒသဗလဿ သာသနေ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခတိ၊ ဣဒံ **သိက္ခာနုတ္တရိယံ။** အညေပိ သောတာပန္နာဒယော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ ဒသဗလဿ သာသနေ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခန္တိ၊ ဣဒမ္ပိ သိက္ခာနုတ္တရိယံ။ အပရော ပန ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ ဒသဗလဿ သာသနေ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခိတွာ တာ သိက္ခာ ဝဓေတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပါပေတိ၊ အယံ သိက္ခာယေဝ နာမ၊ မူလသိက္ခာ ပန သိက္ခာနုတ္တရိယံ နာမ။

အာနန္ဒတ္ထေရောယေဝ စ အဘိဏှံ ဒသဗလံ ပရိစရတိ၊ ဣဒံ **ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ။** အညေပိ သောတာပန္နာဒယော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ အဘိဏှံ ဒသဗလံ ပရိစရန္တိ၊ ဣဒမ္ပိ ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ။ အပရော ပန ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ ဒသဗလံ ပရိစရိတွာ တံ ပါရိစရိယံ ဝဓေတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပါပေတိ၊ အယံ ပါရိစရိယာယေဝ နာမ၊ မူလပါရိစရိယာ ပန ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ နာမ။

အာနန္ဒတ္ထေရောယေဝ စ ဒသဗလဿ လောကိယလောကုတ္တရေ ဂုဏေ အနုဿရတိ၊ ဣဒံ **အနုဿတာနုတ္တရိယံ။** အညေပိ သောတာပန္နာဒယော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ ဒသဗလဿ လောကိယလောကုတ္တရေ ဂုဏေ အနုဿရန္တိ၊ ဣဒမ္ပိ အနုဿတာနုတ္တရိယံ။ အပရော ပန ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ ဒသဗလဿ လောကိယလောကုတ္တရေ ဂုဏေ အနုဿရိတွာ တံ အနုဿတိံ ဝဓေတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပါပေတိ၊ အယံ အနုဿတိယေဝ နာမ၊ မူလာနုဿတိ ပန အနုဿတာနုတ္တရိယံ နာမ။ ဣမာနိ ဆ အနုတ္တရိယာနိ၊ ဣမေသံ ပါတုဘာဝေါ ဟောတိ။ ဣမာနိ စ ပန ဆ အနုတ္တရိယာနိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနိ ကထိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

စတုန္နံ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ သစ္ဆိကိရိယာ ဟောတီတိ စတဿော ဟိ ပဋိသမ္ဘိဒါယော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါတိ။ တတ္ထ အတ္ထေသု ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ဓမ္မေသု ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၊ အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တာဘိလာပေ ဉာဏံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ဉာဏေသု ဉာဏံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရော ပနေတာသံ အဘိဓမ္မေ[1] အာဂတောယေဝ။ ဣမာသံ စတဿန္နံ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ပစ္စက္ခကိရိယာ ဟောတိ၊ န ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ။ တာသံ သစ္ဆိကိရိယာတိ အတ္ထော။ ဣမာပိ လောကိယလောကုတ္တရာဝ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အနေကဓာတုပဋိဝေဓောတိ "စက္ခုဓာတု ရူပဓာတူ"တိအာဒီနံ အဋ္ဌာရသန္နံ ဓာတူနံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေယေဝ ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊ န ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေနာတိ အတ္ထော။ **နာနာဓာတုပဋိဝေဓော**တိ ဧတ္ထ ဣမာဝ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော နာနာသဘာဝတော နာနာဓာတုယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယော ပနေတာသံ "နာနာသဘာဝါ ဧတာ"တိ ဧဝံ နာနာကရဏတော ပဋိဝေဓော၊ အယံ နာနာဓာတုပဋိဝေဓော နာမ။ **ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာ**တိ ဧတ္ထ **ဝိဇ္ဇာ**တိ ဖလေ ဉာဏံ၊ **ဝိမုတ္တီ**တိ တဒဝသေသာ ဖလသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။ **သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာ**တိ သောတောတိ ပဌမမဂ္ဂေါ၊ တေန သောတေန ပတ္တဗ္ဗံ ဖလန္တိ[2] သောတာပတ္တိဖလံ။ **သကဒါဂါမိဖလာ**ဒီနိ ပါကဋာနေဝ။

၁၈၇။ **အနုတ္တရန္တိ** နိရုတ္တရံ[3]။ **ဓမ္မစက္ကန္တိ** သေဋ္ဌစက္ကံ။ စက္ကသဒ္ဒေါ ဟေသ—

"စတုက္ကိ အင်္ဂသမ္ဘာရမာ၊ အင်္ဂါဟိပိ စ သောဠသ။
သောဠသာဟိ စ ဗာတ္တိံသ၊ အတြိံ့ဆံ စက္ကမာသဒေ။
ဣစ္ဆာဟတဿ ပေါသဿ၊ စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ"တိ[4]—

ဧတ္ထ ဥရစက္ကေ[5] အာဂတော။ "စက္ကသမာရုဠှာ ဇာနပဒါ ပရိယာယန္တီ"တိ[6] ဧတ္ထ ဣရိယာပထစက္ကေ။ "အထ ခေါ သော ဘိက္ခဝေ ရထကာရော ယံ တံ စက္ကံ ဆဟိ မာသေဟိ နိဋ္ဌိတံ၊ တံ ပဝတ္တေသီ"တိ[7] ဧတ္ထ ဒါရုစက္ကေ။ "အဒ္ဒသာ ခေါ ဒေါဏော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ပါဒေသု စက္ကာနိ သဟဿာရာနီ"တိ[8] ဧတ္ထ လက္ခဏစက္ကေ။ "စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ စက္ကာနိ၊ ယေဟိ သမန္နာဂတာနံ

၁-အဘိ ၂-၃၀၇–ပိဋ္ဌာဒီသု။ ၂-ပဝတ္တဖလန္တိ (သီ) ၃-အနုတ္တရိယံ (က)
၄-ခု ၅-၂၄-၁၃၂-ပိဋ္ဌေသု။ ၅-ခုရစက္ကေ (က) ၆-အံ ၁-၁၇၉၊ အံ ၂-၅၈-ပိဋ္ဌေသု။
၇-အံ ၁-၁၁၀-ပိဋ္ဌေ။ ၈-အံ-၁-၃၄၆-ပိဋ္ဌေ။

ဒေဝမနုဿာနံ စတုစက္ကံ ဝတ္တတီ”တိ[၁] ဧတ္ထ သမ္ပတ္တိစက္ကေ။ “ဒိဗ္ဗံ စက္ကရတနံ ပါတုဘဝတီ”တိ[၂] ဧတ္ထ ရတနစက္ကေ။ ဣဓ ပန ဓမ္မစက္ကေ အာဂတော။

ပဝတ္တိတန္တိ ဧတ္ထ စ ဓမ္မစက္ကံ အဘိနီဟရတိ နာမ,အဘိနီဟဋံ နာမ,ဥပ္ပါဒေတိ နာမ, ဥပ္ပါဒိတံ နာမ, ပဝတ္တေတိ နာမ, ပဝတ္တိတံ နာမာတိ အယံ ပဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကုတော ပဋ္ဌာယ ဓမ္မစက္ကံ **အဘိနီဟရတိ** နာမာတိ? ယဒါ သုမေဓပြာဟ္မဏော ဟုတွာ ကာမေသု အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ သတ္တသတကမဟာဒါနံ[၃] ဒတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စ အဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသိ၊ တတော ပဋ္ဌာယ ဓမ္မစက္ကံ အဘိနီဟရတိ နာမ။

ကုတော ပဋ္ဌာယ **အဘိနီဟဋံ** နာမာတိ? ယဒါ အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတွာ ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ မဟာဗောဓိမဏ္ဍတ္ထာယ မာနသံ ဗန္ဓိတွာ “ဗျာကရဏံ အလဒ္ဓါ န ဝုဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ ဝီရိယာဓိဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌာယ နိပန္နော ဒသဗလဿ သန္တိကာ ဗျာကရဏံ လဘိ၊ တတော ပဋ္ဌာယ ဓမ္မစက္ကံ အဘိနီဟဋံ နာမ။

ကုတော ပဋ္ဌာယ **ဥပ္ပါဒေတိ** နာမာတိ? တတော ပဋ္ဌာယ ဒါနပါရမိံ ပူရေန္တောပိ ဓမ္မစက္ကံ ဥပ္ပါဒေတိ နာမ။ သီလပါရမိံ ပူရေန္တောပိ။ပ။ ဥပေက္ခာပါရမိံ ပူရေန္တောပိ ဓမ္မစက္ကံ ဥပ္ပါဒေတိ နာမ။ ဒသ ပါရမိယော ဒသ ဥပပါရမိယော ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယော ပူရေန္တောပိ၊ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇန္တောပိ၊ ဉာတတ္ထစရိယံ ပူရေန္တောပိ ဓမ္မစက္ကံ ဥပ္ပါဒေတိ နာမ။ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ဌတွာ သတ္တသတကမဟာဒါနံ ဒတွာ ပုတ္တဒါရံ ဒါနမုခေ နိယျာတေတွာ ပါရမိကူဋံ ဂဟေတွာ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဒေဝတာဟိ အာယာစိတော ပဋိညံ ဒတွာ ပဉ္စမဟာဝိလောကနံ ဝိလောကေန္တောပိ ဓမ္မစက္ကံ ဥပ္ပါဒေတိယေဝ နာမ။ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တောပိ၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဒသသဟဿိစက္ကဝါဠံ ကမ္ပေန္တောပိ၊ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တဒိဝသေ တထေဝ လောကံ ကမ္ပေန္တောပိ၊ သမ္ပတိဇာတော သတ္တ ပဒါနိ ဂန္တွာ “အဂ္ဂေါဟမသ္မီ”တိ သီဟနာဒံ နဒန္တောပိ၊ ဧကူနတိံသ သံဝစ္ဆရာနိ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တောပိ၊ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမန္တောပိ၊ အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇန္တောပိ၊ မဟာပဓာနေ ဆဗ္ဗဿာနိ ဝီရိယံ ကရောန္တောပိ၊ သုဇာတာယ ဒိန္နံ မဓုပါယာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ သုဝဏ္ဏပါတိံ နဒိယာ ပဝါဟေတွာ သာယနှသမယေ ဗောဓိမဏ္ဍဝရဂတော ပုရတ္ထိမံ လောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော နိသီဒိတွာ သူရိယေ ဓရမာနေယေဝ မာရဗလံ ဝိဓမေတွာ

ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တောပိ၊ မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေန္တောပိ၊ ပစ္စူသကာလသမနန္တရေ ပစ္စယာကာရံ သမ္မသိတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တောပိ၊ သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကရောန္တောပိ၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ သကဒါဂါမိဖလံ အနာဂါမိမဂ္ဂံ အနာဂါမိဖလံ သစ္ဆိကရောန္တောပိ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တောပိ ဓမ္မစက္ခုံ ဥပ္ပါဒေတိယေဝ နာမ။

အရဟတ္တဖလက္ခဏေ ပန တေန ဓမ္မစက္ခုံ **ဥပ္ပါဒိတံ** နာမ။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ သကလလောကိယလောကုတ္တရဂုဏရာသိ အရဟတ္တဖလေနေဝ သဒ္ဓိံ ဣဇ္ဈတိ။ တသ္မာ တေန တသ္မိံ ခဏေ ဓမ္မစက္ခုံ ဥပ္ပါဒိတံ နာမ ဟောတိ။

ကဒါ **ပဝတ္တေတိ** နာမ? ဗောဓိမဏ္ဍေ သတ္တသတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အညာကောဏ္ဍညတ္ထေရံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တန္တံ ဒေသေန္တော ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ နာမ။

ယဒါ ပန အညာကောဏ္ဍညတ္ထေရေန ဒသဗလဿ ဒေသနာဉာဏာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တံ သဝနံ လဘိတွာ သဗ္ဗပဌမံ ဓမ္မော အဓိဂတော၊ တတော ပဋ္ဌာယ ဓမ္မစက္ကံ **ပဝတ္တိတံ** နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မစက္ကန္တိ စေတံ ဒေသနာဉာဏဿာပိ နာမံ ပဋိဝေဓဉာဏဿာပိ။ တေသု ဒေသနာဉာဏံ လောကိယံ၊ ပဋိဝေဓဉာဏံ လောကုတ္တရံ။ ကဿ ဒေသနာပဋိဝေဓဉာဏန္တိ? န အညဿ ကဿစိ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿေဝ ဒေသနာဉာဏဉ္စ ပဋိဝေဓဉာဏဉ္စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သမ္မဒေဝါတိ ဟေတုနာ နယေန ကာရဏေနေဝ။ **အနုပ္ပဝတ္တေတီ**တိ ယထာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တဿ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တော တံ အနုဂစ္ဆတိ နာမ၊ ဧဝံ ပဌမတရံ သတ္ထာရာ ပဝတ္တိတံ ထေရော အနုပ္ပဝတ္တေတိ နာမ။ ကထံ? သတ္ထာ ဟိ “စတ္တာရောမေ ဘိက္ခဝေ သတိပဋ္ဌာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော’’တိ ကထေန္တော ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ နာမ၊ ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ “စတ္တာရောမေ အာဝုသော သတိပဋ္ဌာနာ”တိ ကထေန္တော ဓမ္မစက္ကံ အနုပ္ပဝတ္တေတိ နာမ။ သမ္မပ္ပဓာနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ န ကေဝလဉ္စ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသု၊ ‘‘စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ အရိယသစ္စာနိ။ စတ္တာရောမေ ဘိက္ခဝေ အရိယဝံသာ”တိအာဒီသုပိ အယံ နယော နေတဗ္ဗောဝ။ ဧဝံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ နာမ၊ ထေရော ဒသဗလေန ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ အနုပ္ပဝတ္တေတိ နာမ။

ဧဝံ ဓမ္မစက္ကံ အနုပ္ပဝတ္တေန္တေန ပန ထေရေန ဓမ္မော ဒေသိတောပိ ပကာသိတောပိ သတ္ထာရာဝ ဒေသိတော ပကာသိတော ဟောတိ။ ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခု ဝါ ဘိက္ခုနီ ဝါ ဥပါသကော ဝါ ဥပါသိကာ ဝါ ဒေဝေါ ဝါ သက္ကော ဝါ

မာရော ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတု ပကာသေတု၊ သဗ္ဗော သော သတ္ထာရာ ဒေသိတော ပကာသိတောဝ နာမ ဟောတိ၊ သေသဇနော ပန လေခဟာရကပက္ခေ[1] ဌိတောဝ နာမ ဟောတိ။ ကထံ? ယထာ ဟိ ရညာ ဒိန္နံ ပဏ္ဏံ ဝါစေတွာ ယံ ယံ ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ တံ တံ ကမ္မံ ယေန ကေနစိ ကတမ္ပိ ကာရိတမ္ပိ ရညာ ကာရိတန္တွေဝ ဝုစ္စတိ။ မဟာရာဇာ ဝိယ ဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ရာဇပဏ္ဏံ ဝိယ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ။ ပဏ္ဏဒါနံ ဝိယ တေပိဋကေ နယမုခဒါနံ ပဏ္ဏံ ဝါစေတွာ တံတံကမ္မာနံ ကရဏံ ဝိယ စတုန္နံ ပရိသာနံ အတ္တနော ဗလေန ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပရေသံ ဒေသနာ ပကာသနာ။ တတ္ထ ယထာ ပဏ္ဏံ ဝါစေတွာ ယေန ကေနစိ ကတမ္ပိ ကာရိတမ္ပိ တံ ကမ္မံ ရညာ ကာရိတမေဝ ဟောတိ၊ ဧဝမေဝ ယေန ကေနစိ ဒေသိတောပိ ပကာသိတောပိ ဓမ္မော သတ္ထာရာ ဒေသိတော ပကာသိတောဝ နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဧကပုဂ္ဂလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၄-ဧတဒဂ္ဂဝဂ္ဂ ၁-ပဌမဝဂ္ဂ

ဧတဒဂ္ဂပဒဝဏ္ဏနာ

၁၈၈။ ဧတဒဂ္ဂေသု ပဌမဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဧတဒဂ္ဂ**န္တိ ဧတံ အဂ္ဂံ။ ဧတ္ထ စ အယံ အဂ္ဂသဒ္ဒေါ အာဒိကောဋိကောဋ္ဌာသသေဋ္ဌေသု ဒိဿတိ။ "အဇ္ဇတဂ္ဂေ သမ္မ ဒေါဝါရိက အာဝရာမိ ဒွါရံ နိဂဏ္ဌာနံ နိဂဏ္ဌီန"န္တိအာဒီသု[2] ဟိ အာဒိမှိ ဒိဿတိ။ "တေနေဝ အင်္ဂုလဂ္ဂေန တံ အင်္ဂုလဂ္ဂံ ပရာမသေယျ[3]၊ ဥစ္ဆဂ္ဂံ ဝေဠဂ္ဂ"န္တိ-အာဒီသု ကောဋိယံ။ "အမ္ဗိလဂ္ဂံ ဝါ မဓုရဂ္ဂံ ဝါ တိတ္တကဂ္ဂံ ဝါ[4]၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝိဟာရဂ္ဂေန ဝါ ပရိဝေဏဂ္ဂေန ဝါ ဘာဇေတု"န္တိအာဒီသု[5] ကောဋ္ဌာ-သေ။ "ယာဝတာ ဘိက္ခဝေ သတ္တာ အပဒါ ဝါ။ပ။ တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ"တိ[6] အာဒီသု သေဋ္ဌေ။ သွာယမိဓ ကောဋိယမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ သေဋ္ဌေပိ။ တေ ဟိ ထေရာ အတ္တနော အတ္တနော ဌာနေ ကောဋိဘူတာတိပိ အဂ္ဂါ၊ သေဋ္ဌဘူတာတိပိ။ တသ္မာ ဧတဒဂ္ဂန္တိ ဧသာ ကောဋိ ဧသော သေဋ္ဌောတိ အယ-မေတ္ထ အတ္ထော။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗသုတ္တေသု။

၁-လေခဟာရကပက္ခေ နယမုခဒါနေ (သီ) ၂-မ ၂-၄၃-ပိဋ္ဌေ။ ၃-အဘိ ၄-၂၃၇-ပိဋ္ဌေ။
၄-သံ ၃-၁၃၀-ပိဋ္ဌေ။ ၅-ဝိ ၄-၃၁၇-ပိဋ္ဌေ။ ၆-အံ ၁-၃၄၃၊ ခု ၁-၂၅၄-ပိဋ္ဌေသု။

အယဉ္စ ဧတဒဂ္ဂသန္နိက္ခေပေါ နာမ စတူဟိ ကာရဏေဟိ လဗ္ဘတိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိတော အာဂမနတော စိဏ္ဏဝသိတော ဂုဏာတိရေကတောတိ။ တတ္ထ ကောစိ ထေရော ဧကေန ကာရဏေန ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘတိ၊ ကောစိ ဒွီဟိ၊ ကောစိ တီဟိ၊ ကောစိ သဗ္ဗေဟေဝ စတူဟိပိ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဝိယ။ သော ဟိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိတောပိ မဟာပညတာယ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိ အာဂမနာဒီဟိပိ။ ကထံ? ဧကသ္မိံ ဟိ သမယေ သတ္ထာ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဝိဟရန္တော ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ တိတ္ထိယမဒ္ဒနံ[1] ယမကပါဋိဟာရိယံ ဒဿေတွာ "ကဟံ နု ခေါ ပုရိမဗုဒ္ဓါ ယမကပါဋိဟာရိယံ ကတွာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တီ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော "တာဝတိံသဘဝနေ"တိ ဉတွာ ဒွေ ပဒန္တရာနိ ဒဿေတွာ တတိယေန ပဒေန တာဝတိံသဘဝနေ ပစ္စုဋ္ဌာသိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာတော ဥဋ္ဌာယ သဒ္ဓိံ ဒေဝဂဏေန ပစ္စုဂ္ဂမနံ အဂမာသိ။ ဒေဝါ စိန္တယိံသု "သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဒေဝဂဏပရိဝုတော သဋ္ဌိယောဇနာယာမာယ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယ နိသီဒိတွာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝတိ၊ ဗုဒ္ဓါနံ နာမ နိသိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ န သက္ကာ အညေန ဧတ္ထ ဟတ္ထမ္ပိ ဌပေတု"န္တိ။ သတ္ထာပိ တတ္ထ နိသိန္နော[2] တေသံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ မဟာပံသုကူလိကော ဝိယ မုဏ္ဍပီဌကံ[3] သဗ္ဗမေဝ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလံ အဝတ္ထရိတွာ နိသီဒိ။ ဧဝံ နိသိန္နော ပန အတ္တနော ဝါ သရီရံ မဟန္တံ ကတွာ မာပေသိ၊ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလံ ဝါ ခုဒ္ဒကံ အကာသီတိ န သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ။ အစိန္တေယျော ဟိ ဗုဒ္ဓဝိသယော။ ဧဝံ နိသိန္နော ပန မာတရံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာနံ "ကုသလာ ဓမ္မာ အကုသလာ ဓမ္မာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ"တိ အဘိဓမ္မပိဋကံ ဒေသေသိ။

ပါဋိဟာရိယဋ္ဌာနေပိ သဗ္ဗာပိ ဒွါဒသယောဇနိကာ ပရိသာ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ကဟံ ဘန္တေ ဒသဗလော ဂတော"တိ ပုစ္ဆိ။ တာဝတိံသဘဝနေ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယံ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ အဘိဓမ္မကထံ[4] ဒေသေတုံ ဂတောတိ။ ဘန္တေ န မယံ သတ္ထာရံ အဒိသွာ ဂမိဿာမ၊ ကဒါ သတ္ထာ အာဂမိဿတီတိ သတ္ထု အာဂမနကာလံ ဇာနာထာတိ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ ဘာရံ ကရောထ၊ သော ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ သာသနံ အာဟရိဿတီတိ။ ကိံ ပန ထေရဿ တတ္ထ ဂန္တုံ ဗလံ နတ္ထီတိ? အတ္ထိ၊ ဝိသေသဝန္တာနံ ပန ဝိသေသံ ပဿန္တူတိ ဧဝမာဟ။ မဟာဇနော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ

၁-တိတ္ထိယမထနံ (သီ)
၂-နိသီဒန္တောဝ (သီ)
၃-ခုဒ္ဒပီဌကံ (သီ၊ က)
၄-အဘိဓမ္မပိဋကံ (သီ)

သတ္ထု သာသနံ ဂဟေတွာ အာဂမနတ္ထာယ ယာစိ။ ထေရော ပဿန္တေယေဝ မဟာဇနေ[1] ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ အန္တောသိနေရုနာ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ "ဘန္တေ မဟာဇနော တုမှာကံ ဒဿနကာမော၊ အာဂမနဒိဝသံ ဝေါ ဇာနိတုံ ဣစ္ဆတီ"တိ။ တေန ဟိ "ဣတော တေမာသစ္စယေန သင်္ကဿနဂရဒွါရေ ပဿထာ"တိဿ ဝဒေဟီတိ။ ထေရော ဘဂဝတော သာသနံ အာဟရိတွာ မဟာဇနဿ ကထေသိ။ မဟာဇနော တတ္ထေဝ တေမာသံ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ ဝသိ။ စူဠအနာထပိဏ္ဍိကော ဒွါဒသယောဇနာယ ပရိသာယ တေမာသံ ယာဂုဘတ္တံ အဒါသိ။

သတ္ထာပိ သတ္တပ္ပကရဏာနိ ဒေသေတွာ မနုဿလောကံ အာဂမနတ္ထာယ အာကပ္ပံ ဒဿေသိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဝိဿကမ္မံ[2] အာမန္တေတွာ တထာဂတဿ ဩတရဏတ္ထာယ သောပါနံ မာပေဟီတိ အာဏာပေသိ။ သော ဧကတော သောဝဏ္ဏမယံ ဧကတော ရဇတမယံ သောပါနံ မာပေတွာ မဇ္ဈေ မဏိမယံ မာပေသိ။ သတ္ထာ မဏိမယေ သောပါနေ ဌတွာ "မဟာဇနော မံ ပဿတူ"တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ အတ္တနော အာနုဘာဝေနေဝ "မဟာဇနော အဝီစိမဟာနိရယံ ပဿတူ"တိပိ အဓိဋ္ဌာသိ။ နိရယဒဿနေန စဿ ဥပ္ပန္နသံဝေဂတံ ဉတွာ ဒေဝလောကံ ဒဿေသိ။ အထဿ ဩတရန္တဿ မဟာဗြဟ္မာ ဆတ္တံ ဓာရေသိ၊ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ပတ္တံ[3] ဂဏှိ၊ သုယာမော ဒေဝရာဇာ ဒိဗ္ဗဝါဠဗီဇနိံ ဗီဇိ၊ ပဉ္စသိခေါ ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝပုတ္တော ဗေလုဝပဏ္ဍုဝီဏံ သမပညာသာယ မုစ္ဆနာဟိ မုစ္ဆိတွာ[4] ဝါဒေန္တော ပုရတော ဩတရိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတကာလေ "အဟံ ပဌမံ ဝန္ဒိဿာမိ၊ အဟံ ပဌမံ ဝန္ဒိဿာမီ"တိ မဟာဇနော အဋ္ဌာသိ။ သဟ မဟာပထဝီအက္ကမနေန ပန ဘဂဝတော နေဝ မဟာဇနော န အသီတိမဟာသာဝကာ ပဌမကဝန္ဒနံ သမ္ပာပုဏိံသု၊ ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တတ္ထေရောယေဝ ပန သမ္ပာပုဏိ။

အထ သတ္ထာ ဒွါဒသယောဇနာယ ပရိသာယ အန္တရေ "ထေရဿ ပညာနုဘာဝံ ဇာနန္တူ"တိ ပုထုဇ္ဇနပဉ္စကံ ပဉှံ အာရဘိ။ ပဌမံ လောကိယမဟာဇနော သလ္လက္ခေဿတီတိ ပုထုဇ္ဇနပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ယေ ယေ သလ္လက္ခိံသု၊ တေ တေ ကထယိံသု။ ဒုတိယံ ပုထုဇ္ဇနဝိသယံ အတိက္ကမိတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ပုထုဇ္ဇနာ တုဏှီ အဟေသုံ၊ သောတာပန္နာဝ ကထယိံသု။ တတော

၁-ပဿန္တဿေဝ မဟာဇနဿ (သီ)
၂-ဝိဿုကမ္မံ (သျာ)၊ ဝိသုကမ္မံ (က)
၃-ပတ္တစီဝရံ (သီ)
၄-မုစ္ဆေတွာ (သီ)

သောတာပန္နာနံ ဝိသယံ အတိက္ကမိတွာ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေ ပဉ္စ ပုစ္ဆိ။ သောတာပန္နော တုဏှီ အဟောသိ၊ သကဒါဂါမိနော၀ ကထယိံသု။ တေသမ္ပိ ဝိသယံ အတိက္ကမိတွာ အနာဂါမိမဂ္ဂေ ပဉ္စ ပုစ္ဆိ။ သကဒါဂါမိနော တုဏှီ အဟေသုံ၊ အနာဂါမိနော၀ ကထယိံသု။ တေသမ္ပိ ဝိသယံ အတိက္ကမိတွာ အရဟတ္တမဂ္ဂေ ပဉ္စ ပုစ္ဆိ။ အနာဂါမိနော တုဏှီ အဟေသုံ၊ အရဟန္တာ၀ ကထယိံသု။ တတော ဟေဋ္ဌိမကောဋိတော ပဋ္ဌာယ အဘိညာတေ အဘိညာတေ သာဝကေ ပုစ္ဆိ၊ တေ အတ္တနော အတ္တနော ပဋိသမ္ဘိဒါဝိသယေ ဌတွာ ကထယိံသု။ အထ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ပုစ္ဆိ၊ သေသသာဝကာ တုဏှီ အဟေသုံ၊ ထေရော၀ ကထေသိ။ တဿာပိ ဝိသယံ အတိက္ကမိတွာ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝိသယေ ပဉ္စ ပုစ္ဆိ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တုဏှီ အဟောသိ၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော၀ ကထေသိ။ ထေရဿာပိ ဝိသယံ အတိက္ကမိတွာ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ပဉ္စ ပုစ္ဆိ။ ဓမ္မသေနာပတိ အာဝဇ္ဇေန္တောပိ ပဿိတုံ န သက္ကောတိ၊ ပုရတ္ထိမပစ္ဆိမ-မုတ္တရဒက္ခိဏာ စတဿော ဒိသာ စတဿော အနုဒိသာတိ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော ပဉှုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတုံ နာသက္ခိ။

သတ္ထာ ထေရဿ ကိလမနဘာဝံ ဇာနိတွာ ''သာရိပုတ္တော ကိလမတိ၊ နယမုခမဿ ဒဿေဿာမီ''တိ ''အာဂမေဟိ တွံ သာရိပုတ္တာ''တိ ဝတွာ "နာယံ တုယှံ ဝိသယော ပဉှော၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဧသ ဝိသယော သဗ္ဗညူနံ ယသဿိန"န္တိ ဗုဒ္ဓဝိသယဘာဝံ အာစိက္ခိတွာ ''ဘူတမိဒန္တိ သာရိပုတ္တ သမနုပဿသီ''တိ[၁] အာဟ။ ထေရော "စတုမဟာဘူတိကကာယပရိဂ္ဂဟံ မေ ဘဂဝါ အာစိက္ခတီ"တိ ဥတွာ "အညာတံ ဘဂဝါ, အညာတံ သုဂတာ"တိ အာဟ။ တေသမ္ပိ ဌာနေ အယံ ကထာ ဥဒပါဒိ—မဟာပညော ဝတ ဘော သာရိပုတ္တတ္ထေရော၊ ယတြ ဟိ နာမ သဗ္ဗေဟိ အနညာတံ ပဉ္စံ ကထေသိ၊ ဗုဒ္ဓေဟိ စ ဒိန္နနယေ ဌတွာ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ပဉ္စံ ကထေသိ၊ ဣတိ ထေရဿ ပညာနုဘာဝေါ ယတ္တကံ ဌာနံ ဗုဒ္ဓါနံ ကိတ္တိသဒ္ဒေန ဖြတ္တဋ္ဌံ၊ သဗ္ဗံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဂတောတိ ဧဝံ တာဝ ထေရော **အဇ္ဈုပ္ပတ္တိတော** မဟာပညတာယ တေဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိ။

ကထံ **အာဂမနတော**? ဣမိဿာဝယေ၀ ဟိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ သတ္ထာ အာဟ— သာရိပုတ္တော န ဣဒါနေဝ ပညဝါ၊ အတီတေ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ဉာသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာပိ မဟာပညော၀ အဟောသိ—

"ယော ပဗ္ဗဇိ ဇာတိသတာနိ ပဉ္စ၊
ပဟာယ ကာမာနိ မနောရမာနိ။
တံ ဝီတရာဂံ သုသမာဟိတိန္ဒြိယံ၊
ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝန္ဒထ သာရိပုတ္တ"န္တိ။

ဧဝံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဗြူဟယမာနော ကေဿပ သမယေ ဗာရာဏသိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ တဿော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော "ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကံ မောက္ခမဂ္ဂံ ဂဝေသိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေသိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဗောဓိသတ္တော ပိ ကာသိရဋ္ဌေ ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပေါ ကာမေသု အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ပဉ္စ အဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝနမူလဖလာဟာရော ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ[၁] ဝသတိ။ သောပိ မာဏဝေါ နိက္ခမိတွာ တဿေဝ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ ပရိဝါရော မဟာ အဟောသိ ပဉ္စသတမတ္တာ ဣသယော။

အထဿ သော ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော ကေဒေသံ ပရိသံ ဂဟေတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထံ မနုဿပထံ အဂမာသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံယေဝ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ကာလံ အကာသိ။ ကာလကိရိယသမယေဝ နံ အန္တေဝါသိကာ သန္နိပတိတွာ ပုစ္ဆိံသု "အတ္ထိ တုမှေဟိ ကောစိ ဝိသေသော အဓိဂတော"တိ။ ဗောဓိသတ္တော "နတ္ထိ ကိဉ္စိ"တိ ဝတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော အာဘဿရဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ သော ကိဉ္စာပိ အာကိဉ္စညာယတနဿ လာဘီ၊ ဗောဓိသတ္တာနံ ပန အရူပါဝစရေ ပဋိသန္ဓိ နာမ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? အဘဗ္ဗဋ္ဌာနတ္တာ။ ဣတိ သော အရူပသမာပတ္တိလာဘီ သမာနောပိ ရူပါဝစရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အန္တေဝါသိကာပိဿ "အာစရိယော 'နတ္ထိ ကိဉ္စိ'တိ အာဟ၊ မောဃာ တဿ ကာလကိရိယာ"တိ န ကိဉ္စိ သက္ကာရသမ္မာနံ အကံသု။ အထ သော ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော အတိက္ကန္တေ ဝဿာဝါသေ အာဂန္တွာ "ကဟံ အာစရိယော"တိ ပုစ္ဆိ။ ကာလံ ကတောတိ။ အပိ နု အာစရိယေန လဒ္ဓဂုဏံ ပုစ္ဆိတ္ထာတိ။ အာမ ပုစ္ဆိမှာတိ။ ကိံ ဝဒေတီတိ။ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ။ မယမ္ပိ "အာစရိယေန လဒ္ဓဂုဏော နာမ နတ္ထီ"တိ နာဿ သက္ကာရသမ္မာနံ ကရိမှာတိ။ တုမှေ ဘာသိတဿ အတ္ထံ န ဇာနိတ္ထ၊ အာစရိယော အာကိဉ္စညာယတနဿ လာဘီတိ။

အထ တေ[၁] ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကဿ ကထံ န သဒ္ဒဟိံသု။ သော ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တောပိ သဒ္ဒဟာပေတုံ နာသက္ခိ။ အထ ဗောဓိသတ္တော အာဝဇ္ဇမာနော "အန္ဓဗာလော မဟာဇနော မယှံ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကဿ ကထံ န ဂဏှာတိ၊ ဣမံ ကာရဏံ ပါကဋံ ကရိဿာမီ"တိ ဗြဟ္မလောကတော ဩတရိတွာ အဿမပဒမတ္ထကေ ဌိတော အာကာသဂတောဝ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကဿ ပညာနုဘာဝံ ဝဏ္ဏေတွာ ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ—

"ပရောသဟဿမ္ပိ သမာဂတာနံ၊
ကန္ဒေယျုံ တေ ဝဿသတံ အပညာ။
ဧကောဝ သေယျော ပုရိသော သပညော၊
ယော ဘာသိတဿ ဝိဇာနာတိ အတ္ထ"န္တိ[၂]။

ဧဝံ ဣသိဂဏံ သညာပေတွာ ဗောဓိသတ္တော ဗြဟ္မလောကမေဝ ဂတော သေသဣသိဂဏောပိ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဟုတွာ ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော ဇာတော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သမ္ဗုဒ္ဓတံ ပတ္တော၊ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဇာတော၊ သေသာ ဣသယော ဗုဒ္ဓပရိသာ ဇာတာတိ ဧဝံ အတီတေပိ သာရိပုတ္တော မဟာပညောဝ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဇာနိတုံ သမတ္ထောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣဒမေဝ စ ပုထုဇ္ဇနပဉ္စကံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ—

"ပရောသတဉ္စေပိ သမာဂတာနံ၊
ဈာယေယျုံ တေ ဝဿသတံ အပညာ။
ဧကောဝ သေယျော ပုရိသော သပညော၊
သော ဘာသိတဿ ဝိဇာနာတိ အတ္ထ"န္တိ[၃]—

ဣမမ္ပိ ဇာတကံ ကထေသိ။ တဿ ပုရိမဇာတကေ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပရမ္ပိ ဣဒမေဝ ပုထုဇ္ဇနပဉ္စကံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ—

"ယေ သညိနော တေပိ ဒုဂ္ဂတာ၊ ယေပိ အသညိနော တေပိ ဒုဂ္ဂတာ။
ဧတံ ဥဘယံ ဝိဝဇ္ဇယ၊ တံ သမာပတ္တိသုခံ အနင်္ဂဏ"န္တိ[၄]—

၁-အဝသေသာ (သီ)
၂-ခု ၅-၂၃-ဝိဋ္ဌေ ဇာတကေ။
၃-ခု ၅-၂၄-ဝိဋ္ဌေ ဇာတကေ။
၄-ခု ၅-၃၁-ဝိဋ္ဌေ။

ဣမံ အနင်္ဂဏဇာတကံ ကထေသိ။ တတ္ထ စ အာစရိယော ကာလံ ကရောန္တော အန္တေဝါသိကေဟိ ပုဋ္ဌော "နေဝသညီ နာသညီ"တိ အာဟ။ သေသံ ပုဗ္ဗနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပရမ္ပိ ဣဒမေဝ ပုထုဇ္ဇနပဉ္စကံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ—

"စန္ဒာဘံ သူရိယာဘဉ္စ၊ ယောဓ ပညာယ ဂါဓတိ။
အဝိတက္ကေန ဈာနေန၊ ဟောတိ အာဘဿရူပဂေါ"တိ[၁]—

ဣဒံ စန္ဒာဘဇာတကံ ကထေသိ။ တတ္ထာပိ အာစရိယော ကာလံ ကရောန္တော အန္တေဝါသိကေဟိ ပုဋ္ဌော ''ဩဒါတကသိဏံ စန္ဒာဘံ နာမ၊ ပီတကသိဏံ သူရိယာဘံ နာမာတိ တံ ဥဘယံ ယော ပညာယ ဂါဓတိ ပဝိသတိ ပက္ခန္ဒတိ၊ သော အဝိတက္ကေန ဒုတိယဇ္ဈာနေန အာဘဿရူပဂေါ ဟောတိ၊ တာဒိသော အဟ''န္တိ သန္ဓာယ ''စန္ဒာဘံ သူရိယာဘ''န္တိ အာဟ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒမေဝ စ ပုထုဇ္ဇနပဉ္စကံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ—

"အာသီသေထေဝ ပုရိသော၊ န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော။
ပဿာမိ ဝေါဟံ အတ္တာနံ၊ ယထာ ဣစ္ဆိံ တထာ အဟု။

အာသီသေထေဝ ပုရိသော၊ န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော။
ပဿာမိ ဝေါဟံ အတ္တာနံ၊ ဥဒကာ ထလမုဗ္ဘတံ။

ဝါယမေထေဝ ပုရိသော၊ န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော။
ပဿာမိ ဝေါဟံ အတ္တာနံ၊ ယထာ ဣစ္ဆိံ တထာ အဟု။

ဝါယမေထေဝ ပုရိသော၊ န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော။
ပဿာမိ ဝေါဟံ အတ္တာနံ၊ ဥဒကာ ထလမုဗ္ဘတံ။

ဒုက္ခူပနီတောပိ နရော သပညော၊
အာသံ န ဆိန္ဒေယျ သုခါဂမာယ။
ဗဟူ ဟိ ဖဿာ အဟိတာ ဟိတာ စ၊
အဝိတက္ကိတာ မစ္စုမုပဗ္ဗဇန္တိ[၂]။

အစိန္တိတမ္ပိ ဘဝတိ၊ စိန္တိတမ္ပိ ဝိနဿတိ။
န ဟိ စိန္တာမယာ ဘောဂါ၊ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ။

၁-ခု ၅-၃၁-ပိဋ္ဌေ။

၂-မစ္စုမုခံ ဝဇန္တိ (သျာ)

သရဘံ ဂိရိဒုဂ္ဂသ္မိံ၊ ယံ တွံ အနုသရိ ပုရေ။
အလီနစိတ္တဿ တုဝံ[1]၊ ဝိက္ကန္တ’မနုဇီဝသိ။

ယော တံ ဝိဒုဂ္ဂါ နရကာ သမုဒ္ဓရိ၊
သိလာယ ယောဂ္ဂံ သရဘော ကရိတွာ။
ဒုက္ခူပနီတံ မစ္စုမုခါ ပမောစယိ၊
အလီနစိတ္တံ တ မိဂံ ဝဒေသိ။

ကိံ တွံ နု[2] တတ္ထေဝ တဒါ အဟောသိ၊
ဥဒါဟု တေ ကောစိ နံ ဧတဒက္ခာ။
ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒ္ဒေါ နု’သိ သဗ္ဗဒဿီ၊
ဉာဏံ နု တေ ဗြာဟ္မဏ ဘိံသရူပံ။

န စေဝဟံ တတ္ထ တဒါ အဟောသိံ၊
န စာပိ မေ ကောစိ နံ ဧတဒက္ခာ။
ဂါထာပဒါနဉ္စ သုဘာသိတာနံ၊
အတ္ထံ တ’ဒါနေန္တိ ဇနိန္ဒ ဓီရာ”တိ[3]—

ဣမံ တေရသနိပါတေ သရဘဇာတကဉ္စ ကထေသိ။ ဣမာနိ ပန ပဉ္စပိ ဇာတကာနိ အတီတေပိ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ မယှံ ပုစ္ဆိတွာ ဇာနာတီတိ သတ္ထာရာ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပညာ-နုဘာဝပ္ပကာသနတ္ထမေဝ ကထိတာနီတိ ဧဝံ အာဂမနတောပိ ထေရော မဟာပညတာယ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိ။

ကထံ **စိဏ္ဏဝသိတော**တိ? စိဏ္ဏံ ကိရေတံ ထေရဿ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဓမ္မံ ကထေန္တော စတ္တာရိ သစ္စာနိ အမုဉ္စိတွာ ကထေတီတိ ဧဝံ စိဏ္ဏဝသိတောပိ ထေရော မဟာပညတာယ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိ။

ကထံ **ဂုဏာတိရေကတော**တိ? ဌပေတွာ ဟိ ဒသဗလံ အညော ကောစိ ဧကသာဝကောပိ မဟာပညတာယ ဓမ္မသေနာပတိနာ သဒိသော နာမ နတ္ထီတိ ဧဝံ ဂုဏာတိရေကတောပိ ထေရော မဟာပညတာယ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိ။

ယထာ စ သာရိပုတ္တတ္ထေရော၊ ဧဝံ **မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရောပိ** သဗ္ဗေဟေဝ စတူဟိပိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိ။ ကထံ? ထေရော ဟိ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ နန္ဒောပနန္ဒသဒိသမ္ပိ နာဂရာဇာနံ ဒမေသီတိ ဧဝံ

၁-အလီနစိတ္တံ တဿ တွံ (သီ) ၂-တွံ နု (သီ) ၃-ခု ၅-၂၇၂-ပိဋ္ဌေ။

တာဝ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိတော လဘိ။ နပနေသ ဧဒ္ဒါနေဝ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ၊ အတီတေ ပဥ္စ ဇာတိသတာနိ ဧသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတောပိ မဟိဒ္ဓိကော မဟာ-နုဘာဝေါ အဟောသိတိ။

ယော ပဗ္ဗဇီ ဇာတိသတာနိ ပဥ္စ၊
ပဟာယ ကာမာနိ မနောရမာနိ။
တံ ဝီတရာဂံ သုသမာဟိတိန္ဒြိယံ၊
ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝန္ဒထ မောဂ္ဂလ္လာနန္တိ။

ဧဝံ အာဂမနတောပိ လဘိ။ ဗိဏ္ဍုံ စေတံ ထေရဿ နိရယံ ဂန္တွာ အတ္တနော ဧဒ္ဓိဗလေန နိရယသတ္တာနံ အဿာသဇနနတ္ထံ သီတံ အမိဋ္ဌာယ စက္ကမတ္တံ ပဒုမံ မာပေတွာ ပဒုမကဏ္ဏိကာယံ နိသီဒိတွာ ဓမ္မကထံ ကထေတိ၊ ဒေဝ-လောကံ ဂန္တွာ ဒေဝသံဃံ ကမ္မဂတိံ ဇာနာပေတွာ သစ္စကထံ ကထေတိတိ ဧဝံ ဗိဏ္ဍုဝသိတော လဘိ။ ဣပေတွာ စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အညော သာဝကော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဝိယ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ နတ္ထီတိ ဧဝံ ဂုဏာတိ-ရေကတော လဘိ။

ယထာ စေသ၊ ဧဝံ **မဟာကဿပတ္ထေရောပိ** သဗ္ဗေဟေဝိမေဟိ ကာရဏေဟိ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိ။ ကထံ? သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟိ ထေရဿ တိဂါဝုတံ မဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ တီဟိ ဩဝါဒေဟိ ဥပသမ္ပာဒေတွာ စီဝရံ ပရိဝတ္တေတွာ အဒါသိ။ တသ္မိံ သမယေ မဟာပထဝီ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ ကမ္ပိ၊ မဟာဇနဿ အဗ္ဘန္တရေ ထေရဿ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဂတော။ ဧဝံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ-တော လဘိ။ န စေသ ဧဒ္ဒါနေဝ ဓုတဝါဒေါ၊ အတီတေ ပဥ္စ ဇာတိသတာနိ ဧသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတောပိ ဓုတဝါဒေါ အဟောသိ။

ယော ပဗ္ဗဇီ ဇာတိသတာနိ ပဥ္စ၊
ပဟာယ ကာမာနိ မနောရမာနိ။
တံ ဝီတရာဂံ သုသမာဟိတိန္ဒြိယံ၊
ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝန္ဒထ မဟာကဿပန္တိ။

ဧဝံ အာဂမနတောပိ လဘိ။ ဗိဏ္ဍုံ စေတံ ထေရဿ ဓုတပရိသမုဇ္ဇဂတော ဓမ္မံ ကထေန္တော ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ အဝိဇဟိတွာဝ ကထေတိတိ ဧဝံ ဗိဏ္ဍု-ဝသိတော လဘိ။ ဣပေတွာ စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အညော သာဝကော ထေရဿဟိ ဓုတဂုဏေဟိ မဟာကဿပသဒိသော နတ္ထီတိ ဧဝံ ဂုဏာတိရေကတော

လာဘီ။ ဣမိနာဝ နိယာမေန တေသံ တေသံ ထေရာနံ ယထာလာဘတော ဂုဏေ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဂုဏဝသေနေဝ ဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ယထာ နာမ ရာဇာ စက္ကဝတ္တိ စက္ကရတနာနုဘာဝေန စက္ကဝါဠဂဗ္ဘေ ရဇ္ဇသိရိံ[၁] ပတွာ "ပတ္တဗ္ဗံ မေ ပတ္တံ၊ ကိံ မေ ဣဒါနိ မဟာဇနေန ဩလောကိတေနာ"တိ န အပ္ပေါဿုက္ကော ဟုတွာ ရဇ္ဇသိရိံယေဝ အနုဘောတိ၊ ကာလေန ပန ကာလံ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗေ နိဂ္ဂဏှာတိ၊ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗေ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ ဌာနန္တရေသု စ ဌပေတဗ္ဗ-ယုတ္တကေ ဌာနန္တရေသု ဌပေတိ၊ ဧဝမေဝံ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ အဓိဂတဿ သဗ္ဗညုတညာဏဿ အာနုဘာဝေန အနုပ္ပတ္တဓမ္မရဇ္ဇော ဓမ္မရာဇာပိ "ကိံ မေ ဣဒါနိ လောကေန ဩလောကိတေန၊ အနုတ္တရံ ဖလသမာပတ္တိသုခံ အနု-ဘဝိဿာမီ"တိ အပ္ပေါဿုက္ကတံ အနာပဇ္ဇိတွာ စတုပရိသမဇ္ဈေ ပညတ္တဝရ-ဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဗြဟ္မဿရံ နိစ္ဆာရေတွာ ဓမ္မံ ဒေသယမာနော နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗယုတ္တေ ကဏှဓမ္မေ ပုဂ္ဂလေ သိနေရုပါဒေ[၂] ပက္ခိပန္တော ဝိယ အပါယဘယသန္တဇ္ဇနေန နိဂ္ဂဟေတွာ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗယုတ္တေ ကလျာဏဓမ္မေ ပုဂ္ဂလေ ဥက္ခိပိတွာ ဘဝဂ္ဂေ နိသီဒါပေန္တော ဝိယ ပဂ္ဂဏှိတွာ ဌာနန္တရေသု ဌပေတဗ္ဗယုတ္တကေ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရာဒယော သာဝကေ ယာထာဝသရသဂုဏဝသေနေဝ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော **ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ရတ္တညူနံ၊ ယဒိဒံ အညာသိကောဏ္ဍညော**တိအာဒိမာဟ။

အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဝတ္ထု

တတ္ထ **ဧတဒဂ္ဂန္တိ** ပဒံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ရတ္တညူနန္တိ** ရတ္တိယော ဇာနန္တာနံ။ ဌပေတွာ ဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အညော သာဝကော အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေ-ရတော ပဌမတရံ ပဗ္ဗဇိတော နာမ နတ္ထီတိ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ထေရော စိရကာလံ ရတ္တိယော ဇာနာတီတိ ရတ္တညူ။ သဗ္ဗပဌမံ ဓမ္မဿ ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ယဒါ တေန ဓမ္မော ပဋိဝိဒ္ဓေါ၊ စိရကာလတော ပဋ္ဌာယ တံ ရတ္တိံ ဇာနာတီတိပိ ရတ္တညူ။ အပိစ ခီဏာသဝါနံ ရတ္တိဒိဝသပရိစ္ဆေဒေါ ပါကဋော ဟောတိ၊ အယဉ္စ ပဌမခီဏာသဝေါတိ ဧဝမ္ပိ ရတ္တညူနံ သာဝကာနံ အယမေဝ အဂ္ဂေါ ပုရိမကောဏ္ဍညဘူတော သေဋ္ဌော။ တေန ဝုတ္တံ "ရတ္တညူနံ ယဒိဒံ အညာသိ-ကောဏ္ဍညော"တိ။

၁-စက္ကဝတ္တိသိရိံ (သီ)

၂-သိနေရုပါဒေ (သီ၊ သျာ)

ဧတ္ထ စ **ယဒိဒ**န္တိ နိပါတော၊ တဿ ထေရံ အပေက္ခိတွာ ယော သောတိ, အဂ္ဂသဒ္ဒံ အပေက္ခိတွာ ယံ တန္တိ အတ္ထော။ **အညာသိကောဏ္ဍညော**တိ ဉာတကောဏ္ဍညော ပဋိဝိဒ္ဓကောဏ္ဍညော။ တေနေဝါဟ "အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော, အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညောတိ။ ဣတိ ဟိဒံ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ အညာသိကောဏ္ဍညောတွေဝ နာမံ အဟောသိ"တိ[၁]။

အယံ ပန ထေရော ကတရဗုဒ္ဓကာလေ ပုဗ္ဗပတ္ထနံ အဘိနီဟာရံ အကာသိ၊ ကဒါ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကဒါနေန ပဌမံ ဓမ္မော အဓိဂတော၊ ကဒါ ဌာနန္တရေ ဌပိတောတိ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗေသုပိ တေဒဂ္ဂေသု ပဉှကမ္မံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ဣမဿ တာဝ ထေရဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—ဣတော ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ပဒုမုတ္တရော နာမ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥဒပါဒိ၊ တဿ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏဿ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကတော ဥဋ္ဌဟန္တဿ မဟာပထဝိယံ ဌပေတုံ ပါဒေ ဥက္ခိတ္တမတ္တေ ပါဒသမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထံ မဟန္တံ ပဒုမပုပ္ဖံ ဥဂ္ဂဉ္ဆိ၊ တဿ ဓုရပတ္တာနိ နဝုတိဟတ္ထာနိ ဟောန္တိ၊ ကေသရံ တိံသဟတ္ထံ၊ ကဏ္ဏိကာ ဒွါဒသဟတ္ထာ၊ ပါဒေန ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ ဧကာဒသဟတ္ထံ။ တဿ ပန ဘဂဝတော သရီရံ အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ။ တဿ ပဒုမကဏ္ဏိကာယ ဒက္ခိဏပါဒေ ပတိဋ္ဌဟန္တေ မဟာတုမ္ဗမတ္တာ ရေဏု ဥဂ္ဂန္တွာ သရီရံ ဩကိရမာနာ ဩတရိ၊ ဝါမပါဒဿ ဌပနကာလေပိ တထာရူပံယေဝ ပဒုမံ ဥဂ္ဂန္တွာ ပါဒံ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ တတောပိ ဥဂ္ဂန္တွာ ဝုတ္တပ္ပမာဏာဝ ရေဏု သရီရံ ဩကိရိ။ တံ ပန ရေဏုံ အဘိဘဝမာနာ တဿ ဘဂဝတော သရီရပ္ပဘာ နိက္ခမိတွာ ယန္တနာဠိကာယ ဝိဿဋ္ဌသုဝဏ္ဏရသဓာရာ ဝိယ သမန္တာ ဒွါဒသယောဇနဋ္ဌာနံ ဩဘာသံ အကာသိ။ တတိယပါဒုဒ္ဓရဏကာလေ ပဌမုဂ္ဂတံ ပဒုမံ အန္တရဓာယိ၊ ပါဒသမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထံ အညံ နဝံ ပဒုမံ ဥဂ္ဂဉ္ဆိ။ ဣမိနာဝ နိယာမေန ယတ္ထ ယတ္ထ ဂန္တုကာမော ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထပိ[၂] မဟာပဒုမံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ တေနေဝဿ "ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ"တိ နာမံ အဟောသိ။

ဧဝံ သော ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရော မဟာဇနဿ သင်္ဂဟတ္ထာယ ဂါမနိဂမရာဇဓာနီသု ဘိက္ခာယ စရန္တော ဟံသဝတီနဂရံ သမ္ပာပုဏိ။ တဿ အာဂတဘာဝံ သုတွာ ပိတာ မဟာရာဇာ

၁-သံ ၃-၃၇၁၊ ဝိ ၃-၁၇-ပိဋ္ဌေသု။

၂-ပဒေ ပဒေ (သီ၊ သျာ)

ပစ္စုဂ္ဂမနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ ဒေသနာပရိယော-သာနေ ကေစိ သောတာပန္နာ ကေစိ သကဒါဂါမိ ကေစိ အနာဂါမိ ကေစိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ ရာဇာ သွာတနာယ ဒသဗလံ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ ကာလံ အာရောစာပေတွာ ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရဿ ဘဂဝတော သက-နိဝေသနေ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဘတ္တာနုမောဒနံ ကတွာ ဝိဟာရမေဝ ဂတော။ ဧတေနေဝ နိယာမေန ပုနဒိဝသေ နာဂရာ၊ ပုနဒိဝသေ ရာဇာတိ ဒီဃမဒ္ဓါနံ ဒါနံ အဒံသု။

တသ္မိံ ကာလေ အယံ ထေရော ဟံသဝတီနဂရေ ဂဟပတိမဟာသာလ-ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဧကဒိဝသံ ဗုဒ္ဓါနံ ဓမ္မဒေသနာကာလေ ဟံသဝတီနဂရ-ဝါသိနော ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထေ ယေန ဗုဒ္ဓေါ၊ ယေန ဓမ္မော၊ ယေန သံဃော၊ တန္နိန္နေ တပ္ပေါဏေ တပ္ပဗ္ဘာရေ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ တေန မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ဓမ္မဒေသနဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တသ္မိံ စ သမယေ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ အတ္တနော သာသနေ ပဌမံ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သော ကုလ-ပုတ္တော တံ ကာရဏံ သုတွာ "မဟာ ဝတာယံ ဘိက္ခု၊ ဌပေတွာ ကိရ ဗုဒ္ဓံ အညော ဣမိနာ ပဌမတရံ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မော နာမ နတ္ထိ။ အဟော ဝတာဟမ္ပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပဌမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈနသမတ္ထော ဘဝေယျ"န္တိ စိန္တေတွာ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ "သွေ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ"တိ နိမန္တေသိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။

သော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သကနိဝေသနံ ဂန္တွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဗုဒ္ဓါနံ နိသဇ္ဇနဋ္ဌာနံ ဂန္ဓဒါမမာလာဒါမာဒီဟိ[1] အလင်္ကရိတွာ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒါပေတွာ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကနိဝေသနေ ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရဿ ဘဂဝတော ဝိစိတြယာ-ဂုခဇ္ဇကပရိဝါရံ နာနာရသသူပဗျဉ္ဇနံ ဂန္ဓသာလိဘောဇနံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စ-ပရိယောသာနေ တိစီဝရပဟောနကေ ဝဂ်ပဋ္ဋေ[2] တထာဂတဿ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ စိန္တေသိ "နာဟံ ပရိတ္တကဿ ဌာနဿတ္ထာယ စရာမိ၊ မဟန္တံ ဌာနံ ပတ္ထေန္တော စရာမိ၊ န ခေါ ပန သက္ကာ ဧကမေဝ ဒိဝသံ ဒါနံ ဒတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတု"န္တိ "အနုပဋိပါဋိယာ သတ္တ ဒိဝသာနိ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပတ္ထေဿာမီ"တိ။ သော ဧတေနေဝ နိယာမေန သတ္တ ဒိဝသာနိ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဒုဿကောဋ္ဌာဂါရံ ဝိဝရာပေတွာ ဥတ္တမသုခုမဝတ္ထံ ဗုဒ္ဓါနံ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ ဘိက္ခုသတသဟဿံ တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေတွာ

၁-ဂန္ဓမာလာဒါမာဒီဟိ (သီ) ၂-ဝတ္ထယုဂေ (သျာ၊ က)

တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ“ဘန္တေ ယော တုမှေဟိ ဥတော သတ္တဒိဝသမတ္တကေ ဘိက္ခု တေဒင်္ဂေ ဌပိတော၊ အဟမ္ပိ သော ဘိက္ခု ဝိယ အနာဂတေ ဥပ္ပန္နေ နက-ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဌမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထော ဘဝေယျံ”န္တိ ဝတွာ သတ္တု ပါဒမူလေ သီသံ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။

သတ္ထာ တဿ ဝစနံ သုတွာ “ဣမိနာ ကုလပုတ္တေန မဟာအဓိကာရော ကတော၊ သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခေါ တေဿ အယံ ပတ္ထနာ နော”တိ အနာဂတံသ-ဉာဏံ ပေသေတွာ အာဝဇ္ဇေန္တော ‘‘သမိဇ္ဈိဿတီ’’တိ ပဿိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ အတီတံ ဝါ အနာဂတံ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ အာရဗ္ဘ အာဝဇ္ဇေန္တာနံ အာဝရဏံ နာမ နတ္ထိ၊ အနေကကပ္ပကောဋိသတသဟဿန္တရမ္ပိ[၁] စ အတီတံ ဝါ အနာဂတံ ဝါ စက္ကဝါဠသဟဿန္တရမ္ပိ[၂] စ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ အာဝဇ္ဇနပဋိဗဒ္ဓမေဝ မနသိကာရပဋိဗဒ္ဓ-မေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ အပ္ပဋိဝတ္တိယေန[၃] ဉာဏေန သော ဘဂဝါ ဣဒံ အဒ္ဒသ “အနာဂတေ သတသဟဿကပ္ပပရိယောသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဒါ ဣမဿ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈိဿတီ’’တိ။ အထ နံ ဧဝမာဟ “အမ္ဘော ကုလပုတ္တ အနာဂတေ သတသဟဿကပ္ပပရိယောသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တွံ တဿ ပဌမက-ဓမ္မဒေသနာယ တေပရိဝဋ္ဋဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တန္တပရိယောသာနေ အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သဟဿနယသမ္ပန္နေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌ-ဟိဿသီ”တိ။

ဣတိ သတ္ထာ တံ ကုလပုတ္တံ ဗျာကရိတွာ စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ ဒေသေတွာ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တဿ ပရိနိဗ္ဗုတဿ သရီရံ သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓော ဝိယ ဧကဃနံ အဟောသိ၊ သရီရစေတိယံ ပနဿ ဗျာမမေဒ္ဓ သတ္တယောဇနိကံ အကံသု။ ဣဋ္ဌကာ သုဝဏ္ဏမယာ အဟေသုံ၊ ဟရိတာလမနောသိလာယ မတ္တိကာကိစ္စံ, တေလေန ဥဒကကိစ္စံ သာဓယိံသု။ ဗုဒ္ဓါနံ ဓရမာနကာလေ သရီရပ္ပဘာ ဒွါဒသယောဇနိကံ ဖရိ၊ ပရိနိဗ္ဗုတာနံ ပန တေသံ ရသ္မိ နိက္ခမိတွာ သမန္တာ ယောဇနသတံ အဇ္ဈောတ္ထရိ။

အယံ သေဋ္ဌိ ဗုဒ္ဓါနံ သရီရစေတိယံ ပရိဝါရေတွာ သဟဿရတနဂ္ဃိယာနိ ကာရေသိ။ စေတိယပတိဋ္ဌာပနဒိဝသေ အန္တောစေတိယေ ရတနဃရံ ကာရေသိ။ သော ဝဿသတသဟဿံ မဟန္တံ ဒါနာဒိမယံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တဿေဝ

၁-....သတသဟဿန္တရိတမ္ပိ (သီ) ၂-စက္ကဝါဠသဟဿန္တရိတမ္ပိ (သီ)
၃-အပ္ပဋိဟတတ္တိယေန (က)

နဝနဝုတိ ကပ္ပသဟဿာနိ နဝ ကပ္ပသတာနိ နဝ စ ကပ္ပါ သမတိက္ကန္တာ။ ဧတ္တကဿ ကာလဿ အစ္စယေန ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ အယံ ကုလပုတ္တော ဗန္ဓုမတီနဂရဿ ဒွါရသမီပေ ဂါမေ[1] ကုဋုမ္ဗိယဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော။ တဿ **မဟာကာလော**တိ[2] နာမံ အဟောသိ၊ ကနိဋ္ဌဘာတာ ပနဿ စူဠ-ကာလော နာမ။

တသ္မိံ သမယေ ဝိပဿီ ဗောဓိသတ္တော တုသိတပုရာ စဝိတွာ ဗန္ဓုမတီနဂရေ ဗန္ဓုမဿ ရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တော။ အနုက္ကမေန သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ မဟာဗြဟ္မုနာ အာယာစိတော “ကဿ နု ခေါ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ အတ္တနော ကနိဋ္ဌံ ခဏ္ဍံ နာမ ရာဇကုမာရံ တိဿဉ္စ ပုရောဟိတပုတ္တံ “ပဌမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထာ”တိ ဒိသွာ “တေသဉ္စ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ၊ ပိတု စ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီ”တိ ဗောဓိမဏ္ဍတော အာကာသေနေဝ အာဂန္တွာ ခေမေ မိဂဒါယေ ဩတရိတွာ တေ ပက္ကောသာပေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ တေ ဒွေပိ ဇနာ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

အထာပရေပိ ဗောဓိသတ္တကာလေ အနုပဗ္ဗဇိတာ စတုရာသီတိသဟဿာ ကုလပုတ္တာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ သတ္ထာ နံ တတ္ထေဝ ခဏ္ဍတ္ထေရံ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနေ, တိဿတ္ထေရံ ဒုတိယသာဝကဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ ရာဇာပိ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ “ပုတ္တံ ပဿိဿာမီ”တိ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ တီသု သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

သော ပါသာဒဝရဂတော နိသီဒိတွာ စိန္တေသိ “မယှံ ဇေဋ္ဌပုတ္တော နိက္ခမိတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော၊ ဒုတိယပုတ္တော မေ အဂ္ဂသာဝကော၊ ပုရောဟိတပုတ္တော ဒုတိယသာဝကော။ ဣမေ စ အဝသေသဘိက္ခူ ဂိဟိကာလေပိ မယှံ ပုတ္တမေဝ ပရိဝါရေတွာ ဝိစရိံသု၊ ဣမေ ပုဗ္ဗေပိ ဒါနိပိ မယှမေဝ ဘာရာ၊ အဟမေဝ တေ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ၊ အညေသံ ဩကာသံ န ဒဿာမီ”တိ ဝိဟာရဒွါရကောဋ္ဌကတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ရာဇဂေဟဒွါရာ ဥဘောသု ပဿေသု ခဒိရပါကာရံ ကာရေတွာ ဝတ္ထေဟိ ပဋိစ္ဆာဒါပေတွာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကဝိစိတ္တံ သမောလမ္ဗိတတာလက္ခန္ဓမတ္တဝိဝိဓပုပ္ဖဒါမဝိတာနံ ကာရေတွာ

၁-ဒွါရဂါမေ (သီ) ၂-မဟာကာဠောတိ (သီ)

ဟေဋ္ဌာဘူမိံ ဝိဝိတ္တတ္ထရဏေဟိ သန္ထရာပေတွာ အန္တော ဥဘောသု ပဿေသု မာလာဂစ္ဆကေသု ပုဏ္ဏဃဋေ[1] သကလမဂ္ဂဝါသတ္ထာယ စ ဂန္ဓန္တရေသု[2] ပုပ္ဖါနိ ပုပ္ဖန္တရေသု[3] ဂန္ဓေ စ ဌပါပေတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစာပေသိ။ ဘဂဝါ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော အန္တောသာဏိယာဝ ရာဇဂေဟံ ဂန္တွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ပစ္စာဂစ္ဆတိ။ အညော ကောစိ ဒဋ္ဌုမ္ပိ န လဘတိ၊ ကုတော ပန ဘိက္ခံ ဝါ ဒါတုံ ပူဇံ ဝါ ကာတုံ။

နာဂရာ စိန္တေသုံ "အဇ္ဇ သတ္ထု လောကေ ဥပ္ပန္နဿ သတ္တမာသာဓိကာနိ သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ၊ မယဉ္စ ဒဋ္ဌုမ္ပိ န လဘာမ၊ ပဂေဝ ဘိက္ခံ ဝါ ဒါတုံ ပူဇံ ဝါ ကာတုံ ဓမ္မံ ဝါ သောတုံ။ ရာဇာ 'မယှံ ဧဝ ဗုဒ္ဓေါ, မယှံ ဓမ္မော, မယှံ သံဃော'တိ မမာယိတွာ သယမေဝ ဥပဋ္ဌဟတိ။ သတ္ထာ စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သဒေဝကဿ လောကဿ အတ္ထာယ ဥပ္ပန္နော၊ န ရညောယေဝ အတ္ထာယ။ န ဟိ ရညောယေဝ နိရယော[4] ဥဏှော၊ အညေသံ နီလုပ္ပလဝနသဒိသော။ တသ္မာ ရာဇာနံ ဧဝံ ဝဒါမ 'သစေ နော သတ္ထာရံ ဒေတိ၊ ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ဒေတိ၊ ရညာ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတွာ သံဃံ ဂဟေတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောမ။ န သက္ကာ ခေါ ပန သုဒ္ဓနာဂရေဟေဝ ဧဝံ ကာတုံ၊ ဧကံ ဇေဋ္ဌကပုရိသမ္ပိ ဂဏှာမာ'တိ" သေနာပတိံ ဥပသင်္ကမိတွာ တဿ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ "သာမိ ကိံ အမှာကံ ပက္ခော ဟောဟိသိ၊ ဥဒါဟု ရညော"တိ အာဟံသု။ သော အာဟ "တုမှာကံ ပက္ခော ဟောမိ၊ အပိစ ခေါ ပန ပဌမဒိဝသော မယှံ ဒါတဗ္ဗော"တိ။ တေ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။

သော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ "နာဂရာ ဒေဝ တုမှာကံ ကုပိတာ"တိ အာဟ။ ကိမတ္ထံ တာတာတိ။ သတ္ထာရံ ကိရ တုမှေဝ ဥပဋ္ဌဟထ၊ အမှေ န လဘာမာတိ။ သစေ ဣဒါနိပိ လဘန္တိ[5]၊ န ကုပ္ပန္တိ။ အလဘန္တာ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတုကာမာ ဒေဝါတိ။ ယုဇ္ဈာမိ တာတ၊ န ဘိက္ခုသံဃံ ဒေမီတိ။ ဒေဝ တုမှာကံ ဒါသာ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈာမာတိ ဝဒန္တိ၊ တုမှေ ကံ ဂဏှိတွာ ယုဇ္ဈိဿထာတိ။ နနု တွံ သေနာပတီတိ။ နာဂရေဟိ ဝိနာ အသမတ္ထော အဟံ ဒေဝါတိ။ တတော ရာဇာ "ဗလဝန္တော နာဂရာ၊ သေနာပတိပိ တေသံယေဝ ပက္ခော"တိ ဉတွာ "အညာနိ သတ္တမာသာဓိကာနိ သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ မယှံ ဘိက္ခုသံဃံ ဒေန္တူ"တိ အာဟ။ နာဂရာ န သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ ရာဇာ "ဆဗ္ဗဿာနိ ပဉ္စဝဿာနီ"တိ ဧဝံ ဟာပေတွာ အညေ သတ္တ ဒိဝသေ

၁-မာလာဂစ္ဆကေ သုဝဏ္ဏဃဋေ (က) ၂-ဂန္ဓန္တရေ (သီ) ၃-ပုပ္ဖန္တရေ (သီ)
၄-နရကော (သီ) ၅-သစေ တေ အညေပိ ပဋိလဘန္တိ (က)

ယာစိ။ နာဂရာ "အတိကဗ္ဗုဠံ ဒါနိ ရညာ သဒ္ဓိံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ အနုဇာနိံသု။ ရာဇာ သတ္တမာသာဓိကာနံ သတ္တန္နံ သံဝစ္ဆရာနံ သဇ္ဇိတံ ဒါနမုခံ သတ္တန္နမေဝ ဒိဝသာနံ သဇ္ဇေတွာ ဆ ဒိဝသေ ကေသဉ္စိ အပဿန္တာနံယေဝ ဒါနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ နာဂရေ ပက္ကောသာပေတွာ "သက္ခိဿထ တာတာ ဧဝရူပံ ဒါနံ ဒါတု"န္တိ အာဟ။ တေပိ "နနု အမှေယေဝ နိဿာယေတံ ဒေဝဿ ဥပ္ပန္န"န္တိ ဝတွာ "သက္ခိဿာမာ"တိ အာဟံသု။ ရာဇာ ပိဋ္ဌိဟတ္ထေန အဿုနိ ပုဉ္ဆမာနော ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿံ အညဿ ဘာရံ အကတွာ ယာဝဇီဝံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီတိ စိန္တေသိံ၊ နာဂရာနံ ဒါနိ မေ အနုညာတံ၊ နာဂရာ ဟိ 'မယံ ဒါနံ ဒါတုံ န လဘာမာ'တိ ဘဂဝါ ကုပ္ပန္တိ။ သွေဝ ပဋ္ဌာယ တေသံ အနုဂ္ဂဟံ ကရောထာ"တိ အာဟ။

အထ ဒုတိယဒိဝသေ သေနာပတိ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ တတော နာဂရာ ရညာ ကတသက္ကာရတော ဥတ္တရိတရံ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ဒါနံ အဒံသု။ ဧတေနေဝ နိယာမေန သကလနဂရဿ ပဋိပါဋိယာ ဂတာယ ဒွါရဂါမဝါသိနော သက္ကာရသမ္မာနံ သဇ္ဇယိံသု။ မဟာကာလကုဋုမ္ဗိကော စူဠကာလံ အာဟ "ဒသဗလဿ သက္ကာရသမ္မာနံ သွေဝ အမှာကံ ပါပုဏာတိ၊ ကိံ သက္ကာရံ ကရိဿာမာ"တိ။ တွမေဝ ဘာတိက ဇာနာဟီတိ။ သစေ မယှံ ရုစိယာ ကရောသိ၊ အမှာကံ သောဠသကရီသမတ္တေသု ခေတ္တေသု ဂဟိတဂဗ္ဘာ သာလိယော အတ္ထိ။ သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ အာဒါယ ဗုဒ္ဓါနံ အနုစ္ဆဝိကံ ပစာပေမာတိ။ ဧဝံ ကယိရ-မာနေ ကဿစိ ဥပကာရော န ဟောတိ၊ တသ္မာ နေတံ မယှံ ရုစ္စတီတိ။ သစေ တွံ ဧဝံ န ကရောသိ[၁]၊ အဟံ မယှံ သန္တကံ မမာယိတုံ လဘာမီတိ သောဠသ-ကရီသမတ္တံ ခေတ္တံ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ အဋ္ဌကရီသဋ္ဌာနေ သီမံ ဌပေတွာ သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ အာဒါယ အသမ္ဘိန္နေ ခီရေ ပစာပေတွာ စတုမဓုရံ ပက္ခိပိတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သံဃဿ အဒါသိ။ ကုဋုမ္ဗိကဿ ခေါ ဂဏှိံ[၂] ဖာလေတွာ ဂဟိတ-ဂဟိတဋ္ဌာနံ ပုန ပူရတိ။ ပုထုကကာလေ ပုထုကဂ္ဂံ နာမ အဒါသိ၊ ဂါမဝါသီဟိ သဒ္ဓိံ အဂ္ဂဿဿံ နာမ အဒါသိ၊ လာယနေ လာယနဂ္ဂံ၊ ဝေဏိကရဏေ ဝေဏဂ္ဂံ၊ ကလာပါဒီသု ကလာပဂ္ဂံ ခလဂ္ဂံ ခလဘဏ္ဍဂ္ဂံ ကောဋ္ဌဂ္ဂန္တိ။ ဧဝံ သော ဧကသဿေ နဝ ဝါရေ အဂ္ဂဒါနံ အဒါသိ။ တမ္ပိ သဿံ အတိရေကံ ဥဋ္ဌာန-သမ္ပန္နံ အဟောသိ။

ယာဝ ဗုဒ္ဓေါ ဓရတိ၊ ယာဝ စ သံဃော[၃] ဓရတိ၊ ဧတေနေဝ နိယာမေန ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒေဝေသု

၁-ဧဝံ ဝဒေသိ (သီ)   ၂-တမ္ဗ ခေါ သာလိဂဏှိံ (သျာ)   ၃-သယံ (သီ)

စေဝ မနုဿေသု စ သံသရန္တော ဧကနဝုတိကပ္ပေ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အမှာကံ
သတ္ထု လောကေ ဥပ္ပန္နကာလေ ကပိလဝတ္ထုနဂရဿ အဝိဒူရေ ဒေါဏဝတ္ထု-
ဗြာဟ္မဏဂါမေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ
ကောဏ္ဍညမာဏဝေါတိ နာမံ အကံသု။ သော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ တယော ဝေဒေ
ဥဂ္ဂဟေတွာ လက္ခဏမန္တာနံ ပါရံ အဂမာသိ။ တေန သမယေန အမှာကံ
ဗောဓိသတ္တော တုသိတပုရာ စဝိတွာ ကပိလဝတ္ထုပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ
နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ အဋ္ဌုတ္တရသတံ ဗြာဟ္မဏသတံ အဟတဝတ္ထေဟိ အစ္ဆာဒေတွာ
အပ္ပောဒကံ မဓုပါယာသံ ပါယေတွာ တေသံ အန္တရေ အဋ္ဌ ဇနေ ဥစ္စိနိတွာ
မဟာတလေ နိသီဒါပေတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဗောဓိသတ္တံ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေ
နိပဇ္ဇာပေတွာ လက္ခဏပရိဂ္ဂဟဏတ္ထံ တေသံ သန္တိကံ အာနယိံသု။ ဓုရာသနေ
နိသိန္နဗြာဟ္မဏော မဟာပုရိသဿ သရီရသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ ဒွေ အင်္ဂု-
လိယော ဥက္ခိပိ။ ဧဝံ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ဇနာ ဥက္ခိပိံသု။ တေသံ ပန သဗ္ဗနဝကော
ကောဏ္ဍညမာဏဝေါ၊ သော ဗောဓိသတ္တဿ လက္ခဏဝရနိပ္ဖတ္တိံ ဩလော-
ကေတွာ "အဂါရမဇ္ဈေ ဌာနကာရဏံ နတ္ထိ၊ ဧကန္တေနေသ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ ဗုဒ္ဓေါ
ဘဝိဿတီ"တိ ဧကမေဝ အင်္ဂုလိံ ဥက္ခိပိ။ ဣတရေ ပန သတ္တ ဇနာ "သစေ
အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ၊ ရာဇာ ဘဝိဿတိ စက္ကဝတ္တိ။ သစေ ပဗ္ဗဇိဿတိ၊
ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဒွေ ဂတိယော ဒိသွာ ဒွေ အင်္ဂုလိယော ဥက္ခိပိံသု။ အယံ
ပန ကောဏ္ဍညော ကတာဓိကာရော ပစ္ဆိမဘဝိကသတ္တော ပညာယ ဣတရေ
သတ္တ ဇနေ အဘိဘဝိတွာ "ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတဿ အဂါရမဇ္ဈေ
ဌာနကာရဏံ နာမ နတ္ထိ၊ နိဿံသယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဧကမေဝ ဂတိံ
အဒ္ဒသ၊ တသ္မာ ဧကံ အင်္ဂုလိံ ဥက္ခိပိ။ တတော ဗြာဟ္မဏာ အတ္တနော ဃရာနိ
ဂန္တွာ ပုတ္တေ အာမန္တယိံသု "တာတာ အမှေ မဟလ္လကာ၊ သုဒ္ဓေါဒနမဟာ-
ရာဇဿ ပုတ္တံ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တံ မယံ သမ္ဘာဝေယျာမ ဝါ နော ဝါ။ တုမှေ တသ္မိံ
ကုမာရေ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တေ တဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇေယျာထာ"တိ။

သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာပိ ဗောဓိသတ္တဿ ဓာတိယော အာဒိံ ကတွာ
ပရိဟာရံ ဥပဋ္ဌပေန္တော ဗောဓိသတ္တံ ဝုဒ္ဓိံ အာပါဒေသိ။ မဟာသတ္တောပိ
ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဒေဝေါ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ပရိပက္ကေ ဉာဏေ ကာမေသု
အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ ရာဟုလကုမာရဿ ဇာတဒိဝသေ
ဆန္နသဟာယော ကဏ္ဍကံ အာရုယှ ဒေဝတာဟိ ဝိဝဋေန ဒွါရေန မဟာဘိ-
နိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ တေနေဝ ရတ္တိဘာဂေန တီဏိ ရဇ္ဇာနိ အတိက္ကမိတွာ
အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဃဋိကာရမဟာဗြဟ္မုနာ အာဘတေ အရဟဒ္ဓဇေ

ဂဟိတမတ္တေယေဝ ဝဿံသင်္ဃကတ္ထေရော ဝိယ[1] ပါသာဒိကေန ဣရိယာပထေန ရာဇဂဟံ ပတွာ တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတစ္ဆာယာယ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ရညာ မာဂဓေန ရဇ္ဇသိရိယာ နိမန္တိယမာနောပိ တံ ပဋိက္ခိပိတွာ အနုက္ကမေန ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ “ရမဏီယော ဝတ အယံ ဘူမိဘာဂေါ၊ အလံ ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနတ္ထိကဿ ပဓာနာယာ”တိ ပဓာနာဘိမုခံ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ တတ္ထ ဝါသံ ဥပဂတော။

တေန သမယေန ဉာတရေ သတ္တ ဗြာဟ္မဏာ ယထာကမ္မံ ဂတာ၊ သဗ္ဗဒဟရော ပန လက္ခဏပရိဂ္ဂါဟကော ကောဏ္ဍညမာဏဝေါ အရောဂေါ။ သော “မဟာပုရိသော ပဗ္ဗဇိတော”တိ သုတွာ တေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုတ္တေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ “သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော ကိရ ပဗ္ဗဇိတော။ သော ဟိ နိဿံသယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ။ သစေ တုမှာကံ ပိတရော အရောဂါ အဿု၊ အဇ္ဇ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇေယျုံ။ သစေ တုမှေပိ ဣစ္ဆထ၊ ဧထ မယံ တံ မဟာပုရိသမနုပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ။ တေ သဗ္ဗေ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဘဝိတုံ နာသက္ခိံသု။ တယော ဇနာ န ပဗ္ဗဇိံသု၊ ကောဏ္ဍညဗြာဟ္မဏံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ ဣတရေ စတ္တာရော ပဗ္ဗဇိံသု။ ဣမေ ပဉ္စ ပဗ္ဗဇိတွာ ဂါမနိဂမရာဇဓာနီသု ဘိက္ခာယ စရန္တာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အဂမိံသု။ တေ ဆဗ္ဗဿာနိ ဗောဓိသတ္တေ မဟာပဓာနံ ပဒဟန္တေ “ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ”တိ မဟာသတ္တံ ဥပဋ္ဌဟမာနာ သန္တိကာဝစရာဝဿ အဟေသုံ။ ယဒါ ပန ဗောဓိသတ္တော ဧကတိလတဏ္ဍုလာဒီဟိ ဝီတိနာမေန္တောပိ ဒုက္ကရကာရိကာယ အရိယဓမ္မပဋိဝေဓဿ အဘာဝံ ဉတွာ ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟရိ၊ တဒါ တေ ပက္ကမိတွာ ဣသိပတနံ အဂမံသု။

အထ ဗောဓိသတ္တော ဩဠာရိကာဟာရပရိဘောဂေန ဆဝိမံသလောဟိတပါရိပူရိံ ကတွာ ဝိသာခပုဏ္ဏမဒိဝသေ သုဇာတာယ ဒိန္နံ ဝရဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ သုဝဏ္ဏပါတိံ နဒိယာ ပဋိသောတံ ခိပိတွာ “အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ”တိ ကတသန္နိဋ္ဌာနော သာယန္ဟသမယေ ကာလေန[2] နာဂရာဇေန အနေကေဟိ ထုတိသတေဟိ အဘိတ္ထဝိယမာနော မဟာဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ အစလဋ္ဌာနေ ပါစီနလောကဓာတုအဘိမုခေါ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဝီရိယံ အဓိဋ္ဌာယ သူရိယေ ဓရမာနေယေဝ မာရဗလံ ဝိဓမိတွာ ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိတွာ မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေတွာ ပစ္စူသကာလသမနန္တရေ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေ ဉာဏံ ဩတာရေတွာ အနုလောမပဋိလောမံ

၁-ဝဿသတိကထေရော ဝိယ (သီ)   ၂-ကာဠေန (သီ)

ပစ္စယာကာရဝဋ္ဋံ[1] သမ္မသန္တော သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ ပဋိဝိဒ္ဓံ အသာဓာရဏံ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာယ ဖလသမာပတ္တိယာ တတ္ထေဝ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ။

ဧတေနေဝ ဥပါယေန သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝိဟရိတွာ ရာဇာယတနမူလေ မဓုပိဏ္ဍိကဘောဇနံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပုန အဇပါလနိဂြောဓမူလံ အာဂန္တွာ တတ္ထ နိသိန္နော ဓမ္မဂမ္ဘီရတံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အပ္ပေါဿုက္ကတာယ စိတ္တေ နမန္တေ[2] မဟာဗြဟ္မုနာ ယာစိတော ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေန္တော တိက္ခိန္ဒြိယာဒိဘေဒေ သတ္တေ ဒိသွာ မဟာဗြဟ္မုနော ဓမ္မဒေသနာယ ပဋိညံ ဒတွာ "ကဿ နု ခေါ အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျာမီ"တိ အာဠာရုဒကာနံ ကာလကတဘာဝံ ဉတွာ ပုန စိန္တေန္တော "ဗဟူပကာရာ ခေါ ပန မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ၊ ယေ မံ ပဓာနပဟိတတ္တံ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ ယန္နူနာဟံ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခူနံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ"န္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေသိ။ ဣဒံ ပန သဗ္ဗမေဝ ဗုဒ္ဓါနံ ပရိဝိတက္ကမတ္တမေဝ[3]၊ ဌပေတွာ ပန ကောဏ္ဍညဗြာဟ္မဏံ အညော ကောစိ ပဌမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ သောပိ ဧတဒတ္ထမေဝ ကပ္ပသတသဟဿံ အဓိကာရကမ္မံ အကာသိ၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ နဝ ဝါရေ အဂ္ဂသဿဒါနံ အဒါသိ။

အထ သတ္ထာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အနုပုဗ္ဗေန ဣသိပတနံ ဂန္တွာ ယေန ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ။ တေ တထာဂတံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာဝ အတ္တနော ကတိကာယ သဏ္ဌာတုံ နာသက္ခိံသု။ ဧကော ပတ္တစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေသိ၊ ဧကော အာသနံ ပညာပေသိ၊ ဧကော ပါဒေါဒကံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေသိ၊ ဧကော ပါဒေ ဓောဝိ၊ ဧကော တာလဝဏ္ဋံ ဂဟေတွာ ဗီဇမာနော ဌိတော။ ဧဝံ တေသု ဝတ္တံ ဒဿေတွာ သန္တိကေ နိသိန္နေသု ကောဏ္ဍညတ္ထေရံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ သတ္ထာ အနုတ္တရံ တေပရိဝဋ္ဋံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တန္တံ အာရဘိ။ မနုဿပရိသာ ပဉ္စဇနာဝ အဟေသုံ၊ ဒေဝပရိသာ အပရိစ္ဆိန္နာ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ကောဏ္ဍညတ္ထေရော အဋ္ဌာရသဟိ မဟာဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ အထ သတ္ထာ "မယာ ဒုက္ကရသတဘတံ ဓမ္မံ ပဌမမေဝ အညာသီတိ အညာသိကောဏ္ဍညော နာမ အယ"န္တိ ထေရံ အာလပန္တော "အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော, အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော"တိ အာဟ။ တဿ တဒေဝ နာမံ ဇာတံ။ တေန ဝုတ္တံ "ဣတိ

၁-ပစ္စယဝဋ္ဋံ (သီ)၊ ပစ္စယာကာရံ (သျာ) ၂-နမိတေ (က) ၃-ပရိဝိတက္ကိတမတ္တမေဝ (သီ)

ဟိဒံ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ အညာသိကောဏ္ဍညော တွေဝ နာမံ အဟောသီ”တိ။

ဣတိ ထေရော အာသာဠှိပုဏ္ဏမာယံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော၊ ပါဋိပဒဒိဝသေ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော၊ ဒုတိယပက္ခဒိဝသေ ဝပ္ပတ္ထေရော၊ တတိယပက္ခ-ဒိဝသေ မဟာနာမတ္ထေရော၊ ပက္ခဿ စတုတ္ထိယံ အဿဇိတ္ထေရော သောတာ-ပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ ပဉ္စမိယာ ပန ပက္ခဿ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန္တဒေသနာ-ပရိယောသာနေ သဗ္ဗေပိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတာ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ဆ လောကေ အရဟန္တော ဟောန္တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သတ္ထာ ယသဒါရကပ္ပမုခေ ပဉ္စပညာသ ပုရိသေ, ကပ္ပါသိယဝနသဏ္ဍေ တိံသမတ္တေ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယေ ဂယာသီသေ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ သဟဿမတ္တေ ပုရာဏဇဋိလေတိ ဧဝံ မဟာဇနံ အရိယဘူမိံ ဩတာရေတွာ ဗိမ္ဗိသာရပ္ပမုခါနိ ဧကာဒသနဟုတာနိ သောတာပတ္တိဖလေ, ဧကံ နဟုတံ သရဏတ္တယေ ပတိဋ္ဌာ-ပေတွာ ဇမ္ဗုဒီပတလေ သာသနံ ပုပ္ဖိတဖလိတံ ကတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပမဏ္ဍလံ ကာသာဝပဇ္ဇောတံ ဣသိဝါတပဋိဝါတံ[၁] ကရောန္တော ဧကသ္မိံ သမယေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရံ ပတွာ တတ္ထ ဝသန္တော ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါ-သနဂတော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော “ပဌမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဒ္ဓဘိက္ခူနံ အန္တရေ မမ ပုတ္တော ကောဏ္ဍညော အဂ္ဂေါ”တိ ဒဿေတုံ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

ထေရောပိ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ အတ္တနော နိပစ္စကာရံ ကရောန္တေ ဒိသွာ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကာ အပက္ကမိတုကာမော ဟုတွာ “ပုဏ္ဏမာဏဝေါ ပဗ္ဗဇိတွာ သာသနေ အဂ္ဂဓမ္မကထိကော ဘဝိဿတီ”တိ ဒိသွာ ဒေါဏဝတ္ထုဗြာဟ္မဏဂါမံ ဂန္တွာ အတ္တနော ဘာဂိနေယျံ ပုဏ္ဏမာဏဝံ ပဗ္ဗာဇေတွာ “အယံ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ဝသိဿတီ”တိ တဿ ဗုဒ္ဓါနံ အန္တေဝါသိကဘာဝံ ကတွာ သယံ ဒသဗလံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဘဂဝါ မယှံ ဂါမန္တသေနာသနံ အသပ္ပါယံ၊ အာကိဏ္ဏော ဝိဟရိတုံ န သက္ကောမိ၊ ဆဒ္ဒန္တဒဟံ ဂန္တွာ ဝသိဿာမီ”တိ ဘဂဝန္တံ အနုဇာနာပေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဆဒ္ဒန္တဒဟံ ဂန္တွာ ဆဒ္ဒန္တဟတ္ထိကုလံ နိဿာယ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဝီတိနာမေတွာ တတ္ထေဝ အနုပါဒိ-သေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

၁-ဣသိဝါတပဋိဝါတံ (သီ)

သာရိပုတ္တ-မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဝတ္ထု

၁၈၉-၁၉၀။ ဒုတိယတတိယေသု **မဟာပညာနန္တိ** မဟတိယာ ပညာယ
သမန္နာဂတာနံ။ **ဣဒ္ဓိမန္တာနန္တိ** ဣဒ္ဓိယာ သမ္ပန္နာနံ။ **သာရိပုတ္တော မောဂ္ဂလ္လာ-
နော**တိ တေသံ ထေရာနံ နာမံ။

ဣမေသမ္ပိ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗီကထာ—ဣတော သတသဟဿကပ္ပါဓိ-
ကေ အသင်္ချေယျကပ္ပမတ္ထကေ သာရိပုတ္တော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ
နိဗ္ဗတ္တိ၊ နာမေန သရဒမာဏဝေါ နာမ အဟောသိ။ မောဂ္ဂလ္လာနော
ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ နာမေန သိရိဝဍ္ဎနကုဋုမ္ဗိယော နာမ
အဟောသိ။ တေ ဥဘောပိ သဟပံသုကီဠိတာဝ သဟာယကာ အဟေသုံ။
သရဒမာဏဝေါ ပိတု အစ္စယေန ကုလသန္တကံ မဟာဓနံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဧကဒိဝသံ
ရဟောဂတော စိန္တေသိ "အဟံ ဣဓလောကတ္တဘာဝမေဝ ဇာနာမိ, နော
ပရလောကတ္တဘာဝံ၊ ဇာတသတ္တာနဉ္စ မရဏံ နာမ ဓုဝံ၊ မယာ ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ
ပဗ္ဗဇိတွာ မောက္ခဓမ္မဂဝေသနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သော သဟာယကံ
ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ "သမ္မ သိရိဝဍ္ဎန အဟံ ပဗ္ဗဇိတွာ မောက္ခဓမ္မံ
ဂဝေသိဿာမိ၊ တွံ မယာ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿသီ"တိ။ န သက္ခိဿာမိ
သမ္မ၊ တွံယေဝ ပဗ္ဗဇာဟီတိ။ သော စိန္တေသိ "ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တာ
သဟာယေ ဝါ ဉာတိမိတ္တေ ဝါ ဂဟေတွာ ဂတာ နာမ နတ္ထိ၊ အတ္တနာ ကတံ
အတ္တနောဝ ဟောတီ"တိ။ တတော ရတနကောဋ္ဌာဂါရံ ဝိဝရာပေတွာ
ကပဏဒ္ဓိကဝဏိဗ္ဗကယာစကာနံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဗ္ဗတပါဒံ ပဝိသိတွာ
ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ဧကော ဒွေ တယောတိ ဧဝံ အနုပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာ
စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ ဇဋိလာ အဟေသုံ။ သော ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ စ
သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ တေသမ္ပိ ဇဋိလာနံ ကသိဏပရိကမ္မံ အာစိက္ခိ။
တေပိ သဗ္ဗေ ပဉ္စ အဘိညာ အဋ္ဌ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသုံ။

တေန သမယေန အနောမဒဿီ နာမ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥဒပါဒိ။ နဂရံ
စန္ဒဝတီ နာမ အဟောသိ၊ ပိတာ ယသဝန္တော နာမ ခတ္တိယော၊ မာတာ
ယသောဓရာ နာမ ဒေဝီ၊ ဗောဓိ အဇ္ဇုနရုက္ခော၊ နိသဘတ္ထေရော စ အနော-
မတ္ထေရော စာတိ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ၊ ဝရုဏတ္ထေရော နာမ ဥပဋ္ဌာကော၊ သုန္ဒရာ
စ သုမနာ စာတိ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ၊ အာယု ဝဿသတသဟဿံ အဟောသိ၊
သရီရံ အဋ္ဌပညာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ၊ သရီရပ္ပဘာ ဒွါဒသယောဇနံ ဖရိ၊ ဘိက္ခုသတ-
သဟဿပရိဝါရော အဟောသိ။

အထေကဒိဝသံ ပစ္ဆာဘတ္တကာလေ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ လောကံ ဝေါလောကေန္တော သရဒတာပသံ ဒိသွာ “အဇ္ဇ မယှံ သရဒ-တာပသဿ သန္တိကံ ဂတပစ္စယေန ဓမ္မဒေသနာ စ မဟတီ ဘဝိဿတိ၊ သော စ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေဿတိ၊ တဿ သဟာယကော သိရိဝဍ္ဎနကုဋုမ္ဗိကော ဒုတိယသာဝကဋ္ဌာနံ၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ စဿ ပရိဝါရာ စတုသတ္တတိ-သဟဿဇဋိလာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿန္တိ၊ မယာ တတ္ထ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒါယ အညံ ကဉ္စိ အနာမန္တေတွာ သီဟော ဝိယ ဧကစရော ဟုတွာ သရဒတာပသဿ အန္တေဝါသိကေသု ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေသု “ဗုဒ္ဓဘာဝံ မေ ဇာနာတူ”တိ တဿ ပဿန္တဿေဝ သရဒတာပသဿ အာကာသတော ဩတရိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာသိ။ သရဒတာပသော ဗုဒ္ဓါ-နုဘာဝံ စေဝ သရီရသမ္ပတ္တိံ[၁] စဿ ဒိသွာ လက္ခဏမန္တေ သမ္မသိတွာ “ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော နာမ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တော ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ၊ ပဗ္ဗဇန္တော လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ အယံ ပုရိသော နိဿံသယံ ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဇာနိတွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တာသနေ။ သရဒတာပသောပိ အတ္တနော အနုစ္ဆဝိကံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ စတုသတ္တတိသဟဿဇဋိလာ ပဏီတပဏီတာနိ ဩဇ-ဝန္တာနိ ဖလာဖလာနိ ဂဟေတွာ အာစရိယဿ သန္တိကံ သမ္ပတ္တာ ဗုဒ္ဓါနဉ္စေဝ အာစရိယဿ စ နိသိန္နာသနံ ဩလောကေတွာ အာဟံသု “အာစရိယ မယံ ‘ဣမသ္မိံ လောကေ တုမှေဟိ မဟန္တတရော နတ္ထီ’တိ ဝိစရာမ၊ အယံ ပန ပုရိသော တုမှေဟိ မဟန္တတရော မညေ”တိ။ တာတာ ကိံ ဝဒထ၊ သာသပေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ သိနေရုံ သမံ ကာတုံ ဣစ္ဆထ၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ မယှံ ဥပမံ မာ ကရိတ္ထ ပုတ္တကာတိ။ အထ တေ တာပသာ “သစေ အယံ ဣတ္တရသတ္တော အဘဝိဿ၊ န အမှာကံ အာစရိယော ဧဝရူပံ ဥပမံ အာဟရေယျ၊ ယာဝ မဟာ ဝတာယံ ပုရိသော”တိ သဗ္ဗေဝ ပါဒေသု နိပတိတွာ သိရသာ ဝန္ဒိံသု။

အထ နေ အာစရိယော အာဟ “တာတာ အမှာကံ ဗုဒ္ဓါနံ အနုစ္ဆဝိကော ဒေယျဓမ္မော နတ္ထိ၊ သတ္ထာ စ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဣဓာဂတော၊ မယံ ယထာဗလံ ဒေယျဓမ္မံ ဒဿာမ။ တုမှေ ယံ ယံ ပဏီတံ ဖလာဖလံ၊ တံ တံ အာဟရ-ထာ”တိ အာဟရာပေတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ သယံ တထာဂတဿ ပတ္တေ

၁-သရီရနိပ္ဖတ္တိံ (သီ)

ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာရာ စ ဖလာဖလေ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ ဒေဝတာ ဒိဗ္ဗောဇံ ပက္ခိပိံသု။ တာပသော ဥဒကမ္ပိ သယမေဝ ပရိဿာဝေတွာ အဒါသိ။ တတော ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ ဟတ္ထံ ဓောဝိတွာ နိသိန္နေ သတ္ထရိ သဗ္ဗေ အန္တေဝါသိကေ ပက္ကောသိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ သာရဏီယံ ကထံ ကထေန္တော နိသီဒိ။ သတ္ထာ "ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ စိန္တေသိ။ တေ သတ္ထု စိတ္တံ ဉတွာ သတသဟဿခီဏာသဝပရိဝါရာ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။

တတော သရဒတာပသော အန္တေဝါသိကေ အာမန္တေသိ "တာတာ ဗုဒ္ဓါနံ နိသိန္နာသနမ္ပိ နီစံ၊ သမဏသတသဟဿာနမ္ပိ အာသနံ နတ္ထိ၊ တုမှေဟိ အဇ္ဇ ဥဠာရံ ဗုဒ္ဓသက္ကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပဗ္ဗတပါဒတော ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖါနိ အာဟရထာ"တိ။ ကထနကာလော ပပဉ္စော ဝိယ ဟောတိ၊ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ပန ဝိသယော အစိန္တေယျောတိ မုဟုတ္တမတ္တေနေဝ တေ တာပသာ ဝဏ္ဏဂန္ဓ-သမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖါနိ အာဟရိတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ယောဇနပ္ပမာဏံ ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေသုံ၊ ဥဘိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ တိဂါဝုတံ၊ သေသဘိက္ခူနံ အဍ္ဎယောဇနိကာဒိဘေဒံ၊ သံဃနဝကဿ ဥသဘမတ္တံ အဟောသိ။ ဧဝံ ပညတ္တေသု အာသနေသု သရဒတာပသော တထာဂတဿ ပုရတော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဌိတော ''ဘန္တေ မယှံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတသုခတ္ထာယ ဣမံ ပုပ္ဖာသနံ အဘိရုဟထာ''တိ အာဟ။

နာနာပုပ္ဖဉ္စ ဂန္ဓဉ္စ၊ သမ္ပာဒေတွာန ဧကတော။
ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေတွာ၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိံ။

ဣဒံ တေ အာသနံ ဝီရ၊ ပညတ္တံ တဝနုစ္ဆဝိံ။
မမ စိတ္တံ ပသာဒေန္တော၊ နိသီဒ ပုပ္ဖမာသနေ။

သတ္တရတ္တိဒိဝံ ဗုဒ္ဓေါ၊ နိသီဒိ ပုပ္ဖမာသနေ။
မမ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ဟာသယိတွာ သဒေဝကေတိ။

ဧဝံ နိသိန္နေ သတ္ထရိ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ စ သေသဘိက္ခူ စ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တာသနေသု နိသီဒိံသု။ သရဒတာပသော မဟန္တံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဂဟေတွာ တထာဂတဿ မတ္ထကေ ဓာရယန္တော အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ "ဇဋိလာနံ အယံ သက္ကာရော မဟပ္ဖလော ဟောတူ"တိ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိ။ သတ္ထု သမာပန္နဘာဝံ ဉတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာပိ သေသဘိက္ခူပိ

သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိံသု။ တထာဂတောပိ သတ္တာဟံ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသိန္နေ အန္တေဝါသိကာ ဘိက္ခာစာရကာလေ သမ္ပတ္တေ ဝနမူလဖလာဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သေသကာလေ ဗုဒ္ဓါနံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ တိဋ္ဌန္တိ။ သရဒတာပသော ပန ဘိက္ခာစာရမ္ပိ အဂန္တွာ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဂဟိတနိယာမေနေဝ သတ္တာဟံ ပီတိသုခေန ဝီတိနာမေသိ။

သတ္ထာ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာယ ဒက္ခိဏပဿေ နိသိန္နံ အဂ္ဂသာဝကံ နိသဘတ္ထေရံ အာမန္တေသိ ''နိသဘ သက္ကာရကာရကာနံ တာပသာနံ ပုပ္ဖါသနာနုမောဒနံ ကရောဟီ''တိ။ ထေရော စက္ကဝတ္တိရညော သန္တိကာ ပဋိလဒ္ဓမဟာလာဘော မဟာယောဓော ဝိယ တုဋ္ဌမာနသော သာဝကပါရမိဉာဏေ ဌတွာ ပုပ္ဖါသနာနုမောဒနံ အာရဘိ။ တဿ ဒေသနာဝသာနေ ဒုတိယသာဝကံ အာမန္တေသိ ''တွမ္ပိ ဓမ္မံ ဒေသေဟီ''တိ။ အနောမတ္ထေရော တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သမ္မသိတွာ ဓမ္မံ ကထေသိ။ ဒွိန္နံ သာဝကာနံ ဒေသနာယ ဧကဿပိ အဘိသမယော နာဟောသိ။ အထ သတ္ထာ အပရိမာဏေ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ဌတွာ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဌပေတွာ သရဒတာပသံ သဗ္ဗေပိ စတုသတ္တတိသဟဿဇဋိလာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ သတ္ထာ "ဧထ ဘိက္ခဝေါ"တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တေသံ တာဝဒေဝ ကေသမဿု အန္တရဓာယိ၊ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရာ ကာယေ ပဋိမုက္ကာဝ အဟေသုံ။

သရဒ္ဒတာပသော ကသ္မာ အရဟတ္တံ န ပတ္တောတိ? ဝိက္ခိတ္တစိတ္တတ္တာ။ တဿ ကိရ ဗုဒ္ဓါနံ ဒုတိယာသနေ နိသီဒိတွာ သာဝကပါရမိဉာဏေ ဌတွာ ဓမ္မံ ဒေသယတော အဂ္ဂသာဝကဿ ဒေသနံ သောတုံ အာရဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ "အဟော ဝတာဟမ္ပိ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဣမိနာ သာဝကေန လဒ္ဓဓုရံ လဘေယျ"န္တိ စိတ္တံ ဥဒပါဒိ။ သော တေန ပရိဝိတက္ကေန မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓံ ကာတုံ နာသက္ခိ။ တထာဂတံ ပန ဝန္ဒိတွာ သမ္မုခေ ဌတွာ အာဟ "ဘန္တေ တုမှာကံ အနန္တရာသနေ နိသိန္နော ဘိက္ခု တုမှာကံ သာသနေ ကော နာမ ဟောတီ"တိ။ မယာ ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ အနုပ္ပဝတ္တေတာ သာဝကပါရမိဉာဏဿ ကောဋိပ္ပတ္တော သောဠသ ပညာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတော မယှံ သာသနေ အဂ္ဂသာဝကော နိသဘတ္ထေရော နာမ ဧသောတိ။ ''ဘန္တေ ယွာယံ မယာ သတ္တာဟံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဓာရေန္တေန သက္ကာရော ကတော၊ အဟံ ဣမဿ ဖလေန အညံ သက္ကတ္တံ ဝါ ဗြဟ္မတ္တံ ဝါ န ပတ္ထေမိ၊ အနာဂတေ ပန အယံ နိသဘတ္ထေရော ဝိယ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝကော ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။

သတ္ထာ "သမိဒ္ဓိဿတိ နု ခေါ ဣမဿ ပုရိသဿ ပတ္ထနာ"တိ အနာဂတံသဉာဏံ ပေသေတွာ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ သမိဇ္ဈနဘာဝံ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာ သရဒတာပသံ အာဟ "န တေ အယံ ပတ္ထနာ မောဃာ ဘဝိဿတိ၊ အနာဂတေ ပန ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ တဿ မာတာ မဟာမာယာ နာမ ဒေဝီ ဘဝိဿတိ၊ ပိတာ သုဒ္ဓေါဒနော နာမ ရာဇာ[1]၊ ပုတ္တော ရာဟုလော နာမ၊ ဥပဋ္ဌာကော အာနန္ဒော နာမ၊ ဒုတိယသာဝကော မောဂ္ဂလ္လာနော နာမ၊ တွံ ပန တဿ အဂ္ဂသာဝကော ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တော နာမ ဘဝိဿသီ"တိ။ ဧဝံ တာပသံ ဗျာကရိတွာ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။

သရဒတာပသောပိ အန္တေဝါသိကတ္ထေရာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ သဟာယကဿ သိရိဝဍ္ဎနကုဋုမ္ဗိကဿ သာသနံ ပေသေသိ "ဘန္တေ မမ သဟာယကဿ ဝဒေထ 'သဟာယကေန တေ သရဒတာပသေန အနောမဒဿိဗုဒ္ဓဿ ပါဒမူလေ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထိတံ၊ တွံ ဒုတိယသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေဟီ'တိ"။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ထေရေဟိ ပုရေတရမေဝ ဧကပဿေန ဂန္တွာ သိရိဝဍ္ဎနဿ နိဝေသနဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။

သိရိဝဍ္ဎနော "စိရဿံ ဝတ မေ အယျော အာဂတော"တိ အာသနေ နိသီဒါပေတွာ အတ္တနာ နီစာသနေ[2] နိသိန္နော "အန္တေဝါသိကပရိသာ ပန ဝေါ ဘန္တေ န ပညာယတီ"တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ သမ္မ အမှာကံ အဿမံ အနောမဒဿီ နာမ ဗုဒ္ဓေါ အာဂတော၊ မယံ တဿ အတ္တနော ဗလေန သက္ကာရံ အကရိမှ။ သတ္ထာ သဗ္ဗေသံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဌပေတွာ မံ သေသာ အရဟတ္တံ ပတွာ ပဗ္ဗဇိံသူတိ။ တုမှေ ကသ္မာ န ပဗ္ဗဇိတာတိ။ အဟံ သတ္ထု အဂ္ဂသာဝကံ နိသဘတ္ထေရံ ဒိသွာ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ဂေါတမဿ နာမ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေသိံ၊ တွမ္ပိ တဿ သာသနေ ဒုတိယသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေဟီတိ။ မယှံ ဗုဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိစယော နတ္ထိ ဘန္တေတိ။ ဗုဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ ကထနံ မယှံ ဘာရော ဟောတု၊ တွံ မဟန္တံ အဓိကာရံ သဇ္ဇေဟီတိ။

၁-သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ နာမ (သီ၊ သျာ) ၂-နီစတရေ အာသနေ (သီ၊ သျာ)

သိရိဝဍ္ဎနော သရဒတာပသဿ ဝစနံ သုတွာ အတ္တနော နိဝေသနဒွါရေ ရာဇမာနေန အဋ္ဌကရီသမတ္တံ ဌာနံ သမတလံ ကာရေတွာ ဝါလုကံ ဩကိရာ-ပေတွာ လာဇပဉ္စမာနိ ပုပ္ဖါနိ ဝိကိရိတွာ နီလုပ္ပလစ္ဆဒနံ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညာပေတွာ သေသဘိက္ခူနမ္ပိ အာသနာနိ ပဋိယာဒါပေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရသမ္မာနံ သဇ္ဇေတွာ ဗုဒ္ဓါနံ နိမန္တနတ္ထာယ သရဒတာပသဿ သညံ အဒါ-သိ။ တာပသော တဿ ဝစနံ သုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ဂဟေတွာ တဿ နိဝေသနံ အဂမာသိ။ သိရိဝဍ္ဎနော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ တထာဂတဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ မဏ္ဍပံ ပဝေသေတွာ ပညတ္တာသနေသု နိသိန္နဿ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ ပဏီတေန ဘောဇနေန ပရိဝိသိတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ မဟာရဟေဟိ ဝတ္ထေဟိ အစ္ဆာဒေတွာ "ဘန္တေ နာယံ အာရမ္ဘော အပ္ပမတ္တကဋ္ဌာနတ္ထာယ၊ ဣမိနာဝ နိယာမေန သတ္တာဟံ အနုကမ္ပံ ကရောထာ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ သော တေနေဝ နိယာမေန သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဌိတော အာဟ "ဘန္တေ မမ သဟာယော သရဒတာပသော ယဿ သတ္ထု အဂ္ဂသာဝကော ဟောမီတိ ပတ္ထေသိ၊ အဟမ္ပိ တဿေဝ ဒုတိယသာဝကော ဘဝေယျ"န္တိ။

သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေတွာ တဿ ပတ္ထနာယ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ ဗျာကာသိ "တွံ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ ဒုတိယသာဝကော ဘဝိဿသီ"တိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ဗျာကရဏံ သုတွာ သိရိဝဍ္ဎနော ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော အဟောသိ။ သတ္ထာပိ ဘတ္တာ-နုမောဒနံ ကတွာ သပရိဝါရော ဝိဟာရမေဝ ဂတော။ သိရိဝဍ္ဎနော တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ ဒုတိယတ္တဝါရေ[၁] ကာမာဝစရ-ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ သရဒတာပသော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။

တတော ပဋ္ဌာယ ဣမေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ အန္တရာကမ္မံ န ကထိတံ။ အမှာကံ ပန ဗုဒ္ဓဿ နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ သရဒတာပသော ရာဇဂဟနဂရဿ အဝိဒူရေ ဥပတိဿဂါမေ သာရိဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တံဒိဝသမေဝ စဿ သဟာယောပိ ရာဇဂဟဿေဝ အဝိဒူရေ ကောလိတဂါမေ မောဂ္ဂလိဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တာနိ ကိရ ဒွေပိ ကုလာနိ

---

[၁] ဒုတိယစိတ္တဝါရေ (သျာ)

ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အာဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓသဟာယကာဧဝ။ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဧကဒိဝသမေဝ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒံသု။ ဒသမာသစ္စယေန ဇာတာနမ္ပိ တေသံ ဆသဋ္ဌိ ဓာတိယော ဥပဋ္ဌဟိံသု[1]။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သာရိဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တဿ ဥပတိဿဂါမေ ဇေဋ္ဌကုလဿ ပုတ္တတ္တာ **ဥပတိဿော**တိ နာမံ အကံသု၊ ဣတရဿ ကောလိတဂါမေ ဇေဋ္ဌကုလဿ ပုတ္တတ္တာ **ကောလိတော**တိ နာမံ အကံသု။ တေ ဥဘောပိ ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ သဗ္ဗသိပ္ပါနံ ပါရံ အဂမံသု။

ဥပတိဿမာဏဝဿ ကီဠနတ္ထာယ နဒိံ ဝါ ဥယျာနံ ဝါ ပဗ္ဗတံ ဝါ ဂမနကာလေ ပဉ္စ သုဝဏ္ဏသိဝိကာသတာနိ ပရိဝါရာ ဟောန္တိ၊ ကောလိတမာဏဝဿ ပဉ္စ အာဇညရထသတာနိ။ ဒွေပိ ဇနာ ပဉ္စပဉ္စမာဏဝကသတပရိဝါရာ ဟောန္တိ။ ရာဇဂဟေ စ အနုသံဝစ္ဆရံ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇံ နာမ ဟောတိ၊ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဧကဋ္ဌာနေယေဝ မဉ္စံ ဗန္ဓန္တိ။ ဒွေပိ ဇနာ ဧကတောဝ နိသီဒိတွာ သမဇ္ဇံ ပဿန္တာ ဟသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဟသန္တိ၊ သံဝေဂဋ္ဌာနေ သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ ဒါယံ ဒါတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဒါယံ ဒေန္တိ။ တေသံ ဣမိနာဝ နိယာမေန ဧကဒိဝသံ သမဇ္ဇံ ပဿန္တာနံ ပရိပါကဂတတ္တာ ဉာဏဿ ပုရိမဒိဝသေသု ဝိယ ဟသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဟာသော ဝါ သံဝေဂဋ္ဌာနေ သံဝေဇနံ ဝါ ဒါယံ ဒါတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဒါယဒါနံ ဝါ နာဟောသိ။ ဒွေပိ ပန ဇနာ ဧဝံ စိန္တယိံသု “ကိံ ဧတ္ထ ဩလောကေတဗ္ဗံ အတ္ထိ၊ သဗ္ဗေပိမေ အပ္ပတ္တေ ဝဿသတေ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂမိဿန္တိ။ အမှေဟိ ပန ဧကံ မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ နိသီဒိံသု။

တတော ကောလိတော ဥပတိဿံ အာဟ “သမ္မ ဥပတိဿ န တွံ အညေသု ဒိဝသေသု ဝိယ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော၊ အနတ္တမနဓာတုကောသိ၊ ကိံ တေ သလ္လက္ခိတ”န္တိ။ သမ္မ ကောလိတ “ဧတေသံ ဩလောကနေ သာရော နတ္ထိ၊ နိရတ္ထကမေတံ၊ အတ္တနော မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဣဒံ စိန္တယန္တော နိသိန္နောမှီတိ၊ တွံ ပန ကသ္မာ အနတ္တမနောသီတိ။ သောပိ တထေဝ အာဟ။ အထဿ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဧကဇ္ဈာသယတံ ဉတွာ ဥပတိဿော တံ ဧဝမာဟ “အမှာကံ ဥဘိန္နမ္ပိ သုစိန္တိတံ၊ မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသန္တေဟိ ပန ဧကာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇာမာ”တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန သဉ္စယော[2] ပရိဗ္ဗာဇကော ရာဇဂဟေ ပဋိဝသတိ မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ။ တေ “တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ

၁-ဥပနယိံသု (သီ၊ သျာ)

၂-သဉ္ဇယော (သီ၊ သျာ)

ပဉ္စဟိ မာဏဝကသတေဟိ သဒ္ဓိံ သဉ္စယဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေသံ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သဉ္စယော[1] အတိရေကလာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အဟောသိ။ တေ ကတိပါဟေနေဝ သဗ္ဗံ သဉ္စယဿ သမယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ “အာစရိယ တုမှာကံ ဇာနနသမယော ဧတ္တကောဝ၊ ဥဒါဟု ဥတ္တရိပိ အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ သဉ္စယော “ဧတ္တကောဝ၊ သဗ္ဗံ တုမှေဟိ ဉာတ”န္တိ အာဟ။ တေ တဿ ကထံ သုတွာ စိန္တယိံသု “ဧဝံ သတိ ဣမဿ သန္တိကေ ဗြဟ္မစရိယဝါသော နိရတ္ထကော၊ မယံ မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသိတုံ နိက္ခန္တာ၊ သော ဣမဿ သန္တိကေ ဥပ္ပါဒေတုံ န သက္ကာ။ မဟာ ခေါ ပန ဇမ္ဗုဒီပေါ၊ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော စရန္တာ မယံ အဝဿံ မောက္ခဓမ္မဒေသကံ ဧကံ အာစရိယံ လဘိဿာမာ”တိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ ယတ္ထ ယတ္ထ ပဏ္ဍိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ အတ္ထီတိ သုဏန္တိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ ပဉှသာကစ္ဆံ ကရောန္တိ။ တေဟိ ပုဋ္ဌံ ပဉှံ အညေ ကထေတုံ သမတ္ထာ နတ္ထိ၊ တေ ပန တေသံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ ဧဝံ သကလ-ဇမ္ဗုဒီပံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ နိဝတ္တိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ အာဂန္တွာ “သမ္မ ကောလိတ ယော ပဌမံ အမတံ အဓိဂစ္ဆတိ၊ သော အာရောစေတူ”တိ ကတိကံ အကံသု။

တေန သမယေန အမှာကံ သတ္ထာ ပဌမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရ-ဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ သမ္ပတ္တော ဟောတိ။ အထ “ဧကသဋ္ဌိ အရဟန္တော လောကေ ဥပ္ပန္နာ ဟောန္တီ”တိ ဝုတ္တကာလေ “စရထ ဘိက္ခဝေ စာရိကံ ဗဟုဇနဟိတာယာ”တိ ရတနတ္တယဂုဏပ္ပကာသနတ္ထံ ဥယျောဇိတာနံ ဘိက္ခူနံ အန္တရေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယဗ္ဘန္တရော အဿဇိတ္ထေရော ပဋိနိဝတ္တိတွာ ရာဇဂဟမေဝ အာဂတော။ ပုနဒိဝသေ ပါတောဝ ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။

တသ္မိံ သမယေ ဥပတိဿပရိဗ္ဗာဇကော ပါတောဝ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ ဂစ္ဆန္တော ထေရံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “မယာ ဧဝရူပေါ ပဗ္ဗဇိတော နာမ နဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော။ ယေ ဝတ လောကေ အရဟန္တော ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နာ၊ အယံ တေသံ ဘိက္ခူနံ အညတရော၊ ယန္နူနာဟံ ဣမံ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆေယျံ ‘ကံသိ တွံ အာဝုသော ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကော ဝါ တေ သတ္ထာ၊ ကဿ ဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသီ’တိ”။ အထဿ ဧတဒဟောသိ “အကာလော ခေါ ဣမံ ဘိက္ခုံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ၊ အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌော ပိဏ္ဍာယ စရတိ၊ ယန္နူနာဟံ ဣမံ ဘိက္ခုံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓေယျံ အတ္ထိကေဟိ ဥပညာတံ မဂ္ဂ”န္တိ။ သော ထေရံ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတံ

၁-သဉ္စယော (သီ၊ သျာ)

အညတရံ ဩကာသံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ နိသီဒိတုကာမတ္ထာယ ဌတွာ အတ္တနော ပရိဗ္ဗာဇကပိဋ္ဌိံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေပိဿ အတ္တနော ကုဏ္ဍိကာယ ဥဒကံ အဒါသိ။

ဧဝံ အာစရိယဝတ္တံ ကတွာ ကတဘတ္တကိစ္စေန ထေရေန သဒ္ဓိံ မဓုရ-ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ''ဝိပ္ပသန္နာနိ ခေါ တေ အာဝုသော ဣန္ဒြိယာနိ၊ ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိယောဒါတော၊ ကံသိ တွံ အာဝုသော ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကော ဝါ တေ သတ္ထာ၊ ကဿ ဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော “အတ္ထာဝုသော မဟာသမဏော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော၊ တာဟံ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော၊ သော စ မေ ဘဂဝါ သတ္ထာ၊ တဿေဝါဟံ ဘဂဝတော ဓမ္မံ ရောစေမီ”တိ အာဟ။ အထ နံ “ကိံဝါဒီ ပနာယသ္မတော သတ္ထာ၊ ကိမက္ခာယီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော စိန္တေသိ “ဣမေ ပရိဗ္ဗာဇကာ နာမ သာသနဿ ပဋိပက္ခဘူတာ၊ ဣမဿ သာသနဿ[1] ဂမ္ဘီရတံ ဒဿေဿာမီ”တိ။ အတ္တနော နဝကဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ “အဟံ ခေါ အာဝုသော နဝေါ အစိရပဗ္ဗဇိတော၊ အဓုနာဂတော ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ၊ န တာဝါဟံ သက္ကောမိ ဝိတ္ထာရေန ဓမ္မံ ဒေသေတု”န္တိ။ ပရိဗ္ဗာဇကော ''အဟံ ဥပတိဿော နာမ၊ တွံ ယထာသတ္တိယာ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဝဒ၊ ဧတံ နယသတေန နယသဟဿေန ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ မယှံ ဘာရော”တိ စိန္တေတွာ အာဟ—

“အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဘာသဿု၊ အတ္ထံယေဝ မေ ဗြူဟိ။
အတ္ထေနေဝ မေ အတ္ထော၊ ကိံ ကာဟသိ ဗျဉ္ဇနံ ဗဟု”န္တိ[2]။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ထေရော “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ''တိ[3] ဂါထံ အာဟ။ ပရိဗ္ဗာဇကော ပဌမပဒဒွယမေဝ သုတွာ သဟဿနယသမ္ပန္နေ သောတာပတ္တိ-မဂ္ဂေ ပတိဋ္ဌဟိ၊ ဣတရံ ပဒဒွယံ သောတာပန္နကာလေ နိဋ္ဌာသိ။

သော သောတာပန္နော ဟုတွာ ဥပရိဝိသေသေ အပ္ပဝတ္တန္တေ ''ဘဝိဿတိ ဧတ္ထ ကာရဏ''န္တိ သလ္လက္ခေတွာ ထေရံ အာဟ “ဘန္တေ မာ ဥပရိ ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဎယိတ္ထ၊ ဧတ္တကမေဝ ဟောတု၊ ကဟံ အမှာကံ သတ္ထာ ဝသတီ”တိ။ ဝေဠု-ဝနေ ပရိဗ္ဗာဇကာတိ။ ဘန္တေ တုမှေ ပုရတော ယာထ၊ မယှံ ဧကော သဟာယကော အတ္ထိ။ အမှေဟိ စ အညမညံ ကတိကာ ကတာ ''ယော ပဌမံ အမတံ အဓိဂစ္ဆတိ၊ သော အာရောစေတူ”တိ။ အဟံ တံ ပဋိညံ မောစေတွာ

၁-သာသနေ (သီ၊ သျာ) ၂-ဝိ ၃-၅၁-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ဝိ ၃-၅၁၊ ခု ၃-၂၇-ပိဋ္ဌေသု။

သဟာယကံ ဂဟေတွာ တုမှာကံ ဂတမဂ္ဂေနေဝ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂမိဿာမီတိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ထေရဿ ပါဒေသု နိပတိတွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ထေရံ ဥယျောဇေတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမာဘိမုခေါ အဂမာသိ။

ကောလိတပရိဗ္ဗာဇကော တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ "အဇ္ဇ မယှံ သဟာယကဿ မုခဝဏ္ဏော န အညေသု ဒိဝသေသု ဝိယ၊ အဒ္ဓါ တေန အမတံ အဓိဂတံ ဘဝိဿတီ''တိ အမတာဓိဂမံ ပုစ္ဆိ။ သောပိဿ "အာမ အာဝုသော အမတံ အဓိဂတ"န္တိ ပဋိဇာနိတွာ တမေဝ ဂါထံ အဘာသိ။ ဂါထာပရိယောသာနေ ကောလိတော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ အာဟ "ကဟံ ကိရ သမ္မ သတ္ထာ ဝသတီ"တိ။ "ဝေဠုဝနေ ကိရ သမ္မ ဝသတီ''တိ ဧဝံ နော အာစရိယေန အဿဇိတ္ထေရေန ကထိတန္တိ။ တေန ဟိ သမ္မ အာယာမ၊ သတ္ထာရံ ပဿိဿာမာတိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော စ နာမေသ သဒါပိ အာစရိယပူဇကောဝ၊ တသ္မာ သဟာယံ ကောလိတမာဏဝံ ဧဝမာဟ ''သမ္မ အမှေဟိ အဓိဂတံ အမတံ အမှာကံ အာစရိယဿ သဉ္စယပရိဗ္ဗာဇကဿာပိ ကထေဿာမ။ ဗုဇ္ဈမာနော ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ၊ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တော အမှာကံ သဒ္ဒဟိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿတိ၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနံ သုတွာ မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓံ ကရိဿတီ"တိ။

တတော ဒွေပိ ဇနာ သဉ္စယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''အာစရိယ တွံ ကိံ ကရောသိ၊ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ သုပ္ပဋိပန္နော သံဃော။ အာယာမ ဒသဗလံ ပဿိဿာမာ"တိ။ သော "ကိံ ဝဒေထ တာတာ"တိ တေပိ ဝါရေတွာ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တိမေဝ တေသံ ဒီပေသိ။ တေ ''အမှာကံ ဧဝရူပေါ အန္တေဝါသိကဝါသော နိစ္စမေဝ ဟောတု၊ တုမှာကံ ပန ဂမနံ ဝါ အဂမနံ ဝါ ဇာနာထာ''တိ အာဟံသု။ သဉ္စယော ''ဣမေ ဧတ္တကံ ဇာနန္တာ မမ ဝစနံ န ကရိဿန္တီ"တိ ဉတွာ "ဂစ္ဆထ တုမှေ တာတာ၊ အဟံ မဟလ္လကကာလေ အန္တေဝါသိကဝါသံ ဝသိတုံ န သက္ကောမီ"တိ အာဟ။ တေ အနေကေဟိပိ ကာရဏေဟိ တံ ဗောဓေတုံ အသက္ကောန္တာ အတ္တနော ဩဝါဒေ ဝတ္တမာနံ ဇနံ အာဒါယ ဝေဠုဝနံ အဂမံသု။ အထ တေသံ ပဉ္စသု အန္တေဝါသိကသတေသု အဍ္ဎတေယျသတာ နိဝတ္တိံသု၊ အဍ္ဎတေယျသတာ တေဟိ သဒ္ဓိံ အဂမံသု။

သတ္ထာ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော တေ ဒူရတောဝ ဒိသွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ ''ဧတေ ဘိက္ခဝေ ဒွေ သဟာယာ အာဂစ္ဆန္တိ ကောလိတော စ ဥပတိဿော စ၊ ဧတံ မေ သာဝကယုဂံ ဘဝိဿတိ အဂ္ဂံ ဘဒ္ဒယုဂ"န္တိ။ အထ တေသံ ပရိသာယ စရိယဝသေန ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဎေသိ။ ဌပေတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ သဗ္ဗေပိ တေ အဍ္ဎတေယျသတာ ပရိဗ္ဗာဇကာ အရဟတ္တံ

ပါပုဏိံသု။ သတ္ထာ “ဧထ ဘိက္ခဝေါ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ သဗ္ဗေသံ ကေသမဿု အန္တရဓာယိ၊ ဣဒ္ဓိမယံ ပတ္တစီဝရံ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ အဟောသိ။ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနမ္ပိ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ အာဂတံ၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စံ ပန န နိဋ္ဌာသိ။ ကသ္မာ? သာဝကပါရမိဉာဏဿ မဟန္တတာယ။

အထာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေ မဂဓရဋ္ဌေ ကလ္လဝါလဂါမကံ[1] ဥပနိဿာယ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ထိနမိဒ္ဓေ ဩက္ကန္တေ သတ္ထာရာ သံဝေဇိတော ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ တထာဂတေန ဒိန္နံ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ သုဏန္တောဝ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ သာဝကပါရမိဉာဏဿ မတ္ထကံ ပတ္တော။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော အဍ္ဎမာသံ အတိက္ကမိတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ တမေဝ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ သူကရခတလေဏေ ဝိဟရန္တော အတ္တနော ဘာဂိနေယျဿ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တေ[2] ဒေသိယမာနေ သုတ္တာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ ပရဿ ဝဍ္ဎိတဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တော ဝိယ သာဝကပါရမိဉာဏဿ မတ္ထကံ ပတ္တော။ ဘာဂိနေယျော ပနဿ ဒေသနာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ ဣတိ ဒွိန္နမ္ပိ မဟာသာဝကာနံ တထာဂတေ ရာဇဂဟေ ဝိဟရန္တေယေဝ သာဝကပါရမိဉာဏကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော “မဟာပညာနံ ယဒိဒံ သာရိပုတ္တော၊ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ယဒိဒံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော”တိ ဒွေပိ မဟာသာဝကေ ဌာနန္တရေ ဌပေသီတိ။

မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထု

၁၉၁။ စတုတ္ထေ **ဓုတဝါဒါန**န္တိ ဧတ္ထ ဓုတော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဓုတဝါဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဓုတဓမ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဓုတင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ **ဓုတော**တိ ဓုတကိလေသော ဝါ ပုဂ္ဂလော ကိလေသဓုနနော ဝါ[3] ဓမ္မော။

ဓုတဝါဒေါတိ ဧတ္ထ ပန အတ္ထိ ဓုတော န ဓုတဝါဒေါ၊ အတ္ထိ န ဓုတော ဓုတဝါဒေါ၊ အတ္ထိ နေဝ ဓုတော န ဓုတဝါဒေါ၊ အတ္ထိ ဓုတော စေဝ ဓုတဝါဒေါ စ။ တတ္ထ ယော ဓုတင်္ဂေန အတ္တနော ကိလေသေ ဓုနိ၊ ပရံ ပန ဓုတင်္ဂေန န ဩဝဒတိ နာနုသာသတိ ဗာကုလတ္ထေရော ဝိယ၊ အယံ ဓုတော န ဓုတဝါဒေါ။ ယထာဟ “တယိဒံ[4] အာယသ္မာ ဗာကုလော[5] ဓုတော န ဓုတဝါဒေါ”တိ။ ယော

၁-ကာသဉ္ဇုဝါလဂါမန္တံ (က)၊ ကလ္လဝါဠပုတ္တဂါမေ (အံ ၂-၄၆၁-ပိဋ္ဌေ)
၂-မ ၂-၁၆၈-ပိဋ္ဌေ။
၃-ကိလေသေ ဓုနန္တော ဝါ (က)
၄-ယဒိဒံ (က)
၅-ဗက္ကုလော (သီ၊ သျာ)

ပန ဓုတင်္ဂေန အတ္တနော ကိလေသေ န ဓုနိ၊ ကေဝလံ အညေ ဓုတင်္ဂေန ဩဝဒတိ အနုသာသတိ ဥပနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ၊ အယံ န ဓုတော ဓုတဝါဒေါ။ ယထာဟ “တယိဒံ အာယသ္မာ ဥပနန္ဒော န ဓုတော ဓုတဝါဒေါ”တိ။ ယော ပန ဥဘယဝိပန္နော လာဠုဒါယီ ဝိယ၊ အယံ နေဝ ဓုတော န ဓုတဝါဒေါ။ ယထာဟ “တယိဒံ အာယသ္မာ လာဠုဒါယီ နေဝ ဓုတော န ဓုတဝါဒေါ”တိ။ ယော ပန ဥဘယသမ္ပန္နော အာယသ္မာ မဟာကဿပတ္ထေရော ဝိယ၊ အယံ ဓုတော စေဝ ဓုတဝါဒေါ စ။ ယထာဟ “တယိဒံ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဓုတော စေဝ ဓုတဝါဒေါ စာ”တိ။

ဓုတဓမ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အပ္ပိစ္ဆတာ သန္တုဋ္ဌိတာ သလ္လေခတာ ပဝိဝေကတာ ဣဒမဋ္ဌိတာတိ ဣမေ ဓုတင်္ဂစေတနာယ ပရိဝါရာ ပဉ္စ ဓမ္မာ “အပ္ပိစ္ဆံယေဝ နိဿာယာ”တိအာဒိဝစနတော[၁] ဓုတဓမ္မာ နာမ။ တတ္ထ အပ္ပိစ္ဆတာ စ သန္တုဋ္ဌိတာ စ အလောဘော၊ သလ္လေခတာ စ ပဝိဝေကတာ စ ဒွီသု ဓမ္မေသု အနုပတန္တိ အလောဘေ စေဝ အမောဟေ စ၊ ဣဒမဋ္ဌိတာ ဉာဏမေဝ။ တတ္ထ အလောဘေန ပဋိက္ခေပဝတ္ထူသု လောဘံ၊ အမောဟေန တေသွေဝ အာဒီနဝပ္ပဋိစ္ဆာဒကံ မောဟံ ဓုနာတိ။ အလောဘေန စ အနုညာတာနံ ပဋိသေဝနမုခေန ပဝတ္တံ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂံ၊ အမောဟေန ဓုတင်္ဂေသု အတိသလ္လေခမုခေန ပဝတ္တံ အတ္တကိလမထာနုယောဂံ ဓုနာတိ။ တသ္မာ ဣမေ ဓမ္မာ ဓုတဓမ္မာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဓုတင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ တေရသ ဓုတင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ ပံသုကူလိကင်္ဂံ။ပ။ နေသဇ္ဇိကင်္ဂန္တိ။

ဓုတဝါဒါနံ ယဒိဒံ မဟာကဿပေါတိ ယတ္တကာ ဓုတဝါဒံ ဝဒန္တိ၊ တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ အန္တရေ အယံ မဟာကဿပတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ **မဟာကဿပေါ**တိ ဥရုဝေဠကဿပေါ နဒီကဿပေါ ဂယာကဿပေါ ကုမာရကဿပေါတိ ဣမေ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကေ ထေရေ ဥပါဒါယ အယံ မဟာ၊ တသ္မာ မဟာကဿပေါတိ ဝုတ္တော။

ဣမဿာပိ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗီကထာ—အတီတေ ကိရ ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ပဒုမုတ္တရော နာမ သတ္ထာ လောကေ ဥဒပါဒိ၊ တသ္မိံ ဟံသဝတီနဂရံ ဥပနိဿာယ ခေမေ မိဂဒါယေ ဝိဟရန္တေ ဝေဒေဟော နာမ ကုဋုမ္ဗိကော အသီတိကောဋိဓနဝိဘဝေါ ပါတောဝ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ[၂]

၁-အံ ၂-၁၉၃၊ ဝိ ၅-၂၃၃-ဝိဋ္ဌေသု။ ၂-ဥပေါသထံ (က)

အဓိဋ္ဌာယ ဂန္ဓပုပ္ဖါဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တသ္မိံ စ ခဏေ သတ္ထာ မဟာနိသဘတ္ထေရံ နာမ တတိယသာဝကံ “ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓုတဝါဒါနံ၊ ယဒိဒံ နိသဘော”တိ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ ဥပါသကော တံ သုတွာ ပသန္နော ဓမ္မကထာဝသာနေ မဟာဇနေ ဥဋ္ဌာယ ဂတေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ သွေ မယှံ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထာ”တိ အာဟ။ မဟာ ခေါ ဥပါသက ဘိက္ခုသံဃောတိ။ ကိတ္တကော ဘဂဝါတိ။ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿန္တိ။ ဘန္တေ ဧကံ သာမဏေရမ္ပိ ဝိဟာရေ အသေသေတွာ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထာတိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။ ဥပါသကော သတ္ထု အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဂေဟံ ဂန္တွာ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္ထု ကာလံ အာရောစာပေသိ။ သတ္ထာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဥပါသကဿ ဃရံ ဂန္တွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသိန္နော ဒက္ခိဏောဒကာဝသာနေ ယာဂုအာဒီနိ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ဘတ္တဝိဿဂ္ဂံ အကာသိ။ ဥပါသကောပိ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိ။

တသ္မိံ အန္တရေ **မဟာနိသဘတ္ထေရော** ပိဏ္ဍာယ စရန္တော တမေဝ ဝီထိ ပဋိပဇ္ဇိ။ ဥပါသကော ဒိသွာ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ “ပတ္တံ ဘန္တေ ဒေထာ”တိ အာဟ။ ထေရော ပတ္တံ အဒါသိ။ ဘန္တေ ဣဓေဝ ပဝိသထ၊ သတ္ထာပိ ဂေဟေ နိသိန္နောတိ။ န ဝဋ္ဋိဿတိ ဥပါသကာတိ။ ဥပါသကော ထေရဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍပါတဿ ပူရေတွာ နီဟရိတွာ အဒါသိ။ တတော[၁] ထေရံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိတွာ ဧဝမာဟ “ဘန္တေ မဟာနိသဘတ္ထေရော ‘သတ္ထာ ဂေဟေ နိသိန္နော’တိ ဝုတ္တေပိ ပဝိသိတုံ န ဣစ္ဆိ၊ အတ္ထိ နု ခေါ ဧတဿ တုမှာကံ ဂုဏေဟိ အတိရေကော ဂုဏော”တိ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဝဏ္ဏမစ္ဆေရံ နာမ နတ္ထိ။ အထ သတ္ထာ ဧဝမာဟ “ဥပါသက မယံ ဘိက္ခံ အာဂမယမာနာ ဂေဟေ နိသီဒါမ၊ သော ဘိက္ခု န ဧဝံ နိသီဒိတွာ ဘိက္ခံ ဥဒိက္ခတိ။ မယံ ဂါမန္တသေနာသနေ ဝသာမ၊ သော အရညသ္မိံယေဝ ဝသတိ။ မယံ ဆန္နေ ဝသာမ၊ သော အဗ္ဘောကာသမှိယေဝ ဝသတိ။ ဣတိ တဿ အယဉ္စ အယဉ္စ ဂုဏော”တိ မဟာသမုဒ္ဒံ ပူရယမာနော ဝိယ ကထေသိ။ ဥပါသကော ပကတိယာပိ ဇလမာနဒီပေါ တေလေန အာသိတ္တော[၂] ဝိယ သုဋ္ဌုတရံ ပသန္နော ဟုတွာ စိန္တေသိ “ကိံ မယှံ အညာယ သမ္ပတ္တိယာ၊ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ဓုတဝါဒါနံ အဂ္ဂဘာဝတ္ထာယ ပတ္ထနံ ကရိဿာမီ”တိ။

၁-တံ (က) ၂-ဇလမာနဒီပေ တေလေ အာသိတ္တော (သီ)

သော ပုနပိ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ တေနေဝ နိယာမေန သတ္တ ဒိဝသာနိ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ မဟာဘိက္ခုသံဃဿ တိစီဝရာနိ ဒတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ ဧဝမာဟ “ယံ မေ ဘန္တေ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဒါနံ ဒေန္တဿ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ မေတ္တံ မနောကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ၊ ဣမိနာဟံ န အညံ ဒေဝသမ္ပတ္တိံ ဝါ သက္ကမာရဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ဝါ ပတ္ထေမိ၊ ဣဒံ ပန မေ ကမ္မံ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ဧတဿ မဟာနိသဘတ္ထေရေန ပတ္တဋ္ဌာနန္တရံ ပါပုဏနတ္ထာယ တေရသဓုတင်္ဂဓရာနံ အဂ္ဂဘာဝဿ သစ္စကာရော[၁] ဟောတူ”တိ။ သတ္ထာ “မဟန္တံ ဌာနံ ဣမိနာ ပတ္ထိတံ၊ သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခေါ, နော”တိ ဩလောကေန္တော သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ အာဟ “မနာပံ တေ ဌာနံ ပတ္ထိတံ၊ အနာဂတေ သတသဟဿကပ္ပါဝသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဿ တွံ တတိယသာဝကော မဟာကဿပတ္ထေရော နာမ ဘဝိဿသီ”တိ။ တံ သုတွာ ဥပါသကော “ဗုဒ္ဓါနံ ဒွေ ကထာ နာမ နတ္ထီ”တိ ပုနဒိဝသေ ပတ္တဗ္ဗံ ဝိယ တံ သမ္ပတ္တိံ အမညိတ္ထ။ သော ယာဝတာယုကံ နာနပ္ပကာရံ ဒါနံ ဒတွာ သီလံ ရက္ခိတွာ နာနပ္ပကာရံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ တတ္ထ ကာလံ ကတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဝိပဿီသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဗန္ဓုမတိံ နိဿာယ ခေမေ မိဂဒါယေ ဝိဟရန္တေ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ အညတရသ္မိံ ပရိဇိဏ္ဏေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္မိဉ္စ ကာလေ ဝိပဿီ ဘဂဝါ သတ္တမေ သတ္တမေ သံဝစ္ဆရေ ဓမ္မံ ကထေတိ၊ မဟန္တံ ကောလာဟလံ အဟောသိ။ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဒေဝတာ “သတ္ထာ ဓမ္မံ ကထေဿတီ”တိ အာရောစေန္တိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ သာသနံ အဿောသိ။ တဿ စ နိဝါသနသာဋကော ဧကောဝ ဟောတိ၊ တထာ ဗြာဟ္မဏိယာ။ ပါရုပနံ ပန ဒွိန္နမ္ပိ ဧကမေဝ။ သကလနဂရေ **ဧကသာဋကဗြာဟ္မဏော**တိ ပညာယတိ။ ဗြာဟ္မဏာနံ ကေနစိဒေဝ ကိစ္စေန သန္နိပါတေ သတိ ဗြာဟ္မဏိံ ဂေဟေ ဌပေတွာ သယံ ဂစ္ဆတိ။ ဗြာဟ္မဏီနံ သန္နိပါတေ သတိ သယံ ဂေဟေ တိဋ္ဌတိ၊ ဗြာဟ္မဏီ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိံ အာဟ “ဘောတိ ကိံ ရတ္တိံ ဓမ္မဿဝနံ သုဏိဿသိ, ဒိဝါ”တိ။ “မယံ မာတုဂါမဇာတိကာ နာမ ရတ္တိံ သောတုံ န သက္ကောမ၊ ဒိဝါ သောဿာမီ”တိ ဗြာဟ္မဏံ ဂေဟေ ဌပေတွာ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဥပါသိကာဟိ သဒ္ဓိံ ဒိဝါ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ

၁-ပစ္စယော (သျာ၊ က၊ သံ-ဋ္ဌ ၂-၁၆၉-ပိဋ္ဌေ စ) ဋီကာ ပန ပဿိတဗ္ဗာ။

ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တေ နိသိန္နာ ဓမ္မံ သုတွာ ဥပါသိကာဟိယေဝ သဒ္ဓိံ အာဂမာသိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိံ ဂေဟေ ဌပေတွာ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဝိဟာရံ ဂတော။

တသ္မိံ စ သမယေ သတ္ထာ ပရိသမဇ္ဈေ အလင်္ကတဓမ္မာသနေ နိသိန္နော စိတ္တဗီဇနိံ အာဒါယ အာကာသဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ သိနေရုံ မတ္ထံ[၁] ကတွာ သာဂရံ နိမ္မထေန္တော ဝိယ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ ဗြာဟ္မဏဿ ပရိသန္တေ နိသိန္နဿ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ ပဌမယာမသ္မိံယေဝ သကလသရီရံ ပူရယမာနာ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ပါရုတဝတ္ထံ သံဃရိတွာ[၂] “ဒသဗလဿ ဒဿာမီ”တိ စိန္တေသိ။ အထဿ အာဒီနဝသဟဿံ ဒဿယမာနံ မစ္ဆေရံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော “ဗြာဟ္မဏိယာ စ မယှဉ္စ ဧကမေဝ ဝတ္ထံ၊ အညံ ကိဉ္စိ ပါရုပနံ နတ္ထိ၊ အပါရုပိတွာ စ နာမ ဗဟိ စရိတုံ န သက္ကာ’’တိ သဗ္ဗထာပိ အဒါတုကာမော အဟောသိ။ အထဿ နိက္ခန္တေ ပဌမယာမေ မဇ္ဈိမယာမေပိ တထေဝ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော တထေဝ စိန္တေတွာ တထေဝ အဒါတုကာမော အဟောသိ။ အထဿ မဇ္ဈိမယာမေ နိက္ခန္တေ ပစ္ဆိမယာမေပိ တထေဝ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော “တရဏံ ဝါ ဟောတု မရဏံ ဝါ[၃]၊ ပစ္ဆာပိ ဇာနိဿာမီ”တိ ဝတ္ထံ သံဃရိတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ ဌပေသိ။ တတော ဝါမဟတ္ထံ အာဘုဇိတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန တိက္ခတ္တုံ အပ္ဖောဋေတွာ “ဇိတံ မေ၊ ဇိတံ မေ’’တိ တယော ဝါရေ နဒိ။

တသ္မိံ စ သမယေ ဗန္ဓုမရာဇာ ဓမ္မာသနဿ ပစ္ဆတော အန္တော-သာဏိယံ နိသိန္နော ဓမ္မံ သုဏာတိ။ ရညော စ နာမ “ဇိတံ မေ’’တိ သဒ္ဒေါ အမနာပေါ ဟောတိ။ သော ပုရိသံ ပေသေသိ “ဂစ္ဆ ဧတံ ပုစ္ဆ ကိံ ဝဒသီ”တိ။ သော တေန ဂန္တွာ ပုစ္ဆိတော အာဟ “အဝသေသာ ဟတ္ထိယာနာဒီနိ အာရုယှ အသိစမ္မာဒီနိ ဂဟေတွာ ပရသေနံ ဇိနန္တိ၊ န တံ ဇိတံ အစ္ဆရိယံ၊ အဟံ ပန ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တဿ ဒုဋ္ဌဂေါဏဿ မုဂ္ဂရေန သီသံ ဘိန္ဒိတွာ တံ ပလာပေန္တော ဝိယ မစ္ဆေရစိတ္တံ မဒ္ဒိတွာ ပါရုတဝတ္ထံ ဒသဗလဿ အဒါသိံ၊ တံ မေ မစ္ဆရိယံ ဇိတ’’န္တိ အာဟ။ သော ပုရိသော အာဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ အာဟ ‘‘အမှေ ဘဏေ ဒသဗလဿ အနုရူပံ န ဇာနိမှ၊ ဗြာဟ္မဏော ဇာနီ’’တိ ဝတ္ထယုဂံ ပေသေသိ။ တံ ဒိသွာ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ ‘‘အယံ မယှံ တုဏှီ နိသိန္နဿ ပဌမံ ကိဉ္စိ အဒတွာ သတ္ထု ဂုဏေ

၁-သိနေရုမတ္ထကံ (သျာ)၊ သိနေရုံ မတ္ထကံ (က) ၂-သံဟရိတွာ (သီ)
၃-မရဏံ ဝါ ဟောတု အမရဏံ ဝါ (က)

ကထေန္တဿ အဒါသိ၊ သတ္ထု ရုစိံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နေန မယှံ ကော အတ္ထော”တိ တမ္ပိ ဝတ္ထယုဂံ ဒသဗလဿေဝ အဒါသိ။ ရာဇာပိ ‘‘ကိံ ဗြာဟ္မဏေန ကတ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ “တမ္ပိ တေန ဝတ္ထယုဂံ တထာဂတဿေဝ ဒိန္န”န္တိ သုတွာ အပရာနိပိ ဒွေ ဝတ္ထယုဂါနိ ပေသေသိ၊ သော တာနိပိ အဒါသိ။ ရာဇာ အပရာနိပိ စတ္တာရီတိ ဧဝံ ယာဝ ဒွတ္တိံသဝတ္ထယုဂါနိ ပေသေသိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော “ဣဒံ ဝဍ္ဎေတွာ ဂဟဏံ ဝိယ ဟောတီ”တိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဧကံ, ဗြာဟ္မဏိယာ ဧကန္တိ ဒွေ ဝတ္ထယုဂါနိ ဂဟေတွာ တိံသ ယုဂါနိ တထာဂတဿေဝ အဒါသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စဿ သတ္ထု ဝိဿာသိကော ဇာတော။

အထ နံ ရာဇာ ဧကဒိဝသံ သီတသမယေ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တံ ဒိသွာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ အတ္တနော ပါရုတရတ္တကမ္ဗလံ ဒတွာ အာဟ ‘‘ဣတော ပဋ္ဌာယ ဣမံ ပါရုပိတွာ ဓမ္မံ သုဏာဟီ”တိ။ သော “ကိံ မေ ဣမိနာ ကမ္ဗလေန ဣမသ္မိံ ပူတိကာယေ ဥပနီတေနာ’’တိ စိန္တေတွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ တထာဂတဿ မဉ္စဿ ဥပရိ ဝိတာနံ ကတွာ အဂမာသိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ပါတောဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိ။ တသ္မိံ စ သမယေ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ကမ္ဗလေ ပဋိဟညန္တိ၊ ကမ္ဗလော အတိဝိယ ဝိရောစတိ။ ရာဇာ ဩလောကေန္တော သဉ္ဇာနိတွာ အာဟ “ဘန္တေ အမှာကံ ဧသ ကမ္ဗလော၊ အမှေဟိ ဧကသာဋကဗြာဟ္မဏဿ ဒိန္နော’’တိ။ တုမှေဟိ မဟာရာဇ ဗြာဟ္မဏော ပူဇိတော၊ ဗြာဟ္မဏေန မယံ ပူဇိတာတိ။ ရာဇာ ‘‘ဗြာဟ္မဏော ယုတ္တံ အညာသိ၊ န မယ”န္တိ ပသီဒိတွာ ယံ မနုဿာနံ ဥပကာရဘူတံ၊ တံ သဗ္ဗံ အဋ္ဌဋ္ဌကံ ကတွာ သဗ္ဗဋ္ဌကံ နာမ ဒါနံ ဒတွာ ပုရောဟိတဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သောပိ ‘‘အဋ္ဌဋ္ဌကံ နာမ စတုသဋ္ဌိ ဟောတီ’’တိ စတုသဋ္ဌိ သလာကဘတ္တာနိ ဥပနိဗန္ဓာပေတွာ ယာဝဇီဝံ ဒါနံ ဒတွာ သီလံ ရက္ခိတွာ တတော စုတော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။

ပုန တတော စုတော ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ ကောဏာဂမနဿ စ ဘဂဝတော ကဿပဒသဗလဿ စာတိ ဒွိန္နံ ဗုဒ္ဓါနံ အန္တရေ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိယဃရေ နိဗ္ဗတ္တော။ သော ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ ဃရာဝါသံ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ အရညေ ဇင်္ဃဝိဟာရံ စရတိ၊ တသ္မိံ စ သမယေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ နဒီတီရေ စီဝရကမ္မံ ကရောန္တော အနုဝါတေ အပ္ပဟောန္တေ သံဃရိတွာ ဌပေတုံ အာရဒ္ဓေါ။ သော ဒိသွာ “ကသ္မာ ဘန္တေ သံဃရိတွာ ဌပေထာ”တိ အာဟ။ အနုဝါတော

နပ္ပဟောတီတိ။ “ဣမိနာ ဘန္တေ ကာရောထာ”တိ သာဋကံ ဒတွာ “နိဗ္ဗတ္တ-နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ကေနစိ ပရိဟာနိ မာ ဟောတူ”တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။

အထ ဃရေပိဿ ဘဂိနိယာ သဒ္ဓိံ ဘရိယာယ ကလဟံ ကရောန္တိယာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထဿ ဘဂိနီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ တဿ ဘရိယံ သန္ဓာယ[1] “ဝေရူပံ ဗာလံ ယောဇနသတေန ပရိဝဇ္ဇေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သာ ဂေဟဒွါရေ[2] ဌိတာ သုတွာ “ဣမာယ ဒိန္နံ ဘတ္တံ မာ ဧသ ဘုဉ္ဇတူ”တိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ဆဍ္ဍေတွာ ကလလဿ ပူရေတွာ အဒါသိ။ ဣတရာ ဒိသွာ “ဗာလေ မံ တာဝ အက္ကောသ ဝါ ပဟရ[3] ဝါ၊ ဧဝရူပဿ ပန ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ပူရိတပါရမိဿ ပတ္တတော ဘတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာ ကလလံ ဒါတုံ န ယုတ္တ”န္တိ အာဟ။ အထဿ ဘရိယာယ ပဋိသင်္ခါနံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သာ “တိဋ္ဌထ ဘန္တေ”တိ ကလလံ ဆဍ္ဍေတွာ ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ စတုမဓုရဿ ပူရေတွာ ဥပရိ အာသိတ္တေန ပဒုမဂဗ္ဘ-ဝဏ္ဏေန သပ္ပိနာ ဝိဇ္ဇောတမာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ “ယထာ အယံ ပိဏ္ဍပါတော ဩဘာသဇာတော၊ ဧဝံ ဩဘာသဇာတံ မေ သရီရံ ဟောတူ”တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အနုမောဒိတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ တေပိ ဒွေ ဇာယမ္ပတိကာ ယာဝတာယုကံ ကုသလံ ကတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပုန တတော စဝိတွာ ဥပါသကော ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဣတရာပိ တာဒိသဿေဝ သေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။

တဿ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တဿ တမေဝ သေဋ္ဌိဓီတရံ အာနယိံသု။ တဿာ ပုဗ္ဗေ အဒိန္နဝိပါကဿ တဿ ကမ္မဿ အာနုဘာဝေန ပတိကုလံ ပဝိဋ္ဌမတ္တာယ ဥမ္မာရဗ္ဘန္တရေ သကလသရီရံ ဥဂ္ဃာဋိတဝစ္စကုဋိ ဝိယ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇာတံ။ သေဋ္ဌိ-ကုမာရော “ကဿာယံ ဂန္ဓော”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သေဋ္ဌိကညာယာ”တိ သုတွာ “နီဟရထာ”တိ အာဘတနိယာမေနေဝ[4] ကုလဃရံ ပေသေသိ။ သာ တေနေဝ နီဟာရေန သတ္တသု ဌာနေသု ပဋိနိဝတ္တိတာ။

တေန စ သမယေန ကဿပဒသဗလော ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ တဿ ဃန-ကောဋ္ဋိမာဟိ သတသဟဿဂ္ဃနိကာဟိ ရတ္တသုဝဏ္ဏဣဋ္ဌကာဟိ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ စေတိယံ အာရဘိံသု။ တသ္မိံ စေတိယေ ကရိယမာနေ သာ သေဋ္ဌိဓီတာ စိန္တေသိ “အဟံ သတ္တသု ဌာနေသု ပဋိနိဝတ္တိတာ၊ ကိံ မေ ဇီဝိတေနာ”တိ

၁-သန္ဓာယ ဝေမာဟ (သီ၊ သျာ၊ က)   ၂-ဂေဟင်္ဂဏေ (သီ၊ သျာ)
၃-ပရိဘာသ (သျာ၊ က)   ၄-အာဂတယာနေနေဝ (သီ)၊ အာဂတနိယာမေနေဝ (သျာ)

အတ္တနော သရီရာဘရဏာဘဏ္ဍကံ[1] ဘဉ္ဇာပေတွာ သုဝဏ္ဏဣဋ္ဌကံ ကာရေသိ ရတနာယတံ ဝိဒတ္ထိဝိတ္ထိဏ္ဏံ စတုရင်္ဂုလုဗ္ဗေဓံ။ တတော ဟရိတာလမနောသိလာပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌ ဥပ္ပလဟတ္ထကေ အာဒါယ စေတိယကရဏဋ္ဌာနံ ဂတာ။ တသ္မိံ ခဏေ ဧကာ ဣဋ္ဌကာပန္တိ ပရိက္ခိပိတွာ အာဂစ္ဆမာနာ ဃဋနိဋ္ဌကာယ ဦနာ ဟောတိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ ဝဍ္ဎကိံ အာဟ "ဣမံ ဣဋ္ဌကံ ဌပေထာ"တိ။ အမ္မ ဘဒ္ဒကေ ကာလေ အာဂတာသိ၊ သယမေဝ ဌပေဟီတိ။ သာ အာရုယှ တေလေန ဟရိတာလမနောသိလံ ယောဇေတွာ တေန ဗန္ဓနေန ဣဋ္ဌကံ ပတိဋ္ဌပေတွာ ဥပရိ အဋ္ဌဟိ ဥပ္ပလဟတ္ထကေဟိ ပူဇံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ "နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော ဝါယတု၊ မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော"တိ ပတ္ထနံ ကတွာ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အဂမာသိ။

အထ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ယဿ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ပဌမံ ဂေဟံ နီတာ၊ တဿ တံ အာရဗ္ဘ သတိ ဥဒပါဒိ။ နဂရေပိ နက္ခတ္တံ သံဃုဋ္ဌံ ဟောတိ။ သော ဥပဋ္ဌာကေ အာဟ "တဒါ ဣဓ အာနီတာ သေဋ္ဌိဓီတာ အတ္ထိ၊ ကဟံ သာ"တိ။ ကုလဂေဟေ သာမီတိ။ အာနေထ နံ, နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာတိ။ တေ ဂန္တွာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဌိတာ "ကိံ တာတာ အာဂတတ္ထာ"တိ တာယ ပုဋ္ဌာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိံသု။ တာတာ မယာ အာဘရဏဘဏ္ဍေန စေတိယံ ပူဇိတံ၊ အာဘရဏံ မေ နတ္ထီတိ။ တေ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ အာရောစေသုံ။ အာနေထ နံ, ပိဠန္ဓနံ လဘိဿာမာတိ။ တေ အာနယိံသု။ တဿာ သဟ ဃရပ္ပဝေသနေန သကလဂေဟံ စန္ဒနဂန္ဓဉ္စေဝ နီလုပ္ပလဂန္ဓဉ္စ ဝါယိ။

သေဋ္ဌိပုတ္တော တံ ပုစ္ဆိ "ပဌမံ တဝ သရီရတော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဝါယိ၊ ဣဒါနိ ပန တေ သရီရတော စန္ဒနဂန္ဓော, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော ဝါယတိ၊ ကိံ ဧတ"န္တိ။ သာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနာ ကတကမ္မံ အာရောစေသိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော "နိယျာနိကံ ဝတ ဗုဒ္ဓသာသန"န္တိ ပသီဒိတွာ ယောဇနိကံ သုဝဏ္ဏစေတိယံ ကမ္ဗလကဉ္စုကေန ပရိက္ခိပိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ရထစက္ကပ္ပမာဏေဟိ သုဝဏ္ဏပဒုမေဟိ အလင်္ကရိ။ တေသံ ဒွါဒသဟတ္ထာ ဩလမ္ဗကာ ဟောန္တိ။ သော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော ဗာရာဏသိတော ယောဇနမတ္တေ ဌာနေ အညတရသ္မိံ အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သေဋ္ဌိကညာပိ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ရာဇကုလေ ဇေဋ္ဌဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။

၁-အာဘရဏဘဏ္ဍံ (သီ)

တေသု ဝယပ္ပတ္တေသု ကုမာရေသု ဝသနဂါမေ နက္ခတ္တံ သင်္ဃုဋ္ဌံ။ သော မာတရံ အာဟ “သာဋကံ မေ အမ္မ ဒေဟိ၊ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီ”တိ။ သာ ဓောတဝတ္ထံ နီဟရိတွာ အဒါသိ။ အမ္မ ထူလံ ဣဒံ၊ အညံ ဒေဟီတိ။ အညံ နီဟရိတွာ အဒါသိ၊ တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိ။ အညံ နီဟရိတွာ အဒါသိ၊ တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိ။ အထ နံ မာတာ အာဟ “တာတ ယာဒိသေ ဂေဟေ မယံ ဇာတာ၊ နတ္ထိ နော ဣတော သုခုမတရဿ ပဋိလာဘာယ ပုည”န္တိ။ တေန ဟိ လဘနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆာမိ အမ္မာတိ။ ပုတ္တ အဟံ အဇ္ဇေဝ တုယှံ ဗာရာဏသိနဂရေ ရဇ္ဇပဋိလာဘံ ဣစ္ဆာမီတိ။ သော မာတရံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ “ဂစ္ဆာမိ အမ္မာ”တိ။ ဂစ္ဆ တာတာတိ။ ဧဝံ ကိရဿာ စိတ္တံ အဟောသိ “ကဟံ ဂမိဿတိ၊ ဣဓ ဝါ ဧတ္ထ ဝါ ဂေဟေ နိသီဒိဿတီ”တိ။ သော ပန ပုညနိယာမေန နိက္ခမိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဥယျာနေ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ သသီသံ ပါရုပိတွာ နိပဇ္ဇိ။ သော စ ဗာရာဏသိရညော ကာလကတဿ သတ္တမော ဒိဝသော ဟောတိ။

အမစ္စာ ရညော သရီရကိစ္စံ ကတွာ ရာဇင်္ဂဏေ နိသီဒိတွာ မန္တယိံသု “ရညော ဧကာ ဓီတာဝ အတ္ထိ၊ ပုတ္တော နတ္ထိ၊ အရာဇကံ ရဇ္ဇံ န ဝဋ္ဋတိ[1]၊ ကော ရာဇာ ဟောတီ”တိ[2] မန္တေတွာ “တွံ ဟောဟိ၊ တွံ ဟောဟီ”တိ အာဟံသု။ ပုရောဟိတော အာဟ “ဗဟုံ ဩလောကေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဖုဿရထံ ဝိဿဇ္ဇေမာ”တိ။ တေ ကုမုဒဝဏ္ဏေ စတ္တာရော သိန္ဓဝေ ယောဇေတွာ ပဉ္စဝိဓံ ရာဇကကုဓဘဏ္ဍံ သေတစ္ဆတ္တဉ္စ ရထသ္မိံယေဝ ဌပေတွာ ရထံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပစ္ဆတော တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာပေသုံ။ ရထော ပါစီနဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဥယျာနာဘိမုခေါ အဟောသိ။ “ပရိစယေန ဥယျာနာဘိမုခေါ ဂစ္ဆတိ၊ နိဝတ္တေမာ”တိ ကေစိ အာဟံသု။ ပုရောဟိတော “မာ နိဝတ္တယိတ္ထာ”တိ အာဟ။ ရထော ကုမာရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အာရောဟနသဇ္ဇော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ ပုရောဟိတော ပါရုပနကဏ္ဏံ အပနေတွာ ပါဒတလာနိ ဩလောကေန္တော “တိဋ္ဌတု အယံ ဒီပေါ၊ ဒွိသဟဿဒီပပရိဝါရေသု စတူသု ဒီပေသု ဧသော ရဇ္ဇံ ကာရေတုံ[3] ယုတ္တော”တိ ဝတွာ “ပုနပိ တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှထ၊ ပုနပိ တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှထာ”တိ တိက္ခတ္တုံ တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာပေသိ။

အထ ကုမာရော မုခံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကေတွာ “ကေန ကမ္မေန အာဂတတ္ထာ”တိ အာဟ။ ဒေဝ တုမှာကံ ရဇ္ဇံ ပါပုဏာတီတိ။ ရာဇာ ကဟန္တိ။ ဒေဝတ္တံ ဂတော[4] သာမီတိ။ ကတိ ဒိဝသာ အတိက္ကန္တာတိ။ အဇ္ဇ

၁-န နန္ဒတိ (သီ) ၂-ဟောတူတိ (သီ)
၃-ကေရဇ္ဇံ ကာတုံ (သီ) ၄-ဒိဝင်္ဂတော (သျာ)

သတ္တမေဝ ဒိဝသေ'တိ။ ပုဏ္ဏော ဝါ ဓိတာ ဝါ နတ္ထီတိ။ ဓိတာ အတ္ထိ ဒေဝ၊ ပုတ္တော နတ္ထီတိ။ ကရိဿာမိ ရဇ္ဇန္တိ။ တေ တာဝဒေဝ အဘိသေကမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ရာဇဓီတရံ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရိတွာ ဥယျာနံ အာနေတွာ ကုမာရဿ အဘိသေကံ အကံသု။

အထဿ ကတာဘိသေကဿ သဟဿဂ္ဃနကံ ဝတ္ထံ ဥပဟရိံသု။ သော "ကိမိဒံ တာတာ"တိ အာဟ။ နိဝါသနဝတ္ထံ ဒေဝါတိ။ နနု တာတာ ထူလံ၊ အညံ သုခုမတရံ နတ္ထီတိ။ မနုဿာနံ ပရိဘောဂဝတ္ထေသု ဣတော သုခုမတရံ နတ္ထိ ဒေဝါတိ။ တုမှာကံ ရာဇာ ဧဝရူပံ နိဝါသေသီတိ။ အာမ ဒေဝါတိ။ န မညေ ပုညဝါ တုမှာကံ ရာဇာ၊ သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရံ[၁] အာဟရထ၊ လဘိဿာမ ဝတ္ထန္တိ။ တေ သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရံ အာဟရိံသု။ သော ဥဋ္ဌာယ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဟတ္ထေန ဥဒကံ အာဒါယ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ အဗ္ဘုက္ကိရိ၊ တာဝဒေဝ ဃနပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ အဋ္ဌ ကပ္ပရုက္ခာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ပုန ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏံ ပစ္ဆိမံ ဥတ္တရန္တိ ဧဝံ စတဿောပိ ဒိသာ အဗ္ဘုက္ကိရိ၊ သဗ္ဗဒိသာသု အဋ္ဌဋ္ဌ ကတွာ ဒွတ္တိံသ ကပ္ပရုက္ခာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သော ဧကံ ဒိဗ္ဗဒုဿံ နိဝါသေတွာ ဧကံ ပါရုပိတွာ "နန္ဒရညော ဝိဇိတေ သုတ္တကန္တိကာ ဣတ္ထိယော မာ သုတ္တံ ကန္တိံသူတိ ဧဝံ ဘေရိံ စရာပေထာ"တိ ဝတွာ ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တော ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော နဂရံ ပဝိသိတွာ ပါသာဒံ အာရုယှ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိ။

ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဧကဒိဝသံ ဒေဝီ ရညော မဟာသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ "အဟော တပဿီ"တိ[၂] ကာရုညာကာရံ ဒဿေသိ။ "ကိမိဒံ ဒေဝီ"တိ စ ပုဋ္ဌာ "အတိမဟတီ တေ ဒေဝ သမ္ပတ္တိ၊ အတီတေ ဗုဒ္ဓါနံ သဒ္ဒဟိတွာ ကလျာဏံ အကတ္ထ၊ ဣဒါနိ အနာဂတဿ ပစ္စယံ ကုသလံ န ကရောထာ"တိ အာဟ။ ကဿ ဒဿာမ၊ သီလဝန္တော နတ္ထီတိ။ "အသုညော ဒေဝ ဇမ္ဗုဒီပေါ အရဟန္တေဟိ၊ တုမှေ ဒါနမေဝ သဇ္ဇေထ၊ အဟံ အရဟန္တေ လစ္ဆာမီ"တိ အာဟ။ ရာဇာ ပုနဒိဝသေ ပါစီနဒွါရေ ဒါနံ သဇ္ဇာပေသိ။ ဒေဝီ ပါတောဝ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဥပရိပါသာဒေ ပုရတ္ထာဘိမုခါ ဥရေန နိပဇ္ဇိတွာ "သစေ ဧတိဿာ ဒိသာယ အရဟန္တော အတ္ထိ၊ သွေ အာဂန္တွာ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တူ"တိ အာဟ။ တဿံ ဒိသာယံ အရဟန္တော နာဟေသုံ၊ တံ သက္ကာရံ ကပဏယာစကာနံ အဒံသု။

ပုနဒိဝသေ ဒက္ခိဏဒွါရေ ဒါနံ သဇ္ဇေတွာ တထေဝ အကာသိ၊ ပုနဒိဝသေ ပစ္ဆိမဒွါရေ။ ဥတ္တရဒွါရေ သဇ္ဇနဒိဝသေ ပန ဒေဝိယာ တထေဝ နိမန္တိတေ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တာနံ ပဒုမဝတိယာ ပုတ္တာနံ ပဉ္စသတာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဇေဋ္ဌကော မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘာတိကေ အာမန္တေသိ “မာရိသာ နန္ဒရာဇာ တုမှေ နိမန္တေတိ၊ အဓိဝါသေထ တဿာ”တိ။ တေ အဓိဝါသေတွာ ပုနဒိဝသေ အနောတတ္တဒဟေ မုခံ ဓောဝိတွာ အာကာသေန အာဂန္တွာ ဥတ္တရဒွါရေ ဩတရိံသု။ မနုဿာ ဂန္တွာ “ပဉ္စသတာ ဒေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အာဂတာ”တိ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ သဒ္ဓိံ ဒေဝိယာ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပါသာဒံ အာရောပေတွာ တတ္ထ တေသံ ဒါနံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ရာဇာ သံဃတ္ထေရဿ, ဒေဝီ သံဃနဝကဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ “အယျာ ပစ္စယေဟိ န ကိလမိဿန္တိ၊ မယံ ပုညေန န ဟာယိဿာမ၊ အမှာကံ ယာဝဇီဝံ ဣဓ နိဝါသာယ ပဋိညံ ဒေထာ”တိ ပဋိညံ ကာရေတွာ ဥယျာနေ ပဉ္စ ပဏ္ဏသာလာသတာနိ ပဉ္စ စင်္ကမသတာနီတိ သဗ္ဗာကာရေန နိဝါသဋ္ဌာနံ သမ္ပာဒေတွာ တတ္ထ ဝသာပေသုံ။

ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ရညော ပစ္စန္တော ကုပိတော[1]။ သော “အဟံ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတုံ ဂစ္ဆာမိ၊ တွံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု မာ ပမဇ္ဇီ”တိ ဒေဝိံ ဩဝဒိတွာ ဂတော။ တသ္မိံ အနာဂတေယေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ အာယုသင်္ခါရာ ခီဏာ။ မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တိယာမရတ္တိံ ဈာနကီဠံ ကီဠိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနေ အာလမ္ဗနဖလကံ အာလမ္ဗိတွာ ဌိတကောဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ ဧတေနုပါယေန သေသာပီတိ သဗ္ဗေဝ ပရိနိဗ္ဗုတာ။ ပုနဒိဝသေ ဒေဝီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ နိသီဒနဋ္ဌာနံ ဟရိတုပလိတ္တံ ကာရေတွာ ပုပ္ဖါနိ ဝိကိရိတွာ ဓူမံ ဒတွာ တေသံ အာဂမနံ ဩလောကေန္တီ နိသိန္နာ အာဂမနံ အပဿန္တီ ပုရိသံ ပေသေသိ “ဂစ္ဆ တာတ ဇာနာဟိ၊ ကိံ အယျာနံ ကိဉ္စိ အဖာသုက”န္တိ။ သော ဂန္တွာ မဟာပဒုမဿ ပဏ္ဏသာလာဒွါရံ ဝိဝရိတွာ တတ္ထ အပဿန္တော စင်္ကမနံ ဂန္တွာ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဌိတံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ “ကာလော ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ပရိနိဗ္ဗုတသရီရံ ကိံ ကထေဿတိ၊ သော “နိဒ္ဒါယတိ မညေ”တိ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိပါဒေ ဟတ္ထေန ပရာမသိတွာ ပါဒါနံ သီတလတာယ စေဝ ထဒ္ဓတာယ စ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွာ ဒုတိယဿ သန္တိကံ အဂမာသိ၊ ဧဝံ တတိယဿာတိ သဗ္ဗေသံ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွာ ရာဇကုလံ ဂတော “ကဟံ တာတ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ”တိ ပုဋ္ဌော “ပရိနိဗ္ဗုတာ ဒေဝီ”တိ

၁-ကုပ္ပိ (သီ၊ သျာ)

အာဟ။ ဒေဝီ ကန္ဒန္တီ ရောဒန္တီ နိက္ခမိတွာ နာဂရေဟိ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂန္တွာ သာဓု-ကီဠိတံ[1] ကာရေတွာ ပဉ္စကကုဒ္ဓါနိ သရီရကိစ္စံ ကတွာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

ရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ အာဂတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ အာဂတံ ဒေဝိံ ပုစ္ဆိ "ကိံ ဘဒ္ဒေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု နပ္ပမဇ္ဇိ၊ နိရောဂါ အယျာ"တိ။ ပရိနိဗ္ဗုတာ ဒေဝါတိ။ ရာဇာ စိန္တေသိ "ဝေရူပါနမ္ပိ ပဏ္ဍိတာနံ မရဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အမှာကံ ကုတော မောက္ခော"တိ။ သော နဂရံ အဂန္တွာ[2] ဥယျာနမေဝ ပဝိသိတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ တဿ ရဇ္ဇံ ပဋိယာဒေတွာ သယံ သမဏကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ ဒေဝီပိ "ဣမသ္မိံ ပဗ္ဗဇိတေ အဟံ ကိံ ကရိဿာမီ"တိ တတ္ထေဝ ဥယျာနေ ပဗ္ဗဇိတာ။ ဒွေပိ ဈာနံ ဘာဝေတွာ တတော စုတာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။

တေသု တတ္ထေဝ ဝသန္တေသု အမှာကံ သတ္ထာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ။ သတ္ထရိ တတ္ထ ဝသန္တေ အယံ ပိပ္ပလိမာဏဝေါ[3] မဂဓရဋ္ဌေ မဟာတိတ္ထဗြာဟ္မဏဂါမေ ကပိလ-ဗြာဟ္မဏဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော၊ အယံ ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရေ ကောသိယဂေါတ္တဗြာဟ္မဏဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တာ။ တေသံ အနုက္ကမေန ဝဍ္ဎမာနာနံ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ ဝီသတိမေ ဝဿေ ဘဒ္ဒါယ သောဠသမေ ဝဿေ သမ္ပတ္တေ မာတာပိတရော ပုတ္တံ ဩလောကေတွာ "တာတ တွံ ဝယပ္ပတ္တော၊ ကုလဝံသော နာမ ပတိဋ္ဌာပေ-တဗ္ဗော"တိ အတိဝိယ နိပ္ပီဠယိံသု။ မာဏဝေါ အာဟ "မယှံ သောတပထေ ဧဝရူပံ ကထံ မာ ကထေထ၊ အဟံ ယာဝ တုမှေ ဓရထ၊ တာဝ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ၊ တုမှာကံ အစ္စယေန[4] နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ တေ ကတိပါဟံ အတိက္ကမိတွာ ပုန ကထယိံသု၊ သောပိ တထေဝ ပဋိက္ခိပိ။ ပုနပိ ကထယိံသု၊ ပုနပိ ပဋိက္ခိပိ။ တတော ပဋ္ဌာယ မာတာ နိရန္တရံ ကထေသိယေဝ။

မာဏဝေါ "မမ မာတရံ သညာပေဿာမီ"တိ ရတ္တသုဝဏ္ဏဿ နိက္ခသဟဿံ ဒတွာ သုဝဏ္ဏကာရေဟိ ဧကံ ဣတ္ထိရူပံ ကာရာပေတွာ တဿ မဇ္ဇနဃဋ္ဋနာဒိ-ကမ္မပရိယောသာနေ တံ ရတ္တဝတ္ထံ နိဝါသာပေတွာ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နေဟိ ပုပ္ဖေဟိ စေဝ နာနာအလင်္ကာရေဟိ စ အလင်္ကာရာပေတွာ မာတရံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ "အမ္မ ဧဝရူပံ အာရမ္မဏံ လဘန္တော ဂေဟေ ဝသိဿာမိ[5]၊ အလဘန္တော

၁-သာဓုကီဠိကံ (သီ) ၂-အာဂန္တွာ (သီ) ၃-ဝိပ္ပလိမာဏဝေါ (သီ၊ သျာ)
၄-ပစ္ဆတော (သီ) ၅-ဌဿာမိ (သီ)

န ဝသိဿာမီ”တိ[၁]။ ပဏ္ဍိတာ ဗြာဟ္မဏီ စိန္တေသိ “မယှံ ပုတ္တော ပုညဝါ ဒိန္နဒါနော ကတာဘိနီဟာရော၊ ပုညံ ကရောန္တော န ဧကကောဝ အကာသိ၊ အဒ္ဓါ ဧတေန သဟ ကတပုညာ သုဝဏ္ဏရူပကပဋိဘာဂါပိ ဘဝိဿတီ”တိ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏေ ပက္ကောသာပေတွာ သဗ္ဗကာမေဟိ သန္တပ္ပေတွာ သုဝဏ္ဏရူပကံ ရထံ အာရောပေတွာ “ဂစ္ဆထ တာတာ, ယတ္ထ အမှာကံ ဇာတိဂေါတ္တဘောဂေဟိ သမာနကုလေ ဧဝရူပံ ဒါရိကံ ပဿထ၊ ဣမမေဝ သုဝဏ္ဏရူပကံ ပဏ္ဏာကာရံ[၂] ကတွာ ဒေထာ”တိ ဥယျောဇေသိ။

တေ “အမှာကံ နာမ ဧတံ ကမ္မ”န္တိ နိက္ခမိတွာ “ကတ္ထ ဂမိဿာမာ”တိ စိန္တေတွာ “မဒ္ဒရဋ္ဌံ နာမ ဣတ္ထာကရော၊ မဒ္ဒရဋ္ဌံ ဂမိဿာမာ”တိ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရံ အဂမံသု။ တတ္ထ တံ သုဝဏ္ဏရူပကံ နှာနတိတ္ထေ ဌပေတွာ ဧကမန္တေ နိသီဒိံသု။ အထ ဘဒ္ဒါယ ဓာတီ ဘဒ္ဒံ နှာပေတွာ အလင်္ကရိတွာ သိရိဂဗ္ဘေ နိသီဒါပေတွာ နှာယိတုံ အာဂစ္ဆန္တီ တံ ရူပကံ ဒိသွာ “အယျဓီတာ မေ ဣဓာဂတာ”တိ သညာယ သန္တဇ္ဇေတွာ “ဒုဗ္ဗိနီတေ ကိံ တွံ ဣဓာဂတာ”တိ တလသတ္တိကံ ဥဂ္ဂိရိတွာ “ဂစ္ဆ သီဃ”န္တိ ဂဏ္ဍပဿေ ပဟရိ။ ဟတ္ထော ပါသာဏေ ပဋိဟတော ဝိယ ကမ္ပိတ္ထ[၃]။ သာ ပဋိက္ကမိတွာ “ဧဝံ ထဒ္ဓံ နာမ မဟာဂီဝံ ဒိသွာ ‘အယျဓီတာ မေ’တိ သညံ ဥပ္ပါဒေသိံ၊ အယျဓီတာယ ဟိ မေ နိဝါသနပဋိဂ္ဂါဟိကာယပိ[၄] အယုတ္တာ”တိ အာဟ။ အထ နံ တေ မနုဿာ ပရိဝါရေတွာ “ဧဝရူပါ တေ သာမိဓီတာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ ကိံ ဧသာ, ဣမာယ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန မယှံ အယျဓီတာ အဘိရူပတရာ၊ ဒွါဒသဟတ္ထေ ဂဗ္ဘေ နိသိန္နာယ ပဒီပကိစ္စံ နတ္ထိ၊ သရီရောဘာသေနေဝ တမံ ဝိဓမတီတိ။ “တေန ဟိ အာဂစ္ဆာ”တိ ခုဇ္ဇံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏရူပကံ ရထံ အာရောပေတွာ ကောသိယဂေါတ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဃရဒွါရေ ဌတွာ အာဂမနံ နိဝေဒယိံသု။

ဗြာဟ္မဏော ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ကုတော အာဂတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ မဂဓရဋ္ဌေ မဟာတိတ္ထဂါမေ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ ဃရတောတိ။ ကိံ ကာရဏာ အာဂတာတိ။ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေနာတိ။ “ကလျာဏံ တာတာ, သမဇာတိဂေါတ္တဝိဘဝေါ အမှာကံ ဗြာဟ္မဏော၊ ဒဿာမိ ဒါရိက”န္တိ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဏှိ။ တေ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ သာသနံ ပဟိဏိံသု “လဒ္ဓါ ဒါရိကာ၊ ကတ္တဗ္ဗံ ကရောထာ”တိ။ တံ သာသနံ သုတွာ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ အာရောစယိံသု “လဒ္ဓါ ကိရ ဒါရိကာ”တိ။ မာဏဝေါ “အဟံ န လဘိဿန္တီတိ စိန္တေသိံ၊ ဣမေ လဒ္ဓါတိ ဝဒန္တိ၊ အနတ္ထိကော ဟုတွာ ပဏ္ဏံ ပေသေဿာမီ”တိ ရဟောဂတော

၁-န ဌဿာမီတိ (သီ) ၂-သစ္စကာရံ (သီ) ၃-ဝိကမ္ပိတ္ထ (သီ) ၄-နိဝါသနပဋိဂ္ဂါဟိကာပိ (က)

ပဏ္ဏံ လိခိ "ဘဒ္ဒါ အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ ဃရာဝါသံ လဘတု၊ အဟံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနီ အဟောသီ"တိ။ ဘဒ္ဒါပိ "အသုကဿ ကိရ မံ ဒါတုကာမော"တိ သုတွာ ရဟောဂတာ ပဏ္ဏံ လိခိ "အယျပုတ္တော အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ ဃရာဝါသံ လဘတု၊ အဟံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသီ"တိ။ ဒွေ ပဏ္ဏာနိ အန္တရာမဂ္ဂေ သမာဂစ္ဆိံသု။ ဣဒံ ကဿ ပဏ္ဏန္တိ။ ပိပ္ပလိမာဏဝေန ဘဒ္ဒါယ ပဟိတန္တိ။ ဣဒံ ကဿာတိ။ ဘဒ္ဒါယ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ ပဟိတန္တိ စ ဝုတ္တေ ဒွေပိ ဝါစေတွာ "ပဿထ ဒါရကာနံ ကမ္မ"န္တိ ဖာလေတွာ အရညေ ဆဍ္ဍေတွာ သမာနပဏ္ဏံ လိခိတွာ ဣတော စ ဧတ္တော စ ပေသေသုံ။ ဣတိ တေသံ အနိစ္ဆမာနာနံယေဝ သမာဂမော အဟောသိ။

တံဒိဝသမေဝ မာဏဝေါ ဧကံ ပုပ္ဖဒါမံ ဂဟေတွာ ဌပေသိ[၁] ဘဒ္ဒါပိ၊ တာနိ သယနမဇ္ဈေ ဌပေသိ[၂]။ ဘုတ္တသာယမာသာ ဥဘောပိ "သယနံ အဘိရုဟိဿာ-မာ"တိ သမာဂန္တွာ မာဏဝေါ ဒက္ခိဏပဿေန သယနံ အဘိရုဟိ။ ဘဒ္ဒါ ဝါမပဿေန အဘိရုဟိတွာ အာဟ "ယဿ ပဿေ ပုပ္ဖါနိ မိလာယန္တိ၊ တဿ ရာဂစိတ္တံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဝိဇာနိဿာမ၊ ဣမံ ပုပ္ဖဒါမံ န အလ္လီယိတဗ္ဗ"န္တိ။ တေ ပန အညမညံ သရီရသမ္ဖဿဘယေန တိယာမရတ္တိံ နိဒ္ဒံ အနောက္ကမန္တာဝ ဝီတိ-နာမေန္တိ၊ ဒိဝါ ပန ဟာသမတ္တမ္ပိ နာဟောသိ။ တေ လောကာမိသေန အသံသဋ္ဌာ ယာဝ မာတာပိတရော ဓရန္တိ၊ တာဝ ကုဋုမ္ဗံ အဝိစာရေတွာ တေသု ကာလင်္ကတေသု ဝိစာရယိံသု။ မဟတီ မာဏဝဿ သမ္ပတ္တိ သတ္တာသီတိ-ကောဋိဓနံ၊ ဧကဒိဝသံ သရီရံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏမေဝ မဂဓနာဠိယာ ဒွါဒသနာဠိမတ္တံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယန္တဗဒ္ဓါနိ သဋ္ဌိ မဟာတဠာကာနိ၊ ကမ္မန္တော ဒွါဒသယောဇနိကော၊ အနုရာဓပုရပ္ပမာဏာ စုဒ္ဒသ ဂါမာ, စုဒ္ဒသ ဟတ္ထာနီကာ, စုဒ္ဒသ အဿာနီကာ, စုဒ္ဒသ ရထာနီကာ။

သော ဧကဒိဝသံ အလင်္ကတအဿံ[၃] အာရုယှ မဟာဇနပရိဝုတော ကမ္မန္တံ ဂန္တွာ ခေတ္တကောဋိယံ ဌိတော နင်္ဂလေဟိ ဘိန္နဋ္ဌာနတော ကာကာဒယော သကုဏေ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒါဒိပါဏကေ ဥဒ္ဓရိတွာ ခါဒန္တေ ဒိသွာ "တာတာ ဣမေ ကိံ ခါဒန္တီ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒေ အယျာတိ။ ဧတေဟိ ကတံ ပါပံ ကဿ ဟောတီတိ။ တုမှာကံ အယျာတိ။ သော စိန္တေသိ "သစေ ဧတေဟိ ကတံ

---

[၁] ဂန္ထိတွာ ပေသေသိ (က) [၂] တာနိ ဝါမေန မဇ္ဈေ ဌပေတွာ (သီ)
[၃] အလင်္ကတရထံ (သီ)

ပါပံ မယှံ ဟောတိ၊ ကိံ မေ ကရိဿတိ သတ္တာသီတိကောဋိဓနံ၊ ကိံ ဒွါဒသယောဇနိကော ကမ္မန္တော၊ ကိံ သဋ္ဌိယန္တဗဒ္ဓါနိ တဠာကာနိ၊ ကိံ စုဒ္ဒသ ဂါမာ၊ သဗ္ဗမေတံ ဘဒ္ဒါယ ကာပိလာနိယာ နိယျာတေတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။

ဘဒ္ဒါပိ ကာပိလာနီ တသ္မိံ ခဏေ အန္တရဝတ္ထုမှိ တယော တိလကုမ္ဘေ ပတ္ထရာပေတွာ ဓာတီဟိ ပရိဝုတာ နိသိန္နာ ကာကေ တိလပါဏကေ ခါဒန္တေ ဒိသွာ “အမ္မာ ကိံ ဣမေ ခါဒန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ပါဏကေ အယျေတိ။ အကုသလံ ကဿ ဟောတီတိ။ တုမှာကံ အယျေတိ။ သာ စိန္တေသိ “မယှံ စတုဟတ္ထဝတ္ထံ နာဠိကောဒနမတ္တဉ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ယဒိ ပနေတံ ဧတ္တကေန ဇနေန ကတံ အကုသလံ မယှံ ဟောတိ၊ အဒ္ဓါ ဘဝသဟဿေနပိ ဝဋ္ဋတော သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကာ၊ အယျပုတ္တေ အာဂတမတ္တေယေဝ သဗ္ဗံ တဿ နိယျာတေတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။

မာဏဝေါ အာဂန္တွာ နှာယိတွာ ပါသာဒံ အာရုယှ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ၊ အထဿ စက္ကဝတ္တိနော အနုစ္ဆဝိကံ ဘောဇနံ သဇ္ဇယိံသု။ ဒွေပိ ဘုဉ္ဇိတွာ ပရိဇနေ နိက္ခန္တေ ရဟောဂတာ ဖာသုကဋ္ဌာနေ နိသီဒိံသု။ တတော မာဏဝေါ ဘဒ္ဒံ အာဟ “ဘဒ္ဒေ ဣမံ ဃရံ အာဂစ္ဆန္တီ ကိတ္တကံ ဓနံ အာဟရီ”တိ။ ပဉ္စပဏ္ဏာသ သကဋသဟဿာနိ အယျာတိ။ ဧတံ သဗ္ဗံ, ယာ စ ဣမသ္မိံ ဃရေ သတ္တာသီတိ ကောဋိယော ယန္တဗဒ္ဓါ သဋ္ဌိတဠာကာဒိဘေဒါ သမ္ပတ္တိ အတ္ထိ၊ သဗ္ဗံ တုယှံယေဝ နိယျာတေမီတိ။ တုမှေ ပန ကဟံ ဂစ္ဆထ အယျာတိ။ အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ။ အယျ အဟမ္ပိ တုမှာကံယေဝ အာဂမနံ ဩလောကယမာနာ နိသိန္နာ၊ အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ။ တေသံ အာဒိတ္တပဏ္ဏကုဋိ ဝိယ တယော ဘဝါ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ တေ အန္တရာပဏတော ကသာဝရသပီတာနိ ဝတ္ထာနိ မတ္တိကာပတ္တေ စ အာဟရာပေတွာ အညမညံ ကေသေ ဩဟာရာပေတွာ “ယေ လောကေ အရဟန္တော၊ တေ ဥဒ္ဒိဿ အမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ ဝတွာ ထဝိကာယ ပတ္တေ ဩသာရေတွာ[1] အံသေ လဂ္ဂေတွာ ပါသာဒတော ဩတရိံသု။ ဂေဟေ ဒါသေသု ဝါ ကမ္မကာရေသု ဝါ န ကောစိ သဉ္ဇာနိ။

အထ နေ ဗြာဟ္မဏဂါမတော နိက္ခမ္မ ဒါသဂါမဒွါရေန ဂစ္ဆန္တေ အာကပ္ပကုတ္တဝသေန ဒါသဂါမဝါသိနော သဉ္ဇာနိံသု။ တေ ရောဒန္တာ ပါဒေသု နိပတိတွာ “ကိံ အမှေ အနာထေ ကရောထ အယျာ”တိ အာဟံသု။ “မယံ ဘဏေ အာဒိတ္တပဏ္ဏသာလာ ဝိယ တယော ဘဝါတိ ပဗ္ဗဇိမှာ၊ သစေ

[1] ၁-ဩသာပေတွာ (က)

တုမှေသု ကောက် ဘုဇိဿံ ကရောမ၊ ဝဿသတမ္ပိ နပ္ပဟောတိ။ တုမှေဝ တုမှာကံ သီသံ ဓောဝိတွာ ဘုဇိဿာ ဟုတွာ ဇီဝထာ”တိ ဝတွာ တေသံ ရောဒန္တာနံယေဝ ပက္ကမိံသု။ ထေရော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တော စိန္တေသိ “အယံ ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ သကလဇမ္ဗုဒီပဿ နိကာ ဣတ္ထီ မယှံ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆတိ။ ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ ကောစိဒေဝ ဧဝံ စိန္တေယျ ‘ဣမေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဝိနာ ဘဝိတုံ န သက္ကောန္တိ၊ အနနုစ္ဆဝိကံ ကရောန္တီ’တိ။ ကောစိ ဝါ ပန အမှေသု မနံ ပဒူသေတွာ အပါယပူရကော ဘဝေယျ[၁]။ ဣမံ ပဟာယ မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေသိ။

သော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ဒွေဓာပထံ ဒိသွာ တဿ မတ္ထကေ အဋ္ဌာသိ။ ဘဒ္ဒါပိ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ အာဟ “ဘဒ္ဒေ တာဒိသိံ ဣတ္ထိံ မမ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ ‘ဣမေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဝိနာ ဘဝိတုံ န သက္ကောန္တီ’တိ စိန္တေတွာ အမှေသု ပဒုဋ္ဌစိတ္တော မဟာဇနော အပါယပူရကော ဘဝေယျ။ ဣမသ္မိံ ဒွေဓာပထေ တွံ ဧကံ ဂဏှ၊ အဟံ ဧကေန ဂမိဿာမီ”တိ။ “အာမ အယျ ပဗ္ဗဇိတာနံ မာတုဂါမော နာမ မလံ၊ ‘ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဝိနာ န ဘဝန္တီ’တိ အမှာကံ ဒေါသံ ဒဿန္တိ[၂]၊ တုမှေ ဧကံ မဂ္ဂံ ဂဏှထ၊ အဟံ ဧကံ ဂဏှိတွာ ဝိနာ ဘဝိဿာမာ”တိ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ “သတသဟဿကပ္ပပ္ပမာဏေ အဒ္ဓါနေ ကတော မိတ္တသန္ထဝေါ အဇ္ဇ ဘိဇ္ဇတီ”တိ ဝတွာ “တုမှေ ဒက္ခိဏဇာတိကာ နာမ၊ တုမှာကံ ဒက္ခိဏမဂ္ဂေါ ဝဋ္ဋတိ။ မယံ မာတုဂါမာ နာမ ဝါမဇာတိကာ၊ အမှာကံ ဝါမမဂ္ဂေါ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝန္ဒိတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နာ။ တေသံ ဒွေဓာဘူတကာလေ အယံ မဟာပထဝီ “အဟံ စက္ကဝါဠဂိရိ-သိနေရုပဗ္ဗတေ ဓာရေတုံ သက္ကောန္တီပိ တုမှာကံ ဂုဏေ ဓာရေတုံ န သက္ကောမီ”တိ ဝဒန္တီ ဝိယ ဝိရဝမာနာ အကမ္ပိ၊ အာကာသေ အသနိသဒ္ဒေါ ဝိယ ပဝတ္တိ၊ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတော ဥန္နဒိ[၃]။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရေ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နော ပထဝိကမ္ပန-သဒ္ဒံ သုတွာ “ကဿ နု ခေါ ပထဝီ ကမ္ပတီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “ပိပ္ပလိ-မာဏဝေါ စ ဘဒ္ဒါ စ ကာပိလာနီ မံ ဥဒ္ဒိဿ အပ္ပမေယျံ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊ တေသံ ဝိယောဂဋ္ဌာနေ ဥဘိန္နမ္ပိ ဂုဏဗလေန အယံ ပထဝိကမ္ပော ဇာတော၊ မယာပိ ဧတေသံ သင်္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ

၁-အပါယူပဂေါ ဘဝေယျ (သီ)၊ အပါယမုခ္ဂကော န ဘဝေယျ (က) ၂-ပဿန္တိ (က)
၃-ဥန္နဒိ(သီ)၊ ဩနမိ (သျာ)

သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အသီတိမဟာထေရေသု ကဉ္စိ အနာမန္တေတွာ တိဂါဝုတံ မဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ရာဇဂဟဿ စ နာဠန္ဒာယ စ အန္တရေ ဗဟုပုတ္တကနိဂြောဓရုက္ခမူလေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ နိသီဒန္တော ပန အညတရပံသုကူလိကော ဝိယ အနိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓဝေသံ ဂဟေတွာ အသီတိဟတ္ထာ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော နိသီဒိ။ ဣတိ တသ္မိံ ခဏေ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တ-သကဋစက္ကကူဋာဂါရာဒိပ္ပမာဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဣတော စိတော စ ဝိပ္ဖန္ဒန္တိယော ဝိဓာဝန္တိယော စန္ဒသဟဿသူရိယသဟဿဥဂ္ဂမနကာလော[1] ဝိယ ကုရုမာနာ တံ ဝနန္တံ ဧကောဘာသံ အကံသု။ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏသိရိယာ သမုဇ္ဇလ-တာရာဂဏံ ဝိယ ဂဂနံ, သုပုပ္ဖိတကမလကုဝလယံ ဝိယ သလိလံ ဝနန္တံ ဝိရောစိတ္ထ။ နိဂြောဓရုက္ခဿ ခန္ဓော နာမ သေတော ဟောတိ၊ ပတ္တာနိ နာမ နီလာနိ၊ ပက္ကာနိ ရတ္တာနိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ သတသာခေါ နိဂြောဓော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောဝ အဟောသိ။

မဟာကဿပတ္ထေရော “အယံ မယှံ သတ္ထာ ဘဝိဿတိ၊ ဣမာဟံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော”တိ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩဏတောဏတော ဂန္တွာ တီသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ “သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ၊ သာဝကောဟမသ္မိ၊ သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ၊ သာဝကောဟမသ္မီ”တိ အာဟ။ အထ နံ ဘဂဝါ အဝေါစ “ကဿပ သစေ တွံ ဣမံ နိပစ္စကာရံ မဟာပထဝိယာ ကရေယျာသိ၊ သာပိ ဓာရေတုံ န သက္ကုဏေယျ။ တထာဂတဿ[1] ဧဝံ ဂုဏမဟန္တတံ ဇာနတာ[2] တယာ ကတော နိပစ္စကာရော မယှံ လောမမ္ပိ စာလေတုံ န သက္ကောတိ။ နိသီဒ ကဿပ၊ ဒါယဇ္ဇံ တေ ဒဿာမီ”တိ။ အထဿ ဘဂဝါ တီဟိ ဩဝါဒေဟိ ဥပသမ္ပဒံ အဒါသိ။ ဒတွာ ဗဟုပုတ္တကနိဂြောဓမူလတော နိက္ခမိတွာ ထေရံ ပစ္ဆာသမဏံ ကတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သတ္ထု သရီရံ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏဝိစိတ္တံ၊ မဟာကဿပဿ သတ္တမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ။ သော ကဉ္စနမဟာ-နာဝါယ ပစ္ဆာဗန္ဓော ဝိယ သတ္ထု ပဒါနုပဒိကံ အနုဂစ္ဆိ။ သတ္ထာ ထောကံ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသဇ္ဇာကာရံ ဒဿေသိ၊ ထေရော “နိသီဒိတုကာမော သတ္ထာ”တိ ဉတွာ အတ္တနော ပါရုပနပိလောတိကသင်္ဃာဋိံ စတုဂ္ဂုဏံ ကတွာ ပညာပေသိ။

သတ္ထာ တသ္မိံ နိသီဒိတွာ ဟတ္ထေန စီဝရံ ပရာမသိတွာ[3] “မုဒုကာ ခေါ တျာယံ ကဿပ ပိလောတိကသင်္ဃာဋီ”တိ[4] အာဟ။ ထေရော “သတ္ထာ

၁-....ဥဂ္ဂမနကာလေ (သီ)
၂-ဂုဏမဟန္တတာယ (သျာ)၊ ဂုဏမဟန္တဇာနတဿ (က)
၃-ပရိမဇ္ဇန္တော (သီ)
၄-ပဋပိလောတိနံ သင်္ဃာဋီတိ (သီ)

မေ သဃာဋိယာ မုဒုကဘာဝံ ကထေတိ၊ ပါရုပိတုကာမော ဘဝိဿတီ''တိ ဥတွာ ''ပါရုပတု ဘန္တေ ဘဂဝါ သဃာဋိ''န္တိ အာဟ။ ကိံ တွံ ပါရုပိဿသိ ကဿပါတိ။ တုမှာကံ နိဝါသနံ လဘန္တော ပါရုပိဿာမိ ဘန္တေတိ။ "ကိံ ပန တွံ ကဿပ ဣမံ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏံ ပံသုကူလံ ဓာရေတုံ သက္ခိဿသိ။ မယာ ဟိ ဣမဿ ပံသုကူလဿ ဂဟိတဒိဝသေ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ မဟာပထဝီ ကမ္ပိ၊ ဣမံ ဗုဒ္ဓါနံ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏံ စီဝရံ နာမ န သက္ကာ ပရိတ္တဂုဏေန ဓာရေတုံ၊ ပဋိဗလေနေဝိဒံ ပဋိပတ္တိပူရဏသမတ္ထေန ဇာတိပံသုကူလိကေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝတွာ ထေရေန သဒ္ဓိံ စီဝရံ ပရိဝတ္တေသိ။

ဧဝံ ပန စီဝရပရိဝတ္တံ ကတွာ ထေရေန ပါရုတစီဝရံ ဘဂဝါ ပါရုပိ၊ သတ္ထု စီဝရံ ထေရော ပါရုပိ။ တသ္မိံ သမယေ အစေတနာပိ အယံ မဟာပထဝီ "ဒုက္ကရံ ဘန္တေ အကတ္ထ၊ အတ္တနာ ပါရုတစီဝရံ သာဝကဿ ဒိန္နပုဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ၊ အဟံ တုမှာကံ ဂုဏံ ဓာရေတုံ န သက္ကောမီ''တိ ဝဒန္တီ ဝိယ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ ကမ္ပိ။ ထေရောပိ "လဒ္ဓံ ဒါနိ မယာ ဗုဒ္ဓါနံ ပရိဘောဂစီဝရံ၊ ကိံ မေ ဣဒါနိ ဥတ္တရိ ကတ္တဗ္ဗံ အတ္ထီ''တိ ဥန္နတိံ အကတွာ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေယေဝ တေရသ ဓုတဂုဏေ သမာဒါယ သတ္တဒိဝသမတ္တံ ပုထုဇ္ဇနော ဟုတွာ အဋ္ဌမေ အရုဏေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သတ္ထာပိ "ကဿပေါ ဘိက္ခဝေ စန္ဒူပမော ကုလာနိ ဥပသင်္ကမတိ၊ အပကဿေဝ ကာယံ အပကဿ စိတ္တံ နိစ္စနဝကော[၁] ကုလေသု အပ္ပဂဗ္ဘော''တိ[၂] ဧဝမာဒီဟိ သုတ္တေဟိ ထေရံ ထောမေတွာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ ကဿပသံယုတ္တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ "မမ သာသနေ ဓုတဝါဒါနံ ဘိက္ခူနံ မဟာကဿပေါ အဂ္ဂေါ''တိ ထေရံ ဌာနန္တရေ ဌပေသီတိ။

အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဝတ္ထု

၁၉၂။ ပဉ္စမေ **ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ယဒိဒံ အနုရုဒ္ဓေါ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုကဘိက္ခူနံ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဝဒတိ။ တဿ စိဏ္ဏဝသိတာယ အဂ္ဂဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ထေရော ဟိ ရ ဘောဇနပပဉ္စမတ္တံ ဌပေတွာ သေသကာလံ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ သတ္တေ ဩလောကေန္တောဝ ဝိဟရတိ။ ဣတိ အဟောရတ္တံ စိဏ္ဏဝသိတာယ ဧသ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ အပိစ ကပ္ပသတသဟဿံ ပတ္ထိတဘာဝေနပေသ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါဝ ဇာတော။

၁-နိစ္စံ နဝေါ (သီ၊ ဋီကာယံ စ) ၂-သံ ၁-၄၀၂-ပိဋ္ဌေ။

တတိယဿ ပဉှကမ္မေ[၁] အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ကုလပုတ္တော ပဒုမုတ္တရဿေဝ ဘဂဝတော ကာလေ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တေန မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ အဂမာသိ။ အယံ ဟိ တဒါ အညတရော အပါကဋနာမော ဣဿရကုဋုမ္ဗိကော အဟောသိ။ သော ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မကထံ သုဏာတိ။ သတ္ထာ ဒေသနံ ယထာနုသန္ဓိကံ ဃဋေတွာ[၂] ဧကံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။

တတော ကုဋုမ္ဗိကဿ ဧတဒဟောသိ "မဟာ ဝတာယံ ဘိက္ခု၊ ယံ ဧဝံ သတ္ထာ သယံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ အဟော ဝတာဟမ္ပိ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ"န္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ ပရိသန္တရေန ဂန္တွာ သွာတနာယ ဘဂဝန္တံ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ နိမန္တေတွာ ပုန- ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ "မဟန္တံ ဌာနန္တရံ မယာ ပတ္ထိတ"န္တိ တေနေဝ နိယာမေန အဇ္ဈတနာယ သွာတနာယာတိ နိမန္တေတွာ သတ္တ ဒိဝသာနိ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ သပရိဝါရဿ ဘဂဝတော ဥတ္တမဝတ္ထာနိ ဒတွာ "ဘဂဝါ နာဟံ ဣမံ သက္ကာရံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ န မနုဿသမ္ပတ္တိယာ အတ္ထာယ ကရောမိ၊ ယံ ပန တုမှေ ဣတော သတ္တဒိဝသမတ္ထကေ ဘိက္ခုံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပယိတ္ထ၊ အဟမ္ပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ သော ဘိက္ခု ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိ။ သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေတွာ တဿ ပတ္ထနာယ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဉတွာ ဧဝမာဟ "အမ္ဘော ပုရိသ အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿပရိယော- သာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဿ သာသနေ တွံ ဒိဗ္ဗစက္ခု- ကာနံ အဂ္ဂေါ အနုရုဒ္ဓေါ နာမ ဘဝိဿသီ"တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဘတ္တာနုမောဒနံ ကတွာ ဝိဟာရမေဝ အဂမာသိ။

ကုဋုမ္ဗိကောပိ ယာဝ ဗုဒ္ဓေါ ဓရတိ၊ တာဝ အဝိဇဟိတမေဝ ကလျာဏ- ကမ္မံ ကတွာ ပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္ထရိ နိဋ္ဌိတေ သတ္တယောဇနိကေ သုဝဏ္ဏစေတိယေ ဘိက္ခုသံဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဘန္တေ ကိံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿ ပရိကမ္မ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ ပဒီပဒါနံ နာမ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ ဥပါသကာတိ။ သာဓု ဘန္တေ ကရိဿာမီတိ သဟဿ- ဒီပါနံယေဝ တာဝ ဒီပရုက္ခာနံ သဟဿံ ကာရေသိ၊ တဒနန္တရံ တတော ပရိတ္တတရေ၊ တဒနန္တရံ တတော ပရိတ္တတရေတိ အနေကသဟဿေ ဒီပရုက္ခေ ကာရေသိ။ သေသဒီပါ ပန အပရိမာဏာ အဟေသုံ။

၁-ပုဗ္ဗကမ္မေ (သျာ၊ က) ၂-ယထာနုသန္ဓိံ ဂဟေတွာ (သီ)

ဧဝံ ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တော ကပ္ပသတသဟဿံ အတိက္ကမိတွာ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိယဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္ထရိ နိဋ္ဌိတေ ယောဇနိကေ စေတိယေ ဗဟူ ကံသပါတိယော ကာရာပေတွာ သပ္ပိမဏ္ဍဿ ပူရေတွာ မဇ္ဈေ ဧကေကံ ဂုဠပိဏ္ဍံ ဌပေတွာ ဥဇ္ဇာလေတွာ[1] မုခဝဋ္ဋိယာ မုခဝဋ္ဋိံ ဖုသာပေန္တော[2] စေတိယံ ပရိက္ခိပါပေတွာ အတ္တနော သဗ္ဗမဟန္တံ ကံသပါတိံ ကာရေတွာ သပ္ပိမဏ္ဍဿ ပူရေတွာ တဿာ မုခဝဋ္ဋိယံ သမန္တတော ဝဋ္ဋိသဟဿံ ဇာလာပေတွာ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ ထူပိကံ ပိလောတိကာယ ဝေဌေတွာ ဇာလာပေတွာ ကံသပါတိံ သီသေနာဒါယ[3] သဗ္ဗရတ္တိံ ယောဇနိကံ စေတိယံ အနုပရိယာယိ။ ဧဝံ တေနာပိ အတ္တဘာဝေန ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။

ပုန အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ တသ္မိံယေဝ နဂရေ ဒုဂ္ဂတကုလဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ သုမနသေဋ္ဌိံ နာမ နိဿာယ ဝသိ၊ **အန္နဘာရော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ပန သုမနသေဋ္ဌိ ဒေဝသိကံ ကပဏဒ္ဓိကဝဏိဗ္ဗကယာစကာနံ ဂေဟဒွါရေ မဟာဒါနံ ဒေတိ။ အထေကဒိဝသံ ဥပရိဋ္ဌော နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပန္နော၊ တတော ဝုဋ္ဌာယ "အဇ္ဇ ကဿ အနုဂ္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝီမံသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဒုဂ္ဂတာနုကမ္ပကာ ဟောန္တိ၊ သော "အဇ္ဇ မယာ အန္နဘာရဿ အနုဂ္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ "ဣဒါနိ အန္နဘာရော အဋဝိတော အတ္တနော ဂေဟံ အာဂမိဿတီ"တိ ဉတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဂါမဒွါရေ အန္နဘာရဿ သမ္မုခေ ပစ္စုဋ္ဌာသိ။

အန္နဘာရော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ တုစ္ဆပတ္တဟတ္ထံ ဒိသွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ အဘိဝါဒေတွာ "အပိ ဘန္တေ ဘိက္ခံ လဘိတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ လဘိဿာမ မဟာပုညာတိ။ "ဘန္တေ ထောကံ ဣဓေဝ ဟောထာ"တိ ဝေဂေန ဂန္တွာ အတ္တနော ဂေဟေ မာတုဂါမံ ပုစ္ဆိ "ဘဒ္ဒေ မယှံ ဌပိတံ ဘာဂဘတ္တံ အတ္ထိ, နတ္ထီ"တိ။ အတ္ထိ သာမီတိ။ သော တတောဝ ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထတော ပတ္တမာဒါယ အာဂန္တွာ "ဘဒ္ဒေ မယံ ပုရိမဘဝေ ကလျာဏကမ္မဿ အကတတ္တာ ဘတ္တံ ပစ္စာသီသမာနာ

၁-မဇ္ဈေ ဧကေကဂုဠန္တိကံ ဌပေတွာ (သျာ) ၂-ဃံသာပေန္တော (သီ)
၃-တံပါတိံ သီသေ ဌပေတွာ (သီ)

ဝိဟာရာမ[၁]၊ အမှာကံ ဒါတုကာမတာယ သတိ ဒေယျဓမ္မော န ဟောတိ၊ ဒေယျဓမ္မေ သတိ ပဋိဂ္ဂါဟကံ န လဘာမ၊ အဇ္ဇ မေ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဒိဋ္ဌော၊ ဘာဂဘတ္တဉ္စ အတ္ထိ၊ မယှံ ဘာဂဘတ္တံ ဣမဿ ပတ္တေ ပက္ခိပါဟီ"တိ။

ဇာယာ ဣတ္ထီ "ယထာ မယှံ သာမိကော ဘာဂဘတ္တံ ဒေတိ၊ မယာပိ ဣမဿ ဒါနေ ဘာဂိနိယာ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ အတ္တနော ဘာဂဘတ္တမ္ပိ ဥပရိဋ္ဌဿ ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌပေတွာ အဒါသိ။ အန္နဘာရော ပတ္တံ အာဟရိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ "ဘန္တေ ဧဝရူပါ ဒုဇ္ဇီဝိတာ[၂] မုစ္စာမာ"တိ အာဟ။ ဧဝံ ဟောတု မဟာပုညာတိ။ သော အတ္တနော ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ အတ္ထရိတွာ "ဘန္တေ ဣဓ နိသီဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ အာဟ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တတ္ထ နိသီဒိတွာ နဝဝိဓံ ပဋိကူလံ ပစ္စဝေက္ခန္တော ပရိဘုဉ္ဇိ။ ပရိဘုတ္တကာလေ အန္နဘာရော ပတ္တဓောဝနဥဒကံ အဒါသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ နိဋ္ဌိတဘတ္တကိစ္စော—

"ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ သဗ္ဗမေဝ[၃] သမိဇ္ဈတု။
သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပါ၊ စန္ဒော ပန္နရသော[၄] ယထာ"တိ—

အနုမောဒနံ ကတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သုမနသေဋ္ဌိဿ ဆတ္တေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ "အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ဥပရိဋ္ဌေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ"န္တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတွာ သာဓုကာရံ အဒါသိ။ သုမနသေဋ္ဌိ "ကိံ တွံ မံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဒါနံ ဒဒမာနံ န ပဿသီ"တိ အာဟ။ နာဟံ တဝ ဒါနေ သာဓုကာရံ ဒေမိ၊ အန္နဘာရေန ဥပရိဋ္ဌပစ္စေက-ဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတေ ပသီဒိတွာ သာဓုကာရံ ဒေမီတိ။

သုမနသေဋ္ဌိ စိန္တေသိ "အစ္ဆရိယံ ဝတိဒံ၊ အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဒါနံ ဒေန္တော ဒေဝတံ[၅] သာဓုကာရံ ဒါပေတုံ နာသက္ခိံ၊ အယံ အန္နဘာရော မံ နိဿာယ ဝသန္တော အနုရူပဿ[၆] ပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂလဿ လဒ္ဓတ္တာ ဧကပိဏ္ဍပါတဒါနေနေဝ သာဓုကာရံ ဒါပေသိ၊ ဧတဿ အနုစ္ဆဝိကံ ဒတွာ ဧတံ ပိဏ္ဍပါတံ မမ သန္တကံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အန္နဘာရံ ပက္ကောသာပေတွာ "အဇ္ဇ တယာ ကဿစိ ကိဉ္စိ ဒါနံ ဒိန္န"န္တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ အယျ, ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ မေ အတ္တနော ဘာဂဘတ္တံ ဒိန္နန္တိ။ ဟန္ဒ ဘော ကဟာပဏံ ဂဏှိတွာ ဧတံ ပိဏ္ဍပါတံ မယှံ ဒေဟီတိ။ န ဒေမိ အယျာတိ။ သော ယာဝ သဟဿံ ဝဍ္ဎေသိ၊ အန္နဘာရော

၁-ဘောဇနံ ပစ္စာသိံသမာနာ ဝိစရာမ (သီ)၊ ဘတိံ ပစ္စာသိံသမာနာ ဝိဟာရာမ (သျာ)
၂-ဒုဇ္ဇီဝိကာ (သီ) ၃-ခိပ္ပမေဝ (က) ၄-ပန္နရသီ (သီ)
၅-ဒေဝတာဟိ (သီ)၊ ဒေဝတာ (သျာ) ၆-သာဓုရူပဿ (သီ)

“သဟဿေနာပိ န ဒေမီ”တိ အာဟ။ ဟောတု ဘော၊ ယဒိ ပိဏ္ဍပါတံ န ဒေသိ၊ သဟဿံ ဂဏှိတွာ ပတ္တိံ မေ ဒေဟီတိ။ “တေမှိ ဒါတုံ ယုတ္တံ ဝါ အယုတ္တံ ဝါ န ဇာနာမိ၊ အယျံ ပန ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ပုစ္ဆိတွာ သစေ ဒါတုံ ယုတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ ဒဿာမီ”တိ ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ သမ္မာပုစ္ဆိတွာ “ဘန္တေ သုမနသေဋ္ဌိ မယှံ သဟဿံ ဒတွာ တုမှာကံ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတေ ပတ္တိံ ယာစတိ၊ ဒမ္မိ ဝါ န ဒမ္မိ ဝါ”တိ။ ဥပမံ တေ ပဏ္ဍိတ ကရိဿာမိ၊ သေယျထာပိ ကုလသတိကေ ဂါမေ ဧကသ္မိံယေဝ ဃရေ ဒီပံ ဇာလေယျ၊ သေသာ အတ္တနော အတ္တနော တေလေန ဝဋ္ဋိံ တေမေတွာ ဇာလာပေတွာ ဂဏှေယျုံ၊ ပုရိမဒီပဿ ပဘာ အတ္ထိ, နတ္ထီတိ။ အတိရေကတရာ ဘန္တေ ပဘာ ဟောတီတိ။ ဧဝမေဝ ပဏ္ဍိတ ဥဠုင်္ကယာဂု ဝါ ဟောတု ကဋစ္ဆုဘိက္ခာ ဝါ၊ အတ္တနော ပိဏ္ဍပါတေ ပရေသံ ပတ္တိံ ဒေန္တဿ သတဿ ဝါ ဒေတု သဟဿဿ ဝါ၊ ယတ္တကာနံ ဒေတိ၊ တတ္တကာနံ ပုညံ ဝဍ္ဎတိ[1]။ တွံ ဒေန္တော ဧကမေဝ ပိဏ္ဍပါတံ အဒါသိ၊ သုမနသေဋ္ဌိဿ ပန ပတ္တိယာ ဒိန္နာယ ဒွေ ပိဏ္ဍပါတာ ဟောန္တိ ဧကော တဝ, ဧကော စ တဿာတိ။

သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ အဘိဝါဒေတွာ သုမနသေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ပိဏ္ဍပါတေ ပတ္တိံ ဂဏှ သာမီ”တိ အာဟ။ ဟန္ဒ ကဟာပဏသဟဿံ ဂဏှာတိ။ နာဟံ ပိဏ္ဍပါတံ ဝိက္ကိဏာမိ၊ သဒ္ဓါယ ပန တုမှာကံ ပတ္တိံ ဒေမီတိ။ တာတ တွံ မယှံ သဒ္ဓါယ ပတ္တိံ ဒေသိ၊ အဟံ ပန တုယှံ ဂုဏံ ပူဇေန္တော သဟဿံ ဒေမိ၊ ဂဏှ တာတာတိ။ သော “ဧဝံ ဟောတူ”တိ သဟဿံ ဂဏှိ။ တာတ တုယှံ သဟဿံ လဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ သဟတ္ထာ ကမ္မကရဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ဝီထိယံ ဃရံ မာပေတွာ ဝသ။ ယေန တုယှံ အတ္ထော၊ တံ မံ အာဟရာပေတွာ ဂဏှာဟီတိ။ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတော နာမ တံဒိဝသမေဝ ဝိပါကံ ဒေတိ။ တသ္မာ သုမနသေဋ္ဌိ အညံ ဒိဝသံ အန္နဘာရံ ဂဟေတွာ ရာဇကုလံ အဂစ္ဆန္တောပိ တံဒိဝသံ ပန ဂဟေတွာဝ ဂတော။

အန္နဘာရဿ ပုညံ အာဂမ္မ ရာဇာ သေဋ္ဌိံ အနောလောကေတွာ အန္နဘာရမေဝ ဩလောကေသိ။ ကိံ ဒေဝ ဣမံ ပုရိသံ အတိဝိယ ဩလောကေသီတိ။ အညံ ဒိဝသံ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗတ္တာ ဩလောကေမီတိ။ ဩလောကေတဗ္ဗယုတ္တကော သော ဒေဝါတိ။ ကော ပနဿ ဩလောကေတဗ္ဗယုတ္တကော ဂုဏောတိ။ အဇ္ဇ အတ္တနော ဘာဂဘတ္တံ သယံ အဘုဉ္ဇိတွာ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နတ္တာ မမ ဟတ္ထတော သဟဿံ လဘိ ဒေဝါတိ။ ကောနာမော ဧသောတိ။ အန္နဘာရော

၁-ယတ္တကာနံ ဒေတိ၊ တတ္တကာနံ ဝဍ္ဎတိ (သီ၊ က)

နာမ ဒေဝါတိ။ “တဝ ဟတ္ထတော လဒ္ဓတ္တာ မမပိ ဟတ္ထတော လဒ္ဓုံ အရဟတိ၊ အဟမ္ပိဿ ပူဇံ ကရိဿာမီ”တိ ဝတွာ သဟဿံ အဒါသိ။ တေဿ ဝသနဂေဟံ ဇာနာထ ဘဏေတိ။ သာဝ ဒေဝါတိ ဧကံ ဂေဟဋ္ဌာနံ သောဓေန္တော ကုဒ္ဒါလေန အာဟတာဟတဋ္ဌာနေ နိဓိကုမ္ဘိယော ဂီဝါယ ဂီဝံ အာဟစ္စ ဋ္ဌိတာ ဒိသွာ ရညော အာရောစယိံသု။ ရာဇာ “တေန ဟိ ဂန္တွာ ခနထာ”တိ အာဟ။ တေသံ ခနန္တာနံ ခနန္တာနံ ဟေဋ္ဌာ ဂစ္ဆန္တိ။ ပုန ဂန္တွာ ရညော အာရောစယိံသု။ ရာဇာ “အနုဘာရဿ ဝစနေန ခနထာ”တိ အာဟ။ တေ ဂန္တွာ “အနုဘာရဿေဝ ဝစန”န္တိ ခနိံသု။ ကုဒ္ဒါလေန အာဟတာဟတဋ္ဌာနေ အဟိစ္ဆတ္တကမကုဋ္ဌာနိ ဝိယ ကုမ္ဘိယော ဥဋ္ဌဟိံသု။ တေ ဓနံ အာဟရိတွာ ရညော သန္တိကေ ရာသိံ အကံသု။ ရာဇာ အမစ္စေ သန္နိပါတေတွာ “ဣမသ္မိံ နဂရေ ကဿ အညဿ ဧတ္တကံ ဓနံ အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိ။ နတ္ထိ ကဿစိ ဒေဝါတိ။ တေန ဟိ အယံ အနုဘာရော ဣမသ္မိံ နဂရေ ဓနသေဋ္ဌိ နာမ ဟောတူတိ။ တံဒိဝသမေဝ သေဋ္ဌိစ္ဆတ္တံ လဘိ။

သော တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဒီဃရတ္တံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အမှာကံ သတ္ထု ဥပ္ပန္နကာလေ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ အမိတ္တောဒနသက္ကဿ[1] ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ပနဿ **အနုရုဒ္ဓော**တိ နာမံ အကံသု။ မဟာနာမသက္ကဿ ကနိဋ္ဌဘာတာ သတ္ထု စူဠပိတုပုတ္တော ပရမသုခုမာလော မဟာပုညော အဟောသိ။ သုဝဏ္ဏပါတိယံယေဝဿ ဘတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အထဿ မာတာ ဧကဒိဝသံ “မမ ပုတ္တံ နတ္ထီတိ ပဒံ ဇာနာပေဿာမီ”တိ ဧကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ အညာယ သုဝဏ္ဏပါတိယာ[2] ပိဒဟိတွာ တုစ္ဆကံယေဝ ပေသေသိ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ ဒေဝတာ ဒိဗ္ဗပူဝေဟိ ပူရေသုံ။ ဧဝံ မဟာပုညော အဟောသိ။ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေသု တီသု ပါသာဒေသု အလင်္ကတနာဋကိတ္ထီဟိ ပရိဝုတော ဒေဝေါ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိ။

အမှာကမ္ပိ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံ သမယေ တုသိတပုရာ စဝိတွာ သုဒ္ဓေါဒန-မဟာရာဇဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အနုက္ကမေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဧကူနတိံသ ဝဿာနိ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသိတွာ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ အနုက္ကမေန ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏော ဗောဓိမဏ္ဍေ သတ္တသတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ ပဝတ္တေတွာ လောကာ-နုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော ရာဇဂဟံ အာဂမ္မ “ပုတ္တော မေ ရာဇဂဟံ အာဂတော”တိ

သုတွာ“ဂစ္ဆထ ဘဏေ မမ ပုတ္တံ အာနေထာ”တိ ပိတရာ ပဟိတေ သဟဿ-
သဟဿပရိဝါရေ ဒသ အမစ္စေ ဧဟိဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗာဇေတွာ ကာဠုဒါ-
ယိတ္ထေရေန စာရိကာဂမနံ အာယာစိတော ရာဇဂဟတော ဝီသတိသဟဿ-
ဘိက္ခုပရိဝါရော နိက္ခမိတွာ ကပိလဝတ္ထုပုရံ ဂန္တွာ ဉာတိသမာဂမေ အနေကေဟိ
ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယေဟိ သပ္ပါဋိဟာရိယံ ဝိစိတြဓမ္မဒေသနံ ကတွာ မဟာဇနံ
အမတပါနံ ပါယေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ပတ္တစီဝရမာဒါယ နဂရဒွါရေ ဌတွာ
“ကိံ နု ခေါ ကုလနဂရံ အာဂတာနံ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏ”န္တိ အာဝဇ္ဇမာနော
“သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရဏံ အာစိဏ္ဏ”န္တိ ဉတွာ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ
စရန္တော “ပုတ္တော မေ[၁] ပိဏ္ဍာယ စရတီ”တိ သုတွာ အာဂတဿ ရညော
ဓမ္မံ ကထေတွာ တေန သကနိဝေသနံ ပဝေသေတွာ ကတသက္ကာရသမ္မာနော
တတ္ထ ကာတဗ္ဗံ ဉာတိဇနာနုဂ္ဂဟံ ကတွာ ရာဟုလကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေတွာ န-
စိရဿေဝ ကပိလဝတ္ထုပုရတော မလ္လရဋ္ဌေ စာရိကံ စရမာနော အနုပိယအမ္ဗဝနံ
အဂမာသိ။

တသ္မိံ သမယေ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ သာကိယဇနံ[၂] သန္နိပါတေတွာ
အာဟ “သစေ မမ ပုတ္တော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿ၊ ရာဇာ အဘဝိဿ
စက္ကဝတ္တီ သတ္တရတနသမန္နာဂတော။ နတ္တာပိ မေ ရာဟုလကုမာရော ခတ္တိယ-
ဂဏေန သဒ္ဓိံ တံ ပရိဝါရေတွာ အစရိဿ၊ တုမှေပိ ဧတမတ္ထံ ဇာနာထ။
ဣဒါနိ ပန မေ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော၊ ခတ္တိယာဝဿ ပရိဝါရာ ဟောန္တု။
တုမှေ ဧကေကကုလတော ဧကေကံ ဒါရကံ ဒေထာ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ
ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သဟဿခတ္တိယကုမာရာ ပဗ္ဗဇိံသု။ တသ္မိံ သမယေ
မဟာနာမော ကုဋုမ္ဗသာမိကော ဟောတိ။ သော အနုရုဒ္ဓသက္ကံ ဥပသင်္ကမိတွာ
ဧတဒဝေါစ “ဧတရဟိ တာတ အနုရုဒ္ဓ အဘိညာတာ အဘိညာတာ
သကျကုမာရာ ဘဂဝန္တံ ပဗ္ဗဇိတံ အနုပဗ္ဗဇန္တိ၊ အမှာကံ ကုလေ နတ္ထိ ကောစိ
အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ တေန ဟိ တွံ ဝါ ပဗ္ဗဇ၊ အဟံ ဝါ
ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ သော တဿ ဝစနံ သုတွာ ဃရာဝါသေ ရုစိံ အကတွာ
အတ္တသတ္တမော အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာနုက္ကမော
သံဃဘေဒကက္ခန္ဓကေ[၃] အာဂတောဝ။

ဧဝံ အနုပိယအမ္ဗဝနံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတေသု ပန တေသု တသ္မိံယေဝ
အန္တောဝဿေ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော အရဟတ္တံ ပါပုဏိ၊ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော ဒိဗ္ဗစက္ခုံ
နိဗ္ဗတ္တေသိ၊ ဒေဝဒတ္တော အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသိ၊ အာနန္ဒတ္ထေရော

၁-တေ (သီ)　　၂-သာကိယာနံ ဂဏံ (သီ)　　၃-ဝိ ၄-၃၃၆-ပိဋ္ဌေ။

သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ၊ ဘာဂုတ္တေရော စ ကိမိလတ္ထေရော[1] စ ပဏ္ဍာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ တေသံ ပန သမ္ဗေသမ္ပိ ထေရာနံ အတ္တနော အတ္တနော အာဂတဋ္ဌာနေ ပုဗ္ဗပတ္တနာဘိနိဟာရော အာဂမိဿတိ[2]။ အယံ ပန အနု-ရုဒ္ဓတ္ထေရော ဓမ္မသေနာပတိဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ စေတိယရဋ္ဌေ ပါစီနဝံသမိဂဒါယံ ဂန္ဒွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော သတ္တ မဟာပုရိသဝိတက္ကေ ဝိတက္ကေသိ၊ အဋ္ဌမေ ကိလမတိ။ သတ္ထာ "အနုရုဒ္ဓေါ အဋ္ဌမေ မဟာပုရိသ-ဝိတက္ကေ ကိလမတီ"တိ ဉတွာ "တဿ သင်္ကပ္ပံ ပူရေဿာမီ"တိ တတ္ထ ဂန္ဒွာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော အဋ္ဌမံ မဟာပုရိသဝိတက္ကံ ပူရေတွာ စတုပစ္စယ-သန္တောသဘာဝနာရာမပဋိမဏ္ဍိတံ မဟာအရိယဝံသပဋိပဒံ[3] ကထေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဘေသကဠာဝနမေဝ ဂတော။

ထေရော တထာဂတေ ဂတမတ္တေယေဝ တေဝိဇ္ဇော မဟာခီဏာသဝေါ ဟုတွာ "သတ္ထာ မယှံ မနံ ဇာနိတွာ အာဂန္ဒွာ အဋ္ဌမံ မဟာပုရိသဝိတက္ကံ ပူရေတွာ အဒါသိ၊ သော စ မေ မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တော"တိ ဗုဒ္ဓါနံ ဓမ္မဒေသနံ အတ္တနော စ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မံ အာရဗ္ဘ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ[4]—

"မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ သတ္ထာ လောကေ အနုတ္တရော။
မနောမယေန ကာယေန၊ ဣဒ္ဓိယာ ဥပသင်္ကမိ။

ယဒါ[5] မေ အဟု သင်္ကပ္ပေါ၊ တတော ဥတ္တရိ ဒေသယိ။
နိပ္ပပဉ္စရတော ဗုဒ္ဓေါ၊ နိပ္ပပဉ္စမဒေသယိ။

တဿာဟံ ဓမ္မမညာယ၊ ဝိဟာသိံ သာသနေ ရတော။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ[6]၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ[7]။

အထ နံ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဝိဟရန္တော "မမ သာသနေ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အနုရုဒ္ဓေါ အဂ္ဂေါ"တိ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

ဘဒ္ဒိယတ္ထေရဝတ္ထု

၁၉၃။ ဆဋ္ဌေ **ဉစ္စာကုလိကာန**န္တိ ဥစ္စေ ကုလေ ဇာတာနံ။ **ဘဒ္ဒိယော**တိ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ နိက္ခမန္တော သကျရာဇာ။ **ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တော**တိ ကာဠဝဏ္ဏာ သာ ဒေဝီ၊ ဂေါဓာတိ ပနဿာ နာမံ။ တသ္မာ ကာဠိဂေါဓာတိ

၁-ကိမ္ဗိလတ္ထေရော (သီ) ၂-အာဝိ ဘဝိဿတိ (သီ) ၃-အံ ၃-၆၂-ပိဋ္ဌေ။
၄-ဥဒါနဂါထာ အာဟ (သီ) ၅-ယထာ (သီ၊ သျာ) အံ ၃-၆၀-ပိဋ္ဌေ စ။
၆-အနုပ္ပတ္တော (သျာ၊ က) ၇-ခု ၂-၃၃၆-ပိဋ္ဌေ ထေရဂါထာယံ။

ဝုစ္စတိ၊ တဿာ ပုတ္တောတိ အတ္ထော။ ကဿာ ပနာယံ ဥစ္စာကုလိကာနံ အဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော၊ ကိံ တတော ဥစ္စာကုလိကတရာ နတ္ထီတိ? အာမ နတ္ထိ။ တဿ ဟိ မာတာ သာကိယာနိနံ အန္တရေ ဝယေန သဗ္ဗဇေဋ္ဌိကာ၊ သောဟယေဝ စ သာကိယကုလေ သမ္ပတ္တံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော။ တဿာ ဥစ္စာကုလိကာနံ အဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော။ အပိစ ပုဗ္ဗပတ္ထနာနုဘာဝေန စေသ အနုပဋိပါဋိယာ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိယေဝ။ ဣမိနာပိ ကာရဏေန ဥစ္စာကုလိကာနံ အဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော။

ပဉှကမ္မေ ပနဿ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ အတီတေ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုတ္တနယေနေဝ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဂတော။ တံဒိဝသံ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဥစ္စာကုလိကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ[၂] ဒိသွာ ''မယာပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဥစ္စာကုလိကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ တထာဂတံ နိမန္တေတွာ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ ''ဘန္တေ အဟံ ဣမဿ ဒါနဿ ဖလေန နာညံ သမ္ပတ္တိံ အာကင်္ခါမိ၊ အနာဂတေ ပန ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဥစ္စာကုလိကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ''န္တိ ပတ္ထယိတွာ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိ။

သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေန္တော သမိဒ္ဓိဘာဝံ ဒိသွာ "သမိဇ္ဈိဿတိ တေ ဣဒံ ကမ္မံ၊ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဝသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တွံ တဿ သာသနေ ဥစ္စာကုလိကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကရိတွာ ဘတ္တာနုမောဒနံ ကတွာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ သောပိ တံ ဗျာကရဏံ လဘိတွာ ဥစ္စာကုလိကသံဝတ္တနိကကမ္မံ ပုစ္ဆိတွာ ဓမ္မာသနာနိ ကာရေတွာ တေသု ပစ္စတ္ထရဏာနိ သန္ထရာပေတွာ ဓမ္မဗီဇနိယော ဓမ္မကထိကဝဋ္ဋံ ဥပေါသထာဂါရေ ပဒီပတေလဒါနန္တိ ဧဝံ ယာဝဇီဝံ ဗဟုဝိဓံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ တတ္ထ ကာလကတော ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တော ကဿပဒသဗလဿ စ အမှာကဉ္စ ဘဂဝတော အန္တရေ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိယဃရေ နိဗ္ဗတ္တော။

တေန စ သမယေန သမ္ဗဟုလာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတာ အာဂမ္မ ဗာရာဏသိယံ ဂင်္ဂါယ တီရေ ဖာသုကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ သော ကုဋုမ္ဗိယော တေသံ နိဗဒ္ဓမေဝ တသ္မိံ ဌာနေ ဘတ္တဝိဿဂ္ဂကရဏံ

ဥတွာ အဋ္ဌ ပါသာဏဖလကာနိ အတ္ထရိတွာ ယာဝဇီဝံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဥပဋ္ဌဟိ။ အထေကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ ခတ္တိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ စဿ **ဘဒ္ဒိယကုမာရော**တိ နာမံ အကံသု။ သော ဝယံ အာဂမ္မ ဟေဋ္ဌာ အနုရုဒ္ဓသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဆန္နံ ခတ္တိယာနံ အဗ္ဘန္တရော ဟုတွာ သတ္ထရိ အနုပိယအမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တေ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဝိဟရန္တော “မမ သာသနေ ဥစ္စာကုလိကာနံ ကာဠိဂောဓာယ ပုတ္တော ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော အဂ္ဂေါ”တိ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယတ္ထေရဝတ္ထု

၁၉၄။ သတ္တမေ **မဉ္ဇုဿရာနန္တိ** မဓုရဿရာနံ။ **လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယော**တိ ဥဗ္ဗေဓေန ရဿော၊ နာမေန ဘဒ္ဒိယော။ တဿာပိ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုတ္တနယေနေဝ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဝိဟာရံ ဂတော။ တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာရံ ဧကံ မဉ္ဇုဿရံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ “အဟော ဝတာဟမ္ပိ အနာဂတေ အယံ ဘိက္ခု ဝိယ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ မဉ္ဇုဿရာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ “ဘန္တေ အဟံ ဣမဿ ဒါနဿ ဖလေန န အညံ သမ္ပတ္တိံ အာကင်္ခါမိ၊ အနာဂတေ ပန ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ မဉ္ဇုဿရာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထယိတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိ။ သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေန္တော သမိဒ္ဓိဘာဝံ ဒိသွာ “သမိဇ္ဈိဿတိ တေ ဣဒံ ကမ္မံ၊ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဝသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တွံ တဿ သာသနေ မဉ္ဇုဿရာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကရိတွာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။

သောပိ တံ ဗျာကရဏံ လဘိတွာ ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ တတော ကာလကတော ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တော ဝိပဿီသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ **စိတ္တပတ္တကောကိလော** နာမ ဟုတွာ ခေမေ မိဂဒါယေ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ မဓုရံ အမ္ဗဖလံ တုဏ္ဍေန ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တော ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတံ သတ္ထာရံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “အဟံ အညေသု ဒိဝသေသု ရိတ္တကော တထာဂတံ ပဿာမိ၊ အဇ္ဇ ပန မေ ဣမံ အမ္ဗပက္ကံ

ပုတ္တကာနံ အတ္ထာယ အာဘတံ။ တေသံ အညမ္ပိ အာဟရိတွာ ဒဿာမိ၊ ဣမံ ပန ဒသဗလဿ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဩတရိတွာ အာကာသေ စရတိ။ သတ္ထာ တဿ စိတ္တံ ဉတွာ အသောကတ္ထေရံ နာမ ဥပဋ္ဌာကံ ဩလောကေသိ၊ သော ပတ္တံ နီဟရိတွာ သတ္ထု ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သော ကောကိလော ဒသဗလဿ ပတ္တေ အမ္ဗပက္ကံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာ တတ္ထေဝ နိသီဒိတွာ တံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ကောကိလော ပသန္နစိတ္တော ပုနပ္ပုနံ ဒသဗလဿ ဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ကုလာဝကံ ဂန္တွာ သတ္တာဟံ ပီတိသုခေန ဝီတိနာမေသိ။ ဧတ္တကံ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ကလျာဏကမ္မံ၊ ဣမိနာဿ ကမ္မေန[၁] သရော မဓုရော အဟောသိ။

ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ပန စေတိယေ အာရဒ္ဓေ "ကိံ ပမာဏံ ကရောမ၊ သတ္တယောဇနပ္ပမာဏံ။ အတိမဟန္တံ ဧတံ၊ ဆယောဇနံ ကရောမ။ ဣဒမ္ပိ အတိမဟန္တံ၊ ပဉ္စယောဇနံ ကရောမ၊ စတုယောဇနံ၊ တိယောဇနံ၊ ဒွိယောဇန"န္တိ ဝုတ္တေ အယံ တဒါ ဇေဋ္ဌဝဍ္ဎကီ ဟုတွာ "ဧဝံ ဘော အနာဂတေ သုခပဋိဇဂ္ဂိယံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတွာ ရဇ္ဇုံ အာဒါယ ပရိက္ခိပန္တော ဂါဝုတမတ္တကေ ဌတွာ "ဧကေကံ မုခံ ဂါဝုတံ ဂါဝုတံ ဟောတု၊ စေတိယံ ယောဇနာဝဋ္ဋံ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ ဘဝိဿတီ"တိ အာဟ။ တေ တဿ ဝစနေ အဋ္ဌံသု။ ဣတိ အပ္ပမာဏဿ ဗုဒ္ဓဿ ပမာဏံ အကာသီတိ။ တေန ကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အညေဟိ ဟီနတရပ္ပမာဏော အဟောသိ။ သော အမှာကံ သတ္ထု ကာလေ သာဝတ္ထိယံ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ "ဘဒ္ဒိယော"တိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထရိ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသန္တေ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ နံ သတ္ထာ အပရဘာဂေ အရိယဝရဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော မဉ္ဇုဿရာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇတ္ထေရဝတ္ထု

၁၈၅။ အဋ္ဌမေ **သီဟနာဒိကာန**န္တိ သီဟနာဒံ နဒန္တာနံ။ **ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇော**တိ သော ကိရ အရဟတ္တံ ပတ္တဒိဝသေ အဝါပုရဏံ အာဒါယ ဝိဟာရေန ဝိဟာရံ ပရိဝေဏေန ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ "ယဿ မဂ္ဂေ ဝါ ဖလေ ဝါ ကင်္ခါ အတ္ထိ၊ သော မံ ပုစ္ဆတူ"တိ သီဟနာဒံ နဒန္တော ဝိစရိ။ ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ပုရတော ဌတွာ

၁-ဣမိနာ ပုညကမ္မေန (သီ)

"ဣမသ္မိံ ဘန္တေ သာသနေ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ မယှံ မတ္ထကံ ပတ္တ"န္တိ သီဟနာဒံ နဒိ။ တသ္မာ သီဟနာဒိကာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

ပဉှကမ္မေ ပနဿ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ပဗ္ဗတပါဒေ သီဟယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော။ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော တဿ ဟေတုသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ဟံသဝတိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ သီဟေ ဂေါစရာယ ပက္ကန္တေ တဿ ဝသနဂုဟံ ပဝိသိတွာ အာကာသေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသီဒိ။ သီဟော ဂေါစရံ လဘိတွာ နိဝတ္တော ဂုဟာဒွါရေ ဌိတော အန္တောဂုဟာယံ ဒသဗလံ နိသိန္နံ ဒိသွာ "မမ ဝသနဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ အညော သတ္တော နိသီဒိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ၊ မဟန္တော ဝတာယံ ပုရိသော၊ ယော အန္တောဂုဟာယံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော။ သရီရပ္ပဘာပိဿ သမန္တာ ဖရိတွာ[1] ဂတာ၊ မယာ ဧဝရူပံ အစ္ဆရိယံ နဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ။ အယံ ပုရိသော ဣမသ္မိံ လောကေ ပူဇနေယျာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿတိ၊ မယာပိဿ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ သက္ကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဇလဇထလဇာနိ နာနာကုသုမာနိ အာဟရိတွာ ဘူမိတော ယာဝ နိသိန္နပလ္လင်္ကဋ္ဌာနာ ပုပ္ဖါသနံ သန္ထရိတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ သမ္မုခဋ္ဌာနေ တထာဂတံ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။ ပုနဒိဝသေ ပုရာဏပုပ္ဖါနိ အပနေတွာ နဝပုပ္ဖေဟိ အာသနံ သန္ထရိ။

ဧတေနေဝ နိယာမေန သတ္တ ဒိဝသာနိ ပုပ္ဖါသနံ ပညာပေတွာ ဗလဝပီတိ-သောမနဿံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဂုဟာဒွါရေ အာရက္ခံ ဂဏှိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ သတ္ထာ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာယ ဂုဟာဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ သီဟောပိ မိဂရာဇာ တထာဂတံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ ပဋိက္ကမိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ "ဝဋ္ဋိဿတိ ဧတ္တကော ဥပနိဿယော ဧတဿာ"တိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဝိဟာရမေဝ ဂတော။

သောပိ သီဟော ဗုဒ္ဓဝိယောဂေန ဒုက္ခိတော ကာလံ ကတွာ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာသာလကုလေ[2] ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဧကဒိဝသံ နဂရ-ဝါသီဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သီဟနာဒိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ ဝုတ္တနယေနေဝ သတ္တာဟံ မဟာ-ဒါနံ ပဝတ္တေတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ သတ္ထာရာ သမိဇ္ဈနဘာဝံ[3] ဒိသွာ ဗျာကတော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ တတ္ထ ကာလကတော ဒေဝေသု စ

၁-ပတ္ထရိတွာ (သီ) ၂-မဟာဘောဂကုလေ (သီ) ၃-အနန္တရာယံ (သီ)

မနုဿေသု စ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟနဂရေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ နာမေန ဘာရဒွါဇော နာမ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပဉ္စ မာဏဝသတာနိ မန္တေ ဝါစေန္တော ဝိစရတိ။ သော အတ္တနော ဇေဋ္ဌကဘာဝေန နိမန္တနဋ္ဌာနေသု သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခံ သယမေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သော ကိရ ဤသကံ လောလဓာတုကော အဟောသိ။ သော တေဟိ မာဏဝေဟိ သဒ္ဓိံ “ကုဟိံ ယာဂု ကုဟိံ ဘတ္တ”န္တိ ယာဂုဘတ္တခဇ္ဇကာနေဝ ပရိယေသမာနော စရတိ။ သော ဂတဂတဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍမေဝ ပဋိမာနေန္တော စရတီတိ **ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇော**တေဝ ပညာယိ။

သော ဧကဒိဝသံ သတ္ထရိ ရာဇဂဟမနုပ္ပတ္တေ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တံ ပတ္တဝေလာယမေဝ အဝါပုရဏံ အာဒါယ ဝိဟာရေန ဝိဟာရံ ပရိဝေဏေန ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ “ယဿ မဂ္ဂေ ဝါ ဖလေ ဝါ ကင်္ခါ အတ္ထိ၊ သော မံ ပုစ္ဆတူ”တိ သီဟနာဒံ နဒန္တော ဝိစရိ။ သော ဧကဒိဝသံ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိနော[1] ဝေဠုပရမ္ပရာယ ဥဿာပေတွာ အာကာသေ လဂ္ဂိတံ ဇယသုမနဝဏ္ဏံ စန္ဒနသာရပတ္တံ ဣဒ္ဓိယာ အာဒါယ သာဓုကာရံ ဒဒန္တေန မဟာဇနေန ပရိဝုတော ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ တထာဂတဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သတ္ထာ ဇာနန္တောဝ ပဋိပုစ္ဆိ “ကုတော တေ ဘာရဒွါဇ အယံ ပတ္တော လဒ္ဓေါ”တိ။ သော လဒ္ဓကာရဏံ ကထေသိ။ သတ္ထာ “တွံ ဝေရူပံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ[2] မဟာဇနဿ ဒဿေသိ၊ အကတ္တဗ္ဗံ တယာ ကတ”န္တိ အနေကပရိယာယေန ဝိဂရဟိတွာ “န ဘိက္ခဝေ ဂိဟီနံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ဒဿေတဗ္ဗံ၊ ယော ဒဿေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ[3] သိက္ခာပဒံ ပညာပေသိ။

အထ ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ ကထာ ဥဒပါဒိ “သီဟနာဒိယတ္ထေရော အရဟတ္တံ ပတ္တဒိဝသေ ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ ‘ယဿ မဂ္ဂေ ဝါ ဖလေ ဝါ ကင်္ခါ အတ္ထိ၊ သော မံ ပုစ္ဆတူ’တိ ကထေသိ။ ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ သမ္မုခေ အတ္တနော အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ ကထေသိ၊ အညေ သာဝကာ တုဏှီ အဟေသုံ။ အတ္တနော သီဟနာဒိယဘာဝေနေဝ မဟာဇနဿ ပသာဒံ ဇနေတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ စန္ဒနသာရပတ္တဉ္စ ဂဏှီ”တိ။ တေ ဘိက္ခူ ဣမေ တယောပိ ဂုဏေ ဧကတော ကတွာ သတ္ထု ကထယိံသု။ ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဂရဟိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဂရဟန္တိ၊ ပသံသိတဗ္ဗယုတ္တကံ ပသံသန္တီတိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ထေရဿ ပသံသိတဗ္ဗယုတ္တမေဝ အင်္ဂံ ဂဟေတွာ “တိဏ္ဏံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဣန္ဒြိယာနံ ဘာဝိတတ္တာ

၁-ရာဇဂဟသေဋ္ဌိနော (က) ၂-ဥတ္တမသာရဓမ္မံ (သီ) ၃-ဝိ ၄-၂၄၇-ပိဋ္ဌေ။

ဗဟုလီကတတ္တာ ဘာရဒ္ဝါဇော ဘိက္ခု အညံ ဗျာကာသိ ‘ခီဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ။ ကတမေသံ တိဏ္ဏံ၊ သတိန္ဒြိယဿ သမာဓိန္ဒြိယဿ ပညိန္ဒြိယဿ။ ဣမေသံ ခေါ ဘိက္ခဝေ တိဏ္ဏံ ဣန္ဒြိယာနံ ဘာဝိတတ္တာ ဗဟုလီကတတ္တာ ဘာရဒ္ဝါဇော ဘိက္ခု အညံ ဗျာကာသိ ‘ခီဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ”[1] ထေရံ ပသံသိတွာ သီဟနာဒိကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

မန္တာဏိပုတ္တ-ပုဏ္ဏတ္ထေရဝတ္ထု

၁၉၆။ နဝမေ **ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော**တိ နာမေန ပုဏ္ဏော၊ မန္တာဏိဗြာဟ္မဏိယာ ပန သော ပုတ္တောတိ မန္တာဏိပုတ္တော။ တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဒသဗလဿ ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဟံသဝတီနဂရေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ဂေါတမောတိ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သဗ္ဗသိပ္ပေသု ကောဝိဒေါ ဟုတွာ ပဉ္စမာဏဝကသတပရိဝါရော ဝိစရန္တော တယောပိ ဝေဒေ ဩလောကေတွာ မောက္ခဓမ္မံ အဒိသွာ[2] “ဣဒံ ဝေဒတ္တယံ နာမ ကဒလိက္ခန္ဓော ဝိယ ဗဟိ မဋ္ဌံ အန္တော နိဿာရံ၊ ဣမံ ဂဟေတွာ ဝိစရဏံ ထုသကောဋ္ဋနသဒိသံ[3] ဟောတိ၊ ကိံ မေ ဣမိနာ”တိ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ နိဗ္ဗတ္တေတွာ “အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကူပပန္နော ဘဝိဿာမီ”တိ[4] ပဉ္စဟိ မာဏဝကသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ပရိဝါရာနိ အဋ္ဌာရသ ဇဋိလသဟဿာနိ အဟေသုံ။ သော ပဉ္စ အဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ တေသမ္ပိ ကသိဏပရိကမ္မံ အာစိက္ခိ။ တေ တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ သဗ္ဗေပိ ပဉ္စ အဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသုံ။

အဒ္ဓါနေ အတိက္ကန္တေ တဿ ဂေါတမတာပသဿ မဟလ္လကကာလေ ပဒုမုတ္တရဒသဗလော ပဌမာဘိသမ္ဗောဓိံ[5] ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရော ဟံသဝတီနဂရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟာသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဩလောကေန္တော ဂေါတမတာပသဿ

၁-သံ ၃–၁၉၇-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ဂဝေသန္တော (သီ)
၃-ထုသဘာဇနသဒိသံ (သျာ)၊ ထုသကောဋ္ဋသဒိသံ (က)
၄-ဗြဟ္မလောကံ ကမေန္တော ဂမိဿာမီတိ (သီ) ၅-ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ (သီ၊ သျာ)

ပရိသာယ အရဟတ္တုပ္ပနိဿယံ ဝေါလောကေန္တော "အယံ အနာဂတေ ဥပ္ပန္နမာနကဖုဒ္ဓဿ သာသနေ ဓမ္မကထိကဘိက္ခူနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထန-ဘာဝဉ္စ ဒိသွာ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ သယမေဝ ဂဟေတွာ အညာတကဝေသေန ဝေါလောကေန္တော အန္တေဝါသိကေသု ဝနမူလဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေသု ဂန္တွာ ဝေါလမဿ ပဏ္ဏသာလာဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ ဝေါလမော ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ အဇာနန္တောပိ ဒူရတောဝ ဒသဗလံ ဒိသွာ "အယံ ပုရိသော လောကတော မုတ္တော ဟုတွာ ပညာယတိ၊ ယထာ အဿ သရီရနိပ္ဖတ္တိ ယေဟိ စ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော အဂါရမဇ္ဈေ ဝါ တိဋ္ဌန္တော စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ ဟောတိ၊ ပဗ္ဗဇန္တော ဝါ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ ဟောတိ"တိ ဥတွာ ပဌမဒဿနေနေဝ ဒသဗလံ အဘိဝါဒေတွာ "ဣတော ထေ ဘဂဝါ"တိ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ တထာဂတော တာပသဿ ဓမ္မံ ဒေသယမာနော နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ တေ ဇဋိလာ "ပဏီတပဏီတံ ဝနမူလဖလာဖလံ အာစရိယဿ ဒတွာ သေသကံ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမာ"တိ အာဂစ္ဆန္တာ ဒသဗလံ ဥစ္စာသနေ, အာစရိယံ ပန နီစာသနေ နိသိန္နံ ဒိသွာ "ပဿထ, မယံ 'ဣမသ္မိံ လောကေ အမှာကံ အာစရိယေန ဥတ္တရိတရော နတ္ထီ'တိ ဝိစရာမ၊ ဣဒါနိ ပန နော အာစရိယံ နီစာသနေ နိသီဒါပေတွာ ဥစ္စာသနေ နိသိန္နကော ဧကော ပညာယတိ၊ မဟန္တော ဝတာယံ ပုရိသော ဘဝိဿတီ"တိ ဝိဋ္ဌကာနိ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တိ။ ဝေါလမတာပသော "ဣမေ မံ ဒသဗလဿ သန္တိကေ ဝန္ဒေယျု"န္တိ ဘီတော ဒူရတော အာဟ "တာတာ မာ မံ ဝန္ဒိတ္ထ၊ သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော သဗ္ဗေသံ ဝန္ဒနာရဟော ပုရိသော ဣဓ နိသိန္နော၊ တံ ဝန္ဒထာ"တိ။ တာပသာ "န အဇာနိတွာ အာစရိယော ကထေဿတီ"တိ[၁] သဗ္ဗေဝ တထာဂတဿ ပါဒေ ဝန္ဒိံသု။ "တာတာ အမှာကံ အညံ ဒသဗလဿ ဒါတဗ္ဗယုတ္တကံ ဘောဇနံ နတ္ထိ၊ ဣမံ ဝနမူလဖလာဖလံ ဒဿာမာ"တိ ပဏီတ-ပဏီတံ ဗုဒ္ဓါနံ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာ ဝနမူလဖလာဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ တဒနန္တရံ တာပသောပိ သဒ္ဓိံ အန္တေဝါသိကေဟိ ပရိဘုဉ္ဇိ၊ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ "ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဘိက္ခုသံဃံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ စိန္တေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ အဂ္ဂသာဝကော မဟာဒေဝလတ္ထေရော[၂] "ကဟံ နု ခေါ

၁-ကထေဿတိ (သျာ၊ က) ၂-မဟာဒေဝတ္ထေရော (သီ)၊ မဟာဒေဝိလတ္ထေရော (က)

သတ္ထာ ဂတော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “သတ္ထာ အမှာကံ အာဂမနံ ပစ္စာသီသတီ”တိ ဘိက္ခုသတသဟဿံ ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။

ဂေါတမော အန္တေဝါသိကေ အာဟ “တာတာ အမှာကံ အညော သက္ကာရော နတ္ထိ၊ ဘိက္ခုသံဃော ဒုက္ခေန[1] ဌိတော။ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ပုပ္ဖါသနံ ပညာပေဿာမ၊ ဇလဇထလဇပုပ္ဖါနိ အာဟရထာ”တိ။ တေ တာဝဒေဝ ပဗ္ဗတပါဒတော ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖါနိ ဣဒ္ဓိယာ အာဟရိတွာ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝတ္ထုမှိ ဝုတ္တနယေနေဝ အာသနာနိ ပညာပယိံသု။ နိရောဓသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနမ္ပိ ဆတ္တဓာရဏမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သတ္ထာ သတ္တမေ ဒိဝသေ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာယ ပရိဝါရေတွာ ဌိတေ တာပသေ ဒိသွာ ဓမ္မကထိကဘာဝေ ဧတဒဂ္ဂပ္ပတ္တံ သာဝကံ အာမန္တေသိ “ဣမိနာ ဘိက္ခု ဣသိဂဏေန မဟာသက္ကာရော[2] ကတော၊ ဧတေသံ ပုပ္ဖါသနာနုမောဒနံ ကရောဟီ”တိ။ သော သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တီဏိ ပိဋကာနိ သမ္မသိတွာ အနုမောဒနံ အကာသိ။ တဿ ဒေသနာပရိယောသာနေ သတ္ထာ သယံ ဗြဟ္မဿရံ နိစ္ဆာရေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဌပေတွာ ဂေါတမတာပသံ သေသာ အဋ္ဌာရသ သဟဿဇဋိလာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။

ဂေါတမော ပန တေနတ္တဘာဝေန ပဋိဝေဓံ ကာတုံ အသက္ကောန္တော ဘဂဝန္တံ အာဟ “ဘဂဝါ ယေန ဘိက္ခုနာ ပဌမံ ဓမ္မော ဒေသိတော၊ ကော နာမ အယံ တုမှာကံ သာသနေ”တိ။ အယံ ဂေါတမ မယှံ သာသနေ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂေါတိ။ “အဟမ္ပိ ဘန္တေ ဣမဿ သတ္တ ဒိဝသာနိ ကတဿ အဓိကာရဿ ဖလေန အယံ ဘိက္ခု ဝိယ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိ။

သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေတွာ အနန္တရာယေနဿ ပတ္ထနာယ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဉတွာ “အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿာဝသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တွံ တဿ သာသနေ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကရိတွာ တေ အရဟတ္တပ္ပတ္တေ တာပသေ “ဧထ ဘိက္ခဝေါ”တိ အာဟ။ သဗ္ဗေ အန္တရဟိတကေသမဿူ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ

၁-ဒုက္ခံ (သီ)

၂-ဗုဒ္ဓသက္ကာရော (သီ)

ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရသဒိသာ[1] အဟေသုံ။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃမာဒါယ ဝိဟာရံ ဂတော။

ဂေါတမောပိ ယာဝဇီဝံ တထာဂတံ ပရိစရိတွာ ယထာဗလံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရိတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ ကပိလဝတ္ထုနဂရဿ အဝိဒူရေ ဒေါဏဝတ္ထုဗြာဟ္မဏဂါမေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ပုဏ္ဏမာဏဝေါတိ နာမံ အကံသု။ သတ္ထရိ အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ အနုပုဗ္ဗေန အာဂန္တွာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရော ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ[2] အတ္တနော ဘာဂိနေယျံ ပုဏ္ဏမာဏဝံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပုနဒိဝသေ ဒသဗလဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အာပုစ္ဆိတွာ နိဝါသဋ္ဌာနံ ဆဒ္ဒန္တဒဟံ ဂတော။ ပုဏ္ဏောပိ မန္တာဏိပုတ္တော မာတုလေန အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ ဒသဗလဿ သန္တိကံ အဂန္တွာ "မယှံ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပါပေတွာဝ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ"တိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ဩဟီနော ယောနိသောမနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတကုလပုတ္တာပိ ပဉ္စသတာ အဟေသုံ။ ထေရော သယံ ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိတာယ တေပိ ဒသဟိ ကထာဝတ္ထူဟိ ဩဝဒတိ။ တေ တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ သဗ္ဗေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။

တေ အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ ဉတွာ ဥပဇ္ဈာယံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟံသု "ဘန္တေ အမှာကံ ကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ၊ ဒသန္နဉ္စ မဟာကထာဝတ္ထူနံ လာဘိနော၊ သမယော နော ဒသဗလံ ပဿိတု"န္တိ။ ထေရော တေသံ ကထံ သုတွာ စိန္တေသိ "မမ ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိတံ သတ္ထာ ဇာနာတိ၊ အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ အမုဉ္စန္တောဝ[3] ဒေသေမိ။ မယိ ဂစ္ဆန္တေ သဗ္ဗေပိမေ ဘိက္ခူ ပရိဝါရေတွာ ဂစ္ဆိဿန္တိ၊ ဧဝံ ဂဏသင်္ဂဏိကာယ ဂန္တွာ ပန အယုတ္တံ မယှံ ဒသဗလံ ပဿိတုံ၊ ဣမေ တာဝ ဂန္တွာ ပဿန္တူ"တိ တေ ဘိက္ခူ အာဟ "အာဝုသော တုမှေ ပုရတော ဂန္တွာ တထာဂတံ ပဿထ၊ မမ ဝစနေန ဒသဗလဿ ပါဒေ ဝန္ဒထ၊ အဟမ္ပိ တုမှာကံ ဂတမဂ္ဂေန ဂမိဿာမီ"တိ။

တေ ထေရာ သဗ္ဗေပိ ဒသဗလဿ ဇာတိဘူမိရဋ္ဌဝါသိနော သဗ္ဗေ ခီဏာသဝါ သဗ္ဗေ ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိနော အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယဿ ဩဝါဒံ အဘိနန္ဒိတွာ[4]

၁-ဝဿသတိကတ္ထေရသဒိသာ (သီ)
၂-အာဂန္တွာ (သျာ၊ က)
၃-အမုဉ္စိတွာဝ (သီ)
၄-အမန္ဒိတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ (သီ)

အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရန္တော သင်္ကဿနဂရံ ပတွာ နဂရဒွါရေ သိရီဝဍ္ဍနမြတ်ဗုဒ္ဓါ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဒါယကာ ပုစ္ဆိံသု၊ ဘန္တေ ဘဂဝါ ကတ္ထ ဝသတီတိ။ သရီရံ ဒေဝလောကေ ဝသတီတိ ဝုတ္တေ ဘဂဝတိ အာဂန္ထကေ အာဂတေ အာဂန္တုကာ ကိံ ဝိဟာရေသုပိ ဆဒ္ဒန္တာ ဧဝံ "ကုတော ပနိဓ ဘိက္ခုစီ အာဂတာ"တိ ပုစ္ဆို။ တေပိ "ဇာတိဘူမိတော"တိ ဝုတ္တေ "ကော နု ခေါ ဘိက္ခဝေ ဇာတိဘူမိယံ ဇာတိဘူမကာနံ ဘိက္ခူနံ သဗြဟ္မစာရီဟိ ဧဝံ သမ္ဘာဝိတော အတ္တနာ စ အပ္ပိစ္ဆော အပ္ပိစ္ဆကထဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ"တိ ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆိ။ တေပိ "ပုဏ္ဏော နာမ ဘန္တေ အာယသ္မာ မန္တာဏိပုတ္တော"တိ အာရောစယိံသု။ တံ ကထံ သုတွာ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ထေရဿ ဒဿနကာမော အဟောသိ။

အထ သတ္ထာ ရာဇဂဟတော သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။ ပုဏ္ဏတ္ထေရော ဒသဗလဿ တတ္ထ အာဂတဘာဝံ သုတွာ "သတ္ထာရံ ပဿိဿာမီ"တိ ဂန္တွာ အန္တော-ဂန္ဓကုဋိယံယေဝ တထာဂတံ သမ္မာပုဏိ။ သတ္ထာ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ထေရော ဓမ္မံ သုတွာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသလ္လာနတ္ထာယ အန္ဓဝနံ ဂန္တွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ တဿ ဂမနံ သုတွာ သီသာနုလောကိကော ဂန္တွာ ဩကာသံ သလ္လက္ခေတွာ တံ ရုက္ခမူလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ထေရေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိတွာ သတ္တဝိသုဒ္ဓိက္ကမံ[၂] ပုစ္ဆိ။ ထေရောပိဿ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ ဗျာကာသိ။ တေ အညမညဿ သုဘာသိတံ သမနုမောဒိံသု။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

မဟာကစ္စာနတ္ထေရဝတ္ထု

၁၉၇။ ဒသမေ **သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ**တိ သံခိတ္တေန ကထိတဿ။ **ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနန္တိ** တံ ဒေသနံ ဝိတ္ထာရေတွာ အတ္ထံ ဝိဘဇမာနာနံ။ အယံ ဟိ ထေရော တထာဂတဿ သခ်ေပဝစနံ အတ္ထဝသေန ဝါ ပူရေတုံ သက္ကောန္တိ ဗျဉ္ဇနဝသေန ဝါ၊ အယံ ပန ထေရော ဥဘယဝသေနပိ သက္ကောတိ။ တသ္မာ အဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော။ ပုဗ္ဗပတ္ထနာဒိ စဿ ဝေရုပါဝ။

အယံ ပနဿ ပဥှကမ္မေ အနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဧကဒိဝသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ အတ္တနာ ¹ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ "မဟန္တော ဝတာယံ ဘိက္ခု၊ ယံ သတ္ထာ ဧဝံ ဝဏ္ဏေတိ၊ မယာပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဧဝရူပေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ "ဘန္တေ အဟံ ဣမဿ သက္ကာရဿ ဖလေန န အညံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေမိ၊ အနာဂတေ ပန ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဣတော သတ္တဒိဝသမတ္ထကေ တုမှေဟိ ဌာနန္တရေ ဌပိတဘိက္ခု ဝိယ အဟမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ လဘေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိ။ သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေန္တော "သမိဇ္ဈိဿတိ ဣမဿ ကုလပုတ္တဿ ပတ္ထနာ"တိ ဒိသွာ "အမ္ဘော ကုလပုတ္တ အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿာဝသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တွံ တဿ သာသနေ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကရိတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

သောပိ ကုလပုတ္တော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ သုဝဏ္ဏစေတိယကရဏဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သတသဟဿဂ္ဃနိကာယ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာယ ပူဇံ ကတွာ "ဘဂဝါ မယှံ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သရီရံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဟောတူ"တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ တတော ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မံ ကတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အမှာကံ ဒသဗလဿ ဥပ္ပတ္တိကာလေ ဥဇ္ဇေနိနဂရေ ပုရောဟိတဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ "မယှံ ပုတ္တော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသရီရော အတ္တနာဝ အတ္တနော နာမံ ဂဟေတွာ အာဂတော"တိ ကဉ္စနမာဏဝေါတေဝဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝုဒ္ဓိမန္វာယ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ လဘိ။ သော ဂေါတ္တဝသေန ကစ္စာနော နာမ ဇာတော။

စဏ္ဍပဇ္ဇောတရာဇာ အမစ္စေ သန္နိပါတေတွာ အာဟ "ဗုဒ္ဓေါ လောကေ နိဗ္ဗတ္တော၊ တံ အာနေတုံ သမတ္ထာ ဂန္တွာ အာနေထ တာတာ"တိ။ ဒေဝ အညော ဒသဗလံ အာနေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ၊ အာစရိယော

၁-အတ္တနော (သီ)

ကစ္စာနဗြာဟ္မဏော သမတ္ထော၊ တံ ပဟိဏထာတိ။ ရာဇာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “တာတ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာဟီ”တိ အာဟ။ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတုံ လဘန္တော ဂမိဿာမိ မဟာရာဇာတိ။ ယံကိဉ္စိ ကတွာ တထာဂတံ အာနေဟိ တာတာတိ။ သော “ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တဿ မဟာပရိသာယ ကမ္မံ နတ္ထီ”တိ အတ္တဋ္ဌမော အဂမာသိ။ အထဿ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သဒ္ဓိံ သတ္တဟိ ဇနေဟိ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သတ္ထာ “ဧထ ဘိက္ခဝေါ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တံခဏံယေဝ သဗ္ဗေဝ အန္တရဟိတကေသမဿူ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ ဇာတာ။

ထေရော အတ္တနော ကိစ္စေ မတ္ထကံ ပတ္တေ တုဏှီဘာဝေန အနိသီဒိတွာ ကာဠုဒါယိတ္ထေရော ဝိယ သတ္ထု ဥဇ္ဇေနိဂမနတ္ထာယ ဂမနဝဏ္ဏံ[၁] ကထေသိ။ သတ္ထာ တဿ ဝစနံ သုတွာ “ကစ္စာနော အတ္တနော ဇာတိဘူမိယံ မမ ဂမနံ[၂] ပစ္စာသီသတီ”တိ အညာသိ။ ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဧကံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ ဂန္တုံ အယုတ္တဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆန္တိ။ တသ္မာ ထေရံ အာဟ “တွံယေဝ ဘိက္ခု ဂစ္ဆ၊ တယိ ဂတေပိ ရာဇာ ပသီဒိဿတီ”တိ။ ထေရော “ဗုဒ္ဓါနံ ဒွေ ကထာ နာမ နတ္ထီ”တိ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ အာဂတေဟိ သတ္တဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဥဇ္ဇေနိံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ တေလပနာဠိ နာမ နိဂမော၊ တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိ။ တသ္မိံ စ နိဂမေ ဒွေ သေဋ္ဌိဓီတရော။ တာသု ဧကာ ပရိဇိဏ္ဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တာ ဒုဂ္ဂတာ မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ဓာတိံ နိဿာယ ဇီဝတိ။ အတ္တဘာဝေါ ပနဿာ သမိဒ္ဓေါ၊ ကေသာ အညာဟိ အတိဝိယ ဒီဃာ။ တသ္မိံယေဝ နိဂမေ အညာ ဣဿရသေဋ္ဌိကုလဿ ဓီတာ နိက္ကေသိကာ၊ သာ တတော ပုဗ္ဗေ တဿာ သမီပံ ပေသေတွာ “သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ ဒဿာမီ”တိ ဝတွာပိ ကေသေ အာဟရာပေတုံ နာသက္ခိ။

တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ သာ သေဋ္ဌိဓီတာ မဟာကစ္စာနတ္ထေရံ သတ္တဟိ ဘိက္ခူဟိ ပရိဝုတံ တုစ္ဆပတ္တံ အာဂစ္ဆန္တံ[၃] ဒိသွာ “အယံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဧကော ဗြဟ္မဗန္ဓုဘိက္ခု ယထာဓောတေနေဝ ပတ္တေန အာဂစ္ဆတိ[၄]၊ မယှဉ္စ အညံ ဓနံ နတ္ထိ။ အသုကသေဋ္ဌိဓီတာ ပန ဣမေသံ ကေသာနံ အတ္ထာယ ပေသေသိ။ ဣဒါနိ ဣတော လဒ္ဓဥပ္ပါဒေန သက္ကာ ထေရဿ ဒေယျဓမ္မံ ဒါတု”န္တိ ဓာတိံ ပေသေတွာ ထေရေ နိမန္တေတွာ အန္တောဂေဟေ နိသီဒါပေသိ။ ထေရာနံ နိသိန္နကာလေ ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဓာတိယာ အတ္တနော ကေသေ ကပ္ပါပေတွာ

၁-မဂ္ဂဿ ဝဏ္ဏံ (က) ၂-ဇာတိဘူမိဂမနံ (သီ) ၃-ဂစ္ဆန္တံ (သီ၊ သျာ) ၄-ဂစ္ဆတိ (သီ၊ သျာ)

“အမ္မ ဣမေ ကေသေ အသုကာယ နာမ သေဋ္ဌိဓီတာယ ဒတွာ ယံ သာ ဒေတိ၊ တံ အာဟရ၊ အယျာနံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒဿာမာ”တိ။ ဓာတိ ပိဋ္ဌိဟတ္ထေန အဿုနိ ပုဉ္ဆိတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန ဟဒယမံသံ သန္ဓာရေတွာ ထေရာနံ သန္တိကေ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ တေ ကေသေ အာဒါယ တဿာ သေဋ္ဌိဓီတာယ သန္တိကံ ဂတာ။

ပဏီယံ နာမ သာရဝန္တမ္ပိ သယံ ဥပနီတံ ဂါရဝံ န ဇနေတိ၊ တသ္မာ သာ သေဋ္ဌိဓီတာ စိန္တေသိ “အဟံ ပုဗ္ဗေ ဗဟုနာပိ ဓနေန ဣမေ ကေသေ အာဟရာပေတုံ နာသက္ခိံ၊ ဣဒါနိ ပန ဆိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ န ယထာမူလမေဝ လဘိဿတီ”တိ ဓာတိံ အာဟ “အဟံ ပုဗ္ဗေ တဝ သာမိနိံ ဗဟုနာပိ ဓနေန ကေသေ အာဟရာပေတုံ နာသက္ခိံ၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝိနိပါတာ ပန နိဇ္ဇီဝကေသာ[1] နာမ အဋ္ဌ ကဟာပဏေ အဂ္ဃန္တီ”တိ အဋ္ဌေဝ ကဟာပဏေ အဒါသိ။ ဓာတိ ကဟာပဏေ အာဟရိတွာ သေဋ္ဌိဓီတာယ အဒါသိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ ဧကေကံ ပိဏ္ဍပါတံ ဧကေကကဟာပဏဂ္ဃနကံ ကတွာ ထေရာနံ ဒါပေသိ။ ထေရော အာဝဇ္ဇိတွာ သေဋ္ဌိဓီတာယ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ “ကဟံ သေဋ္ဌိဓီတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဂေဟေ အယျာတိ။ ပက္ကောသထ နန္တိ။ သာ စ ထေရေသု ဂါရဝေန ဧကဝစနေနေဝ အာဂန္တွာ ထေရေ ဝန္ဒိတွာ ဗလဝသဒ္ဓံ ဥပ္ပါဒေသိ။ သုခေတ္တေ ပတိဋ္ဌိတပိဏ္ဍပါတော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိပါကံ ဒေတီတိ သဟ ထေရာနံ ဝန္ဒနေန ကေသာ ပကတိဘာဝေယေဝ အဋ္ဌံသု။ ထေရာပိ တံ ပိဏ္ဍပါတံ ဂဟေတွာ ပဿန္တိယာယေဝ သေဋ္ဌိဓီတာယ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ကဉ္စနဝနုယျာနေ ဩတရိံသု။

ဥယျာနပါလော ထေရံ[2] ဒိသွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဒေဝ မေ အယျော ပုရောဟိတော ကစ္စာနော ပဗ္ဗဇိတွာ ဥယျာနမာဂတော”တိ အာဟ။ ရာဇာ စဏ္ဍပဇ္ဇောတော[3] ဥယျာနံ ဂန္တွာ ကတဘတ္တကိစ္စံ ထေရံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော “ကဟံ ဘန္တေ ဘဂဝါ”တိ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ သယံ အနာဂန္တွာ မံ ပေသေသိ မဟာရာဇာတိ။ ကဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇ ဘိက္ခံ အလတ္ထာတိ။ ထေရော ရညော ပုစ္ဆာသဘာဂေန သဗ္ဗံ သေဋ္ဌိဓီတာယ ကတံ ဒုက္ကရံ အာရောစေသိ။ ရာဇာ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဋိယာဒေတွာ ထေရံ နိမန္တေတွာ နိဝေသနံ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိဓီတရံ အာဏာပေတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ ဣမိဿာ ဣတ္ထိယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကောဝ ယသပဋိလာဘော အဟောသိ။

၁-နီတာ ပန ဇီဝကေသာ (သီ) ၂-ထေရေ (သီ) ၃-ဆန္ဒဇောတော (သီ)

တတော ပဋ္ဌာယ ရာဇာ ထေရဿ မဟာသက္ကာရံ ကရောတိ။ ထေရဿ ဓမ္မကထာယ ပသီဒိတွာ မဟာဇနော ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သကလနဂရံ ဧကကာသာဝပဇ္ဇောတံ ဣသိဝါတပဋိဝါတံ[1] အဟောသိ။ သာပိ ဒေဝီ ဂဗ္ဘံ လဘိတွာ ဒသမာသစ္စယေန ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ဂေါပါလကုမာရောတိ မာတာမဟသေဋ္ဌိနော[2] နာမံ အကံသု။ သာ ပုတ္တဿ နာမဝသေန ဂေါပါလမာတာ နာမ ဒေဝီ ဇာတာ။ သာ ဒေဝီ ထေရေ အတိဝိယ ပသီဒိတွာ ရာဇာနံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ကဉ္စနဝနု-ယျာနေ ထေရဿ ဝိဟာရံ ကာရေသိ။ ထေရော ဥဇ္ဇေနိနဂရံ ပသာဒေတွာ ပုန သတ္ထု သန္တိကံ ဂတော။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တံ[3] ကစ္စာနပေယျာလံ[4] ပါရာယနသုတ္တန္တိ ဣမေ တယော သုတ္တန္တေ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရံ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ပဉ္စမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၄-ဧတဒဂ္ဂဝဂ္ဂ ၂-ဒုတိယဝဂ္ဂ

စူဠပန္ထကတ္ထေရဝတ္ထု

၁၉၁-၂၀၀။ ဒုတိယဿ ပဌမေ **မနောမယန္တိ** မနေန နိဗ္ဗတ္တိတံ။ "မနော-မယေန ကာယေန၊ ဣဒ္ဓိယာ ဥပသင်္ကမိ"တိ[5] ဝုတ္တဋ္ဌာနသ္မိံ ဟိ မနေန ကတ-ကာယော မနောမယကာယော နာမ ဇာတော။ "အညတရံ မနောမယံ ကာယံ ဥပပဇ္ဇတီ"တိ[6] ဝုတ္တဋ္ဌာနေ မနေန နိဗ္ဗတ္တိတကာယော မနောမယ-ကာယော နာမ ဇာတော။ အယမိဓ အဓိပ္ပေတော။ တတ္ထ အညေ ဘိက္ခူ မနောမယံ ကာယံ နိဗ္ဗတ္တေန္တာ တယော ဝါ စတ္တာရော ဝါ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ န ဗဟုကေ။ ဧကသဒိသေယေဝ စ ကတွာ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ ဧကဝိဓမေဝ ကမ္မံ ကုရုမာနေ။ စူဠပန္ထကတ္ထေရော[7] ပန ဧကာဝဇ္ဇနေန သမဏသဟဿံ မာပေသိ။ ဒွေပိ စ ဇနေ န ဧကသဒိသေ အကာသိ န ဧကဝိဓံ ကမ္မံ ကုရုမာနေ။ တသ္မာ မနောမယံ ကာယံ အဘိနိမ္မိနန္တာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

၁-ဣသိဝါတပရိဝါတံ (သီ) ၂-ပိတာမဟသေဋ္ဌိနော (သျာ) ၃-မ ၁-၁၅၄-ပိဋ္ဌေ။
၄-မ ၃-၂၃၁-ပိဋ္ဌေ။ ၅-ခု ၂-၃၃၆-ပိဋ္ဌေ။ ၆-ဝိ ၄-၃၄၂-ပိဋ္ဌေ။
၇-စုလ္လပန္ထကတ္ထေရော (သီ၊ သျာ)

စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလာနမ္ပိ စူဠပန္ထကောဝ အဂ္ဂေါ၊ သညာဝိဝဋ္ဋကုသလာနံ ပန မဟာပန္ထကတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော။ တတ္ထ စူဠပန္ထကတ္ထေရော စတုန္နံ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနံ လာဘိတာယ "စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလော"တိ ဝုတ္တော၊ မဟာပန္ထကတ္ထေရော စတုန္နံ အရူပါဝစရဇ္ဈာနာနံ လာဘိတာယ "သညာဝိဝဋ္ဋကုသလော"တိ ဝုတ္တော။ စူဠပန္ထကော စ သမာဓိကုသလတာယ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလော နာမ၊ မဟာပန္ထကော ဝိပဿနာကုသလတာယ သညာဝိဝဋ္ဋကုသလော နာမ။ ဧကော စေတ္ထ သမာဓိလက္ခဏေ ဆေကော၊ ဧကော ဝိပဿနာလက္ခဏေ။ တထာ ဧကော သမာဓိဂါဠှော၊ ဧကော ဝိပဿနာဂါဠှော။ ဧကော စေတ္ထ အင်္ဂသံခိတ္တေ ဆေကော၊ ဧကော အာရမ္မဏသံခိတ္တေ။ တထာ ဧကော အင်္ဂဝဝတ္ထာနေ[1] ဆေကော၊ ဧကော အာရမ္မဏဝဝတ္ထာနေတိ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

အပိစ စူဠပန္ထကတ္ထေရော ရူပါဝစရဇ္ဈာနလာဘီ ဟုတွာ ဈာနင်္ဂေဟိ ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလော၊ မဟာပန္ထကော အရူပါဝစရဇ္ဈာနလာဘီ ဟုတွာ ဈာနင်္ဂေဟိ ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ သညာဝိဝဋ္ဋကုသလော။ ဥဘောပိ ပန္ထေ ဇာတတ္တာ ပန္ထကာ နာမ ဇာတာ။ တေသံ ပဌမဇာတော မဟာပန္ထကော နာမ၊ ပစ္ဆာဇာတော စူဠပန္ထကော နာမ။

ဣမေသံ ပန ဥဘိန္နမ္ပိ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အတီတေ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရဝါသိနော ဒွေ ဘာတိကာ ကုဋုမ္ဗိကာ သဒ္ဓါ ပသန္နာ နိဗဒ္ဓံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ။ တေသု ဧကဒိဝသံ ကနိဋ္ဌော သတ္ထာရံ ဒွီဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဧကံ ဘိက္ခုံ "မမ သာသနေ မနောမယံ ကာယံ အဘိနိမ္မိနန္တာနံ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလာနဉ္စ အယံ ဘိက္ခု အဂ္ဂေါ"တိ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "မဟာ ဝတာယံ ဘိက္ခု ဧကော ဟုတွာ ဒွေ အင်္ဂါနိ ပရိပူရေတွာ စရတိ၊ မယာပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အင်္ဂဒွယပူရကေန ဟုတွာ ဝိစရိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သော ပုရိမနယေနေဝ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဧဝမာဟ "ယံ ဘန္တေ ဘိက္ခုံ တုမှေ ဣတော သတ္တဒိဝသမတ္ထကေ မနောမယင်္ဂေန စ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလင်္ဂေန စ 'အယံ မမ သာသနေ အဂ္ဂေါ'တိ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပယိတ္ထ၊ အဟမ္ပိ ဣမဿ အဓိကာရကမ္မဿ ဖလေန သော ဘိက္ခု ဝိယ အင်္ဂဒွယပူရကော ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။

၁-အင်္ဂဝဝတ္ထာပနေ (ဋီကာ)

သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေတွာ အနန္တရာယေနဿ ပတ္ထနာယ သမိဇ္ဈ-နဘာဝံ ဒိသွာ “အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿာဝသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ သော တံ ဣမသ္မိံ ဌာနန္တရေ ဌပေဿတိ”တိ ဗျာကရိတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ ဘာတာပိဿ ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ သညာ-ဝိဝဋ္ဋကုသလံ ဘိက္ခုံ တေဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တထေဝ အဓိကာရံ ကတွာ ပတ္ထနံ အကာသိ၊ သတ္ထာပိ တံ ဗျာကာသိ။

တေ ဥဘောပိ ဇနာ သတ္ထရိ ဓရမာနေ ကုသလကမ္မံ ကရိတွာ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ သရီရစေတိယေ သုဝဏ္ဏပူဇံ ကတွာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ တေသံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တာနံယေဝ ကပ္ပ-သတသဟဿံ အတိက္ကန္တံ။ တတ္ထ မဟာပန္ထကဿ အန္တရာ ကတကလျာဏကမ္မံ န ကထိယတိ၊ စူဠပန္ထကော ပန ကဿပဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဩဒါတကသိဏကမ္မံ ကတွာ ဒေဝပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထ အမှာကံ သတ္ထာ အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတိ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဌတွာ ဣမေသံ ဒွိန္နံ နိဗ္ဗတ္တိံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ရာဇဂဟေ ကိရ ဓနသေဋ္ဌိကုလဿ ဓီတာ အတ္တနော ဒါသေနေဝ သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကတွာ “အညေပိ မေ ဣမံ ကမ္မံ ဇာနေယျု”န္တိ စိန္တေတွာ[၁] ဧဝမာဟ “အမှေဟိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝသိတုံ န သက္ကာ၊ သစေ မေ မာတာပိတရော ဣမံ ဒေါသံ ဇာနိဿန္တိ၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ကရိဿန္တိ၊ ဝိဒေသံ ဂန္တွာ ဝသိဿာမာ”တိ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ အဂ္ဂဒွါရေန နိက္ခမိတွာ “ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ အညေဟိ အဇာနန-ဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝသိဿာမာ”တိ ဥဘောပိ အဂမံသု။

တေသံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသန္တာနံ သံဝါသမနွာယ တဿာ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ ဂဗ္ဘပရိပါကံ အာဂမ္မ သာမိကေန သဒ္ဓိံ မန္တေသိ “ဂဗ္ဘော မေ ပရိပါကံ ဂတော၊ ဉာတိမိတ္တာဒိဝိရဟိတေ ဌာနေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ နာမ ဥဘိန္နမ္ပိ အမှာကံ ဒုက္ခမေဝ၊ ကုလဂေဟမေဝ ဂစ္ဆာမာ”တိ။ သော “အဇ္ဇ ဂစ္ဆာမ, သွေ ဂစ္ဆာမာ”တိ ဒိဝသေ အတိက္ကမာပေသိ။ သာ စိန္တေသိ “အယံ ဗာလော အတ္တနော ဒေါသမဟန္တတာယ ဂန္တုံ န ဥဿဟတိ၊ မာတာပိတရော စ နာမ ဧကန္တဟိတာ၊ အယံ ဂစ္ဆတု ဝါ မာ ဝါ၊ မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ တသ္မိံ ဂေဟာ နိက္ခန္တေ သာ ဂေဟေ ပရိက္ခာရံ ပဋိသာမေတွာ အတ္တနော ကုလဃရံ ဂတဘာဝံ အနန္တရဂေဟဝါသီနံ[၂] အာရောစေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

၁-ဘီတာ (သီ)

၂-အန္တိကဃရဝါသီနံ (က)

အထ သော ပုရိသော ဃရံ အာဂတော တံ အဒိသွာ ပဋိဝိဿကေ ပုစ္ဆိတွာ “ကုလဃရံ ဂတာ”တိ သုတွာ ဝေဂေန အနုဗန္ဓိတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ သမ္ပာပုဏိ။ တဿာပိ တတ္ထေဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ သော “ကိံ ဣဒံ ဘဒ္ဒေ”တိ ပုစ္ဆိ။ သာမိ ဧကော ပုတ္တော ဇာတောတိ။ ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿာမာတိ။ ယဿတ္ထာယ မယံ ကုလဃရံ ဂစ္ဆာမ၊ တံ ကမ္မံ အန္တရာဝ နိပ္ဖန္နံ၊ တတ္ထ ဂန္တွာ ကိံ ကရိဿာမ၊ နိဝတ္တာမာတိ ဒွေပိ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ နိဝတ္တိံသု။ တဿ ဒါရကဿ စ ပန္ထေ ဇာတတ္တာ ပန္ထကောတိ နာမံ အကံသု။ တဿာ နစိရဿေဝ အပရောပိ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌဟိ။ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ တဿပိ ဒါရကဿ ပန္ထေ ဇာတတ္တာ ပဌမဇာတဿ မဟာပန္ထကောတိ နာမံ ကတွာ ပစ္ဆာဇာတဿ [1] စူဠပန္ထကောတိ နာမံ အကံသု။

တေ ဒွေပိ ဒါရကေ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတာ။ တေသံ တတ္ထ ဝသန္တာနံ အယံ မဟာပန္ထကဒါရကော အညေ ဒါရကေ “စူဠပိတာ မဟာပိတာ အယျကော အယျိကာ”တိ ဝဒန္တေ သုတွာ မာတရံ ပုစ္ဆိ “အမ္မ အညေ ဒါရကာ ကထေန္တိ ‘အယျကော အယျိကာ’တိ၊ ကိံ အမှာကံ ဉာတကာ နတ္ထီ”တိ။ အာမ တာတ တုမှာကံ ဧတ္ထ ဉာတကာ နတ္ထိ၊ ရာဇဂဟနဂရေ ပန ဝေါ ဓနသေဋ္ဌိ နာမ အယျကော၊ တတ္ထ တုမှာကံ ဗဟူ ဉာတကာတိ။ ကသ္မာ တတ္ထ န ဂစ္ဆထ အမ္မာတိ။ သာ အတ္တနော အဂမနကာရဏံ ပုတ္တဿ အကထေတွာ ပုတ္တေသု ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တေသု သာမိကမာဟ “ဣမေ ဒါရကာ အတိဝိယ မံ ကိလမေန္တိ၊ ကိံ နော မာတာပိတရော ဒိသွာ မံသံ ခါဒိဿန္တိ၊ ဧဟိ ဒါရကာနံ အယျကကုလံ ဒဿေမာ”တိ။ အဟံ သမ္မုခါ ဘဝိတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ တံ ပန နယိဿာမီတိ။ “သာဓု သာမိ ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ဒါရကာနံ အယျကကုလမေဝ ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒွေပိ ဇနာ ဒါရကေ အာဒါယ အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ ပတွာ နဂရဒွါရေ ဧကိဿာ သာလာယ နိဝါသံ ကတွာ ဒါရကမာတာ ဒွေ ဒါရကေ ဂဟေတွာ အာဂတဘာဝံ မာတာပိတူနံ အာရောစာပေသိ။

တေ တံ သာသနံ သုတွာ သံသာရေ သံသရန္တာနံ န ပုတ္တော န ဓီတာ နာမ နတ္ထိ၊ တေ အမှာကံ မဟာပရာဓိကာ၊ န သက္ကာ တေဟိ အမှာကံ စက္ခုပထေ ဌာတုံ။ ဧတ္တကံ ပန ဓနံ ဂဟေတွာ ဒွေပိ ဇနာ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဇီဝန္တု၊ ဒါရကေ ပန ဣဓ ပေသေန္တူတိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ မာတာပိတူဟိ ပေသိတံ ဓနံ ဂဟေတွာ ဒါရကေ အာဂတဒူတာနံ ဟတ္ထေယေဝ ဒတွာ

၁-ဓုတရဿ (သီ)

ပေသေသိ။ ဒါရကာ အယျကကုလေ ဝဍ္ဎန္တိ။ တေသု စူဠပန္ထကော အတိ-ဒဟရော၊ မဟာပန္ထကော ပန အယျကေန သဒ္ဓိံ ဒသဗလဿ ဓမ္မကထံ သောတုံ ဂစ္ဆတိ။ တဿ နိစ္စံ သတ္ထု သမ္မုခါ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ နမိ။ သော အယျကံ အာဟ "သစေ တုမှေ အနုဇာနေယျာထ[၁]၊ အဟံ ပဗ္ဗဇေယျ"န္တိ။ "ကိံ ဝဒေသိ တာတ၊ မယှံ သကလလောကဿပိ ပဗ္ဗဇ္ဇတော တဝေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဘဒ္ဒိကာ။ သစေ သက္ကောသိ၊ ပဗ္ဗဇ တာတာ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂတော။ သတ္ထာ "ကိံ မဟာသေဋ္ဌိ ဒါရကော တေ လဒ္ဓေါ"တိ။ "အာမ ဘန္တေ, အယံ ဒါရကော မယှံ နတ္တာ၊ တုမှာကံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇာမီတိ ဝဒတီ"တိ အာဟ။

သတ္ထာ အညတရံ ပိဏ္ဍစာရိကံ "ဣမံ ဒါရကံ ပဗ္ဗာဇေဟီ"တိ အာဏာပေသိ။ ထေရော တဿ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ဗဟုံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပရိပုဏ္ဏဝဿော ဥပသမ္ပဒံ လဘိ။ ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ ယောနိသောမနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောန္တော စတုန္နံ အရူပါဝစရဇ္ဈာနာနံ လာဘီ ဟုတွာ ဈာနင်္ဂေဟိ ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဣတိ သော သညာ-ဝိဝဋ္ဋကုသလာနံ အဂ္ဂေါ ဇာတော။ သော ဈာနသုခေန ဖလသုခေန[၂] ဝီတိနာမေန္တော စိန္တေသိ "သက္ကာ နု ခေါ ဣမံ သုခံ စူဠပန္ထကဿ ဒါတု"န္တိ။ တတော အယျကသေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "မဟာသေဋ္ဌိ သစေ တုမှေ သမ္ပဋိစ္ဆထ၊ အဟံ စူဠပန္ထကံ ပဗ္ဗာဇေယျ"န္တိ အာဟ။ ပဗ္ဗာဇေထ ဘန္တေတိ။ ထေရော စူဠပန္ထကံ ဒါရကံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဒသသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေသိ။ စူဠပန္ထကသာမဏေရော ဘာတိကဿ သန္တိကေ။

"ပဒုမံ ယထာ ကောကနဒံ[၃] သုဂန္ဓံ၊
ပါတော သိယာ ဖုလ္လမဝီတဂန္ဓံ။
အင်္ဂီရသံ ပဿ ဝိရောစမာနံ၊
တပန္တမာဒိစ္စမိဝန္တလိက္ခေ"တိ[၄]—

ဣမံ ဂါထံ ဂဏှာတိ။ ဂဟိတဂဟိတပဒံ ဥပရူပရိပဒံ ဂဏှန္တဿ နဿတိ။ တဿ ဣမံ ဂါထံ ဂဟေတုံ ဝါယမန္တဿေဝ စတ္တာရော မာသာ အတိက္ကန္တာ။ အထ နံ မဟာပန္ထကော အာဟ "စူဠပန္ထက တွံ ဣမသ္မိံ သာသနေ အဘဗ္ဗော၊ စတူဟိ မာသေဟိ ဧကဂါထမ္ပိ ဂဟေတုံ န သက္ကောသိ၊ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ ပန တွံ

၁-သမ္ပဋိစ္ဆထ (သီ၊ သျာ) ၂-ဈာနသုခေန မဂ္ဂသုခေန ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ (သီ၊ သျာ)
၃-ကောကနုဒံ (က) ၄-သံ ၁-၈၁၊ အံ ၂-၂၀၉-ဝိဋ္ဌေသု။

ကထံ မတ္တကံ ပါပေဿသိ၊ နိက္ခမ ဣတော”တိ။ သော ထေရေန ပဏာမိတော ဝိဟာရပစ္စန္တေ ရောဒမာနော အဋ္ဌာသိ။

တေန သမယေန သတ္ထာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဇီဝကမ္ဗဝနေ ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ သမယေ ဇီဝကော ပုရိသံ ပေသေသိ “ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ နိမန္တေဟီ”တိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန မဟာပန္ထကော ဘတ္တုဒ္ဒေသကော ဟောတိ။ သော “ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဘိက္ခံ သမ္ပဋိစ္ဆထ ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တော “စူဠပန္ထကံ[၁] ဌပေတွာ သေသာနံ သမ္ပဋိစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ စူဠပန္ထကော တံ ကထံ သုတွာ ဘိယျောသော မတ္တာယ ဒေါမနဿပ္ပတ္တော အဟောသိ။ သတ္ထာ စူဠပန္ထကဿ ခေဒံ ဒိသွာ “စူဠပန္ထကော မယိ ဂတေ ဗုဇ္ဈိဿတီ”တိ ဂန္တွာ အဝိဒူရေ ဌာနေ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ “ကိံ တွံ ပန္ထက ရောဒသီ”တိ အာဟ။ ဘာတာ မံ ဘန္တေ ပဏာမေတီတိ။ ပန္ထက တုယှံ ဘာတိကဿ ပရပုဂ္ဂလာနံ အာသယာနုသယဉာဏံ နတ္ထိ၊ တွံ ဗုဒ္ဓဝေနေယျပုဂ္ဂလော နာမာတိ ဣဒ္ဓိယာ အဘိသင်္ခရိတွာ သုဒ္ဓံ စောဠခဏ္ဍံ အဒါသိ “ဣမံ ဂဟေတွာ ‘ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏ’န္တိ ဝတွာ ဘာဝေဟိ ပန္ထကာ”တိ။

သော သတ္ထာရာ ဒိန္နံ စောဠခဏ္ဍံ “ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏ”န္တိ ဟတ္ထေန ပရိမဇ္ဇန္တော နိသီဒိ။ တဿ ပရိမဇ္ဇန္တဿ လောမာနိ ကိလိဋ္ဌဓာတုကာနိ ဇာတာနိ။ ပုန ပရိမဇ္ဇန္တဿ ဥက္ခလိပရိပုဉ္ဆနသဒိသံ ဇာတံ။ သော ဉာဏပရိပါကံ အာဂမ္မ တတ္ထ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ စိန္တေသိ “ဣဒံ စောဠခဏ္ဍံ ပကတိယာ ပဏ္ဍရံ ပရိသုဒ္ဓံ၊ ဥပါဒိန္နကသရီရံ နိဿာယ ကိလိဋ္ဌံ ဇာတံ၊ ဣဒံ စိတ္တမ္ပိ ဧဝံဂတိကမေဝါ”တိ သမာဓိံ ဘာဝေတွာ စတ္တာရိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ ပါဒကာနိ ကတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သော မနောမယဇ္ဈာနလာဘီ[၂] ဟုတွာ ဧကော ဟုတွာ ဗဟုဓာ, ဗဟုဓာ ဟုတွာ ဧကော ဘဝိတုံ သမတ္ထော အဟောသိ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ စဿ တေပိဋကဉ္စ ဆ အဘိညာ စ အာဂမိံသု။

ပုနဒိဝသေ သတ္ထာ ဧကူနေဟိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဇီဝကဿ နိဝေသနေ နိသီဒိ။ စူဠပန္ထကော ပန အတ္တနော ဘိက္ခာယ အသမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ ယေဝ န ဂတော။ ဇီဝကော ယာဂုံ ဒါတုံ အာရဘိ၊ သတ္ထာ ဟတ္ထေန ပတ္တံ ပိဒဟိ။ ကသ္မာ ဘန္တေ န ဂဏှထာတိ။ ဝိဟာရေ ဧကော ဘိက္ခု အတ္ထိ

၁-ဝုတ္တေ ဗာလပန္ထကံ (သီ)   ၂-မနောမယဉာဏလာဘီ (သီ)

ဇီဝကာတိ။ သော ပုရိသံ ပဟိဏိ “ဂစ္ဆ ဘဏေ ဝိဟာရေ နိသိန္နံ အယျံ ဂဟေတွာ ဧဟီ”တိ။ စူဠပန္ထကတ္ထေရောပိ တဿ ပုရိသဿ ပုရေ အာဂမနာယေဝ ဘိက္ခုသဟဿံ နိမ္မိနိတွာ ဧကမ္ပိ ဧကေန အသဒိသံ, ဧကဿပိ စ စီဝရဝိစာရဏာဒိသမဏကမ္မံ အညေန အသဒိသံ အကာသိ။ သော ပုရိသော ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဘာဝံ ဒိသွာ ဂန္တွာ ဇီဝကဿ ကထေသိ “ဘန္တေ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ[1] ဘိက္ခုသံဃော ဗဟုတရော၊ တတော ပက္ကောသိတဗ္ဗံ ဘဒန္တံ န ဇာနာမီ”တိ။ ဇီဝကော သတ္ထာရံ ပဋိပုစ္ဆိ “ကောနာမော ဘန္တေ ဝိဟာရေ နိသိန္နဘိက္ခူ”တိ။ စူဠပန္ထကော နာမ ဇီဝကာတိ။ ဂစ္ဆ ဘော “စူဠပန္ထကော နာမ ကတရော”တိ ပုစ္ဆိတွာ အာနေဟီတိ။ သော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ “စူဠပန္ထကော နာမ ဘန္တေ ကတရော”တိ ပုစ္ဆိ။ “အဟံ စူဠပန္ထကော အဟံ စူဠပန္ထကော”တိ ဘိက္ခုသဟဿမ္ပိ ကထေသိ။ သော ပုန ဂန္တွာ ဇီဝကဿ ကထေသိ “သဟဿမတ္တာ ဘိက္ခူ သဗ္ဗေပိ ‘အဟံ စူဠပန္ထကော အဟံ စူဠပန္ထကော’တိ ကထေန္တိ၊ အဟံ ‘အသုကော နာမ ပက္ကောသိတဗ္ဗော’တိ န ဇာနာမီ”တိ။ ဇီဝကောပိ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စတာယ “ဣဒ္ဓိမာ ဘိက္ခူ”တိ နယတော ဉတွာ “ပဌမံ ကထနဘိက္ခုမေဝ ‘တုမှေ သတ္ထာ ပက္ကောသတီ’တိ ဝတွာ စီဝရကဏ္ဏေ ဂဏှ တာတာ”တိ အာဟ။ သော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တထာ အကာသိ၊ တာဝဒေဝ သဟဿမတ္တာ ဘိက္ခူ အန္တရဓာယိံသု။ သော ထေရံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ သတ္ထာ တသ္မိံ ခဏေ ယာဂုံ ဂဏှိ။

ဒသဗလေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂတေ ဓမ္မသဘာယံ ကထာ ဥဒပါဒိ “ယာဝ မဟန္တာ ဝတ ဗုဒ္ဓါ နာမ စတ္တာရော မာသေ ဧကဂါထံ ဂဏှိတုံ အသက္ကောန္တံ ဘိက္ခုံ ခိပ္ပမဘိညံ အကံသူ”တိ။ သတ္ထာ တေသံ ဘိက္ခူနံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသဇ္ဇ “ကိံ ဝဒေထ ဘိက္ခဝေ”တိ ပုစ္ဆိ။ န ဘဂဝါ အညံ ကိဉ္စိ ကထေမ၊ စူဠပန္ထကေန တုမှာကံ သန္တိကာ မဟာလာဘော လဒ္ဓေါတိ တုမှာကံယေဝ ဂုဏံ ကထေမာတိ။ အနစ္ဆရိယံ ဘိက္ခဝေ ဣဒါနိ မယှံ ဩဝါဒံ ကတွာ လောကုတ္တရဒါယဇ္ဇလာဘော၊ အယံ အတီတေပိ အပရိပက္ကဉာဏေ ဌိတဿ မယှံ ဩဝါဒံ ကတွာ လောကိယဒါယဇ္ဇံ လဘီတိ။ ဘိက္ခူ “ကဒါ ဘန္တေ”တိ အာယာစိံသု။ သတ္ထာ တေသံ ဘိက္ခူနံ အတီတံ အာဟရိတွာ ဒဿေသိ။

ဘိက္ခဝေ အတီတေ ဗာရာဏသိနဂရေ ဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တသ္မိံ သမယေ စူဠသေဋ္ဌိ[2] နာမ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော

၁-ဘန္တေ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသံဃော ဝိဟာရေ (သီ)

၂-စူဠကသေဋ္ဌိ (သျာ၊ က)

သဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဇာနာတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရဝီထိယံ မတမူသိကံ[1] ဒိသွာ တသ္မိံ ခဏေ နက္ခတ္တံ သမာနေတွာ ဣဒမာဟ "သက္ကာ စက္ခုမတာ ကုလပုတ္တေန ဣမံ ဥန္ဒူရံ ဂဟေတွာ ဒါရဘရဏဉ္စ ကာတုံ ကမ္မန္တေ စ ပယောဇေတု"န္တိ။ အညတရော ဒုဂ္ဂတကုလပုတ္တော တံ သေဋ္ဌိဿ ဝစနံ သုတွာ "နာယံ အဇာနိတွာ ကထေဿတီ"တိ မူသိကံ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ အာပဏေ ဗိဠာရဿတ္ထာယ ဒတွာ ကာကဏိကံ လဘိ။ တာယ ကာကဏိကာယ ဖာဏိတံ ကိဏိတွာ[2] ဧကေန ကုဋေန ပါနီယံ ဂဏှိတွာ[3] အရညတော အာဂစ္ဆန္တေ မာလာကာရေ ဒိသွာ ထောကထောကံ ဖာဏိတခဏ္ဍံ ဒတွာ ဥဠုင်္ကေန ပါနီယံ အဒါသိ။ တေ တဿ ဧကေကံ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိံ အဒံသု။ သော တေန ပုပ္ဖမူလေန ပုနဒိဝသေပိ ဖာဏိတဉ္စ ပါနီယဃဋဉ္စ ဂဟေတွာ ပုပ္ဖါရာမမေဝ ဂတော။ တဿ တံဒိဝသံ မာလာကာရာ အဍ္ဎောစိတကေ ပုပ္ဖဂစ္ဆေ ဒတွာ အဂမံသု။ သော နစိရဿေဝ ဣမိနာ ဥပါယေန အဋ္ဌ ကဟာပဏေ လဘိ။

ပုန ဧကသ္မိံ ဝါတဝုဋ္ဌိဒိဝသေ ဆဍ္ဍိတဥယျာနံ ဂန္တွာ ပတိတဒါရူနံ ရာသိံ ကတွာ နိသိန္နော ရာဇကုမ္ဘကာရဿ သန္တိကာ သောဠသ ကဟာပဏေ လဘိ၊ သော စတုဝီသတိယာ ကဟာပဏေသု ဇာတေသု "အတ္ထိ အယံ ဥပါယော မယှ"န္တိ နဂရဒွါရတော အဝိဒူရေ ဌာနေ ဧကံ ပါနီယစာဋိံ[4] ဌပေတွာ ပဉ္စသတေ တိဏဟာရကေ ပါနီယေန ဥပဋ္ဌဟိ။ တေ အာဟံသု "တွံ သမ္မ အမှာကံ ဗဟုပကာရော၊ ကိံ တေ ကရောမာ"တိ။ သောပိ "မယှံ ကိစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ကရိဿထာ"တိ ဝတွာ ဣတော စိတော စ ဝိစရန္တော ထလပထကမ္မိကေန စ ဇလပထကမ္မိကေန စ သဒ္ဓိံ မိတ္တသန္ထဝံ အကာသိ။ တဿ ထလပထကမ္မိကော "သွေ ဣမံ နဂရံ အဿဝါဏိဇကော ပဉ္စ အဿသတာနိ ဂဟေတွာ အာဂမိဿတီ"တိ အာစိက္ခိ၊ သော တဿ ဝစနံ သုတွာ တိဏဟာရကာနံ သညံ ဒတွာ ဧကေကံ တိဏကလာပံ ဒိဂုဏံ ကတွာ အာဟရာပေသိ။ အထ သော အဿာနံ နဂရံ ပဝိဋ္ဌဝေလာယ တိဏကလာပသဟဿံ အန္တရဒွါရေ ရာသိံ ကတွာ နိသီဒိ။ အဿဝါဏိဇော သကလနဂရေ အဿာနံ စာရိံ[5] အလဘိတွာ တဿ သဟဿံ ဒတွာ တံ တိဏံ ဂဏှိ။

တတော ကတိပါဟစ္စယေန သမုဒ္ဒကမ္မိကသဟာယကော အာရောစေသိ "ပဋ္ဋနံ မဟာနာဝါ အာဂတာ"တိ။ သော "အတ္ထိ အယံ ဥပါယော"တိ

၁-ပူတိမူသိကံ (သီ) ၂-ဂဟေတွာ (သီ) ၃-ဂဏှိ၊ သော (သီ)
၄-ပါနီယဃဋံ (သျာ၊ က) ၅-ဟရိတံ (သျာ)၊ ဂေါစရံ (က)

အဋ္ဌဟိ ကဟာပဏေဟိ သဗ္ဗပရိဝါရသမ္ပန္နံ တာဝကာလိကံ ရထံ ဂဟေတွာ နာဝါပဋ္ဋနံ ဂန္တွာ ဧကံ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကံ နာဝိကဿ[1] သစ္စကာရံ ဒတွာ အဝိဒူရေ ဌာနေ သာဏိံ[2] ပရိက္ခိပါပေတွာ တတ္ထ နိသိန္နော ပုရိသေ အာဏာပေသိ "ဗာဟိရကေသု[3] ဝါဏိဇေသု အာဂတေသု တတိယေန ပဋိဟာရေန အာရောစေထာ"တိ။ "နာဝါ အာဂတာ"တိ သုတွာ ဗာရာဏသိတော သတမတ္တာ ဝါဏိဇာ "ဘဏ္ဍံ ဂဏှာမာ"တိ အာဂမံသု။ ဘဏ္ဍံ တုမှေ န လဘိဿထ၊ အသုကဋ္ဌာနေ နာမ မဟာဝါဏိဇေန သစ္စကာရော ဒိန္နောတိ။ တေ တေသံ သုတွာ တဿ သန္တိကံ အာဂတာ၊ ပါဒမူလိကပုရိသာ ပုရိမသညာဝသေန တတိယေန ပဋိဟာရေန တေသံ အာဂတဘာဝံ အာရောစေသုံ။ တေ သတမတ္တာပိ ဝါဏိဇာ ဧကေကံ သဟဿံ ဒတွာ တေန သဒ္ဓိံ နာဝါယ ပတ္တိကာ ဟုတွာ ပုန ဧကေကံ သဟဿံ ဒတွာ ပတ္တိံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ ဘဏ္ဍံ အတ္တနော သန္တကံ အကံသု။ သော ပုရိသော ဒွေ သတသဟဿာနိ ဂဟေတွာ ဗာရာဏသိံ အာဂန္တွာ "ကတညုနာ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဧကံ သတသဟဿံ ဂဟေတွာ စူဠသေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဂတော။

အထ နံ စူဠသေဋ္ဌိ "ကိံ တေ တာတ ကတွာ ဣဒံ ဓနံ လဒ္ဓ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော "တုမှေဟိ ကထိတဥပါယေ ဌတွာ စတုမာသဗ္ဘန္တရေယေဝ လဒ္ဓ"န္တိ အာဟ။ သေဋ္ဌိ တဿ ဝစနံ သုတွာ "ဣဒါနိ ဧဝရူပံ ဒါရကံ ပရသန္တကံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝယပ္ပတ္တံ ဓီတရံ ဒတွာ သကလကုဋုမ္ဗဿ သာမိကံ အကာသိ။ သောပိ ကုလပုတ္တော သေဋ္ဌိနော အစ္စယေန တသ္မိံ နဂရေ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။ သတ္ထာ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"အပ္ပကေနပိ မေဓာဝီ၊ ပါဘတေန ဝိစက္ခဏော။
သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနံ၊ အဏုံ အဂ္ဂိံဝ သန္ဓမ"န္တိ[4]။

ဣတိ သတ္ထာ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာနံ ဣမံ ကာရဏံ ဒဿေသိ။ အယံ ဒွိန္နမ္ပိ မဟာသာဝကာနံ ပုဗ္ဗပတ္ထနတော ပဋ္ဌာယ အနုပုဗ္ဗိကထာ။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ အရိယဂဏပရိဝုတော ဓမ္မာသနေ နိသိန္နော မနောမယံ ကာယံ အဘိနိမ္မိနန္တာနံ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလာနဉ္စ စူဠပန္ထကတ္ထေရံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ၊ သညာဝိဝဋ္ဋကုသလာနံ မဟာပန္ထကန္တိ။

၁-နာဝါယ (သျာ၊ က) ၂-သာဏိယံ (သျာ)၊ သာဏိယာ (က)
၃-ဗာဟိရတော (သီ၊ သျာ) ၄-ခု ၅-၂-ပိဋ္ဌေ ဇာတကေ။

သုဘူတိတ္ထေရဝတ္ထု

၂၀၁။ တတိယေ **အရဏဝိဟာရီနန္တိ** နိက္ကိလေသဝိဟာရီနံ။ **ရဏာတိ** ဟိ ရာဂါဒယော ကိလေသာ ဝုစ္စန္တိ၊ တေသံ အဘာဝေန နိက္ကိလေသဝိဟာရော အရဏဝိဟာရော နာမ။ သော ယေသံ အတ္ထိ၊ တေ အရဏဝိဟာရိနော။ တေသံ အရဏဝိဟာရီနံ သုဘူတိတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ အညေပိ ခီဏာသဝါ အရဏဝိဟာရိနောဝ၊ ထေရေန ပန ဓမ္မဒေသနာယ ဧတံ နာမံ လဒ္ဓံ။ အညေ ဟိ ဘိက္ခူ ဓမ္မံ ဒေသေန္တာ ဥဒ္ဒိဿက[၁] ကတွာ ဝဏ္ဏံ ဝါ အဝဏ္ဏံ ဝါ ကထေန္တိ၊ ထေရော ပန ဓမ္မံ ဒေသေန္တော သတ္ထာရာ ဒေသိတနိယာမတော အနောက္ကမိတွာ[၂] ဒေသေတိ၊ တသ္မာ အရဏဝိဟာရီနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

၂၀၂။ စတုတ္ထေ **ဒက္ခိဏေယျာနန္တိ** ဒက္ခိဏာရဟာနံ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အညေပိ ခီဏာသဝါ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျာ၊ ထေရော ပန ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဃရေ ဃရေ မေတ္တာဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဘိက္ခံ ဂဏှာတိ "ဧဝံ ဘိက္ခာဒါယကာနံ မဟပ္ဖလံ ဘဝိဿတီ"တိ။ တသ္မာ ဒက္ခိဏေယျာနံ အဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော။ အတ္တဘာဝေါ ပနဿ သုသမိဒ္ဓေါ[၃]၊ အလင်္ကတတောရဏံ ဝိယ စိတ္တပဋော ဝိယ စ အတိဝိယ ဝိရောစတိ။ တသ္မာ သုဘူတီတိ ဝုစ္စတိ။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရေ ဘဂဝတိ အနုပ္ပန္နေယေဝ ဟံသဝတီနဂရေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ နန္ဒမာဏဝေါတိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော အတ္တနော ပရိဝါရေဟိ စတုစတ္တာလီသာယ မာဏဝကသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗတပါဒေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စ အဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသိ၊ အန္တေဝါသိကေပိ ဈာနလာဘိနော အကာသိ။

တသ္မိံ သမယေ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ လောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဟံသဝတီနဂရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော ဧကဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝြောလောကေန္တော နန္ဒတာပသဿ အန္တေဝါသိကာနံ ဇဋိလာနံ အရဟတ္တူပနိဿယံ နန္ဒတာပသဿ စ ဒွီဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ သာဝကဿ ဌာနန္တရပတ္ထနံ ဒိသွာ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝတ္ထုမှိ ဝုတ္တနယေနေဝ နန္ဒတာပသဿ အဿမံ အဂမာသိ။

၁-ဩဒိဿက(သီ) ၂-အနုက္ကမိတွာ (က)
၃-သုဒ္ဓု ဘူတိဝါ သမိဒ္ဓေါ (သီ)၊ သုဘူတိယာ သမိဒ္ဓေါ (သျာ)

တတ္ထ ဖလာဖလဒါနဉ္စ ပုပ္ဖါသနပညာပနဉ္စ နိရောဓသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနဉ္စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သတ္ထာ ပန နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတော အရဏဝိဟာရိအင်္ဂေန စ ဒက္ခိဏေယျင်္ဂေန စာတိ ဒွီဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဧကံ သာဝကံ “ဣသိဂဏဿ ပုပ္ဖါသနာနုမောဒနံ ကရောဟီ”တိ အာဏာပေသိ။ သော အတ္တနော ဝိသယေ ဌတွာ တေပိဋကံ သမ္မသိတွာ အနုမောဒနံ အကာသိ။ တဿ ဒေသနာဝသာနေ သတ္ထာ သယံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗေ စတုစတ္တာလီသသဟဿာပိ တာပသာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ နန္ဒတာပသော ပန အနုမောဒကဿ ဘိက္ခုနော နိမိတ္တံ ဂဏှိတွာ သတ္ထု ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတုံ နာသက္ခိ။ သတ္ထာ “ဧထ ဘိက္ခဝေါ”တိ သေသဘိက္ခူနံ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ၊ သဗ္ဗေပိ အန္တရဟိတကေသမဿူ ဣဒ္ဓိမယပရိက္ခာရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ[1] အဟေသုံ။

နန္ဒတာပသော တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ သမ္မုခေ ဌိတော အာဟ “ဘန္တေ ယေန ဘိက္ခုနာ ဣသိဂဏဿ ပုပ္ဖါသနာနုမောဒနာ ကတာ၊ ကော နာမေသော တုမှာကံ သာသနေ”တိ။ အရဏဝိဟာရိအင်္ဂေန စ ဒက္ခိဏေယျင်္ဂေန စ[2] ဧတဒဂ္ဂံ ပတ္တော ဧသောတိ။ “ဘန္တေ အဟမ္ပိ ဣမိနာ သတ္တာဟကတေန အဓိကာရကမ္မေန အညံ သမ္ပတ္တိံ န ပတ္ထေမိ၊ အနာဂတေ ပနာဟံ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အယံ ထေရော ဝိယ ဒွီဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ အနန္တရာယံ ဒိသွာ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။ နန္ဒတာပသောပိ ကာလေန ကာလံ ဒသဗလဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဣဒမဿ ကလျာဏကမ္မံ။ အန္တရာ ပန ကမ္မံ န ကထိယတိ။

သော ကပ္ပသတသဟဿံ အတိက္ကမိတွာ သာဝတ္ထိယံ သုမနသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ **သုဘူတီ**တိဿ နာမံ အကံသု။ အပရဘာဂေ အမှာကံ သတ္ထာ လောကေ နိဗ္ဗတ္တော ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ တဒါ အနာထပိဏ္ဍိကော သေဋ္ဌိ သာဝတ္ထိယံ ဥဋ္ဌာနကဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အတ္တနော သဟာယကဿ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိနော ဃရံ ဂတော သတ္ထု ဥပ္ပန္နဘာဝံ ဉတွာ သတ္ထာရံ သီတဝနေ ဝိဟရန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဌမဒဿနေနေဝ သောတာပတ္တိဖလေ

၁–ဝဿသတိကတ္ထေရာ ဝိယ (သီ)　၂–အရဏဝိဟာရင်္ဂေ စ ဒက္ခိဏေယျင်္ဂေ စ (သီ)

ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ သာဝတ္ထိံ အာဂမနတ္ထာယ ယာစိတွာ ပဉ္စတ္တာလီသ-ယောဇနေ မဂ္ဂေ ယောဇနေ ယောဇနေ သတသဟဿပရိစ္စာဂေန ဝိဟာရေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သာဝတ္ထိယံ ရာဇမာနေန အဋ္ဌကရီသပ္ပမာဏံ ဇေတရာဇ-ကုမာရဿ ဥယျာနဘူမိံ ကောဋိသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တတ္ထ ဘဂဝတော ဝိဟာရံ ကာရေတွာ အဒါသိ။ ဝိဟာရမဟာဒိဝသေ အယံ သုဘူတိကုဋုမ္ဗိကော အနာထပိဏ္ဍိကသေဋ္ဌိနာ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သဒ္ဓံ ပဋိလဘိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ သော ဥပသမ္ပန္နော ဒွေ မာတိကာ ပဂုဏံ ကတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ အရညေ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ မေတ္တာဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဝုတ္တနယေနေဝ ဓမ္မံ ကထေတိ၊ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဝုတ္တနယေနေဝ မေတ္တာဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဘိက္ခံ ဂဏှာတိ။ အထ နံ သတ္ထာ ဣမံ ကာရဏဒွယံ ပဋိစ္စ အရဏဝိဟာရီနဉ္စ ဒက္ခိဏေယျာနဉ္စ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဝတ္ထု

၂၀၇။ ပဌမေ **အာရညကာနန္တိ** အရညဝါသီနံ။ **ရေဝတော ခဒိရဝနိယော**တိ ဓမ္မသေနာပတိတ္ထေရဿ ကနိဋ္ဌဘာတိကော။ သော ယထာ အညေ ထေရာ အရညေ ဝသမာနာ ဝနသဘာဝံ ဥဒကသဘာဝံ[၁] ဘိက္ခာစာရသဘာဝဉ္စ သလ္လက္ခေတွာ အရညေ ဝသန္တိ၊ န ဧဝံ ဝသိ။ တောနိ ပန သဘာဂါနိ အနာဒိယိတွာ ဥဇ္ဇင်္ဂလသက္ခရပါသာဏဝိသမေ ခဒိရဝနေ ပဋိဝသတိ။ တသ္မာ အာရညကာနံ အဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ကိရ အတီတေ ပဒုမုတ္တရ-ဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ နိဗ္ဗတ္တော မဟာဂင်္ဂါယ ပယာဂပတိဋ္ဌာနတိတ္ထေ နာဝါကမ္မံ ကရောန္တော ပဋိဝသတိ။ တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ သတသဟဿ-ဘိက္ခုပရိဝါရော စာရိကံ စရန္တော ပယာဂပတိဋ္ဌာနတိတ္ထံ[၂] သမ္ပာပုဏိ။ သော ဒသဗလံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “မယှံ ကာလေန ကာလံ ဗုဒ္ဓဒဿနံ နာမ နတ္ထိ၊ အယံ မေ ကလျာဏကမ္မာယူဟနက္ခဏော”တိ နာဝါသင်္ဃာဋံ ဗန္ဓာပေတွာ ဥပရိ စေလဝိတာနံ ကာရေတွာ ဂန္ဓမာလာဒါမာနိ ဩသာရေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝရပေါတ္ထကံ စိတ္တတ္ထရဏံ အတ္ထရာပေတွာ သပရိဝါရံ သတ္ထာရံ ပရတီရံ တာရေသိ။

၁-ဥတုသဘာဝံ (က)

၂-ပယာဂတိတ္ထေ (က)

တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ ဧကံ အာရညကံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ သော နာဝိကော တံ ဒိသွာ “မယာပိ ဧဝမေဝံ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အာရညကာနံ အဂ္ဂေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ “ဘန္တေ တုမှေဟိ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော သော ဘိက္ခု ဝိယ အဟမ္ပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အာရညကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ အနန္တရာယံ ဒိသွာ ‘‘အနာဂတေ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ သာသနေ တွံ အာရညကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ’’တိ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။ အန္တရာ ပန အညံ ကမ္မံ န ကထိယတိ။

သော ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဂဓရဋ္ဌေ နာလကဗြာဟ္မဏဂါမေ သာရိဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ တိဏ္ဏံ ဘာတိကာနံ တိဿန္နဉ္စ ဘဂိနီနံ သဗ္ဗကနိဋ္ဌော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ၊ **ရေဝတော**တိဿ နာမံ အကံသု။ အထဿ မာတာပိတရော စိန္တေသုံ “ဝဍ္ဎိတဝဍ္ဎိတေ ဒါရကေ သမဏာ သက်ျပုတ္တိယာ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေန္တိ၊ အမှာကံ ပုတ္တံ ရေဝတံ ဒဟရမေဝ ဃရဗန္ဓနေန ဗန္ဓိဿာမာ”တိ သမာနကုလတော ဒါရိကံ အာနေတွာ ရေဝတဿ အယျိကံ[1] ဝန္ဒာပေတွာ “အမ္မ တဝ အယျိကာယ မဟလ္လကတရာ ဟောဟီ”တိ[2] အာဟံသု။ ရေဝတော တေသံ ကထံ သုတွာ စိန္တေသိ “အယံ ဒါရိကာ ဒဟရာ ပဌမဝယေ ဌိတာ၊ ဣမိဿာ ကိရ ဧဝံဝိဓံ ရူပံ[3] မမ အယျိကာယ ရူပသဒိသံ ဘဝိဿတိ၊ ပုစ္ဆိဿာမိ တာဝ နေသံ အဓိပ္ပါယ”န္တိ စိန္တေတွာ အာဟ “တုမှေ ကိံ ကထေထာ”တိ။ တာတ “အယံ ဒါရိကာ အယျိကာ ဝိယ တေ ဇရံ ပါပုဏာတူ”တိ ဝဒါမာတိ။ သော “ဣမိဿာ ရူပံ ဧဝံဝိဓံ ဘဝိဿတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ တာတ ကိံ ဝဒေသိ၊ မဟာပုညာ ဧဝံဝိဓာ ဟောန္တီတိ။

သော စိန္တေသိ “ဣဒံ ကိရ ရူပံ ဣမိနာ နိယာမေန ဝလိတ္တစံ ဘဝိဿတိ ပလိတကေသံ[4] ခဏ္ဍဒန္တံ၊ အဟံ ဧဝရူပေ ရူပေ ရဇ္ဇိတွာ ကိံ ကရိဿာမိ၊ မမ ဘာတိကာနံ ဂတမဂ္ဂမေဝ ဂမိဿာမီ”တိ ကီဠန္တော ဝိယ ဟုတွာ သမဝယေ တရုဏဒါရကေ အာဟ “ဧထ ဘော ဝိဓာဝနိကံ ကရိဿာမာ”တိ နိက္ခမိ။ တာတ မင်္ဂလဒိဝသေ မာ ဗဟိ ဂစ္ဆာတိ။ သော ဒါရကေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠန္တော[5] ဝိယ အတ္တနော ဓာဝနဝါရေ သမ္ပတ္တေ ထောကံ ဂန္တွာ ပပဉ္စေတွာ

၁-အယျကံ (သီ) ၂-အယျိကာ ဝိယ မဟလ္လကတရာ ဟောတူတိ (က) ၃-ဧဝရူပံ (က)
၄-ပလိတသီသံ (သ) ၅-တိဋ္ဌန္တော (သီ)

အာဂစ္ဆတိ။ ပုန ဒုတိယဝါရေ သမ္ပတ္တေ တတော တုရိတံ ဝိယ[1] ဂန္တွာ အာဂတော၊ တတိယဝါရေ သမ္ပတ္တေ "အယံ မေ ကာလော"တိ ဥတ္ဝာ သမ္ပုခင်္ဂဿာနေနေဝ ပလာယိတွာ ပံသုကူလိကဘိက္ခူနံ နိဝါသဋ္ဌာနံ အရည်ံ ဂန္တွာ ထေရေ အဘိဝါဒေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သပ္ပုရိသ မယံ တံ န ဇာနာမ "ကဿာသိ[2] ပုတ္တော"တိ၊ တုမ္ဟ အလင်္ကတနိယာမေနေဝ အာဂတော၊ ကော တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဥဿဟိဿတီတိ[3]။ သော ဥဘော ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ "ဝိလုမ္ပန္တိ မံ ဝိလုမ္ပန္တိ မ"န္တိ မဟာရဝံ ဝိရဝိ။ ဣတော စိတော စ ဘိက္ခူ သန္နိပတိတွာ "သပ္ပုရိသ ဣမသ္မိံ ဌာနေ တဝ ဝတ္ထံ ဝါ ပိဠန္ဓနံ ဝါ ကောစိ ဂဏှန္တော နာမ နတ္ထိ၊ တွမ္ဟ 'ဝိလုမ္ပန္တိ'တိ ဝဒသိ၊ ကိံ သန္ဓာယ ဝဒသီ"တိ။ ဘန္တေ နာဟံ ဝတ္ထာလင်္ကာရံ သန္ဓာယ ဝဒါမိ၊ တိဿန္နံ ပန မေ သမ္ပတ္တီနံ ဝိလောပေါ ဝတ္တတိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝဒါမိ။ မံ တာဝ တုမှေ မာ ပဗ္ဗာဇယိတ္ထ၊ ဘာတရံ ပန မေ ဇာနာထာတိ။ ကောနာမော ပန တေ ဘာတာတိ။ ဂိဟိကာလေ ဥပတိဿော နာမ၊ ဣဒါနိ ပန သာရိပုတ္တော နာမ ဇာတောတိ ဝဒန္တိတိ။ "အာဝုသော ဧဝံ သန္တေ အယံ ကုလပုတ္တော အမှာကံ ကနိဋ္ဌဘာတိကော နာမ ဟောတိ၊ ဇေဋ္ဌဘာတိကော နော ဓမ္မသေနာပတိ ပုရေတရံယေဝ အာဟ 'အမှာကံ ဉာတကာ သဗ္ဗေဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ၊ ယော ကောစိ အမှာကံ ဉာတီတိ အာဂစ္ဆတိ၊ တံ ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ပဗ္ဗာ-ဇေယျာထာ'တိ။ အယံ ပန ထေရဿ အဗ္ဘုတ္တဘာတိကော[4]၊ ပဗ္ဗာဇေထ န"န္တိ ဝတွာ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇယိံသု။ အထ နံ ပရိပုဏ္ဏဝဿံ ဥပသမ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေ ယောဇယိံသု။

ထေရော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အဝိဒူရေ ဌာနေ ဝုတ္ထပုဗ္ဗကာရံ ခဒိရဝနံ ပဝိသိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ။ တဿ "အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ ဒသဗလံ ဝါ ဘာတိကတ္ထေရံ ဝါ န ပဿိဿာမိ"တိ ဝါယမန္တဿေဝ တယော မာသာ အတိက္ကန္တာ၊ သုခုမာလကုလပုတ္တဿ လူခဘောဇနံ ဘုဥ္ဇန္တဿ စိတ္တံ ဝလိတံ နာမ ဟောတိ[5]၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိမောက္ခံ န ဂတံ။ သော တေမာသစ္စယေန ပဝါရေတွာ ဝုတ္ထဝဿော ဟုတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ။ တဿ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တဿ[6] စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ အဟောသိ၊ သော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၁-အနန္တရေ သမ္ပတ္တေ တတော ဒူရတရံ (သီ)
၂-ကဿာပိ (သီ)
၃-ဥဿဟတီတိ (သီ)
၄-အဗ္ဘုတ္တိကဘာတိကော (သီ)
၅-ပဏီတံ နာမ န ဟောတိ (သီ)
၆-ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ ကရောန္တဿ (သီ)

အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သတ္ထာရံ အာဟ “ဘန္တေ မယှံ ကိရ ကနိဋ္ဌဘာတာ ရေဝတော ပဗ္ဗဇိတော၊ သော အဘိရမေယျ ဝါ န ဝါ၊ ဂန္တွာ နံ ပဿိဿာမီ”တိ။ ဘဂဝါ ရေဝတဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကဘာဝံ ဉတွာ ဒွေ ဝါရေ ပဋိက္ခိပိတွာ တတိယဝါရေ ယာစိတော အရဟတ္တံ ပတ္တဘာဝံ ဉတွာ “သာရိပုတ္တ အဟမ္ပိ ဂမိဿာမိ၊ ဘိက္ခူနံ အာရောစေဟီ”တိ။ ထေရော ဘိက္ခုသံဃံ သန္နိပါတေတွာ “အာဝုသော သတ္ထာ စာရိကံ စရိတုကာမော၊ ဂန္တုကာမာ အာဂစ္ဆန္တူ”တိ သဗ္ဗသံယေဝ အာရောစေသိ။ ဒသဗလဿ စာရိကတ္ထာယ ဂမနကာလေ ဩဟီနကဘိက္ခူ နာမ အပ္ပကာ ဟောန္တိ၊ “သတ္ထု သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ပဿိဿာမ၊ မဓုရဓမ္မကထံ ဝါ သုဏိဿာမာ”တိ ယေဘုယျေန ဂန္တုကာမာဝ ဗဟုကာ ဟောန္တိ။ ဣတိ သတ္ထာ မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော “ရေဝတံ ပဿိဿာမီ”တိ နိက္ခန္တော။

အထေကသ္မိံ ပဒေသေ အာနန္ဒတ္ထေရော ဒွေဓာပထံ ပတွာ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိ “ဘန္တေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဒွေ မဂ္ဂါ၊ ကတရမဂ္ဂေန သံဃော ဂစ္ဆတူ”တိ။ ကတရမဂ္ဂေါ အာနန္ဒ ဥဇုကောတိ။ ဘန္တေ ဥဇုမဂ္ဂေါ တိံသယောဇနော အမနုဿပထော၊ ပရိဟာရမဂ္ဂေါ ပန သဋ္ဌိယောဇနိကော ခေမော သုဘိက္ခောတိ။ အာနန္ဒ သီဝလိ အမှေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတောတိ။ အာမ ဘန္တေ အာဂတောတိ။ တေန ဟိ သံဃော ဥဇုမဂ္ဂမေဝ ဂဏှာတု၊ သီဝလိဿ ပုညံ ဝီမံသိဿာမာတိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော သီဝလိတ္ထေရဿ ပုညဝီမံသနတ္ထံ အဋဝိမဂ္ဂံ အဘိရုဟိ။ မဂ္ဂံ အဘိရုဟနဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝသံဃော ယောဇနေ ယောဇနေ ဌာနေ နဂရံ မာပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဝသနတ္ထာယ ဝိဟာရေ ပဋိယာဒေသိ။ ဒေဝပုတ္တာ ရညာ ပေသိတကမ္မကာရာ ဝိယ ဟုတွာ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဂဟေတွာ “ကဟံ အယျော သီဝလိ၊ ကဟံ အယျော သီဝလီ”တိ ပုစ္ဆန္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ ထေရော တံ သက္ကာရသမ္မာနံ ဂဏှာပေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ ပရိဘုဉ္ဇိ။

ဣမိနာဝ နိယာမေန သတ္ထာ သက္ကာရသမ္မာနံ အနုဘဝန္တော ဒေဝသိကံ ယောဇနပရမံ ဂန္တွာ တိံသယောဇနိကံ ကန္တာရံ အတိက္ကမ္မ ခဒိရဝနိယတ္ထေရဿ သဘာဂဋ္ဌာနံ[၁] ပတ္တော၊ ထေရော သတ္ထု အာဂမနံ ဉတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ပဟောနကဝိဟာရေ ဒသဗလဿ ဂန္ဓကုဋိံ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာဒီနိ စ ဣဒ္ဓိယာ မာပေတွာ တထာဂတဿ

၁-ဝသနဋ္ဌာနံ (က)

ပစ္စုဂ္ဂမနံ ဂတော။ သတ္ထာ အလင်္ကတပဋိယတ္တေန မဂ္ဂေန ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ အထ တထာဂတေ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌေ ဘိက္ခူ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တသေနာသနာနိ ပဝိသိံသု။ ဒေဝတာ "အကာလော အာဟာရဿာ"တိ အဋ္ဌဝိဓံ ပါနကံ အာဟရိံသု။ သတ္ထာ သံဃေန သဒ္ဓိံ ပါနကံ ပိဝိ။ ဣမိနာဝ နိယာမေန တထာဂတဿ သက္ကာရသမ္မာနံ အနုဘဝန္တဿေဝ အဍ္ဎမာသော အတိက္ကန္တော။

အထေကစ္စေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခူ[၁] ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိသီဒိတွာ ကထံ ဥပ္ပါဒယိံသု "သတ္ထာ ဒသဗလော 'မယှံ အဂ္ဂသာဝကဿ ကနိဋ္ဌဘာတာ'တိ ဝတွာ ဧဝရူပံ နဝကမ္မိကဘိက္ခုံ ပဿိတုံ အာဂတော၊ ဣမဿ ဝိဟာရဿ သန္တိကေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရော ဝါ ဝေဠုဝနဝိဟာရာဒယော ဝါ ကိံ ကရိဿန္တိ။ အယမ္ပိ ဘိက္ခု ဧဝရူပဿ နဝကမ္မဿ ကာရကော၊ ကိံ နာမ သမဏဓမ္မံ ကရိဿတီ"တိ။ အထ သတ္ထာ စိန္တေသိ "မယိ စိရံ ဝသန္တေ ဣဒံ ဌာနံ အာကိဏ္ဏံ ဘဝိဿတိ၊ အာရညကာ ဘိက္ခူ နာမ ပဝိဝေကတ္ထိကာ ဟောန္တိ၊ ရေဝတဿ အဖာသုဝိဟာရော ဘဝိဿတီ"တိ တတော ရေဝတဿ ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂတော။ ထေရော ဧကကောဝ စင်္ကမနကောဋိယံ အာလမ္ဗနဖလကံ[၂] နိဿာယ ပါသာဏဖလကေ နိသိန္နော သတ္ထာရံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဝန္ဒိ။

အထ နံ သတ္ထာ ပုစ္ဆိ "ရေဝတ ဣမံ ဝါဠမိဂဋ္ဌာနံ၊ စဏ္ဍာနံ ဟတ္ထိအဿာဒီနံ သဒ္ဒံ သုတွာ ကိန္တိ ကရောသီ"တိ။ "တေသံ မေ ဘန္တေ သဒ္ဒံ သုဏတော အရညရတိ နာမ[၃] ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ။ သတ္ထာ တသ္မိံ ဌာနေ ရေဝတတ္ထေရဿ ပဉ္စဟိ ဂါထာသတေဟိ အရညေ နိဝါသာနိသံသံ နာမ ကထေတွာ ပုနဒိဝသေ အဝိဒူရေ ဌာနေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ရေဝတတ္ထေရံ နိဝတ္တေတွာ[၄] ယေဟိ ဘိက္ခူဟိ ထေရဿ အဝဏ္ဏော ကထိတော၊ တေသံ ကတ္တရယဋ္ဌိဥပါဟနာတေလနာဠိဆတ္တာနံ ပမုဿနဘာဝံ အကာသိ။ တေ အတ္တနော ပရိက္ခာရတ္ထာယ နိဝတ္တာ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ဂစ္ဆန္တာပိ တံ ဌာနံ သလ္လက္ခေတုံ န သက္ကောန္တိ။ ပဌမံ ဟိ တေ အလင်္ကတပဋိယတ္တေန မဂ္ဂေန ဂန္တွာ တံဒိဝသံ ပန ဝိသမမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒန္တိ၊ ဇာဏုကေန ဂစ္ဆန္တိ။ တေ ဂုမ္ဗေ စ ဂစ္ဆေ စ ကဏ္ဋကေ စ မဒ္ဒန္တာ အတ္တနော ဝသိတသဘာဂဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တသ္မိံ တသ္မိံ ခဒိရခါဏုကေ အတ္တနော ဆတ္တံ သဉ္ဇာနန္တိ၊ ဥပါဟနံ ကတ္တရယဋ္ဌိံ တေလနာဠိံ သဉ္ဇာနန္တိ။ တေ တသ္မိံ သမယေ

၁-ဥဒ္ဓတဘိက္ခူ (သီ)
၂-အာလမ္ဗနဗာဟံ (သီ)
၃-ပီတိ နာမ (သီ)
၄-အာမန္တေတွာ (က)

"ဇူတမိမာ အယံ ဘိက္ခု"တိ ဥတွာ အတ္တနော ပရိက္ခာရေ အာဒါယ "ဒသဗလဿ ပဋိယတ္တသက္ကာရော နာမ ဝေဠုပေါ ဟောတီ"တိ ဝဒန္တော အာဂမိံသု။

ပုရတော[1] ဂတဘိက္ခူ ဝိသာခါ ဥပါသိကာ အတ္တနော ဂေဟေ နိသိန္နကာလေ ပုစ္ဆတိ "မနာပံ နု ခေါ ဘန္တေ ရေဝတတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာန"န္တိ။ မနာပံ ဥပါသိကေ နန္ဒနဝနစိတ္တလတာဒိပဋိဘာဂံ တံ သေနာသနန္တိ။ အထ နေသံ သဗ္ဗပစ္ဆတော အာဂတဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ "မနာပံ အယျာ ရေဝတတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာန"န္တိ။ မာ ပုစ္ဆ ဥပါသိကေ၊ ကထေတုံ အယုတ္တဋ္ဌာနမေတံ၊ ဥဇ္ဇင်္ဂလံ သက္ခရပါသာဏဝိသမံ ခဒိရဝနံ တော၊ တတ္ထ သော ဘိက္ခု ဝိဟရတီတိ။ ဝိသာခါ ပုရိမာနဉ္စ ပစ္ဆိမာနဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကထံ သုတွာ "ကေသံ နု ခေါ ကထာ သစ္စာ"တိ ပစ္ဆာဘတ္တေ ဂန္ဓမာလံ အာဒါယ ဒသဗလဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ "ဘန္တေ ရေဝတတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဧကစ္စေ အယျာ ဝဏ္ဏေန္တိ၊ ဧကစ္စေ နိန္ဒန္တိ၊ ကိံ နာမေတံ ဘန္တေ"တိ။ ဝိသာခေ ရမဏီယံ ဝါ ဟောတု မာ ဝါ၊ ယသ္မိံ ဌာနေ အရိယာနံ စိတ္တံ ရမတိ၊ တဒေဝ ဌာနံ ရမဏီယံ နာမာတိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ၊ နိန္နေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။
ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ၊ တံ ဘူမိရာမဏေယျက"န္တိ[2]။

အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ အာရညကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ကင်္ခါရေဝတတ္ထေရဝတ္ထု

၂၀၄။ ဆဋ္ဌေ **ဈာယီနန္တိ** ဈာနလာဘီနံ[3] ဈာနာဘိရတာနံ။ သော ကိရ ထေရော ယာ ဈာနသမာပတ္တိယော ဒသဗလော သမာပဇ္ဇတိ၊ တတော အပ္ပတရံ ဌပေတွာ ဗဟုတရာ သမာပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ဈာယီနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ ကင်္ခါယနဘာဝေန **ကင်္ခါရေဝတော**တိ ဝုစ္စတိ။ ကင်္ခါ နာမ ကုက္ကုစ္စံ၊ ကုက္ကုစ္စကောတိ အတ္ထော။ ကိံ ပန အညေ ကုက္ကုစ္စကာ နတ္ထီတိ? အတ္ထိ၊ အယံ ပန ထေရော ကပ္ပိယေပိ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပါဒေသိ။ တေနဿ ကုက္ကုစ္စကတာ အတိပါကဋာ ဇာတာတိ ကင်္ခါရေဝတောတွေဝ သင်္ခံ ဂတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ပုရိမနယေနေဝ မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော

၁-ပုရတော ပုရတော (သီ) ၂-ခု ၁-၂၇၊ သံ ၁-၂၃၄-ဝိဋ္ဌေသု။ ၃-ဈာနသီလာနံ (သီ)

ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ကော ိဘိက္ခုံ ဈာနာဘိရတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ “မယာပိ အနာဂတေ ဧဝရူပေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒေသနာဝသာနေ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ ပုရိမနယေနေဝ သတ္တာဟံ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ ဘဂဝန္တံ အာဟ “ဘန္တေ အဟံ ဣမိနာ အဓိကာရကမ္မေန န အညံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေမိ၊ ယထာ ပန သော တုမှေဟိ ဣတော သတ္တဒိဝသမတ္ထကေ ဘိက္ခု ဈာယီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိတော၊ ဧဝံ အဟမ္ပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဈာယီနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေတွာ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ “အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿာဝသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဿ သာသနေ တွံ ဈာယီနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သော ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ သာဝတ္ထိနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပဉ္စာဘတ္တံ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ ဂစ္ဆန္တေန မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဒသဗလဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ သဒ္ဓံ ပဋိလဘိတွာ ပဗ္ဗဇိတော[၁] ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ ဈာနပရိကမ္မံ ကရောန္တော ဈာနလာဘီ ဟုတွာ ဈာနမေဝ ပါဒကံ ကတွာ အရဟတ္တဖလံ ပါပုဏိ။ သော ဒသဗလေန သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗသမာပတ္တီနံ အပ္ပတရာ ဌပေတွာ ဗဟုတရာ သမာပဇ္ဇန္တော အဟောရတ္တံ ဈာနေသု စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ အထ နံ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဣမံ ဂုဏံ ဂဟေတွာ ဈာယီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ “အကပ္ပိယော အာဝုသော ဂုဠော၊ အကပ္ပိယာ မုဂ္ဂါ''တိ[၂] ဧဝံ ပန ကပ္ပိယေ-ဿေဝ ဝတ္ထုဿ ကုက္ကုစ္စဿ ဥပ္ပါဒိတတာယ ကုက္ကုစ္စသင်္ခါတာယ ကင်္ခါယ ဘာဝေန ကင်္ခါရေဝတောတိ သင်္ခံ ဂတောတိ။

သောဏကောဠိဝိသတ္ထေရဝတ္ထု

၂၀၅။ သတ္တမေ **အာရဒ္ဓဝီရိယာန**န္တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယာနံ ပရိပုဏ္ဏဝီရိယာနံ။ **သောဏော ကောဠိဝိသော**တိ **သောဏော**တိ တဿ နာမံ၊ **ကောဠိ-ဝိသော**တိ ဂေါတ္တံ။ ကောဋိဝေဿောတိ ဝါ အတ္ထော၊ ဣဿရိယေန ကောဋိ-ပ္ပတ္တဿ ဝေဿကုလဿ ဒါရကောတိ အဓိပ္ပါယော။ ယသ္မာ ပန အညေသံ ဘိက္ခူနံ ဝီရိယံ နာမ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗံ ဟောတိ၊ ထေရဿ ပန ဟာပေတဗ္ဗမေဝ အဟောသိ။ တသ္မာ သော အာရဒ္ဓဝီရိယာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉ္ဟကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ကိရ အတီတေ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ သိရိဝဍ္ဎကုမာရောတိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော ပုရိမနယေနေဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ အာရဒ္ဓဝီရိယာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ "မယာပိ အနာဂတေ ဧဝရူပေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဒသဗလံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ ပတ္ထနာယ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ ပုရိမနယေနေဝ ဗျာကရိတွာ ဝိဟာရံ ဂတော။

သောပိ သိရိဝဍ္ဎသေဋ္ဌိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကပ္ပသတသဟဿံ အတိက္ကမိတွာ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ကဿပဒသဗလေ အနုပ္ပန္နေ အမှာကံ ဘဂဝတိ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သော အတ္တနော သဟာယကေဟိ သဒ္ဓိံ ဂင်္ဂါယံ ကီဠတိ။ တသ္မိံ[1] သမယေ ဧကော ဇိဏ္ဏစီဝရိကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ "ဗာရာဏသိံ ဥပနိဿာယ ဂင်္ဂါတီရေ ပဏ္ဏသာလံ ကတွာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိဿာမီ"တိ ဥဒကေန သမုပဗျူဠှေ ဒဏ္ဍကေ စ ဝလ္လိယော စ သံကဍ္ဎတိ။ အယံ ကုမာရော သဟာယကေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ အဘိဝါဒေတွာ ဌိတော "ဘန္တေ ကိံ ကရောထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ကုမာရ ဥပကဋ္ဌေ အန္တောဝဿေ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ နာမ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ "ဘန္တေ အဇ္ဇေဝ ဧကဒိဝသံ အယျော ယထာ တထာ အာဂမေတု၊ အဟံ သွေ အယျဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ကရိဿာမီ"တိ အာဟ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ "တဿေဝ ကုမာရဿ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီ"တိ အာဂတတ္တာ အဓိဝါသေသိ။ သော တဿ အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဂတော ပုနဒိဝသေ သက္ကာရသမ္မာနံ သဇ္ဇေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အာဂမနံ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ "ကဟံ နု ခေါ[2] အဇ္ဇ ဘိက္ခာစာရံ လဘိဿာမီ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ဥတွာ[3] တဿေဝ ဂေဟဒွါရံ အဂမာသိ။

ကုမာရော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ သမ္ပိယာယမာနော ပတ္တံ အာဒါယ ဘိက္ခံ ဒတွာ "ဣမံ အန္တောဝဿံ မယှံ ဂေဟဒွါရမေဝ အာဂစ္ဆထ ဘန္တေ"တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပက္ကန္တေ အတ္တနော သဟာယကေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဧကဒိဝသေနေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဝသနပဏ္ဏသာလဉ္စ စင်္ကမနဉ္စ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ စ ကာရာပေတွာ အဒါသိ။ တဿေဝ[4] ပဏ္ဏသာလံ

၁-အထ ဧကသ္မိံ (သျာ၊ က)
၂-ကိံ နု ခေါ (က)
၃-အာဝဇ္ဇေတွာ (သျာ)၊ အာဝဇ္ဇေန္တော ဂန္တွာ (က)
၄-တဿ စ (သီ)

ပဝိသနဝေလာယ ဟရိတူပလိတ္တာယ[1] ဘူမိယာ “ပါဒေသု ကလလံ မာ လဂ္ဂီ”တိ အတ္တနော ပါရုပနံ သတသဟဿဂ္ဃနကံ ရတ္တကမ္ဗလံ ဘူမတ္ထရဏံ သန္ထရိတွာ ကမ္ဗလဿ ဝဏ္ဏေန သဒ္ဓိံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ သရီရပ္ပဘံ ဧကသဒိသံ ဒိသွာ အတိဝိယ ပသန္နော ဟုတွာ အာဟ “ယထာ တုမှေဟိ အဇ္ဇန္တ-ကာလတော ပဋ္ဌာယ ဣမဿ ကမ္ဗလဿ အတိဝိယ ပဘာ ဝိရောစတိ၊ ဧဝမေဝ မယှမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ဟတ္ထပါဒါနံ ဝဏ္ဏော ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖဝဏ္ဏော ဟောတု၊ သတက္ခတ္တုံ ဝိဟတကပ္ပါသပဋလဖဿသဒိသောဝ ဖဿော ဟောတူ”တိ။ သော တေမာသံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ ပဝါရိတကာလေ တိစီဝရံ အဒါသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရော ဂန္ဓမာဒနမေဝ ဂတော။

သောပိ ကုလပုတ္တော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ ကာဠစမ္ပာနဂရေ ဥပသေဋ္ဌိဿ[2] ဃရေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလတော ပဋ္ဌာယ သေဋ္ဌိကုလံ[3] အနေကာနိ ပဏ္ဏာကာရ-သဟဿာနိ အာဂစ္ဆန္တိ။ ဇာတဒိဝသေ စ သကလနဂရံ ဧကသက္ကာရသမ္မာနံ အဟောသိ။ အထဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ မာတာပိတရော “အမှာကံ ပုတ္တော အတ္တနော နာမံ ဂဏှိတွာဝ အာဂတော၊ ရတ္တသုဝဏ္ဏရသပရိသိတ္တာ[4] ဝိယဿ သရီရစ္ဆဝိ”တိ သောဏကုမာရောတွေဝဿ နာမံ အကံသု။

အထဿ သဋ္ဌိ ဓာတိယော ဥပနေတွာ ဒေဝကုမာရံ ဝိယ နံ သုခေန ဝဍ္ဎေသုံ။ တဿ ဧဝရူပံ အာဟာရဝိဓာနံ အဟောသိ—သဋ္ဌိကရီသမတ္တံ ဌာနံ ကသိတွာ[5] တိဝိဓေန ဥဒကေန ပေါသေန္တိ။ ကေဒါရေ ပဝိသန္တေသု ဥဒကမာတိကာသု ခီရောဒကဿ စ ဂန္ဓောဒကဿ စ အနေကာနိ စာဋိ-သဟဿာနိ အာသိဉ္စန္တိ။ သာလိသီသာနံ ခီရဂ္ဂဟဏကာလေ သုကာဒီနံ ပါဏာနံ ဥစ္ဆိဋ္ဌကရဏနိဝါရဏတ္ထံ ဝီဟိဂဗ္ဘာနံ သုခုမာလဘာဝတ္ထဉ္စ ပရိယန္တ-ပရိက္ခေပေ စ အန္တရန္တရာ စ ထမ္ဘေ နိခနိတွာ ဥပရိ ဒုဿကေ ဒတွာ ကိလဉ္ဇေဟိ ဆာဒေတွာ သမန္တာ သာဏိယာ ပရိက္ခိပိတွာ သဗ္ဗပရိယန္တေ အာရက္ခံ ဂဏှန္တိ။ သဿေ နိပ္ဖန္နေ ကောဋ္ဌေ စတုဇာတိဂန္ဓေဟိ ပရိဘဏ္ဍံ ကတွာ ဥပရိ ဥတ္တမ-ဂန္ဓေဟိ ပရိဘာဝေန္တိ။ အနေကသဟဿပုရိသာ ခေတ္တံ ဩရုယှ သာလိသီသာနိ ဝဏ္ဋေသု ဆိန္ဒိတွာ မုဋ္ဌိမုဋ္ဌိယော ကတွာ ရဇ္ဇုကေဟိ ဗန္ဓိတွာ သုက္ခာပေန္တိ။ တတော ကောဋ္ဌကဿ ဟေဋ္ဌိမတလေ[6] ဂန္ဓေ သန္ထရိတွာ ဥပရိ သာလိ-သီသာနိ သန္ထရန္တိ။ ဧဝံ ဧကန္တရိကံ ကတွာ သန္ထရန္တာ ကောဋ္ဌကံ ပူရေတွာ ဒွါရံ

၁-ဟရိတုပတ္တာယ (သီ)   ၂-ဥသဘသေဋ္ဌိဿ (သီ၊ သျာ)   ၃-သေဋ္ဌိကုလမ္ပိ (သီ၊ သျာ)
၄-ရတ္တသုဝဏ္ဏရသံ သိဉ္စန္တော (က)   ၅-တာဝ ဌာနံ ဝပိတွာ (သီ)   ၆-ဟေဋ္ဌာ သမတလေ (က)

ပိဒဟန္တိ၊ တိဝဿသမ္ပတ္တကာလေ ကောဋ္ဌကံ ဝိဝရန္တိ။ ဝိဝဋကာလေ သကလနဂရံ သုဂန္ဓဂန္ဓံ ဟောတိ။ သာလိမ္ပိ ပဟတေ ဓုတ္တာ ထုသေ ကိဏိတွာ ဂဏှန္တိ၊ ကုဏ္ဍကံ ပန စူဠုပဋ္ဌာကာ လဘန္တိ။ မုသလဃဋ္ဋိတကေ[1] သာလိတဏ္ဍုလေ ဝိစိနိတွာ ဂဏှန္တိ။ တေ သုဝဏ္ဏဟိရကပလ္လိယံ ပက္ခိပိတွာ သတကာလံ ပရိဿာဝေတွာ ဂဟိတေ ပက္ကုထိတဇာတိရသေ[2] ဧကဝါရံ ပက္ခိပိတွာ ဥဒ္ဓရန္တိ၊ ပမုခဋ္ဌာနံ[3] သုမနပုပ္ဖသဒိသံ ဟောတိ။ တံ ဘောဇနံ သုဝဏ္ဏသရကေ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကုထိတအပ္ပောဒကမဓုပါယာသပူရိတာယ ရဇတထာလယာ ဥပရိ ကတွာ အာဒါယ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ပုရတော ဌပေန္တိ။

သော အတ္တနော ယာပနမတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဂန္ဓဝါသိတေန ဥဒကေန မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဟတ္ထပါဒေ ဓောဝတိ။ အထဿ ဓောတဟတ္ထပါဒဿ နာနပ္ပကာရံ မုခဝါသံ ဥပနေန္တိ။ တဿ အက္ကမနဋ္ဌာနေ ဝရပေါတ္ထကစိတ္တတ္ထရဏံ အတ္ထရန္တိ။ ဟတ္ထပါဒတလာနိဿ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖဝဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ၊ သတကာလဝိဟတကပ္ပါသဿ ဝိယ ဖဿော၊ ပါဒတလေသု မဏိကုဏ္ဍလာဝတ္တဝဏ္ဏာနိ လောမာနိ ဇာယိံသု။ သော ကဿစိဒေဝ ကုပ္ပိတွာ “အာဇာနာဟိ ဘူမိံ အက္ကမိဿာမီ”တိ ဝဒတိ။ တဿ ဝယပ္ပတ္တဿ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေ တယော ပါသာဒေ ကာရေတွာ နာဋကာနိ စ ဥပဋ္ဌာပေသုံ။ သော မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဒေဝေါ မညေ ပဋိဝသတိ။

အထ အမှာကံ သတ္ထရိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေ ပါဒလောမဒဿနတ္ထံ ရညာ မာဂဓေန ပက္ကောသာပေတွာ အသီတိယာ ဂါမိယသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ပဟိတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ အထ နံ ဘဂဝါ “အနုညာတောသိ မာတာပိတူဟီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ အနနုညာတဘာဝံ သုတွာ “န ခေါ သောဏ တထာဂတာ မာတာပိတူဟိ အနနုညာတံ ပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေန္တီ”တိ ပဋိက္ခိပိ။ သော “သာဓု ဘဂဝါ”တိ တထာဂတဿ ဝစနံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ မာတာပိတူနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ အနုဇာနာပေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂမ္မ အညတရဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရတော ပနဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ ပါဠိယံ[4] အာဂတမေဝ။

တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ ရာဇဂဟေ ဝိဟရန္တဿ သမ္ဗဟုလာ ဉာတိသာလောဟိတာ စ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ စ သက္ကာရသမ္မာနံ အာဟရန္တိ၊

၁-ဃဋ္ဋိတကာလေ (သီ)
၂-ပက္ကုထိတဇာတိပိဏ္ဍရသေ (သီ)
၃-ရသတော မုတ္တမုတ္တဋ္ဌာနံ (သီ)
၄-ဝိ ၃-၂၆၇-ပိဋ္ဌေ။

ရူပနိပ္ဖတ္တိယာ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တိ၊ အညေပိ ဇနာ ပသီဒိတုံ အာဂစ္ဆန္တိ။ ထေရော စိန္တေသိ “မမ သန္တိကံ ဗဟူ ဇနာ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ ဝါ[1] ဝိပဿနာယ ဝါ ကမ္မံ ကာတုံ ကထံ သက္ခိဿာမိ၊ ယန္နူနာဟံ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ သီတဝနသုသာနံ ဂန္တွာ သမဏဓမ္မံ ကရေယျံ။ တတြ ဟိ သုသာနန္တိ ဇိဂုစ္ဆိတွာ ဗဟူ ဇနာ နာဂမိဿန္တိ၊ ဧဝံ သန္တေ မမ ကိစ္စံ မတ္ထကံ ပါပုဏိဿတီ”တိ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ သီတဝနံ ဂန္တွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ အာရဘိ။ သော စိန္တေသိ “မယှံ သရီရံ ပရမသုခုမာလံ၊ န ခေါ ပန သက္ကာ သုခေနေဝ သုခံ ပါပုဏိတုံ၊ ကာယံ ကိလမေတွာပိ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ တတော ဌာနစင်္ကမမေဝ အဓိဋ္ဌာယ ပဓာနမကာသိ။ တဿ သုခုမာလာနံ ပါဒတလာနံ အန္တန္တေဟိ ဖောဋာ ဥဋ္ဌာယ ဘိန္ဒိံသု၊ စင်္ကမော ဧကလောဟိတောဝ အဟောသိ။ ပါဒေသု အဝဟန္တေသု ဇဏ္ဏုကေဟိပိ ဟတ္ထေဟိပိ ဝါယမိတွာ စင်္ကမတိ။ ဧဝံ ဝီရိယံ ဒဠှံ ကရောန္တောပိ ဩဘာသမတ္တမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော စိန္တေသိ “သစေ အညောပိ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဘဝေယျ၊ မာဒိသောဝ ဘဝေယျ။ အဟံ ခေါ ပန ဧဝံ ဝါယမန္တောပိ မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ ဥပ္ပါဒေတုံ န သက္ကောမိ၊ အဒ္ဓါ နေဝါဟံ[2] ဥဂ္ဃဋိတညူ, န ဝိပဉ္စိတညူ, န နေယျော၊ ပဒပရမေန မယာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ မေ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ၊ ဟီနာယာဝတ္တိတွာ ဘောဂေ စ ဘုဉ္ဇိဿာမိ ပုညာနိ စ ကရိဿာမီ”တိ။

တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ ထေရဿ ဝိတက္ကံ ဉတွာ သာယနှသမယေ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော တတ္ထ ဂန္တွာ လောဟိတေန ဖုဋ္ဌံ စင်္ကမံ ဒိသွာ ထေရံ ဝီဏောဝါဒေန[3] ဩဝဒိတွာ ဝီရိယသမထယောဇနတ္ထာယ[4] တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ဂိဇ္ဈကူဋမေဝ ဂတော။ သောဏတ္ထေရောပိ ဒသဗလဿ သမ္မုခါ ဩဝါဒံ လဘိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ထေရံ အာရဒ္ဓဝီရိယာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

သောဏကုဋိကဏ္ဏတ္ထေရဝတ္ထု

၂၀၆။ အဋ္ဌမေ **ကလျာဏဝါက္ကရဏာန**န္တိ ဝါက္ကရဏံ ဝုစ္စတိ ဝစနကိရိယာ၊ မဓုရဝစနာနန္တိ အတ္ထော[5]။ အယမ္ပိ ထေရော ဒသဗလေန သဒ္ဓိံ ဧကဂန္ဓကုဋိယာ

၁-ကမ္မဋ္ဌာနာယ ဝါ (သျာ၊ က)　　၂-နေဝမှိ (သီ)
၃-ဝိ ၃-၂၆၉-ပိဋ္ဌေ။　　၄-ဝီရိယသမတာယောဇနတ္ထာယ (က)
၅-ဝါက္ကရဏံ ဝုစ္စတိ ဝစနံ၊ ကလျာဏဝါက္ကရဏံ မဓုရဝစနန္တိ အတ္ထော (က)

တထာဂတဿ မဓုရေန သရေန ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ အထဿ သတ္ထာ သာဓုကာရံ အဒါသိ။ တသ္မာ သော ကလျာဏဝါက္ကရဏာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ **သောဏော**တိ တဿ နာမံ၊ ကောဋိအဂ္ဃနကံ ပန ကဏ္ဏပိဠန္ဓနံ ဓာရေသိ။ တသ္မာ **ကုဋိကဏ္ဏော**တိ ဝုစ္စတိ၊ ကောဋိကဏ္ဏောတိ အတ္ထော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ပုရိမ-နယေနေဝ မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌတွာ သတ္ထု ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ကလျာဏဝါက္ကရဏာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ "မယာပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ကလျာဏဝါက္ကရဏာနံ အဂ္ဂေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ ဒသဗလံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ "ဘန္တေ ယံ ဘိက္ခုံ တုမှေ ဣတော သတ္တဒိဝသမတ္ထကေ ကလျာဏ-ဝါက္ကရဏာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပယိတ္ထ၊ အဟမ္ပိ ဣမဿ အဓိကာရကမ္မဿ ဖလေန အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ တထာရူပေါ ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တရာယံ ဒိသွာ "အနာဂတေ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ကလျာဏဝါက္ကရဏာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သောပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တော အမှာကံ ဒသဗလဿ ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ ကာဠိယာ နာမ ကုရရဃရိကာယ[1] ဥပါသိကာယ ကုစ္ဆိသ္မိံ[2] ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သာ ပရိပက္ကေ ဂဗ္ဘေ ရာဇဂဟနဂရေ အတ္တနော ကုလနိဝေသနံ အာဂတာ။

တသ္မိံ သမယေ အမှာကံ သတ္ထာ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ဣသိပတနေ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေသိ။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ သန္နိ-ပတိံသု။ တတ္ထ ဧကော အဋ္ဌဝီသတိယာ ယက္ခသေနာပတီနံ အဗ္ဘန္တရေ သာတာဂိရော နာမ ယက္ခော ဒသဗလဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိ-ဖလေ ပတိဋ္ဌာယ စိန္တေသိ "ကိံ နု ခေါ အယံ ဧဝံ မဓုရဓမ္မကထာ မမ သဟာယေန ဟေမဝတေန သုတာ န သုတာ"တိ။ သော ဒေဝသံဃဿ အန္တရေ ဩလောကေန္တော တံ အပဿိတွာ "အဒ္ဓါ မမ သဟာယော တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ န ဇာနာတိ၊ ဂန္တွာဿ ဒသဗလဿ စေဝ ဝဏ္ဏံ ကထေဿာမိ၊ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မဉ္စ အာရောစေဿာမီ"တိ အတ္တနော ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟမတ္ထကေန တဿ သန္တိကံ ပါယာသိ။

၁-ကုလဃရိကာယ (သျာ၊ က)

၂-ကာဠီ နာမ ကုရရဃရိကာ ဥပါသိကာ၊ တဿာ ကုစ္ဆိသ္မိံ (သီ)

ဟေမဝတောပိ တိယောဇနသဟဿံ ဟိမဝန္တံ အကာလပုပ္ဖိတံ ဒိသွာ "မမ သဟာယေန သာတာဂိရေန သဒ္ဓိံ ဟိမဝန္တကီဠိတံ ကီဠိဿာမီ"တိ အတ္တနော ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟမတ္ထကေနေဝ ပါယာသိ။ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ အဂ္ဂဗလကာယာ ကုလဃရိကာယ ကာဠိဥပါသိကာယ နိဝေသနမတ္ထကေ သမာဂန္တွာ "တုမှေ ကဿ ပရိသာ"၊ မယံ သာတာဂိရဿ။ တုမှေ ကဿ ပရိသာ၊ မယံ ဟေမဝတဿာ"တိ အာဟံသု။ တေ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာဝ ဂန္တွာ တေသံ ယက္ခသေနာပတီနံ အာရောစယိံသု။ တေပိ တံခဏညေဝ ဥပါသိကာယ နိဝေသနမတ္ထကေ သမာဂစ္ဆိံသု။ သာတာဂိရော ဟေမဝတံ အာဟ "ကဟံ သမ္မ ဂစ္ဆသီ"တိ။ တဝ သန္တိကံ သမ္မာတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ ဟိမဝန္တံ ပုပ္ဖိတံ ဒိသွာ တယာ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ကီဠိဿာမီတိ။ တွံ ပန သမ္မ ကဟံ ဂစ္ဆသီတိ။ တဝ သန္တိကံ သမ္မာတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ တွံ ဟိမဝန္တဿ ကေန ပုပ္ဖိတဘာဝံ ဇာနာသီတိ။ န ဇာနာမိ သမ္မာတိ။ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ ပုတ္တော သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ကမ္ပေတွာ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏော ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာနံ မဇ္ဈေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေသိ၊ တဿ ပဝတ္တိတဘာဝံ န ဇာနာသီတိ။ န ဇာနာမိ သမ္မာတိ။ တွံ ဧတ္တကမေဝ ဌာနံ ပုပ္ဖိတန္တိ အညာသိ[၂]၊ တဿ ပန ပုရိသဿ သက္ကာရတ္ထာယ သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠံ ဧကမာလာဂုဠသဒိသံ[၃] အဇ္ဇ ဇာတံ သမ္မာတိ။ မာလာ တာဝ ပုပ္ဖန္တု၊ တယာ သော သတ္ထာ အက္ခီနိ ပူရေတွာ ဒိဋ္ဌောတိ။ အာမ သမ္မ သတ္ထာ စ မေ ဒိဋ္ဌော၊ ဓမ္မော စ သုတော၊ အမတဉ္စ ပီတံ။ အဟံ "တံ အမတဓမ္မံ တမ္ပိ ဇာနာပေဿာမီ"တိ တဝ သန္တိကံ အာဂတောသ္မိ သမ္မာတိ။ တေသံ အညမညံ ကထေန္တာနံယေဝ ဥပါသိကာ သိရိသယနတော ဥဋ္ဌာယ နိသိန္နာ တံ ကထာသလ္လာပံ သုတွာ သဒ္ဒေ နိမိတ္တံ ဂဏှိ။ "အယံ သဒ္ဒေါ ဥဒ္ဓံ၊ န ဟေဋ္ဌာ၊ အမနုဿဘာသိတော၊ နော မနုဿဘာသိတော"တိ သလ္လက္ခေတွာ ဩဟိတသောတာ ပဂ္ဂဟိတမာနသာ ဟုတွာ နိသီဒိ၊ တတော—

"အဇ္ဇ ပန္နရသော ဥပေါသထော၊ (ဣတိ သာတာဂိရော ယက္ခော၊)
ဒိဗ္ဗာ ရတ္တိ ဥပဋ္ဌိတာ။
အနောမနာမံ သတ္ထာရံ၊
ဟန္ဒ ပဿာမ ဂေါတမ"န္တိ—

၁-ပုရိသာ (သီ) ၂-မညသိ (သီ) ၃-မာလာဂုလသဒိသံ (သီ)

ဧဝံ သာတာဂိရေန ဝုတ္တေ—

"ကစ္စိ မနော သုပဏိဟိတော၊ (ဣတိ ဟေမဝတော ယက္ခော၊)
သဗ္ဗဘူတေသု တာဒိနော။
ကစ္စိ ဣဋ္ဌေ အနိဋ္ဌေ စ၊
သင်္ကပ္ပ'ဿ ဝသီကတာ"တိ[၁]—

ဧဝံ ဟေမဝတော သတ္ထု ကာယသမာစာရဉ္စ အာဇီဝဉ္စ မနောသမာစာရဉ္စ ပုစ္ဆိ။ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ သာတာဂိရော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဧဝံ သတ္ထု သရီရဝဏ္ဏဂုဏဝဏ္ဏကထနဝသေန ဟေမဝတသုတ္တန္တေ နိဋ္ဌိတေ ဟေမဝတော သဟာယကဿ ဓမ္မဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

အထ ကာဠီ[၂] ဥပါသိကာ ပရဿ ဓမ္မ ဒေသိယမာနေ တထာဂတံ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာဝ ဟုတွာ အနုဿဝပ္ပသာဒံ ဥပ္ပါဒေတွာ ပရဿ ဝဳိတံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇမာနာ ဝိယ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ သဗ္ဗမာတုဂါမာနံ အန္တရေ ပဌမကသောတာပန္နာ သဗ္ဗဇေဋ္ဌိကာ အဟောသိ။ တဿာ သဟ သောတာပတ္တိဘာဝေန တမေဝ ရတ္တိံ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ ဇာတံ၊ ပဋိလဒ္ဓဒါရကဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သောဏောတိ နာမံ အကာသိ။ သာ ယထာရုစိယာ ကုလဃရေ ဝသိတွာ ကုလဃရမေဝ အဂမာသိ။

တသ္မိံ သမယေ မဟာကစ္စာနတ္ထေရော တံ နဂရံ ဥပနိဿာယ ဥပဝတ္တေ[၃] ပဗ္ဗတေ ပဋိဝသတိ။ ဥပါသိကာ ထေရံ ဥပဋ္ဌာတိ။ ထေရော နိဗဒ္ဓံ တဿာ နိဝေသနံ ဂစ္ဆတိ။ သောဏဒါရကောပိ နိဗဒ္ဓံ ထေရဿ သန္တိကေ ဝိစရန္တော ဝိဿာသိကော အဟောသိ။ သော အပရေန သမယေန ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ ထေရော တံ ဥပသမ္ပာဒေတုကာမော တိဏ္ဏံ ဝဿာနိ ဂဏံ ပရိယေသိတွာ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ သော ဥပသမ္ပန္နော ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ထေရဿေဝ သန္တိကေ သုတ္တနိပါတံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဝုတ္ထဝဿော ပဝါရေတွာ သတ္ထာရံ ပဿိတုကာမော ဟုတွာ ဥပဇ္ဈာယံ အာပုစ္ဆိ။ ထေရော အာဟ "သောဏ တယိ ဂတေ သတ္ထာ တံ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသာပေတွာ ဓမ္မံ အဇ္ဈေသိဿတိ၊ တွံ ဓမ္မံ ကထေဿသိ။ သတ္ထာ တဝ ဓမ္မကထာယ ပသီဒိတွာ တုယှံ ဝရံ ဒဿတိ။ တွံ ဝရံ ဂဏှန္တော ဣမဉ္စ ဣမဉ္စ ဂဏှာဟိ၊ မမ ဝစနေန ဒသဗလဿ ပါဒေ ဝန္ဒာဟီ"တိ။ သော ဥပဇ္ဈာယေန အနုညာတော မာတုဥပါသိကာယ ဂေဟံ ဂန္တွာ အာရောစေသိ။ သာပိ

“သာဓု တာတ တွံ ဒသဗလံ ပဿိတုံ ဂစ္ဆန္တော ဣမံ ကမ္ဗလံ အာဟရိတွာ သတ္ထု ဝသနဂန္ဓကုဋိယာ ဘူမတ္ထရဏံ ကတွာ အတ္ထရာပဟီ”တိ ကမ္ဗလံ အဒါသိ။ သောဏတ္ထေရော တံ အာဒါယ သေနာသနံ သံသာမေတွာ အနုပုဗ္ဗေန သတ္ထု ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဒသဗလဿ ဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နဝေလာယမေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ “အာနန္ဒ ဣမဿ ဘိက္ခုဿ သေနာသနံ ဇာနာဟီ”တိ။ ထေရော သတ္ထု အဓိပ္ပါယံ ဉတွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံယေဝ ဘူမတ္ထရဏံ[1] ဥဿာရေန္တော ဝိယ[2] အတ္ထရိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဗဟုဒေဝရတ္တိံ အဗ္ဘောကာသေ ဝီတိနာမေတွာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ၊ အာယသ္မာပိ ခေါ သောဏော ဗဟုဒေဝရတ္တိံ အဗ္ဘောကာသေ ဝီတိနာမေတွာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ သတ္ထာ ပစ္ဆိမယာမေ သီဟသေယျံ ကပ္ပေတွာ ပစ္စူသသမယေ ဝုဋ္ဌာယ နိသီဒိတွာ “ဧတ္တကေန ကာလေန သောဏဿ ကာယဒရထော ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ အာယသ္မန္တံ သောဏံ အဇ္ဈေသိ[3] “ပဋိဘာတု တံ ဘိက္ခု ဓမ္မော ဘာသိတု”န္တိ။ သောဏတ္ထေရော မဓုရဿရေန ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ အဝိနာသေန္တော အဋ္ဌကဝဂ္ဂိယာနိ သုတ္တာနိ[4] အဘာသိ။ ကထာပရိယောသာနေ ဘဂဝါ သာဓုကာရံ ဒတွာ “သုဂ္ဂဟိတော[5] တေ ဘိက္ခု ဓမ္မော၊ မယာ ဒေသိတကာလေ စ အဇ္ဇ စ ဧကသဒိသာဝ ဒေသနာ၊ ကိဉ္စိ ဦနံ ဝါ အဓိကံ ဝါ နတ္ထိ”တိ ပသန္နဘာဝံ ပကာသေသိ။ သောဏတ္ထေရောပိ “အယံ ဩကာသော”တိ သလ္လက္ခေတွာ ဥပဇ္ဈာယဿ ဝစနေန ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ ဝိနယဓရပဉ္စမေန ဂဏေန ဥပသမ္ပဒံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေ ဝရေ ယာစိ၊ သတ္ထာ အဒါသိ။ ပုန ထေရော မာတုဥပါသိကာယ ဝစနေန ဝန္ဒိတွာ “အယံ ဘန္တေ ဥပါသိကာယ တုမှာကံ ဝသနဂန္ဓကုဋိယံ ဘူမတ္ထရဏတ္ထံ ကမ္ဗလော ပဟိတော”တိ ကမ္ဗလံ ဒတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရတော ပန ထေရဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗံ သုတ္တေ[6] အာဂတမေဝ။

ဣတိ ထေရော သတ္ထု သန္တိကာ အဋ္ဌ ဝရေ လဘိတွာ ဥပဇ္ဈာယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ပုနဒိဝသေ မာတုဥပါသိကာယ နိဝေသနဒွါရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခာယ အဋ္ဌာသိ။ ဥပါသိကာ “ပုတ္တော ကိရ မေ ဒွါရေ ဌိတော”တိ သုတွာ ဝေဂေန အာဂန္တွာ အဘိဝါဒေတွာ ဟတ္ထတော ပတ္တံ

၁-ဘုမ္မတ္ထရဏံ (သီ) ၂-ဥဿာပေန္တော ဝိယ (သီ) ၃-အဇ္ဈဘာသိ (သီ)
၄-ခု ၁-၃၉၉-ပိဋ္ဌေ။ ၅-သုဂဟိတော (က) ၆-ဝိ ၃-၂၀၆-ပိဋ္ဌေ။

ဂဟေတွာ အန္တောနိဝေသနေ နိသီဒါပေတွာ ဘောဇနံ အဒါသိ။ အထ နံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ အာဟ “ဒိဋ္ဌော တေ တာတ ဒသဗလော’’တိ။ အာမ ဥပါသိကေတိ။ ဝန္ဒိတော တေ မမ ဝစနေနာတိ။ အာမ ဝန္ဒိတော၊ သောပိ စ မေ ကမ္ဗလော တထာဂတဿ ဝသနဋ္ဌာနေ ဘူမတ္ထရဏံ ကတွာ အတ္ထတောတိ။ ကိံ တာတ တယာ ကိရ သတ္ထု ဓမ္မကထာ ကထိတာ၊ သတ္ထာရာ စ တေ သာဓုကာရော ဒိန္နောတိ။ တယာ ကထံ ဉာတံ ဥပါသိကေတိ။ တာတ မယှံ ဂေဟေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဒသဗလေန တုယှံ သာဓုကာရံ ဒိန္နဒိဝသေ ‘‘သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ ဒေဝတာ သာဓုကာရံ အဒံသူ’’တိ အာဟ၊ တာတ တယာ ကထိတဓမ္မကထံ ဗုဒ္ဓါနံ ကထိတနိယာမေနေဝ မယှမ္ပိ ကထေတုံ ပစ္စာသီသာမီတိ[၁]။ ထေရော မာတု ကထံ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သာ တဿ အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဠါရေ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ဒသဗလဿ ကထိတနိယာမေနေဝ အတ္တနော ဓမ္မကထံ ကထာပေသီတိ ဝတ္ထု ဧတ္ထ သမုဋ္ဌိတံ။ သတ္ထာ အပရဘာဂေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ ကလျာဏဝါက္ကရဏာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

သီဝလိတ္ထေရဝတ္ထု

၂၀၇။ နဝမေ **လာဘီနံ ယဒိဒံ သီဝလီ**တိ ဌပေတွာ တထာဂတံ လာဘီနံ ဘိက္ခူနံ သီဝလိတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗီကထာ—အယမ္ပိ အတီတေ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ လာဘီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ “မယာပိ အနာဂတေ ဧဝရူပေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒသဗလံ နိမန္တေတွာ ပုရိမနယေနေဝ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ “ဘဂဝါ အဟမ္ပိ ဣမိနာ အဓိကာရကမ္မေန အညံ သမ္ပတ္တိံ န ပတ္ထေမိ၊ အနာဂတေ ပန ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အဟမ္ပိ တုမှေဟိ သော ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတဘိက္ခု ဝိယ လာဘီနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ အနန္တရာယံ ဒိသွာ “အယံ တေ ပတ္ထနာ အနာဂတေ ဂေါတမဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ[၂] သမိဇ္ဈိဿတီ”တိ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သောပိ ကုလပုတ္တော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဝိပဿီဗုဒ္ဓကာလေ ဗန္ဓုမတီနဂရတော အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ဂါမေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တသ္မိံ သမယေ ဗန္ဓုမတီနဂရဝါသိနော ရညာ သဒ္ဓိံ သာကစ္ဆိတွာ သာကစ္ဆိတွာ

၁-ကထေဟိ၊ တံ ဗုဇ္ဈိဿာမီတိ (က)

၂-သန္တိကေ (သျာ)

ဒသဗလဿ ဒါနံ ဒေန္တိ။ တေ ဧကဒိဝသံ သဗ္ဗေဝ ဧကတော ဟုတွာ ဒါနံ ဒေန္တာ “ကိံ နု ခေါ အမှာကံ ဒါနမုခေ နတ္ထီ”တိ မဓုဉ္စ ဂုဠဒဓိဉ္စ န အဒ္ဒသံသု။ တေ “ယတော ကုတောစိ အာဟရိဿာမာ”တိ ဇနပဒတော နဂရံ ပဝိသနမဂ္ဂေ ပုရိသံ ဌပေသုံ။ တဒါ သော ကုလပုတ္တော အတ္တနော ဂါမတော ဂုဠဒဓိဝါရကံ ဂဟေတွာ “ကိဉ္စိဒေဝ အာဟရိဿာမီ”တိ နဂရံ ဂစ္ဆန္တော မုခံ ဓောဝိတွာ “ဓောတဟတ္ထပါဒေါ ပဝိသိဿာမီ”တိ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော နင်္ဂလသီသမတ္တံ နိမ္မက္ခိကံ ဒဏ္ဍကမဓုံ ဒိသွာ “ပုညေန မေ ဣဒံ ဥပ္ပန္န”န္တိ[1] ဂဟေတွာ နဂရံ ပဝိသတိ။ နာဂရေဟိ ဌပိတပုရိသော တံ ဒိသွာ “ဘော ပုရိသ ကဿိမံ အာဟရသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ န ကဿစိ သာမိ၊ ဝိက္ကိဏိတုံ ပန မေ ဣဒံ အာနီတန္တိ။ တေန ဟိ ဘော ပုရိသ ဣမံ ကဟာပဏံ ဂဟေတွာ ဧတံ မဓုဉ္စ ဂုဠဒဓိဉ္စ ဒေဟီတိ။

သော စိန္တေသိ “ဣဒံ န ဗဟုမူလံ၊ အယဉ္စ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဗဟုံ ဒေတိ၊ ဝီမံသိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ တတော နံ “နာဟံ ဧကကဟာပဏေန ဒေမီ”တိ အာဟ။ ယဒိ ဧဝံ, ဒွေ ဂဟေတွာ ဒေဟီတိ။ ဒွီဟိပိ န ဒေမီတိ။ ဧတေနုပါယေန ဝဍ္ဎန္တော ဝဍ္ဎန္တော သဟဿံ ပါပုဏိ။ သော စိန္တေသိ “အတိအဉ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟောတု တာဝ၊ ဣမဿ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ။ အထ နံ အာဟ “ဣဒံ န ဗဟု-အဂ္ဃနကံ၊ တွဉ္စ ဗဟုံ ဒေသိ၊ ကေန ကမ္မေန ဣဒံ ဂဏှာသီ”တိ။ ဣဓ ဘော နာဂရဝါသိနော ရညာ သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရုဇ္ဈိတွာ ဝိပဿီဒသဗလဿ ဒါနံ ဒေန္တာ ဣဒံ ဒွယံ ဒါနမုခေ အပဿန္တာ ပရိယေသန္တိ။ သစေ ဣဒံ ဒွယံ န လဘိဿန္တိ၊ နာဂရာနံ ပရာဇယော ဘဝိဿတိ။ တသ္မာ သဟဿံ ဒတွာ ဂဏှာမီတိ။ ကိံ ပနေတံ နာဂရာနမေဝ ဝဋ္ဋတိ၊ န အညေသံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ယဿ ကဿစိ ဒါတုံ အဝါရိတမေတန္တိ။ အတ္ထိ ပန ကောစိ နာဂရာနံ ဒါနေ ဧကဒိဝသံ သဟဿံ ဒါတာတိ။ နတ္ထိ သမ္မာတိ။ ဣမေသံ ပန ဒွိန္နံ သဟဿဂ္ဃနကဘာဝံ ဇာနာသီတိ။ အာမ ဇာနာမီတိ။ တေန ဟိ ဂစ္ဆ၊ နာဂရာနံ အာစိက္ခ “ဧကော ပုရိသော ဣမာနိ ဒွေ မူလေန န ဒေတိ၊ သဟတ္ထေနေဝ ဒါတုကာမော၊ တုမှေ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ကာရဏာ နိရုဿုက္ကာ[2] ဟောထာ”တိ။ တွံ ပန မေ ဣမဿ ဒါနမုခေ ဇေဋ္ဌကဘာဝဿ[3] ကာယသက္ခီ ဟောဟီတိ။

သော ဂါမဝါသီ ပရိဗ္ဗယတ္ထံ ဂဟိတမာသကေန ပဉ္စကဋုကံ ဂဟေတွာ စုဏ္ဏံ ကတွာ ဒဓိတော ကဉ္ဇိယံ ဝါဟေတွာ[4] တတ္ထ မဓုပဋလံ ပီဠေတွာ ပဉ္စကဋုက-စုဏ္ဏေန ယောဇေတွာ ဧကသ္မိံ ပဒုမိနိပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ တံ သံဝိဒဟိတွာ

၁-နိပ္ဖန္နန္တိ (သီ) ၂-နိဗ္ဗိတက္ကာ (သီ) ၃-ဇေဋ္ဌကဘာဝေ (က) ၄-ဂဟေတွာ (က)

အာဒါယ ဒသဗလဿ အဝိဒူရေ ဌာနေ နိသီဒိ။ မဟာဇနေန အာဟရိယမာနဿ သက္ကာရဿ အန္တရေ အတ္တနော ပတ္တဝါရံ[၁] ဩလောကယမာနော ဩကာသံ ဉတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဘဂဝါ အယံ မယှံ ဒုဂ္ဂတပဏ္ဏာကာရော၊ ဣမံ မေ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ ဂဏှထာ"တိ။ သတ္ထာ တဿ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ စတုမဟာရာဇဒတ္တိယေန သေလမယေန ပတ္တေန တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယထာ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿဿ ဒိယျမာနံ န ခီယတိ၊ ဧဝံ အဓိဋ္ဌာသိ။ သောပိ ကုလပုတ္တော နိဋ္ဌိတဘတ္တကိစ္စံ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ ဌိတော အာဟ "ဒိဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ အဇ္ဇ ဗန္ဓုမတီနဂရဝါသိကေဟိ တုမှာကံ သက္ကာရော အာဟရိယမာနော၊ အဟမ္ပိ ဣမဿ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော ဘဝေယျ"န္တိ။ သတ္ထာ "ဧဝံ ဟောတု ကုလပုတ္တာ"တိ ဝတွာ တဿ စ နဂရဝါသီနဉ္စ ဘတ္တာနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

သောပိ ကုလပုတ္တော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သုပ္ပဝါသာယ ရာဇဓီတာယ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ တဿာ ပါတဉ္စ ပဏ္ဏာကာရသတာနိ ပါပုဏန္တိ၊ သုပ္ပဝါသာ သမ္ပတ္တိံ ဂစ္ဆတိ[၂]။ အထ နံ ပုညဝီမံသနတ္ထံ ဟတ္ထေန ဗီဇပစ္ဆိံ ဖုသာပေန္တိ၊ ဧကေကဗီဇတော သလာကသတမ္ပိ သလာကသဟဿမ္ပိ နိဂ္ဂစ္ဆတိ။ ဧကကရီသခေတ္တတော ပညာသမ္ပိ သဋ္ဌိပိ သကဋဘာရာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကောဋ္ဌပူရဏကာလေပိ ကောဋ္ဌဒွါရံ ဟတ္ထေန ဖုသာပေန္တိ၊ ရာဇဓီတာယ ပုညေန ဂဏှန္တာနံ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပုန ပူရတိ။ ပရိပုဏ္ဏဘတ္တကုမ္ဘိတောပိ "ရာဇဓီတာယ ပုည"န္တိ ဝတွာ ယဿ ကဿစိ ဒေန္တာနံ ယာဝ န ဥက္ကမန္တိ၊ န တာဝ ဘတ္တံ ခီယတိ။ ဒါရကေ ကုစ္ဆိဂတေယေဝ သတ္တ ဝဿာနိ အတိက္ကမိံသု။

ဂဗ္ဘေ ပန ပရိပက္ကေ သတ္တာဟံ မဟာဒုက္ခံ အနုဘောသိ။ သာ သာမိကံ အာမန္တေတွာ "ပုရေ မရဏာ ဇီဝမာနာဝ ဒါနံ ဒဿာမီ"တိ သတ္ထု သန္တိကံ ပေသေသိ "ဂစ္ဆ ဣမံ ပဝတ္တိံ သတ္ထု အာရောစေတွာ သတ္ထာရံ နိမန္တေဟိ၊ ယဉ္စ သတ္ထာ ဝဒေတိ၊ တံ သာဓုကံ ဥပလက္ခေတွာ အာဂန္တွာ မယှံ ကထေဟီ"တိ။ သော ဂန္တွာ တဿာ သာသနံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "သုခိနီ ဟောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ၊ သုခိနီ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာယတူ"တိ အာဟ။ ရာဇာ တံ သုတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ အန္တောဂါမာဘိမုခေါ[၃] ပါယာသိ။ တဿ ပုရေ အာဂမနာယေဝ သုပ္ပဝါသာယ

၁-ဟတ္ထဝါရံ (သီ)
၂-သာယံပါတံ ပဉ္စ ပဉ္စ ပဏ္ဏာကာရသတာနိ သုပ္ပဝါသာ သမ္ပဋိစ္ဆတိ (သီ)
၃-အတ္တနော ဂါမာဘိမုခေါ (က)

ကုဏ္ဍိတော မဟာကရုဏာ ဥဒကံ ဝိယ ဂန္တွာ နိက္ခမိ၊ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္န-ဇနော အဿုမုခေါ ဟသိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော မဟာဇနော ရညော ပုတ္တဿသန္တိံ အာရောစေတုံ အဂမာသိ။

ရာဇာ တေသံ ဇူတိတံ ဒိသွာဝ“ဒသဗလေန ကထိတကထာ နိပ္ဖန္နာ မညေ”တိ စိန္တေသိ။ သော အာဂန္တွာ သတ္ထု သာသနံ ရာဇဓိတာယ အာရောစေသိ။ ရာဇဓိတာ “တယာ နိမန္တိတံ ဇီဝိတဘတ္တမေဝ မင်္ဂလဘတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ ဂစ္ဆ သတ္ထာရံ ဒသဗလံ နိမန္တေဟီ''တိ။ ရာဇာ တထာ အကာသိ။ သတ္ထာရံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ပဝတ္တယိံသု။ ဒါရကော သဗ္ဗေသံ ဉာတီနံ သန္တတ္တစိတ္တံ နိဗ္ဗာပေန္တော ဇာတောတိ **သီဝလိဒါရကော**တွေဝဿ နာမံ အကံသု။ သော သတ္တ ဝဿာနိ ဂဗ္ဘေ ဝသိတတ္တာ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗကမ္မက္ခမော အဟောသိ။ ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တော သတ္တမေ ဒိဝသေ တေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပံ အကာသိ။ သတ္ထာပိ ဓမ္မပဒေ ဂါထံ အဘာသိ—

“ယောမံ ပလိပထံ ဒုဂ္ဂံ၊ သံသာရံ မောဟမစ္စဂါ။
တိဏ္ဏော ပါရင်္ဂတော ဈာယီ၊ အနေဇော အကထံကထီ။
အနုပါဒါယ နိဗ္ဗုတော၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ”န္တိ [၁]။

အထ နံ ထေရော ဧဝမာဟ ''ကိံ ပန တယာ ဧဝရူပံ ဒုက္ခရာသိံ အနုဘဝိတွာ ပဗ္ဗဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ။ လဘမာနော ပဗ္ဗဇေယျံ ဘန္တေတိ။ သုပ္ပဝါသာ တံ ဒါရကံ ထေရေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ မေ ပုတ္တော ဓမ္မသေနာပတိနာ သဒ္ဓိံ ကထေတီ”တိ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ “မယှံ ပုတ္တော တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကိံ ကထေတိ ဘန္တေ”တိ။ အတ္တနာ အနုဘူတံ ဂဗ္ဘဝါသဒုက္ခံ ကထေတွာ တုမှေဟိ အနုညာတော ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ ဝဒတီတိ။ သာဓု ဘန္တေ ပဗ္ဗာဇေထ နန္တိ။ ထေရော တံ ဝိဟာရံ နေတွာ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေန္တော ''သီဝလိ န တုယှံ အညေန ဩဝါဒေန ကမ္မံ အတ္ထိ၊ တယာ သတ္တ ဝဿာနိ အနုဘူတဒုက္ခမေဝ ပစ္စဝေက္ခာဟီ”တိ။ ဘန္တေ ပဗ္ဗာဇနမေဝ တုမှာကံ ဘာရော၊ ယံ ပန မယာ ကာတုံ သက္ကာ၊ တမဟံ ဇာနိဿာမီတိ။ သော ပဌမကေသဝဋ္ဋိယာ ဩဟာရိတက္ခဏေယေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ၊ ဒုတိယာယ ဩဟာရိတက္ခဏေ သကဒါဂါမိဖလေ၊ တတိယာယ အနာဂါမိဖလေ။ သဗ္ဗေသံယေဝ ပန ကေသာနံ ဩရောပနဉ္စ အရဟတ္တသစ္ဆိ-ကိရိယာ စ အပစ္ဆာ အပုရိမာ အဟောသိ။ တဿ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုသံဃဿ စတ္တာရော ပစ္စယာ ယဒိစ္ဆကံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ ဧတ္ထ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။

၁။ ခု ၁-၇၂-ဓိင္ဒေ။

အပရဘာဂေ သတ္ထာ သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။ ထေရော သတ္ထာရံ အဘိဝါဒေတွာ "ဘန္တေ မယှံ ပုညံ ဝိမံသိဿာမိ၊ ပဉ္စ မေ ဘိက္ခုသတာနိ ဒေထာ"တိ အာဟ။ ဂစ္ဆ သီဝလီတိ။ သော ပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဟိမဝန္တာဘိမုခံ ဂစ္ဆန္တော အဋ္ဌဝိမဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ။ တဿ ပဌမံ ဒိဋ္ဌာ နိဂြောဓေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဒါနံ အဒါသိ။ ဣတိ သော—

နိဂြောဓံ ပဌမံ ပဿိ၊ ဒုတိယံ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတံ။
တတိယံ အစိရဝတိယံ၊ စတုတ္ထံ ဝရသာဂရံ။

ပဉ္စမံ ဟိမဝန္တံ သော၊ ဆဋ္ဌံ ဆဒ္ဒန္တုပါဂမိ[^1]။
သတ္တမံ ဂန္ဓမာဒနံ၊ အဋ္ဌမံ အထ ရေဝတန္တိ။

သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု သတ္တ သတ္တ ဒိဝသာနေဝ ဒါနံ အဒံသု။ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ ပန နာဂဒတ္တဒေဝရာဇာ နာမ သတ္တဒိဝသေသု ဧကဒိဝသံ ခီရပိဏ္ဍပါတံ အဒါသိ၊ ဧကဒိဝသံ သပ္ပိပိဏ္ဍပါတံ အဒါသိ။ ဘိက္ခုသံဃော အာဟ "အာဝုသော ဣမဿ ဒေဝရညော နေဝ ဓေနုယော ဒုယှမာနာ ပညာယန္တိ, န ဒဓိနိမ္မထနံ၊ ကုတော တေ ဒေဝရာဇ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ။ "ဘန္တေ ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ ခီရသလာကဘတ္တဒါနဿေတံ ဖလ"န္တိ ဒေဝရာဇာ အာဟ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ခဒိရဝနိယရေဝတဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရံ အတ္တနော သာသနေ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဝက္ကလိတ္ထေရဝတ္ထု

၂၀၀။ ဒသမေ **သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနန္တိ** သဒ္ဓါယ အဓိမုတ္တာနံ၊ ဗလဝသဒ္ဓါနံ ဘိက္ခူနံ ဝက္ကလိတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အညေသံ ဟိ သဒ္ဓါ ဝဍ္ဎမာနာ ဟောတိ၊ ထေရဿ ပန ဟာပေတဗ္ဗာ ဇာတာ။ တသ္မာ သော သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တော။ **ဝက္ကလီ**တိ ပနဿ နာမံ။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ အတီတေ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ "မယာပိ အနာဂတေ ဧဝရူပေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တနယေနေဝ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ အဟမ္ပိ ဣမိနာ အဓိကာရကမ္မေန တုမှေဟိ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတဘိက္ခု ဝိယ

[^1]: ၁-ဆဒ္ဒန္တမာဂမိ (သီ)

အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တရာယံ ဒိသွာ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သောပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ သတ္ထု ကာလေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ဝက္ကလီတိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဒသဗလံ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတံ သာဝတ္ထိယံ စရန္တံ ဒိသွာ သတ္ထု သရီရသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေန္တော[1] သရီရသမ္ပတ္တိဒဿနေန အတိတ္တော ဒသဗလေန သဒ္ဓိံယေဝ ဝိစရတိ။ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သရီရနိပ္ဖတ္တိံ ဩလောကေန္တောဝ တိဋ္ဌတိ။ ဓမ္မသဘာယံ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ကထေန္တဿ သမ္မုခဋ္ဌာနေ ဌိတော ဓမ္မံ သုဏာတိ။ သော သဒ္ဓံ ပဋိလဘိတွာ “အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တော နိဗဒ္ဓံ ဒသဗလဿ ဒဿနံ[2] န လဘိဿာမီ”တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ဌပေတွာ အာဟာရကရဏဝေလံ အဝသေသကာလေ ယတ္ထ ဌိတေန[3] သက္ကာ ဒသဗလံ ပဿိတုံ၊ တတ္ထ ဌိတော ယောနိသောမနသိကာရံ ပဟာယ ဒသဗလံ ဩလောကေန္တောဝ ဝိဟရတိ။ သတ္ထာ တဿ ဉာဏပရိပါကံ အာဂမေန္တော ဒီဃမ္ပိ အဒ္ဓါနံ တသ္မိံ ရူပဒဿနေနေဝ ဝိစရန္တေ ကိဉ္စိ အဝတွာ “ဣဒါနိဿ ဉာဏံ ပရိပါကဂတံ၊ သက္ကာ ဗောဓေတု”န္တိ ဉတွာ ဧဝမာဟ “ကိံ တေ ဝက္ကလိ ဣမိနာ ပူတိကာယေန ဒိဋ္ဌေန၊ ယော ခေါ ဝက္ကလိ ဓမ္မံ ပဿတိ၊ သော မံ ပဿတိ။ ယော မံ ပဿတိ၊ သော ဓမ္မံ ပဿတိ။ ဓမ္မံ ဟိ ဝက္ကလိ ပဿန္တော မံ ပဿတိ၊ မံ ပဿန္တော ဓမ္မံ ပဿတီ”တိ။

သတ္ထရိ ဧဝံ ဩဝဒန္တေပိ ထေရော ဒသဗလဿ ဒဿနံ ပဟာယ နေဝ အညတ္ထ ဂန္တုံ သက္ကောတိ။ တတော သတ္ထာ “နာယံ ဘိက္ခု သံဝေဂံ အလဘိတွာ ဗုဇ္ဈိဿတီ”တိ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ “အပေဟိ ဝက္ကလီ”တိ ထေရံ ပဏာမေတိ။ ဗုဒ္ဓါ စ နာမ အာဒေယျဝစနာ[4] ဟောန္တိ၊ တသ္မာ ထေရော သတ္ထာရံ ပဋိပ္ဖရိတွာ ဌာတုံ အသက္ကောန္တော တေမာသံ ဒသဗလဿ သမ္မုခေ အာဂန္တုံ အဝိသဟန္တော “ကိံ ဒါနိ သက္ကာ ကာတုံ၊ တထာဂတေနမှိ ပဏာမိတော၊ သမ္မုခီဘာဝံ န လဘာမိ၊ ကိံ မယှံ ဇီဝိတေနာ”တိ ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတေ ပပါတဋ္ဌာနံ အဘိရုဟိ။ သတ္ထာ တဿ ကိလမနဘာဝံ ဉတွာ “အယံ ဘိက္ခု မမ သန္တိကာ အဿာသံ

၁-ဩလောကေတွာ (သီ) ၂-ဒဿနံ (က) ၃-ဌိတော (က) ၄-အဒ္ဓေယျဝစနာ (က)

အလာဘေန္တော မင္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယံ နာသေယျာ”တိ အတ္ထာနံ ဒဿေတုံ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ အထဿ သတ္ထု ဝိဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧဝ မဟန္တံ သောကသလ္လံ ပတိနံ။ သတ္ထာ သုက္ခတဋ္ဌာကေ ဩဿံ အာဟရန္တော ဝိယ ဝက္ကလိတ္ထေရဿ ဗလဝပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပါဒေတုံ ဓမ္မပဒေ ဇမံ ဂါထ-မာဟ—

“ပါမောဇ္ဇဗဟုလော ဘိက္ခု၊ ပသန္နော ဗုဒ္ဓသာသနေ။
အဓိဂစ္ဆေ ပဒံ သန္တံ၊ သင်္ခါရူပသမံ သုခ”န္တိ[၁]။

ဝက္ကလိတ္ထေရဿ စ “ဧဟိ ဝက္ကလီ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ ထေရော “ဒသဗလော မေ ဒိဋ္ဌော၊ ဧဟီတိ အဝှါယနမ္ပိ[၂] လဒ္ဓ”န္တိ ဗလဝပီတိံ ဥပ္ပါဒေတွာ “ကုတော ဂစ္ဆာမီ”တိ အတ္တနော ဂမနဘာဝံ[၃] အဇာနိတွာဝ ဒသဗလဿ သမ္မုခေ အာကာသေ ပက္ခန္ဒိတွာ ပဌမပါဒေန ပဗ္ဗတေ ဌိတောယေဝ သတ္ထာရာ ဝုတ္တဂါထံ အာဝဇ္ဇေန္တော အာကာသေယေဝ ပီတိံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ တထာဂတံ ဝန္ဒမာနော ဩတရိ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၄-ဧတဒဂ္ဂဝဂ္ဂ ၃-တတိယဝဂ္ဂ

၂၀၉။ တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သိက္ခာကာမာန**န္တိ တိဿော သိက္ခာ ကာမယမာနာနံ သမ္ပိယာယိတွာ သိက္ခန္တာနန္တိ အတ္ထော။ **ရာဟုလော**တိ အတ္တနော ပုတ္တံ ရာဟုလတ္ထေရံ ဒဿေတိ။ ထေရော ကိရ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပါတောဝ ဥဋ္ဌဟန္တော ဟတ္ထပူရံ ဝါလိကံ ဥက္ခိပိတွာ “အဟော ဝတာဟံ အဇ္ဇ ဒသဗလဿ စေဝ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနဉ္စ သန္တိကာ[၄] ဧတ္တကံ ဩဝါဒဉ္စေဝ အနုသာသနိဉ္စ လဘေယျ”န္တိ ပတ္ထေတိ။ တသ္မာ သိက္ခာကာမာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတောတိ။

၂၁၀။ ဒုတိယေ **သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာန**န္တိ သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတာနံ။ **ရဋ္ဌပါလော**တိ ရဋ္ဌံ ပါလေတုံ သမတ္ထော၊ ဘိန္နံ ဝါ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ သမတ္ထေ ကုလေ

၁-ခု ၁-၆၀-ဝိဇ္ဇေ ဓမ္မပဒ။ ၂-အဝှါနမ္ပိ (သီ၊ သျာ) ၃-ပတနဘာဝံ (သီ) ၄-သန္တိကေ (က)

ဇာတောတိပိ ရဋ္ဌပါလောတိ သင်္ခံ ဂတော။ သော ဟိ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ စုဒ္ဒသဘတ္တစ္ဆေဒေ[1] ကတွာ မာတာပိတရော ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတော။ တသ္မာ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

ရာဟုလ-ရဋ္ဌပါလတ္ထေရဝတ္ထု

ဣမေသံ ပန ဥဘိန္နမ္ပိ ထေရာနံ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ— ဧတေ ကိရ ဒွေပိ အတီတေ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေသံ ဒဟရကာလေ နာမံ ဝါ ဂေါတ္တံ ဝါ န ကထိယတိ။ ဝယပ္ပတ္တာ ပန ဃရာဝါသေ ပတိဋ္ဌာယ အတ္တနော အတ္တနော ပိတု အစ္စယေန ဥဘောပိ အတ္တနော အတ္တနော ရတနကောဋ္ဌာ-ဂါရကမ္မိကေ ပက္ကောသာပေတွာ အပရိမာဏံ ဓနံ ဒိသွာ "ဣမံ ဧတ္တကံ ဓနရာသိံ အယျကပယျကာဒယော[2] အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ နာသက္ခိံသု၊ အမှေဟိ ဒါနိ ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ဣမံ ဓနံ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ တေ ဥဘောပိ ဇနာ စတူသု ဌာနေသု[3] ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ မဟာဒါနံ ဒါတုံ အာရဒ္ဓါ။ ဧကော အတ္တနော ဒါနဂ္ဂေ အာဂတာဂတဇနံ ပုစ္ဆိတွာ ယာဂု-ခဇ္ဇကာဒီသု ယဿ ယံ ပဋိဘာတိ၊ တဿ တံ အဒါသိ၊ တဿ တေနေဝ ကာရဏေန အာဂတပါကောတိ[4] နာမံ ဇာတံ။ ဣတရော အပုစ္ဆိတွာဝ ဂဟိတဂဟိတဘာဇနံ ပူရေတွာ ပူရေတွာ ဒေတိ၊ တဿပိ တေနေဝ ကာရဏေန အနဂ္ဂပါကောတိ[5] နာမံ ဇာတံ၊ အပ္ပမာဏပါကောတိ အတ္ထော။

တေ ဥဘောပိ ဧကဒိဝသံ ပါတောဝ မုခဓောဝနတ္ထံ ဗဟိဂါမံ အဂမံသု။ တသ္မိံ သမယေ ဟိမဝန္တတော ဒွေ မဟိဒ္ဓိကာ တာပသာ ဘိက္ခာ-စာရတ္ထာယ အာကာသေန အာဂန္တွာ တေသံ သဟာယကာနံ အဝိဒူရေ ဩတရိတွာ "မာ နော[6] ဧတေ ပဿိံသူ"တိ ဧကပဿေ အဋ္ဌံသု။ တေ ဥဘောပိ ဇနာ တေသံ လာဗုဘာဇနာဒိပရိက္ခာရံ သံဝိဓာယ အန္တောဂါမံ သန္ဓာယ ဘိက္ခာယ ဂတာနံ[7] သန္တိကံ အာဂမ္မ ဝန္ဒိံသု။ အထ နေ တာပသာ "ကာယ ဝေလာယ အာဂတတ္ထ မဟာပုညာ"တိ အာဟံသု။ တေ "အဓုနာဝ ဘန္တေ"တိ

၁-စုဒ္ဒသဘတ္တစ္ဆေဒံ (က) ၂-အယျကပေယျကာဒယော (သျာ) ၃-ဌါနေသု (သီ)
၄-အာဂတယာစကောတိ (သီ)၊ အာဂတဝါစကောတိ (သျာ)
၅-အနာဂတဝါစကောတိ (သျာ)၊ အနဂ္ဂတပါကောတိ (က)
၆-ဩတရိယမာနာ (က) ၇-သန္ဓာယ ပယာတာနံ (သီ)၊ သန္ဓာယ သနုပယာတာနံ (သျာ)

ဝတွာ တေသံ ဟတ္ထတော လာဗုဘာဇနံ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဂေဟံ နေတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခာဂဟဏတ္ထံ ပဋိညံ ဂဏှိံသု။

တေသု ဧကော တာပသော သပရိဠာဟကာယဓာတုကော ဟောတိ၊ သော အတ္တနော အာနုဘာဝေန မဟာသမုဒ္ဒဥဒကံ ဒွေဓာ ကတွာ ပထဝိန္ဓရနာဂရာဇဿ ဘဝနံ ဂန္တွာ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒတိ။ သော ဥတုသပ္ပါယံ ဂဟေတွာ ပစ္စာဂန္တွာ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကဿ ဂေဟေ ဘတ္တာနုမောဒနံ ကရောန္တော "ပထဝိန္ဓရနာဂဘဝနံ ဝိယ ဟောတူ"တိ ဝဒတိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ ဥပဋ္ဌာကော ပုစ္ဆိ "ဘန္တေ တုမှေ အနုမောဒနံ ကရောန္တာ 'ပထဝိန္ဓရနာဂဘဝနံ ဝိယ ဟောတူ'တိ ဝဒထ၊ မယမဿ အတ္ထံ န ဇာနာမ၊ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဣဒံ ဘန္တေ"တိ။ အာမ ကုဋုမ္ဗိယ အဟံ "တုမှာကံ သမ္ပတ္တိ ပထဝိန္ဓရနာဂရာဇသမ္ပတ္တိသဒိသာ ဟောတူ"တိ ဝဒါမီတိ။ ကုဋုမ္ဗိကော တတော ပဋ္ဌာယ ပထဝိန္ဓရနာဂရာဇဘဝနေ စိတ္တံ ဌပေသိ။

ဣတရော တာပသော တာဝတိံသဘဝနံ ဂန္တွာ သုညေ သေရိသကဝိမာနေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကရောတိ။ သော အာဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆန္တော စ သက္ကဿ ဒေဝရာဇဿ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကဿ အနုမောဒနံ ကရောန္တော "သက္ကဝိမာနံ ဝိယ ဟောတူ"တိ ဝဒတိ။ အထ နံ သောပိ ကုဋုမ္ဗိယော ဣတရော သဟာယကော တံ တာပသံ ဝိယ ပုစ္ဆိ။ သော တဿ ဝစနံ သုတွာ သက္ကဘဝနေ စိတ္တံ ဌပေသိ။ တေ ဥဘောပိ ပတ္ထိတဋ္ဌာနေသုယေဝ နိဗ္ဗတ္တာ။

ပထဝိန္ဓရဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တော ပထဝိန္ဓရနာဂရာဇာ နာမ ဇာတော။ သော နိဗ္ဗတ္တက္ခဏေ အတ္တနော အတ္တဘာဝံ ဒိသွာ "အမနာပဿ ဝတ မေ ဌာနဿ ကုလုပကတာပသော ဝဏ္ဏံ ကထေသိ၊ ဥရေန ပရိသက္ကိတွာ ဝိစရဏဋ္ဌာနမေတံ၊ နူန သော အညံ ဌာနံ န ဇာနာတီ"တိ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသိ။ အထဿ တံခဏေယေဝ အလင်္ကတပဋိယတ္တာနိ နာဂနာဋကာနိ သဗ္ဗဒိသာသု တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှိံသု။ သော တသ္မိံယေဝ ခဏေ တံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ မာဏဝကဝဏ္ဏီ အဟောသိ။ အနွဒ္ဓမာသဉ္စ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော သက္ကဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ တသ္မာ သောပိ ဝိရူပက္ခေန နာဂရညာ သဒ္ဓိံ သက္ကဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂတော။ သက္ကော တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိ။ အထ နံ သမီပေ အာဂန္တွာ ဌိတကာလေ "ကဟံ နိဗ္ဗတ္တောသိ သမ္မာ"တိ ပုစ္ဆိ။ မာ ကထေသိ မဟာရာဇ၊ ဥရေန ပရိသက္ကနဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တောမှိ၊ တုမှေ ပန ကလျာဏမိတ္တံ လဘိတ္ထာတိ။ သမ္မ တွံ "အဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တောမှီ"တိ မာ

ဝိတက္ကယိ[၁]၊ ပဒုမုတ္တရဒသဗလော လောကေ နိဗ္ဗုတ္တေ၊ တဿ အဓိကာရ-ကမ္မံ ကတွာ ဠုမ်ယေဝ ဌာနံ ပတ္ထေဟိ၊ ဥဘော သုခံ ဝသိဿာမာတိ။ သော "ဧဝံ ဒေဝ ကရိဿာမီ"တိ ဂန္တွာ ပဒုမုတ္တရဒသဗလံ နိမန္တေတွာ အတ္တနော နာဂဘာဝနေ နာဂပရိသာယ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗရတ္တိံ သက္ကာရသမ္မာနံ သန္တေသိ။

သတ္ထာ ပုနဒိဝသေ ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကံ သုမနတ္ထေရံ အာမန္တေသိ "သုမန အဇ္ဇ တထာဂတော ဒူရံ ဘိက္ခာစာရံ ဂမိဿတိ၊ မာ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တု၊ တေပိဋကာ ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တာ ဆဠဘိညာဝ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ။ ထေရော သတ္ထု ဝစနံ သုတွာ သဗ္ဗေသံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ သတသဟဿာ ဘိက္ခူ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိံသု။ ပထဝိန္ဓရော နာဂပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဒသဗလဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ အာဂတော သတ္ထာရံ ပရိဝါရေတွာ သမုဒ္ဒမတ္ထကေ[၂] မဏိဝဏ္ဏာ ဦမိယော မဒ္ဒမာနံ ဘိက္ခုသံဃံ ဩလောကေတွာ အာဒိတော သတ္ထာရံ, ပရိယောသာနေ သံဃနဝကံ တထာဂတဿ ပုတ္တံ ဥပရေဝတသာမဏေရံ နာမ ဩလောကေန္တော "အနစ္ဆရိယော သေသသာဝ-ကာနံ ဝေရူပေါ ဇုဒ္ဓါနုဘာဝေါ၊ ဇုမဿ ပန တရုဏဗာလဒါရကဿ[၃] ဝေရူပေါ ဇုဒ္ဓါနုဘာဝေါ အတိဝိယ အစ္ဆရိယော"တိ ပီတိပါမောဇ္ဇံ ဥပ္ပါဒေသိ။

အထဿ ဘာဝနေ ဒသဗလေ နိသိန္နေ သေသဘိက္ခူသု ကောဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယ နိသီဒန္တေသု သတ္ထု သမ္မုခဋ္ဌာနေယေဝ ဥပရေဝတသာမဏေရဿ အာသနံ ပါပုဏိ။ နာဂရာဇာ ယာဂုံ ဒေန္တောပိ ခဇ္ဇကံ ဒေန္တောပိ သကိံ ဒသဗလံ ဩလောကေတိ၊ သကိံ ဥပရေဝတသာမဏေရံ။ တဿ ကိရ သရီရေ သတ္ထု သရီရေ ဝိယ ဒွတ္တိံသ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ပညာယန္တိ။ တတော နာဂရာဇာ "အယံ သာမဏေရော ဗုဒ္ဓါနံ သဒိသော ပညာယတိ၊ ကိံ နု ခေါ ဟောတီ"တိ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ အညတရံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆိ "အယံ ဘန္တေ သာမဏေရော ဒသဗလဿ ကိံ ဟောတီ"တိ။ ပုတ္တော မဟာရာဇာတိ။ သော စိန္တေသိ "မဟာ ဝတာယံ ဘိက္ခု၊ ဝေရူပဿ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တဿ[၄] တထာဂတဿ ပုတ္တဘာဝံ လဘိ။ သရီရမ္ပိဿ ဧကဒေသေန ဗုဒ္ဓါနံ သရီရသဒိသံ ပညာယတိ၊ မယာပိ အနာဂတေ ဝေရူပေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ "ဘန္တေ အဟံ ဇုမဿ အဓိကာရကမ္မဿာနုဘာဝေန အယံ ဥပရေဝတော ဝိယ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တော ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။

၁-ဝိတက္ကာဟိ (က)
၂-သမုဒ္ဒမတ္ထကေန (သီ)
၃-တရုဏသလိတဒါရကဿ (သီ)
၄-ဧဝံ ရူပဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တဿ (သီ)

သတ္ထာ အနန္တရာယံ ဒိသွာ “အနာဂတေ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တော ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

ပထဝိန္ဒရောပိ ပုန အဒ္ဓမာသေ သမ္ပတ္တေ ဝိရူပက္ခေန သဒ္ဓိံ သက္ကဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂတော။ အထ နံ သမိပေ ဌိတံ သက္ကော ပုစ္ဆိ “ပဏ္ဍိတော တေ သမ္မ အယံ ဒေဝလောကော”တိ။ န ပဏ္ဍိတော မဟာရာဇာတိ။ ကိံ ဒေါသံ အဒ္ဒသာတိ။ ဒေါသော နတ္ထိ မဟာရာဇ၊ အဟံ ပန ဒသဗလဿ ပုတ္တံ ဥပရေဝတသာမဏေရံ ပဿိံ။ တဿ မေ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ အညတ္ထ စိတ္တံ န နမိ၊ သွာဟံ “အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ ဧဝရူပေါ ပုတ္တော ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိံ။ တွမ္ပိ မဟာရာဇ ဧကံ ပတ္ထနံ ကရောဟိ၊ တေ မယံ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ န ဝိနာ ဘဝိဿာမာတိ။ သက္ကော တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဧကံ မဟာနုဘာဝံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ “ကတရကုလာ နု ခေါ နိက္ခမိတွာ အယံ ကုလပုတ္တော ပဗ္ဗဇိတော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “အယံ ဘိန္နံ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ သမတ္ထဿ ကုလဿ ပုတ္တော ဟုတွာ စုဒ္ဒသ ဘတ္တစ္ဆေဒေ ကတွာ မာတာပိတရော ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတော”တိ အညာသိ။ ဉတွာ စ ပန အဇာနန္တော ဝိယ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိတွာ သတ္တာဟံ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ “ဘန္တေ အဟံ ဣမဿ ကလျာဏကမ္မဿ နိဿန္ဒေန တုမှာကံ သာသနေ အယံ ကုလပုတ္တော ဝိယ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ အနန္တရာယံ ဒိသွာ “တွံ မဟာရာဇ အနာဂတေ ဂေါတမဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။ သက္ကောပိ အတ္တနော ဒေဝပုရမေဝ ဂတော။

တေ ဥဘောပိ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တာ အနေကသဟဿကပ္ပေ အတိက္ကမိံသု။ ဣတော ပန ဒွါနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဖုဿော နာမ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥဒပါဒိ။ တဿ ပိတာ မဟိန္ဒော နာမ ရာဇာ အဟောသိ၊ ဝေမာတိကာ တယော ကနိဋ္ဌဘာတရော။ ရာဇာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ “မယှံယေဝ ဗုဒ္ဓေါ မယှံ ဓမ္မော မယှံ သံဃော”တိ မမာယန္တော သယမေဝ ဒသဗလံ နိဗဒ္ဓံ ဘောဇနံ ဘောဇေတိ။

အထဿ ဧကဒိဝသံ ပစ္စန္တော ကုပိတော။ သော ပုတ္တေ အာမန္တေသိ “တာတာ ပစ္စန္တော ကုပိတော၊ တုမှေဟိ ဝါ မယာ ဝါ ဂန္တဗ္ဗံ။ ယဒိ အဟံ ဂစ္ဆာမိ၊ တုမှေဟိ ဣမိနာ နိယာမေန ဒသဗလော ပရိစရိတဗ္ဗော”တိ။ တေ တယောပိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ အာဟံသု “တာတ တုမှာကံ ဂမနကိစ္စံ နတ္ထိ၊

မယံ စောရေ ဝိဓမိဿာမာ”တိ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ စောရေ ဝိဓမိတွာ ဝိဇိတသင်္ဂါမာ ဟုတွာ နိဝတ္တိံသု။ တေ အန္တရာမဂ္ဂေ ပါဒမူလိကေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တယိံသု “တာတာ အမှာကံ ဂတက္ခဏေယေဝ ပိတာ ဝရံ ဒဿတိ၊ ကတရံ ဝရံ ဂဏှာမာ”တိ။ အယျာ တုမှာကံ ပိတု အစ္စယေန ဒုလ္လဘံ နာမ နတ္ထိ၊ တုမှာကံ ပန ဇေဋ္ဌဘာတိကံ ဖုဿဗုဒ္ဓံ ပဋိဇဂ္ဂနဝရံ ဂဏှထာ”တိ အာဟံသု။ တေ “ကလျာဏံ တုမှေဟိ ဝုတ္တ”န္တိ သဗ္ဗေပိ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ ဂန္တွာ ပိတရံ အဒ္ဒသံသု။ တဒါ ပိတာ တေသံ ပသီဒိတွာ ဝရံ အဒါသိ။ တေ “တေမာသံ တထာဂတံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမာ”တိ ဝရံ ယာစိံသု။ ရာဇာ “အယံ ဒါတုံ န သက္ကာ၊ အညံ ဝရံ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ တာတ အမှာကံ အညေန ဝရေန ကိစ္စံ နတ္ထိ၊ သစေ တုမှေ ဒါတုကာမာ၊ တံယေဝ နော ဝရံ ဒေထာတိ။ ရာဇာ တေသု ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တေသု အတ္တနာ ပဋိညာတတ္တာ “န သက္ကာ န ဒါတု”န္တိ စိန္တေတွာ အာဟ “တာတာ အဟံ တုမှာကံ ဝရံ ဒေမိ၊ အပိစ ခေါ ပန ဗုဒ္ဓါ နာမ ဒုရာသဒါ ဟောန္တိ သီဟာ ဝိယ ဧကစရာ၊ ဒသဗလံ ပဋိဇဂ္ဂန္တာ အပ္ပမတ္တာ ဘဝေယျာထာ”တိ။

တေ စိန္တယိံသု “အမှေဟိ တထာဂတံ ပဋိဇဂ္ဂန္တေဟိ အနုစ္ဆဝိကံ ကတွာ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ သဗ္ဗေပိ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ ဒသသီလာနိ သမာဒါယ နိရာမဂန္ဓာ ဟုတွာ သတ္ထု ဒါနဂ္ဂပရိဝဟနကေ တယော ပုရိသေ ဌပယိံသု။ တေသု ဧကော ဓနဓညုပ္ပါဒကော အဟောသိ၊ ဧကော မာပကော၊ ဧကော ဒါနသံဝိဓာယကော။ တေသု ဓနဓညုပ္ပါဒကော[၁] ပစ္စုပ္ပန္နေ ဗိမ္ဗိသာရော မဟာရာဇာ ဇာတော၊ မာပကော ဝိသာခေါ ဥပါသကော, ဒါနသံဝိဓာယကော ရဋ္ဌပါလတ္ထေရောတိ။ သော တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝပုရေ နိဗ္ဗတ္တော။ အယံ ပန ရာဟုလတ္ထေရော နာမ ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ ကိကိဿ ကာသိရညော ဇေဋ္ဌပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ပထဝိန္ဓရကုမာရောတိဿ နာမံ အကံသု။ တဿ သတ္တ ဘဂိနိယော အဟေသုံ။ တာ ဒသဗလဿ သတ္တ ပရိဝေဏာနိ ကာရယိံသု။ ပထဝိန္ဓရော ဩပရဇ္ဇံ လဘိ။ သော တာ ဘဂိနိယော အာဟ “တုမှေဟိ ကာရိတပရိဝေဏေသု မယှမ္ပိ ဧကံ ဒေထာ”တိ။ ဘာတိက တုမှေ ဥပရာဇဋ္ဌာနေ ဌိတာ၊ တုမှေဟိ နာမ အမှာကံ ဒါတဗ္ဗံ၊ တုမှေ အညံ ပရိဝေဏံ ကရောထာတိ။ သော တာသံ ဝစနံ သုတွာ ပဉ္စ ဝိဟာရသတာနိ ကာရေသိ။ ပဉ္စ ပရိဝေဏသတာနီတိပိ ဝဒန္တိ။ သော တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ပထဝိန္ဓရကုမာရော အမှာကံ

၁-တေသံ ဥပ္ပါဒကော (သီ)

ဗောဓိသတ္တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ တဿ သဟာယကော ကုရုရဋ္ဌေ ထုလ္လကောဋ္ဌိတနိဂမေ ရဋ္ဌပါလသေဋ္ဌိဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။

အထ အမှာကံ ဒသဗလော အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန[1] ကပိလဝတ္ထုံ အာဂန္တွာ ရာဟုလကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ ပါဠိယံ[2] အာဂတမေဝ။ ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတဿ ပနဿ သတ္ထာ အဘိဏှံ ဩဝါဒဝသေန ရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ အဘာသိ။ ရာဟုလောပိ ပါတောဝ ဝုဋ္ဌာယ ဟတ္ထေန ဝါလုကံ ဥက္ခိပိတွာ “ဒသဗလဿ စေဝ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနဉ္စ သန္တိကာ အဇ္ဇ ဧတ္တကံ ဩဝါဒံ လဘေယျ”န္တိ ဝဒတိ။ ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ ကထာ ဥဒပါဒိ “ဩဝါဒက္ခမော ဝတ ရာဟုလသာမဏေရော ပိတု အနုစ္ဆဝိကော ပုတ္တော”တိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခူနံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ “မယိ ဂတေ ဧကာ ဓမ္မဒေသနာ စ ဝဍ္ဎိဿတိ၊ ရာဟုလဿ စ ဂုဏော ပါကဋော ဘဝိဿတီ”တိ ဂန္တွာ ဓမ္မသဘာယံ ဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ။ ရာဟုလသာမဏေရဿ ဩဝါဒက္ခမဘာဝံ ကထေမ ဘဂဝါတိ။ သတ္ထာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဌတွာ ရာဟုလဿ ဂုဏာဒီပနတ္ထံ မိဂဇာတကံ အာဟရိတွာ ကထေသိ—

“မိဂံ တိပလ္လတ္ထမနေကမာယံ၊
အဋ္ဌက္ခုရံ အဍ္ဎရတ္တာ ပပါယိံ။
ဧကေန သောတေန ဆမာ’ဿသန္တော၊
ဆဟိ ကလာဟိတိဘောတိ ဘာဂိနေယျော”တိ[3]။

အထဿ သတ္တဝဿိကသာမဏေရကာလေ “မာ ဟေဝ ခေါ ရာဟုလ ဒဟရဘာဝေန ကီဠနတ္ထာယပိ သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသေယျာ”တိ အမ္ဗလဋ္ဌိယရာဟုလောဝါဒံ[4] ဒေသေသိ။ အဋ္ဌာရသဝဿိကသာမဏေရကာလေ တထာဂတဿ ပစ္ဆတော ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တဿ သတ္ထု စေဝ အတ္တနော စ ရူပသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ဂေဟသိတံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေန္တဿ “ယံကိဉ္စိ ရာဟုလ ရူပ”န္တိ အာဒိနာ နယေန မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တန္တံ[5] ကထေသိ။ သံယုတ္တကေ[6] ပန ရာဟုလောဝါဒေါပိ အင်္ဂုတ္တရေ[7] ရာဟုလောဝါဒေါပိ ထေရဿ ဝိပဿနာစာရောယေဝ။ အထဿ သတ္ထာ ဉာဏပရိပါကံ ဉတွာ အဝဿိကဘိက္ခုကာလေ အန္ဓဝနေ နိသိန္နော စူဠရာဟုလောဝါဒံ[8] ကထေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ရာဟုလတ္ထေရော ကောဋိသတသဟဿဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ၊

၁-အနုက္ကမေန (သီ) ၂-ဝိ ၃-၁၁၅-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ခု ၅-၅-ပိဋ္ဌေ ဇာတကေ။ ၄-မ ၂-၇၇-ပိဋ္ဌေ။
၅-မ ၂-၈၄-ပိဋ္ဌေ။ ၆-သံ ၂-၃၂၄-ပိဋ္ဌေ။ ၇-အံ ၁-၄၈၃-ပိဋ္ဌေ။ ၈-မ ၃-၃၂၄-ပိဋ္ဌေ။

သောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိဒေဝတာနံ ဂဏနာ နတ္ထိ။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ အရိယသံဃမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ ဣမသ္မိံ သာသနေ သိက္ခာကာမာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

သတ္ထုရိ ပန ကုရုရဋ္ဌေ စာရိကာယ နိက္ခမိတွာ ထုလ္လကောဋ္ဌိတံ အနုပ္ပတ္တေ ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတွာ ဒသဗလံ ဥပသင်္ကမိတွာ သတ္ထု အာဏတ္တိယာ အညတရဿ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သေဋ္ဌိဂဟပတိ ဘိက္ခူ အတ္တနော နိဝေသနဒွါရေန ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ "ကိံ တုမှာကံ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ကမ္မံ၊ ဧကော ပုတ္တကော အဟောသိ၊ တံ ဂဟေတွာ ဂတတ္ထ၊ ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿထာ"တိ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ။ သတ္ထာ အဒ္ဓမာသံ ထုလ္လကောဋ္ဌိတေ ဝသိတွာ ပုန သာဝတ္ထိမေဝ အဂမာသိ။ တတ္ထာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ယောနိသော မနသိကရောန္တော ကမ္မံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သော သတ္ထာရံ အနုဇာနာပေတွာ မာတာပိတရော ဒဿနတ္ထံ ထုလ္လကောဋ္ဌိတံ ဂန္တွာ တတ္ထ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ပိတု နိဝေသနေ အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ လဘိတွာ တံ အမတံ ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ပိတရာ နိမန္တိတော အဓိဝါသေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ပိတု နိဝေသနေ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တေ ဣတ္ထိဇနေ အသုဘသညံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဌိတကောဝ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဇိယာ မုတ္တော ဝိယ နာရာစော အာကာသံ ဥပ္ပတိတွာ ကောရဗျရညော မိဂစိရံ[၁] ဂန္တွာ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိသိန္နော ဒဿနတ္ထာယ အာဂတဿ ရညော စတုပါရိဇုညပဋိမဏ္ဍိတံ ဓမ္မံ[၂] ဒေသေတွာ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ပုန သတ္ထု သန္တိကံယေဝ အာဂတော။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ ဣမသ္မိံ သာသနေ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ ကုလပုတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရဝတ္ထု

၂၁၁။ တတိယေ **ပဌမံ သလာကံ ဂဏှန္တာနန္တိ** သဗ္ဗပဌမံ သလာကဂါဟကာနံ ဘိက္ခူနံ ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သော ကိရ ထေရော မဟာသုဘဒ္ဒါယ နိမန္တိတဒိဝသေ တထာဂတေ ဥဂ္ဂနဂရံ ဂစ္ဆန္တေ "အဇ္ဇ သတ္ထာ ဒူရံ ဘိက္ခာစာရံ ဂမိဿတိ၊ ပုထုဇ္ဇနာ သလာကံ မာ ဂဏှန္တု၊

၁-ကောရဗျရညော မိဂါဇိနံ (က)   ၂-မ ၂-၂၅၄-ပိဋ္ဌေ။

ပဉ္စသတာ ခီဏာသဝါဝ ဂဏှန္တု”တိ ဝုတ္တေ ပဌမမေဝ သီဟနာဒံ နဒိတွာ သလာကံ ဂဏှိ။ စူဠသုဘဒ္ဒါယ နိမန္တိတဒိဝသေ တထာဂတေ သာကေတံ ဂစ္ဆန္တေပိ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ အန္တရေ ပဌမမေဝ သလာကံ ဂဏှိ၊ သုနာပရန္တဇနပဒံ ဂစ္ဆန္တေပိ။ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ထေရော ပဌမံ သလာကံ ဂဏှန္တာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ **ကုဏ္ဍဓာနော**တိ ပနဿ နာမံ။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပဌမံ သလာကံ ဂဏှန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ ဗုဒ္ဓါနံ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ သတ္ထာရာ အနန္တရာယံ ဒိသွာ ဗျာကတော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တော ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဘုမ္မဋ္ဌကဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဒီဃာယုကဗုဒ္ဓါနဉ္စ နာမ န အနွဍ္ဎမာသိကော ဥပေါသထော ဟောတိ။ ဝိပဿီဒသဗလဿ ဟိ ဆဗ္ဗဿန္တရေ ဆဗ္ဗဿန္တရေ ဥပေါသထော အဟောသိ၊ ကဿပဒသဗလော ပန ဆဋ္ဌေ ဆဋ္ဌေ မာသေ ပါတိမောက္ခံ ဩသာရေသိ။ တဿ ပါတိမောက္ခံ ဩသာရဏကာလေ ဒိသာဝါသိကာ ဒွေ သဟာယကာ ဘိက္ခူ “ဥပေါသထံ ကရိဿာမာ”တိ ဂစ္ဆန္တိ။ အယံ ဘုမ္မဒေဝတာ စိန္တေသိ “ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဘိက္ခူနံ မေတ္တိ အတိဝိယ ဒဠှာ၊ ကိံ နု ခေါ ဘေဒကေ သတိ ဘိဇ္ဇေယျ, န ဘိဇ္ဇေယျာ”တိ တေသံ ဩကာသံ ဩလောကယမာနာ တေသံ အဝိဒူရေနေဝ ဂစ္ဆတိ။

အထေကော ထေရော ဧကဿ ဟတ္ထေ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ သရီရဝဠဉ္ဇနတ္ထံ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဓောတဟတ္ထပါဒေါ ဟုတွာ ဂုမ္ဗသဘာဂတော နိက္ခမတိ။ ဘုမ္မဒေဝတာ တဿ ထေရဿ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော ဥတ္တမရူပါ ဣတ္ထီ ဟုတွာ ကေသေ ဝိဓုနိတွာ သံဝိဓာယ ဗန္ဓန္တီ ဝိယ ပိဋ္ဌိတော ပံသုံ ပုဉ္ဆမာနာ ဝိယ သာဋကံ သံဝိဓာယ နိဝါသယမာနာ ဝိယ စ ဟုတွာ ထေရဿ ပဒါနုပဒိကာ ဟုတွာ ဂုမ္ဗတော နိက္ခန္တာ။ ဧကမန္တေ ဌိတော သဟာယကတ္ထေရော ဣမံ ကာရဏံ ဒိသွာ ဒေါမနဿဇာတော “နဋ္ဌော ဒါနိ မေ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဒီဃရတ္တာနုဂတော သိနေဟော။ သစာဟံ ဧဝံဝိဓဘာဝံ[၁] ဇာနေယျံ၊ ဧတ္တကံ အဒ္ဓါနံ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသံ န ကရေယျ”န္တိ စိန္တေတွာ အာဂစ္ဆန္တဿေဝဿ “ဟန္ဒါဝုသော တုယှံ ပတ္တစီဝရံ၊ တာဒိသေန ပါပေန သဟာယေန သဒ္ဓိံ ဧကမဂ္ဂံ န ဂစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ တံ ကထံ သုတွာ

၁-ဧဝံ ဌိတဘာဝံ (က)

တဿ လဒ္ဓဘိက္ခုနော ဟဒယံ တိခိဏသတ္တိံ ဂဟေတွာ ဝိဒ္ဓံ ဝိယ အဟောသိ။ တတော နံ အာဟ “အာဝုသော ကိံ နာမေတံ ဝဒသိ၊ အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဒုက္ကဋမတ္တမ္ပိ အာပတ္တိံ န ဇာနာမိ။ တွံ ပန မံ အဇ္ဇ ‘ပါပေါ’တိ ဝဒသိ၊ ကိံ တေ ဒိဋ္ဌ”န္တိ။ ကိံ အညေန ဒိဋ္ဌေန၊ ကိံ တွံ ဧဝံဝိဓေန အလင်္ကတပဋိယတ္တေန မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဧကဋ္ဌာနေ ဟုတွာ နိက္ခန္တောတိ။ နတ္ထေတံ အာဝုသော မယှံ၊ နာဟံ ဧဝရူပံ မာတုဂါမံ ပဿာမီတိ။ တဿ ယာဝတတိယံ ကထေန္တဿာပိ ဣတရော ထေရော ကထံ အသဒ္ဒဟိတွာ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌကာရဏံယေဝ အတ္ထံ ဂဟေတွာ[1] တေန သဒ္ဓိံ ဧကမဂ္ဂေန အဂန္တွာ အညေန မဂ္ဂေန သတ္ထု သန္တိကံ ဂတော။ ဣတရောပိ အညေန မဂ္ဂေန သတ္ထု သန္တိကံယေဝ ဂတော။

တတော ဘိက္ခုသံဃဿ ဥပေါသထာဂါရံ ပဝိသနဝေလာယ သော ဘိက္ခု တံ ဘိက္ခုံ ဥပေါသထဂ္ဂေ သဉ္ဇာနိတွာ “ဣမသ္မိံ ဥပေါသထဂ္ဂေ ဧဝရူပေါ နာမ ပါပဘိက္ခု အတ္ထိ၊ နာဟံ တေန သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ ကရိဿာမီ”တိ နိက္ခမိတွာ ဗဟိ အဋ္ဌာသိ။ ဘုမ္မဒေဝတာ “ဘာရိယံ မယာ ကမ္မံ ကတ”န္တိ မဟလ္လက-ဥပါသကဝဏ္ဏေန တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကသ္မာ ဘန္တေ အယျော ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဌိတော”တိ အာဟ။ ဥပါသက ဣမံ ဥပေါသထဂ္ဂံ ဧကော ပါပဘိက္ခု ပဝိဋ္ဌော၊ အဟံ တေန သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ န ကရောမီတိ ဝတွာ နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဌိတောမှီတိ။ ဘန္တေ မာ ဧဝံ ဂဏှထ၊ ပရိသုဒ္ဓသီလော ဧသ ဘိက္ခု။ တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌမာတုဂါမော နာမ အဟံ၊ မယာ တုမှာကံ ဝီမံသနတ္ထာယ “ဒဠှာ နု ခေါ ဣမေသံ ထေရာနံ မေတ္တိ, နော ဒဠှာ”တိ လဇ္ဇိအလဇ္ဇိဘာဝံ ဩလောကေန္တေန တံ ကမ္မံ ကတန္တိ။ ကော ပန တွံ သပ္ပုရိသာတိ။ အဟံ ဧကော ဘုမ္မဒေဝတာ ဘန္တေတိ။ ဒေဝပုတ္တော ကထေန္တောဝ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝေန ဌတွာ ထေရဿ ပါဒေသု ပတိတွာ “မယှံ ဘန္တေ ခမထ၊ ဧတံ ဒေါသံ ထေရော န ဇာနာတိ၊ ဥပေါသထံ ကရောထာ”တိ ထေရံ ယာစိတွာ ဥပေါသထဂ္ဂံ ပဝေသေသိ။ သော ထေရော ဥပေါသထံ တာဝ ဧကဋ္ဌာနေ အကာသိ၊ မိတ္တသန္ထဝဝသေန န ပုန တေန သဒ္ဓိံ ဧကဋ္ဌာနေ အဟောသီတိ။ ဣမဿ ထေရဿ ကမ္မံ န ကထိယတိ၊ စုဒိတကတ္ထေရော ပန အပရာပရံ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

ဘုမ္မဒေဝတာ တဿ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ အပါယတော န မုစ္စိတ္ထ။ သစေ ပန ကာလေန ကာလံ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ အညေန ယေန ကေနစိ ကတော ဒေါသော တဿေဝ ဥပရိ ပတတိ။ သော အမှာကံ

၁-အင်္ဂံ ကတွာ (က)

ဘဂဝတော ကာလေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ခေနမာဏဝေါ- တိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ မဟလ္လကကာလေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိ၊ တဿ ဥပသမ္ပန္နဒိဝသေတော ပဋ္ဌာယ ဧကော အလက်တပဋိယတ္တာ ဇတ္တိ တဿိံ ဂါမံ ပဝိသန္တေ သဒ္ဓိံယေဝ ဂါမံ ပဝိသတိ၊ နိက္ခမန္တေ နိက္ခမတိ။ ဝိဟာရံ ပဝိသန္တေပိ ပဝိသတိ၊ တိဋ္ဌန္တေပိ တိဋ္ဌတီတိ ဧဝံ နိစ္စာနုဗန္ဓာ[၁] ပညာယတိ။ ထေရော တံ န ပဿတိ၊ တဿ ပန ပုရိမဿ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန သာ အညေသံ[၂] ဥပဋ္ဌာတိ။

ဂါမေ ယာဂုဘိက္ခံ ဒဒမာနာ ဇတ္တိယော "ဘန္တေ အယံ ဧကော ယာဂု- ဥဠုင်္ကော တုမှာကံ၊ ဧကော ဇတ္တိယာ အမှာကံ သဟာယိကာယာ"တိ ပရိဟာသံ ကရောန္တိ။ ထေရဿ မဟတီ ဝိဟေသာ ဟောတိ။ ဝိဟာရံ ဂတမ္ပိ နံ သာမဏေရာ စေဝ ဒဟရဘိက္ခူ စ ပရိဝါရေတွာ "ခနော ကောဏ္ဍော ဇာတော"တိ ပရိဟာသံ ကရောန္တိ။ အထဿ တေနေဝ ကာရဏေန ကုဏ္ဍ- ခနတ္ထေရောတိ နာမံ ဇာတံ။ သော ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ တေဟိ ကယိရမာနံ ကေဠိံ သဟိတုံ အသက္ကောန္တော ဥမ္မာဒံ ဂဟေတွာ "တုမှေ ကောဏ္ဍာ, တုမှာကံ ဥပဇ္ဈာယာ ကောဏ္ဍာ, အာစရိယာ ကောဏ္ဍာ"တိ ဝဒတိ။ အထ နံ သတ္ထု အာရောစေသုံ "ကုဏ္ဍခနော ဒဟရသာမဏေရေဟိ သဒ္ဓိံ ဧဝံ ဖရုသဝါစံ ဝဒတီ"တိ။ သတ္ထာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ "သစ္စံ ဘိက္ခူ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "သစ္စံ ဘဂဝါ"တိ ဝုတ္တေ "ကသ္မာ ဧဝံ ဝဒေသီ"တိ အာဟ။ ဘန္တေ နိဗဒ္ဓံ ဝိဟေသံ အသဟန္တော ဧဝံ ကထေမီတိ။ "တွံ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မံ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ ဇီရာပေတုံ န သက္ကောသိ၊ ပုန ဧဝရူပံ ဖရုသံ မာ ဝဒ ဘိက္ခူ"တိ ဝတွာ အာဟ—

"မာဝေါစ ဖရုသံ ကဉ္စိ၊ ဝုတ္တာ ပဋိဝဒေယျု တံ။
ဒုက္ခာ ဟိ သာရမ္ဘကထာ၊ ပဋိဒဏ္ဍာ ဖုသေယျု တံ။

သစေ နေရေသိ အတ္တာနံ၊ ကံသော ဥပဟတော ယထာ။
ဧသ ပတ္တောသိ နိဗ္ဗာနံ၊ သာရမ္ဘော တေ န ဝိဇ္ဇတီ"တိ[၃]။

ဇာမဋ္ဌ ပန တဿ ထေရဿ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဝိစရဏဘာဝံ ကောသလ- ရညောပိ ကထယိံသု။ ရာဇာ "ဂစ္ဆထ ဘဏေ ဝီမံသထာ"တိ ပေသေတွာ သယမ္ပိ မန္ဒေနေဝ ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဧကမန္တေ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ထေရော သူစိကမ္မံ ကရောန္တော နိသိန္နော ဟောတိ၊ သာပိဿ ဇတ္တိ အဝိဒူရေ ဌာနေ ဌိတာ ဝိယ ပညာယတိ။

၁-နိစ္စာနုဗဒ္ဓါ (သီ၊ သျာ) ၂-သော အညေသံ (သီ) ၃-ခု ၁-၃၃-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။

ရာဇာ တံ ဒိသွာ "အတ္တိဒံ ကာရဏာ"န္တိ တဿာ ဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ သာ တသ္မိံ အာဂစ္ဆန္တေ ထေရဿ ဝသနပဏ္ဏသာလံ ပဝိဋ္ဌာ ဝိယ အဟောသိ။ ရာဇာပိ တာယ သဒ္ဓိံယေဝ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ သဗ္ဗတ္ထ ဩလောကေန္တော အဒိသွာ "နာယံ မာတုဂါမော၊ ထေရဿ ကောဝ ကမ္မဝိပါကော"တိ သညံ ကတွာ ပဌမံ ထေရဿ သမီပေန ဂစ္ဆန္တောပိ ထေရံ အဝန္ဒိတွာ တဿ ကာရဏဿ အဘူတဘာဝံ ဉတွာ အာဂမ္မ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော "ကစ္စိ ဘန္တေ ပိဏ္ဍကေန န ကိလမထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော "ဝဋ္ဋတိ မဟာရာဇာ"တိ အာဟ။ "ဇာနာမိ ဘန္တေ အယျဿ ကထံ၊ ဧဝရူပေန စ ပရိက္ခာရေသေန သဒ္ဓိံ စရန္တာနံ တုမှာကံ ကော နာမ ပသီဒိဿတိ၊ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဝေါ ကတ္ထစိ ဂမနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ အဟံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ၊ တုမှေ ယောနိသောမနသိကာရေ မာ ပမဇ္ဇိတ္ထာ"တိ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခံ ပဋ္ဌပေသိ။ ထေရော ရာဇာနံ ဥပတ္ထမ္ဘကံ လဘိတွာ ဘောဇနသပ္ပါယေန ဧကဂ္ဂစိတ္တော ဟုတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သာ ဣတ္ထီ အန္တရဓာယိ။

မဟာသုဘဒ္ဒါ ဥဂ္ဂနဂရေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကုလေ ဝသမာနာ "သတ္ထာ မံ အနု-ကမ္ပတူ"တိ ဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌာယ နိရာမဂန္ဓာ ဟုတွာ ဥပရိပါသာဒတလေ ဋ္ဌိတာ "ဣမာနိ ပုပ္ဖါနိ အန္တရေ အဋ္ဌတွာ ဒသဗလဿ မတ္ထကေ ဝိတာနံ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တု၊ ဒသဗလော ဣမာယ သညာယ သွေ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခု-သတေဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှာတူ"တိ သစ္စကိရိယံ ကတွာ အဋ္ဌ သုမန-ပုပ္ဖမုဋ္ဌိယော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ပုပ္ဖါနိ ဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ သတ္ထု မတ္ထကေ ဝိတာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌံသု။ သတ္ထာ တံ သုမနပုပ္ဖဝိတာနံ ဒိသွာ စိတ္တေနေဝ သုဘဒ္ဒါယ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေတွာ ပုနဒိဝသေ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာဟ "အာနန္ဒ မယံ အဇ္ဇ ဒူရံ ဘိက္ခာစာရံ ဂမိဿာမ၊ ပုထုဇ္ဇနာနံ အဒတွာ အရိယာနံယေဝ သလာကံ ဒေဟီ"တိ။ ထေရော ဘိက္ခူနံ အာရောစေသိ "အာဝုသော သတ္ထာ အဇ္ဇ ဒူရံ ဘိက္ခာစာရံ ဂမိဿတိ၊ ပုထုဇ္ဇနာ မာ ဂဏှန္တု၊ အရိယာဝ သလာကံ ဂဏှန္တူ"တိ။ ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရော "အာဟရာဝုသော သလာက"န္တိ ပဌမံယေဝ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ အာနန္ဒော[1] "သတ္ထာ တာဒိသာနံ ဘိက္ခူနံ သလာကံ န ဒါပေတိ[2]၊ အရိယာနံယေဝ ဒါပေတီ"တိ ဝိတက္ကံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဂန္တွာ သတ္ထု အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "အာဟရာပေန္တဿ သလာကံ ဒေဟီ"တိ အာဟ။ ထေရော စိန္တေသိ "သစေ ကုဏ္ဍဓာနဿ သလာကာ ဒါတုံ

၁-အာဝုသော (သီ) ၂-န ဒါပေသိ (က)

န ယုတ္တာ အသာ၊ အထ သတ္ထာ ပဋိဗာဟေယျ၊ ဘဝိဿတိ ဧကံ ကာရဏ”န္တိ “ကုလ္လာဓာနဿ သလာကံ ဒဿာမီ”တိ ဂမနံ အဘိနိဟရိ။ ကုလ္လာဓာနတ္ထေရော တဿ ပုရေ အာဂမနာဝ အဘိညာပါဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဇာနိယာ အာကာသေ ဌတွာ “အာဟရာဝုသော အာနန္ဒ၊ သတ္ထာ မံ ဇာနာတိ၊ မာဒိသံ ဘိက္ခုံ ပဌမံ သလာကံ ဂဏှန္တံ န သတ္ထာ ဝါရေတီ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ သလာကံ ဂဏှိ။ သတ္ထာ တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဌမံ သလာကံ ဂဏှန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဝင်္ဂီသတ္ထေရဝတ္ထု

၂၁၂။ စတုတ္ထေ **ပဋိဘာနဝန္တာန**န္တိ သမ္ပန္နပဋိဘာနာနံ ဝင်္ဂီသတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ကိရ ထေရော ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမန္တော စက္ခုပထတော ပဋ္ဌာယ စန္ဒေန သဒ္ဓိံ ဥပမေတွာ၊ သူရိယေန၊ အာကာသေန၊ မဟာသမုဒ္ဒေန၊ ဟတ္ထိနာဂေန၊ သီဟေန မိဂရညာ သဒ္ဓိံ ဥပမေတွာပိ အနေကေဟိ ပဒသတေဟိ ပဒသဟဿေဟိ သတ္ထု ဝဏ္ဏံ ဝဒန္တောယေဝ ဥပသင်္ကမတိ။ တသ္မာ ပဋိဘာနဝန္တာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ ပုရိမနယေနေဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပဋိဘာနဝန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သတ္ထု အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ “အဟမ္ပိ အနာဂတေ ပဋိဘာနဝန္တာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ သတ္ထာရာ ဗျာကတော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏ-ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဝင်္ဂီသမာဏဝေါတိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှန္တော အာစရိယံ အာရာဓေတွာ ဆဝသီသမန္တံ နာမ သိက္ခိတွာ ဆဝသီသံ နခေန အာကောဋေတွာ “အယံ သတ္တော အသုကယောနိယံ နာမ နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဇာနာတိ။

ဗြာဟ္မဏာ “အယံ အမှာကံ ဇီဝိကမဂ္ဂေါ”တိ ဥတွာ ဝင်္ဂီသမာဏဝံ ပဋိစ္ဆန္နယာနေ နိသီဒါပေတွာ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော စရန္တာ နဂရဒွါရေ ဝါ နိဂမဒွါရေ ဝါ ဌပေတွာ မဟာဇနဿ ရာသိဘူတဘာဝံ ဥတွာ “ယော ဝင်္ဂီသံ ပဿတိ၊ သော ဓနံ ဝါ လဘတိ၊ ယသံ ဝါ လဘတိ၊ သဂ္ဂံ ဝါ ဂစ္ဆတီ”တိ ဝဒန္တိ။ တေသံ ကထံ သုတွာ ဗဟူ ဇနာ လဉ္ဇံ ဒတွာ ပဿိတုကာမာ ဟောန္တိ။

ရာဇရာဇမဟာမတ္တာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကော အာစရိယဿ ဇာနန-ဝိသေသော”တိ ပုစ္ဆန္တိ။ တုမှေ န ဇာနာထ၊ သကလဇမ္ဗုဒီပေ အမှာကံ အာစရိယသဒိသော အညော ပဏ္ဍိတော နာမ နတ္ထိ၊ တိဝဿမတ္ထကေ မတကာနံ သီသံ အာဟရာပေတွာ နခေန အာကောဋေတွာ “အယံ သတ္တော အသုက-ယောနိယံ[1] နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဇာနာတိ။ ဝင်္ဂီသောပိ မဟာဇနဿ ကင်္ခစ္ဆေဒနတ္ထံ တေ တေ ဇနေ အာဝါဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဂတိံ ကထာပေတိ။ တံ နိဿာယ မဟာဇနဿ ဟတ္ထတော သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ လဘတိ။

ဗြာဟ္မဏာ ဝင်္ဂီသမာဏဝံ အာဒါယ ယထာရုစိံ ဝိစရိတွာ ပုန သာဝတ္ထိံ အာဂမံသု။ ဝင်္ဂီသော ဇေတဝနမဟာဝိဟာရဿ အဝိဒူရဋ္ဌာနေ ဌိတော စိန္တေသိ “သမဏော ဂေါတမော ပဏ္ဍိတောတိ ဝဒန္တိ၊ န ခေါ ပန သဗ္ဗကာလံ မယာ ဣမေသံယေဝ ဝစနံ ကရောန္တေန စရိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပဏ္ဍိတာနမ္ပိ သန္တိကံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော ဗြာဟ္မဏေ အာဟ “တုမှေ ဂစ္ဆထ၊ အဟံ န ဗဟုကေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ သမဏံ ဂေါတမံ ပဿိဿာမီ”တိ။ တေ အာဟံသု “ဝင်္ဂီသ မာ တေ ရုစ္စိ သမဏံ ဂေါတမံ ပဿိတုံ။ ယော ဟိ နံ ပဿတိ၊ တံ သော မာယာယ အာဝဋ္ဋေတီ”တိ။ ဝင်္ဂီသော တေသံ ကထံ အနာဒိယိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

အထ နံ သတ္ထာ ပုစ္ဆိ “ဝင်္ဂီသ ကိဉ္စိ သိပ္ပံ ဇာနာသီ”တိ။ အာမ ဘော ဂေါတမ ဆဝသီသမန္တံ နာမေကံ ဇာနာမီတိ။ ကိံ သော မန္တော ကရောတီတိ။ တိဝဿမတ္ထကေ မတာနမ္ပိ တံ မန္တံ ဇပ္ပိတွာ သီသံ နခေန အာကောဋေတွာ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ဇာနာမီတိ။ သတ္ထာ တဿ ဧကံ နိရယေ ဥပ္ပန္နဿ သီသံ ဒဿေသိ၊ ဧကံ မနုဿေသု ဥပ္ပန္နဿ၊ ဧကံ ဒေဝေသု၊ ဧကံ ပရိနိဗ္ဗုတဿ သီသံ ဒဿေသိ။ သော ပဌမံ သီသံ အာကောဋေတွာ “ဘော ဂေါတမ အယံ သတ္တော နိရယံ ဂတော”တိ အာဟ။ သာဓု သာဓု ဝင်္ဂီသ သုဒိဋ္ဌံ တယာ၊ အယံ သတ္တော ကဟံ ဂတောတိ ပုစ္ဆိ။ မနုဿလောကံ ဘော ဂေါတမာတိ။ အယံ သတ္တော ကဟံ ဂတောတိ။ ဒေဝလောကံ ဘော ဂေါတမာတိ တိဏ္ဏမ္ပိ ဂတဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ပန သီသံ နခေန အာကောဋေန္တော နေဝ အန္တံ န ကောဋိံ ပဿတိ။ အထ နံ သတ္ထာ “န သက္ကောသိ တွံ ဝင်္ဂီသာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ပဿထ ဘော ဂေါတမ, ဥပပရိက္ခာမိ တာဝါ”တိ ပုနပ္ပုနံ ပရိဝတ္တေတိ[2]။ ဗာဟိရကမန္တေန ခီဏာသဝဿ ဂတိံ ကထံ ဇာနိဿတိ၊ အထဿ မတ္ထကတော သေဒေါ မုစ္စိ။ သော လဇ္ဇိတွာ တုဏှီဘူတော အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ

၁-အသုကဋ္ဌာနေ (သျာ၊ က) ၂-ပရိဝတ္တေတွာပိ (သီ)

အံ-ဋ္ဌ ၁-၁၄

သုတ္တာ "ကိလမသိ ဝင်္ဂီသာ"တိ အာဟ။ အာမ ဘော ဂေါတမ, ဣမဿ သုတ္တဿ ဂါတဋ္ဌာနံ ဇာနိတုံ န သက္ကောမိ။ သစေ တုမှေ ဇာနာထ၊ ကထေ- ထာတိ။ "ဝင်္ဂီသ အဟံ ဧတမ္ပိ ဇာနာမိ ဣတော ဉတ္တရိတရမ္ပိ"တိ ဝတွာ ဓမ္မပဒေ ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ—

"စုတိံ ယော ဝေဒိ သတ္တာနံ၊ ဥပပတ္တိံ စ သဗ္ဗသော။
အသတ္တံ သုဂတံ ဗုဒ္ဓံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

ယဿ ဂတိံ န ဇာနန္တိ၊ ဒေဝါ ဂန္ဓဗ္ဗမာနုသာ။
ခီဏာသဝံ အရဟန္တံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ"န္တိ[၁]။

တတော ဝင်္ဂီသော အာဟ "ဘော ဂေါတမ ဝိဇ္ဇာယ ဝိဇ္ဇံ ဒေန္တဿ နာမ ပရိဟာနိ နတ္ထိ၊ အဟံ အတ္တနာ ဇာနနကံ မန္တံ တုမှာကံ ဒဿာမိ၊ တုမှေ ဧတံ မန္တံ မယှံ ဒေထာ"တိ။ ဝင်္ဂီသ န မယံ မန္တေန မန္တံ ဒေမ၊ ဧဝမေဝ ဒေမာတိ။ "သာဓု ဘော ဂေါတမ, ဒေထ မေ မန္တ"န္တိ အပစိတိံ ဒဿေတွာ ဟတ္ထကစ္ဆပကံ[၂] ကတွာ နိသီဒိ။ ကိံ ဝင်္ဂီသ တုမှာကံ သမယေ မဟာဣမန္တံ ဝါ ကိဉ္စိ ဝါ ဂဏှန္တာနံ ပရိဝါသော နာမ န ဟောတီတိ။ ဟောတိ ဘော ဂေါတမာတိ။ အမှာကံ ပန မန္တော နိပ္ပရိဝါသောတိ သညံ ကရောသီတိ။ ဗြာဟ္မဏာ နာမ မန္တေဟိ အတိတ္တာ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ သော ဘဂဝန္တံ အာဟ "ဘော ဂေါတမ တုမှေဟိ ကထိတနိယာမံ ကရိဿာမီ"တိ။ ဘဂဝါ အာဟ "ဝင်္ဂီသ မယံ ဣမံ မန္တံ ဒေန္တာ အမှေဟိ သမာနလိင်္ဂဿ ဒေမာ"တိ။ ဝင်္ဂီသော "ယံကိဉ္စိ ကတွာ မယာ ဣမံ မန္တံ ဂဏှိတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဗြာဟ္မဏေ အာဟ။ တုမှေ မယိ ပဗ္ဗဇန္တေ မာ စိန္တယိတ္ထ၊ အဟံ ဣမံ မန္တံ ဂဏှိတွာ သကလ- ဇမ္ဗုဒီပေ ဇေဋ္ဌကော ဘဝိဿာမိ။ ဧဝံ သန္တေ တုမှာကမ္ပိ ဘဒ္ဒကံ[၃] ဘဝိဿတီ"တိ မန္တတ္ထာယ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ သတ္ထာ "မန္တပရိဝါသံ တာဝ ဝသာဟီ"တိ ဒွတ္တိံသာကာရံ အာစိက္ခိ။ ပဉ္စဝါ သတ္တော ဒွတ္တိံသာကာရံ သဇ္ဈာယန္တောဝ တတ္ထ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

တသ္မိံ အရဟတ္တံ ပတ္တေ ဗြာဟ္မဏာ "ကာ နု ခေါ[၄] ဝင်္ဂီသဿ ပဝတ္တိ၊ ပဿိဿာမ[၅] န"န္တိ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ကိံ ဘော ဝင်္ဂီသ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ သိက္ခိတ"န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ အာမ သိက္ခိတန္တိ။ တေန

၁-ခု ၁-၇၃-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-ဟတ္ထကစ္ဆာပကံ (သျာ)၊ ဟတ္ထကုစပကံ (က)
၃-သာတ္ထကံ (က) ၄-ကိံ နု ခေါ (သျာ) ၅-ဝိမံသိဿာမ (သီ)

ဟိ ဧဟိ ဂမိဿာမာတိ။ ဂစ္ဆထ တုမှေ၊ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တဗ္ဗကိစ္စံ မယှံ နိဋ္ဌိတန္တိ။ ပဌမမေဝ အမှေဟိ တုယှံ ကထိတံ "သမဏော ဂေါတမော အတ္တာနံ ပဿိတုံ အာဂတေ မာယာယ အာဝဋ္ဋေတီ"တိ။ တွံ ဟိ ဣဒါနိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝသံ အာပန္နော၊ ကိံ မယံ တဝ သန္တိကေ ကရိဿာမာတိ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ပက္ကမိံသု။ ဝင်္ဂီသတ္ထေရောပိ ယံ ယံ ဝေလံ ဒသဗလံ ပဿိတုံ ဂစ္ဆတိ၊ ဧကံ ထုတိံ ကရောန္တောဝ ဂစ္ဆတိ။ တေန တံ သတ္ထာ သံဃမဇ္ဈေ နိသိန္နော ပဋိဘာနဝန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဥပသေနဝင်္ဂန္တပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု

၂၁၃။ ပဉ္စမေ **သမန္တပါသာဒိကာနန္တိ** သဗ္ဗပါသာဒိကာနံ။ **ဥပသေနော**တိ တဿ ထေရဿ နာမံ။ ဝင်္ဂန္တဗြာဟ္မဏဿ ပန သော ပုတ္တော၊ တသ္မာ **ဝင်္ဂန္တပုတ္တော**တိ ဝုစ္စတိ။ အယံ ပန ထေရော န ကေဝလံ အတ္တနာဝ ပါသာဒိကော၊ ပရိသာပိဿ ပါသာဒိကာ၊ ဣတိ ပရိသံ နိဿာယ လဒ္ဓနာမ-ဝသေန သမန္တပါသာဒိကာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

ပဉှကမ္မေ ပနဿ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝယံ အာဂမ္မ ပုရိမနယေနေဝ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏမာနော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သမန္တပါသာဒိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သတ္ထု အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ နာလကဗြာဟ္မဏဂါမေ သာရိဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ဥပသေနဒါရကောတိဿ နာမံ အကံသု။

သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဒသဗလဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိ။ သော ဥပသမ္ပဒါယ ဧကဝဿိကော ဟုတွာ "အရိယဂဗ္ဘံ ဝဍ္ဎေမီ"တိ ဧကံ ကုလပုတ္တံ အတ္တနော သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ သော ပဝါရေတွာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဧကဝဿိကကာလေ အတ္တနာ ဒုဝဿော "ဒသဗလော မံ ပဿိတွာ တုသိဿတီ"တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အာဒါယ ဒသဗလံ ပဿိတုံ အာဂတော။ သတ္ထာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တေ နိသိန္နံ ပုစ္ဆိ "ကတိဝဿောသိ တွံ ဘိက္ခူ"တိ။ ဒုဝဿော အဟံ ဘဂဝါတိ။ အယံ ပန ဘိက္ခု ကတိဝဿောတိ။ ဧကဝဿော ဘဂဝါတိ။ ကိန္တာယံ ဘိက္ခု ဟောတီတိ။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော မေ ဘဂဝါတိ။ အထ နံ သတ္ထာ "အတိလဟုံ

ခေါ တွံ မောဃပုရိသ ဗာဟုလ္လာယ အာဝတ္တော”တိ ဝတွာ အနေကပရိယာယေန ဝိဂရဟိ။ ထေရော သတ္ထု သန္တိကာ ဂရဟံ လဘိတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ “ဣမိနာဝ ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကေန မုခေန သတ္ထာရံ ပရိသမေဝ နိဿာယ သာဓုကာရံ ဒါပေဿာမီ”တိ တံဒိဝသေယေဝ ဧကံ ဌာနံ ဂန္တွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

တတော ယသ္မာ ထေရော မဟာကုလတော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ပထဝိယုဋ္ဌမ္မကထိကော၊ တသ္မာ တဿ ဓမ္မကထာယ စေဝ ပသီဒိတွာ မိတ္တာမစ္စဉာတိကုလေဟိ စ နိက္ခမိတွာ ဗဟူ ကုလဒါရကာ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇန္တိ။ “အဟံ အာရညကော၊ တုမှေပိ အာရညကာ ဘဝိတုံ သက္ကောန္တာဝ ပဗ္ဗဇထာ”တိ ထေရော ဓုတင်္ဂါနိ အာစိက္ခိတွာ “သက္ခိဿာမ ဘန္တေ”တိ ဝဒန္တေ ပဗ္ဗာဇေတိ။ တေ အတ္တနော ဗလေန တံ တံ ဓုတင်္ဂံ အဓိဋ္ဌဟန္တိ။ ထေရော အတ္တနော ဒသဝဿကာလေ ဝိနယံ ပဂုဏံ ကတွာ သဗ္ဗေဝ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ ဧဝံ ဥပသမ္ပန္နာ စဿ ပဉ္စသတမတ္တာ ဘိက္ခူ ပရိဝါရာ အဟေသုံ။

တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဝသန္တော “ဣစ္ဆာမဟံ ဘိက္ခဝေ အဍ္ဎမာသံ ပဋိသလ္လီယိတု”န္တိ ဘိက္ခုသံဃဿ အာရောစေတွာ ဧကဝိဟာရီ ဟောတိ။ ဘိက္ခုသံဃောပိ “ယော ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမတိ၊ သော ပါစိတ္တိယံ ဒေသာပေတဗ္ဗော”တိ[1] ကတိကံ အကာသိ။ တဒါ ဥပသေနတ္ထေရော “ဘဂဝန္တံ ပဿိဿာမီ”တိ အတ္တနော ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ အညတရံ ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အာမန္တေသိ “မနာပါနိ တေ ဘိက္ခု ပံသုကူလာနီ”တိ။ “န ခေါ မေ ဘန္တေ မနာပါနိ ပံသုကူလာနီ”တိ ဝတွာ ဥပဇ္ဈာယေ ဂါရဝေန ပံသုကူလိကဘာဝံ အာရောစေသိ။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သတ္ထာ “သာဓု သာဓု ဥပသေနာ”တိ ထေရဿ သာဓုကာရံ ဒတွာ အနေကပရိယာယေန ဂုဏကထံ ကထေသိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရတော ပန ဣဒံ ဝတ္ထု ပါဠိယံ[1] အာဂတမေဝ။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ဣမသ္မိံ သာသနေ ထေရံ သမန္တပါသာဒိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

၁–ဝိ ၁–၃၃၇-ပိဋ္ဌေ။

ဒဗ္ဗတ္ထေရဝတ္ထု

၂၁၄။ ဆဋ္ဌေ **သေနာသနပညာပကာန**န္တိ သေနာသနံ ပညာပေန္တာနံ။ ထေရဿ ကိရ သေနာသနပညာပနကာလေ အဋ္ဌာရသသု မဟာဝိဟာရေသု အသမ္မဋ္ဌံ ပရိဝေဏံ ဝါ အပဋိဇဂ္ဂိတံ သေနာသနံ ဝါ အသောဓိတံ မဉ္စပီဌံ ဝါ အနုပဋ္ဌိတံ ပါနီယပရိဘောဇနီယံ ဝါ နာဟောသိ။ တသ္မာ သေနာသနပညာပကာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ **ဒဗ္ဗော**တိဿ နာမံ။ မလ္လရာဇကုလေ ပန ဥပ္ပန္နတ္တာ **မလ္လပုတ္တော** နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သေနာသနပညာပကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ သတ္ထာရာ ဗျာကတော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ကဿပဒသဗလဿ သာသနဿ[1] ဩသက္ကနကာလေ ပဗ္ဗဇိ၊ တဒါ တေန သဒ္ဓိံ အပရေ ဆ ဇနာတိ သတ္တ ဘိက္ခူ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ အညေ သာသနေ အဂါရဝံ ကရောန္တေ ဒိသွာ "ဣဓ ကိံ ကရောမ၊ ဧကမန္တေ သမဏဓမ္မံ ကတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿာမာ"တိ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ ဥစ္စပဗ္ဗတသိခရံ အဘိရုဟိတွာ "အတ္တနော စိတ္တဗလံ ဇာနန္တာ နိဿေဏိံ ပါတေန္တု၊ ဇီဝိတေ သာလယာ ဩတရန္တု၊ မာ ပစ္ဆာနုတာပိနော အဟုဝတ္ထာ"တိ ဝတွာ သဗ္ဗေ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ နိဿေဏိံ ပါတေတွာ "အပ္ပမတ္တာ ဟောထ အာဝုသော"တိ အညမညံ ဩဝဒိတွာ စိတ္တရုစိယေသု ဌာနေသု နိသီဒိတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ အာရဘိံသု။

တတြေကော ထေရော ပဉ္စမေ ဒိဝသေ အရဟတ္တံ ပတွာ "မမ ကိစ္စံ နိပ္ဖန္နံ၊ အဟံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကိံ ကရိဿာမိ"တိ ဣဒ္ဓိယာ ဥတ္တရကုရုတော ပိဏ္ဍပါတံ အာဟရိတွာ "အာဝုသော ဣမံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇထ၊ ဘိက္ခာစာရကိစ္စံ မမာယတ္တံ ဟောတု၊ တုမှေ အတ္တနော ကမ္မံ ကရောထာ"တိ အာဟ။ ကိံ နု ခေါ မယံ အာဝုသော နိဿေဏိံ ပါတေန္တာ ဧဝံ အဝေါစုမှာ "ယော ပဌမံ ဓမ္မံ သစ္ဆိကရောတိ၊ သော ဘိက္ခံ အာဟရတု၊ တေန အာဘတံ သေသာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရိဿန္တီ"တိ။ နတ္ထိ အာဝုသောတိ။ တုမှေ အတ္တနော ပုဗ္ဗဟေတုနာ လဘိတ္ထ၊ မယမ္ပိ သက္ကောန္တာ ဝဋ္ဋဿန္တံ ကရိဿာမ၊ ဂစ္ဆထ

၁-သာသနေ (သီ၊ သျာ)

တုမှေတိ။ ထေရော တေ သညာပေတုံ အသက္ကောန္တော ဖာသုကဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဂတော။ အပရော ထေရော သတ္တမေ ဒိဝသေ အနာဂါမိဖလံ ပတွာ တတော စုတော သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။

ဣတရေပိ ထေရာ တတော စုတာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ တေသု တေသု ကုလေသု နိဗ္ဗတ္တာ။ ဧကော ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလနဂရေ[1] ရာဇဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော၊ ဧကော ပဗ္ဗတေယျရဋ္ဌေ[2] ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော၊ ဧကော ဗာဟိယရဋ္ဌေ ကုဋုမ္ဗိကဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော၊ ဧကော ရာဇဂဟေ ကုဋုမ္ဗိကဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော။ အယံ ပန ဒဗ္ဗတ္ထေရော မလ္လရဋ္ဌေ အနုပိယနဂရေ ဧကဿ မလ္လရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ မာတာ ဥပဝိဇညကာလေ ကာလမကာသိ၊ မတသရီရံ သုသာနံ နေတွာ ဒါရုစိတကံ အာရောပေတွာ အဂ္ဂိံ အဒံသု။ တဿာ အဂ္ဂိဝေဂသန္တတ္တံ ဥဒရပဋလံ ဒွေဓာ အဟောသိ။ ဒါရကော အတ္တနော ပုညဗလေန ဥပ္ပတိတွာ ဧကသ္မိံ ဒဗ္ဗတ္ထမ္ဘေ နိပတိ။ တံ ဒါရကံ ဂဟေတွာ အယျိကာယ အဒံသု။ သာ တဿ နာမံ ဂဏှန္တီ ဒဗ္ဗတ္ထမ္ဘေ နိပတိတွာ လဒ္ဓဇီဝိတတ္တာ ဒဗ္ဗောတိဿ နာမံ အကာသိ။

တဿ သတ္တဝဿိကကာလေ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော မလ္လရဋ္ဌေ စာရိကံ စရမာနော အနုပိယနိဂမံ ပတွာ အနုပိယမ္ဗဝနေ ဝိဟရတိ။ ဒဗ္ဗကုမာရော သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဒဿနေနေဝ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဟုတွာ "အဟံ ဒသဗလဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ အယျိကံ အာပုစ္ဆိ။ သာ "သာဓု တာတာ"တိ ဒဗ္ဗကုမာရံ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဘန္တေ ဣမံ ကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေထာ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ အညတရဿ ဘိက္ခုနော သညံ အဒါသိ "ဘိက္ခု ဣမံ ဒါရကံ ပဗ္ဗာဇေဟီ"တိ။ သော ထေရော သတ္ထု ဝစနံ သုတွာ ဒဗ္ဗကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေန္တော တစပဉ္စကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ။ ပုဗ္ဗဟေတုသမ္ပန္နော ကတာဘိနီဟာရော သတ္တော ပဌမကေသဝဋ္ဋိယာ ဩရောပိယမာနာယ[3] သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ၊ ဒုတိယကေသဝဋ္ဋိယာ ဩရောပိယမာနာယ သကဒါဂါမိဖလေ၊ တတိယာယ အနာဂါမိဖလေ။ သဗ္ဗကေသာနံ ပန ဩရောပနဉ္စ အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာ စ အပစ္ဆာ အပုရေ အဟောသိ။

သတ္ထာ မလ္လရဋ္ဌေ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဝေဠုဝနေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တတြာယသ္မာ ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော ရဟောဂတော အတ္တနော

၁-တက္ကသိလာနဂရေ (သီ၊ သျာ) ၂-ပဗ္ဗတိယရဋ္ဌေ (သီ) ၃-ပဌမကေသဝဋ္ဋိဩရောပနက္ခဏေ (သီ)

ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိံ ဩလောကေတွာ သံဃဿ ဝေယျာဝစ္စကရဏော ကာယံ ယောဇေတုကာမော စိန္တေသိ “ယန္နူနာဟံ သံဃဿ သေနာသနဉ္စ ပညာပေယျံ၊ ဘတ္တာနိ စ ဥဒ္ဒိသေယျ”န္တိ။ သော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ အတ္တနော ပရိဝိတက္ကံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ တဿ သာဓုကာရံ ဒတွာ သေနာသနပညာပကတ္တဉ္စ ဘတ္တုဒ္ဒေသကတ္တဉ္စ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ အထ နံ “အယံ ဒဗ္ဗော ဒဟရောဝ သမာနော မဟန္တေ ဌာနေ ဌိတော”တိ သတ္တဝဿိကကာလေယေဝ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ ထေရော ဥပသမ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တာနံ သဗ္ဗဘိက္ခူနံ သေနာသနာနိ စ ပညာပေတိ၊ ဘိက္ခဉ္စ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဥဒ္ဒိသတိ။ တဿ သေနာသနပညာပကဘာဝေါ သဗ္ဗဒိသာသု ပါကဋော အဟောသိ “ဒဗ္ဗော ကိရ မလ္လပုတ္တော သဘာဂသဘာဂါနံ[1] ဘိက္ခူနံ ဧကဋ္ဌာနေ သေနာသနာနိ ပညာပေတိ၊ ဒူရေပိ သေနာသနံ ပညာပေတိယေဝ။ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တေ ဣဒ္ဓိယာ နေတီတိ။

အထ နံ ဘိက္ခူ ကာလေပိ ဝိကာလေပိ “အမှာကံ အာဝုသော ဇီဝကမ္ဗဝနေ သေနာသနံ ပညာပေဟိ၊ အမှာကံ မဒ္ဒကုစ္ဆိသ္မိံ မိဂဒါယေ”တိ ဧဝံ သေနာသနံ ဥဒ္ဒိသာပေတွာ တဿ ဣဒ္ဓိံ ပဿန္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ သောပိ ဣဒ္ဓိယာ မနောမယေ ကာယေ အဘိသင်္ခရိတွာ ဧကေကဿ ထေရဿ ဧကေကံ အတ္တနာ သဒိသံ ဘိက္ခုံ နိမ္မိနိတွာ[2] အင်္ဂုလိယာ ဇလမာနာယ ပုရတော ပုရတော ဂန္တွာ “အယံ မဉ္စော ဣဒံ ပီဌ”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ သေနာသနံ ပညာပေတွာ ပုန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အာဂစ္ဆတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရတော ပနိဒံ ဝတ္ထု ပါဠိယံ[3] အာဂတမေဝ။ သတ္ထာ ဣဒမေဝ ကာရဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ အပရဘာဂေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ သေနာသနပညာပကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရဝတ္ထု

၂၁၅။ သတ္တမေ **ဒေဝတာနံ ပိယမနာပါနန္တိ** ဒေဝတာနံ ပိယာနဉ္စေဝ မနာပါနဉ္စ ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရော[4] အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သော ကိရ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ ဟုတွာ မဟာဇနံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ သဂ္ဂပရာယဏံ အကာသိ။ ယေဘုယျေန ကိရ ဆသု ကာမသဂ္ဂေသု နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာ တဿေဝ ဩဝါဒံ လဘိတွာ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ “ကံ နု ခေါ နိဿာယ ဣမံ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ လဘိမှာ”တိ

၁-သဘာဂါနံ သဘာဂါနံ (က)
၂-ဒတွာ (သီ)
၃-ဝိ ၁-၂၄၃၊ ဝိ ၄-၁၉၁-ပိဋ္ဌေသု။
၄-ပိလိန္ဒိဝစ္ဆတ္ထေရော (သီ)

အာဝဇ္ဇမာနာ ဣမံ ထေရံ ဒိသွာ "ထေရံ နိဿာယ အမှေဟိ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ"တိ သာယံပါတံ ထေရံ နမဿန္တိ။ တသ္မာ သော ဒေဝတာနံ ပိယမနာပါနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ **ပိလိန္ဒော**တိ ပနဿ ဂေါတ္တံ၊ **ဝစ္ဆော**တိ နာမံ[၁]။ တဒုဘယံ သံသန္ဒေတွာ ပိလိန္ဒဝစ္ဆောတိ ဝုစ္စတိ။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗီကထာ—အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပုရိမနယေနေဝ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒေဝတာနံ ပိယမနာပဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ပိလိန္ဒဝစ္ဆောတိဿ နာမံ အကံသု။ သော အပရေန သမယေန သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပန္နော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သော ဂိဟီဟိပိ ဘိက္ခူဟိပိ သဒ္ဓိံ ကထေန္တော "ဧဟိ ဝသလ၊ ဂစ္ဆ ဝသလ၊ အာဟရ ဝသလ၊ ဂဏှ ဝသလာ"တိ ဝသလဝါဒေနေဝ သမုဒါစရတိ။ တံ ကထံ အာဟရိတွာ တထာဂတံ ပုစ္ဆိံသု ''ဘဂဝါ အရိယာ နာမ ဖရုသဝစနာ န ဟောန္တီ''တိ။ ဘိက္ခဝေ အရိယာနံ ပရဝမ္ဘနဝသေန ဖရုသဝါစာ နာမ နတ္ထိ၊ အပိစ ခေါ ပန ဘဝန္တရေ အာစိဏ္ဏဝသေန ဘဝေယျာတိ။ ဘန္တေ ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရော ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဂိဟီဟိပိ ဘိက္ခူဟိပိ သဒ္ဓိံ ကထေန္တော ''ဝသလ ဝသလာ''တိ ကထေတိ၊ ကိမေတ္ထ ကာရဏံ ဘဂဝါတိ။ ဘိက္ခဝေ န မယှံ ပုတ္တဿ ဧတံ ဣဒါနေဝ အာစိဏ္ဏံ၊ အတီတေ ပနေသ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ဝသလဝါဒိဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဣစ္စေသ ဘဝါစိဏ္ဏေနေဝ ကထေသိ, န ဖရုသဝသေန။ အရိယာနဉှိ ဝေါဟာရော ဖရုသောပိ သမာနော စေတနာယ အဖရုသဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓေါ၊ အပ္ပမတ္တကမ္ပေတ္ထ ပါပံ န ဥပလဗ္ဘတီတိ ဝတွာ ဓမ္မပဒေ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"အကက္ကသံ ဝိညာပနိံ၊ ဂိရံ သစ္စမုဒီရယေ။
ယာယ နာဘိသဇေ ကဉ္စိ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ"န္တိ[၂]။

အထေကဒိဝသံ ထေရော ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တော ဧကံ ပုရိသံ ပိပ္ပလိနံ ဘာဇနံ ပူရေတွာ အာဒါယ အန္တောနဂရံ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ "ကိံ တေ ဝသလ ဘာဇနေ"တိ အာဟ။ သော စိန္တေသိ "အယံ သမဏော မယာ သဒ္ဓိံ ပါတောဝ ဖရုသကထံ ကထေသိ၊ ဣမဿ အနုစ္ဆဝိကမေဝ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ

၁-ပိလိန္ဒောတိ ပနဿ နာမံ၊ ဝစ္ဆောတိ ဂေါတ္တံ (က) ထေရဂါထာဋ္ဌကထာယံ စ။

၂-ခု ၁-၇၂-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။

“မူသိကဝဏ္ဏံ မေ ဘန္တေ ဘာဇနေ”တိ အာဟ။ ဧဝံ ဘဝိဿတိ ဝသလာတိ။ တဿ ထေရဿ ဒဿနံ ဝိဇဟန္တဿ သဗ္ဗံ မူသိကဝဏ္ဏမေဝ အဟောသိ။ သော စိန္တေသိ “ဣမာ ပိပ္ပလိယော မူသိကဝဏ္ဏသဒိသာ ပညာယန္တိ၊ သဘာဝေ ဝါ နု ခေါ နော”တိ ဝိမံသန္တော ဟတ္ထေန ဥပ္ပီဠေသိ။ အထဿ ဥန္ဒူရဝဏ္ဏဘာဝံ ဉတွာ ဗလဝဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော “ဣမာယေဝ နု ခေါ ဧဝရူပါ၊ ဥဒါဟု သကဋေပီ”တိ ဂန္တွာ ဩလောကေန္တော သဗ္ဗာပိ ပိပ္ပလိယော တာဒိသာဝ ဒိသွာ ဟဒယံ ဟတ္ထေန သန္ဓာရေတွာ “ဣဒံ န အညဿ ကမ္မံ၊ မယာ ပါတောဝ ဒိဋ္ဌဘိက္ခုဿေတံ ကမ္မံ၊ အဒ္ဓါ ဧကံ ဥပါယံ ဘဝိဿတိ[၁]၊ တဿ ဂတဋ္ဌာနံ အနုဝိစိနိတွာ ဧတံ ကာရဏံ ဇာနိဿာမီ”တိ ထေရဿ ဂတမဂ္ဂံ ပုစ္ဆိတွာ ပါယာသိ။

အထေကော ပုရိသော တံ အတိဝိယ စဏ္ဍိကတံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “ဘော ပုရိသ တွံ အတိဝိယ စဏ္ဍိကတောဝ ဂစ္ဆသိ၊ ကေန ကမ္မေန ဂစ္ဆသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော တဿ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သော တဿ ကထံ သုတွာ ဧဝမာဟ “ဘော မာ စိန္တယိ၊ မယှံ အယျော ပိလိန္ဒဝစ္ဆော ဘဝိဿတိ၊ တွံ ဧတဒေဝ ဘာဇနံ ပူရေတွာ အာဒါယ ဂန္တွာ ထေရဿ ပုရတော တိဋ္ဌ။ ‘ကိံ နာမေတံ ဝသလာ’တိ ဝုတ္တကာလေ စ ‘ပိပ္ပလိယော ဘန္တေ’တိ ဝဒ၊ ထေရော ‘ဧဝံ ဘဝိဿတိ ဝသလာ’တိ ဝက္ခတိ။ ပုန သဗ္ဗာပိ ပိပ္ပလိယော ဘဝိဿန္တိ”တိ။ သော တထာ အကာသိ။ သဗ္ဗာ ပိပ္ပလိယော ပဋိပါကတိကာ အဟေသုံ။ ဣဒမေတ္တကံ[၂] ဝတ္ထု။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ ဒေဝတာနံ ပိယမနာပကာရဏမေဝ ဝတ္ထုံ ကတွာ ထေရံ ဒေဝတာနံ ပိယမနာပါနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဗာဟိယဒါရုစီရိယတ္ထေရဝတ္ထု

၂၁၆။ အဋ္ဌမေ **ခိပ္ပါဘိညာန**န္တိ ခိပ္ပံ အဓိဂတအဘိညာနံ ဒါရုစီရိယတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အယဉှိ ထေရော သံခိတ္တဓမ္မဒေသနာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ၊ မဂ္ဂဖလာနံ ပရိကမ္မကိစ္စံ နာဟောသိ။ တသ္မာ ခိပ္ပါဘိညာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ ဗာဟိယရဋ္ဌေ ပန ဇာတတ္တာ **ဗာဟိယော**တိဿ နာမံ အဟောသိ[၃]။ သော အပရဘာဂေ ဒါရုစီရံ နိဝါသေသိ[၄]၊ တသ္မာ **ဒါရုစီရိယော** နာမ ဇာတော။

၁-ဧကံ မာယံ ဇာနိဿတိ (သီ)
၂-ဣဒံ ဧတ္တကံ (သျာ)၊ ဣဒံ ဧကံ (က)
၃-အကံသု (သျာ၊ က)
၄-ဒါရုစီရာနိ ဓာရေသိ (သီ)

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဒသဗလဿ ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ခိပ္ပါဘိညာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဒသဗလဿ သာသနဿ ဩသက္ကနကာလေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ ပရိပုဏ္ဏသီလော ဇီဝိတက္ခယံ ပတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သော ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝလောကေ ဝသိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဗာဟိယရဋ္ဌေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဝယံ အာဂမ္မ ဃရာဝါသံ ဝသန္တော "ဝေါဟာရံ ကရိဿာမီ"တိ သုဝဏ္ဏဘူမိဂမနီယံ နာဝံ အဘိရုဟိ။ နာဝါ ဣစ္ဆိတံ ဒေသံ အပ္ပတွာဝ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ဘိန္နာ၊ မဟာဇနော မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခော အဟောသိ။ အယံ ပန ဧကံ ဒါရုခဏ္ဍံ ဂဟေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သုပ္ပါရကပဋ္ဋနေ ဥတ္တိဏ္ဏော။ မနုဿာဝါသံ ပတွာ[၁] "အစေလကနိယာမေန မနုဿေ ဥပသင်္ကမိတုံ[၂] အယုတ္တ"န္တိ အဝိဒူရေ ဌာနေ ဧကံ မဟာတဠာကာ သေဝါလံ ဂဟေတွာ သရီရံ ဝေဌေတွာ ကေသ္မိံ ဌာနေ ပတိတံ ဧကံ ကပါလံ အာဒါယ ဘိက္ခာယ ပါဝိသိ။

မနုဿာ တံ ဒိသွာ စိန္တေသုံ "သစေ လောကေ အရဟန္တော နာမ အတ္ထိ၊ ဧဝံဝိဓေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ နု ခေါ အယျော ဥက္ကဋ္ဌဘာဝေန ဝတ္ထံ န ဂဏှာတိ၊ ဥဒါဟု ဒိယျမာနံ ဂဏှေယျာ"တိ ဝိမံသန္တာ နာနာဒိသာဟိ ဝတ္ထာနိ အာဟရိံသု။ သော စိန္တေသိ "သစာဟံ န ဣမိနာ နိယာမေန အာဂမိဿံ၊ န မေ ဧတေ ပသီဒေယျုံ၊ ယံကိဉ္စိ ကတွာ ဣမေ ဝဉ္စေတွာ ဇီဝိကုပါယံ[၃] ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတ္ထာနိ န ပဋိဂ္ဂဏှိ။ မနုဿာ ဘိယျောသော မတ္တာယ ပသန္နာ မဟာသက္ကာရံ ကရိံသု။ သောပိ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ အဝိဒူရဋ္ဌာနေ ဒေဝကုလံ ဂတော။ မဟာဇနော တေန သဒ္ဓိံယေဝ ဂန္တွာ ဒေဝကုလံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ အဒါသိ။ သော စိန္တေသိ "ဣမေ မယှံ သေဝါလေ နိဝါသနမတ္တေ ပသီဒိတွာ ဧဝံဝိဓံ သက္ကာရံ ကရောန္တိ၊ ဧတေသံ မယာ ဥက္ကဋ္ဌေနေဝ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သလ္လဟုကာနိ ရုက္ခဖလကာနိ ဂဟေတွာ တစ္ဆေတွာ ဝါကေသု အာဝုဏိတွာ စီရံ ကတွာ နိဝါသေတွာ ပါရုပိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော ဝသိ။

၁-မနုဿဝါသဘာဝံ ဉတွာ (သီ)   ၂-ပဿိတုံ (သီ)   ၃-ဇီဝိကောပါယံ (သီ)၊ ဇီဝိတုပါယံ (သျာ)

အထ ယော သော ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ သတ္တသု ဇနေသု သမဏဓမ္မံ ကရောန္တေသု ဧကော ဘိက္ခု သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော၊ သော နိဗ္ဗတ္တသမနန္တရမေဝ အတ္တနော ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ အာဂတဋ္ဌာနံ အာဝဇ္ဇေန္တော သတ္တန္နံ ဇနာနံ ပဗ္ဗတံ အာရုယှ သမဏဓမ္မကရဏဋ္ဌာနံ ဒိသွာ သေသာနံ ဆန္နံ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ အာဝဇ္ဇေန္တော[1] ဧကဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွာ ဣတရေသံ ပဉ္စန္နံ ကာမာဝစရဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဉတွာ ကာလာနုကာလံ တေ ပဉ္စ ဇနေ အာဝဇ္ဇေတိ။ ဣမသ္မိံ ပန ကာလေ "ကဟံ နု ခေါတိ အာဝဇ္ဇေန္တော ဒါရုစီရိယံ သုပ္ပါရကပဋ္ဋနံ ဥပနိဿာယ ကုဟနကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တံ ဒိသွာ "နဋ္ဌော ဝတာယံ ဗာလော၊ ပုဗ္ဗေ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော အတိဥက္ကဋ္ဌဘာဝေန အရဟတ္တမ္ပိ အာဘတံ ပိဏ္ဍပါတံ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဣဒါနိ ဥဒရတ္ထာယ အနရဟာဝ အရဟတ္တံ ပဋိဇာနိတွာ လောကံ ဝဉ္စေန္တော ဝိစရတိ၊ ဒသဗလဿ စ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ န ဇာနာတိ၊ ဂစ္ဆာမိ နံ သံဝေဇေတွာ ဒသဗလဿ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဇာနာပေမီ"တိ တံခဏံယေဝ ဗြဟ္မလောကတော သုပ္ပါရကပဋ္ဋနေ ရတ္တိဘာဂ-သမနန္တရေ ဒါရုစီရိယဿ သမ္မုခေ ပါတုရဟောသိ။

သော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဩဘာသံ ဒိသွာ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ဌိတော မဟာဗြဟ္မံ ဩလောကေတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ "ကော တုမှေ"တိ ပုစ္ဆိ။ အဟံ တုယှံ ပေါရာဏကသဟာယော အနာဂါမိဖလံ ပတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ အမှာကံ ပန သဗ္ဗဇေဋ္ဌကော အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ တုမှေ ပဉ္စ ဇနာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ သွာဟံ တံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကုဟနကမ္မေန ဇီဝန္တံ ဒိသွာ ဒမေတုံ အာဂတောတိ ဝတွာ ဣဒံ ကာရဏမာဟ "န ခေါ တွံ ဗာဟိယ အရဟာ၊ နပိ အရဟတ္တမဂ္ဂ[2] သမာပန္နော၊ သာပိ တေ ပဋိပဒါ နတ္ထိ၊ ယာယ တွံ အရဟာ ဝါ အဿ[3] အရဟတ္တမဂ္ဂ ဝါ သမာပန္နော"တိ။ အထဿ သတ္ထု ဥပ္ပန္နဘာဝံ သာဝတ္ထိယံ ဝသနဘာဝဉ္စ အာစိက္ခိတွာ "သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆာဟီ"တိ တံ ဥယျောဇေတွာ ဗြဟ္မလောကမေဝ အဂမာသိ။

ဒါရုစီရိယော မဟာဗြဟ္မုနာ သံဝေဇိတော "မောက္ခမဂ္ဂံ ဂဝေသိဿာမီ"တိ ဝီသယောဇနသတံ မဂ္ဂံ ဧကရတ္တိဝါသေန ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌံ အန္တရဃရေ သမ္ပာပုဏိတွာ သတ္ထု ပါဒေသု နိပတိတွာ "ဒေသေတု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ ဓမ္မံ၊ ဒေသေတု သုဂတော ဓမ္မ"န္တိ ယာဝတတိယံ ယာစိ။ သတ္ထာ "ဧတ္တာဝတာ ဗာဟိယဿ ဉာဏံ ပရိပါကံ ဂတ"န္တိ ဉတွာ "တသ္မာတိဟ တေ ဗာဟိယ ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတီ"တိ[4] ဣမိနာ ဩဝါဒေန

၁-အာဝဇ္ဇေတွာ (က) ၂-အရဟတ္တမဂ္ဂံ (သီ) ၃-အဿသိ (သီ) ၄-ခု ၁-၈၅-ပိဋ္ဌေ။

ဩဝဒိ။ သောပိ ဒေသနာပရိယောသာနေ အန္တရဝီထိယံ ဌိတောဝ ဒေသနာ-နုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

သော အတ္တနော ကိစ္စံ မတ္ထကပ္ပတ္တံ ဉတွာ ဘဂဝန္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရတာယ ပတ္တစီဝရံ ပရိယေသန္တော သင်္ကာရဋ္ဌာနတော စောဠကာနိ[၁] သံကဍ္ဎတိ။ အထ နံ ပုဗ္ဗဝေရိကော အမနုဿော ဧကိဿာ တရုဏဝစ္ဆာယ ဂါဝိယာ သရီရေ အဓိမုစ္စိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသိ။ သတ္ထာ သာဝတ္ထိတော နိက္ခမန္တော အန္တရဝီထိယံ ဗာဟိယံ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ပတိတံ ဒိသွာ "ဂဏှထ ဘိက္ခဝေ ဗာဟိယဿ ဒါရုစီရိယဿ သရီရ"န္တိ နီဟရာပေတွာ သရီရကိစ္စံ ကာရေတွာ စတုမဟာပထေ စေတိယံ ကာရာပေသိ။ တတော သံဃမဇ္ဈေ ကထာ ဉဒပါဒိ "တထာဂတော ဘိက္ခုသံဃေန ဗာဟိယဿ ဒါရုစီရိယဿ သရီရဇ္ဈာပနကိစ္စံ ကာရေသိ၊ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ ကာရေသိ၊ ကတရမဂ္ဂေါ နု ခေါ တေန သစ္ဆိကတော၊ သာမဏေရော နု ခေါ သော, ဘိက္ခု နု ခေါ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒယိံသု။ သတ္ထာ တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ "ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခဝေ ဗာဟိယော"တိ ဥပရိ ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဎေတွာ တဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ပကာသေသိ။ ပုန သံဃမဇ္ဈေ ကထာ ဥဒပါဒိ "နနု စ သတ္ထာရာ ဗာဟိယဿ ဗဟု ဓမ္မော ဒေသိတော၊ အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ စ ဝဒတိ၊ ကိံ နာမေတ"န္တိ။ သတ္ထာ "ဓမ္မော မန္ဒော ဗဟူတိ အကာရဏံ၊ ဝိသဒိတကဿ အဂဒေါ ဝိယ စေသော"တိ ဝတွာ ဓမ္မပဒေ ဂါထမာဟ—

"သဟဿမပိ စေ ဂါထာ၊ အနတ္ထပဒသံဟိတာ။
ဧကံ ဂါထာပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတွာ ဥပသမ္မတီ"တိ[၂]။

ဒေသနာပရိယောသာနေ စတုရာသီတိ ပါဏသဟဿာနိ အမတပါနံ ပိဝိံသု။ ဣဒဥ္စ ပန ဗာဟိယတ္ထေရဿ ဝတ္ထု သုတ္တေ[၃] အာဂတတ္တာ ဝိတ္ထာရေန န ကထိတံ။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ သံဃမဇ္ဈေ နိသိန္နော ဗာဟိယတ္ထေရံ ခိပ္ပါဘိညာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ကုမာရကဿပတ္ထေရဝတ္ထု

၂၁၇။ နဝမေ **စိတ္တကထိကာန**န္တိ ဝိစိတ္တံ ကတွာ ဓမ္မံ ကထေန္တာနံ။ ထေရော ကိရ ဧကေသမ္ပိ ဒိန္နမ္ပိ ဓမ္မံ ကထေန္တော ဗဟူဟိ ဥပမာဟိ စ ကာရဏေဟိ စ မဏ္ဍယိတွာ ဗောဓေန္တော ကထေတိ။ တသ္မာ စိတ္တကထိကာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

၁-စောဠကာနိ (က) ၂-ခု ၁-၂၀-ဝိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။ ၃-ခု ၁-၈၄-ဝိဋ္ဌေ ဥဒါနေ။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဒသဗလဿ ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ စိတ္တကထိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသ-ရန္တော ကဿပဗုဒ္ဓသာသနေ ဩသက္ကနကာလေ သတ္တန္နံ ဘိက္ခူနံ အဗ္ဘန္တရော ဟုတွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ သမဏဓမ္မံ ကတွာ အပရိဟီနသီလော တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနော အမှာကံ သတ္ထုကာလေ ရာဇဂဟေ ဧကိဿာ ကုလဒါရိကာယ ကုစ္ဆိမှိ ဥပ္ပန္နော။ သာ စ ပဌမံ မာတာပိတရော ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘမာနာ ကုလဃရံ ဂတာ ဂဗ္ဘံ ဂဏှိ။ တမ္ပိ[1] အဇာနန္တီ သာမိကံ အာရာဓေတွာ တေန အနုညာတာ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတာ။ တဿာ ဂဗ္ဘနိမိတ္တံ ဒိသွာ ဘိက္ခုနိယော ဒေဝဒတ္တံ ပုစ္ဆိံသု၊ သော “အဿမဏီ”တိ အာဟ။ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိံသု၊ သတ္ထာ ဥပါလိတ္ထေရံ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ ထေရော သာဝတ္ထိနဂရဝါသီနိ ကုလာနိ ဝိသာခဉ္စ ဥပါသိကံ ပက္ကောသာပေတွာ သောဓေန္တော “ပုရေ လဒ္ဓေါ ဂဗ္ဘော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အရောဂါ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ “သုဝိနိစ္ဆိတံ အဓိကရဏ”န္တိ ထေရဿ သာဓုကာရံ အဒါသိ။

သာ ဘိက္ခုနီ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တံ ဂဟေတွာ ရာဇာ ပသေနဒိ-ကောသလော ပေါသာပေသိ၊ ကဿပေါတိ စဿ နာမံ ကတွာ အပရဘာဂေ အလင်္ကရိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ကုမာရကာလေ ပန ပဗ္ဗဇိ-တတ္တာ ဘဂဝတာ “ကဿပံ ပက္ကောသထ၊ ဣဒံ ဖလံ ဝါ ခါဒနီယံ ဝါ ကဿ-ပဿ ဒေထာ”တိ ဝုတ္တေ “ကတရကဿပဿာတိ။ ကုမာရကဿပဿာ”တိ ဧဝံ ဂဟိတနာမတ္တာ တတော ပဋ္ဌာယ ဝုဍ္ဎကာလေပိ **ကုမာရကဿပေါ**တွေဝ ဝုစ္စတိ။ အပိစ ရညော ပေါသာဝနိကပုတ္တတ္တာပိ ကုမာရကဿပေါတိ တံ သဉ္ဇာနိံသု။

သော ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝိပဿနာယ စေဝ ကမ္မံ ကရောတိ၊ ဗုဒ္ဓဝစနဉ္စ ဂဏှာတိ။ အထ သော တေန သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ သမဏဓမ္မံ ကတွာ အနာဂါမိဖလံ ပတွာ သုဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တော မဟာဗြဟ္မာ တသ္မိံ သမယေ အာဝဇ္ဇေန္တော ကုမာရကဿပံ ဒိသွာ “သဟာယကော မေ ဝိပဿနာယ ကိလမတိ၊ ဂန္တွာ တဿ ဝိပဿနာယ နယမုခံ ဒဿေတွာ မဂ္ဂဖလပတ္တိယာ[2] ဥပါယံ ကရိဿာမီ”တိ ဗြဟ္မလောကေ ဌိတောဝ ပဉ္စဒသ

၁-ဂဗ္ဘံ သဏ္ဌိတမ္ပိ (သီ)

၂-မဂ္ဂဖလုပ္ပတ္တိယာ (သီ)

ပဉှေ အဘိသင်္ခရိတွာ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ကုမာရကဿပတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနေ အန္ဓဝနေ ပါတုရဟောသိ။ ထေရော အာလောကံ ဒိသွာ "ကော ဧသော"တိ အာဟ။ "အဟံ ပုဗ္ဗေ တယာ သဒ္ဓိံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ အနာဂါမိဖလံ ပတွာ သုဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တဗြဟ္မာ"တိ အာဟ။ ကေန ကမ္မေန အာဂတတ္ထာတိ။ မဟာဗြဟ္မာ အတ္တနော အာဂတကာရဏံ ဒီပေတုံ တေ ပဉှေ အာစိက္ခိတွာ "တုမှံ ဣမေ ပဉှေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆ၊ ဌပေတွာ ဟိ တထာဂတံ အညော ဣမေ ပဉှေ ကထေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထီ"တိ ဝတွာ ဗြဟ္မလောကမေဝ ဂတော။

ထေရောပိ ပုနဒိဝသေ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ မဟာဗြဟ္မုနာ ကထိတနိယာမေနေဝ ပဉှေ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ ကုမာရကဿပတ္ထေရဿ အရဟတ္တံ ပါပေတွာ ပဉှေ ကထေသိ။ ထေရော သတ္ထာရာ ကထိတနိယာမေနေဝ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အန္ဓဝနံ ဂန္တွာ ဝိပဿနံ ဂဗ္ဘံ ဂါဟာပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စတုန္နံ ပရိသာနံ ဓမ္မကထံ ကထေန္တော ဗာဟုကာဟိ[1] ဥပမာဟိ စ ကာရဏေဟိ စ မဏ္ဍေတွာ စိတ္တကထမေဝ ကထေတိ။ အထ နံ သတ္ထာ ပါယာသိရညော ပဉ္စဒသဟိ ပဉှေဟိ ပဋိမဏ္ဍေတွာ သုတ္တန္တေ[2] ဒေသိတေ တံ သုတ္တန္တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဣမသ္မိံ သာသနေ စိတ္တကထိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

မဟာကောဋ္ဌိတတ္ထေရဝတ္ထု

၂၁၈။ ဒသမေ **ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ**ယဒိဒံ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာ ဘိက္ခူနံ မဟာကောဋ္ဌိတတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ဟိ ထေရော အတ္တနော ပဋိသမ္ဘိဒါသု စိဏ္ဏဝသိဘာဝေန[3] အဘိညာတေ အဘိညာတေ မဟာသာဝကေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တောပိ ဒသဗလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တောပိ ပဋိသမ္ဘိဒါသုယေဝ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ ဣတိ ဣမိနာ စိဏ္ဏဝသိဘာဝေန ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော အပရေန သမယေန သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ

၁-ဗာဟုကာနမ္ပိ အဗာဟုကာနမ္ပိ (သီ၊ သျာ) ၂-ဒီ ၂-၂၅၃-ပိဋ္ဌေ။ ၃-စိဏ္ဏဝသေန (သီ)

ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ကောဋ္ဌိတမာဏဝေါတိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိ။ သော ဥပသမ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ နိစ္စကာလံ ပဋိသမ္ဘိဒါသု စိဏ္ဏဝသီ ဟုတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တော ပဋိသမ္ဘိဒါသုယေဝ ပုစ္ဆတိ။ အထ နံ သတ္ထာ အပရဘာဂေ မဟာဝေဒလ္လသုတ္တံ[1] အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၄-ဧတဒဂ္ဂဝဂ္ဂ ၄-စတုတ္ထဝဂ္ဂ

အာနန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု

၂၁၉-၂၂၃။ စတုတ္ထဿ ပဌမေ **ဗဟုဿုတာနန္တိ**အာဒီသု အညေပိ ထေရာ ဗဟုဿုတာ သတိမန္တာ ဂတိမန္တာ ဓိတိမန္တာ ဥပဋ္ဌာကာ စ အတ္ထိ၊ အယံ ပနာ-ယသ္မာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှန္တော ဒသဗလဿ သာသနေ ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိယံ ဌတွာ ဂဏှိ။ တသ္မာ ဗဟုဿုတာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ ဣမဿေဝ စ ထေရဿ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဂဟေတွာ ဓာရဏကသတိ အညေဟိ ထေရေဟိ ဗလဝတရာ အဟောသိ၊ တသ္မာ **သတိမန္တာနံ** အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ အယမေဝ စာယသ္မာ ဧကပဒေ ဌတွာ သဋ္ဌိ ပဒသဟဿာနိ ဂဏှန္တော သတ္ထာရာ ကထိတ-နိယာမေနေဝ သဗ္ဗပဒါနိ ဇာနာတိ၊ တသ္မာ **ဂတိမန္တာနံ** အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ တဿေဝ စာယသ္မတော ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှနဝီရိယံ သဇ္ဈာယနဝီရိယဉ္စ ဓာရဏဝီရိယဉ္စ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနဝီရိယဉ္စ အညေဟိ အသဒိသံ အဟောသိ၊ တသ္မာ **ဓိတိမန္တာနံ** အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ တထာဂတံ ဥပဋ္ဌဟန္တော စေသ န အညေသံ ဥပဋ္ဌာကဘိက္ခူနံ ဥပဋ္ဌာနာကာရေန[2] ဥပဋ္ဌဟိ၊ အညေ ဟိ တထာဂတံ ဥပဋ္ဌဟန္တာ န စိရံ ဥပဋ္ဌဟိံသု၊ န စ ဗုဒ္ဓါနံ မနံ ဂဟေတွာ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ အယံ ထေရော ပန ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ လဒ္ဓဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟုတွာ တထာဂတဿ မနံ ဂဟေတွာ ဥပဋ္ဌဟိ။ တသ္မာ **ဥပဋ္ဌာကာနံ** အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

၁-မ ၁-၃၆၅-ပိဋ္ဌေ။

၂-ဥပဋ္ဌဟနာကာရေန (သီ)

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—ဣတော ကိရ သတသဟဿမတ္ထကေ ကပ္ပေ ပဒုမုတ္တရော နာမ သတ္ထာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တဿ ဟံသဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ၊ နန္ဒော နာမ ရာဇာ ပိတာ၊ သုမေဓာ နာမ ဒေဝီ မာတာ၊ ဗောဓိသတ္တော ဥတ္တရကုမာရော နာမ အဟောသိ။ သော ပုတ္တဿ ဇာတဒိဝသေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဓာနမနုယုဉ္ဇန္တော အနုက္ကမေန သဗ္ဗညုတံ ပတွာ “အနေကဇာတိသံသာရ”န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ သတ္တာဟံ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ ဝီတိနာမေတွာ “ပထဝိယံ ဌပေဿာမီ”တိ ပါဒံ အဘိနီဟရိ။ အထ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ မဟန္တာ ပုတ္တပ္ပမာဏံ ပဒုမံ ဥဋ္ဌာသိ။ တဒုပါဒါယ ဘဂဝါ ပဒုမုတ္တရောတေဝ ပညာယိတ္ထ။ တဿ ဒေဝလော စ သုဇာတော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ အဟေသုံ၊ အမိတာ စ အသမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ၊ သုမနော နာမ ဥပဋ္ဌာကော။ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ပိတု သင်္ဂဟံ ကုရုမာနော ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရော ဟံသဝတိယာ ရာဇဓာနိယာ ဝသတိ။

ကနိဋ္ဌဘာတာ ပနဿ သုမနကုမာရော နာမ။ တဿ ရာဇာ ဟံသဝတိတော ဝီသယောဇနသတေ ဘောဂဂါမံ အဒါသိ။ သော ကဒါစိ ကဒါစိ အာဂန္တွာ ပိတရဉ္စ သတ္ထာရဉ္စ ပဿတိ။ အထေကဒိဝသံ ပစ္စန္တော ကုပိတော သုမနော ရညော ပေသေသိ။ ရာဇာ “တွံ မယာ တတ္ထ ကသ္မာ ဌပိတော”တိ ပဋိပေသေသိ။ သော စောရေ ဝူပသမေတွာ “ဥပသန္တော ဒေဝ ဇနပဒေါ”တိ ရညော ပေသေသိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌော “သီဃံ မမ ပုတ္တော အာဂစ္ဆတူ”တိ အာဟ။ တဿ သဟဿမတ္တာ အမစ္စာ ဟောန္တိ။ သော တေဟိ သဒ္ဓိံ အန္တရာမဂ္ဂေ မန္တေသိ “မယှံ ပိတာ တုဋ္ဌော သစေ မေ ဝရံ ဒေတိ၊ ကိံ ဂဏှာမီ”တိ။ အထ နံ ဧကေစ္စေ “ဟတ္ထိံ ဂဏှထ၊ အဿံ ဂဏှထ၊ ဇနပဒံ ဂဏှထ၊ သတ္တ ရတနာနိ ဂဏှထာ”တိ အာဟံသု။ အပရေ “တုမှေ ပထဝိဿရဿ[၁] ပုတ္တာ၊ န တုမှာကံ ဓနံ ဒုလ္လဘံ၊ လဒ္ဓမ္ပိ စေတံ သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယံ၊ ပုညမေဝ ဧကံ အာဒါယ ဂမနီယံ။ တသ္မာ ဒေဝေ ဝရံ ဒဒမာနေ တေမာသံ ပဒုမုတ္တရဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝရံ[၂] ဂဏှထာ”တိ အာဟံသု။ သော “တုမှေ မယှံ ကလျာဏမိတ္တာ၊ န မေတံ စိတ္တံ အတ္ထိ၊ တုမှေဟိ ပန ဥပ္ပါဒိတံ၊ ဧဝံ ကရိဿာမီ”တိ ဂန္တွာ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ ပိတရာ အာလိင်္ဂေတွာ မတ္ထကေ စုမ္ဗိတွာ “ဝရံ တေ ပုတ္တ ဒေမီ”တိ ဝုတ္တေ “ဣစ္ဆာမဟံ မဟာရာဇ ဘဂဝန္တံ တေမာသံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တော ဇီဝိတံ အဝဉ္စံ ကာတုံ၊ ဣမံ မေ ဒေဝ ဝရံ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ န သက္ကာ တာတ, အညံ ဝရေဟီတိ။ ဒေဝ ခတ္တိယာနံ နာမ

ဒွေ ကထာ နတ္ထိ၊ ဧတဒေဝ မေ ဝရံ ဒေဟိ၊ န မမ အညေန အတ္ထောတိ။ တာတ ဗုဒ္ဓါနံ နာမ စိတ္တံ ဒုဇ္ဇာနံ၊ သစေ ဘဂဝါ န ဣစ္ဆိဿတိ၊ မယာ ဒိန္နေပိ ကိံ ဘဝိဿတီတိ။ "သာဓု ဒေဝ အဟံ ဘဂဝတော စိတ္တံ ဇာနိဿာမီ"တိ ဝိဟာရံ ဂတော။

ဧတေန စ သမယေန ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌော ဟောတိ၊ သော မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိပတိတာနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဧတေ နံ အာဟံသု "ရာဇပုတ္တ ကသ္မာ အာဂတောသီ"တိ။ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ၊ ဒေဿထ မေ ဘဂဝန္တန္တိ။ န မယံ ရာဇပုတ္တ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ လဘာမာတိ။ ကော ပန ဘန္တေ လဘတီတိ။ သုမနတ္ထေရော နာမ ရာဇပုတ္တာတိ။ သော "ကုဟိံ ဘန္တေ ထေရော"တိ ထေရဿ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတွာ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ "ဣစ္ဆာမဟံ ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ ပဿိတုံ၊ ဒေဿထ မေ ဘဂဝန္တ"န္တိ အာဟ။ ထေရော ပဿန္တဿေဝ ရာဇကုမာရဿ အာပေါ-ကသိဏဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ မဟာပထဝိံ ဥဒကံ အဓိဋ္ဌာယ ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ သတ္ထု ဂန္ဓကုဋိယံယေဝ ပါတုရဟောသိ။ အထ နံ ဘဂဝါ "သုမန ကသ္မာ အာဂတောသီ"တိ အာဟ။ ရာဇပုတ္တော ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အာဂတောတိ။ တေန ဟိ ဘိက္ခု အာသနံ ပညာပေဟီတိ။ ပုန ထေရော ပဿန္တဿေဝ ရာဇကုမာရဿ ဗုဒ္ဓါသနံ ဂဟေတွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ ဗဟိပရိဝေဏေ ပါတုဘဝိတွာ ပရိဝေဏေ အာသနံ ပညာပေသိ။ ရာဇကုမာရော ဣမာနိ ဒွေ အစ္ဆရိယာကာရာနိ[1] ဒိသွာ "မဟန္တော ဝတာယံ ဘိက္ခူ"တိ စိန္တေသိ။

ဘဂဝါပိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ ရာဇပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ အကာသိ။ "ကဒါ အာဂတောသိ ရာဇပုတ္တာ"တိ ဝုတ္တေ "ဘန္တေ တုမှေသု ဂန္ဓကုဋိံ[2] ပဝိဋ္ဌေသု၊ ဘိက္ခူ ပန 'န မယံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိ-တက္ခဏေ ဘဂဝန္တံ ဒဋ္ဌုံ လဘာမာ'တိ မံ ထေရဿ သန္တိကံ ပါဟေသုံ။ ထေရော ပန ဧကဝစနေနေဝ ဒဿေတိ၊ ထေရော ဘန္တေ တုမှာကံ သာသနေ ဝလ္လဘော မညေ"တိ။ အာမ ရာဇကုမာရ, ဝလ္လဘော ဧသ ဘိက္ခု မယှံ သာသနေတိ။ ဘန္တေ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနေ ကိံ ကတွာ ဝလ္လဘာ ဟောန္တီတိ။ ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ ကုမာရာတိ။ ဘဂဝါ အဟံ ထေရော ဝိယ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝလ္လဘော ဟောတု-ကာမော သွေ မယှံ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထာတိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ

၁-အစ္ဆရိယကာရဏာနိ (သီ၊ သျာ)　　၂-ဂန္ဓကုဋိယံ (သျာ)

တုဏှီဘာဝေန။ ရာဇကုမာရော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သဗ္ဗရတ္တိံ မဟာသက္ကာရံ သဇ္ဇေတွာ သတ္တ ဒိဝသာနိ ခန္ဓာဝါရဘတ္တံ နာမ အဒါသိ။

သတ္တမေ ဒိဝသေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဘန္တေ မယာ ပိတု သန္တိကာ တေမာသံ အန္တောဝဿံ တုမှာကံ ပဋိဇဂ္ဂနဝရော လဒ္ဓေါ၊ တေမာသံ မေ ဝဿာဝါသံ အဓိဝါသေထာတိ။ ဘဂဝါ "အတ္ထိ နု ခေါ တတ္ထ ဂတေန အတ္ထော"တိ ဩလောကေတွာ "အတ္ထီ"တိ ဒိသွာ "သုညာဂါရေ ခေါ ရာဇကုမာရ တထာဂတာ အဘိရမန္တီ"တိ အာဟ။ ကုမာရော "အညာတံ ဘဂဝါ အညာတံ သုဂတာ"တိ ဝတွာ "အဟံ ဘန္တေ ပုရိမတရံ ဂန္တွာ ဝိဟာရံ ကာရေမိ၊ မယာ ပေသိတေ ဘိက္ခုသတသဟဿေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆထာ"တိ ဘဂဝန္တံ ပဋိညံ ဂါဟာပေတွာ[1] ပိတု သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဒိန္နာ မေ ဒေဝ ဘဂဝတာ ပဋိညာ၊ မယာ ပဟိတေ ဘဂဝန္တံ ပေသေယျာထာ"တိ ဝတွာ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရံ ကာရေန္တော ဝီသယောဇနသတံ အဒ္ဓါနံ ဂတော။ ဂန္တွာ စ အတ္တနော နဂရေ ဝိဟာရဋ္ဌာနံ ဝိစိနန္တော သောဘနနာမဿ[2] ကုဋုမ္ဗိကဿ ဥယျာနံ ဒိသွာ သတသဟဿေန ကိဏိတွာ သတသဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဟာရံ ကာရေသိ။ တတ္ထ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိံ သေသဘိက္ခူနဉ္စ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနတ္ထာယ ကုဋိလေဏမဏ္ဍပေ ကာရေတွာ ပါကာရပရိက္ခေပံ ဒွါရကောဋ္ဌကဉ္စ နိဋ္ဌာပေတွာ[3] ပိတု သန္တိကံ ပေသေသိ "နိဋ္ဌိတံ မယှံ ကိစ္စံ၊ သတ္ထာရံ ပဟိဏထာ"တိ။

ရာဇာ ဘဂဝန္တံ ဘောဇေတွာ "ဘဂဝါ သုမနဿ ကိစ္စံ နိဋ္ဌိတံ၊ တုမှာကံ ဂမနံ ပစ္စာသီသတီ"တိ အာဟ။ ဘဂဝါ ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝုတော[4] ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရေသု ဝသမာနော အဂမာသိ။ ကုမာရော "သတ္ထာ အာဂစ္ဆတီ"တိ သုတွာ ယောဇနံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယမာနော ဝိဟာရံ ပဝေသေတွာ—

"သတသဟဿေန မေ ကီတံ၊ သတသဟဿေန မာပိတံ။
သောဘနံ နာမ ဥယျာနံ၊ ပဋိဂ္ဂဏှ မဟာမုနီ"တိ—

ဝိဟာရံ နိယျာဒေသိ။ သော ဝဿူပနာယိကာဒိဝသေ ဒါနံ ဒတွာ အတ္တနော ပုတ္တဒါရေ စ အမစ္စေ စ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ "သတ္ထာ အမှာကံ သန္တိကံ ဒူရတော အာဂတော၊ ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဓမ္မဂရုကာ န

၁-ဂဟေတွာ (သျာ)
၂-သောဘနဿ နာမ (သီ)
၃-နိဋ္ဌာပေတွာ (သီ)
၄-သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော (သီ)

အာမိသစက္ခုကာ[၁]။ တသ္မာ အဟံ ဣမံ တေမာသံ ဒွေ သာဋကေ နိဝါသေတွာ ဒသ သီလာနိ သမာဒိယိတွာ ဣဓေဝ ဝသိဿာမိ၊ တုမှေ ခီဏာသဝသတသဟဿဿ ဣမိနာဝ နိယာမေန တေမာသံ ဒါနံ ဒဒေယျာထာ”တိ။

သော သုမနတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနသဘာဂေယေဝ ဌာနေ ဝသန္တော ယံ ထေရော ဘဂဝတော ဝတ္တံ ကရောတိ၊ တံ သဗ္ဗံ ဒိသွာ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧကန္တဝလ္လဘော ဧသ ထေရော၊ ဧတဿေဝ မေ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ဥပကဋ္ဌာယ ပဝါရဏာယ ဂါမံ ပဝိသိတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဘိက္ခုသတသဟဿဿ ပါဒမူလေ တိစီဝရံ ဌပေတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ ယဒေတံ မယာ သတ္တာဟံ ခန္ဓာဝါရဒါနတော ပဋ္ဌာယ ပုညံ ကတံ၊ တံ နေဝ သက္ကသမ္ပတ္တိံ, န မာရဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ပတ္ထယန္တေန၊ ဗုဒ္ဓဿ ပန ဥပဋ္ဌာကဘာဝံ ပတ္ထေန္တေန ကတံ။ တသ္မာ အဟမ္ပိ ဘဂဝါ အနာဂတေ သုမနတ္ထေရော ဝိယ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပဋ္ဌာကော ဟောမီ”တိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဝန္ဒိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တရာယံ ဒိသွာ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။ ကုမာရော တံ သုတွာ “ဗုဒ္ဓါ စ နာမ အဒွေဇ္ဈကထာ ဟောန္တီ”တိ ဒုတိယဒိဝသေ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော ဂစ္ဆန္တော ဝိယ အဟောသိ။

သော တသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဝဿသတသဟဿံ ဒါနံ ဒတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ပိဏ္ဍာယ စရတော ထေရဿ ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဥတ္တရိသာဋကံ ဒတွာ ပူဇံ အကာသိ၊ ပုန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော ဗာရာဏသိရာဇာ ဟုတွာ ဥပရိပါသာဒဝရဂတော ဂန္ဓမာဒနတော အာကာသေန အာဂစ္ဆန္တေ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ နိမန္တာပေတွာ ဘောဇေတွာ အတ္တနော မင်္ဂလဥယျာနေ တေသံ အဋ္ဌ ပဏ္ဏသာလာယော ကာရေတွာ တေသံ နိသီဒနတ္ထာယ အတ္တနော နိဝေသနေ အဋ္ဌ သဗ္ဗရတနမယာနိ ပီဌာနိ စေဝ မဏိအာဓာရကေ စ ပဋိယာဒေတွာ ဒသ ဝဿသဟဿာနိ ဥပဋ္ဌာနံ အကာသိ။ တာနိ ပါကဋဋ္ဌာနာနိ။

ကပ္ပသတသဟဿံ ပန ဒါနံ ဒဒမာနောဝ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော အမိတောဒနသက္ကဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထဿ သဗ္ဗေ ဉာတကေ အာနန္ဒိတေ ပမုဒိတေ ကရောန္တော ဇာတောတိ အာနန္ဒောတွေဝ နာမံ အကံသု။ သော အနုပုဗ္ဗေန ကတာဘိနိက္ခမနေ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဌမဂမနေန ကပိလဝတ္ထုံ အာဂန္တွာ

၁-န အာမိသဂရုကာ (သျာ၊ က)

တတော နိက္ခန္တေ ဘဂဝတိ ဘဂဝတော ပရိဝါရတ္ထံ ရာဇကုမာရေသု ပဗ္ဗဇန္တေသု ဘဒ္ဒိယာဒီဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ မန္တာဏိပုတ္တဿ သန္တိကေ ဓမ္မကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝတော ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိ ဝဿာနိ အနိဗဒ္ဓါ ဥပဋ္ဌာကာ အဟေသုံ။ ဧကဒါ နာဂသမာလော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရိ ဧကဒါ နာဂိတော, ဧကဒါ ဥပဝါဏော, ဧကဒါ သုနက္ခတ္တော, ဧကဒါ စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော, ဧကဒါ သာဂတော, ဧကဒါ ရာဓော, ဧကဒါ မေဃိယော။ တတ္ထ ဧကဒါ ဘဂဝါ နာဂသမာလတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ အဒ္ဓါန-မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဒွေဓာပထံ ပတ္တော။ ထေရော မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ[၁] "ဘဂဝါ အဟံ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမီ"တိ အာဟ။ အထ နံ ဘဂဝါ "ဧဟိ ဘိက္ခု, ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမာ"တိ အာဟ။ သော "ဟန္ဒ ဘဂဝါ တုမှာကံ ပတ္တစီဝရံ ဂဏှထ၊ အဟံ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမီ"တိ ဝတွာ ပတ္တစီဝရံ ဘူမိယံ ဌပေတုံ အာရဒ္ဓေါ။ အထ နံ ဘဂဝါ "အာဟရ ဘိက္ခူ"တိ ဝတွာ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဂတော။ တဿပိ ဘိက္ခုနော ဣတရေန မဂ္ဂေန ဂစ္ဆတော စောရာ ပတ္တစီဝရဉ္စေဝ ဟရိံသု၊ သီသဉ္စ ဘိန္ဒိံသု။ သော "ဘဂဝါ ဣဒါနိ မေ ပဋိသရဏံ, န အညော"တိ စိန္တေတွာ လောဟိတေန ဂလန္တေန ဘဂဝတော သန္တိကံ အာဂမိ။ "ကိမိဒံ ဘိက္ခူ"တိ စ ဝုတ္တေ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ အထ နံ ဘဂဝါ "မာ စိန္တယိ ဘိက္ခု၊ ဧတဿ ကာရဏာယေဝ တံ နိဝါရယိမှာ"တိ ဝတွာ သမဿာသေသိ။

ဧကဒါ ပန ဘဂဝါ မေဃိယတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ ပါစီနဝံသေ မိဂဒါယေ ဇန္တုဂါမံ အဂမာသိ။ တတြာပိ မေဃိယော ဇန္တုဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ နဒီတီရေ ပါသာ-ဒိကံ အမ္ဗဝနံ ဒိသွာ "ဘဂဝါ တုမှာကံ ပတ္တစီဝရံ ဂဏှထ၊ အဟံ တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ သမဏဓမ္မံ ကရောမီ"တိ ဝတွာ ဘဂဝတာ တိက္ခတ္တုံ နိဝါရိယမာနောပိ ဂန္တွာ အကုသလဝိတက္ကေဟိ အန္ဝါသတ္တော ပစ္စာဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ တမ္ပိ ဘဂဝါ "ဣမမေဝ တေ ကာရဏံ သလ္လက္ခေတွာ နိဝါရယိမှာ"တိ ဝတွာ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ "ဘိက္ခဝေ ဣဒါနိမှိ မဟလ္လကော၊ 'ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမာ'တိ ဝုတ္တေ အညေန ဂစ္ဆန္တိ၊ ဧကစ္စေ မယှံ ပတ္တစီဝရံ ဘူမိယံ နိက္ခိပန္တိ၊ မယှံ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကံ ဧကံ

၁-ဥက္ကမ္မ (သီ)

ဘိက္ခုံ ဇာနာထာ”တိ။ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မသံဝေဂေါ ဥဒပါဒိ။ အထာယသ္မာ သာရိ-ပုတ္တော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ “အဟံ ဘန္တေ တုမှေယေဝ ပတ္ထ-ယမာနော သတသဟဿကပ္ပါဓိကံ အသင်္ချေယျံ ပါရမိယော ပူရယိံ၊ နနု မာဒိသော မဟာပညော ဥပဋ္ဌာကော နာမ ဝဋ္ဋတိ၊ အဟံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ အာဟ။ တံ ဘဂဝါ “အလံ သာရိပုတ္တ ယဿံ ဒိသာယံ တွံ ဝိဟရသိ၊ အသုညာ မေ သာ ဒိသာ၊ တဝ ဟိ ဩဝါဒေါ ဗုဒ္ဓါနံ ဩဝါဒသဒိသော၊ န မေ တယာ ဥပဋ္ဌာကကိစ္စံ အတ္ထီ”တိ ပဋိက္ခိပိ။ ဧတေနေဝ ဥပါယေန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အာဒိံ ကတွာ အသီတိ မဟာသာဝကာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တေ သဗ္ဗေ ဘဂဝါ ပဋိက္ခိပိ။

အာနန္ဒတ္ထေရော ပန တုဏှီယေဝ နိသီဒိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ အာဟံသု “အာဝုသော အာနန္ဒ ဘိက္ခုသံဃော ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ ယာစတိ၊ တွမ္ပိ ယာစာ-ဟီ”တိ။ ယာစိတွာ လဒ္ဓဋ္ဌာနံ နာမ အာဝုသော ကီဒိသံ ဟောတိ၊ ကိံ မံ သတ္ထာ န ပဿတိ။ သစေ သတ္ထာ ရောစိဿတိ၊ “အာနန္ဒော မံ ဥပဋ္ဌဟတူ”တိ ဝက္ခတီတိ။ အထ ဘဂဝါ “န ဘိက္ခဝေ အာနန္ဒော အညေဟိ ဥဿာဟေ-တဗ္ဗော၊ သယမေဝ ဇာနိတွာ မံ ဥပဋ္ဌဟိဿတီ”တိ အာဟ။ တတော ဘိက္ခူ “ဥဋ္ဌေဟိ အာဝုသော အာနန္ဒ၊ ဥဋ္ဌေဟိ အာဝုသော အာနန္ဒ၊ ဒသဗလံ ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ ယာစာဟီ”တိ အာဟံသု။ ထေရော ဥဋ္ဌဟိတွာ စတ္တာရော ပဋိက္ခေပေ စတဿော စ အာယာစနာတိ အဋ္ဌ ဝရေ ယာစိ။

စတ္တာရော ပဋိက္ခေပါ နာမ—“သစေ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပဏီတံ စီဝရံ န ဒဿတိ၊ ပိဏ္ဍပါတံ န ဒဿတိ၊ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသိတုံ န ဒဿတိ၊ နိမန္တနံ ဂဟေတွာ န ဂမိဿတိ၊ ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ ဝတွာ “ကံ ပနေတ္ထ အာနန္ဒ အာဒီနဝံ အဒ္ဒသာ”တိ ဝုတ္တေ အာဟ “သစာဟံ ဘန္တေ ဣမာနိ ဝတ္ထူနိ လဘိဿာမိ၊ ဘဝိဿန္တိ ဝတ္တာရော ‘အာနန္ဒော ဒသဗလေန လဒ္ဓံ ပဏီတံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇတိ၊ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇတိ၊ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသတိ၊ ဧကတောဝ နိမန္တနံ ဂစ္ဆတိ။ ဧတံ လာဘံ လဘန္တော တထာဂတံ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ကော ဧဝံ ဥပဋ္ဌဟတော ဘာရော’တိ”။ ဣမေ စတ္တာရော ပဋိက္ခေပေ ယာစိ။

စတဿော အာယာစနာ နာမ—“သစေ ဘန္တေ ဘဂဝါ မယာ ဂဟိတ-နိမန္တနံ ဂမိဿတိ၊ သစာဟံ တိရောရဋ္ဌာ တိရောဇနပဒါ ဘဂဝန္တံ ဒဋ္ဌုံ အာဂတံ ပရိသံ အာဂတက္ခဏေယေဝ ဘဂဝန္တံ ဒဿေတုံ လစ္ဆာမိ၊ ယဒါ မေ ကင်္ခါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတုံ လစ္ဆာမိ၊ တထာ ယံ ဘဂဝါ မယှံ ပရမ္မုခါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ တံ အာဂန္တွာ မယှံ ကထေဿတိ၊

ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ ဝတွာ “ကံ ပနေတ္ထ အာနန္ဒ အာနိသံသံ ပဿသီ”တိ ဝုတ္တေ အာဟ “ဣဓ ဘန္တေ သဒ္ဓါ ကုလပုတ္တာ ဘဂဝတော ဩကာသံ အလဘန္တာ မံ ဧဝံ ဝဒန္တိ ‘သွေ ဘန္တေ အာနန္ဒ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ အမှာကံ ဃရေ ဘိက္ခံ ဂဏှေယျာထာ’တိ။ သစေ ဘဂဝါ တတ္ထ န ဂမိဿတိ၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေယေဝ ပရိသံ ဒဿေတုံ, ကင်္ခာ ဝိနောဒေတုံ ဩကာသံ န လစ္ဆာမိ၊ ဘဝိဿန္တိ ဝတ္တာရော ‘ကိံ အာနန္ဒော ဒသဗလံ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဧတ္တကမ္ပိဿ ဘဂဝါ အနုဂ္ဂဟံ န ကရောတီ’တိ။ ဘဂဝတော စ ပရမ္မုခါ မံ ပုစ္ဆိဿန္တိ ‘အယံ အာဝုသော အာနန္ဒ ဂါထာ, ဣဒံ သုတ္တံ, ဣဒံ ဇာတကံ ကတ္ထ ဒေသိတ’န္တိ။ သစာဟံ တံ န သမ္ပာဒယိဿာမိ[1]၊ ဘဝိဿန္တိ ဝတ္တာရော ‘ဧတ္တကမ္ပိ အာဝုသော န ဇာနာသိ၊ ကသ္မာ တွံ ဆာယာ ဝိယ ဘဂဝန္တံ အဝိဇဟန္တော ဒီဃရတ္တံ ဝိစရသီ’တိ။ တေနာဟံ ပရမ္မုခါ ဒေသိတဿပိ ဓမ္မဿ ပုန ကထနံ ဣစ္ဆာမီ”တိ။ ဣမာ စတဿော အာယာစနာ ယာစိ။ ဘဂဝါပိဿ အဒါသိ။

ဧဝံ ဣမေ အဋ္ဌ ဝရေ ဂဟေတွာ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကော အဟောသိ။ တဿေဝ ဌာနန္တရဿ အတ္ထာယ ကပ္ပသတသဟဿံ ပူရိတာနံ ပါရမီနံ ဖလံ ပါပုဏိ။ သော ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ လဒ္ဓဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဒသဗလဿ ဒုဝိဓေန ဥဒကေန တိဝိဓေန ဒန္တကဋ္ဌေန ဟတ္ထပါဒပရိကမ္မေန ပိဋ္ဌိပရိကမ္မေန ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏ-သမ္မဇ္ဇနေနာတိ ဧဝမာဒီဟိ ကိစ္စေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တော “ဣမာယ နာမ ဝေလာယ သတ္ထု ဣမံ နာမ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣဒံ နာမ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒိဝသဘာဂံ သန္တိကာဝစရော ဟုတွာ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ဒဏ္ဍဒီပိကံ ဂဟေတွာ ဧကရတ္တိံ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏံ နဝ ဝါရေ အနုပရိယာယတိ။ ဧဝဉ္စဿ အဟောသိ “သစေ မေ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမေယျ၊ ဒသဗလေ ပက္ကောသန္တေ ပဋိဝစနံ ဒါတုံ န သက္ကုဏေယျ”န္တိ။ တသ္မာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဒဏ္ဍဒီပိကံ ဟတ္ထေန န မုဉ္စတိ။ ဣဒမေတ္ထကံ ဝတ္ထု။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနေကပရိယာယေန ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကအာနန္ဒတ္ထေရဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ထေရံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဗဟုဿုတာနံ သတိမန္တာနံ ဂတိမန္တာနံ ဓိတိမန္တာနံ ဥပဋ္ဌာကာနဉ္စ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဥရုဝေဠကဿပတ္ထေရဝတ္ထု

၂၂၄။ ဒုတိယေ **မဟာပရိသာန**န္တိ မဟာပရိဝါရာနံ ဥရုဝေဠကဿပေါ အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အညေသဉှိ ထေရာနံ ကဒါစိ ကာလံ ပရိဝါရော မဟာ ဟောတိ

---

[1] ၁-သမ္ပာယိဿာမိ (သီ)

ကဋ္ဌိ ကာလံ အပ္ပေါ၊ ဣမဿ ပန ထေရဿ ဒွိဟိ ဘာတိကေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကံ သမဏသဟဿံ နိဗ္ဗုပရိဝါရော၀ အဟောသိ။ တေသု ဧကေကသ္မိံ ဧကေကံ ပဗ္ဗာဇေန္တေ ဒွေ သမဏသဟဿာနိ ဟောန္တိ၊ ဒွေ ဒွေ ပဗ္ဗာဇေန္တေ တီဏိ သဟဿာနိ ဟောန္တိ။ တသ္မာ သော မဟာပရိဝါရာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ **ကဿပေါ**တိ ပနဿ ဂေါတ္တံ။ ဥရုဝေလာယံ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ **ဥရုဝေလကဿပေါ**တိ ပညာယိတ္ထ။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ မဟာပရိသာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ "မယာပိ အနာဂတေ ဧဝရူပေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ မဟာပရိသာနံ အဂ္ဂဘာဝတ္ထံ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ အနန္တရာယံ ဒိသွာ "အနာဂတေ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ သာသနေ မဟာပရိသာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သောပိ ကုလပုတ္တော ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣတော ဒွေနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ[1] ဖုဿဗုဒ္ဓဿ ဝေမာတိကကနိဋ္ဌ-ဘာတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော၊ ပိတာ မဟိန္ဒရာဇာ နာမ။ အပရေ ပနဿ ဒွေ ကနိဋ္ဌဘာတရော အဟေသုံ။ ဧဝံ တေ တယော ဘာတရော ဝိသုံ ဝိသုံ ဌာနန္တရံ လဘိံသု။ တေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ကုပိတံ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ ပိတု သန္တိကာ ဝရံ လဘိတွာ "တေမာသံ ဒသဗလံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမာ"တိ ဝရံ ဂဏှိံသု။ အထ နေသံ ဧတဒဟောသိ "အမှေဟိ ဒသဗလံ ပဋိဇဂ္ဂန္တေဟိ အနုစ္ဆဝိကံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဧကံ အမစ္စံ ဥပ္ပါဒကဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ဧကံ အာယဝယ-ဇာနနကံ ကတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ပရိဝေသကဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ အတ္တနာ ဒသ သီလာနိ သမာဒါယ တေမာသံ သိက္ခာပဒါနိ ရက္ခိံသု။ တေ တယော အမစ္စာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဗိမ္ဗိသာရဝိသာခ-ရဋ္ဌပါလာ ဇာတာ။

တေ ပန ရာဇကုမာရာ ဝုတ္တဝသေ ဒသဗလေ သဟတ္ထာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခု-သံဃံ ပစ္စယပူဇာယ ပူဇေတွာ ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ အမှာကံ ဒသဗလဿ နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အတ္တနော

၁-ဒွါနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ (သီ. သျာ)

ဂေါတ္တဝသေန တယောပိ ဇနာ ကဿပါ ဧဝ နာမ ဇာတာ။ တေ ဝယပ္ပတ္တာ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိံသု။ တေသံ ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ ပရိဝါရော အဟောသိ၊ မဇ္ဈိမဿ တီဏိ၊ ကနိဋ္ဌဿ ဒွေ။ တေ အတ္တနော ဂန္ထေ သာရံ ဩလောကေန္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမေဝ ပဿိံသု, န သမ္ပရာယိကံ။ အထ နေသံ ဇေဋ္ဌဘာတာ အတ္တနော ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥရုဝေလကဿပေါ နာမ ဇာတော၊ မဟာဂင်္ဂါနဒီဝင်္ကေ ပဗ္ဗဇိတော နဒီ-ကဿပေါ နာမ ဇာတော၊ ဂယာသီသေ ပဗ္ဗဇိတော ဂယာကဿပေါ နာမ ဇာတော။

ဧဝံ တေသု ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တတ္ထ ဝသန္တေသု ဗဟူနံ ဒိဝသာနံ အစ္စယေန အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ ပဋိဝိဒ္ဓ[1]-သဗ္ဗညုတညာဏော အနုက္ကမေန ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ထေရေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ယသဒါရကပ္ပမုခေ ပဉ္စပညာသ သဟာယကေပိ ဝိနေတွာ သဋ္ဌိ အရဟန္တေ "စရထ ဘိက္ခဝေ စာရိက"န္တိ ဗဟုဇနဟိတာယ စာရိကံ ပေသေတွာ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယေ ဝိနေတွာ ဥရုဝေလကဿပဿ ဟေတုံ ဒိသွာ "မယိ ဂတေ တယော ဘာတိကာ သပရိဝါရာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿန္တီ"တိ ဉတွာ ဧကကော အဒုတိယော ဥရုဝေလကဿပဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝသနတ္ထာယ အဂျာဂါရံ ယာစိတွာ တတ္ထ ကတံ နာဂဒမနံ အာဒိံ ကတွာ အဍ္ဎုဍ္ဎသဟဿေဟိ ပါဋိဟာရိယေဟိ ဥရုဝေလကဿပံ သပရိဝါရံ ဝိနေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဉတွာ ဣတရေပိ ဒွေ ဘာတရော သပရိဝါရာ အာဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိံသု၊ သဗ္ဗေပိ ဧဟိဘိက္ခူ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ တံ သမဏသဟဿံ အာဒါယ ဂယာသီသံ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ နိသိန္နော "ကထံရူပါ နု ခေါ ဧတေသံ ဓမ္မဒေသနာ သပ္ပါယာ"တိ ဩလော-ကေန္တော "ဣမေ အဂ္ဂိံ ပရိစရန္တာ ဝိစရိံသု၊ ဣမေသံ တယော ဘဝေ အာဒိတ္တာဂါရသဒိသေ ကတွာ ဒဿေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အာဒိတ္တပရိယာယသုတ္တံ[2] ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ သတ္ထာ တေဟိ ပရိဝုတော ပုဗ္ဗေ ဗိမ္ဗိသာရရညော ဒိန္နပဋိညတ္တာ ရာဇဂဟနဂရေ လဋ္ဌိဝနုယျာနံ အဂမာသိ။ ရာဇာ ဒသဗလဿ အာဂတဘာဝံ သုတွာ ဒွါဒသနဟုတေဟိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ သဗ္ဗာဝန္တံ ပရိသံ ဩလောကေတွာ မဟာဇနံ ဥရုဝေလကဿပဿ နိပစ္စကာရံ ကရောန္တံ ဒိသွာ "ဣမေ မယှံ ဝါ ကဿပဿ

၁-ပဋိလဒ္ဓ (သီ၊ သျာ)

၂-ဝိ ၃-၄၄-ဝိဋ္ဌေ။

ဝါ မဟန္တဘာဝံ န ဇာနန္တိ၊ သဝိတက္ကာ စ နာမ ဒေသနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န သက္ကောန္တီ”တိ စိန္တေတွာ “ကဿပ တုယှံ ဥပဋ္ဌာကာနံ ဝိတက္ကံ ဆိန္ဒာ”တိ ထေရဿ သညံ အဒါသိ။ ထေရော သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ သတ္ထာရံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ တာလပ္ပမာဏံ အာကာသံ ဥပ္ပတိတွာ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ ဒဿေတွာ “သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မိ၊ သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီ”တိ ဝတွာ ဩရုယှ ဒသဗလဿ ပါဒေ ဝန္ဒိ၊ ဧတေနုပါယေန သတ္တမေ ဝါရေ သတ္တတာလပ္ပမာဏံ အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပုန အာဂန္တွာ ဒသဗလဿ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တသ္မိံ ကာလေ မဟာဇနော “အယံ လောကေ မဟာသမဏော”တိ သတ္ထုရိ နိဗ္ဗိတက္ကော ဇာတော၊ အထဿ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ရာဇာ ဧကာဒသနဟုတေဟိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော၊ ဧကနဟုတံ ဥပါသကတ္တံ ပဋိဝေဒေသိ။ တေပိ ဥရုဝေလကဿပဿ ပရိဝါရာ သဟဿမတ္တာ ဘိက္ခူ အတ္တနော အာသေဝနဝသေန စိန္တေသုံ “အမှာကံ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ၊ ဗဟိ ဂန္တွာ ကိံ ကရိဿာမာ”တိ ဥရုဝေလကဿပတ္ထေရံယေဝ ပရိဝါရေတွာ ဝိစရိံသု။ တေသု ဧကေကသ္မိံ ဧကေကံ နိဿိတကံ ဂဏှန္တေ ဒွေ သဟဿာနိ ဟောန္တိ၊ ဒွေ ဒွေ ဂဏှန္တေ တီဏိ သဟဿာနိ ဟောန္တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယတ္တကာ တေသံ နိဿိတကာ၊ တတ္တကေ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ဇူဒမေတ္တ ဝတ္ထု[1]။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ထေရံ မဟာပရိသာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ကာဠုဒါယိတ္ထေရဝတ္ထု

၂၂၅။ တတိယေ **ကုလပ္ပသာဒကာနန္တိ** ကုလံ ပသာဒေန္တာနံ။ အယံ ဟိ ထေရော အဒိဋ္ဌဗုဒ္ဓဒဿနံယေဝ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ နိဝေသနံ ပသာဒေသိ၊ တသ္မာ ကုလပ္ပသာဒကာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှာကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ကုလပ္ပသာဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ

၁- ဇူဒမေတ္တကံ ဝတ္ထု (သီ၊ သျာ)

ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဗောဓိသတ္တဿ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိ-သန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံယေဝ အမစ္စဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ဇာတ-ဒိဝသေ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံယေဝ ဇာတောတိ တံဒိဝသံယေဝ တံ ဒုကူလ-စုမ္ဗဋ္ဋကေ[၁] နိပဇ္ဇာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနတ္ထာယ နယိံသု။ ဗောဓိ-သတ္တေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဗောဓိရုက္ခော ရာဟုလမာတာ စတဿော နိဓိကုမ္ဘိယော အာရောဟနိယဟတ္ထိ ကဏ္ဍကော[၂] ဆန္နော ကာဠုဒါယီတိ ဣမေ သတ္တ ဧက-ဒိဝသေ ဇာတတ္တာ သဟဇာတာ နာမ အဟေသုံ။ အထဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သကလနဂရဿ ဥဒဂ္ဂစိတ္တဒိဝသေ ဇာတောတိ ဥဒါယီတွေဝ နာမံ အကံသု။ ထောကံ ကာဠဓာတုကတ္တာ ပန **ကာဠုဒါယီ** နာမ ဇာတော။ သော ဗောဓိ-သတ္တေန သဒ္ဓိံ ကုမာရကီဠံ ကီဠန္တော ဝုဒ္ဓိံ အဂမာသိ။

အပရဘာဂေ ဗောဓိသတ္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ အနုက္ကမေန သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော လောကာနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ သမယေ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ "သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရတီ"တိ သုတွာ ပုရိသသဟဿပရိဝါရံ ဧကံ အမစ္စံ "ပုတ္တံ မေ ဣဓ အာနေဟီ"တိ ပေသေသိ။ သော သဋ္ဌိယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဒသဗလဿ စတုပရိသမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ သော "တိဋ္ဌတု တာဝ ရညာ ပဟိတသာသန"န္တိ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ယထာဌိတောဝ သဒ္ဓိံ ပုရိသသဟဿေဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ နေသံ သတ္ထာ "ဧထ ဘိက္ခဝေါ"တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ၊ သဗ္ဗေ တံ-ခဏံယေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။ အရဟတ္တံ ပတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပန အရိယာ နာမ မဇ္ဈတ္တာဝ ဟောန္တီတိ ရညာ ပဟိတသာသနံ ဒသဗလဿ န ကထေသိ။ ရာဇာ "နေဝ ဂတော အာဂစ္ဆတိ၊ န သာသနံ သုယျတီ"တိ "ဧဟိ တာတ တွံ ဂစ္ဆာ"တိ တေနေဝ နိယာမေန အညံ အမစ္စံ ပေသေသိ။ သောပိ ဂန္တွာ ပုရိမနယေနေဝ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ အရဟတ္တံ ပတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ ဧဝံ နဝဟိ အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ နဝ ပုရိသသဟဿာနိ ပေသေသိ။ သဗ္ဗေ အတ္တနော ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ တုဏှီ အဟေသုံ။

အထ ရာဇာ စိန္တေသိ "ဧတ္တကာ ဇနာ မယိ သိနေဟာဘာဝေန ဒသ-ဗလဿ ဣဓာဂမနတ္ထာယ န ကိဉ္စိ ကထယိံသု၊ အညေ ဂန္တွာပိ ဒသဗလံ

၁-ဒုကူလစုမ္ဗဋ္ဋေ (သီ)၊ ဒုကူလစုမ္ဘိဋ္ဋကေ (သျာ) ၂-ကန္ထကော (သီ၊ သျာ)

အာနေတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ မယှံ ခေါ ပန ပုတ္တော ဥဒါယိ ဒသဗလေန သဒ္ဓိံ ဧကဝယော သဟပံသုကီဠိကော၊ မယိ စဿ သိနေဟော အတ္ထီ”တိ ကာဠုဒါယိံ ပက္ကောသာပေတွာ “တာတ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော ဂန္တွာ ဒသဗလံ အာနေဟီ”တိ အာဟ။ ပဌမံ ဂတပုရိသာ ဝိယ ပဗ္ဗဇိတုံ လဘန္တော အာနေဿာမိ ဒေဝါတိ။ ယံကိဉ္စိ ကတွာ မမ ပုတ္တံ ဒဿေဟီတိ။ “သာဓု ဒေဝါ”တိ ရညော သာသနံ အာဒါယ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာ-ဝေလာယ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ သပရိဝါရော အရဟတ္တဖလံ ပတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တတော စိန္တေသိ “န တာဝ ဒသဗလဿ ကုလနဂရံ ဂန္တုံ ဧသ ကာလော၊ ဝသန္တသမယေ[1] သုပုပ္ဖိတေသု ဝနသဏ္ဍေသု ဟရိတတိဏသဉ္ဆန္နာယ ပထဝိယာ ဧသ ကာလော ဘဝိဿတီ”တိ ကာလံ ပဋိမာနေန္တော တဿ ကာလဿ အာဂတဘာဝံ ဉတွာ—

“နာတိသီတံ နာတိဥဏှံ၊ နာတိဒုဗ္ဘိက္ခဆာတကံ။
သဒ္ဒလာ ဟရိတာ ဘူမိ၊ ဧသ ကာလော မဟာမုနီ”တိ—

သဋ္ဌိမတ္တာဟိ ဂါထာဟိ ဒသဗလဿ ကုလနဂရံ ဂမနတ္ထာယ ဂမနဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏေသိ။ သတ္ထာ “ဥဒါယိ ဂမနဝဏ္ဏံ ကထေသိ၊ ကပိလဝတ္ထုနဂရံ ဂန္တုံ ဧသ ကာလော”တိ ဝီသတိသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော အတုရိတဂမနေန စာရိကံ နိက္ခမိ။

ဥဒါယိတ္ထေရော သတ္ထု နိက္ခန္တဘာဝံ ဉတွာ “ပိတု မဟာရာဇဿ သညံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရညော နိဝေသနေ ပါတုရဟောသိ။ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ ထေရံ ဒိသွာ တုဋ္ဌစိတ္တော မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ အတ္တနော ပဋိယာဒိတဿ နာနဂ္ဂရသဘောဇနဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ အဒါသိ။ ထေရော ဥဋ္ဌာယ ဂမနာကပ္ပံ[2] ဒဿေသိ။ နိသီဒိတွာဝ ဘုဉ္ဇ တာတာတိ။ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိဿာမိ မဟာရာဇာတိ။ ကဟံ ပန တာတ သတ္ထာတိ။ ဝီသတိသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ စာရိကံ နိက္ခန္တော မဟာရာဇာတိ။ တုမှေ ဣမံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ယာဝ မမ ပုတ္တော ဣမံ နဂရံ သမ္ပာပုဏာတိ၊ တာဝဿ ဣတောဝ ပိဏ္ဍပါတံ ဟရထာတိ။ ထေရော ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဒသဗလဿ အာဟရိတဗ္ဗံ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ဒသဗလဿ အဒဿနေနေဝ သကလရာဇ-နိဝေသနံ သဒ္ဓါပဋိလာဘံ လဘာပေတွာ သဗ္ဗေသံ ပဿန္တာနညေဝ ပတ္တံ

၁-ဝသန္တကာလသမယေ (က)

၂-ဂမနာကာရံ (သီ)

အာကာသေ ဝိစရိတွာ သယမ္ပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပိဏ္ဍပါတံ အာဒါယ သတ္ထု ဟတ္ထေ ဌပေသိ၊ သတ္ထာ တံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ထေရော သဋ္ဌိယောဇနမဂ္ဂံ ယောဇနပရမံ[1] ဂန္တွာ သတ္ထုနော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ရာဇဂေဟတော ဘတ္တံ အာဟရိတွာ အဒါသိ။ ဧဝံ ဝတ္ထု ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ[2] အပရဘာဂေ သတ္ထာ “မယှံ ပိတု မဟာရာဇဿ သကလနိဝေသနံ ပသာဒေသီ”တိ ထေရံ ကုလ-ပ္ပသာဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဗာကုလတ္ထေရဝတ္ထု

၂၂၆။ စတုတ္ထေ **အပ္ပါဗာဓာန**န္တိ နိရာဗာဓာနံ။ **ဗာကုလော**တိ[3] ဒွီသု ကုလေသု ဝဍ္ဎိတတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမော ထေရော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ— အယံ ကိရ အတီတေ ဣတော ကပ္ပ-သတသဟဿာဓိကေ အသင်္ချေယျမတ္ထကေ အနောမဒဿိဒသဗလဿ နိဗ္ဗတ္တိ-တော ပုရေတရမေဝ ဗြာဟ္မဏကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ ဝယံ အာဂမ္မ ဥဂ္ဂဟိတ-ဝေဒေါ ဝေဒတ္တယေ သာရံ အပဿန္တော ‘‘သမ္ပရာယိကတ္ထံ ဂဝေသိဿာမီ’’တိ ပဗ္ဗတပါဒေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စာဘိညာ-အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ဟုတွာ ဈာနကီဠိတာယ[4] ဝီတိနာမေသိ။ တသ္မိံ သမယေ အနောမဒဿီ ဗောဓိသတ္တော သဗ္ဗညုတံ[5] ပတွာ အရိယဂဏပရိဝုတော စာရိကံ စရတိ။ တာပသော “တီဏိ ရတနာနိ ဥပ္ပန္နာနီ’’တိ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ဒေသနာ-ပရိယောသာနေ သရဏေသု ပတိဋ္ဌိတော၊ အတ္တနော ဌာနံ ပန ဝိဇဟိတုံ နာသက္ခိ။ သော ကာလေန ကာလံ သတ္ထု ဒဿနာယ စေဝ ဂစ္ဆတိ၊ ဓမ္မဉ္စ သုဏာတိ။

အထေကသ္မိံ သမယေ တထာဂတဿ ဥဒရဝါတော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တာပသော သတ္ထု ဒဿနတ္ထာယ အာဂတော “သတ္ထာ ဂိလာနော’’တိ သုတွာ “ကော ဘန္တေ အာဗာဓော”တိ။ ‘‘ဥဒရဝါတော”တိ ဝုတ္တေ ‘‘အယံ ကာလော မယှံ ပုညံ ကာတု’’န္တိ ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ နာနာဝိဓာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ သမောဓာနေတွာ “ဣဒံ ဘေသဇ္ဇံ သတ္ထု ဥပနေထာ’’တိ ဥပဋ္ဌာကတ္ထေရဿ အဒါသိ။ သဟ ဘေသဇ္ဇဿ ဥပယောဂေန ဥဒရဝါတော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ သော သတ္ထု ဖာသုက-ကာလေ ဂန္တွာ ဧဝမာဟ “ဘန္တေ ယဒိဒံ မမ ဘေသဇ္ဇေန တထာဂတဿ ဖာသုကံ ဇာတံ၊ တဿ မေ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ ဂဒ္ဒူဟနမတ္တမ္ပိ[6]

၁-သဋ္ဌိယောဇနပရမမဂ္ဂံ (က) ၂-အထဿ (သျာ) ၃-ဗက္ကုလောတိ (သီ)
၄-ဈာနကီဠိကာယ (သီ) ၅-သဗ္ဗညုတညာဏံ (သီ) ၆-ဂဒ္ဒုဟနမတ္တမ္ပိ (က)

သရီရေ ဗျာဓိ နာမ မာ ဟောတူ”တိ။ ဣဒမဿ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ကလျာဏကမ္မံ။

သော တတော စုတော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလ-ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ အပ္ပါဗာဓာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝ-တာယုကံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဝိပဿီဒသဗလဿ နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဗန္ဓုမတီနဂရေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပုရိမ-နယေနေဝ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနလာဘီ ဟုတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ ဝသတိ။

ဝိပဿီဗောဓိသတ္တောပိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿပရိ-ဝါရော ဗန္ဓုမတီနဂရံ ဥပနိဿာယ ပိတု မဟာရာဇဿ သင်္ဂဟံ ကရောန္တော ခေမေ မိဂဒါယေ ဝိဟရတိ။ အထာယံ တာပသော ဒသဗလဿ လောကေ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဉတွာ အာဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာသိ၊ အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဇဟိတုံ နာသက္ခိ၊ ကာလေန ကာလံ ပန သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။

အထေကသ္မိံ သမယေ ဌပေတွာ သတ္ထာရဉ္စေဝ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ စ ဟိမဝတိ ပုပ္ဖိတာနံ ဝိသရုက္ခာနံ ဝါတသမ္ဖဿေန သေသဘိက္ခူနံ မတ္ထက-ရောဂေါ နာမ ဥဒပါဒိ။ တာပသော သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတော ဘိက္ခူ သသီသံ ပါရုပိတွာ နိပန္နေ ဒိသွာ ‘‘ကိံ ဘန္တေ ဘိက္ခုသံဃဿ အဖာသုက’’န္တိ ပုစ္ဆိ။ ဘိက္ခူနံ တိဏပုပ္ဖကရောဂေါ[၁] အာဝုသောတိ။ တာပသော စိန္တေသိ “အယံ ကာလော မယှံ ဘိက္ခုသံဃဿ ကာယဝေယျာဝတိကကမ္မံ ကတွာ ပုညံ နိဗ္ဗတ္တေတု”န္တိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန နာနာဝိဓာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ သံကဍ္ဎိတွာ ယောဇေတွာ အဒါသိ။ သဗ္ဗဘိက္ခူနံ ရောဂေါ တံခဏံယေဝ ဝူပသန္တော။

သော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော “မယှံ ဝသနဂေဟံ ဒုဗ္ဗလံ၊ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ အာဟရိတွာ ဂေဟံ ကရိဿာမီ”တိ ဝဍ္ဎကီဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ ဇိဏ္ဏံ မဟာဝိဟာရံ ဒိသွာ “တိဋ္ဌတု တာဝ မယှံ ဂေဟကမ္မံ၊ န တံ မယာ သဒ္ဓိံ ဂမိဿတိ၊ ယံကိဉ္စိ ကတွာ ပန သဒ္ဓိံ ဂမနကမ္မမေဝ ပုရေတရံ

၁-ဝိသပုပ္ဖရောဂေါ (သျာ၊က) မ-ဋ္ဌ ၄-၁၃၉-ပိဋ္ဌေပိ ပဿိတဗ္ဗံ။

ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တေဟေဝ ဝဍ္ဎကီဟိ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဂါဟာပေတွာ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဥပေါသထာဂါရံ ကာရေသိ၊ ဘောဇနသာလံ အဂ္ဂိသာလံ ဒီဃစင်္ကမံ ဇန္တာဃရံ ကပ္ပိယကုဋိံ ဝစ္စကုဋိံ အာရောဂျသာလံ ကာရေသိ၊ ယံကိဉ္စိ ဘိက္ခုသံဃဿ ဥပဘောဂပရိဘောဂံ ဘေသဇ္ဇံ နာမ သဗ္ဗံ ပဋိယာဒေတွာ ဌပေသိ။

သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဒသဗလဿ နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ကောသမ္ဗိယံ သေဋ္ဌိဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ တံ သေဋ္ဌိကုလံ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တံ အဟောသိ။ အထဿ မာတာ ပုတ္တံ ဝိဇာယိတွာ စိန္တေသိ “အယံ ဒါရကော ပုညဝါ ကတာဓိကာရော[1]၊ ယတ္တကံ ကာလံ အရောဂေါ ဒီဃာယုကော ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ၊ တတ္တကံ အမှာကံ သမ္ပတ္တိဒါယကော ဘဝိဿတိ။ ဇာတဒိဝသေယေဝ မဟာယမုနာယ နှာတဒါရကာ[2] နိရောဂါ ဟောန္တီ”တိ နှာပနတ္ထာယ နံ ပေသေသိ။ “ပဉ္စမေ ဒိဝသေ သီသံ[3] နှာပေတွာ နဒီကီဠနတ္ထာယ နံ ပေသေသီ”တိ မဇ္ဈိမဘာဏကာ။ တတ္ထ ဓာတိယာ[4] ဒါရကံ နိမုဇ္ဇနုမ္မုဇ္ဇနဝသေန ကီဠာပေန္တိယာ[5] ဧကော မစ္ဆော ဒါရကံ ဒိသွာ “ဘက္ခော မေ အယ”န္တိ မညမာနော မုခံ ဝိဝရိတွာ ဥပဂတော။ ဓာတီ ဒါရကံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာတာ၊ မစ္ဆော တံ ဂိလိ။ ပုညဝါ သတ္တော ဒုက္ခံ န ပါပုဏိ၊ သယနဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇန္တော ဝိယ အဟောသိ။ မစ္ဆော ဒါရကဿ တေဇေန တတ္တဖာလံ[6] ဂိလိတွာ ဍယှမာနော ဝိယ ဝေဂေန တိံသယောဇနံ ဂန္တွာ ဗာရာဏသိနဂရဝါသိနော မစ္ဆဗန္ဓဿ ဇာလံ ပါဝိသိ။ မဟာမစ္ဆာ နာမ ဇာလေန ဗဒ္ဓါ မာရိယမာနာဝ မရန္တိ၊ အယံ ပန ဒါရကဿ တေဇေန ဇာလတော နီဟဋမတ္တောဝ မတော။ မစ္ဆဗန္ဓာ စ မဟာမစ္ဆံ[7] လဘိတွာ ဖာလေတွာ ဝိက္ကိဏန္တိ၊ တံ ပန ဒါရကဿ အာနုဘာဝေန အဖာလေတွာ သကလမေဝ ကာဇေန ဟရိတွာ “သဟဿေန ဒေမာ”တိ ဝဒန္တာ နဂရေ ဝိစရိံသု၊ ကောစိ န ဂဏှာတိ။

တသ္မိံ ပန နဂရေ အပုတ္တကံ အသီတိကောဋိဝိဘဝံ သေဋ္ဌိကုလံ အတ္ထိ၊ တဿ ဒွါရမူလံ ပတွာ “ကိံ ဂဟေတွာ ဒေထာ”တိ ဝုတ္တာ “ကဟာပဏ”န္တိ အာဟံသု။ တေဟိ ကဟာပဏံ ဒတွာ ဂဟိတော။ သေဋ္ဌိဘရိယာပိ အညေသု ဒိဝသေသု မစ္ဆေ န ကေဠာယတိ၊ တံဒိဝသံ ပန မစ္ဆံ ဖလကေ ဌပေတွာ သယမေဝ ဖာလေသိ။ မစ္ဆဉ္စ နာမ ကုစ္ဆိတော ဖာလေန္တိ၊ သာ ပန ပိဋ္ဌိတော

၁-ကတာဘိနီဟာရော (သီ၊ သျာ) ၂-နဟာပိတာ ဒါရကာ (သီ) ၃-သသီသံ (က)
၄-ဓာတိယော (က) ၅-ကီဠာပေန္တိယော (က) ၆-တတ္တကပါလံ (သျာ၊ က)
၇-မတမစ္ဆံ (သီ၊ သျာ)

ဖာလေန္တိ မစ္ဆကုစ္ဆိယံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဒါရကံ ဒိသွာ "မစ္ဆကုစ္ဆိယံ မေ ပုတ္တော လဒ္ဓေါ"တိ နာဒံ နဒိတွာ ဒါရကံ အာဒါယ သာမိကဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သေဋ္ဌိ တာဝဒေဝ ဘေရိံ စရာပေတွာ ဒါရကမာဒါယ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ "မစ္ဆကုစ္ဆိယံ မေ ဒေဝ ဒါရကော လဒ္ဓေါ၊ ကိံ ကရောမာ"တိ အာဟ။ ပုညဝါ ဧသ၊ ယော မစ္ဆကုစ္ဆိယံ အရောဂေါ ဝသိ၊ ပေါသေဟိ နန္တိ။

အဿောသိ ခေါ ဣတရံ ကုလံ "ဗာရာဏသိယံ ကိရ ဧကံ သေဋ္ဌိကုလံ မစ္ဆကုစ္ဆိယံ ဒါရကံ လဘီ"တိ။ တေ တတ္ထ အဂမံသု။ အထဿ မာတာ ဒါရကံ အလင်္ကရိတွာ ကီဠာပိယမာနံ ဒိသွာ "မနာပေါ ဝတာယံ ဒါရကော"တိ ဂဟေတွာ ပကတိံ[၁] အာစိက္ခိ။ ဣတရာ "မယှံ ပုတ္တော"တိ အာဟ။ ကဟံ တေ လဒ္ဓေါတိ။ မစ္ဆကုစ္ဆိယန္တိ။ န တုယှံ ပုတ္တော၊ မယှံ ပုတ္တောတိ။ ကဟံ တေ လဒ္ဓေါတိ။ မယာ ဒသ မာသေ ကုစ္ဆိယာ ဓာရိတော၊ အထ နံ နဒိယာ ကီဠာပိယမာနံ မစ္ဆော ဂိလီတိ။ တုယှံ ပုတ္တော အညေန မစ္ဆေန ဂိလိတော ဘဝိဿတိ၊ အယံ ပန မယာ မစ္ဆကုစ္ဆိယံ လဒ္ဓေါတိ ဥဘောပိ ရာဇကုလံ အဂမံသု။ ရာဇာ အာဟ "အယံ ဒသ မာသေ ကုစ္ဆိယာ ဓာရိတတ္တာ အမာတာ ကာတုံ န သက္ကာ၊ မစ္ဆံ ဂဏှန္တာပိ ဝက္ကယကနာဒီနိ ဗဟိ ကတွာ ဂဏှန္တာ နာမ နတ္ထီတိ မစ္ဆကုစ္ဆိယံ လဒ္ဓတ္တာ အယမ္ပိ အမာတာ ကာတုံ န သက္ကာ၊ ဒါရကော ဥဘိန္နမ္ပိ ကုလာနံ ဒါယာဒေါ ဟောတူ"တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဒွေပိ ကုလာနိ အတိဝိယ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တာနိ အဟေသုံ။ တဿ ဒွီဟိ ကုလေဟိ ဝဍ္ဎိတတ္တာ ဗာကုလကုမာရောတိ နာမံ ကရိံသု။

တဿ ဝိညုတံ ပတ္တဿ ဒွီသုပိ နဂရေသု တယော တယော ပါသာဒေ ကာရေတွာ နာဋကာနိ ပစ္စုပဋ္ဌပေသုံ။ ဧကေကသ္မိံ နဂရေ စတ္တာရော စတ္တာရော မာသေ ဝသတိ၊ ဧကသ္မိံ နဂရေ စတ္တာရော မာသေ ဝုတ္ထဿ သင်္ဃာဋနာဝါသု မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ တတ္ထ နံ သဒ္ဓိံ နာဋကေဟိ အာရောပေန္တိ။ သော သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနော ဧတူဟိ မာသေဟိ ဣတရံ နဂရံ ဂစ္ဆတိ။ တံနဂရဝါသိနော နာဋကာနိ "ဒွီဟိ မာသေဟိ ဥပဍ္ဎမဂ္ဂံ အာဂတော ဘဝိဿတီ"တိ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ တံ ပရိဝါရေတွာ ဒွီဟိ မာသေဟိ အတ္တနော နဂရံ နေန္တိ၊ ဣတရာနိ နာဋကာနိ နိဝတ္တိတွာ အတ္တနော နဂရမေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ စတ္တာရော မာသေ ဝသိတွာ တေနေဝ နိယာမေန ပုန ဣတရံ နဂရံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမဿ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တဿ အသီတိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ။

၁-ပဝတ္တိံ (သျာ)

တသ္မိံ သမယေ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုက္ကမေန စာရိကံ စရမာနော ကောသမ္ဗိံ ပါပုဏိ၊ ဗာရာဏသိန္တိ မဇ္ဈိမဘာဏကာ။ ဗာကုလော သေဋ္ဌိပိ ခေါ "ဒသဗလော အာဂတော"တိ သုတွာ ဗဟုံ ဂန္ဓမာလံ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိ။ သော သတ္တာဟမေဝ ပုထုဇ္ဇနော ဟုတွာ အဋ္ဌမေ အရုဏေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထဿ ဒွိသု နဂရေသု ဂိဟိကာလေ ပရိစာရိကမာတုဂါမာ[1] အတ္တနော ကုလဃရာနိ အာဂန္တွာ တတ္ထ ဝသမာနာ စီဝရာနိ ကတွာ ပဟိဏိံသု။ ထေရော ဧကံ အဒ္ဓမာသံ ကောသမ္ဗိဝါသိကေဟိ ပဟိတံ စီဝရံ ဘုဉ္ဇတိ၊ ဧကံ အဒ္ဓမာသံ ဗာရာဏသိဝါသိကေဟီတိ။ ဧတေနေဝ နိယာမေန ဒွိသုပိ နဂရေသု ယံ ယံ ဥတ္တမံ၊ တံ တံ ထေရဿေဝ အာဟရိယတိ။ ထေရဿ အသီတိ ဝဿာနိ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တဿ ဒွိဟင်္ဂုလေဟိ ဂန္ဓပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဥပသိင်္ဃနမတ္တမ္ပိ ကာလံ န ကောစိ အာဗာဓော နာမ အဟောသိ။ အသီတိမေ ဝဿေ သုခေနေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတော။ ပဗ္ဗဇိတဿာပိဿ အပ္ပမတ္တကောပိ အာဗာဓော ဝါ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဝေကလ္လံ ဝါ နာဟောသိ။ သော ပစ္ဆိမေ ကာလေ ပရိနိဗ္ဗာနသမယေပိ ပုရာဏဂိဟိသဟာယကဿ အစေလကဿပဿ အတ္တနော ကာယိကစေတသိကသုခဒီပနေနေဝ သကလံ ဗာကုလသုတ္တံ[2] ကထေတွာ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ဧဝံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ သမုဋ္ဌိတာ[3]။ သတ္ထာ ပန ထေရဿ ဓရမာနကာလေယေဝ ထေရေ ယထာ ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဗာကုလတ္ထေရံ ဣမသ္မိံ သာသနေ အပ္ပါဗာဓာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

သောဘိတတ္ထေရဝတ္ထု

၂၂၇။ ပဉ္စမေ **ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တာနန္တိ** ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓသန္တာနံ အနုဿရဏကသမတ္ထာနံ သောဘိတတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုပဋိပါဋိယာ အနုဿရမာနော ပဉ္စ ကပ္ပသတာနိ အသညီဘဝေ အစိတ္တကပဋိသန္ဓိံ နယတော အဂ္ဂဟေသိ အာကာသေ ပဒံ ဒဿေန္တော ဝိယ။ တသ္မာ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏလာဘီနံ

---

[1] ပရိစိတမာတုဂါမာ (သီ၊ သျာ)   [2] မ ၃-၁၆၅-ပိဋ္ဌေ။   [3] ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ (သီ)

ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ **သောဘိတော**တိဿ နာမံ အကံသု။

သော အပရေန သမယေန သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေ စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ သော အနုပဋိပါဋိယာ အတ္တနော နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ အနုဿရန္တော ယာဝ အသညိဘဝေ အစိတ္တကပဋိသန္ဓိ၊ တာဝ ပဋိသန္ဓိံ အဒ္ဒသ။ တတော ပရံ အန္တရေ[1] ပဉ္စ ကပ္ပသတာနိ ပဝတ္တိံ အဒိသွာ အဝသာနေ စုတိံ ဒိသွာ "ကိံ နာမေတ"န္တိ အာဝဇ္ဇမာနော နယဝသေန "အသညိဘဝေ[2] ဘဝိဿတီ"တိ နိဋ္ဌံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ ဣမံ ကာရဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဥပါလိတ္ထေရဝတ္ထု

၂၂၈။ ဆဋ္ဌေ **ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ဥပါလီ**တိ ဝိနယဓရာနံ ဘိက္ခူနံ ဥပါလိတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ ထေရော ကိရ တထာဂတဿေဝ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တထာဂတဿေဝ သန္တိကေ ဝိနယပိဋကံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုံ[3] အဇ္ဇုကဝတ္ထုံ[4] ကုမာရကဿပဝတ္ထုန္တိ ဣမာနိ တီဏိ ဝတ္ထူနိ သဗ္ဗညုတဉာဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒေတွာ ကထေသိ။ တသ္မာ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ—ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ကိရေသ[5] ဟံသဝတိယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ကပ္ပကဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ဥပါလိဒါရကောတိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဆန္နံ ခတ္တိယာနံ ပသာဓကော ဟုတွာ တထာဂတေ အနုပိယမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တေ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နိက္ခမန္တေဟိ တေဟိ ဆဟိ ခတ္တိယေဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ ပါဠိယံ[6] အာဂတမေဝ။

၁-အနန္တရေ (သျာ၊ က) ၂-အသညိဘဝေ (သျာ) ၃-ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုံ (သီ) ဝိ ၁-၄၉-ပိဋ္ဌေ။
၄-ဝိ ၁-၈၄-ပိဋ္ဌေ။ ၅-အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ (သျာ) ၆-ဝိ ၄-၃၃၆-ပိဋ္ဌေ။

သော ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပန္နော သတ္ထာရံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ “မယှံ ဘန္တေ အရညဝါသံ အနုဇာနာထာ”တိ အာဟ။ ဘိက္ခု တဝ အရညေ ဝသန္တဿ ဧကမေဝ ဓုရံ ဝဍ္ဎိဿတိ၊ အမှာကံ ပန သန္တိကေ ဝသန္တဿ ဝိပဿနာဓုရဉ္စ[1] ဂန္ထဓုရဉ္စ ပရိပူရေဿတီတိ။ ထေရော သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ နံ သတ္ထာ သယမေဝ သကလံ ဝိနယပိဋကံ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ။ သော အပရဘာဂေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနိ တီဏိ ဝတ္ထူနိ ဝိနိစ္ဆိနိ၊ သတ္ထာ ဧကေကသ္မိံ ဝိနိစ္ဆိတေ သာဓုကာရံ ဒတွာ တယောပိ ဝိနိစ္ဆယေ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရံ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

နန္ဒကတ္ထေရဝတ္ထု

၂၂၉။ သတ္တမေ **ဘိက္ခုနောဝါဒကာနံ ယဒိဒံ နန္ဒကော**တိ အယံ ဟိ ထေရော ဓမ္မကထံ ကထေန္တော ဧကသမောဓာနေ ပဉ္စ ဘိက္ခုနိသတာနိ အရဟတ္တံ ပါပေသိ။ တသ္မာ ဘိက္ခုနောဝါဒကာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသ-ဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဘိက္ခုနောဝါဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ[2]၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေ စ စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ သော စတူသု ပရိသာသု သမ္မတ္တာသု “သဗ္ဗေသံယေဝ မနံ ဂဟေတွာ ကထေတုံ သက္ကောတီ”တိ ဓမ္မကထိကနန္ဒကော နာမ ဇာတော။ တထာ-ဂတောပိ ခေါ ရောဟိဏီနဒီတီရေ[3] စုမ္ဗဋကကလဟေ[4] နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပဉ္စန္နံ သာကိယကုမာရသတာနံ အနဘိရတိယာ ဥပ္ပန္နာယ တေ ဘိက္ခူ အာဒါယ ကုဏာလဒဟံ ဂန္တွာ ကုဏာလဇာတကကထာယ[5] နေသံ သံဝိဂ္ဂဘာဝံ ဉတွာ စတုသစ္စကထံ ကထေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ အပရဘာဂေ မဟာသမယသုတ္တံ[6] ကထေတွာ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပါပေသိ။ တေသံ ထေရာနံ ပုရာဏဒုတိယိကာ “အမှေ ဒါနိ ဣဓ ကိံ ကရိဿာမာ”တိ ဝတွာ သဗ္ဗာဝ

၁-ဝါသဓုရဉ္စ (သီ) ၂-ပါပုဏိတွာ (သီ) ၃-ရောဟဏီနဒီတီရေ (က)
၄-စုမ္ဗဋကလဟတော (က) ၅-ခု ၆-၁၁၃-ပိဋ္ဌေ။ ၆-ဒီ ၂-၂၀၃-ပိဋ္ဌေ။

ကေစိတ္တာ ဟုတွာ မဟာပဇာပတိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ တာပိ ပဉ္စသတာ ထေရိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိံသု။ အတီတာနန္တ-ရာယ ပန ဇာတိယာ သဗ္ဗာပိ တာ နန္ဒကတ္ထေရဿ ရာဇပုတ္တဘာဝေ¹ ဌိတဿ ပါဒပရိစာရိကာ အဟေသုံ။

တေန သမယေန သတ္ထာ "ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒန္တူ"တိ အာဟ။ ထေရော အတ္တနော ဝါရေ သမ္ပတ္တေ တာသံ ပုရိမဘဝေ အတ္တနော ပါဒပရိ-စာရိကဘာဝံ ဉတွာ စိန္တေသိ "မံ ဣမဿ ဘိက္ခုနိသံဃဿ မဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဥပမာယော စ ကာရဏာနိ စ အာဟရိတွာ ဓမ္မံ ကထယမာနံ ဒိသွာ အညော ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏလာဘီ ဘိက္ခု ဣမံ ကာရဏံ ဩလောကေတွာ 'အာယသ္မာ နန္ဒကော ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ ဩရောဓေ န ဝိဿဇ္ဇေတိ၊ သောဘတာယမာယသ္မာ ဩရောဓပရိဝုတော'တိ ဝတ္တဗ္ဗံ မညေယျာ"တိ။ ဟသ္မာ သယံ အဂန္တွာ အညံ ဘိက္ခုံ ပေသေသိ။ တာ ပန ပဉ္စသတာ ဘိက္ခုနိယော ထေရဿေဝ ဩဝါဒံ ပစ္စာသီသန္တိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန ဘဂဝါ "အတ္တနော ဝါရေ သမ္ပတ္တေ အညံ အပေသေတွာ သယမေဝ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနိသံဃံ ဩဝဒါဟီ"တိ ထေရံ အာဟ။ သော သတ္ထု ကထံ ပဋိဗာဟိတုံ အသက္ကောန္တော အတ္တနော ဝါရေ သမ္ပတ္တေ စာတုဒ္ဒသေ ဘိက္ခုနိသံဃဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ သဗ္ဗာပိ တာ ဘိက္ခုနိယော သဠာယတနပဋိမဏ္ဍိတာယ ဓမ္မဒေသနာယ² သောတာပတ္တိ-ဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

တာ ဘိက္ခုနိယော ထေရဿ ဓမ္မဒေသနာယ အတ္တမနာ ဟုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ အတ္တနော ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ "ကသ္မိံ နု ခေါ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဣမာ ဘိက္ခုနိယော ဥပရိမဂ္ဂဖလာနိ ပါပုဏေယျု"န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ပုန "တံယေဝ နန္ဒကဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဉ္စသတာပိ ဧတာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿန္တီ"တိ ဒိသွာ ပုနဒိဝသေပိ ထေရဿေဝ သန္တိကံ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ပေသေသိ။ တာ ပုနဒိဝသေ ဓမ္မံ သုတွာ သဗ္ဗာပိ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ တံဒိဝသံ ဘဂဝါ တာသံ ဘိက္ခုနီနံ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတကာလေ ဓမ္မ-ဒေသနာယ သဖလဘာဝံ ဉတွာ "ဟိယျော နန္ဒကဿ ဓမ္မဒေသနာ စာတုဒ္ဒ-သိယံ စန္ဒသဒိသီ အဟောသိ၊ အဇ္ဇ ပန္နရသိယံ စန္ဒသဒိသီ"တိ ဝတွာ ထေရဿ သာဓုကာရံ ဒတွာ တဒေဝ စ ကာရဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရံ ဘိက္ခုနောဝါဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

၁-ရာဇတ္တဘာဝေ (သီ)

၂-မ ၃-၃၁၄-ပိဋ္ဌေ။

နန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု

၂၃၀။ အဋ္ဌမေ **ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာနန္တိ** ဆသု ဣန္ဒြိယေသု ပိဟိတဒွါရာနံ နန္ဒတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သတ္ထုသာဝကာ အဂုတ္တဒွါရာ နာမ နတ္ထိ၊ နန္ဒတ္ထေရော ပန ဒသသု ဒိသာသု ယံ ယံ ဒိသံ ဩလောကေတုကာမော ဟောတိ၊ န တံ စတုသမ္ပဇညဝသေန အပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဩလောကေတိ။ တသ္မာ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကပိလဝတ္ထုပုရေ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ အထဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ဉာတိသံဃံ နန္ဒယန္တော ဇာတောတိ **နန္ဒကုမာရောတေဝ** နာမံ အကံသု။

မဟာသတ္တောပိ သမ္ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော လောကာနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော ရာဇဂဟတော ကပိလဝတ္ထုပုရံ ဂန္တွာ ပဌမဒဿနေနေဝ ပိတရံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ ပုနဒိဝသေ ပိတု နိဝေသနံ ဂန္တွာ ရာဟုလမာတာယ ဩဝါဒံ ဒတွာ သေသဇနဿပိ ဓမ္မံ ကထေသိ။ ပုနဒိဝသေ နန္ဒကုမာရဿ အဘိသေကဂေဟပဝေသနအာဝါဟမင်္ဂလေသု ဝတ္တမာနေသု တဿ နိဝေသနံ ဂန္တွာ ကုမာရံ ပတ္တံ ဂါဟာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေတုံ[1] ဝိဟာရာဘိမုခေါ ပါယာသိ။ နန္ဒကုမာရံ အဘိသေကမင်္ဂလံ န တထာ ပီဠေသိ၊ ပတ္တံ အာဒါယ ဂမနကာလေ ပန ဇနပဒကလျာဏီ ဥပရိပါသာဒဝရဂတာ သီဟပဉ္ဇရံ ဥဂ္ဃါဋေတွာ "တုဝဋံ ခေါ အယျပုတ္တ အာဂစ္ဆေယျာသီ"တိ ယံ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသိ။ တံ သုတွာ ဂေဟသိတဆန္ဒရာဂဝသေန ဩလောကေန္တော ပနေသ သတ္ထုဂါရဝေန ယထာရုစိယာ နိမိတ္တံ ဂဟေတုံ နာသက္ခိ၊ တေနဿ စိတ္တသန္တာပေါ အဟောသိ။ အထ နံ "ဣမဿိံ ဌာနေ နိဝတ္တေဿတိ၊ ဣမဿိံ ဌာနေ နိဝတ္တေဿတီ"တိ စိန္တေန္တမေဝ သတ္ထာ ဝိဟာရံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ပဗ္ဗဇိတောပိ[2] ပဋိဗာဟိတုံ အသက္ကောန္တော တုဏှီ အဟောသိ။ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပန ဇနပဒကလျာဏိယာ ဝုတ္တဝစနမေဝ သရတိ။ အထဿ သာ အာဂန္တွာ

၁-ပဗ္ဗာဇေတုံ (က) ၂-ပဗ္ဗဇန္တောပိ (သီ)

အဝိဒူရေ ဌိတာ ဝိယ အဟောသိ။ သော အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ထောကံ ဌာနံ ဂန္တွာ၊ တဿ ဂုမ္ဗံ ဝါ ဂစ္ဆံ ဝါ အတိက္ကမန္တဿေဝ ဒသဗလော ပုရတော ဌိတကော ဝိယ အဟောသိ။ သော အင်္ဂမှိ ပက္ခိတ္တံ ကုက္ကုဋပတ္တံ ဝိယ ပဋိနိဝတ္တိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ပဝိသတိ။

သတ္ထာ စိန္တေသိ “နန္ဒော အတိဝိယ ပမတ္တော ဝိဟရတိ၊ အနဘိရတိံ ဝူပသမေတုံ န သက္ကောတိ၊ ဧတဿ စိတ္တနိဗ္ဗာပနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ တတော နံ အာဟ “ဧဟိ နန္ဒ ဒေဝစာရိကံ ဂမိဿာမာ”တိ။ ဘဂဝါ ကထာဟံ ဣဒ္ဓိမန္တေဟိ ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဂမိဿာမီတိ။ တွံ ကေဝလံ ဂမနစိတ္တံ ဥပ္ပါဒေဟိ၊ ဂန္တွာ ပဿိဿသီတိ။ သော ဒသဗလဿ အာနုဘာဝေန တထာဂတေနေဝ သဒ္ဓိံ ဒေဝစာရိကံ ဂန္တွာ သက္ကဿ ဒေဝရညော နိဝေသနံ ဩလောကေတွာ ပဉ္စ အစ္ဆရာသတာနိ အဒ္ဒသ။ သတ္ထာ နန္ဒတ္ထေရံ သုဘနိမိတ္တဝသေန တာ ဩလောကေန္တံ ဒိသွာ “နန္ဒ ဣမာ နု ခေါ အစ္ဆရာ မနာပါ၊ အထ ဇနပဒကလျာဏီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ ဇနပဒကလျာဏီ ဣမာ အစ္ဆရာ ဥပနိဓာယ ကဏ္ဏနာသစ္ဆိန္နကာ မက္ကဋီ ဝိယ[1] ခါယတီတိ။ နန္ဒ ဧဝရူပါ အစ္ဆရာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တာနံ န ဒုလ္လဘာတိ။ သစေ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ ပါဋိဘောဂေါ ဟောတိ၊ အဟံ သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီတိ။ ဝိဿတ္ထော တွံ နန္ဒ သမဏဓမ္မံ ကရောဟိ။ သစေ တေ သပ္ပဋိသန္ဓိကာ ကာလကိရိယာ ဘဝိဿတိ[2]၊ အဟံ တေသံ ပဋိလာဘတ္ထာယ ပါဋိဘောဂေါတိ။ ဣတိ သတ္ထာ ယထာရုစိယာ ဒေဝစာရိကံ စရိတွာ ဇေတဝနမေဝ ပစ္စာဂမိ။

တတော ပဋ္ဌာယ နန္ဒတ္ထေရော အစ္ဆရာနံ ဟေတု ရတ္တိန္ဒိဝံ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခူ အာဏာပေသိ “တုမှေ နန္ဒဿ ဝသနဋ္ဌာနေ ‘ဧကော ကိရ ဘိက္ခု ဒသဗလံ ပါဋိဘောဂံ ကတွာ အစ္ဆရာနံ ဟေတု သမဏဓမ္မံ ကရောတီ’တိ တတ္ထ တတ္ထ ကထေန္တာ ဝိစရထာ”တိ။ တေ သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ “ဘတကော ကိရာယသ္မာ နန္ဒော၊ ဥပက္ကိတကော ကိရာယသ္မာ နန္ဒော၊ အစ္ဆရာနံ ဟေတု ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ၊ ဘဂဝါ ကိရဿ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒိန”န္တိ[3] ထေရဿ သဝနူပစာရေ ကထေန္တာ ဝိစရန္တိ။ နန္ဒတ္ထေရော တံ ကထံ သုတွာ “ဣမေ ဘိက္ခူ န အညံ ကထေန္တိ၊ မံ အာရဗ္ဘ ကထေန္တိ၊ အယုတ္တံ မမ ကမ္မ”န္တိ ပဋိသင်္ခါနံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထဿ အရဟတ္တပတ္တက္ခဏေယေဝ

၁-ကဏ္ဏနာသစ္ဆိန္နာ ကာဏမက္ကဋီ ဝိယ (သီ) ၂-အပ္ပဋိသန္ဓိကာ ကာလကိရိယာ န ဘဝိဿတိ (က)
၃-ကုက္ကုဋပါဒိကာနန္တိ (က)

အညတရာ ဒေဝတာ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ၊ သယမ္ပိ ဘဂဝါ အညာသိယေဝ။ ပုနဒိဝသေ နန္ဒတ္ထေရော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ “ယံ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒိနီနံ၊ မုဉ္စာမဟံ ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ ဧတသ္မာ ပဋိဿဝါ”တိ။ ဧဝံ ဝတ္ထုံ[1] သမုဋ္ဌိတံ။ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနဝိဟာရေ ဝိဟရန္တော ထေရံ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဝတ္ထု

၂၃၁။ နဝမေ **ဘိက္ခုဩဝါဒကာနန္တိ** ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တာနံ မဟာကပ္ပိနတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ကိရ ထေရော ဧကသမောဓာနသ္မိံယေဝ ဓမ္မကထံ ကထေန္တော ဘိက္ခုသဟဿံ အရဟတ္တံ ပါပေသိ။ တသ္မာ ဘိက္ခုဩဝါဒကာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဘိက္ခုဩဝါဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ပုရိသသဟဿဿ ဂဏဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ ဂဗ္ဘသဟဿပဋိမဏ္ဍိတံ မဟာပရိဝေဏံ ကာရေသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဇနာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ကပ္ပိနဥပါသကံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ သပုတ္တဒါရာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိံသု။

အထ အမှာကံ သတ္ထု နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ အယံ ကပ္ပိနော ပစ္စန္တဒေသေ ကုက္ကုဋဝတီနဂရေ ရာဇဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ သေသပုရိသာ[2] တသ္မိံယေဝ နဂရေ အမစ္စကုလေသု နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေသု ကပ္ပိနကုမာရော ပိတု အစ္စယေန ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ မဟာကပ္ပိနရာဇာ နာမ ဇာတော။ ပုဗ္ဗေ ကလျာဏကမ္မကရဏကာလေ တဿ ဃရသာမိနီ ဣတ္ထီ သမာနဇာတိကေ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မဟာကပ္ပိနရညော အဂ္ဂမဟေသီ ဇာတာ၊ အနောဇာပုပ္ဖသဒိသဝဏ္ဏတာယ ပနဿာ အနောဇာဒေဝီတွေဝ နာမံ အဟောသိ။ မဟာကပ္ပိနရာဇာပိ သုတဝိတ္တကော[3] အဟောသိ။ သော ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ စတူဟိ

၁-ခု ၁-၁၀၃-ပိဋ္ဌေ ဥဒါနေ။ ၂-သေသပရိသာ (သျာ) ၃-သုတဝိတ္တကော (သီ၊ သျာ)

ဒွါရေဟိ သီဃံ ဒူတေ ပေသေသိ “ယတ္ထ ဗဟုဿုတေ သုတဓရေ ပဿထ၊ တတော နိဝတ္တိတွာ မယှံ အာရောစေထာ”တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန အမှာကံ သတ္ထာ လောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သာဝတ္ထိံ ဥပနိဿာယ ပဋိဝသတိ။ တသ္မိံ ကာလေ သာဝတ္ထိနဂရဝါသိနော ဝါဏိဇာ သာဝတ္ထိယံ ဥဋ္ဌာနကဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ တံ နဂရံ ဂန္တွာ ဘဏ္ဍံ ပဋိသာမေတွာ “ရာဇာနံ ပဿိဿာမာ”တိ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ[1] ရာဇကုလဒွါရံ ဂန္တွာ “ရာဇာ ဥယျာနံ ဂတော”တိ သုတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဒွါရေ ဌိတာ ပဋိဟာရကဿ အာရောစယိံသု။ အထ ရညော နိဝေဒိတေ[2] ရာဇာ ပက္ကောသာပေတွာ နိယျာတိတပဏ္ဏာကာရေ[3] ဝန္ဒိတွာ ဌိတေ “တာတာ ကုတော အာဂစ္ဆထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သာဝတ္ထိတော ဒေဝါတိ။ ကစ္စိ ဝေါ ရဋ္ဌံ သုဘိက္ခံ, ဓမ္မိကော ရာဇာတိ။ အာမ ဒေဝါတိ။ အတ္ထိ ပန တုမှာကံ ဒေသေ ကိဉ္စိ သာသနန္တိ။ အတ္ထိ ဒေဝ၊ န ပန သက္ကာ ဥစ္ဆိဋ္ဌမုခေဟိ ကထေတုန္တိ။ ရာဇာ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကါရေန ဥဒကံ ဒါပေသိ။ တေ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဒသဗလာဘိမုခါ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ “ဒေဝ အမှာကံ ဒေသေ ဗုဒ္ဓရတနံ နာမ ဥပ္ပန္န”န္တိ အာဟံသု။ ရညော “ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဝစနေ သုတမတ္တေယေဝ သကလသရီရံ ဖရမာနာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတော “ဗုဒ္ဓေါတိ တာတာ ဝဒထာ”တိ အာဟ။ ဗုဒ္ဓေါတိ ဒေဝ ဝဒါမာတိ။ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝဒါပေတွာ “ဗုဒ္ဓေါတိပဒံ အပရိမာဏံ၊ နာဿ သက္ကာ ပရိမာဏံ ကာတု”န္တိ တသ္မိံယေဝ ပဒေ ပသန္နော သတသဟဿံ ဒတွာ “အပရံ ကိံ သာသန”န္တိ ပုစ္ဆိ။ ဒေဝ ဓမ္မရတနံ နာမ ဥပ္ပန္နန္တိ။ တမ္ပိ သုတွာ တထေဝ တိက္ခတ္တုံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ အပရမ္ပိ သတသဟဿံ ဒတွာ ပုန “အညံ ကိံ သာသန”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သံဃရတနံ ဒေဝ ဥပ္ပန္နန္တိ။ တမ္ပိ သုတွာ တထေဝ ပဋိညံ ဂဟေတွာ အပရမ္ပိ သတသဟဿံ ဒတွာ ဒိန္နဘာဝံ ပဏ္ဏေ လိခိတွာ “တာတာ ဒေဝိယာ သန္တိကံ ဂစ္ဆထာ”တိ ပေသေသိ။ တေသု ဂတေသု အမစ္စေ ပုစ္ဆိ “တာတာ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ တုမှေ ကိံ ကရိဿထာ”တိ။ ဒေဝ တုမှေ ကိံ ကတ္တုကာမာတိ။ အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ။ မယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမာတိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဃရံ ဝါ ကုဋုမ္ဗံ ဝါ အနပလောကေတွာ[4] ယေ အဿေ အာရုယှ ဂတာ တေဟေဝ နိက္ခမိံသု။

၁-ပဏ္ဏာကာရဟတ္ထာ (သီ) ၂-နိဝေဒိတေ (သီ)
၃-နိယျာတိတေ ပဏ္ဏာကာရေ (သျာ)၊ နိယျာတိတေန ပဏ္ဏာကာရေန (က)
၄-အနဝလောကေတွာ (သီ)

ဝါဏိဇာ အနောဇာဒေဝိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဏ္ဏံ ဒဿေသုံ။ သာ တံ ဝါစေတွာ “ရညာ တုမှာကံ ဗဟူ ကဟာပဏာ[1] ဒိန္နာ၊ ကိံ တုမှေဟိ ကတံ တာတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ပိယသာသနံ ဒေဝိ အာနီတန္တိ။ အမှေပိ သက္ကာ တာတာ သုဏာပေတုန္တိ။ သက္ကာ ဒေဝိ၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌမုခေဟိ ပန ဝတ္တုံ န သက္ကာတိ။ သာ သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရေန ဥဒကံ ဒါပေသိ။ တေ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ရညော အာရော-စိတနိယာမေနေဝ အာရောစေသုံ။ သာပိ တံ သုတွာ ဥပ္ပန္နပါမောဇ္ဇာ တေနေဝ နယေန ဧကေကသ္မိံ ပဒေ တိက္ခတ္တုံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ[2] ပဋိညာဂဏနာယ တီဏိ တီဏိ ကတွာ[3] နဝ သတသဟဿာနိ အဒါသိ။ ဝါဏိဇာ သဗ္ဗာနိပိ ဒွါဒသ သတသဟဿာနိ လဘိံသု။ အထ နေ “ရာဇာ ကဟံ တာတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ နိက္ခန္တော ဒေဝီတိ။ “တေန ဟိ တာတာ တုမှေ ဂစ္ဆထာ”တိ ဥယျောဇေတွာ ရညာ သဒ္ဓိံ ဂတာနံ အမစ္စာနံ မာတုဂါမေ ပက္ကောသာပေတွာ “တုမှေ အတ္တနော သာမိကာနံ ဂတဋ္ဌာနံ ဇာနာထ အမ္မာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဇာနာမ အယျေ၊ ရညာ သဒ္ဓိံ ဥယျာနကီဠံ ဂတာတိ။ အာမ အမ္မာ ဂတာ၊ တတ္ထ ပန ဂန္တွာ “ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော၊ ဓမ္မော ဥပ္ပန္နော၊ သံဃော ဥပ္ပန္နော”တိ သုတွာ “ဒသဗလဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ ဂတာ၊ တုမှေ ကိံ ကရိဿထာတိ။ တုမှေ ပန အယျေ ကိံ ကတ္တုကာမာတိ။ အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ န တေဟိ ဝန္တဝမနံ ဇိဝှဂ္ဂေ ဌပေယျန္တိ။ “ယဒိ ဧဝံ, မယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ သဗ္ဗာပိ ရထေ ယောဇေတွာ နိက္ခမိံသု။

ရာဇာပိ အမစ္စသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ဂင်္ဂါတီရံ ပါပုဏိ၊ တသ္မိံ သမယေ ဂင်္ဂါ ပူရာ ဟောတိ။ အထ နံ ဒိသွာ “အယံ ဂင်္ဂါ ပူရာ ဟောတိ စဏ္ဍမစ္ဆာ-ကိဏ္ဏာ၊ အမှေဟိ စ သဒ္ဓိံ အာဂတာ ဒါသာ ဝါ မနုဿာ ဝါ နတ္ထိ၊ ယေ နော နာဝံ ဝါ ဥဠုမ္ပံ ဝါ ကတွာ ဒဒေယျုံ။ ဧတဿ ပန သတ္ထု ဂုဏာ နာမ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိတော ဥပရိ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ပတ္ထရန္တိ။ သစေ သော သတ္ထာ သမ္မာ-သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဣမေသံ အဿာနံ ခုရပိဋ္ဌာနိ မာ တေမေန္တူ”တိ ဥဒကပိဋ္ဌေန အဿေ ပက္ခန္ဒာပေသုံ။ ဧကဿ အဿဿာပိ ခုရပိဋ္ဌမတ္တံ န တေမိ၊ ရာဇ-မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ ပရတီရံ ပတွာ ပရတော အညံ မဟာနဒိံ ပါပုဏိံသု။ (“ဒုတိယာ ကိန္နာမာ”တိ ပုစ္ဆိ။ နီလဝါဟိနီ နာမ ဂမ္ဘီရတောပိ ပုထုလတောပိ အဍ္ဎယောဇနမတ္တာ ဒေဝါတိ။)[4] တတ္ထ အညာ သစ္စကိရိယာ နတ္ထိ၊ တာယ ဧဝ

၁-ပဏ္ဏာကာရာ (က) ၂-ဂါဟာပေတွာ (သျာ) ၃-ဒတွာ (သျာ)

၄-( ) ဧတ္ထန္တရေ ပါဌော သီဟဠပေါတ္ထကေ စ သံ-ဋ္ဌ ၂-၂၂၅-ပိဋ္ဌေ စ နတ္ထိ။

သစ္စကိရိယာယ တမ္ပိ အဍ္ဎယောဇနဝိတ္ထာရံ နဒိံ အတိက္ကမိံသု။ အထ တတိယံ စန္ဒဘာဂံ နာမ မဟာနဒိံ ပတွာ တမ္ပိ တာယ ဧဝ သစ္စကိရိယာယ အတိက္ကမိံသု။

သတ္ထာပိ တံဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ လောကံ ဝောလောကေန္တော "အဇ္ဇ မဟာကပ္ပိနော တိယောဇနသတိကံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ အမစ္စသဟဿပရိဝါရော မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတုံ အာဂစ္ဆတီ"တိ[1] ဒိသွာ "မယာ တေသံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကာတုံ ယုတ္တ"န္တိ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော သယမေဝ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ စန္ဒဘာဂါယ တီရေ တေသံ ဥတ္တရဏတိတ္ထအဘိမုခဋ္ဌာနေ မဟာနိဂြောဓရုက္ခော အတ္ထိ၊ တတ္ထ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တေ တေန တိတ္ထေန ဥတ္တရန္တာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဣတော စိတော စ ဓာဝန္တိယော ဝောလောကေန္တာ ဒသဗလဿ ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကံ မုခံ ဒိသွာ "ယံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ မယံ ပဗ္ဗဇိတာ၊ အဒ္ဓါ သော ဧသော"တိ ဒဿနေနေဝ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩဏမိတွာ ဝန္ဒမာနာ အာဂမ္မ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိံသု။ ရာဇာ ဂေါပ္ဖကေသု ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ အမစ္စသဟဿေန။ သတ္ထာ တေသံ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ သတ္ထာ "ပုဗ္ဗေ ဣမေ စီဝရဒါနဿ ဒိန္နတ္တာ အတ္တနော ပတ္တစီဝရာနိ ဂဟေတွာဝ အာဂတာ"တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ "ဧထ ဘိက္ခဝေါ, သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရထ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ"တိ အာဟ။ သာဝ တေသံ အာယသ္မန္တာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒါ စ အဟောသိ၊ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ[2] ဝိယ သတ္ထာရံ ပရိဝါရယိံသု။

အနောဇာပိ ဒေဝီ ရထသဟဿပရိဝါရာ ဂင်္ဂါတီရံ ပတွာ ရညော အတ္ထာယ[3] အာဘတံ နာဝံ ဝါ ဥဠုမ္ပံ ဝါ အဒိသွာ အတ္တနော ဗျတ္တတာယ စိန္တေသိ "ရာဇာ သစ္စကိရိယံ ကတွာ ဂတော ဘဝိဿတိ၊ သော ပန သတ္ထာ န ကေဝလံ တေသံယေဝ အတ္ထာယ နိဗ္ဗတ္တော၊ သစေ သော သတ္ထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ အမှာကံ ရထာ မာ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိံသူ"တိ ဥဒကပိဋ္ဌေန ရထေ ပက္ခန္ဒာပေသိ။ ရထာနံ နေမိဝဋ္ဋိမတ္တမ္ပိ န တေမိ။ ဒုတိယနဒိမ္ပိ တတိယနဒိမ္ပိ တေနေဝ သစ္စကာရေန ဥတ္တရိ။ ဥတ္တရမာနာ ဧဝ စ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ

၁-အာဂစ္ဆိဿတီတိ (သီ၊ သျာ) ၂-ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ (သီ) ၃-ဥတ္တရဏတ္ထာယ (သျာ၊ က)

သတ္ထာရံ အဒ္ဒသ။ သတ္ထာပိ "ဣမာသံ အတ္တနော သာမိကေ ပဿန္တီနံ ဆန္ဒရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ မဂ္ဂဖလာနံ အန္တရာယံ ကရေယျ၊ ဓမ္မံ သောတုံ စ န သက္ခိဿန္တီ"တိ ယထာ အညမညံ န ပဿန္တိ၊ တထာ အကာသိ။ တာ သဗ္ဗာပိ တိတ္ထတော ဥတ္တရိတွာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တာသံ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အညမညံ ပဿိံသု။ သတ္ထာ "ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ အာဂစ္ဆတူ"တိ စိန္တေသိ။ ထေရီ အာဂန္တွာ သဗ္ဗာ ပဗ္ဗာဇေတွာ အာဒါယ ဘိက္ခုနိဥပဿယံ ဂတာ၊ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃံ ဂဟေတွာ အာကာသေန ဇေတဝနံ အဂမာသိ။

အထာယံ မဟာကပ္ပိနတ္ထေရော အတ္တနော ကိစ္စံ မတ္ထကပ္ပတ္တံ ဉတွာ အပ္ပေါသုက္ကော ဟုတွာ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေန္တော အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ "အဟော သုခံ အဟော သုခ"န္တိ အဘိဏှံ[၁] ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ ဘိက္ခူ ကထံ ဥပ္ပါဒေသုံ "ကပ္ပိနတ္ထေရော ရဇ္ဇသုခံ အနုဿရန္တော ဥဒါနံ ဥဒါနေတီ"တိ။ တေ တထာဂတဿ အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ "မမ ပုတ္တော မဂ္ဂသုခံ ဖလသုခံ အာရဗ္ဘ ဥဒါနံ ဥဒါနေသီ"တိ ဝတွာ ဓမ္မပဒေ ဣမံ ဂါထမာဟ—

> "ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတိ၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
> အရိယပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မေ၊ သဒါ ရမတိ ပဏ္ဍိတော"တိ[၂]။

အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ တဿ အန္တေဝါသိကဘိက္ခုသဟဿံ အာမန္တေတွာ အာဟ "ကစ္စိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ အာစရိယော ဓမ္မံ ဒေသေတီ"တိ။ န ဘဂဝါ ဒေသေတိ၊ အပ္ပေါသုက္ကော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတိ၊ ကဿစိ ဩဝါဒမတ္တမ္ပိ န ဒေတီတိ။ သတ္ထာ ထေရံ ပက္ကောသာပေတွာ "သစ္စံ ကိရ တွံ ကပ္ပိန အန္တေဝါသိကာနံ ဩဝါဒမတ္တမ္ပိ န ဒေသီ"တိ။ သစ္စံ ဘဂဝါတိ။ ဗြာဟ္မဏ မာ ဧဝံ ကရိ၊ အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ အန္တေဝါသိကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေဟီတိ။ "သာဓု ဘန္တေ"တိ ထေရော သတ္ထု ကထံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဧကောဝါဒေနေဝ သမဏသဟဿံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သဗ္ဗေ အရဟတ္တံ ပါပေသိ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ သံဃမဇ္ဈေ နိသိန္နော ပဋိပါဋိယာ ထေရေ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော မဟာကပ္ပိနတ္ထေရံ ဘိက္ခုဩဝါဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

၁-အဘိက္ခဏံ (သီ)

၂-ခု ၁-၂၄-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။

သာဂတတ္ထေရဝတ္ထု

၂၃၂။ ဒသမေ **တေဇောဓာတုကုသလာ**နန္တိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတုံ ကုသလာနံ သာဂတတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အယဉှိ ထေရော တေဇောဓာတုသမာပတ္တိယာ အမ္ဗတိတ္ထနာဂဿ တေဇသာ တေဇံ ပရိယာဒိယိတွာ တံ နာဂံ နိဗ္ဗိသေဝနံ အကာသိ။ တသ္မာ တေဇောဓာတုကုသလာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ— အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ တေဇောဓာတုကုသလာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ[1]၊ သာဂတမာဏဝေါတိဿ နာမံ အကံသု။ သော အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ တတ္ထ ဝသီဘာဝံ ပါပုဏိ။

အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ စာရိကံ စရမာနော ကောသမ္ဗိနဂရသမီပံ အဂမာသိ။ တေန စ သမယေန နဒီတိတ္ထေ ပေါရာဏကနာဝိကဿ ဗဟူ အာဂန္တုကဂမိကာ ဝေရိနော ဟုတွာ တံ ပေါထေတွာ မာရယိံသု။ သော ဝိရုဒ္ဓေန စိတ္တေန ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေတွာ[2] တသ္မိံယေဝ တိတ္ထေ မဟာနုဘာဝေါ နာဂရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။ သော ဝိရုဒ္ဓစိတ္တတ္တာ အကာလေယေဝ ဝဿာပေတိ၊ ကာလေ ပန န ဝဿာပေတိ၊ သဿာနိ န သမ္မာ သမ္ပဇ္ဇန္တိ။ သကလရဋ္ဌဝါသိနော စ တဿ ဝူပသမနတ္ထံ အနုသံဝစ္ဆရံ ဗလိကမ္မံ ကရောန္တိ[3]၊ ဝသနတ္ထာယ စဿ ဧကံ ဂေဟံ အကံသု။ သတ္ထာပိ တေနေဝ တိတ္ထေန ဥတ္တရိတွာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော "တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ ရတ္တိံ ဝသိဿာမီ"တိ အဂမာသိ။

အထာယံ ထေရော "စဏ္ဍော ကိရေတ္ထ နာဂရာဇာ"တိ သုတွာ "ဣမံ နာဂရာဇာနံ ဒမေတွာ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတွာ သတ္ထု ဝသနဋ္ဌာနံ ပရိယာဒေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ နာဂရာဇဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ နာဂေါ ကုဇ္ဈိတွာ "ကော နာမာယံ မုဏ္ဍကော မယှံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နော"တိ ဓူပါယိ၊ ထေရော ဥတ္တရိတရံ ဓူပါယိ[4]။ နာဂေါ ပဇ္ဇလိ၊ ထေရောပိ ဥတ္တရိတရံ ပဇ္ဇလိတွာ တဿ တေဇံ ပရိယာဒိယိ။ သော "မဟန္တော

၁-နိဗ္ဗတ္တော (က)   ၂-ပတ္ထေတွာ (က)   ၃-ကရောန္တော (သျာ)   ၄-ဓူမာယိ (သျာ)

ဝတာယံ ဘိက္ခူ"တိ ထေရဿ ပါဒမူလေ နိပတိတွာ[၁] "ဘန္တေ တုမှာကံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ"တိ အာဟ။ မယှံ သရဏာဂမနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ဒသဗလဿ သရဏံ ဂစ္ဆာတိ။ သော "သာဓူ"တိ သရဏာဂတော ဟုတွာ ( )[၂] တတော ပဋ္ဌာယ န ကဉ္စိ ဝိဟေဌေတိ၊ ဒေဝမ္ပိ သမ္မာ ဝဿာပေတိ၊ သဿာနိ သမ္မာ သမ္ပဇ္ဇန္တိ။

ကောသမ္ဗိဝါသိနော "အယျေန ကိရ သာဂတေန အမ္ဗတိတ္ထနာဂေါ ဒမိတော"တိ သုတွာ သတ္ထု အာဂမနံ ဥဒိက္ခမာနာ ဒသဗလဿ မဟာသက္ကာရံ သဇ္ဇယိံသု။ တေ ဒသဗလဿ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ ဝစနေန သဗ္ဗဂေဟေသု ကာပေါတိကံ ပသန္နံ ပဋိယာဒေတွာ ပုနဒိဝသေ သာဂတ-တ္ထေရဿ ပိဏ္ဍာယ စရန္တဿ ဂေဟေ ဂေဟေ ထောကံ ထောကံ အဒံသု။ ထေရော အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ မနုဿေဟိ ယာစိယမာနော ဂေဟေ ဂေဟေ

၁-နိပဇ္ဇိတွာ (သီ၊ သျာ)

၂-(သော ဂစ္ဆတီတိ သရဏံ၊ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာမ္ပိ စ။
ဝိလီနစိတ္တံ ဥဋ္ဌတံ၊ ဒိဗ္ဗေ သောတံ နိရန္တရံ။

ပဝရံ သောကဒွယဉ္စေ၊ ကသိဏံ နီလအာဒိကံ။
သောကာတိက္ကန္တံ ဝစနံ၊ သမယာ ယုဂလံ သုဘံ။

ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခု၊ သမန္တစက္ခု ဓမ္မိကံ။
မံသစက္ခု ဂေါတြဘုဉာဏော၊ စတုမဂ္ဂဉ္စ ယာနိကံ။

မဂ္ဂဖလံ ဝိမုတ္တဉ္စ၊ ပဝရံ ဂဏကဒွယံ။
နဝ လောကုတ္တရာ ဒန္တာ၊ ဝရဏံ ပဝရံ မဒံ။

သတ္တတိံသဝရံ ဗောဓိ၊ ပက္ခဉာဏဉ္စ ဒန္တလံ။
စတုမဂ္ဂဉ္စ ဉာဏဉ္စ၊ ဝိလာသိတံ စတုရာဂေါ။

စတုသစ္စဉ္စ ဒိဝဉ္စ၊ အပ္ပဋိဟတဉ္စ ဉာဏံ။
ပဝရံ ပါဏကဉ္စေဝ၊ အနုတ္တရဝိမုတ္တကံ။

ဝိမုတ္တာဓိကံ ကတ္တဉ္စ၊ တိလက္ခဏဝိပဿနံ။
ဉာဏဉ္စ ပဝရဉ္စေဒံ၊ ဥလာသိတံ ဂဝိရာဇိတံ။

စတုဝေသာရဇ္ဇံ ဗာဟဉ္စ၊ ဒသ သန္တိ စ ဉာဏကံ။
ဓနံ ယုဂလံ ပဝရံ၊ ဒသကုလဉ္စ ဉာဏကံ။

ပဝရမဇ္ဈိမင်္ဂဉ္စ၊ သမုပ္ပါဒဉ္စ နာဘိကံ။
ဟိရောတ္တပ္ပပံသုကူလံ၊ ဆာဒိတံ ကာယသံဝရံ။

သတိပဋ္ဌာနစိဝရံ၊ ကာယဗန္ဓနဝိဇ္ဇုကံ။
စတုရိဒ္ဓိပါဒပါဒဉ္စ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဇုတိ ဝိရာဂတောတိ။
ဘဂဝါ သဗ္ဗညုတံ သီဟံ ဂတော။) (က)

ထောကံ ထောကံ ပိဝိတွာ အဝိဒူရေ[၁] ဂန္တွာဝ အနာဟာရိကဘာဝေန[၂] သတိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ပတိ။

သတ္ထာ ကတဘတ္တကိစ္စော နိက္ခမန္တော တံ ဒိသွာ ဂါဟာပေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဝိဂရဟိတွာ သိက္ခာပဒံ ပညာပေသိ။ သော ပုနဒိဝသေ သတိံ လဘိတွာ အတ္တနာ ကတကာရဏံ သုတွာ အစ္စယံ ဒေသေတွာ ဒသဗလံ ခမာပေတွာ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေါ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဧဝံ ဝတ္ထု ဝိနယေ[၃] သမုဋ္ဌိတံ။ တံ တတ္ထ အာဂတနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ ဇေတဝနေ မဟာဝိဟာရေ နိသီဒိတွာ ပဋိပါဋိယာ ထေရေ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော သာဂတတ္ထေရံ တေဇောဓာတုကုသလာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ရာဓတ္ထေရဝတ္ထု

၂၃၃။ ဧကာဒသမေ **ပဋိဘာနေယျကာန**န္တိ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာပဋိဘာနဿ ပစ္စယဘူတာနံ ပဋိဘာနဇနကာနံ ဘိက္ခူနံ[၄] ရာဓတ္ထေရော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ ထေရဿ ဟိ ဒိဋ္ဌိသမုဒါစာရဉ္စ ဩကပ္ပနိယသဒ္ဓဉ္စ အာဂမ္မ ဒသဗလဿ နဝနဝါ ဓမ္မဒေသနာ ပဋိဘာတိ။ တသ္မာ ထေရော ပဋိဘာနေယျကာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ— အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပဋိဘာနေယျကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ တထာဂတံ ပရိစရိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟနဂရေ ဗြာဟ္မဏကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ရာဓမာဏဝေါတိဿ နာမံ အကံသု။

သော မဟလ္လကကာလေ အတ္တနော ပုတ္တဒါရေန အဗဟုမတော[၅] "ပဗ္ဗဇိတွာ ကာလံ ဝီတိနာမေဿာမီ"တိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ထေရေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ၊ "ဇိဏ္ဏော မဟလ္လကဗြာဟ္မဏော"တိ န ကောစိ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဣစ္ဆိ။ အထေကဒိဝသံ ဗြာဟ္မဏော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တဿ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတုကာမော "ကိံ ဗြာဟ္မဏ ပုတ္တဒါရာ တံ ပဋိဇဂ္ဂန္တီ"တိ။ ကုတော ဘော ဂေါတမ ပဋိဇဂ္ဂနံ၊

၁-သတ္ထု အဝိဒူရံ (သီ) ၂-အနရဟဘာဝေန (သီ)၊ အနာဟာရကဘာဝေန (သျာ)
၃-ဝိ ၂-၁၄၄-ပိဋ္ဌေ။ ၄-ပဋိဘာနကဘိက္ခူနံ (က) ၅-အဗဟုမာနော (သျာ၊ က)

မဟလ္လကောတိ မံ ဗဟိ နီဟရိံသု။ ကိံ ပန တေ ဗြာဟ္မဏ ပဗ္ဗဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ ကော မံ ဘော ဂေါတမ ပဗ္ဗာဇေဿတိ၊ မဟလ္လကဘာဝေန မံ န ကောစိ ဣစ္ဆတီတိ။ သတ္ထာ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သညံ အဒါသိ၊ ထေရော သတ္ထု ဝစနံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ရာဓဗြာဟ္မဏံ ပဗ္ဗာဇေတွာ စိန္တေသိ "သတ္ထာ ဣမံ ဗြာဟ္မဏံ သာဒရေန[1] ပဗ္ဗာဇာပေသိ၊ န ခေါ ပန မေ ဧတံ အနာဒရေန ပရိဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ရာဓတ္ထေရံ အာဒါယ ဂါမကာဝါသံ အဂမာသိ။ တတြဿ အဓုနာ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ကိစ္ဆလာဘိဿ ထေရော အတ္တနော ပတ္တံ အာဝါသံ ဒေတိ၊ အတ္တနော ပတ္တံ ပဏီတပိဏ္ဍပါတမ္ပိ တဿေဝ ဒတွာ သယံ ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ ရာဓတ္ထေရော သေနာသနသပ္ပါယဉ္စ ဘောဇနသပ္ပါယဉ္စ လဘိတွာ သာရိပုတ္တ-တ္ထေရဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

အထ နံ ထေရော ဂဟေတွာ ဒသဗလံ ပဿိတုံ အာဂတော။ သတ္ထာ ဇာနန္တောဝ ပုစ္ဆိ "ယော တေ မယာ သာရိပုတ္တ နိဿိတကော ဒိန္နော၊ ကီဒိသံ တဿ၊ န ဥက္ကဏ္ဌတီ"တိ။ ဘန္တေ သာသနေ အဘိရမိတဘိက္ခု[2] နာမ ဧဝရူပေါ ဘဝေယျာတိ။ အထာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ "သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကတညူ ကတဝေဒီ"တိ သံဃမဇ္ဈေ ကထာ ဥဒပါဒိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ "အနစ္ဆရိယံ ဘိက္ခဝေ သာရိပုတ္တဿ ဣဒါနိ ကတညူကတဝေဒိတာ၊ သော အတီတေ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယံ နိဗ္ဗတ္တောပိ ကတညူကတဝေဒီယေဝ အဟောသီ"တိ။ ကတရသ္မိံ ကာလေ ဘဂဝါတိ။

အတီတေ ဘိက္ခဝေ ပဗ္ဗတပါဒမှိ ပဉ္စသတမတ္တာ ဝဍ္ဎကီပုရိသာ မဟာအရညံ ပဝိသိတွာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ ဆိန္ဒိတွာ မဟာဥဠုမ္ပံ ဗန္ဓိတွာ နဒိယာ ဩတာရေန္တိ။ အထေကော ဟတ္ထိနာဂေါ ကေသ္မိဉ္စိ ဝိသမဋ္ဌာနေ သောဏ္ဍာယ သာခံ ဂဏှန္တော သာခါဘင်္ဂဝေဂံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော တိခိဏခါဏုကေ ပါဒေန အဝတ္ထာသိ၊ ပါဒေါ ဝိဒ္ဓေါ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ။ သော ဂမနံ အဘိနီဟရိတုံ အသက္ကောန္တော တတ္ထေဝ နိပဇ္ဇိ။ သော ကတိပါဟစ္စယေန တေ ဝဍ္ဎကီ အတ္တနော သမီပေန ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ "ဣမေ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဘိဿာ-မီ"တိ တေသံ အနုပဒံ အဂမာသိ။ တေ နိဝတ္တိတွာ ဟတ္ထိံ ဒိသွာ ဘီတာ ပလာယန္တိ။ သော တေသံ ပလာယနဘာဝံ ဉတွာ အဋ္ဌာသိ၊ ပုန ဌိတကာလေ အနုဗန္ဓိ။

ဝဍ္ဎကီဇေဋ္ဌကော စိန္တေသိ "အယံ ဟတ္ထိ အမှေသု ဌိတေသု အနုဗန္ဓတိ၊ ပလာယန္တေသု ဌိတော၊ ဘဝိဿတိ ဧတ္ထ ကာရဏ"န္တိ။ သဗ္ဗေ တံ တံ ရုက္ခံ

---

[1] အာဒရေန (သီ)   [2] အဘိရမဏကဘိက္ခု (သီ)၊ အဘိရမကော ဘိက္ခု (သျာ)

အာရုယှ တဿ အာဂမနံ ပဋိမာနေန္တာ နိသီဒိံသု။ သော တေသံ သန္တိကံ အာဂန္တွာ အတ္တနော ပါဒံ ဒဿေန္တော ပရိဝတ္တေတွာ[၁] နိပဇ္ဇိ။ တဒါ ဝဍ္ဎကီနံ သညာ ဥဒပါဒိ “ဂိလာနဘာဝေန ဘော ဧသ အာဂတော၊ န အညေန ကာရဏေနာ”တိ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပါဒေ ပဝိဋ္ဌခါဏုကံ ဒိသွာ “ဣမိနာ ကာရဏေန ဧသ အာဂတော”တိ တိခိဏဝါသိယာ ခါဏုကကောဋိယံ သြမိံ ဒတွာ ဒဠှာယ ရဇ္ဇုယာ ဗန္ဓိတွာ ကဍ္ဎိတွာ နီဟရိံသု။ အထဿ ဝဏမုခံ ပီဠေတွာ ပုဗ္ဗလောဟိတံ နီဟရိတွာ ကသာဝေါဒကေန ဓောဝိတွာ အတ္တနော ဇာနနဘေသဇ္ဇံ မက္ခေတွာ နစိရဿေဝ ဖာသုကံ အကံသု။

ဟတ္ထိနာဂေါ ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော စိန္တေသိ “ဣမေ မယှံ ဗဟုပကာရာ၊ ဣမေ မယာ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဒ္ဓံ၊ မယာ ဣမေသံ ကတညုနာ ကတဝေဒိနာ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သေတံ ဂန္ဓဟတ္ထိပေါတကံ အာနေသိ။ ဝဍ္ဎကီနော ဟတ္ထိပေါတကံ ဒိသွာ “အမှာကံ ဟတ္ထိ ပုတ္တမ္ပိ ဂဟေတွာ အာဂတော”တိ အတိဝိယ တုဋ္ဌစိတ္တာ အဟေသုံ။ ဟတ္ထိနာဂေါ စိန္တေသိ “မယိ တိဋ္ဌန္တေ ‘ကိံ နု ခေါ အယံ အာဂတော’တိ မမ အာဂတ-ကာရဏံ န ဇာနိဿန္တီ”တိ ဌိတဋ္ဌာနတော ပက္ကာမိ။ ဟတ္ထိပေါတကော ပိတု ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အနုပါယာသိ။ ဟတ္ထိနာဂေါ တဿ အာဂတဘာဝံ ဉတွာ နိဝတ္တနတ္ထာယ သဒ္ဒသညံ အဒါသိ။ သော ပိတု ကထံ သုတွာ နိဝတ္တိတွာ ဝဍ္ဎကီနံ သန္တိကံ ဂတော။ ဝဍ္ဎကီနော “ဣမံ ဟတ္ထိပေါတကံ အမှာကံ ဒါတုံ အာဂတော ဘဝိဿတိ ဧသော”တိ ဉတွာ “အမှာကံ သန္တိကေ တယာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ပိတု သန္တိကံယေဝ ဂစ္ဆာ”တိ ပဟိဏိံသု။ ဟတ္ထိနာဂေါ ယာဝတတိယံ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတမ္ပိ ပုန ဝဍ္ဎကီနံယေဝ သမီပံ ပေသေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဝဍ္ဎကီနော ဟတ္ထိပေါတကံ အတ္တနော သန္တိကေ ကတွာ ပဋိဇဂ္ဂိံသု။ ဘောဇနကာလေ ဧကေကံ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ဒေန္တိ၊ ဘတ္တံ တဿ ယာဝဒတ္ထံ အဟောသိ။ သော ဝဍ္ဎကီဟိ အန္တောဂဟနေ ကောဋ္ဋိတံ[၂] ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ အာဟရိတွာ အင်္ဂဏဋ္ဌာနေ ရာသိံ ကရောတိ။ ဧတေနေဝ နယေန အညမ္ပိ ဥပကာရကမ္မံ ကရောတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ကာရဏံ အာဟရိတွာ ပုဗ္ဗေပိ သာရိပုတ္တဿ ကတညူ-ကတဝေဒိဘာဝံ ဒီပေတိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဟိ တဒါ မဟာဟတ္ထီ အဟောသိ၊ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ အာဂတော ဩသဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု ဟတ္ထိပေါတကော အဟောသိ။ သံယုတ္တနိကာယံ ပန ပတွာ သကလံ ရာဓသံယုတ္တံ, ဓမ္မပဒေ စ—

၁-ပရိဝတ္တေတွာ ဒဿေန္တော (သီ)၊ ၂-အတ္တနော ဂဟဏကောဋ္ဋိတံ (က)

“နိဓီနံဝ ပဝတ္တာရံ၊ ယံ ပဿေ ဝဇ္ဇဒဿိနံ။
နိဂ္ဂယှဝါဒိံ မေဓာဝိံ၊ တာဒိသံ ပဏ္ဍိတံ ဘဇေ။
တာဒိသံ ဘဇမာနဿ၊ သေယျော ဟောတိ န ပါပိယော”တိ—

ဂါထာ ထေရဿ ဓမ္မဒေသနာ နာမ။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ ပဋိပါဋိယာ ထေရေ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ရာဓတ္ထေရံ ပဋိဘာနေယျကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

မောဃရာဇတ္ထေရဝတ္ထု

၂၃၄။ ဒွါဒသမေ **လူခစီဝရဓရာန**န္တိ လူခစီဝရံ ဓာရေန္တာနံ မောဃရာဇာ အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ဟိ ထေရော သတ္ထလူခံ[၂] သုတ္တလူခံ ရဇနလူခန္တိ တိဝိဓေနပိ လူခေန သမန္နာဂတံ ပံသုကူလံ ဓာရေသိ။ တသ္မာ လူခစီဝရဓရာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

တဿ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တော၊ တတော အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ လူခစီဝရဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဒသဗလဿ နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ကဋ္ဌဝါဟနနဂရေ အမစ္စဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ အပရဘာဂေ ဝယပ္ပတ္တော ကဋ္ဌဝါဟနရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟန္တော အမစ္စဋ္ဌာနံ လဘိ။

တသ္မိံ ကာလေ ကဿပဒသဗလော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ကဋ္ဌဝါဟနရာဇာ “ဗုဒ္ဓေါ ကိရ လောကေ ဥပ္ပန္နော”တိ သုတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ “တာတ ဗုဒ္ဓေါ ကိရ လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ ဣမံ ပစ္စန္တနဂရံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဥဘောဟိ အမှေဟိ တုမှံ ကာတုံ န သက္ကာ၊ တွံ တာဝ မဇ္ဈိမဒေသံ ဂန္တွာ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပန္နဘာဝံ ဉတွာ ဒသဗလံ ဣမံ နဂရံ အာနေဟီ”တိ ပုရိသသဟဿေန သဒ္ဓိံ ပေသေသိ။ သော အနုပုဗ္ဗေန သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ တတ္ထေဝ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ သမဏဓမ္မံ အကာသိ။ တေန သဒ္ဓိံ ဂတပုရိသာ ပန သဗ္ဗေပိ နိဝတ္တိတွာ ပုန ရညော သန္တိကံ အာဂတာ။

အယံ ထေရော ပရိပုဏ္ဏသီလော ကာလံ ကတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဒသဗလဿ နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ

၁-ခု ၁-၂၄-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။ ၂-ဝတ္ထလူခံ (က)

သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ မောဃရာဇမာဏဝေါတိဿ
နာမံ အကံသု။ ကဋ္ဌဝါဟနရာဇာပိ ကဿပဿ ဘဂဝတော အဓိကာရကမ္မံ
ကတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ သပရိဝါရော ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အမှာကံ
ဒသဗလဿ နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ သာဝတ္ထိယံ ပုရောဟိတဂေဟေ
ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ဗာဝရိမာဏဝေါတိဿ[1] နာမံ အကံသု။ သော အပရေန
သမယေန တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သောဠသန္နံ မာဏဝကသဟဿာနံ
သိပ္ပံ ဝါစေန္တော စရတိ။ အထဿ ပသေနဒိကောသလရညော ကာလေ ပိတု
အစ္စယေန ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ အဒံသု။ တဒါ အယမ္ပိ မောဃရာဇမာဏဝေါ
ဗာဝရိဗြာဟ္မဏဿ[2] သန္တိကေ သိပ္ပံ ဂဏှာတိ။

အထေကဒိဝသံ ဗာဝရိဗြာဟ္မဏော ရဟောဂတော အတ္တနော သိပ္ပေ သာရံ
ဩလောကေန္တော သမ္ပရာယိကံ သာရံ အဒိသွာ “ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ
သမ္ပရာယိကံ ဂဝေသေဿာမီ”တိ ကောသလရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနော
ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေသိ။ သော တေန အနုညာတော သောဠသဟိ မာဏဝက-
သဟဿေဟိ ပရိဝုတော ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထာယ နိက္ခမိ။ ကောသလရာဇာပိ တေန သဒ္ဓိံ-
ယေဝ ဧကံ အမစ္စံ ကဟာပဏသဟဿံ ဒတွာ ပေသေသိ[3] “ယသ္မိံ ဌာနေ
အာစရိယော ပဗ္ဗဇတိ၊ တတြဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဒေထာ”တိ။
ဗာဝရိဗြာဟ္မဏော ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော[4] မဇ္ဈိမဒေသတော
ပဋိက္ကမ္မ အဿကရညော စ မုဠကရညော[5] စ သီမန္တရေ ဂေါဓာဝရိတီရေ[6]
အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ကာရေသိ။

အထေကော ပုရိသော ဇဋိလာနံ ဒဿနာယ ဂတော တေသံ သန္တကေ[7]
ဘူမိဋ္ဌာနေ တေဟိ အနုညာတော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အကာသိ။ တေန
ကတံ ဒိသွာ အပရံ ကုလသတံ ဂေဟသတံ ကာရေသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ သန္နိ-
ပတိတွာ “မယံ အယျာနံ သန္တကေ ဘူမိဘာဂေ ဝသာမ၊ မုဓာ ဝသိတုံ
န ကာရဏံ၊ သုခဝါသံ ဝေါ ဒဿာမာ”တိ[8] ဧကေကော ဧကေကံ

၁-ဗာဝါရိမာဏဝေါတိဿ (သီ) ၂-ဗာဝါရိဗြာဟ္မဏဿေဝ (သီ)
၃-သဒ္ဓိံယေဝ ကဟာပဏာနံ သတသဟဿံ ပေသေသိ (သီ)၊ သဒ္ဓိံယေဝ ကဟာပဏသဟဿံ ပေသေသိ (သျာ)
၄-ဩလောကေတုကာမော (သျာ၊ က) ၅-မူဠကရညော (သီ)၊ မလရညော (သျာ)
၆-ဂေါဓာဝရိဝင်္ကေ (သီ၊ သျာ) ၇-သန္တိကေ (သီ၊ သျာ)
၈-ဝသန္တာ သုခံ ဝသိတုံ သက္ကောမ၊ ကာရဏံ သုခဝါသံ ဝော ဒဿာမာတိ (က)

ကဟာပဏံ ဗာဝရိဗြာဟ္မဏဿ ဝသနဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သဗ္ဗေဟိပိ အာဘတကဟာပဏာ သတသဟဿမတ္တာ အဟေသုံ။ ဗာဝရိဗြာဟ္မဏော "ကိမတ္ထံ တေ အာဘတာ"တိ အာဟ။ သုခဝါသဒါနတ္ထာယ ဘန္တေတိ။ သစာဟံ ဟိရညသုဝဏ္ဏေန အတ္ထိကော အဿံ၊ အဟံ မဟန္တံ ဓနရာသိံ ပဟာယ န ပဗ္ဗဇေယျံ။ တုမှာကံ ကဟာပဏေ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆထာတိ။ အမှေဟိ အယျဿ ပရိစ္စတ္တံ န ပုန ဂဏှာမ၊ အနုသံဝစ္ဆရံ ပန ဧတေနေဝ နိယာမေန အာဟရိဿာမ၊ ဣမေ ဂဟေတွာ အယျော ဒါနံ ဒေတူတိ။ ဗြာဟ္မဏော အဓိဝါသေတွာ ကပဏဒ္ဓိကဝဏိဗ္ဗကယာစကာနံ ဒါနမုခေ နိယျာတေသိ။ တဿ အပရာပရံ ဒါယကဘာဝေါ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပညာယိတ္ထ။

တတော ကာလိင်္ဂရဋ္ဌေ ဒုန္နိဝိဋ္ဌေ နာမ ဂါမေ ဇူဇကဗြာဟ္မဏဿ ဝံသေ ဇာတဗြာဟ္မဏဿ ဗြာဟ္မဏီ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဗြာဟ္မဏံ စောဒေတိ "ဗာဝရီ ကိရ ဒါနံ ဒေတိ၊ ဂန္တွာ တတော ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အာဟရာ"တိ။ သော တာယ စောဒိယမာနော သဏ္ဌာတုံ[1] အသက္ကောန္တော ဗာဝရိဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆမာနော ဗာဝရိမှိ ဒါနံ ဒတွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိတွာ ဒါနံ အနုဿရမာနေ ဂတော။ ဂန္တွာ စ "ဒါနံ မေ ဗြာဟ္မဏ ဒေဟိ၊ ဒါနံ မေ ဗြာဟ္မဏ ဒေဟီ"တိ အာဟ။အကာလေ တွံ ဗြာဟ္မဏ အာဂတော၊ သမ္ပတ္တယာစကာနံ မေ ဒိန္နံ၊ ဣဒါနိ ကဟာပဏံ နတ္ထီတိ။ န မယှံ ဗြာဟ္မဏ ဗဟူဟိ ကဟာပဏေဟိ အတ္ထော၊ တဝ ဧတ္တကံ ဒါနံ ဒဒန္တဿ န သက္ကာ ကဟာပဏေဟိ ဝိနာ ဘဝိတုံ၊ မယှံ ပဉ္စ ကဟာပဏသတာနိ ဒေဟီတိ။ ဗြာဟ္မဏ ပဉ္စပိ သတာနိ နတ္ထိ၊ ပုန ဒါနကာလေ သမ္ပတ္တေ လဘိဿသီတိ။ ကိံ ပနာဟံ တဝ ဒါနကာလေ အာဂမိဿာမီတိ ဗာဝရိဗြာဟ္မဏဿ ပဏ္ဏသာလာဒွါရေ ဝါလုကံ ထူပံ ကတွာ သမန္တတော ရတ္တဝဏ္ဏာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ မန္တံ ဇပ္ပေန္တော ဝိယ ဩဋ္ဌေ စာလေတွာ စာလေတွာ "မုဒ္ဓါ ဖလတု သတ္တဓာ"တိ ဝဒတိ။

ဗာဝရိဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ "အယံ မဟာတပေါ တပစာရံ ဂဏှိတွာ စရဏဗြာဟ္မဏော မယှံ သတ္တဒိဝသမတ္တကေ 'သတ္တဓာ မုဒ္ဓါ ဖလတူ'တိ[2] ဝဒတိ၊ မယှဉ္စ ဣမဿ ဒါတဗ္ဗာနိ ပဉ္စ ကဟာပဏသတာနိ နတ္ထိ၊ ဧကံသေန မံ ဧသ ဃာတေဿတီ"တိ။ ဧဝံ တသ္မိံ သောကသလ္လသမပ္ပိတေ နိပန္နေ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ အနန္တရတ္တဘာဝေ ဗာဝရိဿ မာတာ ဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သာ ပုတ္တဿ သောကသလ္လသမပ္ပိတဘာဝံ ဒိသွာ အာဂန္တွာ အာဟ

၁-သန္ဓာရေတုံ (က)   ၂-မုဒ္ဓံ ဖာလေမီတိ (သီ)

"တာတ သော မုဒ္ဓံ ဝါ မုဒ္ဓဖာလနံ ဝါ န ဇာနာတိ၊ တွမ္ပိ လောကေ ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ န ဇာနာသိ။ သစေ တေ သံသယော အတ္ထိ၊ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပုစ္ဆ၊ သော တေ ဧတံ ကာရဏံ ကထေဿတီ"တိ။ ဗြာဟ္မဏော ဒေဝတာယ ကထံ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ အဿာသံ လဘိတွာ ပုနဒိဝသေ ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ သဗ္ဗေဝ အန္တေဝါသိကေ ပက္ကောသိတွာ[1] "တာတာ ဗုဒ္ဓေါ ကိရ လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ တုမှေ သီဃံ ဂန္တွာ 'ဗုဒ္ဓေါ ဝါ နော ဝါ'တိ ဉတွာ အာဂန္တွာ မယှံ အာရောစေထ၊ အဟံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမိ။ အပိစ ခေါ ပန မယှံ မဟလ္လကဘာဝေန ဇီဝိတန္တရာယော ဒုဇ္ဇာနော၊ တုမှေ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ နိယာမေန ပဉှေ ပုစ္ဆထာ"တိ မုဒ္ဓဖာလနပဉှံ နာမ အဘိသင်္ခရိတွာ အဒါသိ။

တတော စိန္တေသိ "သဗ္ဗေ ဣမေ မာဏဝါ ပဏ္ဍိတာ၊ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ အတ္တနော ကိစ္စေ မတ္ထကံ ပတ္တေ ပုန မယှံ သန္တိကံ အာဂစ္ဆေယျုံ ဝါ နော ဝါ"တိ။ အထ အတ္တနော ဘာဂိနေယျဿ အဇိတမာဏဝဿ[2] နာမ သညံ အဒါသိ "တွံ ပန ဧကန္တေနေဝ မမ သန္တိကံ အာဂန္တုံ အရဟသိ၊ တယာ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ အာဂန္တွာ မယှံ ကထေယျာသီ"တိ။ အထ တေ သောဠသ သဟဿဇဋိလာ အဇိတမာဏဝံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ သောဠသဟိ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကေဟိ သဒ္ဓိံ "သတ္ထာရံ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမာ"တိ စာရိကံ စရန္တာ ဂတဂတဋ္ဌာနေ "အယျာ ကဟံ ဂစ္ဆထ ကဟံ ဂစ္ဆထာ"တိ ပုစ္ဆိတာ "ဒသဗလဿ သန္တိကံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ ဂစ္ဆာမာ"တိ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ပရိသံ သံကဍ္ဎန္တာ အနေကယောဇနသတံ မဂ္ဂံ ဂတာ။ သတ္ထာ "တေသံ အာဂမနဒိဝသေ အညဿ[3] ဩကာသော န ဘဝိဿတိ၊ ဣဒံ ဣမိဿာ ပရိသာယ အနုစ္ဆဝိကဋ္ဌာန"န္တိ ဂန္တွာ ပါသာဏစေတိယေ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ နိသီဒိ။ သော အဇိတမာဏဝေါပိ သပရိသော[4] တံ ပိဋ္ဌိပါသာဏံ အာရုယှ သတ္ထု သရီရသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ "အယံ ပုရိသော ဣမသ္မိံ လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ အတ္တနော အာစရိယေန ပဟိတေ ပဉှေ မနသာ ပုစ္ဆန္တောဝ ဂတော[5]။

တံဒိဝသံ တသ္မိံ ဌာနေ သမ္ပတ္တပရိသာ ဒွါဒသယောဇနိကာ အဟောသိ။ တေသံ သောဠသန္နံ အန္တေဝါသိကာနံ အန္တရေ မောဃရာဇမာဏဝေါ "အဟံ သဗ္ဗေဟိ ပဏ္ဍိတတရော"တိ မာနတ္ထဒ္ဓေါ၊ တဿ ဧတဒဟောသိ "အယံ အဇိတမာဏဝေါ သဗ္ဗေသံ ဇေဋ္ဌကော၊ ဧတဿ ပဌမတရံ မမ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ န

၁-ပက္ကောသာပေတွာ (သျာ) ၂-ပိင်္ဂိယမာဏဝဿ (က) ၃-အညတ္ထ (က)
၄-သာပိ ပရိသာ (သီ) ၅-ပုစ္ဆန္တောဝ ဂတာ (သီ)

ယုတ္တ”န္တိ တဿ လဇ္ဇာယန္တော ပဌမတရံ ပဉှံ အပုစ္ဆိတွာ တေန ပုစ္ဆိတေ ဒုတိယော ဟုတွာ သတ္ထာရံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ “မာနတ္ထဒ္ဓေါ မောဃရာဇ-မာဏဝေါ၊ [၁]န တာဝဿ ဉာဏံ ပရိပါကံ ဂစ္ဆတိ၊ အဿ မာနံ နိဝါရိတုံ[၁] ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ အာဟ “တိဋ္ဌ တွံ မောဃရာဇ၊ အညေ တာဝ ပဉှေ ပုစ္ဆန္တူ”တိ။ သော သတ္ထု သန္တိကာ အပသာဒံ[၂] လဘိတွာ စိန္တေသိ “အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ မယာ ပဏ္ဍိတတရော နာမ နတ္ထီတိ ဝိစရာမိ၊ ဗုဒ္ဓါ စ နာမ အဇာနိတွာ န ကထေန္တိ။ သတ္ထာရာ မမ ပုစ္ဆာယ ဒေါသော ဒိဋ္ဌော ဘဝိဿတီ”တိ တုဏှီ အဟောသိ။ သော အဋ္ဌဟိ ဇနေဟိ ပဋိပါဋိယာ ပဉှေ ပုစ္ဆိတေ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော နဝမော ဟုတွာ ပုန ဥဋ္ဌာသိ။ ပုနပိ နံ သတ္ထာ အပသာဒေသိ။

သော ပုနပိ တုဏှီ ဟုတွာ “သံဃနဝကော ဒါနိ ဘဝိတုံ န သက္ခိဿာမိ”တိ ပဉ္စဒသမော ဟုတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ အထ သတ္ထာ ဉာဏဿ ပရိပါကဘာဝံ[၃] ဉတွာ ပဉှံ ကထေသိ။ သော ဒေသနာပရိယောသာနေ အတ္တနော ပရိဝါရေန ဇဋိလသဟဿေန သဒ္ဓိံ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဣမိနာဝ နယေန သေသာနိပိ ပန္နရသ ဇဋိလသဟဿာနိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ သဗ္ဗေပိ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရ-ဓရာ ဧဟိဘိက္ခူ ဝ အဟေသုံ။ သေသဇနာ ပန န ကထိယန္တိ။ အယံ မောဃ-ရာဇတ္ထေရော တတော ပဋ္ဌာယ တီဟိ လူခေဟိ သမန္နာဂတံ စီဝရံ ဓာရေတိ။ ဧဝံ ပါရာယနေ[၄] ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ သတ္ထာ ပန အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ထေရေ ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော မောဃရာဇတ္ထေရံ ဣမသ္မိံ သာသနေ လူခစီဝရဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တော “ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ လူခစီဝရဓရာနံ ယဒိဒံ မောဃရာဇာ”တိ အာဟ။

စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

ဧကစတ္တာလီသသုတ္တမတ္တာယ ထေရပါဠိယာ ဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁–၁–ယာဝဿ ဉာဏံ ပရိပါကံ ဂစ္ဆတိ၊ အထဿ မာနံ နိဟာရိတုံ (သီ)၊ န စ တာဝဿ ဉာဏံ ပရိပါကံ ဂစ္ဆတိ၊ အဿ မာနမ္ပိ နိဟာရိတုံ (သျာ)

၂–အပသာဒနံ (သီ) ၃–ပရိပါကံဂတဘာဝံ (သီ) ၄–ခု ၁-၄၂၉-ပိဋ္ဌေ။

၁၄-ဧတဒဂ္ဂဝဂ္ဂ ၅-ပဉ္စမဝဂ္ဂ

မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရိဝတ္ထု

၂၃၅။ ထေရိပါဠိယာ ပဉ္စမေ **ယဒိဒံ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ**တိ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ထေရီ ရတ္တညူနံ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။

တဿာ ပဉှကမ္မေ ပန အယမနုပုဗ္ဗိကထာ—အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အပရေန သမယေန သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ရတ္တညူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ယာဝဇီဝံ ဒါနံ ဒတွာ သီလံ ရက္ခိတွာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပုန ကေသ္မိံ ဗုဒ္ဓန္တရေ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ဗာရာဏသိယံ ပဉ္စန္နံ ဒါသိသတာနံ ဇေဋ္ဌကဒါသီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထ ဝဿူပနာယိကသမယေ ပဉ္စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ[1] နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရတော ဣသိပတနေ ဩတရိတွာ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဣသိပတနမေဝ ဂန္တွာ “ဝဿူပနာယိကကုဋိယာ အတ္ထာယ ဟတ္ထကမ္မံ ယာစိဿာမာ”တိ စိန္တေသုံ။ ကသ္မာ? ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တေန ဟိ နာလကပဋိပဒံ ပဋိပန္နေနာပိ ပဉ္စန္နံ ဆဒနာနံ အညတရေန ဆဒနေန ဆန္နေ သဒွါရဗန္ဓေ သေနာသနေ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ “န ဘိက္ခဝေ အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗံ၊ ယော ဥပဂစ္ဆေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ[2]။ တသ္မာ ဝဿကာလေ ဥပကဋ္ဌေ သစေ သေနာသနံ လဘတိ၊ ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ လဘတိ၊ ဟတ္ထကမ္မံ ပရိယေသိတွာပိ ကာတဗ္ဗံ။ ဟတ္ထကမ္မံ အလဘန္တေန သာမမ္ပိ ကာတဗ္ဗံ၊ န တွေဝ အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ အယမနုဓမ္မတာ။ တသ္မာ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ “ဟတ္ထကမ္မံ ယာစိဿာမာ”တိ စီဝရံ ပါရုပိတွာ သာယနှသမယေ နဂရံ ပဝိသိတွာ သေဋ္ဌိဿ ဃရဒွါရေ အဋ္ဌံသု။ ဇေဋ္ဌကဒါသီ ကုဋံ ဂဟေတွာ ဥဒကတိတ္ထံ ဂစ္ဆန္တီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ နဂရံ ပဝိသန္တေ အဒ္ဒသ။ သေဋ္ဌိ တေသံ အာဂတကာရဏံ သုတွာ “အမှာကံ ဩကာသော နတ္ထိ၊ ဂစ္ဆန္တူ”တိ အာဟ။

အထ တေ နဂရာ နိက္ခမန္တေ ဇေဋ္ဌကဒါသီ ကုဋံ ဂဟေတွာ ပဝိသန္တီ ဒိသွာ ကုဋံ ဩတာရေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဩနမိတွာ မုခံ ဥက္ခိပိတွာ[3] “အယျာ နဂရံ ပဝိဋ္ဌမတ္တာဝ နိက္ခန္တာ၊ ကိံ နု ခေါ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဝဿူပနာယိကကုဋိယာ ဟတ္ထကမ္မံ ယာစိတုံ အာဂတမှာတိ။ လဒ္ဓံ ဘန္တေတိ။ န လဒ္ဓံ ဥပါသိကေတိ။

၁-ပဉ္စသတပစ္စေကဗုဒ္ဓါ (သျာ)   ၂-ဝိ ၃-၂၀၂-ပိဋ္ဌေ။   ၃-ဝိဓာယ (သီ)

ကိံ ပနေသာ ကုဋ္ဋိ ဣဿရေဟေဝ ကာတဗ္ဗာ၊ ဥဒါဟု ဒုဂ္ဂတေဟိပိ သက္ကာ ကာတုန္တိ။ ယေန ကေနစိ သက္ကာ ကာတုန္တိ။ သာဓု ဘန္တေ မယံ ကရိဿာမ၊ သွေ မယံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာတိ နိမန္တေတွာ ပုန[1] ကုဋ္ဋံ ဂဟေတွာ အာဂမန-တိတ္ထမဂ္ဂေ[2] ဌတွာ အာဂတာဂတာ အဝသေသဒါသိယော "ဧတ္ထေဝ ဟောထာ"တိ ဝတွာ သဗ္ဗာသံ အာဂတကာလေ အာဟ "အမ္မာ ကိံ နိစ္စမေဝ ပရဿ ဒါသိကမ္မံ ကရိဿထ၊ ဥဒါဟု ဒါသိဘာဝတော မုစ္စိတုံ ဣစ္ဆထာ"တိ။ အဇ္ဇေဝ မုစ္စိတုံ ဣစ္ဆာမ အယျေတိ။ ယဒိ ဧဝံ, မယာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဟတ္ထကမ္မံ အလဘန္တာ သွာတနာယ နိမန္တိတာ၊ တုမှာကံ သာမိကေဟိ ဧကဒိဝသံ ဟတ္ထကမ္မံ ဒါပေထာတိ။ တာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သာယံ အဋဝိတော အာဂတကာလေ သာမိကာနံ အာရောစေသုံ။ တေ "သာဓူ"တိ ဇေဋ္ဌက-ဒါသဿ ဂေဟဒွါရေ သန္နိပတိံသု။

အထ နေ ဇေဋ္ဌကဒါသီ "သွေ တာတာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဟတ္ထကမ္မံ ဒေထာ"တိ အာနိသံသံ အာစိက္ခိတွာ ယေပိ န ကာတုကာမာ၊ တေ ဂါဠှေန ဩဝါဒေန တဇ္ဇေတွာ သမ္ပဋိစ္ဆာပေသိ။ သာ ပုနဒိဝသေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဘတ္တံ ဒတွာ သဗ္ဗေသံ ဒါသပုတ္တာနံ သညံ အဒါသိ။ တေ တာဝဒေဝ အရညံ ပဝိသိတွာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ သမောဓာနေတွာ သတံ သတံ ဟုတွာ ဧကေကံ ကုဋ္ဋိံ စင်္ကမနာဒိပရိဝါရံ ကတွာ မဉ္စပီဌပါနီယပရိဘောဇနီယာဒီနိ ဌပေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ တေမာသံ တတ္ထေဝ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ကာရေတွာ ဝါရ-ဘိက္ခံ ပဋ္ဌပေသုံ[3]။ ယော အတ္တနော ဝါရဒိဝသေ န သက္ကောတိ၊ တဿ ဇေဋ္ဌကဒါသီ သကဂေဟတော နီဟရိတွာ ဒေတိ။ ဧဝံ တေမာသံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ဇေဋ္ဌကဒါသီ ဧကေကံ ဒါသိံ ဧကေကံ သာဋကံ သဇ္ဇာပေသိ၊ ပဉ္စ ထူလ-သာဋကသတာနိ အဟေသုံ။ တာနိ ပရိဝတ္တာပေတွာ ပဉ္စန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ တိစီဝရာနိ ကတွာ အဒါသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တာသံ ပဿန္တာနံယေဝ အာကာသေန ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတံ အဂမံသု။

တာပိ သဗ္ဗာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တာသု ဇေဋ္ဌိကာ တတော စဝိတွာ ဗာရာဏသိယာ အဝိဒူရေ ပေသကာရ-ဂါမေ ပေသကာရဇေဋ္ဌကဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထေကဒိဝသံ ပဒုမဝတိယာ ပုတ္တာ ပဉ္စသတာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဗာရာဏသိရညော နိမန္တိတာ ရာဇဒွါရံ အာဂန္တွာ ကဉ္စိ ဩလောကေန္တမ္ပိ အဒိသွာ နိဝတ္တိတွာ နဂရဒွါရေန နိက္ခမိတွာ တံ

၁-ဥဒကံ နေတွာ ပုန (သီ)   ၂-အာဂမန တိတ္ထမဂ္ဂေ (သီ)
၃-ဝါရကံ ဘိက္ခံ ဥပဋ္ဌပေသုံ (သျာ)၊ ဝါရေန ဘိက္ခံ ဥပဋ္ဌပေသုံ (က)

ပေသကာရဂါမံ အဂမံသု။ သာ ဇဋ္ဌိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ သမ္ပိယာယမာနာ ဝန္ဒိတွာ ဘိက္ခံ အဒါသိ။ တေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဂန္ဓမာဒနမေဝ အဂမံသု။

သာပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ အမှာကံ သတ္ထု နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဒေဝဒဟနဂရေ မဟာသုပ္ပဗုဒ္ဓဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ဂေါတမီတိဿာ နာမံ အကံသု။ မဟာမာယာယ ကနိဋ္ဌဘဂိနီ ဟောတိ။ မန္တဇ္ဈာယကာ ဗြာဟ္မဏာ လက္ခဏာနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တာ[1] "ဣမာသံ ဒွိန္နမ္ပိ ကုစ္ဆိယံ ဝသိတဒါရကာ စက္ကဝတ္တိနော ဘဝိဿန္တီ"တိ ဗျာကရိံသု။ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ တာ ဒွေပိ မင်္ဂလံ ကတွာ အတ္တနော ဃရံ အာနေသိ။ အပရဘာဂေ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော တုသိတပုရာ စဝိတွာ မဟာမာယာယ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ မဟာမာယာ တဿ ဇာတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ကာလံ ကတွာ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ မဟာသတ္တဿ မာတုစ္ဆံ မဟာပဇာပတိဂေါတမိံ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ တသ္မိံ ကာလေ နန္ဒကုမာရော ဇာတော။ အယံ မဟာပဇာပတိ နန္ဒကုမာရံ ဓာတီနံ ဒတွာ သယံ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဟရိ။

အပရေန သမယေန ဗောဓိသတ္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ လောကာနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော အနုက္ကမေန ကပိလဝတ္ထုံ ပတွာ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထဿ ပိတာ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ အန္တရဝီထိယံယေဝ ဓမ္မကထံ သုတွာ သောတာပန္နော အဟောသိ၊ အထ ဒုတိယဒိဝသေ နန္ဒော ပဗ္ဗဇိ၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဟုလော။ သတ္ထာ အပရေန သမယေန ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ ကူဋာဂါရသာလာယံ ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ သမယေ သုဒ္ဓေါဒန-မဟာရာဇာ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တဒါ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေသိ။ တတော ရောဟိဏီ-နဒီတီရေ ကလဟဝိဝါဒသုတ္တပရိယောသာနေ[2] နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပဉ္စန္နံ ကုမာရသတာနံ ပါဒပရိစာရိကာ သဗ္ဗာဝ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ "မဟာပဇာ-ပတိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ သဗ္ဗာဝ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမာ"တိ မဟာ-ပဇာပတိံ ဇေဋ္ဌိကံ ကတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ အဟေသုံ။ အယဉ္စ မဟာပဇာပတိ ပဌမမေဝ ဧကဝါရံ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစမာနာ နာလတ္ထ၊ တသ္မာ ကပ္ပကံ ပက္ကောသာပေတွာ ကေသေ ဆိန္ဒာပေတွာ ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတွာ သဗ္ဗာ တာ သာကိယာနိယော အာဒါယ

၁-ပဋိဂ္ဂဏှန္တာ (သီ)

၂-ခု ၁-၄၁၃-ပိဋ္ဌေ သုတ္တနိပါတေ။

ဝေသာလိံ ဂန္တွာ အာနန္ဒတ္ထေရေန ဒသဗလံ ယာစာပေတွာ[1] အဋ္ဌဟိ ဂရုဓမ္မေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ အလတ္ထ။ ဣတရာ ပန သဗ္ဗာပိ ဧကတောဝ ဥပသမ္ပန္နာ အဟေသုံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ဝတ္ထု ပါဠိယံ[2] အာဂတမေဝ။

ဧဝံ ဥပသမ္ပန္နာ ပန မဟာပဇာပတိ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ၊ အထဿာ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သာ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သေသာ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခုနိယော နန္ဒကောဝါဒသုတ္တပရိယောသာနေ[3] အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ဘိက္ခုနိယော ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော မဟာပဇာပတိံ ရတ္တညူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ခေမာထေရီဝတ္ထု

၂၃၆။ ဒုတိယေ **ခေမာ**တိ ဧဝံနာမိကာ ဘိက္ခုနီ။ ဣတော ပဋ္ဌာယ စ ပနဿာ ပဉှကမ္မေ အယမနုပုဗ္ဗိကထာတိ အဝတွာ သဗ္ဗတ္ထ အဘိနီဟာရံ အာဒိံ ကတွာ ဝတ္ထုမေဝ ဝက္ခာမ။

အတီတေ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ အယံ ပရပရိယာပန္နာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထေကဒိဝသံ တဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂသာဝိကံ သုဇာတတ္ထေရိံ နာမ ပိဏ္ဍာယ စရန္တိံ ဒိသွာ တယော မောဒကေ ဒတွာ တံဒိဝသမေဝ အတ္တနော ကေသေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ထေရိယာ ဒါနံ ဒတွာ "အနာဂတေ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ တုမှေ ဝိယ မဟာပညာ ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မေသု အပ္ပမတ္တာ ဟုတွာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ[4] ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ကိကိဿ ကာသိရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ အဗ္ဘန္တရာ ဟုတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဂေဟေယေဝ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ တာဟိ ဘဂိနီဟိ သဒ္ဓိံ ဒသဗလဿ ဝသနပရိဝေဏံ ကာရေတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရေ ရာဇကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ခေမာတိဿာ နာမံ အကံသု။ တဿာ သရီရဝဏ္ဏော သုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရော ဝိယ အဟောသိ။ သာ ဝယပ္ပတ္တာ ဗိမ္ဗိသာရရညော ဂေဟံ အဂမာသိ။

၁-ယာစေတွာ (သီ)
၂-ဝိ ၄-၄၄၂-ပိဋ္ဌေ။
၃-မ ၃· ၃၁၄-ပိဋ္ဌေ။
၄-သံသရိတွာ (သီ)

သာ တထာဂတေ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တေ “သတ္ထာ ကိရ ရူပေ ဒေါသံ ဒဿေတီ”တိ ရူပမဒမတ္တာ ဟုတွာ ‘‘မယှမ္ပိ ရူပေ ဒေါသံ ဒဿေယျာ’’တိ ဘယေန ဒသဗလံ ဒဿနာယ န ဂစ္ဆတိ။ ရာဇာ စိန္တေသိ “အဟံ သတ္ထု အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော၊ မာဒိသဿ စ နာမ အရိယသာဝကဿ အဂ္ဂမဟေသီ ဒသဗလံ ဒဿနာယ န ဂစ္ဆတိ၊ န မေ ဧတံ ရုစ္စတီ”တိ။ သော ကဝီဟိ ဝေဠုဝနုယျာနဿ ဝဏ္ဏံ[1] ဗန္ဓာပေတွာ ‘‘ခေမာယ ဒေဝိယာ သဝနူပစာရေ ဂါယထာ’’တိ အာဟ။ သာ ဥယျာနဿ ဝဏ္ဏံ သုတွာ ဂန္တုကာမာ ဟုတွာ ရာဇာနံ ပဋိပုစ္ဆိ။ ရာဇာ “ဥယျာနံ ဂစ္ဆ, သတ္ထာရံ ပန အဒိသွာ အာဂန္တုံ န လဘိဿသီ”တိ အာဟ။ သာ ရညော ပဋိဝစနံ အဒတွာဝ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ရာဇာ တာယ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တေ ပုရိသေ အာဟ “သစေ ဒေဝီ ဥယျာနတော နိဝတ္တမာနာ ဒသဗလံ ပဿတိ၊ ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ သစေ န ပဿတိ၊ ရာဇာဏာယ နံ ဒဿေထာ”တိ။ အထ ခေါ သာ ဒေဝီ ဒိဝသဘာဂံ ဥယျာနေ စရိတွာ နိဝတ္တန္တီ ဒသဗလံ အဒိသွာဝ ဂန္တုံ အာရဒ္ဓါ။ အထ နံ ရာဇပုရိသာ အနိစ္ဆမာနံယေဝ ဒေဝိံ သတ္ထု သန္တိကံ နယိံသု။

သတ္ထာ တံ အာဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ ဣဒ္ဓိယာ ဧကံ ဒေဝစ္ဆရံ နိမ္မိနိတွာ တာလဝဏ္ဋံ ဂဟေတွာ ဗီဇမာနံ ဝိယ အကာသိ။ ခေမာ ဒေဝီ တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “မာနမှိ နဋ္ဌာ[2]၊ ဧဝရူပါ နာမ ဒေဝစ္ဆရပ္ပဋိဘာဂါ ဣတ္ထိယော ဒသဗလဿ အဝိဒူရေ တိဋ္ဌန္တိ၊ အဟံ ဧတာသံ ပရိစာရိကာပိ နပ္ပဟောမိ၊ မာနမဒံ ဟိ နိဿာယ ပါပစိတ္တဿ ဝသေန နဋ္ဌာ”တိ တံ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ တမေဝ ဣတ္ထိံ ဩလောကယမာနာ အဋ္ဌာသိ။ အထဿာ ပဿန္တိယာဝ တထာဂတဿ အဓိဋ္ဌာနဗလေန သာ ဣတ္ထီ ပဌမဝယံ အတိက္ကမ္မ မဇ္ဈိမဝယေ ဌိတာ ဝိယ မဇ္ဈိမဝယံ အတိက္ကမ္မ ပစ္ဆိမဝယေ ဌိတာ ဝိယ စ ဝလိတ္တစာ ပလိတကေသာ ခဏ္ဍဝိရဠဒန္တာ[3] အဟောသိ။ တတော တဿာ ပဿန္တိယာဝ သဒ္ဓိံ တာလဝဏ္ဋေန ပရိဝတ္တိတွာ ပရိပတိ။ တတော ခေမာ ပုဗ္ဗဟေတုသမ္ပန္နတ္တာ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ အာပါထဂတေ ဧဝံ စိန္တေသိ “ဧဝံဝိဓမ္ပိ နာမ သရီရံ ဧဝရူပံ ဝိပတ္တိံ ပါပုဏာတိ၊ မယှမ္ပိ သရီရံ ဧဝံဂတိကမေဝ ဘဝိဿတီ”တိ။ အထဿာ ဧဝံ စိန္တိတက္ခဏေ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မပဒေ ဂါထမာဟ—

၁-ဝဏ္ဏေ (သီ) ၂-မနံ ဝတမှိ နဋ္ဌာ (သီ)၊ အဟဉ္စမှိ နဋ္ဌာ (သျာ)
၃-ခဏ္ဍသိထိလဒန္တာ (သီ)၊ ခဏ္ဍိတပတိတဒန္တာ (သျာ)

“ယေ ရာဂရတ္တာ’နုပတန္တိ သောတံ၊
သယံကတံ မက္ကဋကောဝ ဇာလံ။
ဧတမ္ပိ ဆေတွာန ဝဇန္တိ ဓီရာ၊
အနပေက္ခိနော သဗ္ဗဒုက္ခံ[1] ပဟာယာ”တိ[2]။

သာ ဂါထာပရိယောသာနေ ဌိတပဒေ ဌိတာယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန[3] နာမ အရဟတ္တံ ပတ္တေန တံဒိဝသမေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိတဗ္ဗံ ဝါ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗံ ဝါ ဟောတိ၊ သာ ပန အတ္တနော အာယုသင်္ခါရာနံ ပဝတ္တနဘာဝံ[4] ဉတွာ “အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေဿာမီ”တိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ရာဇနိဝေသနံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ အနဘိဝါဒေတွာဝ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ ဣင်္ဂိတေနေဝ[5] အညာသိ “အရိယဓမ္မံ[6] ပတ္တာ ဘဝိဿတီ”တိ။ အထ နံ အာဟ “ဒေဝိ ဂတာ နု ခေါ သတ္ထုဒဿနာယာ”တိ။ မဟာရာဇ တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌဒဿနံ ပရိတ္တံ၊ အဟံ ပန ဒသဗလံ သုဒိဋ္ဌမကာသိံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ မေ အနုဇာနာထာတိ။ ရာဇာ “သာဓု ဒေဝီ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သုဝဏ္ဏသိဝိကာယ ဘိက္ခုနိဥပဿယံ ဥပနေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ အထဿာ “ခေမာထေရီ နာမ ဂိဟိဘာဝေ ဌတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ”တိ မဟာပညာဘာဝေါ ပါကဋော အဟောသိ။ ဣဒမေတ္ထ ဝတ္ထု။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ဘိက္ခုနိယော ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ခေမာထေရိံ မဟာပညာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရိဝတ္ထု

၂၃၇။ တတိယေ **ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ**တိ နီလုပ္ပလဂဗ္ဘသဒိသေနေဝ ဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမာ ထေရီ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ အပရဘာဂေ မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဣဒ္ဓိမန္တီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိနဂရေ ကိကိဿ ကာသိရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ အဗ္ဘန္တရာ ဟုတွာ ဝီသတိ

၁–ကာမသုခံ (သီ၊ သျာ၊ က)   ၂–ခု ၁-၆၃-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။   ၃–အဂါရမဇ္ဈာဝသန္တေန (သီ)
၄–ပဝတ္တနကဘာဝံ (သီ)   ၅–ဣင်္ဂိတသညာဏေန (သျာ)၊ ကေဒေသညာဏေန (က)
၆–အရိယဓမ္မံ အရဟတ္တံ (သီ)

ဝဿသဟဿာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ ဘိက္ခုသံဃဿ ပရိဝေဏံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။

တတော စဝိတွာ ပုန မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆန္တီ ဧကသ္မိံ ဂါမေ သဟတ္ထာ ကမ္မံ ကတွာ ဇီဝနကဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တာ။ သာ ဧကဒိဝသံ ခေတ္တကုဋိံ ဂစ္ဆန္တီ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကသ္မိံ သရေ ပါတောဝ ပုပ္ဖိတံ ပဒုမပုပ္ဖံ ဒိသွာ တံ သရံ ဩရုယှ တဉ္စေဝ ပုပ္ဖံ လာဇပက္ခိပနတ္ထာယ ပဒုမိနိယာ ပတ္တဉ္စ ဂဟေတွာ ကေဒါရေ သာလိသီသာနိ ဆိန္ဒိတွာ ကုဋိကာယ နိသိန္နာ လာဇေ ဘဇ္ဇိတွာ ပဉ္စ လာဇသတာနိ ဂဏေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတော ဧကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အာဂန္တွာ တဿာ အဝိဒူရေ အဋ္ဌာသိ။ သာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ လာဇေဟိ သဒ္ဓိံ ပဒုမပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ကုဋိတော ဩရုယှ လာဇေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ပဒုမပုပ္ဖေန ပတ္တံ ပိဓာယ အဒါသိ။ အထဿာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ထောကံ ဂတေ ဧတဒဟောသိ “ပဗ္ဗဇိတာ နာမ ပုပ္ဖေန အနတ္ထိကာ၊ အဟံ ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပိဠန္ဓိဿာမီ”တိ ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထတော ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပုန စိန္တေသိ “သစေ အယျော ပုပ္ဖေန အနတ္ထိကော အဘဝိဿ၊ ပတ္တမတ္ထကေ ဌပေတုံ န အဒဿ၊ အဒ္ဓါ အယျဿ အတ္ထော ဘဝိဿတီ”တိ ပုန ဂန္တွာ ပတ္တမတ္ထကေ ဌပေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ခမာပေတွာ “ဘန္တေ ဣမေသံ မေ လာဇာနံ နိဿန္ဒေန လာဇဂဏနာယ ပုတ္တာ အဿု၊ ပဒုမပုပ္ဖဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တ-နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ပဒေ ပဒေ ပဒုမပုပ္ဖံ ဥဋ္ဌဟတူ”တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တဿာ ပဿန္တိယာဝ အာကာသေန ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတံ ဂန္တွာ တံ ပဒုမံ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ အက္ကမနသောပါနသမီပေ ပါဒပုဉ္ဆနံ ကတွာ ဌပေသိ။

သာပိ တဿ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန ဒေဝလောကေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ စဿာ ပဒေ ပဒေ မဟာပဒုမပုပ္ဖံ ဥဋ္ဌာသိ။ သာ တတော စဝိတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ ဧကသ္မိံ ပဒုမသရေ ပဒုမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ နိဿာယ ဧကော တာပသော ဝသတိ၊ သော ပါတောဝ မုခဓောဝနတ္ထာယ သရံ ဂန္တွာ တံ ပုပ္ဖံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “ဣဒံ ပုပ္ဖံ သေသေဟိ မဟန္တတရံ၊ သေသာနိ စ ပုပ္ဖိတာနိ၊ ဣဒံ မကုဠိတမေဝ၊ ဘဝိတဗ္ဗမေတ္ထ ကာရဏေနာ”တိ ဥဒကံ ဩတရိတွာ တံ ပုပ္ဖံ ဂဏှိ။ တံ တေန ဂဟိတမတ္တမေဝ ပုပ္ဖိတံ။ တာပသော အန္တောပဒုမဂဗ္ဘေ နိပန္နဒါရိကံ အဒ္ဒသ။ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ စ ဓီတု-သိနေဟံ လဘိတွာ ပဒုမေနေဝ သဒ္ဓိံ ပဏ္ဏသာလံ နေတွာ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇာပေသိ။

အထဿာ[1] ပုညာနုဘာဝေန အင်္ဂုဋ္ဌကေ ခီရံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော တသ္မိံ ပုဗ္ဗေ မိလာတေ အညံ နဝပုပ္ဖံ အာဟရိတွာ တံ နိပဇ္ဇာပေသိ။ အထဿာ အာဓာဝန-ဝိဓာဝနေန[2] ကီဠိတုံ သမတ္ထကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ ပဒုမပုပ္ဖံ ဥဋ္ဌာသိ၊ ကုင်္ကုမရာသိဿ ဝိယဿာ သရီရဝဏ္ဏော အဟောသိ။ သာ အပ္ပတ္တာ ဒေဝဝဏ္ဏံ, အတိက္ကန္တာ မာနုသဝဏ္ဏံ အဟောသိ။ သာ ပိတရိ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဩဟီယတိ။

အထေကဒိဝသံ တဿာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ပိတရိ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေ ဧကော ဝနစရကော တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "မနုဿာနံ နာမ ဧဝံဝိဓံ ရူပံ နတ္ထိ၊ ဝီမံသိဿာမိ န"န္တိ တာပသဿ အာဂမနံ ဥဒိက္ခန္တော နိသီဒိ။ သာ ပိတရိ အာဂစ္ဆန္တေ ပဋိပထံ ဂန္တွာ တဿ ဟတ္ထတော ကာဇကမဏ္ဍလုံ အဂ္ဂဟေသိ၊ အာဂန္တွာ နိသိန္နဿ စဿ အတ္တနော ကရဏဝတ္တံ ဒဿေသိ။ တဒါ သော ဝနစရကော မနုဿဘာဝံ ဉတွာ တာပသံ အဘိဝါဒေတွာ နိသီဒိ။ တာပသော တံ ဝနစရကံ ဝနမူလဖလာဖလေဟိ စ ပါနီယေန စ နိမန္တေတွာ "ဘော ပုရိသ ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဝသိဿသိ၊ ဥဒါဟု ဂမိဿသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဂမိဿာမိ ဘန္တေ, ဣဓ ကိံ ကရိဿာမီတိ။ ဣဒံ တယာ ဒိဋ္ဌကာရဏံ ဂန္တွာ အကထေတုံ သက္ခိဿသီတိ။ သစေ အယျော န ဣစ္ဆတိ၊ ကိံ ကာရဏာ ကထေဿာမီတိ တာပသံ ဝန္ဒိတွာ ပုန အာဂမနကာလေ မဂ္ဂသဉ္ဇာနနတ္ထံ သာခါသညဉ္စ ရုက္ခသညဉ္စ ကရောန္တော ပက္ကာမိ။

သော ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ အဒ္ဒသ၊ ရာဇာ "ကသ္မာ အာဂတောသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "အဟံ ဒေဝ တုမှာကံ ဝနစရကော ပဗ္ဗတပါဒေ အစ္ဆရိယံ ဣတ္ထိရတနံ ဒိသွာ အာဂတောမှီ"တိ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ ကထေသိ။ သော တဿ ဝစနံ သုတွာ ဝေဂေန ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ အဝိဒူရေ ဌာနေ ခန္ဓာဝါရံ နိဝေသေတွာ ဝနစရကေန စေဝ အညေဟိ[3] စ ပုရိသေဟိ သဒ္ဓိံ တာပသဿ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ နိသိန္နဝေလာယ တတ္ထ ဂန္တွာ အဘိဝါဒေတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ရာဇာ တာပသဿ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရဘဏ္ဍံ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ "ဘန္တေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကိံ ကရောမ, ဂစ္ဆာမာ"တိ အာဟ။ ဂစ္ဆ မဟာရာဇာတိ။ အာမ ဂစ္ဆာမိ ဘန္တေ၊ အယျဿ ပန သမီပေ ဝိသဘာဂ-ပရိသာ အတ္ထီတိ အဿုမှ၊ အသာရုပ္ပါ ဧသာ[4] ပဗ္ဗဇိတာနံ၊ မယာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတု ဘန္တေတိ။ မနုဿာနံ စိတ္တံ နာမ ဒုတ္တောသယံ၊ ကထံ[5] ဗဟူနံ မဇ္ဈေ

၁-အထ တဿာ (သီ) ၂-အာဓာဝနပရိဓာဝနေန (က) ၃-အပရေဟိ (သီ)
၄-ပပဉ္စော ဧသော (သီ)၊ ပပဉ္စာ ဧသာ (သျာ) ၅-နာမ စိတ္တံ ဒုဋ္ဌံ၊ အယံ ကထံ (က)

ဝသိဿတီတိ။ အမှာကံ ရုစိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သေသာနံ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ[1] ဘဏန္တိ။

သော ရညော ကထံ သုတွာ ဒဟရကာလေ ဂဟိတနာမဝသေနေဝ "အမ္မ ပဒုမဝတီ"တိ ဓီတရံ ပက္ကောသိ၊ သာ ဧကဝစနေနေဝ ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမိတွာ ပိတရံ အဘိဝါဒေတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ပိတာ အာဟ "တွံ အမ္မ ဝယပ္ပတ္တာ၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ရညာ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝသိတုံ အယုတ္တာ[2]၊ ရညာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆ အမ္မာ"တိ။ သာ "သာဓု တာတာ"တိ ပိတု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ပရောဒမာနာ အဋ္ဌာသိ[3]။ ရာဇာ "ဣမိဿာ ပိတု စိတ္တံ ဂဏှာမီ"တိ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ကဟာပဏ-ရာသိမှိ ဌပေတွာ အဘိသေကံ အကာသိ။ အထ နံ ဂဟေတွာ အတ္တနော နဂရံ အာနေတွာ[4] အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ သေသဣတ္ထိယော အနောလောကေတွာ တာယ သဒ္ဓိံယေဝ ရမတိ။ တာ ဣတ္ထိယော ဣဿာပကတာ တံ ရညော အန္တရေ ပရိဘိန္ဒိတုကာမာ ဧဝမာဟံသု "နာယံ မဟာရာဇ မနုဿဇာတိကာ၊ ကဟံ နာမ တုမှေဟိ မနုဿာနံ ဝိစရဏဋ္ဌာနေ ပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟန္တာနိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ၊ အဒ္ဓါ အယံ ယက္ခိနီ၊ နီဟရထ နံ မဟာရာဇာ"တိ။ ရာဇာ တာသံ ကထံ သုတွာ တုဏှီ အဟောသိ။

အထဿ အပရေန သမယေန ပစ္စန္တော ကုပိတော။ သော "ဂရုဂဗ္ဘာ[5] ပဒုမဝတီ"တိ တံ နဂရေ ဌပေတွာ ပစ္စန္တံ အဂမာသိ။ အထ တာ ဣတ္ထိယော တဿာ ဥပဋ္ဌာယိကာယ လဉ္ဇံ ဒတွာ "ဣမိဿာ ဒါရကံ ဇာတမတ္တမေဝ အပနေတွာ ဧကံ ဒါရုဃဋိကံ လောဟိတေန မက္ခေတွာ သန္တိကေ ဌပေဟီ"တိ အာဟံသု။ ပဒုမဝတိယာပိ နစိရဿေဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ မဟာပဒုမ-ကုမာရော ဧကကောဝ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ အဝသေသာ ဧကူနပဉ္စသတာ ဒါရကာ မဟာပဒုမကုမာရဿ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမိတွာ နိပန္နကာလေ သံသေဒဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ အထဿ "န တာဝါယံ သတိံ ပဋိလဘတီ"တိ ဉတွာ ဥပဋ္ဌာယိကာ ဧကံ ဒါရုဃဋိကံ လောဟိတေန မက္ခေတွာ သမီပေ ဌပေတွာ တာသံ ဣတ္ထီနံ သညံ အဒါသိ။ တာ ပဉ္စသတာပိ ဣတ္ထိယော ဧကေကာ ဧကေကံ ဒါရကံ ဂဟေတွာ စုန္ဒကာရကာနံ သန္တိကံ[6] ပေသေတွာ ကရဏ္ဍကေ

၁-ပဋိဇဂ္ဂိတုံ သက္ခိဿာမ (သီ) ၂-အဖာသုကံ (သီ)၊ အဖာသုကာ (သျာ)
၃-ရောဒမာနာ ဂစ္ဆတိ (သျာ၊ က) ၄-ဂန္တွာ (က) ၅-ဂရုဘာရာ (သီ)
၆-စုန္ဒာနံ သန္တိကံ (သီ)၊ စုန္ဒကာရကာနံ သန္တိကေ (သျာ)၊ စုန္ဒကာရသန္တိကံ (က)

အာဟရာပေတွာ အတ္တနာ အတ္တနာ ဂဟိတဒါရကေ တတ္ထ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဗဟိ လဉ္ဆနံ ကတွာ ဌပယိံသု။

ပဒုမဝတိပိ ခေါ သညံ လဘိတွာ တံ ဥပဋ္ဌာယိကံ "ကိံ ဝိဇာတမှိ အမ္မာ"တိ ပုစ္ဆိ။ သာ တံ သန္တဇ္ဇေတွာ "ကုတော တွံ ဒါရကံ လဘိဿသီ"တိ ဝတွာ "အယံ တေ ကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တဒါရကော"တိ လောဟိတမက္ခိတံ ဒါရုဃဋိကံ ပုရတော ဌပေသိ။ သာ တံ ဒိသွာ ဒေါမနဿပ္ပတ္တာ "သီဃံ နံ ဖာလေတွာ အပနေဟိ၊ သစေ ကောစိ ပဿေယျ၊ လဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဘဝေယျာ"တိ အာဟ။ သာ တဿာ ကထံ သုတွာ အတ္ထကာမာ ဝိယ ဒါရုဃဋိကံ ဖာလေတွာ ဥဒ္ဓနေ ပက္ခိပိ။

ရာဇာပိ ပစ္စန္တတော အာဂန္တွာ နက္ခတ္တံ ပဋိမာနေန္တော ဗဟိနဂရေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ[1] နိသီဒိ။ အထ တာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ရညော ပစ္စုဂ္ဂမနံ အာဂန္တွာ အာဟံသု "တွံ မဟာရာဇ န အမှာကံ သဒ္ဒဟသိ၊ အမှေဟိ ဝုတ္တံ အကာရဏံ ဝိယ ဟောတိ။ တွံ မဟေသိယာ ဥပဋ္ဌာယိကံ ပက္ကောသာပေတွာ ပဋိပုစ္ဆ၊ ဒါရုဃဋိကံ တေ ဒေဝီ ဝိဇာတာ"တိ။ ရာဇာ တံ ကာရဏံ န ဥပပရိက္ခိတွာဝ "အမနုဿဇာတိကာ ဘဝိဿတီ"တိ တံ ဂေဟတော နိက္ကဍ္ဍိ။ တဿာ ရာဇဂေဟတော သဟ နိက္ခမနေနေဝ ပဒုမပုပ္ဖါနိ အန္တရဓာယိံသု၊ သရီရစ္ဆဝိပိ ဝိဝဏ္ဏာ အဟောသိ။ သာ ဧကိကာဝ အန္တရဝီထိယာ ပါယာသိ။ အထ နံ ဧကာ ဝယပ္ပတ္တာ မဟလ္လိကာ ဣတ္ထီ ဒိသွာ မိတ္တသိနေဟံ ဥပ္ပါဒေတွာ "ကဟံ ဂစ္ဆသိ အမ္မာ"တိ အာဟ။ အာဂန္တုကမှိ, ဝသနဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တီ ဝိစရာမီတိ။ ဣဓာဂစ္ဆ အမ္မာတိ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒတွာ ဘောဇနံ ပဋိယာဒေသိ။

တဿာ ဣမိနာဝ နိယာမေန တတ္ထ ဝသမာနာယ တာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ ရာဇာနံ အာဟံသု "မဟာရာဇ တုမှေသု ယုဒ္ဓံ[2] ဂတေသု အမှေဟိ ဂင်္ဂါဒေဝတာယ 'အမှာကံ ဒေဝေ ဝိဇိတသင်္ဂါမေ အာဂတေ ဗလိကမ္မံ ကတွာ ဥဒကကီဠံ ကရိဿာမာ'တိ ပတ္ထိတံ အတ္ထိ၊ ဧတမတ္ထံ ဒေဝ ဇာနာပေမာ"တိ။ ရာဇာ တာသံ ဝစနေန တုဋ္ဌော ဂင်္ဂါယံ ဥဒကကီဠံ ကာတုံ အဂမာသိ။ တာပိ အတ္တနာ အတ္တနာ ဂဟိတံ ကရဏ္ဍကံ ပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ အာဒါယ နဒိံ ဂန္တွာ တေသံ ကရဏ္ဍကာနံ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ ပါရုပိတွာ ပါရုပိတွာ ဥဒကေ ပတိတွာ ကရဏ္ဍကေ ဝိဿဇ္ဇေသုံ။ တေပိ ခေါ ကရဏ္ဍကာ သဗ္ဗေ သဟ ဂန္တွာ ဟေဋ္ဌာသောတေ ပသာရိတဇာလမှိ လဂ္ဂိံသု။ တတော ဥဒကကီဠံ ကီဠိတွာ

၁-မာပေတွာ (သီ) ၂-ခန္ဓာဝါရံ (သီ၊ သျာ)

ရညော ဥတ္တိဏ္ဏကာလေ ဇာလံ ဥက္ခိပန္တာ တေ ကရဏ္ဍကေ ဒိသွာ ရညော သန္တိကံ အာနယိံသု။ ရာဇာ ကရဏ္ဍကေ ဒိသွာ[၁] "ကိံ တာတာ ကရဏ္ဍကေသူ"တိ အာဟ။ န ဇာနာမ ဒေဝါတိ။ သော တေ ကရဏ္ဍကေ ဝိဝရာပေတွာ ဩလောကေန္တော ပဌမံ မဟာပဒုမကုမာရဿ ကရဏ္ဍကံ ဝိဝရာပေသိ။ တေသံ ပန သဗ္ဗေသမ္ပိ ကရဏ္ဍကေသု နိပန္နာပိတဒိဝသေယေဝ ပုညိဒ္ဓိယာ အင်္ဂုဋ္ဌတော[၂] ခီရံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ တဿ ရညော နိက္ကင်္ခဘာဝတ္ထံ အန္တောကရဏ္ဍကေ အက္ခရာနိ လိခါပေသိ "ဣမေ ကုမာရာ ပဒုမဝတိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တာ ဗာရာဏသိရညော ပုတ္တာ၊ အထ နေ ပဒုမဝတိယာ သပတ္တိယော ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ကရဏ္ဍကေသု ပက္ခိပိတွာ ဥဒကေ ခိပိံသု၊ ရာဇာ ဣမံ ကာရဏံ ဇာနာတူ"တိ။ ကရဏ္ဍကေ ဝိဝရိတမတ္တေ ရာဇာ အက္ခရာနိ ဝါစေတွာ ဒါရကေ ဒိသွာ မဟာပဒုမကုမာရံ ဥက္ခိပိတွာ "ဝေဂေန ရထေ ယောဇေထ၊ အဿေ ကပ္ပေထ၊ အဟံ အဇ္ဇ အန္တောနဂရံ ပဝိသိတွာ ဧကစ္စာနံ မာတုဂါမာနံ ပိယံ ကရိဿာမီ"တိ ပါသာဒံ အာရုယှ ဟတ္ထိဂီဝါယ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ဌပေတွာ ဘေရိံ စရာပေသိ "ယော ပဒုမဝတိံ ပဿတိ၊ သော ဣမံ သဟဿံ ဂဏှာတူ"တိ။

တံ ကထံ သုတွာ ပဒုမဝတီ မာတုယာ သညံ အဒါသိ "ဟတ္ထိဂီဝတော သဟဿံ ဂဏှ အမ္မာ"တိ။ အဟံ ဧဝရူပံ ဂဏှိတုံ န ဝိသဟာမိတိ။ သာ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ ဝုတ္တေ "ကိံ ဝတွာ ဂဏှာမိ အမ္မာ"တိ အာဟ။ "မမ ဓီတာ ပဒုမဝတိံ ဒေဝိံ ပဿတီ"တိ ဝတွာ ဂဏှာဟီတိ။ သာ "ယံ ဝါ တံ ဝါ ဟောတူ"တိ ဂန္တွာ သဟဿစင်္ကောဋကံ ဂဏှိ။ အထ နံ မနုဿာ ပုစ္ဆိံသု "ပဒုမဝတိံ ဒေဝိံ ပဿသိ အမ္မာ"တိ။ "အဟံ န ပဿာမိ၊ ဓီတာ ကိရ မေ ပဿတီ"တိ အာဟ။ တေ "ကဟံ ပန သာ အမ္မာ"တိ ဝတွာ တာယ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ပဒုမဝတိံ သဉ္ဇာနိတွာ ပါဒေသု နိပတိံသု။ တသ္မိံ ကာလေ သာ "ပဒုမဝတီ ဒေဝီ အယ"န္တိ ဉတွာ "ဘာရိယံ ဝတ ဣတ္ထိယာ ကမ္မံ ကတံ၊ ယာ ဧဝံဝိဓဿ ရညော မဟေသီ သမာနာ ဧဝရူပေ ဌာနေ နိရာရက္ခာ ဝသီ"တိ အာဟ။ တေပိ ရာဇပုရိသာ ပဒုမဝတိယာ နိဝေသနံ သေတသာဏိဟိ ပရိက္ခိပါပေတွာ ဒွါရေ အာရက္ခံ ဌပေတွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ သုဝဏ္ဏသိဝိကံ ပေသေသိ။ သာ "အဟံ ဧဝံ န ဂမိဿာမိ၊ မမ ဝသနဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ရာဇဂေဟံ ဝေတ္တန္တရေ ဝရပေါတ္ထကစိတ္တတ္ထရဏော အတ္ထရာပေတွာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကစိတ္တံ စေလဝိတာနံ ဗန္ဓာပေတွာ

၁-ဩလောကေတွာ (သီ)   ၂-အင်္ဂုဋ္ဌကေ (သီ)၊ အင်္ဂုဋ္ဌကေသု (သျာ)

ပသာဓနတ္ထာယ သဗ္ဗာလင်္ကာရေသု ပဟိတေသု ပဒသာဝ ဂမိဿာမိ၊ ဧဝံ မေ နာဂရာ သမ္ပတ္တိံ ပဿိဿန္တီ"တိ အာဟ။ ရာဇာ "ပဒုမဝတိယာ ယထာရုစိံ ကရောထာ"တိ အာဟ။ တတော ပဒုမဝတီ သဗ္ဗပသာဓနံ ပသာဓေတွာ "ရာဇဂေဟံ ဂမိဿာမီ"တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ အထဿာ အက္ကန္တအက္ကန္တဋ္ဌာနေ ဝရပေါတ္ထကစိတ္တတ္ထရဏာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပဒုမပုပ္ဖါနိ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သာ မဟာဇနဿ အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ရာဇနိဝေသနံ အာရုယှ သဗ္ဗေ စိတ္တတ္ထရဏေ တဿာ မဟလ္လိကာယ ပေါသာဝနိကမူလံ ကတွာ ဒါပေသိ။

ရာဇာပိ ခေါ တာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ပက္ကောသာပေတွာ "ဣမာယော တေ ဒေဝိ ဒါသိယော ကတွာ ဒေမီ"တိ အာဟ။ သာဓု မဟာရာဇ, ဧတာသံ မယှံ ဒိန္နဘာဝံ သကလနဂရေ ဇာနာပေဟီတိ။ ရာဇာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ "ပဒုမဝတိယာ ဒုဗ္ဘိကာ[1] ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ဧတိဿာ ဧဝ ဒါသိယော ကတွာ ဒိန္နာ"တိ။ သာ "ဧတာသံ သကလနာဂရေန[2] ဒါသိဘာဝေါ သလ္လက္ခိတော"တိ ဉတွာ "အဟံ မမ ဒါသိယော ဘုဇိဿာ ကာတုံ လဘာမိ ဒေဝါ"တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆိ။ တဝ ဣစ္ဆာ ဒေဝီတိ။ ဧဝံ သန္တေ တမေဝ ဘေရိစာရိကံ[3] ပက္ကောသာပေတွာ "ပဒုမဝတိဒေဝိယာ အတ္တနော ဒါသိယော ကတွာ ဒိန္နာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော သဗ္ဗာဝ ဘုဇိဿာ ကတာတိ ပုန ဘေရိံ စရာပေထာ"တိ အာဟ။ သာ ဧတာသံ ဘုဇိဿဘာဝေ ကတေ ဧကူနာနိ ပဉ္စသတပုတ္တာနိ ဧတာသံယေဝ ဟတ္ထေ ပေါသနတ္ထာယ ဒတွာ သယံ မဟာ-ပဒုမကုမာရံယေဝ ဂဏှိ။

အထ အပရဘာဂေ တေသံ ကုမာရာနံ ကီဠနဝယေ သမ္ပတ္တေ ရာဇာ ဥယျာနေ နာနာဝိဓံ ကီဠနဋ္ဌာနံ ကာရေသိ။ တေ အတ္တနော သောဠသ-ဝဿုဒ္ဒေသိကကာလေ သဗ္ဗေဝ ဧကတော ဟုတွာ ဥယျာနေ ပဒုမသဉ္ဆန္နာယ မင်္ဂလပေါက္ခရဏိယာ ကီဠန္တာ နဝပဒုမာနိ ပုပ္ဖိတာနိ ပုရာဏပဒုမာနိ စ ဝဏ္ဋတော ပတန္တာနိ ဒိသွာ "ဣမဿ တာဝ အနုပါဒိန္နကဿ ဧဝရူပါ ဇရာ ပါပုဏာတိ၊ ကိမင်္ဂံ ပန အမှာကံ သရီရဿ။ ဣဒမ္ပိ ဟိ ဧဝံဂတိကမေဝ ဘဝိဿတီ"တိ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗေဝ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ ပဒုမကဏ္ဏိကာသု ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိံသု။

အထ တေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတာ ရာဇပုရိသာ ဗဟုဂတံ ဒိဝသံ ဉတွာ "အယျပုတ္တာ တုမှာကံ ဝေလံ ဇာနာထာ"တိ အာဟံသု။ တေ တုဏှီ အဟေသုံ။

၁-ဒူဘိကာ (သီ) ၂-သကလနဂရေ (က) ၃-ဘေရိဝါဒကံ (သီ)

တေ ပုရိသာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ "ကုမာရာ ဒေဝ ပဒုမကဏ္ဏိကာသု နိသိန္နာ၊ အမှေသု ကထေန္တေသုပိ ဝစီဘေဒံ န ကရောန္တီ"တိ။ ယထာရုစိယာ တေသံ နိသီဒိတုံ ဒေထာတိ။ တေ သဗ္ဗရတ္တိံ ဂဟိတာရက္ခာ ပဒုမကဏ္ဏိကာသု နိသိန္နနိယာမေနေဝ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေသုံ။ ပုရိသာ ပုနဒိဝသေ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဒေဝါ ဝေလံ ဇာနာထာ"တိ အာဟံသု။ န မယံ ဒေဝါ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ မယန္တိ။ အယျာ တုမှေ ဘာရိယံ ကထံ ကထေထ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ တုမှာဒိသာ န ဟောန္တိ၊ ဒွင်္ဂုလကေသမဿုဓရာ ကာယေ ပဋိမုက္ကအဋ္ဌ-ပရိက္ခာရာ ဟောန္တီတိ။ တေ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန သီသံ ပရာမသိံသု၊ တာဝဒေဝ ဂိဟိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ၊ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရာ ကာယေ ပဋိမုက္ကာဝ အဟေသုံ။ တတော ပဿန္တဿေဝ မဟာဇနဿ အာကာသေန နန္ဒမူလက-ပဗ္ဘာရံ အဂမံသု။

သာပိ ခေါ ပဒုမဝတီ ဒေဝီ "အဟံ ဗဟုပုတ္တာ ဟုတွာ နိပ္ပုတ္တာ ဇာတာ"တိ ဟဒယသောကံ[၁] ပတွာ တေနေဝ သောကေန[၂] ကာလံ ကတွာ ရာဇဂဟ-နဂရဒွါရဂါမကေ သဟတ္ထေန ကမ္မံ ကတွာ ဇီဝနကဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အပရဘာဂေ ကုလဃရံ ဂန္တွာ ဧကဒိဝသံ သာမိကဿ ခေတ္တံ ယာဂုံ ဟရမာနာ တေသံ အတ္တနော ပုတ္တာနံ အန္တရေ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ သီဃံ သီဃံ ဂန္တွာ သာမိကဿ အာရောစေသိ "ပဿ အယျ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ, ဧတေ နိမန္တေတွာ ဘောဇေဿာမာ"တိ။ သော အာဟ "သမဏသကုဏာ နာမေတေ အညတ္ထာပိ[၃] ဧဝံ စရန္တိ၊ န ဧတေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ"တိ။ တေ တေသံ ကထေန္တာနံယေဝ အဝိဒူရေ ဌာနေ ဩတရိံသု။ သာ ဣတ္ထီ တံဒိဝသံ အတ္တနော ဘတ္တခဇ္ဇဘောဇနံ[၄] တေသံ ဒတွာ "သွေပိ အဋ္ဌ ဇနာ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ"တိ အာဟ။ သာဓု ဥပါသိကေ, တဝ သက္ကာရော ဧတ္တကောဝ ဟောတု၊ အာသနာနိ စ အဋ္ဌေဝ ဟောန္တု၊ အညေပိ ဗဟူ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ တဝ စိတ္တံ ပသာဒေယျာသီတိ[၅]။ သာ ပုနဒိဝသေ အဋ္ဌ အာသနာနိ ပညာပေတွာ အဋ္ဌန္နံ သက္ကာရသမ္မာနံ ပဋိယာဒေတွာ နိသီဒိ။

နိမန္တိတပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သေသာနံ သညံ အဒံသု "မာရိသာ အဇ္ဇ အညတ္ထ အဂန္တွာ သဗ္ဗေဝ တုမှာကံ မာတု သင်္ဂဟံ ကရောထာ"တိ။ တေ တေသံ ဝစနံ သုတွာ သဗ္ဗေဝ ဧကတော အာကာသေန အာဂန္တွာ မာတု ဂေဟဒွါရေ ပါတုရဟေသုံ။ သာပိ ပဌမံ လဒ္ဓသညာတာယ ဗဟူပိ ဒိသွာ န ကမ္ပိတ္ထ၊ သဗ္ဗေပိ

၁-ဟဒယသောသံ (သီ၊ သျာ) ၂-ရောဂေန (သီ၊ သျာ) ၃-အညဒါပိ (သီ)
၄-အတ္တနာ လဘနကံ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ (သီ) ၅-သန္ဓာရေယျာသီတိ(သီ)၊ သဏ္ဌာရေယျာသီတိ (သျာ)

တေ ဂေဟံ ပဝေသေတွာ အာသနေသု နိသီဒါပေသိ။ တေသု ပဋိပါဋိယာ နိသီဒန္တေသု နဝမော အညာနိ အဋ္ဌ အာသနာနိ မာပေတွာ သယံ ဓုရာသနေ နိသီဒိ။ ယာဝ အာသနာနိ ဝဍ္ဎန္တိ၊ တာဝ ဂေဟံ ဝဍ္ဎတိ။ ဧဝံ တေသု သဗ္ဗေသုပိ နိသိန္နေသု သာ ဣတ္ထီ အဋ္ဌန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ပဋိယာဒိတံ သက္ကာရံ ပဉ္စသတာနမ္ပိ ယာဝဒတ္ထံ ဒတွာ အဋ္ဌ နီလုပ္ပလဟတ္ထကေ အာဟရိတွာ နိမန္တိတပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံယေဝ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ အာဟ “မယှံ ဘန္တေ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သရီရဝဏ္ဏော ဣမေသံ နီလုပ္ပလာနံ အန္တောဂဗ္ဘဝဏ္ဏော ဝိယ ဟောတူ”တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ မာတု အနုမောဒနံ ကတွာ ဂန္ဓမာဒနံယေဝ အဂမံသု။

သာပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ နီလုပ္ပလဂဗ္ဘသမာနဝဏ္ဏတာယ စဿာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတွေဝ နာမံ အကံသု။ အထဿာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ သကလဇမ္ဗုဒီပရာဇာနော စ သေဋ္ဌိနော စ သေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ပဟိဏိံသု “ဓီတရံ အမှာကံ ဒေတူ”တိ။ အပဟိဏန္တော နာမ နာဟောသိ။ တတော သေဋ္ဌိ စိန္တေသိ “အဟံ သဗ္ဗေသံ မနံ ဂဟေတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ ဥပါယံ ပနေကံ ကရိဿာမီ”တိ ဓီတရံ ပက္ကောသာပေတွာ “ပဗ္ဗဇိတုံ အမ္မ သက္ခိဿသီ”တိ အာဟ။ တဿာ ပစ္ဆိမဘဝိကတ္တာ ပိတု ဝစနံ သီသေ အာသိတ္တသတပါကတေလံ ဝိယ အဟောသိ၊ တသ္မာ ပိတရံ “ပဗ္ဗဇိဿာမိ တာတာ”တိ အာဟ။ သော တဿာ သက္ကာရံ ကတွာ ဘိက္ခုနိဥပဿယံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿာ အစိရပဗ္ဗဇိတာယ ဧဝ ဥပေါသထာဂါရေ ကာလဝါရော[1] ပါပုဏိ။ သာ ဒီပံ ဇာလေတွာ ဥပေါသထာဂါရံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဒီပသိခါယ နိမိတ္တံ ဂဏှိတွာ ပုနပ္ပုနံ[2] ဩလောကယမာနာ တေဇောကသိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ပါဒကံ ကတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တဖလေန သဒ္ဓိံယေဝ စ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနေ စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ သာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ယမကပါဋိဟာရိယကရဏဒိဝသေ “အဟံ ဘန္တေ ပါဋိဟာရိယံ ကရိဿာမီ”တိ သီဟနာဒံ နဒိ။ သတ္ထာ ဣဒံ ကာရဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဇေတဝနဝိဟာရေ နိသိန္နော ပဋိပါဋိယာ ဘိက္ခုနိယော ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဣမံ ထေရိံ ဣဒ္ဓိမန္တီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

၁-တာလဝါရော (သီ)

၂-ဂဏှိတွာ ဌတွာ ပုနပ္ပုနံ (သီ)

ပဋာစာရာထေရီဝတ္ထု

၂၃၀။ စတုတ္ထေ **ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ပဋာစာရာ**တိ ပဋာစာရာ ထေရီ ဝိနယဓရာနံ[၁] အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ကိကိဿ ကာသိရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ အဗ္ဘန္တရာ ဟုတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ ဘိက္ခုသံဃဿ ပရိဝေဏံ ကတွာ ပုန ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။

သာ အပရဘာဂေ ဝယပ္ပတ္တာ အတ္တနော ဂေဟေ ဧကေန ကမ္မကာရေန သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကတွာ အပရဘာဂေ အတ္တနော သမာနဇာတိကံ ကုလံ ဂစ္ဆန္တီ ကတသန္ထဝဿ ပုရိသဿ သညံ အဒါသိ "န တွံ သွေဝ ပဋ္ဌာယ မံ ပဋိဟာရသတေနပိ ဒဋ္ဌုံ လဘိဿသိ၊ သစေ တေ ကမ္မံ အတ္ထိ၊ ဣဒါနိ မံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာဟီ"တိ။ သော "ဧဝံ ဟောတူ"တိ အနုစ္ဆဝိကံ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ တံ အာဒါယ နဂရတော တီဏိ စတ္တာရိ ယောဇနာနိ ပဋိက္ကမိတွာ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။

အထ အပရဘာဂေ တဿာ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ ဂဗ္ဘေ ပရိပက္ကေ "ဣဓ အမှာကံ အနာထဋ္ဌာနံ၊ ကုလဂေဟံ ဂစ္ဆာမ သာမီ"တိ အာဟ။ သော "အဇ္ဇ ဂစ္ဆာမ, သွေ ဂစ္ဆာမာ"တိ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော ကာလံ ဝီတိနာမေသိ။ သာ တဿ ကာရဏံ ဉတွာ "နာယံ ဗာလော မံ နေဿတီ"တိ တသ္မိံ ဗဟိ ဂတေ "ဧကိကာဝ ကုလဂေဟံ ဂမိဿာမီ"တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သော အာဂန္တွာ တံ ဂေဟေ အပဿန္တော ပဋိဝိဿကေ ပုစ္ဆိတွာ "ကုလဂေဟံ ဂတာ"တိ သုတွာ "မံ နိဿာယ ကုလဓီတာ အနာထာ ဇာတာ"တိ ပဒါနုပဒိကံ ဂန္တွာ သမ္ပာပုဏိ။ တဿာ အန္တရာမဂ္ဂေဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ တတော "ယဿတ္ထာယ မယံ ဂစ္ဆေယျာမ၊ သော အတ္ထော အန္တရာမဂ္ဂေဝ နိပ္ဖန္နော၊ ဣဒါနိ ဂန္တွာ ကိံ ကရိဿာမာ"တိ ပဋိနိဝတ္တိံသု။ ပုန တဿာ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသီတိ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

၁-ဝိနယဓရီနံ (က)

အန္တရာမဂ္ဂေ ပနဿာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနေ ဇာတမတ္တေယေဝ စတူသု ဒိသာသု မဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟိ[1]။ သာ တံ ပုရိသံ အာဟ “သာမိ အဝေလာယ စတူသု ဒိသာသု မေဃော ဥဋ္ဌိတော၊ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ[2] ကာတုံ ဝါယမာဟီ”တိ။ သော “ဧဝံ ကရိဿာမီ”တိ ဒဏ္ဍကေဟိ ကုဋိကံ ကတွာ “ဆဒနတ္ထာယ တိဏံ အာဟရိဿာမီ”တိ ဧကသ္မိံ မဟာဝမ္မိကပါဒေ တိဏံ ဆိန္ဒတိ၊ အထ နံ ဝမ္မိကေ နိပန္နော ကဏှသပ္ပေါ ပါဒေ ဍံသိ၊ သော တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ပတိတော။ သာပိ “ဣဒါနိ အာဂမိဿတိ, ဣဒါနိ အာဂမိဿတီ”တိ သဗ္ဗရတ္တိံ ခေပေတွာ “အဒ္ဓါ မံ သော ‘အနာထာ ဧသာ’တိ မဂ္ဂေ ဆဍ္ဍေတွာ ဂတော ဘဝိဿတီ”တိ အာလောကေ သဉ္ဇာတေ ပဒါနုသာရေန ဩလောကေန္တီ ဝမ္မိကပါဒေ ပတိတံ ဒိသွာ “မံ နိဿာယ နဋ္ဌော ပုရိသော”တိ ပရိဒေဝိတွာ ဒဟရဒါရကံ ပဿေနာဒါယ မဟလ္လကံ အင်္ဂုလိယံ[3] ဂါဟာပေတွာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တီ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ ဥတ္တာနနဒိံ ဒိသွာ “ဒွေပိ ဒါရကေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ အာဒါယ ဂန္တုံ န သက္ခိဿာမီ”တိ ဇေဋ္ဌကံ ဩရိမတီရေ ဌပေတွာ ဒဟရံ ပရတီရံ နေတွာ ပိလောတိကစုမ္ဗဋကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပုန နိဝတ္တိတွာ “ဣတရံ[4] ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီ”တိ နဒိံ ဩတရိ။

အထဿာ နဒီမဇ္ဈံ ပတ္တကာလေ ဧကော သေနော “မံသပေသိ အယ”န္တိ သညာယ ဒါရကံ ဝိဇ္ဈိတုံ အာဂစ္ဆတိ[5]။ သာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ သေနံ ပလာပေသိ[6]။ တဿာ တံ ဟတ္ထဝိကာရံ ဒိသွာ မဟလ္လကဒါရကော “မံ ပက္ကောသတီ”တိ သညာယ နဒိံ ဩတရိတွာ သောတေ ပတိတော ယထာသောတံ အဂမာသိ။ သောပိ သေနော တဿာ အသမ္ပတ္တာယ ဧဝ တံ ဒဟရဒါရကံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ သာ ဗလဝသောကာဘိဘူတာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဣမံ ဝိလာပဂီတံ ဂါယန္တီ ဂစ္ဆတိ—

“ဥဘော ပုတ္တာ ကာလင်္ကတာ၊ ပန္ထေ မယှံ ပတီ မတော”တိ။

သာ ဧဝံ ဝိလပမာနာဝ သာဝတ္ထိံ ပတွာ ကုလသဘာဂံ[7] ဂန္တွာပိ သောက-ဝသေနေဝ အတ္တနော ဂေဟံ ဝဝတ္ထပေတုံ အသက္ကောန္တီ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧဝံ-ဝိဓံ နာမ ကုလံ အတ္ထိ၊ ကတရံ တံ ဂေဟ”န္တိ ပဋိပုစ္ဆိ။ တွံ တံ ကုလံ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ကိံ ကရိဿသိ၊ တေသံ ဝသနဂေဟံ ဝါတပ္ပဟာရေန ပတိတံ၊ တတ္ထေဝ တေ သဗ္ဗေပိ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ၊ အထ နေ ခုဒ္ဒကမဟလ္လကေ ဧကစိတကသ္မိံ-ယေဝ ဈာပေန္တိ၊ ပဿ ဧသာ ဓူမဝဋ္ဋိ ပညာယတီတိ။ သာ တံ ကထံ သုတွာဝ

၁-မဟာမေဃာ ဥဋ္ဌဟိံသု (သီ) ၂-အနောဝဿကဋ္ဌာနံ (သီ) ၃-အင်္ဂုလိံ (သျာ၊ က) ၄-ဣမံ (က)
၅-ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ (က) ၆-အပသာဒေသိ (က) ၇-ကုလဂေဟံ (က)

ကိံ တုမှေ ဝဒထာ”တိ အတ္တနော နိဝတ္ထသာဋကံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တိံ ဇာတနိယာမေနေဝ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒမာနာ ဉာတီနံ စိတကဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တံ ဝိလာပဂီတံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ပရိဒေဝမာနာ—

“ဥဘော ပုတ္တာ ကာလကတာ၊ ပန္ထေ မယှံ ပတီ မတော။
မာတာ ပိတာ စ ဘာတာ စ၊ ဧကစိတကသ္မိံ ဍယှရေ”တိ—

အာဟ။ အညေန ဇနေန သာဋကံ ဒိန္နမ္ပိ ဖာလေတွာ ဖာလေတွာ ဆဍ္ဍေတိ။ အထ နံ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ မဟာဇနော ပရိဝါရေတွာ စရတိ။ အထဿာ “အယံ ပဋာစာရံ[1] ပဋပရိဟရဏံ ဝိနာ စရတီ”တိ **ပဋာစာရာ**တေဝ နာမံ အကံသု။ ယသ္မာ စဿာ နဂ္ဂဘာဝေန[2] အလဇ္ဇိအာစာရော ပါကဋော အဟောသိ၊ တသ္မာ ပတိတော[3] အာစာရော အဿာတိ ပဋာစာရာတွေဝ နာမံ အကံသု။

သာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထရိ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ပရိသပရိယန္တေ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ မေတ္တာဖရဏေန ဖရိတွာ “သတိံ ပဋိလဘ ဘဂိနိ သတိံ ပဋိလဘ ဘဂိနီ”တိ အာဟ။ တဿာ သတ္ထု ဝစနံ သုတွာ ဗလဝဟိရောတ္တပ္ပံ အာဂတံ၊ သာ တတ္ထေဝ ဘူမိယံ နိသီဒိ။ အဝိဒူရေ ဌိတော ပုရိသော ဥတ္တရိသာဋကံ ခိပိတွာ အဒါသိ၊ သာ တံ နိဝါသေတွာ ဓမ္မံ အသောသိ။ သတ္ထာ တဿာ စရိယဝသေန ဓမ္မပဒေ ဂါထာ အာဟ—

“န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတီသု တာဏတာ။

ဧတမတ္ထဝသံ ဉတွာ၊ ပဏ္ဍိတော သီလသံဝုတော။
နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂံ၊ ခိပ္ပမေဝ ဝိသောဓယေ”တိ[4]။

သာ ဂါထာပရိယောသာနေ ယထာဌိတာဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာ တဿာ “ဘိက္ခုနီ-ဥပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇာ”တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သာ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဂဏှန္တီ ဝိနယပိဋကေ စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ဘိက္ခုနိယော ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ပဋာစာရံ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

၁-ပဋာစာရာ (သျာ၊ က)
၂-သော နဂ္ဂဘာဝေန (သီ)
၃-ပဋု (သီ)
၄-ခု ၁-၅၄-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။

ဓမ္မဒိန္နာထေရီဝတ္ထု

၂၃၉။ ပဉ္စမေ **ဓမ္မကထိကာန**န္တိ ဓမ္မကထိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဓမ္မဒိန္နာ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ပရာယတ္တဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂသာဝကဿ သုဇာတတ္ထေရဿ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ခေမာထေရိယာ အဘိနီဟာရဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဖုဿဗုဒ္ဓကာလေ ပနေသာ သတ္တု ဝေမာတိကာနံ တိဏ္ဏံ ဘာတိကာနံ ဒါနာဓိကာရေ ဌပိတကမ္မိကဿ[1] ဂေဟေ ဝသမာနာ "ဧကံ ဒေဟီ"တိ ဝုတ္တာ ဒွေ အဒါသိ။ ဧဝံ သဗ္ဗံ အပရိဟာပေန္တီ ဒတွာ[2] ဒွေနဝုတိကပ္ပေ အတိက္ကမ္မ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ကိကိဿ ကာသိရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ အဗ္ဘန္တရာ ဟုတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ ဘိက္ခုသံဃဿ ဝသနပရိဝေဏံ ကာရေတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ အပရဘာဂေ ဝိသာခသေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ဂတာ။ ဝိသာခသေဋ္ဌိ နာမ ဗိမ္ဗိသာရဿ သဟာယကော ရညော သဒ္ဓိံ ဒသဗလဿ ပဌမဒဿနံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော၊ အပရဘာဂေ အနာဂါမိဖလံ သစ္ဆာကာသိ။

သော တံဒိဝသံ ဃရံ ဂန္တွာ သောပါနမတ္ထကေ ဌိတာယ ဓမ္မဒိန္နာယ ဟတ္ထေ ပသာရိတေ ဟတ္ထံ အနာလမ္ဗိတွာဝ ပါသာဒံ အဘိရုဟိ။ ဘုဉ္ဇမာနောပိ "ဣမံ ဒေထ, ဣမံ ဟရထာ"တိ န ဗျာဟရိ။ ဓမ္မဒိန္နာ ကဋစ္ဆုံ ဂဟေတွာ ပရိဝိသမာနာ စိန္တေသိ "အယံ မေ ဟတ္ထာလမ္ဗကံ ဒေန္တိယာပိ[3] ဟတ္ထံ န အာလမ္ဗိ၊ ဘုဉ္ဇမာနောပိ ကိဉ္စိ န ကထေတိ၊ ကော နု ခေါ မယှံ ဒေါသော"တိ။ အထ နံ ဘုတ္တာဝိံ "ကော နု ခေါ မေ အယျ ဒေါသော"တိ ပုစ္ဆိ။ ဓမ္မဒိန္နေ တုယှံ ဒေါသော နတ္ထိ၊ အဟံ ပန အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ သန္ထဝဝသေန တုမှာကံ သန္တိကေ နိသီဒိတုံ ဝါ ဌာတုံ ဝါ အာဟာရပေတွာ ခါဒိတုံ ဝါ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝါ အဘဗ္ဗော။ တွံ သစေ ဣစ္ဆသိ၊ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဝသ။ နော စေ ဣစ္ဆသိ၊ ယတ္တကေန တေ ဓနေန အတ္ထော၊ တံ ဂဏှိတွာ ကုလဃရံ ဂစ္ဆာဟီတိ။ အယျပုတ္တ ဧဝံ သန္တေ အဟံ တုမှေဟိ ဆဍ္ဍိတခေဠံ ဝမိတဝမနံ သီသေန ဥက္ခိပိတွာ န စရိဿာမိ၊ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာထာတိ။ ဝိသာခေါ "သာဓု ဓမ္မဒိန္နေ"တိ ရညော အာရောစေတွာ ဓမ္မဒိန္နံ သုဝဏ္ဏသိဝိကာယ ဘိက္ခုနိဥပဿယံ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထာယ ပေသေသိ။

၁-ဌပိတကုဋုမ္ဗိကဿ (က) ၂-စရိတွာ (က) ၃-ကရောန္တိယာပိ (က)

သာ ပဗ္ဗဇိတွာ စိန္တေသိ “အယံ တာဝ သေဋ္ဌိ ဃရမဇ္ဈေ ဌိတောဝ ဒုက္ခဿန္တံ အကာသိ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ ပန မယာပိ ဒုက္ခဿန္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ “အယျေ မယှံ အာကိဏ္ဏဋ္ဌာနေ စိတ္တံ န ရမတိ၊ ဂါမကာဝါသံ ဂစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ ထေရိယော တဿာ မဟာကုလာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတဘာဝေန စိတ္တံ ဝါရေတုံ[1] အသက္ကောန္တိယော တံ ဂဟေတွာ ဂါမကာဝါသံ အဂမံသု။ သာ အတီတေ မဒ္ဒိတသင်္ခါရတာယ[2] နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထဿာ ထေရဟောသိ “မယှံ ကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ၊ ဣဓ ဝသိတွာ ကိံ ကရိဿာမိ၊ ရာဇဂဟမေဝ ဂန္တွာမိ၊ တတြ မံ နိဿာယ ဗဟု ဉာတိသံဃော ပုညာနိ ကရိဿတီ''တိ ထေရိယော ဂဟေတွာ နဂရမေဝ ပစ္စာဂတာ။

ဝိသာခေါ တဿာ အာဂတဘာဝံ ဉတွာ “သီဃံ အာဂတာ ဥက္ကဏ္ဌိတာ နု ခေါ ဘဝိဿတီ”တိ သာယန္ဟသမယေ တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော “ဥက္ကဏ္ဌိတဘာဝံ ပုစ္ဆိတုံ အယုတ္တ”န္တိ ပဉ္စက္ခန္ဓာဒိဝသေန ပဉှေ ပုစ္ဆိ၊ ဓမ္မဒိန္နာ ခဂ္ဂေန ဥပ္ပလနာလံ ဆိန္ဒန္တီ ဝိယ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဥပါသကော ဓမ္မဒိန္နာထေရိယာ ဉာဏဿ သူရဘာဝံ ဉတွာ အတ္တနော အဓိဂတဋ္ဌာနေ ပဋိပါဋိယာ တီသု မဂ္ဂေသု သမ္ဗာကာရေန ပဉှေ ပုစ္ဆိတွာ ဥဂ္ဂဟဝသေန အရဟတ္တမဂ္ဂေပိ ပုစ္ဆိ။ ဓမ္မဒိန္နာထေရီပိ ဥပါသကဿ ယာဝ အနာဂါမိဖလာဝ ဝိသယဘာဝံ ဉတွာ “ဣဒါနိ အတ္တနော ဝိသယံ အတိက္ကမိတွာ ဓာဝတီ”တိ တံ နိဝတ္တေန္တီ “အစ္စသရာ အာဝုသော ဝိသာခ ပဉှေ[3]၊ နာသက္ခိ ပဉှာနံ ပရိယန္တံ ဂဟေတုံ၊ နိဗ္ဗာနောဂဓဉ္ဟိ အာဝုသော ဝိသာခ ဗြဟ္မစရိယံ နိဗ္ဗာနပရာယဏံ နိဗ္ဗာနပရိယောသာနံ။ အာကင်္ခမာနော စ တွံ အာဝုသော ဝိသာခ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆေယျာသိ။ ယထာ စ တေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတိ၊ တထာ နံ ဓာရေယျာသီ”တိ[4] အာဟ။

ဝိသာခေါ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနနယံ ကထေသိ[5]။ သတ္ထာ တဿ ဝစနံ သုတွာ “မမ ဓီတာယ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသု ခန္ဓေသု တဏှာ နတ္ထီ''တိ ဝတွာ ဓမ္မပဒေ ဣမံ ဂါထမာဟ—

> ‘‘ယဿ ပုရေ စ ပစ္ဆာ စ၊ မဇ္ဈေ စ နတ္ထိ ကိဉ္စနံ။
> အကိဉ္စနံ အနာဒါနံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ''န္တိ[6]။

၁-ကောပေတုံ (သီ၊ သျာ) ၂-မဒ္ဒိတသင်္ခါရတာယ (သီ) ၃-ပဉှာ (က)
၄-မ ၁-၃၇၉-ပိဋ္ဌေ။ ၅-ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ နယန္တံ ကထံ ကထေသိ (က) ၆-ခု ၁-၇၄-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။

တတော ဓမ္မဒိန္နာယ သာဝကာရံ ဒတွာ ဝိသာခံ ဥပါသကံ တေဒဝေါစ "ပဏ္ဍိတာ ဝိသာခ ဓမ္မဒိန္နာ ဘိက္ခုနီ၊ မဟာပညာ ဝိသာခ ဓမ္မဒိန္နာ ဘိက္ခုနီ။ မံ စေပိ တွံ ဝိသာခ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆေယျာသိ၊ အဟမ္ပိ တံ ဧဝမေဝ ဗျာကရေယျံ၊ ယထာ တံ ဓမ္မဒိန္နာယ ဘိက္ခုနိယာ ဗျာကတံ၊ ဧသော စေဝေတဿ အတ္ထော၊ ဧဝဉ္စ နံ ဓာရေဟီ"တိ။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ပဋိပါဋိယာ ဘိက္ခုနိယော ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဣဒမေဝ ဝိနိစ္ဆယံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရိံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

နန္ဒာထေရီဝတ္ထု

၂၄၀။ ဆဋ္ဌေ **ဈာယီနံ ယဒိဒံ နန္ဒာ**တိ ဈာနာဘိရတာနံ နန္ဒာ ထေရီ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဈာနာဘိရတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ တတော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အမှာကံ သတ္ထု နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ နန္ဒာတိဿာ နာမံ အကံသု၊ ရူပနန္ဒာတိပိ ဝုစ္စတိ။ သာ အပရဘာဂေ ဥတ္တမရူပဘာဝေန ဇနပဒကလျာဏီ နာမ ဇာတာ။

သာ အမှာကံ ဒသဗလေ သမ္ဗောဓိံ ပတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကပိလဝတ္ထုံ အာဂန္တွာ နန္ဒဉ္စ ရာဟုလဉ္စ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပက္ကန္တေ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ ပရိနိဗ္ဗုတ-ကာလေ "မဟာပဇာပတိဂေါတမီ စ ရာဟုလမာတာ စ နိက္ခမိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတာ"တိ ဉတွာ "ဣမာသံ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ မယှံ ဣဓ ကိံ ကမ္မ"န္တိ မဟာပဇာပတိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ "သတ္ထာ ရူပံ ဂရဟတီ"တိ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ၊ ဩဝါဒဝါရေ သမ္ပတ္တေ အညံ ပေသေတွာ ဩဝါဒံ အာဟရာပေတိ။ သတ္ထာ တဿာ ရူပမဒ-မတ္တဘာဝံ ဉတွာ "အတ္တနော ဩဝါဒံ အတ္တနာဝ အာဂန္တွာ ဂဏှန္တု၊ န ဘိက္ခုနီဟိ အညာ ပေသေတဗ္ဗာ"တိ အာဟ။ တတော ရူပနန္ဒာ အညံ မဂ္ဂံ အပဿန္တီ အကာမာ ဩဝါဒံ အဂမာသိ။

သတ္ထာ တဿာ စရိတဝသေန ဣဒ္ဓိယာ ဧကံ ဣတ္ထိရူပံ နိမ္မိနိတွာ တာလဝဏ္ဋံ ဂဟေတွာ ဗီဇမာနံ ဝိယ အကာသိ။ ရူပနန္ဒာ တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "အဟံ အကာရဏေနေဝ ပမတ္တာ ဟုတွာ နာဂစ္ဆာမိ၊ ဧဝရူပါပိ ဣတ္ထိယော သတ္ထု

သန္တိကေ ဝိဿဇ္ဇာ စရန္တိ။ မမ ရူပံ ဧတာသံ ရူပဿ ကလံ နာဂ္ဃတိ သောဠသိံ၊ အဇာနိတွာဝ ဧတ္တကံ ကာလံ န အာဂတမှိ”တိ တမေဝ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ ဂဏှိတွာ ဩလောကေန္တီ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တဿာ ပုဗ္ဗဟေတုသမ္ပန္နတာယ[1] “အဋ္ဌီနံ နဂရံ ကတ”န္တိ[2] ဓမ္မပဒေ ဂါထံ ဝတွာ—

“စရံ ဝါ ယဒိ ဝါ တိဋ္ဌံ၊ နိသိန္နော ဥဒ ဝါ သယ”န္တိ[3]—

သုတ္တံ အဘာသိ။ သာ တသ္မိံယေဝ ရူပေ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဣဒံ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ခေမာထေရိယာ ဝတ္ထုနာ သဒိသ-မေဝါတိ န ဝိတ္ထာရိတံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ရူပနန္ဒာ ဈာနာဘိရတာနံ အန္တရေ ဓုရပ္ပတ္တာ အဟောသိ။ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ပဋိပါဋိယာ ဘိက္ခုနိယော ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော နန္ဒာထေရိံ ဈာယီနံ[4] အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

သောဏာထေရီဝတ္ထု

၂၄၁။ သတ္တမေ **အာရဒ္ဓဝီရိယာန**န္တိ ပဂ္ဂဟိတပရိပုဏ္ဏဝီရိယာနံ သောဏာ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလ-ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အပရဘာဂေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ အာရဒ္ဓဝီရိယာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အပရဘာဂေ ဃရာဝါသေ ဝုတ္ထာ[5] ဗဟူ ပုတ္တဓီတရော လဘိတွာ သဗ္ဗေပိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဃရာဝါသေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ “အယံ အမှာကံ ကိံ ကရိဿတီ”တိ တံ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတံ “မာတာ”တိ သညမ္ပိ န ကရိံသု။ ဗဟုပုတ္တိကသောဏာ တေသံ အတ္တနိ အဂါရဝဘာဝံ ဉတွာ “ဃရာ-ဝါသေန ကိံ ကရိဿာမီ”တိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ အထ နံ ဘိက္ခုနိယော “အယံ ဝတ္တံ[6] န ဇာနာတိ၊ အယုတ္တံ ကရောတီ”တိ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကရောန္တိ။ ပုတ္တဓီတရော တံ ဒဏ္ဍကမ္မံ အာဟရန္တိံ ဒိသွာ “အယံ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ သိက္ခာမတ္တမ္ပိ[7] န ဇာနာတီ”တိ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဥပ္ပဏ္ဍေသုံ[8]။ သာ တေသံ ဝစနံ သုတွာ ဥပ္ပန္နသံဝေဂါ “အတ္တနော ဂတိဝိသောဓနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ နိသိန္နဋ္ဌာနေပိ

၁-ပုဗ္ဗဟေတုသမ္ပန္နာယ (သီ)   ၂-ခု ၁-၃၆-ဝိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။   ၃-ခု ၁-၃၀၇-ပိဋ္ဌေ သုတ္တနိပါတေ။
၄-ဈာယိနီနံ (သီ)   ၅-ပတိဋ္ဌိတာ (သီ)   ၆-မတ္တံ (သီ)
၇-သိက္ခာပဒမတ္တမ္ပိ (သီ)   ၈-ဥဇ္ဈာယန္တိ (သီ)၊ ဥပ္ပဏ္ဍေန္တိ (သျာ)

ဌိတဋ္ဌာနေပိ ဒွတ္တိံသာကာရံ သဇ္ဈာယတိ။ သာ[1] ယထေဝ ပုဗ္ဗေ ဗဟုပုတ္တိက-သောဏတ္ထေရီတိ ပညာယိတ္ထ၊ ဧဝံ ပစ္ဆာ အာရဒ္ဓဝီရိယသောဏတ္ထေရီတိ ပါကဋာ ဇာတာ။

အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခုနိယော ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တိယော "ဘိက္ခုနိသံဃဿ ဥဒကံ တာပေယျာသိ သောဏေ"တိ ဝတွာ အဂမံသု။ သာပိ ဥဒက-တာပနတော ပုရေတရမေဝ အဂ္ဂိသာလာယ စင်္ကမိတွာ စင်္ကမိတွာ ဒွတ္တိံသာ-ကာရံ သဇ္ဈာယန္တီ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေသိ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ ဣမံ ဩဘာသဂါထံ အဘာသိ—

"ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဓမ္မမုတ္တမံ။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဓမ္မမုတ္တမ"န္တိ[2]။

သာ ဂါထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပတွာ စိန္တေသိ "အဟံ အရဟတ္တံ ပတ္တာ၊ အာဂန္တုကဇနော စ အနုပမာရေတွာဝ မယိ အဝညာယ[3] ကိဉ္စိ ဝတွာ ဗဟုံ အပုညမ္ပိ ပသဝေယျ၊ တသ္မာ[4] သံလက္ခဏကာရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သာ ဥဒကဘာဇနံ ဥဒ္ဓနံ အာရောပေတွာ ဟေဋ္ဌာ အဂ္ဂိံ န အကာသိ။ ဘိက္ခု-နိယော အာဂန္တွာ ဥဒ္ဓနံ ဩလောကေန္တိယော အဂ္ဂိံ အဒိသွာ "ဣမံ မဟလ္လိကံ 'ဘိက္ခုနိသံဃဿ ဥဒကံ တာပေဟီ'တိ အဝေါစုမှ၊ အဇ္ဇာပိ ဥဒ္ဓနေ အဂ္ဂိမ္ပိ န ကရောတီ"တိ အာဟံသု။ အယျေ ကိံ တုမှာကံ အဂ္ဂိနာ၊ ဥဏှောဒကေန နှာယိတုကာမာ ဘာဇနတော ဥဒကံ ဂဟေတွာ နှာယထာတိ။ တာပိ "ဘဝိဿတိ ဧတ္ထ ကာရဏ"န္တိ ဂန္တွာ ဥဒကေ ဟတ္ထံ ဩတာရေတွာ ဥဏှဘာဝံ ဉတွာ ကေကုဋံ အာဟရိတွာ ဥဒကံ ဂဏှန္တိ၊ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပရိပူရတိ။ တဒါ သဗ္ဗာဝ တဿာ အရဟတ္တေ ဌိတဘာဝံ ဉတွာ ဒဟရတရာ[5] တာဝ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ပါဒေသု ပတိတွာ "မယံ အယျေ ဧတ္တကံ ကာလံ တုမှေ အနုပမာရေတွာ ဝိဟေဌေတွာ ဝိဟေဌေတွာ[6] ကထယိမှ၊ ခမထ နော"တိ ခမာပေသုံ။ ဝုဍ္ဎတရာပိ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ "ခမ အယျေ"တိ ခမာပေသုံ။ တတော ပဋ္ဌာယ "မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ အာရဒ္ဓဝီရိယဘာဝေန နစိရဿေဝ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ"တိ ထေရိယာ ဂုဏော ပါကဋော အဟောသိ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ ဘိက္ခုနိယော ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော သောဏတ္ထေရိံ အာရဒ္ဓဝီရိယာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

၁-သဇ္ဈာယန္တီ (သျာ) ၂-ခု ၁-၃၀-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။ ၃-အဝမညာယ (သျာ၊ က) ၄-တဿ (သီ)
၅-ဒဟရဒဟရာ (က) ၆-ဟေဌေတွာ ဝိဟေဌေတွာ (သီ)၊ ဝိဟေဌေတွာ (သျာ)

ဗကုလာထေရိဝတ္ထု

၂၄၂။ အဋ္ဌမေ **ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ယဒိဒံ ဗကုလာ**တိ[၁] ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ဗကုလာ ထေရီ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ ဒိဗ္ဗစက္ခုမှိ စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ဘိက္ခုနိယော ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဣမံ ထေရိံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ကုဏ္ဍလကေသာထေရိဝတ္ထု

၂၄၃။ နဝမေ **ခိပ္ပါဘိညာန**န္တိ ခိပ္ပါဘိညာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဘဒ္ဒါ ကုဏ္ဍလကေသာ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ အယမ္ပိ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တာ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ခိပ္ပါဘိညာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ကိကိဿ ကာသိရညော ဂေဟေ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ အဗ္ဘန္တရာ ဟုတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဒသ သီလာနိ သမာဒါယ ကောမာရိကဗြဟ္မစရိယံ စရန္တီ သံဃဿ ဝသနပရိဝေဏံ ကာရေတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟနဂရေ သေဋ္ဌိကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ဘဒ္ဒါတိဿာ နာမံ အကံသု။

တံဒိဝသံယေဝ စ တသ္မိံ နဂရေ ပုရောဟိတပုတ္တော ဇာတော။ တဿ ဇာတဝေလာယ ရာဇနိဝေသနံ အာဒိံ ကတွာ သကလနဂရေ အာဝုဓာနိ ပဇ္ဇလိံသု။ ပုရောဟိတော ပါတောဝ ရာဇကုလံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ သုခသေယျံ ပုစ္ဆိ။ ရာဇာ "ကုတော မေ အာစရိယ သုခသေယျာ၊ အဇ္ဇ သဗ္ဗရတ္တိံ ရာဇနိဝေ-သနေ အာဝုဓာနိ ပဇ္ဇလိတာနိ ဒိသွာ ဘယပ္ပတ္တာ အဟုမှာ"တိ အာဟ။ မဟာရာဇ တုမှေ မာ စိန္တယိတ္ထ၊ န တုမှာကံယေဝ ဂေဟေ အာဝုဓာနိ ပဇ္ဇလိံသု၊ သကလနဂရေ ဧဝံ အဟောသီတိ။ ကိံ ကာရဏာ အာစရိယာတိ

၁–သကုလာတိ (သီ)၊ သံကုလာတိ (သျာ)

အမှာကံ ဂေဟေ စောရနက္ခတ္တေန ဒါရကော ဇာတော၊ သော သကလနဂရဿ သတ္တု ဟုတွာ ဥပ္ပန္နော၊ တဿေတံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ တုမှာကံ ဥပဒ္ဒဝေါ နတ္ထိ၊ သစေ ပန ရုစ္စထ၊ ဟာရေမ[၁] နန္တိ။ အမှာကံ ပိဋ္ဌာယ အသတိယာ ဟာရဏကမ္မံ[၂] နတ္ထီတိ။ ပုရောဟိတော "မမ ပုတ္တော အတ္တနော နာမံ ဂဟေတွာဝ အာဂတော"တိ သတ္တုကောတေဝဿ နာမံ အကာသိ။ သေဋ္ဌိဂေဟေပိ ဘဒ္ဒါ ဝဍ္ဎတိ၊ ပုရောဟိတဂေဟေပိ သတ္တုကော ဝဍ္ဎတိ။ သော အတ္တနော အာဓာဝနဝိဓာဝနေန ကီဠိတုံ သမတ္ထကာလတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော ဝိစရဏဋ္ဌာနေ ယံ ယံ ပဿတိ၊ တံ တံ သဗ္ဗံ အာဟရိတွာ မာတာပိတူနံ ဂေဟံ ပူရေတိ။ ပိတာ နံ ကာရဏသဟဿမ္ပိ ဝတွာ ဝါရေတုံ နာသက္ခိ။

အပရဘာဂေ ပနဿ ဝယပ္ပတ္တဿ သဗ္ဗာကာရေနာပိ ဝါရေတုံ အသက္ကုဏေယျဘာဝံ ဉတွာ ဒွေ နီလသာဋကေ ဒတွာ သန္ဓိစ္ဆေဒနဥပကရဏဉ္စ သိင်္ဃာဋကယန္တကဉ္စ ဟတ္ထေ ဒတွာ "တွံ ဣမိနာဝ ကမ္မေန ဇီဝါဟီ"တိ နံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော တံဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သိင်္ဃာဋကယန္တံ ခိပိတွာ ကုလာနံ ပါသာဒေ အာရုယှ သန္ဓိံ ဆိန္ဒိတွာ ပရကုလေသု နိက္ခိတ္တဘဏ္ဍံ အတ္တနာ ဌပိတံ ဝိယ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ။ သကလနဂရေ တေန အဝိလုတ္တဂေဟံ နာမ နာဟောသိ။ ဧကဒိဝသံ ရာဇာ ရထေန နဂရေ ဝိစရန္တော သာရထိံ ပုစ္ဆိ "ကိံ နု ခေါ ဣမသ္မိံ နဂရေ တသ္မိံ တသ္မိံ ဃရေ ဆိဒ္ဒမေဝ ပညာယတီ"တိ။ ဒေဝ ဣမသ္မိံ နဂရေ သတ္တုကော နာမ စောရော ဘိတ္တိံ ဆိန္ဒိတွာ ကုလာနံ သန္တကံ ဟရတီတိ။ ရာဇာ နဂရဂုတ္တိကံ ပက္ကောသာပေတွာ "ဣမသ္မိံ ကိရ နဂရေ ဧဝရူပေါ နာမ စောရော အတ္ထိ၊ ကသ္မာ နံ န ဂဏှာသီ"တိ အာဟ။ မယံ ဒေဝ တံ စောရံ သဟောဍံ[၃] ပဿိတုံ န သက္ကောမာတိ။ သစေ အဇ္ဇ နံ စောရံ ဂဏှာသိ၊ ဇီဝသိ။ သစေ န ဂဏှာသိ၊ ရာဇာဏံ တေ[၄] ကရိဿာမီတိ။ ဧဝံ ဒေဝါတိ နဂရဂုတ္တိကော သကလနဂရေ မနုဿေ စာရေတွာ[၅] တံ ဘိတ္တိံ ဆိန္ဒိတွာ ပရဘဏ္ဍံ အဝဟရန္တံ သဟောဍမေဝ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿေသိ။ ရာဇာ "ဣမံ စောရံ ဒက္ခိဏဒွါရေန နီဟရိတွာ ဃာတေထာ"တိ အာဟ။ နဂရဂုတ္တိကော ရညော ပဋိဿုဏိတွာ တံ စောရံ စတုက္ကေ စတုက္ကေ ပဟာရသဟဿေန တာဠေန္တော ဂါဟာပေတွာ ဒက္ခိဏဒွါရံ ဂစ္ဆတိ။

၁-ဟာရေထ (သျာ)၊ မာရေမ (က)
၂-ဟာရကမ္မံ (သျာ)၊ မာရိတကမ္မံ (က)
၃-သဟောဍံ (သျာ)
၄-ရာဇဒဏ္ဍော (က)
၅-အာဏာပေတွာ (သျာ)၊ စောဒေတွာ (က)

တသ္မိံ သမယေ အယံ ဘဒ္ဒါ နာမ သေဋ္ဌိဓီတာ မဟာဇနဿ ကောလာဟလသဒ္ဒေန[1] သီဟပဉ္ဇရံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ ဩလောကေန္တီ တံ သတ္တုကံ စောရံ တထာ နီယမာနံ ဒိသွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဟဒယံ သန္ဓာရေန္တီ ဂန္တွာ သိရိသယနေ အဓောမုခါ နိပဇ္ဇိ။ သာ စ တဿ ကုလဿ ဧကဓီတာ၊ တေနဿာ ဉာတကာ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ မုခဝိကာရံ သဟိတုံ န သက္ကောန္တိ။ အထ နံ မာတာ သယနေ နိပန္နံ ဒိသွာ "ကိံ ကရောသိ အမ္မာ"တိ ပုစ္ဆိ[2]။ ဧတံ ဝဇ္ဈံ ကတွာ နီယမာနံ စောရံ အဒ္ဒသ အမ္မာတိ။ အာမ အမ္မာတိ[3]။ ဧတံ လဘမာနာ ဇီဝိဿာမိ၊ အလဘမာနာယ မေ မရဏမေဝါတိ။ တေ တံ နာနပ္ပကာရေနပိ[4] သညာပေတုံ အသက္ကောန္တာ "မရဏာ ဇီဝိတံ သေယျော"တိ သလ္လက္ခေသုံ။ အထဿာ ပိတာ နဂရဂုတ္တိကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ သဟဿံ လဉ္ဇံ ဒတွာ "မယှံ ဓီတာ စောရေ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ၊ ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ဣမံ မုဉ္စာ"တိ အာဟ။ သော "သာဓူ"တိ သေဋ္ဌိဿ ပဋိဿုဏိတွာ စောရံ ဂဟေတွာ ယာဝ သူရိယဿ အတ္ထင်္ဂမနာ ဣတော စိတော စ ပပဉ္စာပေတွာ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ စာရကတော[5] ဧကံ မနုဿံ နီဟရာပေတွာ သတ္တုကဿ ဗန္ဓနံ မောစေတွာ သတ္တုကံ သေဋ္ဌိဂေဟံ ပေသေတွာ တေန ဗန္ဓနေန ဣတရံ ဗန္ဓိတွာ ဒက္ခိဏဒွါရေန နီဟရိတွာ ဃာတေသိ။ သေဋ္ဌိဒါသာပိ သတ္တုကံ ဂဟေတွာ သေဋ္ဌိနော နိဝေသနံ အာဂမိံသု။ တံ ဒိသွာ သေဋ္ဌိ "ဓီတု မနံ ပူရေဿာမီ"တိ သတ္တုကံ ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ ကာရေတွာ ပါသာဒံ ပေသေသိ။ ဘဒ္ဒါပိ "ပရိပုဏ္ဏော မေ သင်္ကပ္ပေါ"တိ အနေကာလင်္ကာရေန အလင်္ကရိတွာ တံ ပရိစရတိ။

သတ္တုကော ကတိပါဟံ ဝီတိနာမေတွာ စိန္တေသိ "ဣမိဿာ ပသာဓနဘဏ္ဍကံ မယှံ ဘဝိဿတိ၊ ကေနစိ ဥပါယေန ဣမံ အာဘရဏံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သမီပေ သုခေန နိသိန္နကာလေ ဘဒ္ဒံ အာဟ "မယှံ ဧကံ ဝစနံ ဝတ္တဗ္ဗံ အတ္ထီ"တိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ သဟဿလာဘံ လဘိတွာ ဝိယ တုဋ္ဌမာနသာ "ဝိဿတ္ထံ ဝဒေဟိ အယျာ"တိ အာဟ။ တွံ စိန္တေသိ "မံ နိဿာယ ဣမိနာ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ"န္တိ၊ အဟံ ပန ဂဟိတမတ္တောဝ စောရပပါတပဗ္ဗတေ အဓိဝတ္ထာယ ဒေဝတာယ "သစာဟံ ဇီဝိတံ လဘိဿာမိ၊ ဗလိကမ္မံ တေ ဒဿာမီ"တိ အာယာစိံ။ တံ နိဿာယ မယာ ဇီဝိတံ

၁-ကလကလသဒ္ဒေန (သီ)
၂-ပုစ္ဆိံသု (သီ)
၃-အဒ္ဒသထာတိ။ အာမ အမ္မ အဒ္ဒသာမာတိ (သီ)
၄-အနေကပရိယာယေနပိ (သီ)
၅-စောရဘာဝံ ကတွာ (သျာ)၊ စောရဘာဂံ (က)

လဒ္ဓံ၊ သီဃံ ဗလိကမ္မံ သဇ္ဇာပေဟီတိ။ ဘဒ္ဒါ “အဟံ တဿ မနံ ပူရေဿာမီ”တိ ဗလိကမ္မံ သဇ္ဇာပေတွာ သဗ္ဗံ ပသာဓနံ ပသာဓေတွာ ကေ-ယာနေ အာရုယှ သာမိကေန သဒ္ဓိံ စောရပပါတပဗ္ဗတံ ဂန္တွာ “ပဗ္ဗတဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ အဘိရုဟိတုံ အာရဒ္ဓါ။ သတ္တုကော စိန္တေသိ “သဗ္ဗေသု အဘိရုဟန္တေသု မမ ဣမိဿာ အာဘရဏံ ဂဟေတုံ န သက္ကာ ဘဝိဿတီ”တိ တမေဝ ဗလိဘာဇနံ ဂါဟာပေတွာ ပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိ။

သော ဘဒ္ဒါယ သဒ္ဓိံ ကထေန္တော ပိယကထံ န ကထေတိ။ သာ ဣင်္ဂိတေနေဝ တဿ အဓိပ္ပါယံ အညာသိ။ အထ နံ သော အာဟ “ဘဒ္ဒေ တဝ ဥတ္တရိသာဋကံ ဩမုဉ္စိတွာ ကာယာရုဠှံ တေ ပသာဓနံ ဘဏ္ဍိကံ ကရောဟီ”တိ။ သာမိ မယှံ ကော အပရာဓောတိ။ ကိံ ပနာဟံ ဗာလေ ဗလိကမ္မတ္ထံ အာဂတောတိ သညံ ကရောသိ။ အဟဉှိ ဣမိဿာ ဒေဝတာယ ယကနံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဒဒေယျံ[၁]၊ ဗလိကမ္မာပဒေသေန ပန တဝ အာဘရဏံ ဂဏှိတု-ကာမော ဟုတွာ အာဂတောမှီတိ။ ကဿ ပန အယျ ပသာဓနံ, ကဿ အဟန္တိ။ မယံ ဝေရူပံ န ဇာနာမ၊ အညံ တဝ သန္တကံ, အညံ မမ သန္တကန္တိ။ သာဓု အယျ, ဧကံ ပန မေ အဓိပ္ပါယံ ပူရေထ၊ အလင်္ကတနိယာမေနေဝ မံ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ အာလိင်္ဂိတုံ ဒေထာတိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သာ တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတဘာဝံ ဉတွာ ပုရတော အာလိင်္ဂိတွာ ပစ္ဆတော အာလိင်္ဂန္တီ ဝိယ ဟုတွာ ပဗ္ဗတပပါတေ ပါတေသိ။ သော ပတန္တော အာကာသေယေဝ စုဏ္ဏ-ဝိစုဏ္ဏော အဟောသိ။ တာယ ကတံ ဝိမှိတဘာဝံ ဒိသွာ ပဗ္ဗတေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဂုဏကိတ္တနဝသေန ဣမာ ဂါထာ အာဟ—

“န သော သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ။

န သော သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊ မုဟုတ္တမပိ စိန္တယေ”တိ[၂]။

တတော ဘဒ္ဒါ စိန္တေသိ “န သက္ကာ မယာ ဣမိနာ နိယာမေန ပုန ဂေဟံ ဂန္တုံ၊ ဣတောဝ ဂန္တွာ ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ နိဂဏ္ဌာရာမံ ဂန္တွာ နိဂဏ္ဌေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ အထ နံ တေ အာဟံသု “ကေန နိယာမေန ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟောတူ”တိ။ ယံ တုမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥတ္တမံ၊ တဒေဝ ကရောထာတိ။ တေ “သာဓူ”တိ တဿာ တာလဋ္ဌိနာ ကေသေ လုဉ္စိတွာ ပဗ္ဗာဇေသုံ။ ကေသာ

၁-ခါဒေယျံ (သီ)၊ မာ ဒဒေယျံ (က)   ၂-ခု ၄-၂၄၂-ပိဋ္ဌေ ထေရီအပဒါနေ။

ပုန ဝဍ္ဎန္တာ ရာသိရာသိဝသေန ကုဏ္ဍလာဝတ္တာ ဟုတွာ ဝဍ္ဎိံသု။ သာ တေနေဝ ကာရဏေန ကုဏ္ဍလကေသာ နာမ ဇာတာ။ သာ အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတဋ္ဌာနေ သဗ္ဗသိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ “ဧတေသံ ဉာတော ဥတ္တရိ ဝိသေသော နတ္ထိ”တိ ဉတွာ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော ဝိစရန္တီ ယတ္ထ ယတ္ထ ပဏ္ဍိတာ အတ္ထိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ တေသံ ဇာနနသိပ္ပံ သဗ္ဗမေဝ ဥဂ္ဂဏှာတိ။ အထဿာ ဗဟူသု ဌာနေသု သိက္ခိတဘာဝေန ပဋိဝါဒံ ဒါတုံ သမတ္ထာ န ဟောန္တိ။ သာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ကထေတုံ သမတ္ထံ အဒိသွာ ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပဝိသတိ၊ တဿ ဒွါရေ ဝါလုကာရာသိံ ကတွာ တတ္ထ ဇမ္ဗုသာခံ ဌပေတိ။ “ယော မမ ဝါဒံ အာရောပေတုံ သက္ကောတိ၊ သော ဣမံ သာခံ မဒ္ဒတူ”တိ သမီပေ ဌိတာနံ ဒါရကာနံ သညံ ဒေတိ။ တံ သတ္တာဟမ္ပိ မဒ္ဒန္တာ န ဟောန္တိ။ အထ နံ ဂဟေတွာ ပက္ကမတိ။

တသ္မိံ သမယေ အမှာကံ ဘဂဝါ လောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သာဝတ္ထိံ ဥပနိဿာယ ဇေတဝနေ ဝိဟရတိ။ ကုဏ္ဍလကေသာပိ ခေါ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ပတွာ အန္တောနဂရံ ပဝိသမာနာ ပေါရာဏကနိယာမေနေဝ ဝါလုကာရာသိမှိ သာခံ ဌပေတွာ ဒါရကာနံ သညံ ဒတွာ ပါဝိသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မသေနာပတိ ဘိက္ခုသံဃေ ပဝိဋ္ဌေ ဧကကောဝ နဂရံ ပဝိသန္တော ဝါလုကာထူပေ ဇမ္ဗုသာခံ ဒိသွာ “ကသ္မာ အယံ ဌပိတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဒါရကာ တံ ကာရဏံ အပရိဟာပေတွာ ကထေသုံ။ ဧဝံ သန္တေ ဣမံ ဂဟေတွာ မဒ္ဒထ ဒါရကာတိ။ တေသု ထေရဿ ဝစနံ သုတွာ ကေစိ မဒ္ဒိတုံ န ဝိသဟိံသု၊ ကေစိ တံခဏေယေဝ မဒ္ဒိတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ အကံသု။ ကုဏ္ဍလကေသာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ နိက္ခမန္တီ တံ သာခံ မဒ္ဒိတံ ဒိသွာ “ကဿေတံ ကမ္မ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ အထဿာ ဓမ္မသေနာပတိနာ ကာရာပိတဘာဝံ ကထယိံသု။ သာ “အတ္တနော ထာမံ အဇာနန္တော ဣမံ သာခံ မဒ္ဒါပေတုံ နော ဝိသဟိဿတိ၊ အဒ္ဓါ မဟန္တော ဧသော ဘဝိဿတိ။ အဟမ္ပိ ပန ခုဒ္ဒိကာ ဘဝန္တီ န သောဘိဿာမိ၊ အန္တောဂါမမေဝ ပဝိသိတွာ ပရိသာယ သညံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ တထာ အကာသိ။ အသီတိကုလသဟဿနိဝါသေ နဂရေ သဘာဂသဘာဂဝသေန သဗ္ဗေဝ သန္နိပတိံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ထေရောပိ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။ အထာယံ ကုဏ္ဍလကေသာ မဟာဇနပရိဝုတာ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ ဌတွာ “ဘန္တေ တုမှေဟိ သာခါ မဒ္ဒါပိတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ မယာ မဒ္ဒါပိတာတိ။ ဧဝံ သန္တေ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ အမှာကံ ဝါဒေါ ဟောတု

ဘန္တေတိ။ ဟောတု ဘဒ္ဒေတိ။ ကဿ ပုစ္ဆာ ဟောတု[1] ကဿ ဝိဿဇ္ဇနန္တိ။ ပုစ္ဆာ နာမ အမှာကံ ပတ္တာ၊ တွံ ပန တုယှံ ဇာနနကံ ပုစ္ဆာတိ။ သာ ထေရေန ဒိန္နအနုမတိယာ သဗ္ဗမေဝ အတ္တနော ဇာနနကံ ဝါဒံ ပုစ္ဆိ၊ ထေရော သဗ္ဗံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သာ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆိတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ "တယာ ဗဟု ပုစ္ဆိတံ၊ မယမ္ပိ ဧကံ ပဉှံ ပုစ္ဆာမာ"တိ။ ပုစ္ဆထ ဘန္တေတိ။ ဧကံ နာမ ကိန္တိ။ ကုဏ္ဍလကေသာ "န ဇာနာမိ ဘန္တေ"တိ အာဟ။ တွံ ဧတ္တကမ္ပိ န ဇာနာသိ၊ အညံ ကိံ ဇာနိဿသီတိ။ သာ ထေရဿ ပါဒေသု ပတိတွာ "တုမှာကံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဘန္တေ"တိ အာဟ။ မမ သရဏဂမနကမ္မံ နတ္ထိ၊ သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော ဓုရဝိဟာရေ ဝသတိ၊ တံ သရဏံ ဂစ္ဆာဟီတိ။ သာ "ဧဝံ ကရိဿာမိ ဘန္တေ"တိ သာယနှသမယေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တဿာ မဂ္ဂိတသမ္ဘာရာယ စရိယာဝသေန ဓမ္မပဒေ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"သဟဿမပိ စေ ဂါထာ၊ အနတ္ထပဒသံဟိတာ။
ဧကံ ဂါထာပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတွာ ဥပသမ္မတီ"တိ[2]။

သာ ဂါထာပရိယောသာနေ ယထာဋ္ဌိတာဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ၊ သတ္ထာ တဿာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သာ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိ။ အပရဘာဂေ စတုပရိသမဇ္ဈေ ကထာ ဥဒပါဒိ "မဟန္တာ ဝတာယံ ဘဒ္ဒါ ကုဏ္ဍလကေသာ၊ ယာ စတုပ္ပဒိကဂါထာဝသာနေ အရဟတ္တံ ပတ္တာ"တိ။ သတ္ထာ တံ ကာရဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရိံ ခိပ္ပါဘိညာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီဝတ္ထု

၂၄၄။ ဒသမေ **ပုဗ္ဗေနိဝါသ**န္တိ ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓသန္တာနံ အနုဿရန္တီနံ ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ အတ္တနော သာမိကဘဂိနိယာ[3] သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကရောန္တီ တာယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ

၁-ဟောတိ (သီ) ၂-ခု ၁-၂၀-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။ ၃-ဘာတုဇာယာယ (သီ)

ပိဏ္ဍပါတေ ဒိန္နေ "အယံ ဣမဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ အတ္တနော ဝသံ ဝတ္တေတီ"တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဏှိတွာ ဘတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာ ကလလဿ ပူရေတွာ အဒါသိ။ မဟာဇနော "ဗာလာ အယ"န္တိ ဂရဟိတွာ "ယာယ တေ သဒ္ဓိံ ကလဟော ကတော၊ တဿာ ကိဉ္စိ န ကရောသိ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တေ ကိံ အပရဇ္ဈတီ"တိ အာဟ။ သာ တေသံ ဝစနေန လဇ္ဇာယမာနာ ပုန ပတ္တံ ဂဟေတွာ ကလလံ ဟာရေတွာ ဓောဝိတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ စတုမဓုရဿ ပူရေတွာ ဥပရိ အာသိတ္တေန ပဒုမဂဗ္ဘဝဏ္ဏေန သပ္ပိနာ ဝိဇ္ဇောတမာနံ ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ "ယထာ အယံ ပိဏ္ဍပါတော ဩဘာသဇာတော၊ ဧဝံ ဩဘာသဇာတံ မေ သရီရံ ဟောတူ"တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသီတိ သဗ္ဗံ မဟာကဿပတ္ထေရဿ ဝတ္ထုမှိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မဟာကဿပတ္ထေရော ပန ဒက္ခိဏမဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဗဟုပုတ္တကနိဂြောဓမူလံ ဂတော၊ အယံ ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ ဝါမမဂ္ဂံ ဂဏှိတွာ မာတုဂါမဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အနနုညာတဘာဝေန ပရိဗ္ဗာဇိကာရာမံ အဂမာသိ။ ယဒါ ပန မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိ၊ တဒါ သာ ထေရီ ထေရိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ အပရဘာဂေ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ အရဟတ္တံ ပတွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေ စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ အထ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ ဘိက္ခုနိယော ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ဣမံ ထေရိံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဘဒ္ဒါကစ္စာနာထေရီဝတ္ထု

၂၄၅။ ဒသမေ **မဟာဘိညာပ္ပတ္တာန**န္တိ မဟတိယော အဘိညာယော ပတ္တာနံ ဘဒ္ဒါ ကစ္စာနာ နာမ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ ဧကဿ ဟိ ဗုဒ္ဓဿ စတ္တာရောဝ ဇနာ မဟာဘိညာ ဟောန္တိ၊ န အဝသေသာ သာဝကာ။ အဝသေသာ သာဝကာ ဟိ ကပ္ပသတသဟဿမေဝ အနုဿရိတုံ သက္ကောန္တိ, န တတော ပရံ။ မဟာဘိညာပ္ပတ္တာ ပန ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသင်္ချေယျံ အနုဿရန္တိ။ အမှာကမ္ပိ သတ္ထု သာသနေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဗာကုလတ္ထေရော ဘဒ္ဒါ ကစ္စာနာတိ ဣမေ စတ္တာရော ဧတ္တကံ အနုဿရိတုံ သက္ကိံသု။ တသ္မာ အယံ ထေရီ မဟာဘိညာပ္ပတ္တာနံ အဂ္ဂါ နာမ ဇာတာ။ ဘဒ္ဒါ ကစ္စာနာတိ တဿာ နာမံ။ ဘဒ္ဒကဉ္စနဿ ဟိ ဥတ္တမသုဝဏ္ဏဿ ဝိယ

တဿာ သရီရဝဏ္ဏော အဟောသိ၊ သာ တသ္မာ ဘဒ္ဒကစ္စာနာတိ နာမံ လဘိ၊ သာ ပစ္ဆာ ကစ္စာနာတွေဝ သင်္ခံ ဂတာ[၁]။ ရာဟုလမာတာယေဝတံ အဓိဝစနံ။

သာ ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ မဟာဘိညာပ္ပတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သုပ္ပဗုဒ္ဓသက္ကဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ဘဒ္ဒါ ကစ္စာနာတိဿာ နာမံ အကံသု။

သာ ဝယပ္ပတ္တာ ဗောဓိသတ္တဿ ဂေဟံ အဂမာသိ။ သာ အပရဘာဂေ ရာဟုလကုမာရံ နာမ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တဿ ဇာတဒိဝသေဝ ဗောဓိသတ္တော နိက္ခမိတွာ ဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ လောကာနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော အနုပုဗ္ဗေန ကပိလဝတ္ထုံ အာဂမ္မ ဉာတီနံ သင်္ဂဟံ အကာသိ။ အပရဘာဂေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇေ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ပဉ္စဟိ မာတုဂါမသတေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ ရာဟုလမာတာပိ ဇနပဒကလျာဏီပိ ထေရိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိ။ သာ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘဒ္ဒကစ္စာနတ္ထေရီတွေဝ ပါကဋာ အဟောသိ။ သာ အပရဘာဂေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ အဘိညာသု စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ၊ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နာ ဧကာဝဇ္ဇနေန ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသင်္ချေယျံ အနုဿရတိ။ တဿာ တသ္မိံ ဂုဏေ ပါကဋေ ဇာတေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ဘိက္ခုနိယော ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဣမံ ထေရိံ မဟာဘိညာပ္ပတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ကိသာဂေါတမီထေရီဝတ္ထု

၂၄၆။ ဒွါဒသမေ **လူခစီဝရဓရာနန္တိ** တီဟိ လူခေဟိ သမန္နာဂတံ ပံသုကူလံ ဓာရေန္တီနံ ကိသာဂေါတမီ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ ဂေါတမီတိ တဿာ နာမံ၊ ထောကံ ကိသဓာတုကတ္တာ[၂] ပန **ကိသာဂေါတမီတိ** ဝုစ္စတိ။ အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ လူခစီဝရဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ

၁-တသ္မာ ဘဒ္ဒကစ္စာနာတွေဝ သင်္ခံ ဂတာ (က)

၂-ကိလန္တဓာတုကတ္တာ (သီ)

ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ဧကံ ကုလံ အဂမာသိ၊ တတ္ထ နံ "ဒုဂ္ဂတကုလဿ ဓီတာ"တိ ပရိဘဝိံသု။

သာ အပရဘာဂေ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ၊ အထဿာ သမ္မာနမကံသု။ သော ပနဿာ ဒါရကော အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ကီဠနဝယေ ဌိတော ကာလမကာသိ၊ တဿာ သောကော ဥဒပါဒိ။ သာ "အဟံ ဣမသ္မိံယေဝ ဂေဟေ ဟတလာဘသက္ကာရာ ဟုတွာ ပုတ္တဿ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ သက္ကာရံ ပါပုဏိံ၊ ဣမေ မယှံ ပုတ္တံ ဗဟိ ဆဍ္ဍေတုမ္ပိ ဝါယမေယျု"န္တိ[၁] ပုတ္တံ အင်္ကေနာဒါယ "ပုတ္တဿ မေ ဘေသဇ္ဇံ ဒေထာ"တိ ဂေဟဒွါရပဋိပါဋိယာ ဝိစရတိ။ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနေ မနုဿာ "ကတ္ထ တေ မတကဿ ဘေသဇ္ဇံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ"န္တိ ပါဏိံ ပဟရိတွာ ပရိဟာသံ ကရောန္တိ။ သာ တေသံ ကထာယ နေဝ သညတ္တိံ[၂] ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ ဧကော ပဏ္ဍိတပုရိသော ဒိသွာ "အယံ ပုတ္တသောကေန စိတ္တဝိက္ခေပံ ပတ္တာ ဘဝိဿတိ၊ ဧတိဿာ ပန ဘေသဇ္ဇံ န အညော ဇာနိဿတိ၊ ဒသဗလောဝ ဇာနိဿတီ"တိ စိန္တေတွာ ဧဝမာဟ "အမ္မ တဝ ပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇံ အညော ဇာနန္တော နာမ နတ္ထိ၊ သဒေဝကေ ပန လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော ဒသဗလော ဓုရဝိဟာရေ ဝသတိ၊ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပုစ္ဆာဟီ"တိ။ သာ "သစ္စံ ပုရိသော ကထေတီ"တိ ပုတ္တမာဒါယ တထာဂတဿ ဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နဝေလာယ ပရိသပရိယန္တေ ဌတွာ "ပုတ္တဿ မေ ဘေသဇ္ဇံ ဒေထ ဘဂဝါ"တိ အာဟ။

သတ္ထာ တဿာ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ "ဘဒ္ဒကံ တေ ဂေါတမိ ကတံ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ဣဓာဂစ္ဆန္တိယာ၊ ဂစ္ဆ နဂရံ ပဝိသိတွာ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ သကလနဂရံ စရိတွာ ယသ္မိံ ဂေဟေ ကောစိ မတပုဗ္ဗော နတ္ထိ၊ တတော သိဒ္ဓတ္ထကံ အာဟရာ"တိ အာဟ။ သာ "သာဓု ဘန္တေ"တိ တုဋ္ဌမာနသာ အန္တောနဂရံ ပဝိသိတွာ ပဌမဂေဟေယေဝ "ဒသဗလော မမ ပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ သိဒ္ဓတ္ထကံ အာဟရာပေတိ၊ သိဒ္ဓတ္ထကံ မေ ဒေထာ"တိ အာဟ။ "ဟန္ဒ ဂေါတမီ"တိ နီဟရိတွာ အဒံသု။ အဟံ[၃] ဧဝံ ဂဟေတုံ န သက္ကောမိ[၄]၊ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ကောစိ မတပုဗ္ဗော နာမ နတ္ထီတိ။ ကိံ ဝဒေသိ ဂေါတမိ၊ ကော ဣဓ မတကေ ဂဏေတုံ သက္ကောတီတိ။ "တေန ဟိ အလံ နာဟံ ဂဏှိဿာမိ၊ ဒသဗလော မံ ယတ္ထ မတပုဗ္ဗော နတ္ထိ၊ တတော နံ ဂဏှာပေတီ"တိ အာဟ။ သာ ဣမိနာဝ နိယာမေန

၁-ဝါယမိဿန္တီတိ (က) ၂-ပညတ္တိံ (က) ၃-အယံ (သီ) ၄-န သက္ကာ (သီ)

တတိယဃရံ ဂန္တွာ ဝိန္ဒေယျာသိ “သကလနဂရေ အယမေဝ နိယာမော ဘဝိဿတိ၊ ဣဒံ ဟိတာနုကမ္ပကေန ဗုဒ္ဓေန ဒိဋ္ဌံ ဘဝိဿတီ”တိ သံဝေဂံ လဘိတွာ တတောဝ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ အာမကသုသာနံ ဂန္တွာ[၁] ပုတ္တံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ “ပုတ္တက အဟံ ဣမံ မရဏံ တဝေဝ ဥပ္ပန္နန္တိ ဝိန္ဒေယျာသိံ၊ န ပနေတံ တဝေဝ၊ မဟာဇနသာဓာရဏော ဧသ ဓမ္မော”တိ ဝတွာ ပုတ္တံ အာမကသုသာနေ ဆဍ္ဍေတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“န ဂါမဓမ္မော နော နိဂမဿ ဓမ္မော၊
န စာပိယံ ဧကကုလဿ ဓမ္မော။
သဗ္ဗဿ လောကဿ သဒေဝကဿ၊
ဧသေဝ ဓမ္မော ယဒိဒံ အနိစ္စတာ”တိ[၂]။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ “လဒ္ဓေါ တေ ဂေါတမိ သိဒ္ဓတ္ထကော”တိ အာဟ။ နိဋ္ဌိတံ[၃] ဘန္တေ သိဒ္ဓတ္ထကေန ကမ္မံ၊ ပတိဋ္ဌံ ပန မေ[၄] ဒေထာတိ အာဟ။ အထဿာ သတ္ထာ ဓမ္မပဒေ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“တံ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ၊ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ။
သုတ္တံ ဂါမံ မဟောဃောဝ၊ မစ္စု အာဒါယ ဂစ္ဆတီ”တိ[၅]။

သာ ဂါထာပရိယောသာနေ ယထာဌိတာဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ၊ သတ္ထာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနိ။ သာ တိက္ခတ္တုံ သတ္ထာရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ ဘိက္ခုနိဥပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ န-စိရဿေဝ ယောနိသောမနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောန္တီ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေသိ။ အထဿာ သတ္ထာ ဣမံ ဩဘာသဂါထမာဟ—

“ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ အမတံ ပဒံ။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော အမတံ ပဒ”န္တိ[၆]။

သာ ဂါထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိက္ခာရဝဠဉ္ဇေ ပရမုက္ကဋ္ဌာ ဟုတွာ တီဟိ လူခေဟိ သမန္နာဂတံ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဝိစရိ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ဘိက္ခုနိယော ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဣမံ ထေရိံ လူခစီဝရဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

၁-နေတွာ (သီ) ၂-ခု ၄-၂၄၆-ပိဋ္ဌေ ထေရီအပဒါနေ။ ၃-နဋ္ဌိ (သျာ၊ က)
၄-တုမှေ (က) ၅-ခု ၁-၅၄-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။ ၆-ခု ၁-၃၀-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။

သိင်္ဂါလကမာတာထေရီဝတ္ထု

၂၄၇။ တေရသမေ **သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနန္တိ** သဒ္ဓါလက္ခဏော အဘိနိဝိဋ္ဌာနံ သိင်္ဂါလကမာတာ[1] အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တာ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟနဂရေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တာ သမာနဇာတိကံ ကုလံ ဂန္တွာ ဧကံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ၊ တဿ သိင်္ဂါလကကုမာရောတိ နာမံ အကံသု။ သာပိ တေနေဝ ကာရဏေန သိင်္ဂါလကမာတာ နာမ ဇာတာ။ သာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ပဋိလဘိ။ သာ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဒသဗလဿ သရီရသမ္ပတ္တိံ[2] ဩလောကယမာနာဝ တိဋ္ဌတိ။ သတ္ထာ တဿာ သဒ္ဓါလက္ခဏော အဘိနိဝိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ သပ္ပါယံ ကတွာ ပသာဒနီယမေဝ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သာပိ ထေရီ သဒ္ဓါလက္ခဏမေဝ ဓုရံ ကတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ နံ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ နိသိဒိတွာ ဘိက္ခုနိယော ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဣမံ ထေရိံ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

တေရသသုတ္တပဋိမဏ္ဍိတာယ ထေရိပါဠိယာ ဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄-တေဒဂ္ဂဝဂ္ဂ ၆-ဆဋ္ဌဝဂ္ဂ

တပုဿ-ဘလ္လိကဝတ္ထု

၂၄၈။ ဥပါသကပါဠိယာ[3] ပဌမေ **ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တာနန္တိ** သဗ္ဗပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တာနံ တပုဿော[4] စ ဘလ္လိကော စာတိ ဣမေ ဒွေ ဝါဏိဇာ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ ဣမေ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တာ သတ္ထာရံ ဒွေ ဥပါသကေ ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထယိံသု။ တေ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ

---

[1] ၁-သိဂါလကမာတာ (သီ)
[2] ၂-သရီရနိပ္ဖတ္တိံ (သီ)
[3] ၃-ဥပါသကပါဠိယံ (သီ)၊ ဥပါသကပါဠိဝဏ္ဏနာယ (က)
[4] ၄-တပဿော (သီ)

အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော သမ္ဗုဒ္ဓုတ္တညာဏပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ အသိ-တဥ္စနနဂရေ ကုဋုမ္ဗိယဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ ဇေဋ္ဌဘာတိကော တပုဿော နာမ အဟောသိ၊ ကနိဋ္ဌော ဘလ္လိကော နာမ။

တေ အပရေန သမယေန ဃရာဝါသံ ဝသန္တာ ကာလေန ကာလံ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ယောဇာပေတွာ ဝါဏိဇကမ္မံ[၁] ကရောန္တာ စရန္တိ။ တသ္မိံ သမယေ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော သမ္ဗုဒ္ဓုတံ ပတွာ သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝိဟရိတွာ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ ရာဇာယတနမူလေ နိသီဒိ။ တသ္မိံ သမယေ တေ ဝါဏိဇာ ပဉ္စမတ္တေဟိ သကဋသတေဟိ တံ ဌာနံ အနုပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။ တေသံ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ မာတာ တသ္မိံ ပဒေသေ ဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သာ စိန္တေသိ "ဋဒါနိ ဗုဒ္ဓါနံ အာဟာရော လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ န ဟိ သက္ကာ ဋတော ပရံ နိရာဟာရေဟိ[၂] ယာပေတုံ။ ဋမေ စ မေ ပုတ္တာ ဋမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တိ၊ တေဟိ အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓါနံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒါပေတုံ[၃] ဝဋ္ဋတီ"တိ ပဉ္စသု သကဋသတေသု ယုတ္တဂေါဏာနံ ဂမနုပစ္ဆေဒံ အကာသိ။ တေ "ကိံ နာမေ-တ"န္တိ နာနာဝိဓာနိ နိမိတ္တာနိ ဩလောကေန္တိ။ အထ တေသံ ကိလမနဘာဝံ ဉတွာ ဧကဿ ပုရိသဿ သရီရေ အဓိမုစ္စိတွာ "ကိံ ကာရဏာ ကိလမထ၊ တုမှာကံ အညော ယက္ခာဝဋ္ဋော ဝါ ဘူတာဝဋ္ဋော ဝါ နာဂါဝဋ္ဋော ဝါ နတ္ထိ၊ အဟံ ပန ဝေါ အတီတတ္တဘာဝေ[၄] မာတာ ဋမသ္မိံ ဌာနေ ဘုမ္မဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ။ ဧသ ဒသဗလော ရာဇာယတနမူလေ နိသိန္နော၊ တဿ ပဌမံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒေထာ"တိ။

တေ တဿာ ကထံ သုတွာ တုဋ္ဌမာနသာ ဟုတွာ မန္ထဉ္စ မဓုပိဏ္ဍိကဉ္စ သုဝဏ္ဏထာလကေန အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဋမံ ဘောဇနံ ပဋိဂ္ဂဏှထ ဘန္တေ"တိ အာဟံသု။ သတ္ထာ အတီတဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏံ ဩလော-ကေသိ၊ အထဿ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော သေလမယေ ပတ္တေ ဥပနာ-မေသုံ။ သတ္ထာ "တေသံ မဟဂ္ဃလံ ဟောတူ"တိ စတ္တာရောပိ ပတ္တေ "ဧကော ပတ္တော ဟောတူ"တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ တေ ဝါဏိဇာ တထာဂတဿ ပတ္တေ မန္ထဉ္စ မဓုပိဏ္ဍိကဉ္စ ပတိဋ္ဌပေတွာ ပရိဘုတ္တကာလေ ဥဒကံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ သတ္ထာရံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အထ နေသံ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဒွေပိ ဇနာ ဒွေဝါစိကေ သရဏေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ အဘိဝါဒေတွာ အတ္တနော နဂရံ

၁-ဝဏိဇ္ဇကမ္မံ (သီ)
၂-နိရာဟာရေန (က)
၃-ဒါတုံ (သျာ)
၄-ပဉ္စမေ အတ္တဘာဝေ (သျာ၊ က)

ဂန္တုကာမာ "ဘန္တေ အမှာကံ ပရိစရဏစေတိယံ ဒေထာ"တိ ဝဒိံသု။ သတ္ထာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန သီသံ ပရာမသိတွာ ဒွိန္နမ္ပိ ဇနာနံ အဋ္ဌ ကေသဓာတုယော[၁] အဒါသိ။ တေ ဥဘောပိ ဇနာ ကေသဓာတုယော သုဝဏ္ဏသမုဂ္ဂေသု ဌပေတွာ အတ္တနော နဂရံ နေတွာ အသိတဉ္ဇနနဂရဒွါရေ ဇီဝကေသဓာတုယာ စေတိယံ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။ ဥပေါသထဒိဝသေ စေတိယတော နီလရသ္မိယော နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ သတ္ထာ ပန အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ ဥပါသကေ ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ဣမေ ဒွေ ဇနေ ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

အနာထပိဏ္ဍိကသေဋ္ဌိဝတ္ထု

၂၄၉။ ဒုတိယေ **ဒါယကာနန္တိ** ဒါနာဘိရတာနံ သုဒတ္တော ဂဟပတိ အနာထပိဏ္ဍိကော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သော ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသကံ ဒါယကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ သုမနသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ သုဒတ္တောတိဿ နာမံ အကံသု။

သော အပရဘာဂေ ဃရာဝါသေ ပတိဋ္ဌိတော ဒါယကော ဒါနပတိ ဟုတွာ ဧတေနေဝ ဂုဏေန ပတ္တဥပနာမဓေယျော အနာထပိဏ္ဍိကော နာမ အဟောသိ။ သော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဘဏ္ဍံ အာဒါယ ရာဇဂဟေ အတ္တနော ပိယသဟာယကဿ သေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပန္နဘာဝံ သုတွာ ဗလဝပစ္စူသကာလေ ဒေဝတာနုဘာဝေန ဝိဝဋေန ဒွါရေန သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ဒုတိယဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ သာဝတ္ထိံ အာဂမနတ္ထာယ သတ္ထု ပဋိညံ ဂဟေတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနမဂ္ဂေ သတသဟဿံ သတသဟဿံ ဒတွာ ယောဇနိကဝိဟာရေ ကာရေတွာ ဇေတဝနံ ကောဋိသန္ထာရေန သန္ထရိတွာ အဋ္ဌာရသဟိ ကောဋီဟိ ကိဏိတွာ အဋ္ဌာရသဟိ ကောဋီဟိ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဝိဟာရေ နိဋ္ဌိတေ စတုန္နံ ပရိသာနံ ပုရေဘတ္တပစ္ဆာဘတ္တေသု ယဒိစ္ဆကံ ဒါနံ ဒဒန္တော အဋ္ဌာရသဟိ ကောဋီဟိ ဝိဟာရမဟံ နိဋ္ဌာပေသိ။ ဝိဟာရမဟော နဝဟိ မာသေဟိ နိဋ္ဌာနံ

၁-အဋ္ဌ ကေသဓာတုမုဋ္ဌိယော (သီ)

အဂမာသိ၊ “ပဋ္ဌဟိ”တိ အပရေ။ တေမာသေ ပန သဗ္ဗာစရိယာနံ[၁] ဝိဝါဒေါ နတ္ထိ။

ဧဝံ စတုပဏ္ဏာသကောဋိဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိစ္စကာလံ ဂေဟေ ဧဝရူပံ ဒါနံ ပဝတ္တေသိ။ ဒေဝသိကံ ပဉ္စ သလာကဘတ္တသတာနိ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စ ပက္ခိကဘတ္တသတာနိ၊ ပဉ္စ သလာကယာဂုသတာနိ၊ ပဉ္စ ပက္ခိကယာဂုသတာနိ၊ ပဉ္စ ဓုရဘတ္တသတာနိ[၂]၊ ပဉ္စ အာဂန္တုကဘတ္တသတာနိ၊ ပဉ္စ ဂမိကဘတ္တသတာနိ၊ ပဉ္စ ဂိလာနဘတ္တသတာနိ၊ ပဉ္စ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တသတာနိ၊ ပဉ္စ အာသနသတာနိ ဂေဟေ နိစ္စပညတ္တာနေဝ ဟောန္တီတိ။ အထ နံ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ဥပါသကေ ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ဒါယကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

စိတ္တဂဟပတိဝတ္ထု

၂၅၀။ တတိယေ **ဓမ္မကထိကာနန္တိ** ဓမ္မကထိကာနံ ဥပါသကာနံ စိတ္တော ဂဟပတိ အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သော ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော အပရဘာဂေ ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသကံ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ မိဂလုဒ္ဒကဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော အပရဘာဂေ အရညေ ကမ္မံ ကာတုံ သမတ္ထကာလေ ဧကဒိဝသံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ မိဂမာရဏတ္ထာယ သတ္တိံ[၃] အာဒါယ အရညံ ဂန္တွာ မိဂရူပါနိ ဩလောကေန္တော ဧကသ္မိံ အကတပဗ္ဘာရေ သသီသံ ပံသုကူလံ ပါရုပိတွာ ပါသာဏဖလကေ နိသိန္နံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ “ဧကော အယျော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော နိသိန္နော ဘဝိဿတီ”တိ သညံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဝေဂေန ဃရံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ဥဒ္ဓနေ ဟိယျော အာဘတမံသံ, ဧကသ္မိံ ဘတ္တံ ပစာပေတွာ ပိဏ္ဍာစာရိကေ ဒွေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ တေသံ ပတ္တံ အာဒါယ ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ ဘိက္ခံ သမာဒါပေတွာ “အယျေ ပရိဝိသထာ”တိ အညေ အာဏာပေတွာ တံ ဘတ္တံ ကုဋ္ဋေ ပက္ခိပိတွာ ပဏ္ဏေန မုခံ ဗန္ဓိတွာ ကုဋံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ နာနာဝိဓာနိ ပုပ္ဖါနိ ဩစိနိတွာ ပတ္တပုဋကေန[၄] ဂဟေတွာ ထေရဿ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ကုဋံ ဩတာရေတွာ ဧကမန္တေ ဌပေတွာ

၁-တေသံ ပန သဗ္ဗာစရိယာနံ (သျာ)
၂-ပဉ္စ ဓုဝဘတ္တသတာနိ (သျာ၊ က)
၃-သတ္တိံ (သီ)
၄-ဘတ္တကုဋ္ဋေန (က)

“မယှံ ဘန္တေ သင်္ဂဟံ ကရောထာ”တိ ဝတွာ ထေရဿ ပတ္တံ အာဒါယ ဘတ္တဿ ပူရေတွာ ထေရဿ ဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌပေတွာ တေဟိ မိဿကပုပ္ဖေဟိ ထေရံ ပူဇေတွာ ဧကမန္တေ ဌိတော “ယထာယံ ရသပိဏ္ဍပါတေန သဒ္ဓိံ ပုပ္ဖပူဇာ စိတ္တံ ပရိတောသေတိ၊ ဧဝံ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ပဏ္ဏာကာရသဟဿာနိ စေဝ အာဂစ္ဆန္တု၊ ပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမဝဿော စ ဝဿတူ”တိ အာဟ။

ထေရော တဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ အဒါသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ဇဏ္ဏုမတ္တေန ဩဓိနာ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖဝဿံ ဝဿိ၊ သယဉ္စ အညာဟိ ဒေဝတာဟိ အဓိကတရေန ရူပေန သမန္နာဂတော အဟောသိ။ သော ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ မဂဓရဋ္ဌေ မစ္ဆိကာသဏ္ဍနဂရေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဇာတကာလေဝဿ သကလနဂရေ ဇဏ္ဏုမတ္တေန ဩဓိနာ ပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမဝဿံ ဝဿိ။ အထဿ မာတာပိတရော “အမှာကံ ပုတ္တော အတ္တနာဝ အတ္တနော နာမံ ဂဟေတွာ အာဂတော၊ ဇာတဒိဝသေဝဿ သကလနဂရံ ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ဝိစိတ္တံ ဇာတ”န္တိ **စိတ္တကုမာရော**တိ နာမံ[1] အကံသု။

သော အပရဘာဂေ ဃရာဝါသေ ပတိဋ္ဌိတော ပိတု အစ္စယေန တသ္မိံ နဂရေ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ပါပုဏိ။ တသ္မိံ သမယေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရာနံ အဗ္ဘန္တရော မဟာနာမတ္ထေရော နာမ မစ္ဆိကာသဏ္ဍနဂရံ အဂမာသိ။ စိတ္တော ဂဟပတိ တဿ ဣရိယာပထေ ပသီဒိတွာ ပတ္တံ အာဒါယ ဂေဟံ အာနေတွာ[2] ပိဏ္ဍပါတေန ပတိမာနေတွာ ကတဘတ္တကိစ္စံ အမ္ဗာဋကာရာမံ နာမ ဥယျာနံ နေတွာ တတ္ထဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ကာရေတွာ နိဗဒ္ဓံ အတ္တနော ဂေဟေ ပိဏ္ဍပါတံ ဂဟေတွာ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ဂဏှိ။ ထေရောပိ တဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော သဠာယတနဝိဘတ္တိမေဝ ဒေသေသိ။ စိတ္တော ဂဟပတိ ပုရိမဘဝေ မဒ္ဒိတသင်္ခါရတာယ နစိရဿေဝ အနာဂါမိဖလံ သမ္ပာပုဏိ။ အထေကဒိဝသံ ဣသိဒတ္တတ္ထေရော တတ္ထ ဂန္တွာ ဝိဟရန္တော သေဋ္ဌိဿ နိဝေသနေ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ အာယသ္မတာ ထေရေန ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ အသက္ကောန္တေန အဇ္ဈိဋ္ဌော ဥပါသကဿ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တေန ပုဗ္ဗေ ဂိဟိသဟာယကဘာဝေ ဉာတေ “န ဣဒါနိ ဣဓ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ ယထာသုခံ ပက္ကာမိ။ ပုနေကဒိဝသံ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ မဟာနာမတ္ထေရံ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယကရဏတ္ထံ

၁-စိတ္တကုမာရောတိဿ နာမံ (သျာ)

၂-နေတွာ (သီ)

ယာစိ။ သောပိ တဿ တေဇောသမာပတ္တိပါဋိဟာရိယံ ဒဿေတွာ "ဣဒါနိ
ဣဓ ဝသိတုံ န ယုတ္တ"န္တိ ယထာသုခံ ပက္ကာမိ။

အထေကဒိဝသံ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဘိက္ခုသဟဿပရိဝါရာ အမ္ဗာဋကာရာမံ
အဂမံသု[1]။ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ တေသံ မဟာသက္ကာရံ သဇ္ဇေသိ။ သုမဇ္ဇိတ္တေရော
တံ အသဟမာနော သေဋ္ဌိံ တိလသင်္ဂုလိကာဝါဒေန ခုံသေတွာ တေန
ပဗ္ဗာဇိတော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဩဝါဒံ လဘိတွာ ဒသဗလဿ ဩဝါဒေ
ဌိတော စိတ္တံ ဂဟပတိံ ခမာပေတွာ တတ္ထေဝ အမ္ဗာဋကာရာမေ ဝိဟရန္တော
ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တဒါ ဥပါသကော စိန္တေသိ "အဟံ
ဒသဗလံ အဒိသွာဝ စိရံ ဝိတိနာမေသိံ၊ သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တေန ပန အယုတ္တံ
တုစ္ဆဟတ္ထေန ဂန္တု"န္တိ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ တေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ
အာဒါယ "ယေ ဒသဗလံ ပဿိတုကာမာ၊ တေ မယာ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ
နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ ဒွီဟိ ပုရိသသဟဿေဟိ ပရိဝုတော သတ္ထာရံ
ပဿိတုံ ပက္ကာမိ။ တိံသယောဇနေ မဂ္ဂေ[2] ဒေဝတာ ပဏ္ဏာကာရံ ဥပဋ္ဌပေသုံ။
သော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန သတ္ထာရံ ဝန္ဒိ၊ တသ္မိံ ခဏေ
အာကာသာ ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ ပုပ္ဖါနံ ဝဿံ[3] ဝဿိ။

သတ္ထာ တဿ အဇ္ဈာသယဝသေန သင်္ဃာယတနဝိဘတ္တိမေဝ ကထေသိ။
တဿ အနုမာသမတ္တံ ဒသဗလဿ ဒါနံ ဒေန္တဿာပိ သကနိဝေသနတော
နီတာနိ တဏ္ဍုလတေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ န ခီယိံသု။ ရာဇဂဟဝါသိကေဟိ
ပဟိတပဏ္ဏာကာရေဟေဝ အလံ အဟောသိ။ သော သတ္ထာရံ ပဿိတွာ အတ္တနော
နဂရံ ဂစ္ဆန္တော သကဋေဟိ အာဘတံ သဗ္ဗံ ဘိက္ခုသံဃဿ အဒါသိ။ သကဋေသု
တုစ္ဆေသု ဇာတမတ္တေသ္ဝေဝ[4] ဒေဝတာ သတ္တ ရတနာနိ ပူရယိံသု။ မဟာ-
ဇနဿ ရေ ကထာ ဥဒပါဒိ "ယာဝ သက္ကာရသမ္မာနပ္ပတ္တော ဝတာယံ စိတ္တော
ဂဟပတီ"တိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ ဓမ္မပဒေ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"သဒ္ဓေါ သီလေန သမ္ပန္နော၊ ယသော ဘောဂသမပ္ပိတော၊
ယံ ယံ ပဒေသံ ဘဇတိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ ပူဇိတော"တိ[5]။

သော တတော ပဋ္ဌာယ အရိယသာဝကာနံယေဝ ဥပါသကာနံ ပဉ္စဟိ
သတေဟိ[6] ပရိဝုတော ဝိစရတိ။ အထ နံ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဥပါသကေ

၁-အာဂမံသု (က)　　၂-တိံသယောဇနမဂ္ဂေ (သီ) ယောဇနေ ယောဇနေ မဂ္ဂေ (သျာ)
၃-ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ ပုပ္ဖါနံ ပုပ္ဖဝဿံ (သီ)၊ ပဉ္စဝဏ္ဏပုပ္ဖဝဿံ (သျာ)
၄-ဇာတမတ္တေသ္ဝေဝ (က)　　၅-ခု ၁-၅၆-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။　　၆-ပုရိသသတေဟိ (သျာ)

ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော စိတ္တသံယုတ္တံ[၁] အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဟတ္ထကအာဠဝကဝတ္ထု

၂၅၁။ စတုတ္ထေ **စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟီ**တိ စတုဗ္ဗိဓေန သင်္ဂဟဝတ္ထုနာ ပရိသံ သင်္ဂဏှန္တာနံ ဟတ္ထကော အာဠဝကော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တော အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ သမန္နာဂတံ ဧကံ ဥပါသကံ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ အာဠဝိရဋ္ဌေ အာဠဝိနဂရေ အာဠဝကဿ ရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ[၂]၊ သွေ ဘတ္တစာဋိယာ သဒ္ဓိံ အာဠဝကဿ ပေသေတဗ္ဗော အဟောသိ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ—ဧကဒိဝသံ ကိရ အာဠဝကော ရာဇာ မိဂဝတ္တာယ[၃] အရညံ ဂန္တွာ ဧကံ မိဂံ အနုဗန္ဓိတွာ ဃာတေတွာ ဆိန္ဒိတွာ ဓနုကောဋိယံ လဂေတွာ[၄] နိဝတ္တေတွာ အာဂစ္ဆန္တော ဝါတာတပေန ကိလန္တကာယော[၅] ဧကံ သန္ဒစ္ဆာယံ[၆] နိဂြောဓရုက္ခမူလံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ။ အထ နံ မုဟုတ္တံ ဒရထံ ဝိနောဒေတွာ နိက္ခမန္တံ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ "တိဋ္ဌ တိဋ္ဌ, ဘက္ခောသိ မေ"တိ ဟတ္ထေ ဂဏှိ။ သော ဒဠှံ ဂဟိတတ္တာ အညံ ဥပါယံ အပဿန္တော "ဒေဝသိကံ တေ ဧကေကပုရိသေန[၇] သဒ္ဓိံ စာဋိဘတ္တံ ပေသေဿာမီ"တိ ဝတွာ နဂရံ ဂတော။ တတော ပဋ္ဌာယ ဗန္ဓနာဂါရတော ဧကေကမနုဿေန သဒ္ဓိံ စာဋိဘတ္တံ ပေသေသိ။ တေနေဝ နိယာမေန ဗန္ဓနာဂါရေ မနုဿေသု ခီဏေသု "မဟလ္လကမနုဿေသု ဂယှမာနေသု ရဋ္ဌခေါဘော ဟောတီ"တိ တေ အဂ္ဂဟေတွာ ဒဟရကုမာရေ ဂဏှိတုံ အာရဘိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ နဂရေ ဒါရကမာတရော[၈] စ ဂဗ္ဘိနိယော စ အညံ ရဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တိ။

တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယန္တေ[၉] လောကံ ဝေါလောကေန္တော အာဠဝကကုမာရဿ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ "အယံ ကုမာရော

၁-သံ ၂-၄၇၄-ပိဋ္ဌေ။
၂-ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော (သီ)
၃-မိဂဝဓာယ (က)
၄-လဂေတွာ (သီ)၊ လဂ္ဂေတွာ (သျာ)
၅-ဝါတာတပကိလန္တကာယ (သီ)
၆-သဏ္ဍစ္ဆာယံ (သျာ)၊ သီတစ္ဆာယံ (က)
၇-ဧကေန ပုရိသေန (သီ)
၈-ဒဟရကုမာရာ (သီ)
၉-ပစ္စူသသမနန္တရေ (သီ၊ သျာ)

ကပ္ပသတသဟဿံ ပတ္ထိတပတ္ထနော ဒေဝလောကာ စဝိတွာ အာဠဝကရညော ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော၊ အညံ ကုမာရံ အလဘန္တာ သွေ ကုမာရံ စာဋိဘတ္တေန သဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆိဿန္တီ”တိ စိန္တေတွာ သာယနှသမယေ အညာတကဝေသေန အာဠဝကဿ ယက္ခဿ ဘဝနဒွါရံ ဂန္တွာ တဿ ဒေါဝါရိကံ ဂဒြဘံ နာမ ယက္ခံ ဘဝနံ ပဝိသနတ္ထာယ ယာစိ။ သော အာဟ “ဘဂဝါ တုမှေ ပဝိသထ၊ မယှံ ပန အာဠဝကဿ အနာရောစနံ နာမ အယုတ္တ”န္တိ။ သော ဟိမဝန္တေ ယက္ခသမာဂမံ ဂတဿ အာဠဝကဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သတ္ထာပိ တံ ဘဝနံ ပဝိသိတွာ အာဠဝကဿ နိသီဒနပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ သာတာဂိရဟေမဝတာ အာဠဝကဿ ဘဝနမတ္ထကေန ယက္ခသမာဂမံ ဂစ္ဆန္တာ အတ္တနော ဂမနေ အသမ္ပဇ္ဇမာနေ “ကိံ နု ခေါ ကာရဏ”န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တာ သတ္ထာရံ အာဠဝကဿ ဘဝနေ နိသိန္နံ ဒိသွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ယက္ခသမာဂမံ ဂန္တွာ အာဠဝကဿ တုဋ္ဌိံ ပဝေဒယိံသု “လာဘာ[1] တေ အာဝုသော အာဠဝက၊ ယဿ[2] တေ သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော ဘဝနေ နိသိန္နော၊ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏာဟီ”တိ။ သော တေသံ ကထံ သုတွာ စိန္တေသိ “ဣမေ ကေဿ မုဏ္ဍကသမဏဿ မမ ပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဘာဝံ ကထေန္တီ”တိ အနတ္တမနော[3] ကောဓာဘိဘူတော ဟုတွာ “အဇ္ဇ မယှံ ဧတေန သမဏေန သဒ္ဓိံ သင်္ဂါမော ဘဝိဿတိ၊ တတ္ထ မေ သဟာယာ နာမ ဟောထာ”တိ[4] ဒက္ခိဏပါဒံ ဥက္ခိပိတွာ သဋ္ဌိယောဇနမတ္တံ ပဗ္ဗတကူဋံ အက္ကမိ၊ တံ ဘိဇ္ဇိတွာ ဒွိဓာ အဟောသိ။ ဣတော ပဋ္ဌာယ အာဠဝကယုဒ္ဓံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ အာဠဝကော ပန သဗ္ဗရတ္တိံ တထာဂတေန သဒ္ဓိံ နာနပ္ပကာရေန ယုဇ္ဈန္တောပိ ကိဉ္စိ[5] ကာတုံ အသက္ကောန္တော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဋ္ဌ ပဉှေ ပုစ္ဆိ၊ သတ္ထာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေတုကာမေန အာဠဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ[6] ဩလောကေတဗ္ဗာ။

ပုနဒိဝသေ ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ စာဋိဘတ္တာဟရဏဝေလာယ သကလနဂရေ ဂဟေတဗ္ဗယုတ္တံ ဒါရကံ အဒိသွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ အာဟ “ဂဏှိတုံ အယုတ္တဋ္ဌာနေ ပန အတ္ထိ တာတာ”တိ။ အာမ ဒေဝ အဇ္ဇ ရာဇကုလေ ပုတ္တော ဇာတောတိ။ ဂစ္ဆထ တာတာ, မယှံ ဇီဝန္တော ပုတ္တံ လဘိဿာမ၊ စာဋိဘတ္တေန

၁-မဟာလာဘော (သျာ၊ က) ၂-ယံ (က) ၃-တတော (သီ)
၄-ဟောန္တီတိ (သီ) ၅-ယံကိဉ္စိ (သျာ) ၆-သံ-ဋ္ဌ ၁-၂၀၉-ပိဋ္ဌေ။

နံ ပေသေထာတိ။ တေ ဒေဝိယာ ဝိက္ကန္တမာနသာယ ဒါရကံ ဂဟေတွာ စာဋိ-ဘတ္တေန သဒ္ဓိံ အာဠဝကဿ ဘဝနဒွါရံ ဂန္တွာ "ဟန္ဒ အယျ[1] တဝ ဘာဂံ ပဋိစ္ဆာဟီ"တိ အာဟံသု။ အာဠဝကော တေသံ ကထံ သုတွာ အရိယ-သာဝကတ္တာ လဇ္ဇမာနော အဓောမုခေါ နိသီဒိ။ အထ နံ သတ္ထာ အာဟ "ဣဒါနိ တေ အာဠဝက လဇ္ဇနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ဒါရကံ ဂဟေတွာ မမ ဟတ္ထေ ဌပေဟီ"တိ။ တေ ရာဇပုရိသာ အာဠဝကကုမာရံ အာဠဝကဿ ဟတ္ထေ ဌပေသုံ၊ အာဠဝကော တံ အာဒါယ ဒသဗလဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ၊ သတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဏှိတွာ ပုန အာဠဝကဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ၊ အာဠဝကော တံ ဂဟေတွာ ရာဇပုရိသာနံ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ဣတိသော ဟတ္ထတော ဟတ္ထံ ဂတတ္တာ "ဟတ္ထကော အာဠဝကော"တွေဝ နာမံ အကံသု။

အထ နံ တေ ရာဇပုရိသာ တုဋ္ဌမာနသာ အာဒါယ ရညော သန္တိကံ အဂမံသု။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ "အဇ္ဇ စာဋိဘတ္တံ န သမ္ပဋိစ္ဆတီ"တိ သညံ ကတွာ "ကသ္မာ တာတာ ဧဝမေဝ အာဂတတ္ထာ"တိ အာဟ။ ဒေဝ ရာဇကုလဿ တုဋ္ဌိ စ ဝဍ္ဎိ စ၊ သတ္ထာ အာဠဝကဿ ဘဝနေ နိသီဒိတွာ အာဠဝကံ ဒမေတွာ ဥပါသကတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ကုမာရံ အမှာကံ ဒါပေသီတိ။ သတ္ထာပိ အာဠဝကံ ပတ္တစီဝရံ ဂါဟာပေတွာ အာဠဝိနဂရာဘိမုခေါ ပါယာသိ။ သော နဂရံ ဥပသင်္ကမန္တော လဇ္ဇိတွာဝ ဩသက္ကတိ[2]။ သတ္ထာ နံ ဩလောကေတွာ "လဇ္ဇသိ အာဠဝကာ"တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ ဘန္တေ နဂရဝါသိနော မံ နိဿာယ မာတိမရဏံ ပိတိမရဏံ ပုတ္တဒါရမရဏဉ္စ ပါပုဏိံသု၊ တေ မံ ပဿိတွာ ဒဏ္ဍေဟိပိ လေဍ္ဍူဟိပိ ပဟရိဿန္တိ။ တသ္မာ ဩသက္ကာမိ ဘန္တေတိ။ "အာဠဝက နတ္ထိ တေ မယာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တဿ ဘယံ၊ ဝိဿတ္ထော ဟောဟီ"တိ ဝတွာ နဂရဿ အဝိဒူရေ ဌာနေ ဝနသဏ္ဍေ အဋ္ဌာသိ။ အာဠဝကရာဇာပိ နာဂရေ ဂဟေတွာ သတ္ထု ပစ္စုဂ္ဂမနံ ဂတော။ သတ္ထာ သမ္ပတ္တပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ၊ ဒေသနာ-ဝသာနေ စတုရာသီတိ ပါဏသဟဿာနိ အမတပါနံ ပိဝိံသု။ တေ အာဠ-ဝကဿ တတ္ထေဝ ဝသနဋ္ဌာနံ ကတွာ အနုသံဝစ္ဆရံ ဗလိကမ္မံ ပဋ္ဌပေသုံ။

အာဠဝကောပိ နာဂရေ ဓမ္မိကာယ ရက္ခာယ သင်္ဂဏှိ။ သောပိ အာဠဝက-ကုမာရော ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ သော သဗ္ဗကာလံ အရိယသာဝကဥပါသကာနံ ပဉ္စဟိ သတေဟိ[3] ပရိဝုတော စရတိ။ အထေကဒိဝသံ တေဟိ ဥပါသကေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ သုဝိနီတံ ပရိသံ ဒိသွာ

“မဟတီ တေ အာဠဝက ပရိသာ၊ ကထံ တံ သင်္ဂဏှာသီ”တိ အာဟ။ ဘဂဝါ ဒါနေန တုဿန္တံ ဒါနေန သင်္ဂဏှာမိ၊ ပိယဝစနေန တုဿန္တံ ပိယဝစနေန သင်္ဂဏှာမိ၊ ဥပ္ပန္နေသု ကိစ္စေသု တေသံ နိတ္ထရဏေန တုဿန္တံ ဥပ္ပန္နကိစ္စ- နိတ္ထရဏေန သင်္ဂဏှာမိ၊ သမာနတ္တဋ္ဌာနေန တုဿန္တံ သမာနတ္တတာယ သင်္ဂဏှာမီတိ။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ ဥပါသကေ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ဟတ္ထကံ အာဠဝကံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ပရိသံ သင်္ဂဏှန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

မဟာနာမသက္ကဝတ္ထု

၂၅၂။ ပဉ္စမေ **ပဏီတဒါယကာန**န္တိ ပဏီတရသဒါယကာနံ မဟာနာမော သက္ကော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သော ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသကံ ပဏီတရသဒါယကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ကပိလဝတ္ထုပုရေ သကျရာဇကုလေ[၁] နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဒသဗလဿ ပဌမဒဿနေယေဝ[၂] သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

အထေကသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝဿာဝါသံ ဝသိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကပိလဝတ္ထုပုရံ ဂန္တွာ နိဂြောဓာရာမေ ပဋိဝသတိ။ မဟာနာမော “သတ္ထာ အာဂတော”တိ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော သတ္ထာရံ ဧဝမာဟ “ဘဂဝါ သုတမေတံ ‘ဘိက္ခုသံဃော ကိရ ဝေရဉ္ဇာယံ ဘိက္ခာစာရေန ကိလမတီ’တိ၊ မမ စတုမာသံ ဘိက္ခုသံဃဿ ပစ္စယဇဂ္ဂနေ ပဋိညံ[၃] ဒေထ၊ အဟံ ဘိက္ခုသံဃဿ သရီရေ ဩဇံ ပဝေသေဿာ- မီ”တိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ သော သတ္ထု အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ပုနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပဏီတရသဘောဇနစတုမဓုရာဒီဟိ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ပုန စတုမာသံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌ မာသေ ပူရေတွာ ပုန စတုမာသံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ သကလသံဝစ္ဆရံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ သတ္ထာ တတော ပရံ ပဋိညံ နာဒါသိ။ မဟာနာမော ပန တတော ပဋ္ဌာယ အပရာပရံ သမ္ပတ္တ- ဘိက္ခုသံဃဿ တေနေဝ နိယာမေန သက္ကာရံ ကရောတိ၊ တဿ သော ဂုဏော သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပါကဋော ဇာတော။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။

၁-သက္ကရာဇကုလေ (သျာ) ၂-ပဌမကဒဿနေယေဝ (သီ) ၃-ပဋိဇဂ္ဂနပဋိညံ (သျာ)

သတ္ထာ ပန အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ မဟာနာမံ သက္ကံ ပဏီတဒါယကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဥဂ္ဂဂဟပတိဝတ္ထု

၂၅၃။ ဆဋ္ဌေ **မနာပဒါယကာန**န္တိ မနာပံ စိတ္တရုစိတဘောဇနံ ဒါယကာနံ ဥဂ္ဂေါ ဂဟပတိ ဝေသာလိကော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သော ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသကံ မနာပဒါယကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဝေသာလိယံ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဇာတကာလေ နာမံ အနိယာမိတံ။ အပရဘာဂေ ပနဿ အတ္တဘာဝေါပိ ဥဂ္ဂတော အဟောသိ သမိဒ္ဓေါ၊ အလင်္ကတတောရဏံ ဝိယ ဥဿိတစိတ္တပဋော ဝိယ စ အတိဝိရောစိတ္ထ။ ဂုဏာပိဿ ဥဂ္ဂတာ အဟေသုံ။ သော ဣမေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဥဂ္ဂတတ္တာ **ဥဂ္ဂသေဋ္ဌိ**တွေဝ သင်္ခံ ဂတော။ သော ပနာယံ ဒသဗလဿ ပဌမဒဿနေယေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အပရဘာဂေ တီဏိပိ မဂ္ဂဖလာနိ သစ္ဆာကာသိ။ သော အတ္တနော မဟလ္လကကာလေ ရဟောဂတော နိသီဒိတွာ စိန္တေသိ "ယံ ယံ မယှံ ပိယံ မနာပံ၊ တံ တဒေဝ ဒသဗလဿ ဒဿာမိ၊ ဣဒံ မေ သတ္ထု သမ္မုခါပိ[၁] သုတံ 'မနာပဒါယီ လဘတေ မနာပ'န္တိ"။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "အပိ နု ခေါ မေ စိတ္တံ ဇာနိတွာ သတ္ထာ နိဝေသနဒွါရံ အာဂစ္ဆေယျာ"တိ။

သတ္ထာပိ ခေါ တဿ စိတ္တံ ဉတွာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော နိဝေသနဒွါရေယေဝ ပါတုရဟောသိ။ သော "သတ္ထာ အာဂတော"တိ သုတွာ အတိဝိယ ဥဿာဟဇာတော ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ သတ္ထု ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဃရံ ပဝေသေတွာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ သတ္ထာရံ, အဝသေသအာသနေသု ဘိက္ခုသံဃံ နိသီဒါပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နာနဂ္ဂရသေဟိ ပရိဝိသိတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ ဧဝမာဟ "သမ္မုခါ မေတံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ 'မနာပဒါယီ လဘတေ မနာပ'န္တိ။ ယံ ယံ ဘန္တေ မယှံ မနာပံ၊ တံ တံ မယှာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒိန္နမေဝါ"တိ သတ္ထာရံ ဇာနာပေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ယံ ယံ တဿ မနာပံ၊ တံ တံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒေတိ။ တံ ပန သဗ္ဗံ

၁-သန္တိကာပိ (သီ)

ပဉ္စကနိပါတေ ဥဂ္ဂသုတ္တေ[၁] ဝိတ္ထာရတော အာဂမိဿတိ။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော တံ ဥပါသကံ မနာပ-ဒါယကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဥဂ္ဂတဂဟပတိဝတ္ထု

၂၅၄။ သတ္တမေ **သံဃုပဋ္ဌာကာနန္တိ** ဘိက္ခုသံဃဿ ဥပဋ္ဌာကာနံ ဟတ္ထိ-ဂါမကော ဥဂ္ဂတော ဂဟပတိ အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သောပိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသကံ သံဃုပဋ္ဌာကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရ-ကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဟတ္ထိဂါမေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ တဿ ဥဂ္ဂတကုမာရောတိ နာမံ အကံသု။

သော အပရဘာဂေ ဃရာဝါသေ ပတိဋ္ဌိတော ပိတု အစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ပါပုဏိ။ တေန သမယေန သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော စာရိကံ စရန္တော ဟတ္ထိဂါမံ ပတွာ နာဂဝနုယျာနေ ဝိဟရတိ၊ တဒါ အယံ ဥဂ္ဂတသေဋ္ဌိ သတ္တာဟံ ပါနမဒမတ္တော ဟုတွာ နာဋကေဟိ ပရိဝုတော နာဂဝနုယျာနံ ဂန္တွာ ပရိ-စာရယမာနော ဒသဗလံ ဒိသွာ ဗလဝဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေသိ။ အထဿ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမန္တဿ သဗ္ဗော သုရာမဒေါ အဗ္ဘတ္ထံ အဂမာသိ။ သော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အထဿ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ တတော ပဋ္ဌာယ နာဋကာနိ "တုမှေ ယထာသုခံ ဂစ္ဆထာ"တိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒါနာဘိ-ရတော ဟုတွာ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒါနမေဝ ဒေတိ။ ဒေဝတာ ရတ္တိဘာဂ-သမနန္တရေ အာဂန္တွာ သေဋ္ဌိဿ အာရောစေန္တိ[၂] "ဂဟပတိ အသုကော ဘိက္ခု တေဝိဇ္ဇော၊ အသုကော ဘိက္ခု ဆဠဘိညော၊ အသုကော သီလဝါ၊ အသုကော ဒုဿီလော"တိ။ သော တာသံ ဝစနံ သုတွာပိ ဂုဏံ တာဝ[၃] ယထာ-ဘူတတော ဇာနာတိ၊ ဒေယျဓမ္မံ ပန သမစိတ္တေနေဝ ဒေတိ။ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိတွာပိ တမေဝ ဂုဏံ ကထေတိ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ တံ ဂဟပတိံ သံဃုပဋ္ဌာကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

၁-အံ ၂-၄၂-ပိဋ္ဌေ။ ၂-အာရောစေသုံ (က) ၃-ဂုဏဝန္တေ (သီ)

သူရမ္ဗဋ္ဌဝတ္ထု

၂၅၅။ အဋ္ဌမေ **အဝေစ္စပ္ပသန္နာန**န္တိ အဝိဂစ္ဆနသဘာဝေန အစလေန ပသာဒေန သမန္နာဂတာနံ သူရမ္ဗဋ္ဌော[1] အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသကံ အဝေစ္စပ္ပသန္နာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ သူရမ္ဗဋ္ဌောတိဿ[2] နာမံ အကံသု။

သော အပရဘာဂေ ဝယပ္ပတ္တော ဃရာဝါသေ ပတိဋ္ဌာယ အညတိတ္ထိယာနံ ဥပဋ္ဌာကော ဟုတွာ စရတိ။ အထ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော တဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဟေတုံ ဒိသွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ နိဝေသနဒွါရံ အဂမာသိ။ သော ဒသဗလံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "သမဏော ဂေါတမော မဟာကုလေ စေဝ ဇာတော၊ လောကေ စ အဘိညာတော[3]၊ တေနဿ သန္တိကံ အဂမနံ နာမ န ယုတ္တ"န္တိ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပါဒေသု ဝန္ဒိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဃရံ ပဝေသေတွာ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ ဘိက္ခံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တဿ စရိတဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သတ္ထာပိ တံ ဒမေတွာ ဝိဟာရမေဝ ဂတော။

ဟတော မာရော စိန္တေသိ "အယံ သူရမ္ဗဋ္ဌော နာမ အမှာကံ သန္တကော၊ သတ္ထာ ပနဿ အဇ္ဇ ဂေဟံ ဂတော၊ ကိံ နု ခေါ သတ္ထု ဓမ္မံ သုတွာ မဂ္ဂပါတုဘာဝံ အကရိတ္ထာတိ ယာဝဿ မမ ဝိသယာ အတိက္ကန္တဘာဝံ ဝါ အနတိက္ကန္တဘာဝံ ဝါ ဇာနာမီ"တိ အတ္တနော ကာမရူပိတာယ ဒသဗလဿ သရိက္ခကံ ရူပံ မာပေတွာ စီဝရဂ္ဂဟဏမ္ပိ ပတ္တဂ္ဂဟဏမ္ပိ ဗုဒ္ဓါကပ္ပေနေဝ ကတွာ ဒွတ္တိံသလက္ခဏဓရော ဟုတွာ သူရမ္ဗဋ္ဌဿ ဂေဟဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ သူရမ္ဗဋ္ဌောပိ "ပုန ဒသဗလော အာဂတော"တိ သုတွာ "ဗုဒ္ဓါနံ အနိယျာနိကဂမနံ နာမ နတ္ထိ၊ ကေန နု ခေါ ကာရဏေန အာဂတော"တိ ဝေဂေန "ဒသဗလော"တိ သညာယ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ ဌိတော "ဘန္တေ တုမှေ ဣဒါနေဝ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဂတာ၊ ကိံ နု ခေါ ကာရဏံ ပဋိစ္စ ပုန အာဂတတ္ထာ"တိ အာဟ။ "သူရမ္ဗဋ္ဌ မယာ ဓမ္မံ ကထေန္တေန ဧကံ

၁-သူရဗန္ဓော (သျာ၊ က) ၂-သူရဗန္ဓောတိဿ (က) ၃-အတိပညာတော (သီ၊ သျာ)

အနုပဓာရေတွာ ကထိတံ။ မယာ ဟိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ 'သဗ္ဗေဝ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ'တိ ကထိတာ၊ န ပနေတေ သဗ္ဗေဝ ဧဝရူပါ။ ကေစိ ဟိ ခန္ဓာ နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ အတ္ထိ''တိ အာဟ။

တတော သုရမ္ဗဋ္ဌော စိန္တေသိ ''အယံ ကထာ အတိဝိယ ဘာရိယာ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္ဇိ အနုပဓာရေတွာ ကထနံ နာမ နတ္ထိ[1]၊ ဒသဗလဿ မာရော ကိရ ပဋိပက္ခော၊ အဒ္ဓါ အယံ မာရော ဘဝိဿတီ''တိ စိန္တေတွာ ''မာရောသိ တွ''န္တိ အာဟ။ အရိယသာဝကေန ကထိတကထာ တဿ ဖရသုပ္ပဟာရော ဝိယ အဟောသိ၊ တသ္မာ သကဘာဝေန ဌာတုံ[2] အသက္ကောန္တော ''အာမ သုရမ္ဗဋ္ဌ အဟံ မာရော''တိ အာဟ။ ''တာဒိသာနံ[3] မာရာနံ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ အာဂန္တွာ မမ သဒ္ဓံ စာလေတုံ န သက္ကောတိ၊ မဟာဂေါတမော ဒသဗလော မယှံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော 'သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ'တိ ဗောဓေတွာ ဒေသေသိ၊ မာ မေ ဃရဒွါရေ တိဋ္ဌာ''တိ အစ္ဆရံ ပဟရိ။ မာရော တဿ ဝစနံ သုတွာ ပဋိပ္ဖရိတွာ ကထေတုံ အသက္ကောန္တော တတ္ထေဝ အန္တရဓာယိ။ သုရမ္ဗဋ္ဌောပိ သာယန္ဟ-သမယေ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ မာရေန ကတကိရိယံ ကထေတွာ ''ဘန္တေ ဧဝံ မာရော မမ သဒ္ဓံ စာလေတုံ ဝါယမိတ္ထာ''တိ အာဟ။ သတ္ထာ ဧတဒေဝ ကာရဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဣမသ္မိံ သာသနေ သုရမ္ဗဋ္ဌံ အဝေစ္စပ္ပသန္နာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဇီဝကဝတ္ထု

၂၅၆။ နဝမေ **ပုဂ္ဂလပ္ပသန္နာန**န္တိ ပုဂ္ဂလိယပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာနံ ဥပါသကာနံ ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သော ဟိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသကံ ပုဂ္ဂလပ္ပသန္နာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟနဂရေ အဘယရာဇ-ကုမာရံ ပဋိစ္စ သာလဝတိယာ နာမ ရူပူပဇီဝိနိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော။ ရူပူပဇီဝိ-နိယော စ နာမ ဝိဇာတကာလေ သစေ ပုတ္တော ဟောတိ၊ ဆဍ္ဍေန္တိ။ သစေ ဓီတာ၊ ပဋိဇဂ္ဂန္တိ။ ဣတိ သာ တံ ဒါရကံ ကတ္တရသုပ္ပကေန သင်္ကာရကူဋေ ဆဍ္ဍာပေသိ။ အထ နံ အဘယော ရာဇကုမာရော ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော တံ ဒိသွာ ''ကိံ ဘဏေ ဧတံ ကာကေဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏ''န္တိ မနုဿေ[4] ပုစ္ဆိတွာ

၁-ဗုဒ္ဓါနဉ္ဇိ ဒွေ ကထာ နာမ နတ္ထီတိ ဥပဓာရေတွာဝ (က) ၂-သန္တာရေတုံ (က)
၃-တုမှာဒိသာနံ (က) ၄-ပုရိသေ (သျာ၊ က)

ဒါရကော ဒေဝါတိ။ ဇီဝတိ ဘဏေတိ။ “ဇီဝတိ ဒေဝါ”တိ သုတွာ အတ္တနော အန္တေပုရေ ပေါသာပေသိ။ တဿ ဇီဝတီတိ ကထိတတ္တာ ဇီဝကောတိ နာမံ အကံသု၊ ကုမာရေန ပေါသာပိတောတိ ကောမာရဘစ္စောတိ နာမံ အကံသု။

သော အတ္တနော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကကာလေ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဝေဇ္ဇသိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗိမ္ဗိသာရရညော သန္တိကာ သက္ကာရံ လဘိတွာ စဏ္ဍပဇ္ဇောတဿ ရညော ရောဂံ ဖာသုကံ အကာသိ။ သော တဿ ပဉ္စ တဏ္ဍုလဿကဋသတာနိ သောဠသ ကဟာပဏသဟဿာနိ ဒုဿသဟဿပရိဝါရံ[1] အနဃံ သိဝေယျကံ[2] ဒုဿယုဂဉ္စ ပေသေသိ။ တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ဝိဟရတိ။ ဇီဝကော သတ္ထု ဥဿန္နဓာတုကေ ကာယေ ဝိရေစနံ ဒတွာ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တော “စတ္တာရော ပစ္စယာ မမ သန္တကာဝ ဟောန္တူ”တိ သတ္ထာရံ အတ္တနော ဝိဟာရေ ဝသာပေတွာ သတ္ထု ဘေသဇ္ဇံ ကတွာ တံ ဒုဿယုဂံ ဥပနေတွာ “ဣဒံ ဘန္တေ တုမှေယေဝ ပရိဘောဂံ ကရောထာ”တိ ဝတွာ တေန သဒ္ဓိံ လဒ္ဓံ ဒုဿသဟဿံ[3] ဘိက္ခုသံဃဿ အဒါသိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရေန ပန ဇီဝကဝတ္ထု ခန္ဓကေ[4] အာဂတမေဝ။ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဇီဝကံ ကောမာရဘစ္စံ ပုဂ္ဂလပ္ပသန္နာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

နကုလပိတုဂဟပတိဝတ္ထု

၂၅၇။ ဒုတိယေ **ဝိဿာသကာနန္တိ** ဝိဿာသိကကထံ ကထေန္တာနံ ဥပါသကာနံ အန္တရေ နကုလပိတာ ဂဟပတိ အဂ္ဂေါတိ ဒဿေတိ။ သော ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသကံ ဝိဿာသကာနံ[5] အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဘဂ္ဂရဋ္ဌေ သုသုမာရဂိရိနဂရေ[6] သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သတ္ထာပိ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော စာရိကံ စရမာနော တံ နဂရံ ပတွာ ဘေသကဠာဝနေ ဝိဟရတိ။ အထာယံ နကုလပိတာ ဂဟပတိ သုသုမာရဂိရိဝါသီဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဌမဒဿနေနေဝ သော စ ဘရိယာ စဿ ဒသဗလံ “အယံ အမှာကံ ပုတ္တော”တိ သညံ ပဋ္ဌပေတွာ

၁-ရူပသဟဿပရိဝါရံ (သီ) ၂-သိဝေယျကံ (သီ) ၃-ရူပသဟဿံ (သီ)
၄-ဝိ ၃-၃၇၇-ပိဋ္ဌေ။ ၅-ဝိဿာသိကာနံ (သီ၊ သျာ)
၆-သုံသုမာရဂိရိနဂရေ (သီ၊ သျာ)၊ သံသုမာရဂိရိနဂရေ (က)

ဥဘောပိ သတ္ထု ပါဒေသု နိပတိတွာ “တာတ တွံ ဧတ္တကံ ကာလံ အမှေ ဆဍ္ဍေတွာ ကဟံ ဝိစရသီ”တိ အာဟံသု။ အယံ ကိရ နကုလပိတာ ဂဟပတိ ပုဗ္ဗေ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ဒသဗလဿ ပိတာ အဟောသိ၊ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ စူဠပိတာ၊ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မဟာပိတာ၊ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မာတုလော၊ နကုလမာတာပိ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မာတာ အဟောသိ၊ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ စူဠမာတာ၊ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မဟာမာတာ၊ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ပိတုစ္ဆာ။ ဣတိ ဒီဃရတ္တံ အနုဂတသိနေဟတ္တာ ဒသဗလံ ဒိသွာဝ “ပုတ္တော”တိ သညံ ကတွာ သဏ္ဌာတုံ နာသက္ခိံသု။ သတ္ထာ ယာဝ တေသံ စိတ္တံ သညတ္တိံ န ဂစ္ဆတိ၊ တာဝ “အပေထာ”တိ နာဝေါစ။ အထ နေသံ ယထာမနေနေဝ သတိံ ပဋိလဘိတွာ မဇ္ဈတ္တဘူတာနံ အာသယံ ဉတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဥဘောပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

သတ္ထာ အပရဘာဂေ တေသံ မဟလ္လကကာလေ ပုန တံ နဂရံ အဂမာသိ။ တေ “သတ္ထာ အာဂတော”တိ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ အတ္တနော နိဝေသနေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နာနဂ္ဂရသေဟိ ပရိဝိသိတွာ သတ္ထာရံ ကတဘတ္တကိစ္စံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ နကုလပိတာ ဂဟပတိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ “ယတော မေ ဘန္တေ နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ ဒဟရဿေဝ ဒဟရာ အာနီတာ၊ နာဘိဇာနာမိ နကုလမာတရံ ဂဟပတာနိံ မနသာပိ အတိစရိတာ[၁]၊ ကုတော ပန ကာယေန။ ဣစ္ဆေယျာမ မယံ ဘန္တေ ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အညမညံ ပဿိတုံ အဘိသမ္ပရာယဉ္စ အညမညံ ပဿိတု”န္တိ။ နကုလမာတာပိ ခေါ ဂဟပတာနီ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ “ယတော အဟံ ဘန္တေ နကုလပိတုနော ဂဟပတိဿ ဒဟရဿေဝ ဒဟရာ အာနီတာ၊ နာဘိဇာနာမိ နကုလပိတရံ ဂဟပတိံ မနသာပိ အတိစရိတာ၊ ကုတော ပန ကာယေန။ ဣစ္ဆေယျာမ မယံ ဘန္တေ ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အညမညံ ပဿိတုံ အဘိသမ္ပရာယဉ္စ အညမညံ ပဿိတု”န္တိ။ အထ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ ဥပါသကေ ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ဣမံ ဣမေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ကထံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ နကုလပိတရံ ဂဟပတိံ ဝိဿာသကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဒသသုတ္တပဋိမဏ္ဍိတာယ ဥပါသကပါဠိယာ ဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အတိစရိတ္ထာ (သီ)

၁၄-ဧတဒဂ္ဂဝဂ္ဂ ၇-သတ္တမဝဂ္ဂ

သုဇာတာဝတ္ထု

၂၅၀။ ဥပါသိကာပါဠိယာ ပဌမေ **ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တီနန္တိ** သဗ္ဗပဌမံ သရဏေသု ပတိဋ္ဌိတာနံ ဥပါသိကာနံ သုဇာတာ နာမ သေနိယဓီတာ[1] အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာပိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသိကံ ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အမှာကံ သတ္ထု နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဥရုဝေလာယံ သေနာနိဂမေ သေနိယ-ကုဋုမ္ဗိကဿ[2] ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ ဧကသ္မိံ နိဂြောဓမူလေ ပတ္ထနံ အကာသိ "သစေ သမဇာတိကံ ကုလဃရံ ဂန္တွာ ပဌမဂဗ္ဘေ ပုတ္တံ လဘိဿာမိ, အနုသံဝစ္ဆရံ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ"တိ။ တဿာ သာ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈိ။

သာ မဟာသတ္တဿ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တဿ ဆဋ္ဌေ ဝဿေ ပရိပုဏ္ဏေ ဝိသာခပုဏ္ဏမဒိဝသေ "ပါတောဝ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ"တိ ရတ္တိယာ ပစ္စူသ-သမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ဓေနုယော ဒုဟာပေသိ။ ဝစ္ဆကာ ဓေနူနံ ထနမူလံ န အာဂမံသု, ထနမူလေ နဝဘာဇနမှိ[3] ဥပနီတမတ္တေ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ခီရဓာရာ ပတိံသု။ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ သုဇာတာ သဟတ္ထေနေဝ ခီရံ ဂဏှိတွာ နဝဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ သဟတ္ထေနေဝ အဂ္ဂိံ ကတွာ ပစိတုံ[4] အာရဘိ။ တသ္မိံ ပါယာသေ ပစ္စမာနေ မဟန္တမဟန္တာ ပုဗ္ဗုဠာ[5] ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒက္ခိဏာဝတ္တာ ဟုတွာ သဉ္စရန္တိ, ဧကဖုသိတမ္ပိ ဗဟိ န နိဂ္ဂစ္ဆတိ။ မဟာဗြဟ္မာ ဆတ္တံ ဓာရေသိ, စတ္တာရော လောကပါလာ ခဂ္ဂဟတ္ထာ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု, သက္ကော အလာတာနိ သမာနေန္တော အဂ္ဂိံ ဇာလေသိ။ ဒေဝတာ စတူသု ဒီပေသု ဩဇံ သံဟရိတွာ တတ္ထ ပက္ခိပိံသု။ သုဇာတာ ဧကဒိဝသေယေဝ ဗဟူနိ အစ္ဆရိယာနိ ဒိသွာ ပုဏ္ဏာဒါသိံ အာမန္တေသိ "အမ္မ ပုဏ္ဏေ အဇ္ဇ အမှာကံ ဒေဝတာ အတိဝိယ ပသန္နာ, မယာ ဧတ္တကံ ကာလံ ဧဝရူပံ အစ္ဆရိယံ နာမ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ, ဝေဂေန ဂန္တွာ ဒေဝဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂါဟီ"တိ။ သာ "သာဓု အယျေ"တိ တဿာ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တုရိတတုရိတာ ရုက္ခမူလံ အဂမာသိ။

၁-သုဇာတာ သေနာနီဓီတာ (သီ)
၂-သေနာနီနိဂမေ သေနာနီကုဋုမ္ဗိကဿ (သီ)
၃-အာဂမံသု၊ ထနမူလေန စ ဘာဇနမှိ (သီ)
၄-ပစိတုကာမာ (က)
၅-ဗုဗ္ဗုဠာ (သီ)၊ ပုပ္ဖုဠာ (က)

ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ ဘိက္ခာစာရကာလံ အာဂမယမာနော ပါတောဝ ဂန္တွာ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။ ရုက္ခမူလံ သောဓေန္တာယ ဂတာ ပုဏ္ဏာ အာဂန္တွာ သုဇာတာယ အာရောစေသိ "ဒေဝတာ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နာ"တိ။ သုဇာတာ "သစေ ဇေ သစ္စံ ဘဏသိ, အဒါသိံ ကရောမီ"တိ ဝတွာ သဗ္ဗပသာဓနံ ပသာဓေတွာ သတသဟဿဂ္ဃနကေ သုဝဏ္ဏထာလေ ပါယာသံ ဝဍ္ဎေတွာ အပရာယ သုဝဏ္ဏပါတိယာ ပိဒဟိတွာ သေတဝတ္ထေန သမ္ပလိဝေဌေတွာ သမန္တာ ဂန္ဓဒါမမာလာဒါမာနိ ဩသာရေတွာ ဥက္ခိပိတွာ ဂန္တွာ မဟာပုရိသံ ဒိသွာ ဗလဝပီတိံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩဏတောဏတာ ဂန္တွာ သီသတော ထာလံ ဩတာရေတွာ ဝိဝရိတွာ သဟောဝ ပါတိယာ ပါယာသံ မဟာပုရိသဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဝန္ဒိတွာ "ယထာ မယှံ မနောရထော နိပ္ဖန္နော, ဧဝံ တုမှာကမ္ပိ နိပ္ဖဇ္ဇတူ"တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ဗောဓိသတ္တော နေရဉ္ဇရာယ နဒိယာ တီရံ ဂန္တွာ သုဝဏ္ဏထာလံ တီရေ ဌပေတွာ နှတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဧကူနပဏ္ဏာသ ပိဏ္ဍေ ကရောန္တော ပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သုဝဏ္ဏပါတိံ နဒိယာ သမ္ပဝါဟေတွာ အနုက္ကမေန ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေ[၁] အတိက္ကမိတွာ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော သုဇာတာယ ပုတ္တဿ ယသဒါရကဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ဂန္တွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။

ယသောပိ ကုလပုတ္တော ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ဝိဝဋံ ဣတ္ထာဂါရံ ဒိသွာ သဉ္ဇာတသံဝေဂေါ "ဥပဒ္ဒုတံ ဝတ ဘော, ဥပဿဋ္ဌံ ဝတ ဘော"တိ ဝတွာ နိဝေသနတော နိက္ခမိတွာဝ ဗဟိနဂရေ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ အထဿ ပိတာ ပဒါနုပဒိကံ ဂန္တွာ[၂] ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ယသဿ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ ယသံ ကုလပုတ္တံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သော သေဋ္ဌိဂဟပတိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, ယသော အရဟတ္တဖလံ ပါပုဏိ။ တံ ဘဂဝါ "ဧဟိ ဘိက္ခူ"တိ အာဟ, တာဝဒေဝဿ ဂိဟိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ, ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရော အဟောသိ။ ပိတာပိဿ သတ္ထာရံ နိမန္တေသိ။ သတ္ထာ ယသံ ကုလပုတ္တံ ပစ္ဆာသမဏံ ကတွာ တဿ ဃရံ ဂန္တွာ ကတဘတ္တကိစ္စော ဓမ္မံ ဒေသေသိ, ဒေသနာပရိယောသာနေ ယသဿ မာတာ သုဇာတာ, ပုရာဏဒုတိယိကာ စ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ တံဒိဝသံ အယံ သုဇာတာ တေဝါစိကသရဏေ ပတိဋ္ဌာသိ သဒ္ဓိံ သုဏိသာယ။ အယမေတ္ထ

[၁] ဗောဓိပလ္လင်္ကေ (သီ) [၂] အာဂန္တွာ (သီ)

သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရတော ပန နေသံ ဝတ္ထု ခန္ဓကေ[၁] အာဂတမေဝ။ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ပဋိပါဋိယာ ဥပါသိကာယော ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ဣမံ ဥပါသိကံ ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဝိသာခါဝတ္ထု

၂၅၉။ ဒုတိယေ **ဒါယိကာန**န္တိ ဒါနာဘိရတာနံ[၂] ဥပါသိကာနံ ဝိသာခါ မိဂါရမာတာ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသိကံ ဒါယိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ကိကိဿ ကာသိရညော ဂေဟေ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ သဗ္ဗကနိဋ္ဌာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ ကိရ—

သမဏီ သမဏဂုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဒါယိကာ[၃]။
ဓမ္မာ စေဝ သုဓမ္မာ စ၊ သံဃဒါသီ စ သတ္တမာတိ[၄]။

ဣမာ သတ္တ ဘဂိနိယော အဟေသုံ။ တာ ဧတရဟိ—

ခေမာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ပဋာစာရာ စ ဂေါတမီ။
ဓမ္မဒိန္နာ မဟာမာယာ၊ ဝိသာခါ စေဝ သတ္တမီတိ—

ဧဝံနာမာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ။ တတြာယံ သံဃဒါသီ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ အင်္ဂရဋ္ဌေ ဘဒ္ဒိယနဂရေ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော[၅] အဂ္ဂမဟေသိယာ သုမနဒေဝိယာ နာမ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိ၊ **ဝိသာခါ**တိဿာ နာမံ အကံသု။ တဿာ သတ္တဝဿိကကာလေ ဒသဗလော သေလဗြာဟ္မဏဿ စ အညေသဉ္စ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝါနံ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော စာရိကံ စရမာနော တသ္မိံ ရဋ္ဌေ တံ နဂရံ ပါပုဏိ။

တသ္မိံ စ သမယေ မေဏ္ဍကော ဂဟပတိ တသ္မိံ နဂရေ ပဉ္စန္နံ မဟာပုညာနံ ဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ကာရေသိ။ **ပဉ္စ မဟာပုညာ** နာမ မေဏ္ဍကော သေဋ္ဌိ၊ စန္ဒပဒုမာ နာမ တဿေဝ အဂ္ဂမဟေသီ၊ တဿ စ ပုတ္တော ဓနဉ္စယော နာမ၊ တဿ ဘရိယာ သုမနဒေဝီ နာမ၊ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိဿ

၁-ဝိ ၃-၂၁-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ဒါနာဘိရတီနံ (သျာ၊ က) ၃-ဘိက္ခုဒါသိကာ (သျာ)
၄-သတ္တိမာတိ (သီ) ၅-ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော (သီ)

ဒါသော ပုဏ္ဏော နာမာတိ။ န ကေဝလဉ္စ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိယေဝ၊ ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇဿ ပန အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနေ **ပဉ္စ အမိတဘောဂါ** နာမ အဟေသုံ ဇောတိကော ဇဋိလော မေဏ္ဍကော ပုဏ္ဏော ကာကဝလိယောတိ။ တေသု အယံ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိ ဒသဗလဿ အတ္တနော နဂရံ သမ္ပတ္တဘာဝံ သုတွာ ပုတ္တဿ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော ဓီတရံ ဝိသာခါဒါရိကံ ပက္ကောသိတွာ ဧဝမာဟ "အမ္မ တုယှမ္ပိ မင်္ဂလံ အမှာကမ္ပိ မင်္ဂလံ၊ တဝ ပရိစာရိကာဟိ[1] ပဉ္စဒါရိကာသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပဉ္စ ရထသတာနိ အာရုယှ ပဉ္စဟိ ဒါသိသတေဟိ ပရိဝုတာ ဒသဗလဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောဟီ''တိ။ သာ ပိတာမဟဿ ဝစနံ သုတွာ တထာ အကာသိ။ ကာရဏာကာရဏေသု ပန ကုသလတ္တာ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ၊ ယာနေန ဂန္တွာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကာဝ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထဿာ စရိတဝသေန သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဉ္စဟိ ဒါရိကာသတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိပိ ခေါ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ၊ အထ သတ္ထာ တဿပိ စရိတဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော ဒေသနာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ အတ္တနော နိဝေသနေ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဝိသိတွာ ဧတေနုပါယေန အဍ္ဎမာသံ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဘဒ္ဒိယနဂရေ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ပက္ကာမိ။

ဣတော ပရံ အညံ ကထာမဂ္ဂံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိသာခါယ ဥပ္ပတ္တိကထာဝ ကထေတဗ္ဗာ။ သာဝတ္ထိယဉှိ ကောသလရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရဿ သန္တိကံ ပေသေသိ "မမ အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနေ အမိတဘောဂကုလံ နာမ နတ္ထိ၊ အမှာကံ အမိတဘောဂကုလံ ပေသေထူ"တိ။ ရာဇာ အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေသိ။ အမစ္စာ "မဟာကုလံ ပေသေတုံ န သက္ကာ၊ ဧကံ ပန သေဋ္ဌိပုတ္တံ ပေသေဿာမာ"တိ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိနော ပုတ္တံ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိံ အာယာစိံသု[2]။ ရာဇာ တေသံ ဝစနံ သုတွာ တံ ပေသေသိ။ အထ နံ ကောသလရာဇာ သာဝတ္ထိတော သတ္တယောဇနမတ္ထကေ သာကေတနဂရေ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဒတွာ ဝါသေသိ။

သာဝတ္ထိယဉ္စ မိဂါရသေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ပုဏ္ဏဝဍ္ဎနကုမာရော နာမ ဝယပ္ပတ္တော အဟောသိ။ အထဿ ပိတာ "ပုတ္တော မေ ဝယပ္ပတ္တော၊ ဃရာဝါသေနဿ

၁-ပရိစာရိကေဟိ (က)   ၂-အာရောစယိံသု (သီ)

အာဗန္ဓနသမယော''တိ ဝတွာ "အမှာကံ သမာနဇာတိကေ ကုလေ ဒါရိကံ ပရိယေသထာ''တိ ကာရဏာကာရဏကုသလေ ပုရိသေ ပေသေသိ။ တေ သာဝတ္ထိယံ အတ္တနော ရုစိတံ ဒါရိကံ အဒိသွာ သာကေတံ အဂမံသု။ တံဒိဝသဉ္စ ဝိသာခါ အတ္တနော သမာနဝယေဟိ ပဉ္စဟိ ကုမာရိကာသတေဟိ ပရိဝါရိတာ နက္ခတ္တကီဠနတ္ထာယ ဧကံ မဟာဂါမိံ[၁] အဂမာသိ။ တေပိ ပုရိသာ အန္တောနဂရေ စရိတွာ အတ္တနော ရုစိတံ ဒါရိကံ အဒိသွာ ဗဟိနဂရဒွါရေ အဋ္ဌံသု။ တသ္မိံ သမယေ ဒေဝေါ ဝဿိတုံ အာရဘိ။ အထ တာ ဝိသာခါယ သဒ္ဓိံ နိက္ခန္တာ ဒါရိကာ တေမနဘယေန ဝေဂေန သာလံ ပဝိသိံသု။ တေ ပုရိသာ တာသမ္ပိ အန္တရေ ယထာရုစိတံ ဒါရိကံ န ပဿိံသု။ တာသံ ပန သဗ္ဗပစ္ဆတော ဝိသာခါ ဒေဝံ ဝဿန္တမ္ပိ အဂဏေတွာ အတုရိတဂမနေန တေမယမာနာဝ သာလံ ပါဝိသိ။ တေ ပုရိသာ တံ ဒိသွာ စိန္တယိံသု "ရူပဝတီ တာဝ ကညာ ဧတပရမာ[၂] ဘဝေယျ၊ ရူပံ ပနေတံ ဧကစ္စာယ ကာရိတပက္ကံ[၃] ဝိယ ဟောတိ၊ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ကထေန္တာ ဇာနိဿာမ မဓုရဝစနာ ဝါ နော ဝါ''တိ။ တတော နံ အာဟံသု "အတိဝိယ ပရိဏာတဝယာ ဣတ္ထီ ဝိယ ယာသိ အမ္မာ''တိ[၄]။ ကိံ ဒိသွာ ကထေထ တာတာတိ။ အညာ တယာ သဒ္ဓိံ ကီဠနကုမာရိယော တေမနဘယေန ဝေဂေန အာဂန္တွာ သာလံ ပဝိဋ္ဌာ၊ တွံ ပန မဟလ္လိကာ ဝိယ ပဒဝါရံ အတိက္ကမ္မ နာဂစ္ဆသိ၊ သာဋကဿ တေမနဘာဝမ္ပိ န ဂဏေသိ။ သစေ တံ ဟတ္ထီ ဝါ အဿော ဝါ အနုဗန္ဓေယျ၊ ကိံ ဧဝမေဝံ ကရေယျာသီတိ။ တာတာ သာဋကာ နာမ န ဒုလ္လဘာ၊ သုလဘာ မယှံ ကုလေ သာဋကာ။ ဝယပ္ပတ္တာ မာတုဂါမာ ပန ပဏိယဘဏ္ဍသဒိသာ၊ ဟတ္ထေ ဝါ ပါဒေ ဝါ ဘဂ္ဂေ အင်္ဂဝိကလံ မာတုဂါမံ ဇိဂုစ္ဆန္တာ နိဋ္ဌုဘိတွာ ဂစ္ဆန္တိ၊ တသ္မာ သဏိကံ အာဂတာမှီတိ။

တေ စိန္တယိံသု "ဣမာယ သဒိသာ ဣမသ္မိံ ဇမ္ဗုဒီပေ ဣတ္ထီ နာမ နတ္ထိ၊ ယာဒိသာ ရူပေန၊ ကထာယပိ တာဒိသာဝ။ ကာရဏာကာရဏံ ဝတွာ ကထေတီ''တိ တဿာ ဥပရိ မာလာဂုဠံ ခိပိံသု။ အထ ဝိသာခါ စိန္တေသိ "အဟံ ပုဗ္ဗေ အပရိဂ္ဂဟိတာ၊ ဣဒါနိ ပန ပရိဂ္ဂဟိတာမှိ''တိ ဝိနီတေနာ-ကာရေန ဘူမိယံ နိသီဒိ။ အထ နံ တတ္ထေဝ သာဏိယာ ပရိက္ခိပိံသု။ သာ ပဋိစ္ဆန္နဘာဝံ ဝတွာ ဒါသိဂဏပရိဝုတာ ဂေဟံ အဂမာသိ။ တေပိ မိဂါရ-သေဋ္ဌိနော ပုရိသာ တာယ သဒ္ဓိံယေဝ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ အဂမံသု။

၁-မဟာဝါပိံ (သီ၊ သျာ)
၂-ရူပဝတီ နာမ အညာပိ ဧတပရမာဝ (သီ)
၃-ကရကပက္ကံ (သီ)၊ ကာရိကံ စက္ကံ (သျာ)
၄-ဣတ္ထိဝဏ္ဏာ ဝိယသိ အမ္မာတိ (သီ၊ သျာ)

“ကတရဂါမဝါသိနော တာတာ တုမှေ”တိ ပုဋ္ဌိတာ “သာဝတ္ထိနဂရေ မိဂါရသေဋ္ဌိနော ပုရိသမှာ”တိ ဝတွာ “မယံ အမှာကံ သေဋ္ဌိနာ တုမှာကံ ဂေဟေ ဝယပ္ပတ္တာ ဒါရိကာ အတ္ထီတိ သုတွာ ပေသိတာ”တိ။ သာဓု တာတာ, တုမှာကံ သေဋ္ဌိ ကိဉ္စာပိ ဘောဂေန အမှေဟိ အသဒိသော၊ ဇာတိယာ ပန သဒိသော။ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နော နာမ ဒုလ္လဘော၊ ဂစ္ဆထ တုမှေ သေဋ္ဌိဿ အမှေဟိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဘာဝံ အာရောစေထာတိ။

တေ တဿ ဝစနံ သုတွာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ မိဂါရသေဋ္ဌိဿ တုဋ္ဌိံ ဝဍ္ဎိံ စ ပဝေဒေတွာ “လဒ္ဓါ နော သာမိ သာကေတေ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ ဒါရိကာ”တိ အာဟံသု။ တံ သုတွာ မိဂါရသေဋ္ဌိ “မဟာကုလဂေဟေ ကိရ နော ဒါရိကာ လဒ္ဓါ”တိ တုဋ္ဌမာနသော ဟုတွာ တာဝဒေဝ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိဿ သာသနံ ပဟိဏိ “ဣဒါနေဝ ဒါရိကံ အာနယိဿာမ၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကရောန္တူ”တိ။ သောပိဿ ပဋိသာသနံ ပေသေသိ “နယိဒံ အမှာကံ ဘာရိယံ၊ သေဋ္ဌိ ပန အတ္တနော ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကရောတူ”တိ။ သော ကောသလရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ အာရောစေသိ “ဒေဝ ဧကာ မေ မင်္ဂလကိရိယာ အတ္ထိ၊ ဒါသဿ တေ ပုဏ္ဏဝဍ္ဎနဿ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော ဓီတရံ ဝိသာခံ နာမ ဒါရိကံ အာနေဿာမိ၊ သာကေတဂမနံ မေ အနုဇာနာထာ”တိ။ သာဓု မဟာသေဋ္ဌိ, ကိံ ပန အမှေဟိပိ အာဂန္တဗ္ဗန္တိ။ ဒေဝ တုမှာဒိသာနံ ဂမနံ လဒ္ဓုံ[၁] သက္ကာတိ။ ရာဇာ[၂] မဟာကုလဿ သင်္ဂဟံ ကာတုကာမော “ဟောတု သေဋ္ဌိ, အာဂမိဿာမီ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ မိဂါရသေဋ္ဌိနာ သဒ္ဓိံ သာကေတနဂရံ အဂမာသိ။ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိ “မိဂါရသေဋ္ဌိ ကိရ ကောသလရာဇာနံ ဂဟေတွာ အာဂတော”တိ သုတွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ရာဇာနံ ဂဟေတွာ အတ္တနော နိဝေသနံ အဂမာသိ။ တာဝဒေဝ ရညော စ ရာဇဗလဿ စ မိဂါရသေဋ္ဌိနော စ ဝသနဋ္ဌာနံ စေဝ မာလာဂန္ဓဘတ္တာဒီနိ စ သဗ္ဗာနိ[၃] ပဋိယာဒေသိ။ “ဣဒံ ဣမဿ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣဒံ ဣမဿာ”တိ သဗ္ဗံ အတ္တနာဝ ဇာနာတိ။ တေ တေ ဇနာ စိန္တယိံသု “သေဋ္ဌိ အမှာကမေဝ သက္ကာရံ ကရောတီ”တိ။

အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိဿ သာသနံ ပဟိဏိ “န သက္ကာ သေဋ္ဌိနာ[၄] စိရကာလံ အမှာကံ ဘရဏပေါသနံ ကာတုံ၊ ဒါရိကာယ ဂမနကာလံ ဇာနာတူ”တိ။ သောပိ ရညော သာသနံ ပေသေသိ “ဣဒါနိ ဝဿကာလော အာဂတော၊ န သက္ကာ စတုမာသံ ဝိစရိတုံ၊ တုမှာကံ ဗလကာယဿ ယံ ယံ

၁-ကထံ လဒ္ဓုံ (သီ၊ သျာ)
၂-မဟာရာဇာ (က)
၃-မာလာဂန္ဓဝတ္ထာဒီနိ စ (သီ)
၄-သေဋ္ဌိ (က)

လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ၊ သဗ္ဗံ တံ မမ ဘာရော။ ကေဝလံ ဒေဝေါ မယာ ပေသိတကာလေ ဂစ္ဆတူ”တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သာကေတနဂရံ နိစ္စနက္ခတ္တဂါမော ဝိယ အဟောသိ။ ဧဝံ တယော မာသာ အတိက္ကန္တာ။ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော ပန ဓီတာယ မဟာလတာပသာဓနံ န တာဝ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတိ။ အထဿ ကမ္မန္တာဓိဋ္ဌာယကာ အာဂန္တွာ အာရောစယိံသု “သေသံ အသန္တံ နာမ နတ္ထိ၊ ဗလကာယဿ ပန ဘတ္တပစနဒါရူနိ နပ္ပဟောန္တီ”တိ။ ဂစ္ဆထ တာတာ, ဟတ္ထိသာလာ အဿသာလာ ဝိယောဇေတွာ ဘတ္တံ ပစထာတိ။ ဧဝံ ပစန္တာနမ္ပိ အဍ္ဎမာသော အတိက္ကန္တော။ တတော ပုန အာရောစယိံသု “ဒါရူနိ သာမိ နပ္ပဟောန္တီ”တိ။ တာတာ ဣမသ္မိံ ကာလေ ဒါရူနိ လဒ္ဓုံ န သက္ကာ၊ ဒုဿကောဋ္ဌာဂါရံ ပန ဝိဝရိတွာ ထူလသာဋကေ[1] ဂဟေတွာ ဝဋ္ဋိယော ကတွာ တေလစာဋီသု တေမေတွာ ဘတ္တံ ပစထာတိ။ ဣမိနာ နိယာမေန ပစန္တာနံ စတ္တာရော မာသာ ပူရယိံသု။

တတော ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိ ဓီတုယာ မဟာလတာပသာဓနဿ နိဋ္ဌိတဘာဝံ ဉတွာ “သွေ ဒါရိကံ ပေသေဿာမီ”တိ ဓီတရံ သမီပေ နိသီဒါပေတွာ “အမ္မ ပတိကုလေ ဝသန္တိယာ နာမ ဣမဉ္စိမဉ္စ အာစာရံ သိက္ခိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဩဝါဒံ အဒါသိ။ အယံ မိဂါရသေဋ္ဌိ အနန္တရဂဗ္ဘေ နိသိန္နော[2] ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော ဩဝါဒံ အဿောသိ။ သောပိ သေဋ္ဌိ ဓီတရံ ဧဝံ ဩဝဒိ—

> အမ္မ သသုရကုလေ ဝသန္တိယာ နာမ အန္တောအဂ္ဂိ ဗဟိ န နီဟရိတဗ္ဗော၊ ဗဟိအဂ္ဂိ အန္တော န ပဝေသေတဗ္ဗော၊ ဒဒန္တဿေဝ ဒါတဗ္ဗံ၊ အဒဒန္တဿ န ဒါတဗ္ဗံ၊ ဒဒန္တဿပိ အဒဒန္တဿပိ ဒါတဗ္ဗံ၊ သုခံ နိသီဒိတဗ္ဗံ၊ သုခံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ၊ သုခံ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊ အဂ္ဂိ ပရိစရိတဗ္ဗော၊ အန္တောဒေဝတာ နမဿိတဗ္ဗာတိ။

ဣမံ ဒသဝိဓံ ဩဝါဒံ ဒတွာ ပုနဒိဝသေ သဗ္ဗာ သေနိယော သန္နိပါတေတွာ ရာဇသေနာယ မဇ္ဈေ အဋ္ဌ ကုဋုမ္ဗိကေ ပါဋိဘောဂေ ဂဟေတွာ “သစေ မေ ဓီတု ဂတဋ္ဌာနေ ဒေါသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တုမှေဟိ သောဓေတဗ္ဗော”တိ ဝတွာ နဝကောဋိအဂ္ဃနကေန မဟာလတာပသာဓနေန ဓီတရံ ပသာဓေတွာ[3] နှာနစုဏ္ဏမူလံ စတုပဏ္ဏာသသကဋသတံ ဓနံ[4] ဒတွာ ဓီတာယ သဒ္ဓိံ နိဗဒ္ဓံ ဂမနစာရိနိယော[5] ပဉ္စသတာ ဒါသိယော[6] ပဉ္စ အာဇညရထသတာနိ

၁-ထူလထူလေ သာဋကေ (သီ)
၂-အနန္တရေ ဂဗ္ဘေ နိပန္နော (သီ)
၃-ပသာဓာပေတွာ (သီ)
၄-စတုပဏ္ဏာသကောဋိဓနံ (က)
၅-သဟစာရိနိယော (သီ)၊ ပရိစာရိနိယော (သျာ)
၆-ရူပဒါသိယော (သျာ၊ က)

သဗ္ဗူပကာရဋ္ဌ[1] သတံ သတံ ဒတွာ ကောသလရာဇာနဉ္စ မိဂါရသေဋ္ဌိဉ္စ ဝိသဇ္ဇေတွာ ဓီတု ဂမနဝေလာယံ ဝဇ္ဇာဓိဋ္ဌာယကေ ပုရိသေ ပက္ကောသာပေတွာ "တာတာ မမ ဓီတာယ ဂတဋ္ဌာနေ ခီရပါနတ္ထံ ဓေနူဟိ, ယာနယောဇနတ္ထံ ဥသဘေဟိ စ အဗ္ဗော ဟောတိ၊ တသ္မာ မမ ဓီတု ဂမနမဂ္ဂေ ဝဇဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ပုထုလတော အဋ္ဌ ဥသဘာနိ ဂေါဂဏေန ပူရေတွာ တိဂါဝုတမတ္တကေ အသုကာ နာမ ကန္ဒရာ အတ္ထိ၊ အဂ္ဂဝေါယူထေ[2] တံ ဌာနံ ပတ္တေ ဘေရိ-သညာယ ဝဇဒွါရံ ပိဒဟေယျာထာ''တိ။ တေ "သာဓူ"တိ သေဋ္ဌိဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တထာ အကံသု။ ဝဇဒွါရေ ဝိဝဋေ ဥဋ္ဌာရုဋ္ဌာရာယောဝ ဂါဝိယော နိက္ခမိံသု။ ဒွါရေ ပိဒဟိတေ ပန ဝိသာခါယ ပုညဗလေန ဗလဝဂါဝေါ စ ဒမ္မဂါဝေါ စ ဗဟိ လင်္ဃိတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ အထ ဝိသာခါ သာဝတ္ထိနဂရဒွါရံ ပတ္တကာလေ စိန္တေသိ "ပဋိစ္ဆန္နယာနသ္မိံ နု ခေါ နိသီဒိတွာ ပဝိသာမိ၊ ဥဒါဟု ရထေ ဌတွာ"တိ။ အထဿာ ဧတဒဟောသိ "ပဋိစ္ဆန္နယာနေန မေ ပဝိသန္တိယာ မဟာလတာပသာဓနဿ ဝိသေသော န ပညာယိဿတီ"တိ။ သာ သကလ-နဂရဿ အတ္တာနံ ဒဿေန္တီ ရထေ ဌတွာ နဂရံ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိဝါသိနော ဝိသာခါယ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ "ဧသာ ကိရ ဝိသာခါ နာမ ဧဝရူပါ[3]၊ အယဉ္စ သမ္ပတ္တိ ဧတိဿာဝ အနုစ္ဆဝိကာ''တိ အာဟံသု။ ဣတိ သာ မဟာသမ္ပတ္တိယာ မိဂါရသေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ပါဝိသိ။ အာဂတဒိဝသေ စဿာ[4] သကလနဂရ-ဝါသိနော "အမှာကံ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိ အတ္တနော နဂရံ သမ္ပတ္တာနံ မဟာသက္ကာရံ အကာသီ"တိ ယထာဗလံ ပဏ္ဏာကာရံ ပဟိဏိံသု။ ဝိသာခါ ပဟိတပဟိတံ ပဏ္ဏာကာရံ တသ္မိံယေဝ နဂရေ အညမညေသု ကုလေသု သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဒါပေသိ[5]။ အထဿာ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ဧကိဿာ အာဇညဝဠဝါယ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ သာ ဒါသီဟိ ဒဏ္ဍဒီပိကာ ဂါဟာပေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝဠဝံ ဥဏှောဒကေန နှာပေတွာ တေလေန မက္ခာပေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။

မိဂါရသေဋ္ဌိပိ သတ္တာဟံ ပုတ္တဿ အာဝါဟသက္ကာရံ ကရောန္တော ဓုရ-ဝိဟာရေ ဝသန္တမ္ပိ တထာဂတံ အမနသိကတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သကလ-နိဝေသနံ ပူရေန္တော နဂ္ဂသမဏကေ နိသီဒါပေတွာ "အာဂစ္ဆတု မေ ဓီတာ၊ အရဟန္တေ ဝန္ဒတူ"တိ ဝိသာခါယ သာသနံ ပဟိဏိ။ သာ "အရဟန္တာ"တိ ဝစနံ သုတွာ သောတာပန္နာ အရိယသာဝိကာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဟုတွာ ဧတေသံ

၁-သဗ္ဗသက္ကာရဋ္ဌ (သီ) ၂-အတ္တနော ယူထေ (က) ၃-ဧတံ ရူပံ (သီ)
၄-ဂတဒိဝသေယေဝဿာ (သီ) ၅-သဗ္ဗတ္ထကံ ပေသေသိ (က)

နိသိန္နဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တေ ဩလောကေတွာ "န ဧဝရူပါ နာမ အရဟန္တာ ဟောန္တိ၊ ဟိရောတ္တပ္ပဝိဝဇ္ဇိတာနံ[1] နာမ သန္တိကံ ကသ္မာ မံ သသုရော ပက္ကောသာပေတီ"တိ "ဓိ ဓီ"တိ ဂရဟိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတာ။ နဂ္ဂသမဏာ တံ ဒိသွာ သဗ္ဗေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သေဋ္ဌိံ ဂရဟိံသု "ကိံ တွံ ဂဟပတိ အညံ နာလတ္ထ၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝိကံ မဟာကာဠကဏ္ဏိံ[2] ကသ္မာ ဣမံ ဂေဟံ ပဝေသေသိ၊ ဝေဂေန နံ ဣမသ္မာ ဂေဟာ နီဟရာပေဟီ"တိ။ တတော သေဋ္ဌိ "န သက္ကာ မယာ ဣမေသံ ဝစနေန ဣမံ ဂေဟာ နီဟရိတုံ၊ မဟာကုလဿ ဓီတာ အယ"န္တိ စိန္တေတွာ "အာစရိယာ ဒဟရာ နာမ ဇာနိတွာ ဝါ အဇာနိတွာ ဝါ ကရေယျုံ၊ တုမှေ တုဏှီ ဟောထာ"တိ နဂ္ဂေ ဥယျောဇေတွာ မဟာပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ သုဝဏ္ဏကဋစ္ဆုံ ဂဟေတွာ ဝိသာခါယ ပရိဝိသိယမာနော သုဝဏ္ဏပါတိယံ အပ္ပေါဒကမဓုပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိ။

တသ္မိံ သမယေ ဧကော ပိဏ္ဍစာရိကော ထေရော ပိဏ္ဍာယ စရန္တော သေဋ္ဌိဿ ဃရဒွါရံ ပါပုဏိ။ ဝိသာခါ တံ ဒိသွာ "သသုရဿ အာစိက္ခိတုံ န ယုတ္တ"န္တိ ယထာ သော ထေရံ ပဿတိ၊ ဧဝံ အပဂန္တွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ပန ဗာလော ထေရံ ဒိသွာပိ အပဿန္တော ဝိယ ဟုတွာ အဓောမုခေါ ပါယာသမေဝ ဘုဉ္ဇတိ။ ဝိသာခါ "ထေရံ ဒိသွာပိ မေ သသုရော သညံ န ကရောတီ"တိ ဉတွာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "အတိစ္ဆထ ဘန္တေ, မယှံ သသုရော ပုရာဏံ ခါဒတီ"တိ အာဟ။ သော နိဂဏ္ဌေဟိ ကထိတကာလေ အဓိဝါသေသိ၊ "ပုရာဏံ ခါဒတီ"တိ ဝုတ္တက္ခဏေယေဝ ပန ဟတ္ထံ အပနေတွာ "ဣမံ ပါယာသံ ဣတော ဟရထ၊ ဧတံ ဣမသ္မာ ဂေဟာ နီဟရထ။ အယံ ဟိ မံ ဧဝရူပေ မင်္ဂလဂေဟေ အသုစိခါဒကံ နာမ ကရောတီ"တိ အာဟ။ တသ္မိံ ခေါ ပန နိဝေသနေ သဗ္ဗေပိ ဒါသကမ္မကရာ ဝိသာခါယ သန္တကာဝ၊ ကော နံ ဟတ္ထေ ဝါ ပါဒေ ဝါ ဂဏှိဿတိ၊ မုခေန ကထေတုံ သမတ္ထောပိ နာမ နတ္ထိ။ တတော ဝိသာခါ သသုရဿ ကထံ သုတွာ အာဟ "တာတ န ဧတ္တကေန ဝစနေန မယံ နိက္ခမာမ၊ နာဟံ တုမှေဟိ ဥဒကတိတ္ထတော ကုမ္ဘဒါသိကာ ဝိယ အာနီတာ။ ဓရမာနကမာတာပိတူနံ ဓီတရော နာမ န ဧတ္တကေနေဝ နိက္ခမန္တိ၊ ဧတေနေဝ မေ ကာရဏေန ပိတာ ဣဓာဂမနဒိဝသေ အဋ္ဌ ကုဋုမ္ဗိကေ ပက္ကောသာပေတွာ 'သစေ မေ ဓီတရိ ဥပါဒါယ ဒေါသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊

၁-ဟိရောတ္တပ္ပဝိဿဇ္ဇိတာနံ (က)
၂-မဟာကာလကဏ္ဏိံ (သီ၊ က)

သောဓေယျာထာ'တိ ဝတွာ တေသံ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ တေ ပက္ကောသာပေတွာ မယှံ ဒေါသာဒေါသံ သောဓေပေထာ"တိ။

တတော သေဋ္ဌိ "ကလျာဏံ သော ကထေတီ"တိ အဋ္ဌ ကုဋုမ္ဗိကေ ပက္ကောသာပေတွာ "အယံ ဒါရိကာ သတ္တမေ ဒိဝသေ အပရိပုဏ္ဏေယေဝ မင်္ဂလဂေဟေ နိသိန္နံ မံ 'အသုစိခါဒကော'တိ ဝဒတီ"တိ အာဟ။ ဧဝံ ကိရ အမ္မာတိ။ "တာတ မယှံ သသုရော အသုစိံ ခါဒိတုကာမော ဘဝိဿတိ၊ အဟံ ပန ဧဝံ ကတွာ န ကထေမိ။ ဧကသ္မိံ ပန ပိဏ္ဍပါတိကတ္ထေရေ ဃရဒွါရေ ဌိတေ အယံ အပ္ပေါဒကမဓုပါယာသံ ဘုဉ္ဇန္တော န တံ မနသိ ကရောတိ၊ အဟံ ဣမိနာ ကာရဏေန 'အတိက္ကန္တ ဘန္တေ, မယှံ သသုရော ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ပုညံ န ကရောတိ၊ ပုရာဏပုညံ ခါဒတီ'တိ ဧတ္တကံ ကထယိန္တိ"[1] အာဟ။ အယျ ဣမ ဒေါသော နတ္ထိ၊ အမှာကံ ဓိတာ ကာရဏံ ကထေတိ၊ တွံ ကသ္မာ ကုဇ္ဈသီတိ။ အယျာ ဧသ တာဝ ဒေါသော မာ ဟောတု၊ အယံ ပန ဒါရိကာ အာဂတဒိဝသေယေဝ မမ ပုတ္တေ သဒ္ဓိံ အကတွာ အတ္တနော ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ အဂမာသီတိ။ ဧဝံ ကိရ အမ္မာတိ။ တာတ နာဟံ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဣမသ္မိံ ပန ဂေဟေ အာဇာနီယဝဠဝါယ ဝိဇာတာယ သညမ္ပိ အကတွာ နိသီဒနံ နာမ အယုတ္တန္တိ ဒဏ္ဍဒီပိကာ ဂဟေတွာ ဒါသီဟိ ပရိဝုတာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝဠဝါယ ဝိဇာတပရိဟာရံ ကာရာပေသိန္တိ။ အယျ အမှာကံ ဓိတာ တဝ ဂေဟေ ဒါသီဟိပိ အကတ္တဗ္ဗကမ္မံ အကာသိ၊ တွံ ဧတ္ထ ကိံ ဒေါသံ ပဿသီတိ။

အယျာ ဧသ တာဝ ဂုဏော ဟောတု၊ ဣမိဿာ ပန ပိတာ ဣဓာဂမနဒိဝသေ ဩဝါဒံ ဒေန္တော "**အန္တောအဂ္ဂိ ဗဟိ န နီဟရိတဗ္ဗော**"တိ အာဟ၊ ကိံ ပန သက္ကာ အမှေဟိ ဥဘတော ပဋိဝိဿကဂေဟာနံ အဂ္ဂိံ အဒတွာ ဝသိတုန္တိ။ ဧဝံ ကိရ အမ္မာတိ။ တာတ န မယှံ ပိတာ ဧတံ အဂ္ဂိံ ဥပါဒါယ ကထေသိ၊ ယာ ပန အန္တောနိဝေသနေ သဿုအာဒီနံ[2] ရဟဿကထာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သာ ဒါသိဒါသာနံ န ကထေတဗ္ဗာ။ ဧဝရူပါ ဟိ ကထာ ဝဍ္ဎမာနာ ကလဟာယ သံဝတ္တတိ၊ ဣဒံ သန္ဓာယ မယှံ ပိတာ ကထေသိ တာတာတိ။

အယျာ ဧတံ တာဝ ဧဝံ ဟောတု၊ ဣမိဿာ ပိတာ "**ဗာဟိရတော အဂ္ဂိ န အန္တော ပဝေသေတဗ္ဗော**"တိ အာဟ၊ ကိံ သက္ကာ အမှေဟိ အန္တောအဂ္ဂိမှိ နိဗ္ဗုတေ ဗာဟိရတော အဂ္ဂိံ အနာဟရိတုန္တိ။ ဧဝံ ကိရ အမ္မာတိ။ တာတ မယှံ ပိတာ ဧတံ အဂ္ဂိံ သန္ဓာယ န ကထေသိ၊ ယံ ပန ဒေါသံ ဒါသကမ္မကာရေဟိ ကထိတံ ဟောတိ၊ တံ အန္တောမာနုဿကာနံ န ကထေတဗ္ဗံ။ ပ ။

၁-ကထေမီတိ (က)

၂-သဿုအာဒီနံ မာတုဂါမာနံ (သီ၊ သျာ)

ယမ္ပိ တေန “**ယေ ဒဒန္တိ၊ တေသံယေဝ ဒါတဗ္ဗ**”န္တိ ဝုတ္တံ၊ တံ “ယာစိတကံ ဥပကရဏံ ဂဟေတွာ ယေ ပဋိဒဒန္တိ၊ တေသံယေဝ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

“**ယေ န ဒဒန္တိ**”တိ ဣဒမ္ပိ ယာစိတကံ ဥပကရဏံ ဂဟေတွာ ယေ န ပဋိဒဒန္တိ၊ တေသံ န ဒါတဗ္ဗန္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

“**ဒဒန္တာနမ္ပိ အဒဒန္တာနမ္ပိ ဒါတဗ္ဗ**”န္တိ ဣဒံ ပန ဒုဂ္ဂတေသု ဉာတိမိတ္တေသု သမ္ပတ္တေသု ပဋိဒါတုံ သက္ကောန္တု ဝါ မာ ဝါ၊ ဒါတုမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

“**သုခံ နိသီဒိတဗ္ဗ**”န္တိ ဣဒမ္ပိ သဿုသသုရေ ဒိသွာ ဥဋ္ဌာတဗ္ဗဋ္ဌာနေ နိသီဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

“**သုခံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ**”န္တိ ဣဒံ ပန သဿုသသုရသာမိကေဟိ ပုရေတရံ အဘုဉ္ဇိတွာ တေ ပရိဝိသိတွာ သဗ္ဗေဟိ လဒ္ဓါလဒ္ဓံ ဉတွာ ပစ္ဆာ သယံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

“**သုခံ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗ**”န္တိ ဣဒမ္ပိ သဿုသသုရသာမိကေဟိ ပုရေတရမေဝ သယနံ အာရုယှ န နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊ တေသံ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ ပစ္ဆာ သယံ နိပဇ္ဇိတုံ ယုတ္တန္တိ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

“**အဂ္ဂိ ပရိစရိတဗ္ဗော**”တိ ဣဒံ ပန သဿုမ္ပိ သသုရမ္ပိ သာမိကမ္ပိ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ ဥရဂရာဇာနံ ဝိယ စ ကတွာ ပဿိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။

ဧဝံ တာဝ ဧတ္တကာ ဂုဏာ ဟောန္တု၊ ဣမိဿာ ပန ပိတာ **အန္တောဒေဝတာ နမဿာပေတိ**[1]၊ ဣမဿ ကော အတ္ထောတိ။ ဧဝံ ကိရ အမှာတိ။ အာဝမ တာတတာ, တေမ္ပိ ဟိ မေ ပိတရာ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “အာဝေဏိကဃရာဝါသံ ဝသနကာလတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော ဃရဒွါရံ သမ္ပတ္တပဗ္ဗဇိတံ ဒိသွာ ယံ ဃရေ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ အတ္ထိ၊ တတော ပဗ္ဗဇိတာနံ ဒတွာဝ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ အထ နံ တေ အာဟံသု “တုယှံ ပန မဟာသေဋ္ဌိ ပဗ္ဗဇိတေ ဒိသွာ အဒါနမေဝ[2] ရုစ္စတိ မညေတိ။ သော အညံ ပဋိဝစနံ အပဿန္တော အဓောမုခေါ နိသီဒိ။

အထ နံ ကုဋုမ္ဗိကာ “ကိံ သေဋ္ဌိ အညောပိ အမှာကံ ဓီတု ဒေါသော အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ နတ္ထိ အယျာတိ။ ကသ္မာ ပန နံ နိဒ္ဒေါသံ အကာရဏာ

၁-အန္တောဒေဝတာ နမဿိတဗ္ဗာတိ (က)　　၂-အဒါတဗ္ဗမေဝ (သျာ၊ က)

ဂေဟတော နိဟရာပေသီတိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဝိသာခါ အာဟ “ပဌမံ တာဝ မယှံ မမ သသုရဿ ဝစနေန ဂမနံ န ယုတ္တံ၊ မယှံ ပန အာဂမနဒိဝသေ မမ ဒေါသာဒေါသံ သောဓနတ္ထာယ မမ ပိတာ တုမှာကံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ အဒါသိ၊ ဣဒါနိ မယှံ ဂန္တုံ သုခ”န္တိ ဒါသိဒါသေ “ယာနာဒီနိ သဇ္ဇာနိ ကရောထာ”တိ အာဏာပေသိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိ တေ ကုဋုမ္ဗိကေ ဂဟေတွာ “အမ္မ မယာ အဇာနိတွာ ကထိတံ၊ ခမာဟိ မယှ”န္တိ အာဟ။ တာတာ တုမှာကံ ခမိတဗ္ဗံ တာဝ ခမာမိ၊ အဟံ ပန ဗုဒ္ဓသာသနေ အဝေစ္စပ္ပသန္နဿ ကုလဿ ဓီတာ၊ န မယံ ဝိနာ ဘိက္ခုသံဃေန ဝတ္တာမ။ သစေ မမ ရုစိယာ ဘိက္ခုသံဃံ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ လဘာမိ၊ ဝသိဿာမီတိ။ အမ္မ တွံ ယထာရုစိယာ တဝ သမဏေ ပဋိဇဂ္ဂါဟီတိ။

တတော ဝိသာခါ ဒသဗလံ နိမန္တာပေတွာ ပုနဒိဝသေ နိဝေသနံ ပူရေန္တီ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိသီဒါပေသိ။ နဂ္ဂပရိသာပိ သတ္ထု မိဂါရသေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ဂတဘာဝံ သုတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဂေဟံ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသု။ ဝိသာခါ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ “သဗ္ဗော သက္ကာရော ပဋိယာဒိတော၊ သသုရော မေ အာဂန္တွာ ဒသဗလံ ပရိဝိသတူ”တိ သာသနံ ပေသေသိ။ သော နိဂဏ္ဌာနံ ဝစနံ သုတွာ “မမ ဓီတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပရိဝိသတူ”တိ အာဟ။ ဝိသာခါ နာနဂ္ဂရသေဟိ ဒသဗလံ ပရိဝိသိတွာ နိဋ္ဌိတေ ဘတ္တကိစ္စေ ပုန သာသနံ ပဟိဏိ “သသုရော မေ အာဂန္တွာ ဒသဗလဿ ဓမ္မကထံ သုဏာတူ”တိ။ အထ နံ “ဣဒါနိ အဂမနံ နာမ အတိဝိယ အကာရဏ”န္တိ ဓမ္မကထံ သောတုကာမတာယ ဂစ္ဆန္တံ နဂ္ဂသမဏာ အာဟံသု “သမဏဿ ဂေါတမဿ ဓမ္မံ သုဏန္တော ဗဟိသာဏိယံ နိသီဒိတွာ သုဏာဟီ”တိ။ ပုရေတရမေဝ စ ဂန္တွာ သာဏိယာ ပရိက္ခိပိံသု။ မိဂါရသေဋ္ဌိ ဂန္တွာ ဗဟိသာဏိယံ နိသီဒိ။ တထာဂတော “တွံ ဗဟိသာဏိယံ ဝါ နိသီဒ၊ ပရကုဋ္ဋေ ဝါ ပရသေလေ ဝါ ပရစက္ကဝါဠေ ဝါ နိသီဒ။ အဟံ ဗုဒ္ဓေါ နာမ သက္ကောမိ တံ မမ သဒ္ဒံ သာဝေတု”န္တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏဖလံ အမ္ဗရုက္ခံ ခန္ဓေ ဂဟေတွာ စာလေန္တော ဝိယ ဓမ္မကထံ ကထေသိ၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ သေဋ္ဌိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သာဏိံ ဥက္ခိပိတွာ သတ္ထု ပါဒေ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ သတ္ထု သန္တိကေယေဝ စ “တွံ အမ္မ အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ မမ မာတာ”တိ ဝိသာခံ အတ္တနော မာတုဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဝိသာခါ **မိဂါရမာတာ** နာမ ဇာတာ။

သာ ဧကဒိဝသံ နက္ခတ္တသမယေ ဝတ္တန္တေ “အန္တောနဂရေ ဆဏော နတ္ထီ”တိ ဒါသီဟိ ပရိဝုတာ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သောတုံ ဂစ္ဆန္တီ “ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကံ

ဥဒ္ဓတဝေသေန[1] ဂန္တုံ အယုတ္တ”န္တိ မဟာလတာပသာဓနံ ဩမုဉ္စိတွာ ဒါသိယာ ဟတ္ထေ ဒတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ၊ သတ္ထာ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ သာ ဓမ္မဒေသနာပရိယောသာနေ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ နဂရာဘိမုခါ ပါယာသိ။ သာပိ ဒါသီ အတ္တနာ ဂဟိတပသာဓနဿ ဌပိတဋ္ဌာနံ အသလ္လက္ခေတွာ ဂန္တွာ ပသာဓနတ္ထာယ ပဋိနိဝတ္တိ။ အထ နံ ဝိသာခါ “ကဟံ ပန တေ တံ ဌပိတ”န္တိ ပဋိပုစ္ဆိ။ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ အယျေတိ။ ဟောတု ဇေ ဂန္တွာ အာဟရ၊ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ဌပိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အာဟရာပနံ[2] နာမ အမှာကံ အယုတ္တံ။ တသ္မာ တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကရိဿာမ။ တတ္ထ ပန ဌပိတေ အယျာနံ ပလိဗောဓော ဟောတီတိ။

ပုနဒိဝသေ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော ဝိသာခါယ နိဝေသနဒွါရံ သမ္ပာပုဏိ။ နိဝေသနေ စ နိဗဒ္ဓပညတ္တာနိ အာသနာနိ။ ဝိသာခါ သတ္ထု ပတ္တံ ဂဏှိတွာ သတ္ထာရံ ဂေဟံ ပဝေသေတွာ ပညတ္တာသနေသုယေဝ နိသီဒါပေတွာ ကတဘတ္တကိစ္စေ သတ္ထရိ တံ ပသာဓနံ အာဟရိတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ နိက္ခိပိတွာ “ဣဒံ ဘန္တေ တုမှာကံ ဒမ္မီ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ “အလင်္ကာရော နာမ ပဗ္ဗဇိတာနံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ပဋိက္ခိပိ။ ဇာနာမိ ဘန္တေ၊ အဟံ ပန ဣမံ အဂ္ဃာပေတွာ ဓနံ ဂဟေတွာ တုမှာကံ ဝသနဂန္ဓကုဋိံ ကာရေဿာမီတိ။ တဒါ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ သာပိ တံ အဂ္ဃာပေတွာ နဝကောဋိဓနံ ဂဟေတွာ ဂဗ္ဘသဟဿပဋိမဏ္ဍိတေ ပုဗ္ဗာရာမဝိဟာရေ တထာဂတဿ ဝသနဂန္ဓကုဋိံ ကာရေသိ။ ဝိသာခါယ ပန နိဝေသနံ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ကာသာဝပဇ္ဇောတံ ဣသိဝါတပဋိဝါတမေဝ[3] ဟောတိ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂေဟံ ဝိယ။ တဿာပိ ဂေဟေ သဗ္ဗာဘတ္တာနိ ပဋိယတ္တာနေဝ အဟေသုံ။ သာ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ဘိက္ခုသံဃဿ အာမိသသင်္ဂဟံ ကတွာ ပစ္ဆာဘတ္တေ ဘေသဇ္ဇာနိ စေဝ အဋ္ဌဝိဓပါနာနိ စ ဂါဟာပေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒတွာ ပစ္ဆာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အာဂစ္ဆတိ။ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဥပါသိကာယော ပဋိပါဋိယာ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ဝိသာခံ မိဂါရမာတရံ ဒါယိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ခုဇ္ဇုတ္တရာ-သာမာဝတီဝတ္ထု

၂၆၀-၂၆၁။ တတိယစတုတ္ထေသု **ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ ခုဇ္ဇုတ္တရာ၊ မေတ္တာဝိဟာရီနံ ယဒိဒံ သာမာဝတီ**တိ ဗဟုဿုတာနံ ဥပါသိကာနံ ခုဇ္ဇုတ္တရာ,

---

၁-ဥတ္တမဝေသေန (က) ၂-အာဟရဏံ (က) ၃-ဣသိဝါတပဋိဝါတမေဝ (သီ)

မေတ္တာဝိဟာရီနံ သာမာဝတီ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ တာ ကိရ ဒွေပိ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ အပရဘာဂေ “သတ္ထု ဓမ္မကထံ သောဿာမာ”တိ ဝိဟာရံ အဂမံသု။ တတ္ထ ခုဇ္ဇုတ္တရာ သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသိကံ ဗဟုဿုတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာမာဝတီပိ ဧကံ ဥပါသိကံ မေတ္တာဝိဟာရီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ တာသံ ဒွိန္နမ္ပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီနံယေဝ ကပ္ပသတသဟဿံ အတိက္ကန္တံ။

အထ အမှာကံ သတ္ထု နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ အလ္လကပ္ပရဋ္ဌေ[၁] အဟိဝါတကရောဂေါ နာမ ဥဒပါဒိ။ ဧကေကသ္မိံ ဂေဟေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဒသပိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ ဇနာ[၂] မရန္တိ၊ တိရောရဋ္ဌံ ဂတာ ပန ဇီဝိတံ လဘန္တိ။ တံ[၃] ဉတွာ ဧကော ပုရိသော အတ္တနော ပုတ္တဒါရံ အာဒါယ “အညံ ရဋ္ဌံ ဂမိဿာမီ”တိ တတော နိက္ခမိ။ အထဿ ဃရေ ဂဟိတပါထေယျံ အန္တရာမဂ္ဂေ ကန္တာရေ အနုတ္တိဏ္ဏေယေဝ[၄] ပရိက္ခယံ အဂမာသိ။ တေသံ သရီရဗလံ ပရိဟာယိ၊ သကိံ မာတာ ပုတ္တံ ဥက္ခိပတိ, သကိံ ပိတာ။ အထဿ ပိတာ စိန္တေသိ “အမှာကံ သရီရဗလံ ပရိဟီနံ၊ ပုတ္တံ ဥက္ခိပိတွာ ဂစ္ဆန္တာ ကန္တာရံ နိတ္ထရိတုံ န သက္ခိဿာမာ”တိ။ သော တဿ မာတရံ အဇာနာပေတွာဝ ဥဒကကိစ္စေန ဩဟီနော ဝိယ ပုတ္တံ မဂ္ဂေ နိသီဒါပေတွာ ဧကကောဝ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ အထဿ ဘရိယာ အာဂမနံ ဩလောကယမာနာ ဌိတာ ဟတ္ထေ ပုတ္တံ အဒိသွာ ဝိရဝမာနာ ဂန္တွာ ကဟံ မေ သာမိ ပုတ္တော”တိ အာဟ။ ကော တေ ပုတ္တေန အတ္ထော၊ ဇီဝမာနာ ပုတ္တံ လဘိဿာမာတိ။ သာ “အတိသာဟသိကော ဝတာယံ ပုရိသော”တိ ဝတွာ “ဂစ္ဆ တွံ၊ နာဟံ တယာ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမီ”တိ အာဟ။ သော “အနုပဓာရေတွာ မေ ဘဒ္ဒေ ကတံ၊ ခမေတံ မယှ”န္တိ ဝတွာ ပုတ္တံ အာဒါယာဂတော[၅]။

တေ တံ ကန္တာရံ သမတိက္ကမိတွာ သာယံ ဧကံ ဂေါပါလကကုလံ သမ္ပာပုဏိံသု။ တံဒိဝသဉ္စ ဂေါပါလကကုလဝါသိနော နိရုဒကပါယာသံ ပစိံသု။ တေ တေ ဒိသွာ “ဣမေ အတိဝိယ ဆာတကာ”တိ ပါယာသဿ မဟာဘာဇနံ ပူရေတွာ ဥဠုင်္ကပူရံ သပ္ပိံ အာသိဉ္စိတွာ အဒံသု။ တေသု တံ ပါယာသံ ဘုဉ္ဇန္တေသု သာ ဣတ္ထီ ပမာဏေနေဝ ဘုဉ္ဇိ၊ ပုရိသော ပန ပမာဏာတိက္ကန္တံ

၁-ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ (သီ)၊ မလ္လရဋ္ဌေ (က) ၂-ဒသပိ ဝီသတိပိ ဇနာ (သီ) ၃-လဘန္တီတိ (က)
၄-အတိဏ္ဏေယေဝ (သျာ) ၅-အာဒါယ ဂတော (က)

ဘုဉ္ဇိတွာ ဇီရာပေတုံ အသက္ကောန္တော ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ကာလမကာသိ။ သော ကာလံ ကရောန္တော တေသု သာလယဘာဝေန ဂေါပါလကာနံ ဂေဟေ သုနခိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သုနခီ နစိရဿေဝ ဝိဇာတာ။ ဂေါပါလကော တံ ကုက္ကုရံ သဿိရိကံ ဒိသွာ ပိဏ္ဍေန ပလောဘေတွာ အတ္တနိ ဥပ္ပန္နသိနေဟံ ဂဟေတွာ သန္တိမေဝ စရတိ။

အထေကဒိဝသံ ဧကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဂေါပါလကဿ ဃရဒွါရံ သမ္ပတ္တော။ သောပိ တံ ဒိသွာ ဘိက္ခံ ဒတွာ အတ္တာနံ နိဿာယ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ဂဏှိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဂေါပါလကကုလဿ အဝိဒူရေ ဌာနေ ဧကသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝါသံ ဥပဂတော။ ဂေါပါလကော တဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တော တံ ကုက္ကုရံ ဂဟေတွာဝ ဂစ္ဆတိ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ စ ဝါဠမိဂဋ္ဌာနေ ဝါဠမိဂါနံ ပလာယနတ္ထံ ရုက္ခေ ဝါ ပါသာဏေ ဝါ ပဟာရံ ဒေတိ၊ သောပိ ကုက္ကုရော တဿ ကရဏဝိဓာနံ ဝဝတ္ထပေတိ။ အထေကဒိဝသံ သော ဂေါပါလကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ နိသီဒိတွာ "ဘန္တေ အမှာကံ သဗ္ဗကာလံ အာဂမနံ နာမ န ဟောတိ။ အယံ ပန ကုက္ကုရော ဆေကော၊ ဣမဿ အာဂတသညာယ အမှာကံ ဂေဟဒွါရံ အာဂစ္ဆေယျာထာ"တိ အာဟ။ သော ဧကဒိဝသံ "ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဂဏှိတွာ ဧဟီ"တိ ကုက္ကုရံ ပေသေသိ။ ကုက္ကုရော တဿ ဝစနံ သုတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပါဒမူလေ ဥရေန နိပဇ္ဇိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ "အယံ မမ သန္တိကံ အာဂတော"တိ ဉတွာ ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သော တဿ ဝီမံသနတ္ထာယ ဥက္ကမိတွာ[၁] အညံ မဂ္ဂံ ဂဏှိ၊ ကုက္ကုရော ပုရတော ဌတွာ ဂေါပါလကမဂ္ဂံ ပဋိပန္နကာလေ အပသက္ကိ။ ယသ္မိံ စ ယသ္မိံ စ ဌာနေ ဝါဠမိဂါနံ ပလာယနတ္ထံ ဂေါပါလကော ရုက္ခံ ဝါ ပါသာဏံ ဝါ ပဟရိ၊ တံ တံ ဌာနံ ပတွာ ကုက္ကုရော မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိ။ တဿ သဒ္ဒေန ဝါဠမိဂါ ပလာယန္တိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ ဘတ္တကိစ္စဝေလာယ မဟန္တံ သိနိဒ္ဓပိဏ္ဍံ တဿ ဒေတိ။ သောပိ ပိဏ္ဍလာဘေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဥတ္တရိတရံ သိနေဟံ ကရောတိ။

ဂေါပါလကော တေမာသံ ဝုတ္ထဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ တိစီဝရပ္ပဟောနကံ သာဋကံ ဒတွာ "ဘန္တေ သစေ ဝေါ ရုစ္စတိ၊ ဣဓေဝ ဝသထ။ နော စေ ရုစ္စတိ၊ ယထာသုခံ ဂစ္ဆထာ"တိ အာဟ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဂမနာကာရံ ဒဿေတိ။ သော ဂေါပါလကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တတိ။ ကုက္ကုရော ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အညတ္ထ ဂမနဘာဝံ ဉတွာ အတိသိနေဟေန ဥပ္ပန္နဗလဝသောကော ဟဒယဖာလနံ ပတွာ ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထဿ

၁-နိက္ခမိတွာ (က)

ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ ဂမနကာလေ ဥစ္စာသဒ္ဒံ ကတွာ ဝါဠမိဂါနံ ပလာပိတ-
ဘာဝေန ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ ကထေန္တဿ သဒ္ဒေါ သကလဒေဝပုရံ ဆာဒေတွာ
အဋ္ဌာသိ။ သော တေနေဝ နာမဓေယျံ လဘိတွာ **ဃောသကဒေဝပုတ္တော** နာမ
ဇာတော။ အထဿ တတ္ထ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တဿ မနုဿပထေ ကောသမ္ဗိ-
နဂရေ ဥဒေနော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တဿ ဝတ္ထု မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကေ
ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ[၁] ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တဿ ပန ရဇ္ဇံ ကာရယမာနေ ဃောသကဒေဝပုတ္တော စဝိတွာ ကောသမ္ဗိယံ
ဧကိဿာ ရူပူပဇီဝိနိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သာ ဒသမာသစ္စယေန
ဝိဇာယိတွာ ပုတ္တဘာဝံ ဉတွာ သင်္ကာရကူဋေ ဆဍ္ဍာပေသိ။ တဿ ခဏေ
ကောသမ္ဗိသေဋ္ဌိနော ကမ္မန္တိကော ပါတောဝ သေဋ္ဌိဃရံ ဂစ္ဆန္တော "ကိံ နု
ခေါ ဧတံ ကာကေဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏ"န္တိ ဂန္တွာ ဒါရကံ ဒိသွာ "မဟာပုညော ဧသ
ဒါရကော ဘဝိဿတီ"တိ ဧကဿ ပုရိသဿ ဟတ္ထေ ဂေဟံ ပေသေတွာ
သေဋ္ဌိဃရံ အဂမာသိ။ သေဋ္ဌိပိ ရာဇူပဋ္ဌာနဝေလာယ ရာဇကုလံ ဂစ္ဆန္တော
အန္တရာမဂ္ဂေ ပုရောဟိတံ ဒိသွာ "အဇ္ဇ ကိံ နက္ခတ္တ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော တတ္ထေဝ
ဌိတော ဂဏေတွာ "အသုကံ နာမ နက္ခတ္တံ၊ အဇ္ဇ ဣမိနာ နက္ခတ္တေန
ဇာတဒါရကော ဣမသ္မိံ နဂရေ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ လဘိဿတီ"တိ အာဟ။ သော
တဿ ကထံ သုတွာ ဝေဂေန ဃရံ ပေသေသိ "ဣမဿ ပုရောဟိတဿ ဒွေ
ကထာ နာမ နတ္ထိ၊ ဃရဏီ စ မေ ဂရုဂဗ္ဘာ၊ ဇာနာထ တာဝ နံ ဝိဇာတာ ဝါ
နော ဝါ"တိ။ တေ ဂန္တွာ ဇာနိတွာ "အယျ န တာဝ ဝိဇာတာ"တိ အာဟံသု။
တေန ဟိ ဂစ္ဆထ, ဣမသ္မိံ နဂရေ အဇ္ဇ ဇာတဒါရကံ ပရိယေသထာတိ။ တေ
ပရိယေသန္တာ တဿ သေဋ္ဌိနော ကမ္မန္တိကဿ ဂေဟေ တံ ဒါရကံ ဒိသွာ
သေဋ္ဌိနော အာရောစယိံသု။ တေန ဟိ ဂစ္ဆထ ဘဏေ, တံ ကမ္မန္တိကံ ပက္ကော-
သထာတိ။ တေ တံ ပက္ကောသိံသု။ အထ နံ သေဋ္ဌိ "ဂေဟေ ကိရ တေ ဒါရကော
အတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ အယျာတိ။ တံ ဒါရကံ အမှာကံ ဒေဟီတိ။ န ဒေမိ
အယျာတိ။ ဟန္ဒ သဟဿံ ဂဏှိတွာ ဒေဟီတိ။ သော "အယံ ဇီဝေယျ ဝါ
မရေယျ ဝါ, ဒုဇ္ဇာနမိဒ"န္တိ သဟဿံ ဂဏှိတွာ အဒါသိ။

တတော သေဋ္ဌိ စိန္တေသိ "သစေ မေ ဘရိယာ ဓီတရံ ဝိဇာယိဿတိ၊
ဣမမေဝ ပုတ္တံ ကရိဿာမိ။ သစေ ပုတ္တံ ဝိဇာယိဿတိ၊ မာရေဿာမီ"တိ။
စိန္တေတွာ ဂေဟေ ပေါသေသိ။ အထဿ ဘရိယာ ကတိပါဟစ္စယေန ပုတ္တံ
ဝိဇာယိ။ တတော သေဋ္ဌိ "ဧဝံ တံ ဂါဝေါ မဒ္ဒိတွာ မာရေဿန္တီ"တိ စိန္တေတွာ

---

[၁] မ-ဋ္ဌ ၃-၂၂၂-ပိဋ္ဌေ။

“ဣမံ ဒါရကံ ဝဇဒွါရေ နိပဇ္ဇာပေထာ”တိ အာဟ။ တံ တတ္ထ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ အထ နံ ယူထပတိ ဥသဘော ပဌမံ နိက္ခမန္တော ဒိသွာ “ဧဝံ တံ အညေ န မဒ္ဒိဿန္တီ”တိ စတုန္နံ ပါဒါနံ အန္တရေ ကတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ဂေါပါလကာ ဒိသွာ “မဟာပုညော ဧသ ဒါရကော ဘဝိဿတိ၊ ယဿ တိရစ္ဆာနဂတာပိ ဂုဏံ ဇာနန္တိ၊ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမ န”န္တိ အတ္တနော ဂေဟံ နယိံသု။

သောပိ သေဋ္ဌိ တဿ မတဘာဝံ အနုဝိဇ္ဇန္တော “ဂေါပါလကေဟိ နီတော”တိ သုတွာ ပုန သဟဿံ ဒတွာ အာဏာပေတွာ အာမကသုသာနေ ဆဍ္ဍာပေသိ။ တသ္မိံ စ ကာလေ သေဋ္ဌိဿ ဃရေ အဇပါလကော သုသာနံ နိဿာယ အဇိကာ စာရေတိ။ အထေကာ ဓေနု အဇိကာ ဒါရကဿ ပုညေန မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ဂန္တွာ ဒါရကဿ ခီရံ ဒတွာ ဂတာ။ တတော နိဝတ္တမာနာပိ တထေဝ ဂန္တွာ ခီရမဒါသိ။ အဇပါလကော စိန္တေသိ “အယံ အဇိကာ ပါတောပိ ဣမသ္မာ ဌာနာ ဩက္ကမိတွာ ဂတာ၊ ကိံ နု ခေါ ဧတ”န္တိ ဂန္တွာ ဩလောကေန္တော တံ ဒါရကံ ဒိသွာ “မဟာပုညော ဧသ ဒါရကော၊ တိရစ္ဆာနဂတာပိဿ ဂုဏံ ဇာနန္တိ၊ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ န”န္တိ ဂဟေတွာ ဂေဟံ ဂတော။

ပုနဒိဝသေ[1] သေဋ္ဌိ “မတော နု ခေါ ဒါရကော, န မတော”တိ ဩလောကာပေန္တော အဇပါလကေန ဂဟိတဘာဝံ ဉတွာ သဟဿံ ဒတွာ အာဏာပေတွာ “ဣမံ နဂရံ ဧကော သတ္ထဝါဟပုတ္တော ပဝိသိဿတိ၊ ဣမံ ဒါရကံ နေတွာ စက္ကမဂ္ဂေ ဌပေထ၊ ဧဝံ တံ သကဋစက္ကံ ဆိန္ဒန္တံ ဂမိဿတီ”တိ အာဟ။ တံ တတ္ထ နိက္ခိတ္တံ သတ္ထဝါဟပုတ္တဿ ပုရိမသကဋေ ဂေါဏာ ဒိသွာ စတ္တာရော ပါဒေ ထမ္ဘေ ဝိယ ဩတာရေတွာ အဋ္ဌံသု။ သတ္ထဝါဟော “ကိံ နု ခေါ ဧတ”န္တိ တေသံ ဌိတကာရဏံ ဩလောကေန္တော ဒါရကံ ဒိသွာ “မဟာပုညော ဒါရကော၊ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဂဏှိတွာ အဂမာသိ။

သေဋ္ဌိပိ တဿ စက္ကပထေ မတဘာဝံ ဝါ အမတဘာဝံ ဝါ ဩလောကာပေန္တော သတ္ထဝါဟေန ဂဟိတဘာဝံ ဉတွာ တဿပိ သဟဿံ ဒတွာ အာဏာပေတွာ နဂရတော အဝိဒူရေ ဌာနေ ပပါတေ ပါတာပေသိ။ သော တတ္ထ ပတန္တော နဠကာရာနံ ကမ္မကရဏဋ္ဌာနေ ဧကသာလာယ[2] ပတိတော။ သာ တဿ ပုညာနုဘာဝေန သတဝိဟတကပ္ပါသပိစုသမ္ဖဿသဒိသာ အဟောသိ။ အထ နံ နဠကာရဇေဋ္ဌကော “ပုညဝါ ဧသ ဒါရကော၊ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ

၁-ပုနဒိ (သျာ၊ က)   ၂-နဠကာရသာလာယံ (သီ)၊ နဠကာရသာလာယ (သျာ)

ဝဍ္ဎတီ”တိ ဂဏှိတွာ ဂေဟံ ဂတော။ သေဋ္ဌိ ဒါရကဿ ပပါတတော ပတိတဋ္ဌာနေ မတဘာဝံ ဝါ အမတဘာဝံ ဝါ ပရိယေသာပေန္တော နဋ္ဌကာရဇေဋ္ဌကေန ဂဟိတဘာဝံ ဉတွာ တဿပိ သဟဿံ ဒတွာ အာဏာပေသိ။

အပရဘာဂေ သေဋ္ဌိဿ သကပုတ္တောပိ သောပိ ဥဘော ဝယပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။ သေဋ္ဌိ ပုန ဃောသကဒါရကဿ[1] မာရဏုပါယံ စိန္တေန္တော အတ္တနော ကုမ္ဘကာရဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ “အမ္ဘော မယှံ ဂေဟေ ဝေရူပေါ ဧကော အဝဇာတဒါရကော အတ္ထိ၊ တံ ဒါရကံ ယံကိဉ္စိ ကတွာ မာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ ရဟဿေနာ”တိ အာဟ[2]။ သော ဥဘောပိ ကဏ္ဏေ ပိဒဟိတွာ “ဝေရူပံ နာမ ဘာရိယံ ကထံ ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ တတော သေဋ္ဌိ “အယံ မုဓာ န ကရိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ “ဟန္ဒ ဘော သဟဿံ ဂဏှိတွာ ဧတံ ကမ္မံ နိပ္ဖာဒေဟီ”တိ အာဟ။ လဉ္ဇံ နာမ အဘိန္နံ ဘိန္ဒတိ၊ တသ္မာ သော သဟဿံ လဘိတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ “အဟံ အယျ အသုကဒိဝသေ နာမ အာဝါပံ[3] အာလိမ္ပေဿာမိ၊ တဒါ တံ ဒါရကံ အသုကဝေလာယ နာမ ပေသေဟီ”တိ အာဟ။ သေဋ္ဌိပိ ခေါ တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဒိဝသေ ဂဏေန္တော ကုမ္ဘကာရေန ဝုတ္တဒိဝသဿ သမ္ပတ္တဘာဝံ ဉတွာ ဃောသကကုမာရံ ပက္ကောသာပေတွာ “အမှာကံ တာတ အသုကဒိဝသေ နာမ ဗဟူဟိ ဘာဇနေဟိ အတ္ထော၊ တွံ အမှာကံ ကုမ္ဘကာရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ‘ပိတရာ ကိရ မေ တုမှာကံ ဧကံ ကထိတံ အတ္ထိ၊ တံ အဇ္ဇ နိပ္ဖာဒေဟီ’တိ ဝဒေဟီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓူ”တိ တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ နိက္ခမိ။

အထ နံ အန္တရာမဂ္ဂေ သေဋ္ဌိဿ သကပုတ္တော ဂုဠကီဠံ ကီဠန္တော ဒိသွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ “အဟံ ဘာတိက ဒါရကေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠန္တော ဧတ္တကံ နာမ ဇိတော၊ တံ မေ ပဋိဇိနိတွာ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ သော “မယှံ ဣဒါနိ ဩကာသော နတ္ထိ၊ ပိတာ မံ အစ္စာယိကကမ္မေန ကုမ္ဘကာရဿ သန္တိကံ ပဟိဏီ”တိ အာဟ။ ဣတရော “အဟံ ဘာတိက တတ္ထ ဂမိဿာမိ၊ တွံ ဣမေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠိတွာ မယှံ လက္ခံ ပစ္စာဟရိတွာ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ “တေန ဟိ ဂစ္ဆာ”တိ အတ္တနော ကထိတသာသနံ တဿ ကထေတွာ ဒါရကေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠိ။ သောပိ ကုမာရော ကုမ္ဘကာရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ သာသနံ အာရောစေသိ။ သော “သာဓု တာတ နိပ္ဖာဒေဿာမီ”တိ တံ ကုမာရံ ဂဗ္ဘံ ပဝေသေတွာ[4] တိခိဏာယ ဝါသိယာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒိတွာ[5] စာဋိယံ ပက္ခိပိတွာ စာဋိမုခံ

၁-ပုနဿ ဒါရကဿ (က) ၂-ဝဋ္ဋတီတိ ရဟဿေန အာဟ (သီ၊ သျာ) ၃-အာဝံ (က)
၄-ဂဗ္ဘေ ဌပေတွာ (က) ၅-ကတွာ (သီ)

ဝိဒဟိတွာ ဘာဇနန္တရေ ဌပေတွာ အာဝါပံ[1] အာလိမ္ပေသိ။ ဃောသကကုမာရော ဗဟူ ဇိနိတွာ ကနိဋ္ဌဿ အာဂမနံ ဩလောကေန္တော နိသီဒိ။ သော တံ စိရာယမာနံ ဉတွာ “ကိံ နု ခေါ စိရာယတီ”တိ ကုမ္ဘကာရဂေဟာဘိမုခံ[2] ဂန္တွာ ကတ္ထစိ အဒိသွာ “ဂေဟံ ဂတော ဘဝိဿတီ”တိ နိဝတ္တိတွာ ဂေဟံ အဂမာသိ။

သေဋ္ဌိ နံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ ကာရဏံ ဘဝိဿတိ၊ မယာ သေ မာရဏတ္ထာယ ကုမ္ဘကာရဿ သန္တိကံ ပဟိတော၊ သော ဒါနိ ပုန ဣဓေဝါဂစ္ဆတီ”တိ အာဂစ္ဆန္တဿေဝ နံ “ကိံ တာတ ကုမ္ဘကာရဿ သန္တိကံ န ဂတောသီ”တိ အာဟ။ အာမ တာတ န ဂတောမှီတိ။ ကသ္မာ တာတာတိ။ သော အတ္တနော နိဝတ္တကာရဏဉ္စ ကနိဋ္ဌဘာတိကဿ တတ္ထ ဂတကာရဏဉ္စ အာရောစေသိ။ သေဋ္ဌိ တဿ ဝစနံ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ မဟာပထဝိယာ အဇ္ဈောတ္ထဋော ဝိယ ဟုတွာ “ကိံ နာမေတံ တွံ ဝဒသီ”တိ ဝိပ္ပန္နစိတ္တော[3] ဝေဂေန ကုမ္ဘကာရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အညေသံ သန္တိကေ အကထနီယဘာဝေန “ပေက္ခ ဘော, ပေက္ခ ဘော”တိ အာဟ။ ကိံ ပေက္ခာပေသိ တွံ၊ နိဋ္ဌိတံ တေ ကမ္မန္တိ။ သော တတောဝ နိဝတ္တိတွာ ဂေဟံ အဂမာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ တဿ စေတသိကရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

သော တသ္မိံ ကာလေ တေန သဒ္ဓိံ အဘုဉ္ဇိတွာ (အာသံ ဘိန္ဒိတွာ)[4] “ယေန ကေနစိ ဥပါယေန မမ ပုတ္တဿ သတ္တုနော အန္တရမေဝ[5] ပဿိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧကံ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ဃောသကကုမာရံ ပက္ကောသိတွာ “တွံ ဣမံ ပဏ္ဏံ အာဒါယ အသုကဂါမေ နာမ အမှာကံ ကမ္မန္တော အတ္ထိ၊ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဣမံ ပဏ္ဏံ ဒတွာ ‘ဣမသ္မိံ ကိရ ပဏ္ဏေ သာသနံ သီဃံ ကရောဟီ’တိ ဝဒ။ အန္တရာ-မဂ္ဂေ အမှာကံ သဟာယကော ဂါမကသေဋ္ဌိ နာမ ဧကော သေဋ္ဌိ အတ္ထိ၊ တဿ ဃရံ ဂန္တွာ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဂစ္ဆေယျာသီ”တိ စ မုခသာသနံ[6] အဒါသိ။ သော သေဋ္ဌိံ ဝန္ဒိတွာ ပဏ္ဏံ ဂဟေတွာ နိက္ခန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဂါမကသေဋ္ဌိဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တဿ ဂေဟံ ပုစ္ဆိတွာ တံ ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ နိသီဒိတွာ မဿုပရိကမ္မံ ကရောန္တံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ “ကုတော အာဂစ္ဆသိ တာတာ”တိ စ ဝုတ္တေ “ကောသမ္ဗိသေဋ္ဌိနော ပုတ္တောမှိ တာတာ”တိ အာဟ။ သော “အမှာကံ သဟာယသေဋ္ဌိနော ပုတ္တော”တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော အဟောသိ။

၁-အာဝမံ (က)
၂-ကုမ္ဘကာရဂေဟံ ဝေဂေန (က)
၃-ကိန္နာမေတံ သစ္စံ ဝဒသီတိ ဥတြဿစိတ္တော (သီ)
၄-( ) နတ္ထိ သီဟဠပေါတ္ထကေ။
၅-အနတ္ထမေဝ (သီ)
၆-သုခသာသနံ (က)

တသ္မိံ စ ခဏေ တဿ သေဋ္ဌိနော ဓီတာယ ဧကာ ဒါသီ သေဋ္ဌိဓီတု ပုပ္ဖါနိ အာဟရိတုံ ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိ အာဟ “တွံ အမ္မ ဧတံ ကမ္မံ ဌပေတွာ ဃောသကကုမာရဿ ပါဒေ ဓောဝိတွာ သယနံ အတ္ထရိတွာ ဒေဟီ”တိ။ သာ တထာ ကတွာ အာပဏံ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိဓီတု ပုပ္ဖါနိ အာဟရိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ တံ ဒိသွာ “တွံ အဇ္ဇ စိရံ ဗဟိ ပပဉ္စေသီ”တိ တဿာ ကုဇ္ဈိတွာ “ကိံ တေ ဧတ္တကံ ကာလံ ဧတ္ထ ကတ”န္တိ အာဟ။ “မာ ကထေသိ အယျေ, မယာ ဧဝရူပေါ နဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော၊ တုယှံ ကိရ ပိတု သဟာယကသေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ဧကော၊ န သက္ကာ တဿ ရူပသမ္ပတ္တိံ ကထေတုံ။ သေဋ္ဌိ မံ ပုပ္ဖါနံ အတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တိံ ‘တဿ ကုမာရဿ ပါဒေ ဓောဝိတွာ သယနံ အတ္ထရိတွာ ဒေဟီ’တိ အာဟ၊ တေနာဟံ ဗဟိ စိရံ ပပဉ္စေသိ”န္တိ။ သာပိ ခေါ သေဋ္ဌိဓီတာ တဿ ကုမာရဿ စတုတ္ထေ အတ္တဘာဝေ ဃရသာမိနီ အဟောသိ၊ တသ္မာ တဿာ ဝစနဿ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ နေဝ အတ္တနော ဌိတဘာဝံ, န နိသိန္နဘာဝံ အညာသိ။ သာ တမေဝ ဒါသိံ ဂဟေတွာ တဿ နိပန္နဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တံ နိဒ္ဒါယမာနံ ဩလောကေတွာ ဒုဿန္တေ[၁] ပဏ္ဏံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ ဧတံ ပဏ္ဏ”န္တိ ကုမာရံ အနုဋ္ဌာပေတွာဝ ပဏ္ဏံ ဂဟေတွာ ဝါစေတွာ “အယံ အတ္တနော မရဏပဏ္ဏံ သယမေဝ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆတီ”တိ တံ ပဏ္ဏံ ဖာလေတွာ တသ္မိံ အပ္ပဗုဒ္ဓေယေဝ “မယာ တဝ သန္တိကံ ပုတ္တော ပေသိတော၊ သဟာယကဿ မေ ဂါမကသေဋ္ဌိဿ ဝယပ္ပတ္တာ ဒါရိကာ အတ္ထိ၊ တွံ သီဃံ အမှာကံ အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနေ ဥပ္ပါဒံ ခနံ ဂဏှိတွာ သဗ္ဗသတေန မမ ပုတ္တဿ ဂါမကသေဋ္ဌိနော ဓီတရံ ဂဟေတွာ မင်္ဂလံ ကရောဟိ။ မင်္ဂလေ စ နိဋ္ဌိတေ ‘ဣမိနာ မေ ဝိဓာနေန[၂] ကတ’န္တိ မယှံ သာသနံ ပေသေဟိ။ အဟံ တဝ ဣဓ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမီ”တိ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ တမေဝ လဉ္ဆနံ ဒတွာ ပဌမံ ဗဒ္ဓနိယာမေနေဝ ဒုဿန္တေ ဗန္ဓိ။

သောပိ ခေါ ကုမာရော တံ ဒိဝသံ တတ္ထ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ သေဋ္ဌိံ အာပုစ္ဆိတွာ ကမ္မန္တိကဿ ဂါမံ ဂန္တွာ ပဏ္ဏံ အဒါသိ။ ကမ္မန္တိကော ပဏ္ဏံ ဝါစေတွာ ဂါမိကေ သန္နိပါတေတွာ “တုမှေဝ မံ န ဂဏေထ၊ မမ သာမိ အတ္တနော ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ သဗ္ဗသတေန ဒါရိကံ အာနေတုံ[၃] မယှံ သန္တိကံ ပေသေသိ၊ ဝေဂေန ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဥပ္ပါဒံ သမ္ပဋိစ္ဆထာ”တိ သဗ္ဗံ မင်္ဂလသက္ကာရံ သဇ္ဇေတွာ ဂါမကသေဋ္ဌိဿ သာသနံ ပေသေတွာ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ သဗ္ဗသတေန မင်္ဂလကိရိယံ နိဋ္ဌာပေတွာ ကောသမ္ဗိသေဋ္ဌိဿ ပဏ္ဏံ ပဟိဏိ “မယာ တုမှေဟိ ပဟိတပဏ္ဏေ သာသနံ သုတွာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကတ”န္တိ။

၁-ဒုဿန္တေ (သီ) ၂-ဝိဓါနေန (က) ၃-အာနေတူတိ (သျာ၊ က)

သေဋ္ဌိ တံ သာသနံ သုတွာ အဂ္ဂိဒဍ္ဎော ဝိယ “ဣဒါနိ နဋ္ဌောမှီ”တိ စိန္တနဝသေန လောဟိတပက္ခန္ဒိကရောဂံ ပတွာ “ယေန ကေနစိ တံ ဥပါယေန ပက္ကောသိတွာ[1] မမ သန္တကဿ အဿာမိကံ ကရိဿာမီ”တိ “မင်္ဂလဿ နိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ကသ္မာ မယှံ ပုတ္တော ဗဟိ ဟောတိ၊ သီဃံ အာဂစ္ဆတူ”တိ သာသနံ ပေသေသိ။ သာသနံ သုတွာ ကုမာရေ ဂန္တုံ အာရဒ္ဓေ[2] သေဋ္ဌိဓီတာ စိန္တေသိ “အယံ ဗာလော မံ[3] နိဿာယ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ အလတ္ထန္တိ န ဇာနာတိ၊ ယံကိဉ္စိ ကတွာ ဣမဿ ဂမနပဋိဗာဟနုပါယော ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ တတော နံ အာဟ “ကုမာရ မာ အတိဝေဂေန ဂစ္ဆာဟိ[4]၊ ကုလဂါမံ ဂစ္ဆန္တေန နာမ အတ္တနော ပရိဝစ္ဆံ ကတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။

ကောသမ္ဗကသေဋ္ဌိပိ တဿ စိရာယနဘာဝံ ဉတွာ ပုန သာသနံ ပဟိဏိ “ကသ္မာ မေ ပုတ္တော စိရာယတိ၊ အဟံ လောဟိတပက္ခန္ဒိကရောဂံ ပတ္တော၊ ဇီဝန္တမေဝ မံ အာဂန္တွာ ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ တသ္မိံ ကာလေ သေဋ္ဌိဓီတာ တဿ အာရောစေသိ “န ခေါ တဝ ပိတာ၊ တွံ ပန ‘ပိတာ’တိ သညံ ကရောသိ။ ဧသ တဝ မာရဏတ္ထာယ ကမ္မန္တကဿ ပဏ္ဏံ ပဟိဏိ၊ အဟံ တံ ပဏ္ဏံ အပနေတွာ အညံ သာသနံ လိခိတွာ တဝ ဧတံ သမ္ပတ္တိံ ဥပ္ပါဒယိံ။ ဧသ တံ ‘အပုတ္တံ[5] ကရိဿာမီ’တိ ပက္ကောသတိ၊ ဧတဿ ကာလကိရိယံ အာဂမေဟီ”တိ။ အထဿ ရေမာနကဿေဝ ကာလကတဘာဝံ သုတွာ[6] ကောသမ္ဗိနဂရံ အဂမာသိ။ သေဋ္ဌိဓီတာပိ တဿ ဗဟိယေဝ[7] သညံ အဒါသိ “တွံ ပဝိသန္တော သကလဂေဟေ တဝ အာရက္ခံ ဌပေန္တောဝ ပဝိသာဟီ”တိ။ သယမ္ပိ သေဋ္ဌိပုတ္တေန သဒ္ဓိမေဝ ပဝိသိတွာ ဥဘော ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ ရောဒန္တီ ဝိယ ဟုတွာ အန္ဓကာရဋ္ဌာနေ နိပန္နကဿ သေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ သီသေနေဝ ဟဒယံ ပဟရိ။ သော ဒုဗ္ဗလတာယ တေနေဝ ပဟာရေန ကာလမကာသိ။

ကုမာရောပိ ပိတု သရီရကိစ္စံ ကတွာ “တုမှေ မဟာသေဋ္ဌိဿ မံ သကပုတ္တောတိ[8] ဝဒထာ”တိ ပါဒမူလိကာနံ လဉ္ဇံ အဒါသိ။ တတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဇာ “သေဋ္ဌိဋ္ဌာနာရဟံ ဧကံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ “သေဋ္ဌိဿ သပုတ္တက-နိပုတ္တကဘာဝံ ဇာနာထာ”တိ ပေသေသိ။ သေဋ္ဌိပါဒမူလိကာ ရညော သေဋ္ဌိဿ သပုတ္တဘာဝံ[9] ကထယိံသု။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ

၁-ပက္ကောသာပေတွာ (က)　၂-ကုမာရော ဂန္တုံ အာရဒ္ဓေါ (သီ)　၃-ကံ (သီ)
၄-မာ အတိဝေဂါယိ (သီ)　၅-တဝ အပုတ္တတ္တံ (က)
၆-ရေမာနေ အာဂန္တွာ တဿ ဒုဗ္ဗလဘာဝံ သုတွာ (က)　၇-သေဋ္ဌိဓီတာပိဿ ပဂေဝ (သီ)
၈-ပုတ္တောတိ (က)　၉-သကပုတ္တဘာဝံ (သီ)

တဿ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သော ဃောသကသေဋ္ဌိ နာမ ဇာတော။ အထ နံ ဘရိယာ အာဟ “အယျပုတ္တ တွမ္ပိ အဝဇာတော၊ အဟမ္ပိ ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တာ။ ပုဗ္ဗေ ကတကုသလဝသေန ပန ဧဝရူပံ သမ္ပတ္တိံ အလတ္ထမှ၊ အဓုနာပိ ကုသလံ ကရိဿာမာ”တိ။ သော “သာဓု ဘဒ္ဒေ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဒေဝသိကံ သဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒါနံ ပဋ္ဌပေသိ။

တသ္မိံ သမယေ တာသံ ဒွိန္နံ ဇနာနံ ခုဇ္ဇုတ္တရာ[1] ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ဃောသကသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ ဓာတိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သာ ဇာတကာလေ ခုဇ္ဇာ အဟောသီတိ ခုဇ္ဇုတ္တရာတွေဝဿာ နာမံ အကံသု။ သာမာဝတီပိ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ဘဒ္ဒဝတိယရဋ္ဌေ ဘဒ္ဒိယနဂရေ ဘဒ္ဒဝတိယသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ သာမာတိဿာ နာမံ အကံသု။ အပရဘာဂေ တသ္မိံ နဂရေ ဆာတကဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ မနုဿာ ဆာတကဘယဘီတာ ယေန ဝါ တေန ဝါ ဂစ္ဆန္တိ။ တဒါ အယံ ဘဒ္ဒဝတိယသေဋ္ဌိ ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ မန္တေသိ “ဘဒ္ဒေ ဣမသ္မိံ[2] ဆာတကဘယဿ အန္တော န ပညာယတိ၊ ကောသမ္ဗိနဂရေ အမှာကံ သဟာယကဿ ဃောသကသေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာမ၊ န သော အမှေ ဒိသွာ ပမဇ္ဇိဿတီ”တိ။ တဿ ကိရ သော သေဋ္ဌိ အဒိဋ္ဌသဟာယကော အဟောသိ၊ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ သော သေသဇနံ နိဝတ္တာပေတွာ ဘရိယဉ္စ ဓီတရဉ္စ ဂဟေတွာ ကောသမ္ဗိနဂရဿ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တေ တယောပိ အန္တရာမဂ္ဂေ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တာ အနုပုဗ္ဗေန ကောသမ္ဗိံ ပတွာ ဧကာယ သာလာယ နိဝါသံ အကံသု။

ဃောသကသေဋ္ဌိပိ ခေါ အတ္တနော ဃရဒွါရေ ကပဏဒ္ဓိကဝနိဗ္ဗကယာစကာနံ မဟာဒါနံ ဒါပေသိ။ အထာယံ ဘဒ္ဒဝတိယသေဋ္ဌိ စိန္တေသိ “န သက္ကာ အမှေဟိ ဣမိနာဝ ကပဏဝေသေန သဟာယကဿ အတ္တာနံ ဒဿေတုံ၊ သရီရေ ပါကတိကေ ဇာတေ သုနိဝတ္ထာ သုပါရုတာ သေဋ္ဌိံ ပဿိဿာမာ”တိ။ တေ ဥဘောပိ ဓီတရံ ဃောသကသေဋ္ဌိဿ ဒါနဂ္ဂံ ပဟိဏိံသု။ သာ အတ္တနော ဘတ္တံ အာဟရဏတ္ထာယ ဘာဇနံ ဂဟေတွာ ဒါနဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ လဇ္ဇမာနရူပါ အဋ္ဌာသိ။ တံ ဒိသွာ ဒါနကမ္မိကော စိန္တေသိ “သေသဇနာ[3] သမ္မုခသမ္မုခဋ္ဌာနေ ကေဝဋ္ဋာ မစ္ဆဝိလောပေ[4] ဝိယ မဟာသဒ္ဒံ ကတွာ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆန္တိ၊ အယံ ပန ဒါရိကာ ကုလဓီတာ ဘဝိဿတိ၊ ဥပဓိသမ္ပဒါပိဿာ အတ္ထိ”တိ။

၁-ဥတ္တရာ (သီ)   ၂-ဣမဿ (က)   ၃-ဣမေ ဇနာ (က)   ၄-မစ္ဆံ ဝိလောပန္တာ (က)

တတော နံ အာဟ “တွံ အမ္မ ကသ္မာ သေသဇနော ဝိယ ဂစ္ဆိတွာ န ဂဏှာသီ”တိ။ တာတ ဧဝရူပံ သမ္ဗာဓဋ္ဌာနံ ကိန္တိ ကတွာ ပဝိသာမီတိ။ အမ္မ ကတိ ပန ဇနာ တုမှေတိ။ တယော ဇနာ တာတာတိ။ သော တယော ဘတ္တပိဏ္ဍေ အဒါသိ။ သာ တံ ဘတ္တံ မာတာပိတူနံ အဒါသိ၊ ပိတာ ဒီဃရတ္တံ ဆာတကဇ္ဈတ္တာ[1] အတိရေကံ ဘုဉ္ဇိတွာ ကာလမကာသိ။ သာ ပုနဒိဝသေ ဂန္တွာ ဒွေယေဝ ဘတ္တပိဏ္ဍေ ဂဏှိ။ တံဒိဝသံ သေဋ္ဌိဘရိယာ ဘတ္တေန စ ကိလန္တတာယ သေဋ္ဌိနော စ မရဏသောကေန ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ကာလမကာသိ။ သာ ပုနဒိဝသေ သေဋ္ဌိဓီတာ ဧကမေဝ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ဂဏှိ။ ဒါနကမ္မိကော တဿာ ကိရိယံ ဥပဓာရေတွာ “အမ္မ တယာ ပဌမဒိဝသေ တယော ပိဏ္ဍာ ဂဟိတာ၊ ပုနဒိဝသေ ဒွေ၊ အဇ္ဇ ဧကမေဝ ဂဏှာသိ။ ကိံ နု ခေါ ကာရဏ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သာ တံ ကာရဏံ ကထေသိ။ ကတရဂါမဝါသိနော ပန အမ္မ တုမှေတိ။ သာ တမ္ပိ ကာရဏံ နိပ္ပဒေသတော ကထေသိ။ “အမ္မ ဧဝံ သန္တေ တွံ အမှာကံ သေဋ္ဌိဓီတာ[2] နာမ အဟောသိ၊ မယှဉ္စ အညာ ဒါရိကာ နတ္ထိ၊ တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ မမ ဓီတာ အမ္မာ”တိ တံ ဓီတရံ ကတွာ ဂဏှိ။

သာ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဒါနဂ္ဂေ မဟာသဒ္ဒံ သုတွာ “ကသ္မာ အယံ တာတ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒေါ”တိ အာဟ။ အမ္မ မဟာဇနဿ အန္တရေ နာမ အပ္ပသဒ္ဒံ ကာတုံ န သက္ကာတိ။ အဟမေတ္ထ ဥပါယံ ဇာနာမိ တာတာတိ။ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ အမ္မာတိ။ သမန္တာ ဝတိံ ကတွာ ဒွေ ဒွါရာနိ ယောဇေတွာ အန္တော ဘာဇနာနိ ဌပါပေတွာ ဧကေန ဒွါရေန ပဝိသိတွာ ဘတ္တံ ဂဏှိတွာ ဧကေန ဒွါရေန နိက္ခမနံ ကရောထ တာတာတိ။ သာဓု အမ္မာတိ ပုနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ တထာ ကာရေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဒါနဂ္ဂံ ပဒုမသဿရံ[3] ဝိယ သန္နိ-သိန္နသဒ္ဒံ အဟောသိ။

တတော ဃောသကသေဋ္ဌိ ပုဗ္ဗေ ဒါနဂ္ဂသ္မိံ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒံ သုတွာ တဒါ တံ အသုဏန္တော ဒါနကမ္မိကံ ပက္ကောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ “တွံ အဇ္ဇ ဒါနံ န ဒါပေသီ”တိ။ ဒိန္နံ အယျာတိ။ အထ ကသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဒါနဂ္ဂေ သဒ္ဒေါ န သုယျတီတိ။ အာမ အယျ ဧကာ မေ ဓီတာ အတ္ထိ၊ အဟံ တာယ ကထိတ-ဥပါယေ ဌတွာ ဒါနဂ္ဂံ နိဿဒ္ဒမကာသိန္တိ။ တဝ ဓီတာ နာမ နတ္ထိ၊ ကုတော တေ ဓီတာ လဒ္ဓါတိ။ သော ဝဉ္စေတုံ အသက္ကုဏေယျဘာဝေန သေဋ္ဌိဿ သဗ္ဗံ ဓီတု အာဂမနဝိဓာနံ ကထေသိ။ ကသ္မာ ပန ဘော တွံ ဧဝရူပံ ဘာရိယံ ကမ္မမကာသိ။ တွံ ဧတ္တကံ အဒ္ဓါနံ မမ ဓီတရံ အတ္တနော သန္တိကေ ဝသမာနံ

ၢ-ဆာတကဇ္ဈတ္တော (သီ၊သျာ) ၂-ဓီတာ (က) ၃-ပက္ကုမ္ပပနံ (သီ)၊ ဂူပသမနံ (သျာ)၊ ရူပသရံ (က)

နာရောစေသိ၊ ဝေဂေန တံ အမှာကံ ဂေဟံ အာဏာပေဟီတိ။ သော တဿ ဝစနံ သုတွာ အကာမကော[1] အာဏာပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သေဋ္ဌိ တံ ဓီတုဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ "ဓီတု သက္ကာရံ ကရောမီ"တိ အတ္တနော သမာနဇာတိကေဟိ ကုလေဟိ ဓီတု သမာနဝယာနိ ပဉ္စ ကုမာရိကသတာနိ တဿာ ပရိဝါရမကာသိ။

အထေကဒိဝသံ ဥဒေနော ရာဇာ နဂရေ အနုသဉ္စရန္တော တံ သာမာဝတိံ တာဟိ ကုမာရီဟိ ပရိဝါရိတံ ကီဠမာနံ ဒိသွာ "ကဿာယံ ဒါရိကာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဃောသကသေဋ္ဌိဿ ဓီတာ"တိ သုတွာ သဿာမိကအဿာမိကဘာဝံ ပုစ္ဆိ။ တတော အဿာမိကဘာဝေ ကထိတေ "ဂစ္ဆထ သေဋ္ဌိနော ကထေထ 'တုမှာကံ ဓီတရံ ရာဇာ ဣစ္ဆတီ'တိ"။ တံ သုတွာ သေဋ္ဌိ "အမှာကံ အညာ ဒါရိကာ နတ္ထိ၊ ဧကဓီတိကံ သပတ္တိဝါသေ ဒါတုံ န သက္ကောမာ"တိ။ ရာဇာ တံ ကထံ သုတွာ သေဋ္ဌိံ စ သေဋ္ဌိဘရိယဉ္စ ဗဟိ ကတွာ သကလဂေဟံ လဉ္ဆာပေသိ။ သာမာဝတီ ဗဟိ ကီဠိတွာ အာဂစ္ဆန္တီ မာတာပိတရော ဗဟိ နိသိန္နကေ ဒိသွာ "အမ္မတာတာ ကသ္မာ ဣဓ နိသိန္နတ္ထာ"တိ။ တေ တံ ကာရဏံ ကထယိံသု။ အမ္မတာတာ ကသ္မာ တုမှေ ဣမံ ပဋိဝစနံ န ဇာနာထ[2] "မမ ဓီတာ သပတ္တိဝါသေ ဝသန္တီ ဧကိကာ ဝသိတုံ န သက္ခိဿတိ၊ သစဿာ ပရိဝါရာ ပဉ္စသတာ ကုမာရိယော ဝသာပေထ၊ ဧဝံ ဝသိဿတီ"တိ။ ဣဒါနိ ဧဝံ ကထာပေထ တာတာတိ။ "သာဓု အမ္မ မယံ တဝ စိတ္တံ န ဇာနိမှာ"တိ ဝတွာ တေ တထာ ကထယိံသု။ ရာဇာ ဥတ္တရိတရံ ပသီဒိတွာ "သဟဿမ္ပိ ဟောတု၊ သဗ္ဗာ အာနေထာ"တိ အာဟ။ အထ နံ ဘဒ္ဒကေန နက္ခတ္တမုဟုတ္တကေန ပဉ္စမာတုဂါမသတပရိဝါရံ ရာဇဂေဟံ နယိံသု။ ရာဇာ တာ ပဉ္စသတာပိ တဿာယေဝ ပရိဝါရံ ကတွာ အဘိသေကံ ကတွာ ဝိသုံ[3] ဧကသ္မိံ ပါသာဒေ ဝသာပေသိ။

တေန စ သမယေန ကောသမ္ဗိယံ ဃောသကသေဋ္ဌိ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိ ပါဝါရိကသေဋ္ဌီတိ တယော ဇနာ အညမညံ သဟာယကာ ဟောန္တိ။ တေ တယောပိ ဇနာ ပဉ္စသတေ တာပသေ ပဋိဇဂ္ဂန္တိ။ တာပသာပိ စတ္တာရော မာသေ တေသံ သန္တိကေ ဝသိတွာ အဋ္ဌ မာသေ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တိ။ အထေကဒိဝသံ တေ တာပသာ ဟိမဝန္တတော အာဂစ္ဆန္တာ မဟာကန္တာရေ တသိတာ ကိလန္တာ ဧကံ မဟန္တံ ဝဋရုက္ခံ ပတွာ တတ္ထ အဓိဝတ္ထာယ ဒေဝတာယ သန္တိကာ သင်္ဂဟံ ပစ္စာသီသန္တာ နိသီဒိံသု။ ဒေဝတာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတံ ဟတ္ထံ

၁-အကာမကော (သျာ) ၂-န ဇာနိတ္ထ (သီ) ၃-ဒတွာ သေဋ္ဌိဓီတရံ (သီ)

ပသာဒေတွာ တေသံ ပါနီယပါနကာဒီနိ ဒတွာ ကိလမထံ ပဋိဝိနောဒေသိ။ တေ ဒေဝတာယ အာနုဘာဝေန ဝိမှိတာ ပုစ္ဆိံသု “ကိံ နု ခေါ ဒေဝတေ ကမ္မံ ကတွာ တယာ အယံ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ”တိ။ ဒေဝတာ အာဟ—လောကေ ဗုဒ္ဓေါ နာမ ဘဂဝါ ဥပ္ပန္နော၊ သော ဧတရဟိ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ တံ ဥပဋ္ဌာတိ။ သော ဥပေါသထဒိဝသေသု အတ္တနော ဘတကာနံ ပကတိဘတ္တဝေတနမေဝ ဒတွာ ဥပေါသထံ ကာရာပေသိ။ အထာဟံ ဧကဒိဝသံ မဇ္ဈန္ဟိကေ ပါတရာသတ္ထာယ အာဂတော ကဉ္စိ ဘတကံ ကမ္မံ ကရောန္တံ အဒိသွာ “အဇ္ဇ မနုဿာ ကသ္မာ ကမ္မံ န ကရောန္တီ”တိ ပုစ္ဆိံ။ တဿ မေ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အထာဟံ ဧတဒဝေါစံ “ဣဒါနိ ဥပဍ္ဎဒိဝသော ဂတော၊ သက္ကာ နု ခေါ ဥပဍ္ဎုပေါသထံ[1] ကာတု”န္တိ။ တတော သေဋ္ဌိဿ ပဋိဝေဒေတွာ “သက္ကာ ကာတု”န္တိ အာဟ[2]။ သွာဟံ ဥပဍ္ဎဒိဝသံ ဥပေါသထံ သမာဒိယိတွာ တဒဟေဝ ကာလံ ကတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘိန္တိ။

အထ တေ တာပသာ “ဗုဒ္ဓေါ ကိရ ဥပ္ပန္နော”တိ သဉ္ဇာတပီတိပါမောဇ္ဇာ တတော သာဝတ္ထိံ ဂန္တုကာမာ ဟုတွာပိ “ဗဟူပကာရာ နော ဥပဋ္ဌာကသေဋ္ဌိနော၊ တေသမ္ပိ ဣမမတ္ထံ အာရောစေဿာမာ”တိ ကောသမ္ဗိံ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိဟိ ကတသက္ကာရဗဟုမာနာ “တဒဟေဝ မယံ ဂစ္ဆာမာ”တိ အာဟံသု။ “ကိံ ဘန္တေ တုရိတတ္ထ၊ နနု တုမှေ ပုဗ္ဗေ စတ္တာရော ပဉ္စ မာသေ ဝသိတွာ ဂစ္ဆထာ”တိ ဝုတ္တာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ “တေန ဟိ ဘန္တေ သဟေဝ[3] ဂစ္ဆာမာ”တိ စ ဝုတ္တေ “ဂစ္ဆာမ မယံ၊ တုမှေ သဏိကံ အာဂစ္ဆထာ”တိ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။

တေပိ သေဋ္ဌိနော ပဉ္စ ပဉ္စသတပဉ္စသတသကဋပရိဝါရာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဇေတဝနေ အဝိဒူရေ ဌာနေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေသံ စရိယာဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ တယောပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဧတေနေဝ နိယာမေန အဇ္ဇတနာယ သွာတနာယာတိ နိမန္တေတွာ အဍ္ဎမာသံ ခန္ဓာဝါရဘတ္တံ နာမ ဒတွာ သတ္ထာရံ အတ္တနော နဂရံ အာဂမနတ္ထာယ ယာစိံသု။ သတ္ထာ “သုညာဂါရေ တထာဂတာ အဘိရမန္တီ”တိ[4] ကထေသိ။ တေ “အညာတံ ဘန္တေ”တိ ဝတွာ “တုမှေ အမှေဟိ ပဟိတသာသနေန အာဂစ္ဆေယျာထာ”တိ

၁-ဥပေါသထံ (က)
၂-သက္ကာ ကရောတုန္တိ အာဟံသု (သီ)
၃-သဒ္ဓိံ (သျာ၊ က)
၄-တထာဂတာနံ အဘိရတဘာဝံ (သီ)

ဝတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အတ္တနော နဂရမေဝ အာဂန္တွာ တယောပိ ဇနာ သကေ သကေ ဥယျာနေ ဝိဟာရေ ကာရာပေသုံ။ ဃောသကသေဋ္ဌိနာ ကာရိတော ဃောသိတာရာမော နာမ ဇာတော၊ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိနာ ကာရိတော ကုက္ကုဋာရာမော နာမ ဇာတော၊ ပါဝါရိက-သေဋ္ဌိနာ ကာရိတံ ပါဝါရိကမ္ဗဝနံ နာမ ဇာတံ။ တေ ဝိဟာရေ ကာရာပေတွာ သတ္ထု ဒူတံ ပဟိဏိံသု "သတ္ထာ အမှာကံ သင်္ဂဟံ ကာတုံ ဣမံ နဂရံ အာဂစ္ဆ-တူ"တိ။ သတ္ထာ "ကောသမ္ဗိံ ဂမိဿာမီ"တိ မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော စာရိကံ နိက္ခမန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ မာဂဏ္ဍိယဗြာဟ္မဏဿ အရဟတ္တူပနိဿယံ ဒိသွာ ဂမနံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ကုရုရဋ္ဌေ ကမ္မာသဒမ္မံ နာမ နိဂမံ အဂမာသိ။

တသ္မိံ သမယေ မာဂဏ္ဍိယော သဗ္ဗရတ္တိံ ဗဟိဂါမေ အဂ္ဂိံ ဇုဟိတွာ ပါတောဝ အန္တောဂါမံ ပဝိသတိ။ သတ္ထာပိ ပုနဒိဝသေ အန္တောဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တော ပဋိပထေ မာဂဏ္ဍိယဗြာဟ္မဏဿ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ သော ဒသဗလံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ မမ ဓီတု ရူပ-သမ္ပတ္တိယာ သဒိသံ ဒါရကံ ပရိယေသန္တော စရာမိ၊ ရူပသမ္ပတ္တိယာ စ သတိပိ ဝေရူပံ ဂဟိတပဗ္ဗဇ္ဇမေဝ ပဿေသိံ[၁]။ အယံ ခေါ ပန ပဗ္ဗဇိတော အဘိရူပေါ ဒဿနီယော မမ ဓီတုယောဝ အနုစ္ဆဝိကော"တိ ဝေဂေန ဂေဟံ အဂမာသိ။ တဿ ကိရ ဗြာဟ္မဏဿ ပုဗ္ဗေ ဧကော ပဗ္ဗဇိတဝံသော အတ္ထိ၊ တေနဿ ပဗ္ဗဇိတမေဝ ဒိသွာ စိတ္တံ နမတိ။ သော ဗြာဟ္မဏိံ အာမန္တေသိ "ဘဒ္ဒေ မယာ (   )[၂] ဝေရူပေါ ပဗ္ဗဇိတော နာမ နဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဗြဟ္မဝဏ္ဏော မမ ဓီတုယောဝ အနုစ္ဆဝိကော၊ သီဃံ မေ ဓီတရံ အလင်္ကရောဟီ"တိ။ ဗြာဟ္မဏိယာ ဓီတရံ အလင်္ကရောန္တိယာဝ သတ္ထာ အတ္တနော ဌိတဋ္ဌာနေ[၃] ပဒစေတိယာနိ ဒဿေတွာ အန္တောနဂရံ ပါဝိသိ။

အထ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိယာ သဒ္ဓိံ ဓီတရံ ဂဟေတွာ တံ ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တော အန္တောဂါမံ ပဝိဋ္ဌကာလေ အာဂတတ္တာ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော ဒသဗလံ အဒိသွာ ဗြာဟ္မဏိံ ပရိဘာသတိ "တဝ ကာရဏာ ဘဒ္ဒကံ နာမ နဋ္ဌံ၊ တယိ ပပဉ္စံ ကရောန္တိယာဝ သော ပဗ္ဗဇိတော နိက္ခမိတွာ ဂတော"တိ။ ဗြာဟ္မဏ ဂတော တာဝ ဟောတု၊ ကတရဒိသာဘာဂေန ဂတောတိ။ ဣမိနာ ဒိသာဘာဂေနာတိ သတ္ထု ဂတဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော ပဒစေတိယာနိ ဒိသွာ "ဘဒ္ဒေ ဣမာနိ တဿ ပုရိသဿ ပဒါနိ၊ ဣတော ဂတော ဘဝိဿတီ"တိ အာဟ။ အထ ဗြာဟ္မဏီ သတ္ထု ပဒစေတိယံ ဒိသွာ

၁-ပဿေမိ (သီ၊ သျာ)   ၂-(ဝေရူပံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဿေမိ၊ အယံ ခေါ ပန) (က)   ၃-ဌိတဋ္ဌာနေ (သျာ)

စိန္တေသိ “ဗာလော ဝတာယံ ဗြာဟ္မဏော အတ္တနော ဂန္ဓမတ္တာယာပိ အတ္တံ န ဇာနာတီ”တိ တေန သဒ္ဓိံ ပရိဟာသံ ကရောန္တော အာဟ “ယာဝ ဗာလော စာယံ ဗြာဟ္မဏော၊ ဝေရူပဿ နာမ ပုရိသဿ ဓီတရံ ဒဿာမီတိ ဝဒတိ[1]။ ရာဂေန ဟိ ရတ္တဿ ဒေါသေန ဒုဋ္ဌဿ မောဟေန မူဠှဿ ပုရိသဿ ပဒံ နာမ ဝေရူပံ န ဟောတိ။ လောကေ ပန ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒဿ[2] သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ ဧတံ ပဒံ ပဿ ဗြာဟ္မဏ—

ရတ္တဿ ဟိ ဥက္ကုဋိကံ ပဒံ ဘဝေ၊
ဒုဋ္ဌဿ ဟောတိ အဝကဍ္ဎိတံ ပဒံ။
မူဠှဿ ဟောတိ သဟသာနုပီဠိတံ၊
ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒဿ ဣဒမီဒိသံ ပဒ”န္တိ။

သော ဗြာဟ္မဏိယာ ဧတ္တကံ ကထေန္တိယာပိ အသုတွာ “တွံ နာမ စဏ္ဍာ မုခရာ”တိ အာဟ။ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ အညမညံ ဝိဝါဒံ[3] ကရောန္တာနံယေဝ သတ္ထာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေန ကတဘတ္တကိစ္စော ဗြာဟ္မဏဿ ဒဿနူပစာရေနေဝ နိက္ခမိ။ ဗြာဟ္မဏော သတ္ထာရံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဗြာဟ္မဏိံ အပသာဒေတွာ “အယံ သော ပုရိသော”တိ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော ဒသဗလဿ ပုရတော ဌတွာ “ဘော ပဗ္ဗဇိတ အဟံ ပါတောဝ ပဋ္ဌာယ တံ ပရိယေသန္တော စရာမိ၊ ဇမ္ဗုဒီပေ မမ ဓီတာယ သမာနရူပါ ဣတ္ထီ နာမ နတ္ထိ၊ ပုရိသောပိ တယာ သဒ္ဓိံ သမာနရူပေါ နာမ နတ္ထိ၊ မမ ဓီတရံ တုယှံ ပေါသနတ္ထာယ ဒမ္မိ၊ ဂဏှာဟိ န”န္တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ “အဟံ ဗြာဟ္မဏ ကာမဂ္ဂဝါသိနိယော[4] ဥတ္တမရူပဓရာ နာနာဝဏ္ဏံ ကထံ ကထေန္တိယော မမ ပလောဘနတ္ထမေဝ[5] အာဂန္တွာ သန္တိကေ ဌိတာ ဒေဝဓီတာပိ န ဣစ္ဆိံ၊ ကိမင်္ဂံ ပန ဣမံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“ဒိသွာန တဏှံ အရတိံ ရဂဉ္စ၊
နာဟောသိ ဆန္ဒော အပိ မေထုနသ္မိံ။
ကိမေဝိဒံ မုတ္တကရီသပုဏ္ဏံ၊
ပါဒါပိ နံ သမ္ဖုသိတုံ န ဣစ္ဆေ”တိ[6]။

မာဂဏ္ဍိယာ စိန္တေသိ “အနတ္ထိကေန နာမ ‘အလ’န္တိ ဝတ္တုမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ အယံ ပန မမ သရီရံ မုတ္တကရီသပုဏ္ဏံ နာမ ကတွာ ‘ပါဒါပိ နံ သမ္ဖုသိတုံ န

၁-စရသိ (သီ) ၂-ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒဿ (သီ) ၃-ဝါဒပဋိဝါဒံ (သီ)
၄-ကာမသံသဂ္ဂဝါသိနော (က) ၅-ပေါသနတ္ထမေဝ (က) ၆-ခု ၁-၄၀၉-ပိဋ္ဌေ သုတ္တနိပါတေ။

ဣဏ္ဍေ’တိ အဝေါစ၊ ကော ဣဿရိယဋ္ဌာနံ လာဘန္တိ အန္တရာယမေဝဿ[၁] ပဿိဿာမီ’’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓိ။ သတ္ထာ တံ အမနသိကတွာ စရိယဝသေန ဗြာဟ္မဏဿ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဥဘောပိ ဇာယမ္ပတိကာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ “ဣဒါနိ အမှာကံ ဃရာဝါသေန အတ္ထော နတ္ထီ’’တိ ဓီတရံ မာဂဏ္ဍိယံ[၂] စူဠပိတရံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဥဘောပိ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ အထ ရာဇာ ဥဒေနော စူဠမာဂဏ္ဍိယေန သဒ္ဓိံ ဝါဟာရံ ကတွာ မာဂဏ္ဍိယဒါရိကံ ရာဇာနုဘာဝေန ဂေဟံ အာနေတွာ အဘိသေကံ ကတွာ တဿာ ပဉ္စမာတုဂါမသတပရိဝါရာယ ဝသနဋ္ဌာနံ[၃] ဝိသုံ ပါသာဒံ အဒါသိ။

သတ္ထာပိ ခေါ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ကောသမ္ဗိနဂရံ သမ္ပာပုဏိ။ သေဋ္ဌိနော သတ္ထု အာဂမနံ သုတွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ “ဣမေ ဘန္တေ တယော ဝိဟာရာ တုမှေ ဥဒ္ဒိဿ ကတာ၊ ပဋိဂ္ဂဏှထ ဘန္တေ ဝိဟာရေ စာတုဒ္ဒိသဿ သံဃဿ သင်္ဂဟတ္ထာယာ’’တိ။ ပဋိဂ္ဂဟေသိ ဘဂဝါ ဝိဟာရေ။ တေပိ သေဋ္ဌိနော သတ္ထာရံ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ အဘိဝါဒေတွာ ဃရံ အဂမံသု။

မာဂဏ္ဍိယာပိ ခေါ သတ္ထု အာဂတဘာဝံ သုတွာ ဆိန္နဘိန္နကေ ဓုတ္တေ ပက္ကောသာပေတွာ တေသံ လဉ္ဇံ ဒတွာ “တုမှေ သမဏံ ဂေါတမံ ဣမိနာ ဣမိနာ စ နိယာမေန အက္ကောသထာ’’တိ ဝတွာ ဥယျောဇေသိ။ တေ သတ္ထု အန္တောဂါမံ ပဝိသနဝေလာယ သပရိဝါရံ သတ္ထာရံ နာနာဝိဓေဟိ အက္ကောသေဟိ အက္ကောသိံသု။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သတ္ထာရံ အာဟ “ဘန္တေ ဧဝရူပေ အက္ကောသန္တေ ဌာနေ န ဝသိဿာမ၊ အညံ နဂရံ ဂစ္ဆာမာ’’တိ။ သတ္ထာ “အာနန္ဒ တထာဂတာ နာမ အဋ္ဌဟိ လောကဓမ္မေဟိ န ကမ္ပန္တိ၊ အယမ္ပိ သဒ္ဒေါ သတ္တာဟံ နာတိက္ကမိဿတိ၊ အက္ကောသကာနံယေဝ ဥပရိ ပတိဿတိ၊ တွံ မာ ဝိတက္ကယိတ္ထာ’’တိ။ တေပိ တယော နဂရသေဋ္ဌိနော မဟာသက္ကာရေန ဘဂဝန္တံ ပဝေသေတွာ မဟာဒါနံ အဒံသု။ တေသံ အပရာပရံ ဒါနံ ဒဒန္တာနံယေဝ မာသော အတိက္ကမိ၊ အထ နေသံ ဧတဒဟောသိ “ဗုဒ္ဓါ နာမ သဗ္ဗလောကံ အနုကမ္ပမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အညေသမ္ပိ ဩကာသံ ဒဿာမာ’’တိ။ တတော တေ ကောသမ္ဗိနဂရဝါသိနောပိ ဇနဿ ဩကာသံ အကံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ နာဂရာပိ ဝီထိသဘာဂေန ဂဏသဘာဂေန မဟာဒါနံ ဒေန္တိ။

၁-အန္တမေဝဿ (သီ) ၂-မာဂန္ဒိယံ (သီ) ၃-ဝသနတ္ထာယ (သီ)

အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော မာလာကာရဇေဋ္ဌကဿ ဂေဟေ နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ သာမာဝတိယာ ဥပဋ္ဌာယိကာ ခုဇ္ဇုတ္တရာ အဋ္ဌ ကဟာပဏေ အာဒါယ မာလတ္ထာယ တံ ဂေဟံ အဂမာသိ။ မာလာကာရဇေဋ္ဌကော တံ ဒိသွာ “အမ္မ ဥတ္တရေ အဇ္ဇ တုယှံ ပုပ္ဖါနိ ဒါတုံ ခဏော နတ္ထိ၊ အဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဝိသာမိ[1]။ တွမ္ပိ ပရိဝေသနာယ သဟာယိကာ ဟောဟိ၊ ဧဝံ ဣတော ပရေသံ ဝေယျာဝစ္စကရဏတော မုစ္စိဿတီ”တိ အာဟ။ တတော ခုဇ္ဇုတ္တရာ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ဘတ္တဂ္ဂေ ဝေယျာဝစ္စံ အကာသိ။ သာ သတ္ထာရာ ဥပနိသိန္နကထာဝသေန ကထိတံ ဓမ္မံ သဗ္ဗမေဝ ဥဂ္ဂဏှိ။ အနုမောဒနံ ပန သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

သာ အညေသု ဒိဝသေသု စတ္တာရောဝ ကဟာပဏေ ဒတွာ ပုပ္ဖါနိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ၊ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ဒိဋ္ဌသစ္စဘာဝေန ပရသန္တကေ စိတ္တံ အနုပ္ပါဒေတွာ သဗ္ဗေဝ အဋ္ဌ ကဟာပဏေ ဒတွာ ပစ္ဆိံ ပူရေတွာ ပုပ္ဖါနိ အာဒါယ သာမာဝတိယာ သန္တိကံ အဂမာသိ။ အထ နံ သာ ပုစ္ဆိ “အမ္မ ဥတ္တရေ တွံ အညေသု ဒိဝသေသု န ဗဟူနိ ပုပ္ဖါနိ အာဟရသိ၊ အဇ္ဇ ပန ဗဟုကာနိ၊ ကိံ နော ရာဇာ ဥတ္တရိတရံ ပသန္နော”တိ။ သာ မုသာဝါဒေ အဘဗ္ဗတာယ အတီတေ အတ္တနာ ကတံ အနိဂုဟိတွာ သဗ္ဗံ ကထေသိ။ “အထ ကသ္မာ အဇ္ဇ ဗဟူနိ ပုပ္ဖါနိ အာဟရသီ”တိ ဝုတ္တာ စ[2] ဧဝမာဟ “အဟံ အဇ္ဇ ဒသဗလဿ ဓမ္မံ သုတွာ အမတံ သစ္ဆာကာသိံ၊ တသ္မာ တုမှေ န ဝဉ္စေမီ”တိ။ တံ သုတွာ “အမ္မ ဥတ္တရေ တယာ လဒ္ဓံ အမတဓမ္မံ အမှာကမ္ပိ ဒေဟီ”တိ သဗ္ဗာဝ ဟတ္ထံ ပသာရယိံသု။ အယျေ ဧဝံ ဒါတုံ န သက္ကာ၊ အဟံ ပန သတ္ထာရာ ကထိတနိယာမေန တုမှာကံ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ၊ တုမှေ အတ္တနော ဟေတုမှိ သတိ တံ ဓမ္မံ လဘိဿထာတိ။ တေန ဟိ အမ္မ ဥတ္တရေ ကထေဟီတိ။ “ဧဝံ ကထေတုံ န သက္ကာ၊ မယှံ ဥစ္စံ အာသနံ ပညာပေတွာ တုမှေ နီစာသနေသု နိသီဒထာ”တိ အာဟ။ တာ ပဉ္စသတာပိ ဣတ္ထိယော ခုဇ္ဇုတ္တရာယ ဥစ္စာသနံ ဒတွာ သယံ နီစာသနာနိ ဂဟေတွာ နိသီဒိံသု။ ခုဇ္ဇုတ္တရာပိ သေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါသု ဌတွာ တာသံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သာမာဝတိံ ဇေဋ္ဌိကံ ကတွာ သဗ္ဗာဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ ခုဇ္ဇုတ္တရံ ဝေယျာဝစ္စကရဏတော အပနေတွာ “တွံ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ အာဟရိတွာ အမှေ သာဝေဟီ”တိ အာဟံသု။ ခုဇ္ဇုတ္တရာပိ တတော ပဋ္ဌာယ တထာ အကာသိ။

၁-ပရိဝိသိဿာမိ (သျာ) ၂-အာဟရိတ္ထာတိ စ ဝုတ္တာ (သီ)

ကသ္မာ ပနေသာ ဒါသီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာတိ? သာ ကိရ ကဿပဒသဗလဿ သာသနေ ဧကာယ သာမဏေရိယာ အတ္တနော ဝေယျာဝစ္စံ ကာရေသိ။ တေန ကမ္မေန ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ပရေသံ ဒါသီယေဝ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ကသ္မာ ပန ခုဇ္ဇာ အဟောသီတိ? အနုပ္ပန္နေ ကိရ ဗုဒ္ဓေ အယံ ဗာရာဏသိရညော ဂေဟေ ဝသန္တီ ဧကံ ရာဇကုလူပကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ခုဇ္ဇဓာတုကံ ဒိသွာ အတ္တနာ သဟဝါသီနံ မာတုဂါမာနံ ပုရတော ပရိဟာသံ ကရောန္တီ ခုဇ္ဇာကာရေန ဝိစရိ။ တသ္မာ ခုဇ္ဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ကိံ ပန ကတွာ သာ ပညဝန္တီ[၁] ဇာတာတိ? အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ အယံ ဗာရာဏသိရညော ဂေဟေ ဝသန္တီ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ရာဇဂေဟတော ဥဏှပါယာသဿ ပူရိတေ ပတ္တေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ "ဧတ္ထ ဌပေတွာ ဂဏှထ ဘန္တေ"တိ အဋ္ဌ သုဝဏ္ဏကဋကေ ဩမုဉ္စိတွာ အဒါသိ။ တဿ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန ပညဝန္တီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။

အထ ခေါ တာ သာမာဝတိယာ ပရိဝါရာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စာပိ သမာနာ ရညော အဿဒ္ဓဘာဝေန ကာလေန ကာလံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဗုဒ္ဓဒဿနံ န လဘန္တိ။ တသ္မာ ဒသဗလေ အန္တရဝီထိံ ပဋိပန္နေ ဝါတပါနေသု နပ္ပဟောန္တေသု အတ္တနော အတ္တနော ဂဗ္ဘေသု ဆိဒ္ဒံ ကတွာ တေဟိ ဩလောကေန္တိ။ အထေကဒိဝသံ မာဂဏ္ဍိယာ အတ္တနော ပါသာဒတလတော နိက္ခမိတွာ စင်္ကမမာနာ တာသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘစ္ဆိဒ္ဒံ ဒိသွာ "ကိမိဒ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ တာဟိ တဿာ သတ္ထရိ ဗဒ္ဓါဃာတတံ အဇာနန္တီဟိ "သတ္ထာ ဣမံ နဂရံ အာဂတော၊ မယံ ဧတ္ထ ဌတွာ သတ္ထာရံ ပဿာမ စေဝ ပူဇေမ စာ"တိ ဝုတ္တေ "ဣဒါနိဿ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမိ၊ ဣမာပိ တဿ ဥပဋ္ဌာယိကာ၊ ဣမာသမ္ပိ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ဂန္တွာ ရညာ သဒ္ဓိံ ရဟောဂတကာလေ "မဟာရာဇ သာမာဝတိမိဿကာနံ ဗဟိဒ္ဓါ ပတ္ထနာ အတ္ထိ၊ ကတိပါဟေနေဝ တေ ဇီဝိတံ မာရေဿန္တိ၊ သာမာဝတီ သပရိဝါရာ တုမှေသု သိနေဟံ ဝါ ပေမံ ဝါ န ကရောတိ၊ သမဏံ ပန ဂေါတမံ အန္တရဝီထိယာ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဝါတပါနေသု အပ္ပဟောန္တေသု တာနိ ခဏ္ဍိတွာပိ ဩကာသံ ကတွာ ဩလောကေန္တီ"တိ အာဟ။ ရာဇာ "န တာ ဧဝရူပံ ကရိဿန္တီ"တိ န သဒ္ဒဟတိ။ ပုန ဝုတ္တေပိ န သဒ္ဒဟတိယေဝ။ အထ နံ တိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တေပိ အသဒ္ဒဟန္တံ "သစေ မေ ဝစနံ န သဒ္ဒဟသိ၊ တာသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဥပဓာရေဟိ မဟာရာဇာ"တိ အာဟ။ ရာဇာ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘေသု ဆိဒ္ဒံ ဒိသွာ "ဣဒံ ကိ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ တသ္မိံ အတ္ထေ အာရောစိတေ တာသံ အကုဇ္ဈိတွာ

၁-သပ္ပညာ (သီ)

ကိဉ္စိ အဝတွာ ဆိဒ္ဒါနိ ပိဒဟာပေသိ။ ရာဇာ တတော ပဋ္ဌာယ တာသံ ပါသာဒေ ဥဒ္ဓစ္ဆိဒ္ဒကဇာလဝါတပါနာနိ ကာရေသိ။

သာ တေန ကာရဏေန ရာဇာနံ ကောပေတုံ အသက္ကောန္တီ "ဒေဝ တေသံ တုမှေသု ပေမံ အတ္ထိ ဝါ နတ္ထိ ဝါတိ ဇာနိဿာမ၊ အဋ္ဌ ကုက္ကုဋေ ပေသေတွာ တုမှာကံ အတ္ထာယ ပစာပေထာ"တိ အာဟ။ ရာဇာ တဿာ ဝစနံ သုတွာ "ဣမေ ပစိတွာ ပေသေတူ"တိ သာမာဝတိယာ အဋ္ဌ ကုက္ကုဋေ ပဟိဏိ။ သောတာပန္နာ အရိယသာဝိကာ ဇီဝမာနေ ကုက္ကုဋေ ကိံ ပစိဿတိ၊ အလန္တိ ဝတွာ ပန ဟတ္ထေနပိ ဖုသိတုံ န ဣစ္ဆိ။ မာဂဏ္ဍိယာ "ဟောတု မဟာရာဇ, တေဟေဝ စ ကုက္ကုဋေ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပစနတ္ထာယ ပေသေဟီ"တိ။ ရာဇာ တထာ အကာသိ။ မာဂဏ္ဍိယာ အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ ကုက္ကုဋေ မာရာပေတွာ "ဣမေ ကုက္ကုဋေ ပစာပေတွာ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဒေတူ"တိ ပဟိဏိ။ သာ တေသံ မတဘာဝေန[1] ဒသဗလဉ္စ ဥဒ္ဒိဿ ပဟိတဘာဝေန ပစိတွာ ဒသဗလဿ ပေသေသိ။ မာဂဏ္ဍိယာ "ပဿ မဟာရာဇာ"တိ ဝတွာ ဧတ္တကေနပိ ရာဇာနံ ကောပေတုံ နာသက္ခိ။

အယံ ပန ဥဒေနော တာသု ဧကေကိဿာ ဝသနဋ္ဌာနေ သတ္တ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဝသိ။ အထာယံ မာဂဏ္ဍိယာ ဧကံ ကဏှသပ္ပပေါတကံ ဝေဠုပဗ္ဗေ ပက္ခိပါပေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ ရညော စ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဂစ္ဆန္တဿ ဟတ္ထိကန္တဝီဏံ အာဒါယယေဝ ဂမနံ အာစိဏ္ဏံ၊ မာဂဏ္ဍိယာ ရညော အတ္တနော သန္တိကံ အာဂမနကာလေ တံ သပ္ပပေါတကံ အန္တောဝီဏာယ ပက္ခိပိတွာ ဆိဒ္ဒံ ပိဒဟာပေသိ။ အထ နံ သာမာဝတိယာ သန္တိကံ ဂမနကာလေ "မဟာရာဇ သာမာဝတီ နာမ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပက္ခာ၊ တုမှေ န ဂဏေတိ။ ယံ ကိဉ္စိ ကတွာ တုမှာကံ ဒေါသမေဝ စိန္တေတိ၊ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ"တိ အာဟ။ ရာဇာ သာမာဝတိယာ ဝသနဋ္ဌာနေ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ ပုန သတ္တာဟေ မာဂဏ္ဍိယာယ နိဝေသနံ အဂမာသိ။ သာ တသ္မိံ အာဂစ္ဆန္တေယေဝ "ကစ္စိ တေ မဟာရာဇ သာမာဝတီ ဩတာရံ န ဂဝေသတီ"တိ ကထေန္တီ ဝိယ ရညော ဟတ္ထတော ဝီဏံ ဂဟေတွာ စာလေတွာ "ကိံ နု ခေါ မဟာရာဇ ဧတ္ထ အဗ္ဘန္တရေ ဝိစရတီ"တိ ဝတွာ သပ္ပဿ နိက္ခမနောကာသံ ကတွာ "အဗ္ဘုမ္မေ အန္တော သပ္ပော"တိ ဝီဏံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိ။ တသ္မိံ ကာလေ ရာဇာ ပဒိတ္တံ[2] ဝေဠုဝနံ ဝိယ ပက္ခိတ္တလောဏံ ဥဒ္ဒနံ ဝိယ စ ဒေါသေန[3] တဋတဋာယန္တော

၁-တထာသင္ခတဘာဝေန (က) ၂-အာဒိတ္တံ (သီ) ၃-ရောသေန (သီ၊ သျာ)

“ဝေဂေန သပရိဝါရံ သာမာဝတိံ ပက္ကောသထာ”တိ အာဟ။ ရာဇပုရိသာ ဂန္တွာ ပက္ကောသိံသု။

သာ ရညော ကုဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ သေသမာတုဂါမာနံ သညမဒါသိ။ “ရာဇာ တုမှေ ဃာတေတုကာမော ပက္ကောသတိ၊ အဇ္ဇ ဒိဝသံ ဩဒိဿကေန မေတ္တာဖရဏေန ရာဇာနံ ဖရထာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ တာ ဣတ္ထိယော ပက္ကောသာပေတွာ သဗ္ဗာဝ ပဋိပါဋိယာ ဌပေတွာ[၁] မဟာဓနုံ အာဒါယ ဝိသပီတကဏ္ဍံ[၂] သန္နယှိတွာ ဓနုံ ပူရေတွာ[၃] အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သဗ္ဗာဝ တာ သာမာဝတိပ္ပမုခါ ဣတ္ထိယော ဩဓိသော မေတ္တံ ဖရိံသု။ ရာဇာ ကဏ္ဍံ နေဝ ခိပိတုံ[၄] န အပနေတုံ သက္ကောတိ၊ ဂတ္တေဟိ သေဒါ မုစ္စန္တိ[၅]၊ သရီရံ ဝေဓတိ၊ မုခတော ခေဠော ပတတိ၊ ဂဟေတဗ္ဗဂဟဏံ[၆] န ပဿတိ။ အထ နံ သာမာဝတီ “ကိံ မဟာရာဇ ကိလမသီ”တိ အာဟ။ အာမ ဒေဝိ ကိလမာမိ၊ အဝဿယော မေ ဟောဟီတိ။ သာဓု မဟာရာဇ ကဏ္ဍံ မဟာပထဝိမုခံ ကရောဟီတိ။ ရာဇာ တထာ အကာသိ။ သာ “ရညော ဟတ္ထတော ကဏ္ဍံ မုစ္စတူ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ကဏ္ဍံ မုစ္စိ။ ရာဇာ တံခဏံယေဝ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိတွာ အာဂမ္မ အလ္လကေသော အလ္လဝတ္ထော သာမာဝတိယာ ပါဒေသု ပတိတွာ “ခမ ဒေဝိ မယှံ၊ ဘေဒကာနံ မေ ဝစနေန အနုပဓာရေတွာ ဧတံ ကတ”န္တိ အာဟ။ ခမာမိ ဒေဝါတိ။ သာဓု ဒေဝိ, ဧဝံ တယာ မယှံ ခမိတံ နာမ ဟောတိ။ ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမှာကံ ယထာရုစိယာ ဒသဗလဿ ဒါနံ ဒေထ၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မကထံ သုဏာထ၊ အဇ္ဇ ဝေါ[၇] ပဋ္ဌာယ ပရိဟာရံ ဒမ္မီတိ။ တေန ဟိ ဒေဝ အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ဧကံ ဘိက္ခုံ ယာစိတွာ အာနေထ၊ ယော နော ဓမ္မံ ဝါစေဿတီတိ။ ရာဇာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ယာစန္တော အာနန္ဒတ္ထေရံ လဘိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ထေရံ ပက္ကောသာပေတွာ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ကတဘတ္တကိစ္စဿ ထေရဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ။

တာ ဧကဒိဝသံ ထေရဿ အနုမောဒနာယ ပသန္နာ ထေရဿ ပဉ္စ ဥတ္တရာသင်္ဂသတာနိ အဒံသု။ ထေရော ကိရ ပုဗ္ဗေ တုန္နဝါယကာလေ[၈] ဧကဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဧကာယ သူစိယာ သဒ္ဓိံ ဟတ္ထတလမတ္တံ စောဠခဏ္ဍံ အဒါသိ။ သော သူစိယာ ဖလေန ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဟာပညော အဟောသိ၊ စောဠခဏ္ဍဿ ဖလေန ဣမိနာဝ နိယာမေန ပဉ္စသတက္ခတ္တုံ ဒုဿာနိ ပဋိလဘိ။

၁-ဌပါပေတွာ (သီ) ၂-ဝိသပီတံ သလ္လံ (က) ၃-ပူရေ ကတွာ (က) ၄-နေဝ ကဏ္ဍံ ပက္ခိပိတုံ (သီ)
၅-မုစ္စိံသု (သျာ၊က) ၆-ဂဟေတဗ္ဗဂဟဏကံ (သီ) ၇-အဇ္ဇတော (က) ၈-တုန္နဝါယကုလေ (က)

တတော မာဂဏ္ဍိယာ အညံ ကာတဗ္ဗံ အပဿန္တီ “ဥယျာနံ ဂစ္ဆာမ မဟာရာဇာ”တိ အာဟ။ သာဓု ဒေဝီတိ။ သာ ရညော[1] သမ္ပဋိစ္ဆိတဘာဝံ ဉတွာ စူဠပိတရံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ “အမှာကံ ဥယျာနံ ဂတကာလေ သာမာဝတိယာ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သာမာဝတိံ သပရိဝါရံ အန္တောကရိတွာ ‘ရညော အာဏာ’တိ ဝတွာ ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ ပလာလေန ပလိဝေဌေတွာ ဂေဟေ အဂ္ဂိံ ဒေထာ”တိ။ မာဂဏ္ဍိယော တဿာ ဝစနံ သုတွာ တထာ အကာသိ။ တသ္မိံ ဒိဝသေ သဗ္ဗာပိ တာ ဣတ္ထိယော ပုဗ္ဗေ ကတဿ ဥပပီဠကကမ္မဿာနုဘာဝေန သမာပတ္တိံ အပ္ပေတုံ နာသက္ခိံသု၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဘုသမုဋ္ဌိ ဝိယ ဈာယိံသု။ တာသံ အာရက္ခပုရိသာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဒေဝ ဣဒံ နာမ ကရိံသူ”တိ အာစိက္ခိံသု။

ရာဇာ “ကေန ကတ”န္တိ ပရိယေသန္တော မာဂဏ္ဍိယာယ ကာရိတဘာဝံ ဉတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “ဘဒ္ဒေ ဘဒ္ဒကံ တယာ ကမ္မံ ကတံ မယာ ကာတဗ္ဗံ ကရောန္တိယာ၊ ‘ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကမာနာ ဃာတိတာ၊ ပသန္နောသ္မိ၊ တုယှံ သမ္ပတ္တိံ ဒဿာမီ’တိ တဝ ဉာတကေ ပက္ကောသာပေဟီ”တိ အာဟ။ သာ ရညော ကထံ သုတွာ အညာတကေပိ ဉာတကေ ကတွာ ပက္ကောသာပေသိ။ ရာဇာ သဗ္ဗေသံ သန္နိပတိတဘာဝံ ဉတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ဂလပ္ပမာဏေသု အာဝါဋေသု နိခနိတွာ ဥပရိ ဋ္ဌိတာနိ သီသာနိ ဘိန္ဒာပေန္တော မဟန္တေဟိ အယနင်္ဂလေဟိ ကသာပေသိ[2]။ မာဂဏ္ဍိယမ္ပိ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒာပေတွာ ပူဝပစနကဋာဟေ ပစာပေသိ[3]။

ကိံ ပန သာမာဝတိယာ သပရိဝါရာယ အဂ္ဂိနာ ဈာပနကမ္မန္တိ[4]။ သာ ကိရ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ တေဟေဝ ပဉ္စဟိ မာတုဂါမသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂင်္ဂါယံ ကီဠိတွာ ဗဟိတိတ္ထေ[5] ဋ္ဌိတာ သီတေ ဇာတေ အဝိဒူရဋ္ဌာနေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပဏ္ဏသာလံ ဒိသွာ အန္တော အသောဓေတွာဝ ဗဟိ အဂ္ဂိံ ဒတွာ ဝိသိဗ္ဗေသုံ[6]။ အန္တောပဏ္ဏသာလာယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသိန္နော။ တာ ဇာလာသု ပစ္ဆိန္နာသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ “ကိံ အမှေဟိ ကတံ၊ အယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ရညော ကုလူပကော၊ ဣမံ ဒိသွာ ရာဇာ အမှာကံ ကုဇ္ဈိဿတိ၊ ဣဒါနိ နံ သုဇ္ဈာပိတံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အညာနိပိ ဒါရူနိ ပက္ခိပိတွာ အဂ္ဂိံ အဒံသု။ ပုန ဇာလာယ ပစ္ဆိန္နာယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ တာသံ ပဿန္တီနံယေဝ စီဝရာနိ ပပ္ဖောဋေတွာ ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိတွာ ဂတော။ တေန

၁-သာဓု ဒေဝီတိ စ ရညော (က)   ၂-ကသာပေတွာ (သီ)   ၃-ပူဝပစနကဋာဟေဝ ဘဇ္ဇာပေသိ (သီ)
၄-ဈာယနကမ္မန္တိ (က)   ၅-ဗဟိတီရေ (သီ)   ၆-ဝိသိဗ္ဗေသုံ (သီ)

ကမ္မေန နိရယေ ပစ္စိတွာ ပက္ကာဝသေသေန ဣမံ ဗျသနံ ပါပုဏိံသု။ စတုပရိသမဇ္ဈေ ပန ကထာ ဥဒပါဒိ "ဗဟုဿုတာ ဝတ ခုဇ္ဇုတ္တရာ၊ မာတုဂါမအတ္တဘာဝေ ဌတွာ ပဉ္စန္နံ မာတုဂါမသတာနံ ဓမ္မံ ကထေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သာမာဝတိပိ ရညာ အတ္တနော အပ္ပိတံ ကဏ္ဍံ မေတ္တာဖရဏေန ဖရိတွာ ပဋိဗာဟီ"တိ တဿာပိ မဟာဇနော ဂုဏံ ကထေသိ။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ အထ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ နိသိန္နော တဒေဝ ကာရဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ခုဇ္ဇုတ္တရံ ဗဟုဿုတာနံ, သာမာဝတိံ မေတ္တာဝိဟာရီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဥတ္တရာနန္ဒမာတာဝတ္ထု

၂၆၂။ ပဉ္စမေ **ဈာယီနန္တိ** ဈာနာဘိရတာနံ ဥပါသိကာနံ ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တာ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသိကံ ဈာနာဘိရတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟနဂရေ သုမနသေဋ္ဌိံ နိဿာယ ဝသန္တဿ ပုဏ္ဏသီဟဿ[၁] နာမ ဘရိယာယ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ၊ ဥတ္တရာတိဿာ နာမံ အကံသု။

အထေကသ္မိံ နက္ခတ္တမဟာဒိဝသေ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ ပုဏ္ဏံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ "တာတ ပုဏ္ဏ နက္ခတ္တံ ဝါ ဥပေါသထော ဝါ ဒုဂ္ဂတဿ ကိံ ကရိဿတိ၊ ဧဝံ သန္တေပိ ဝဒေဟိ 'ကိံ နက္ခတ္တပရိဗ္ဗယံ[၂] ဂဟေတွာ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿသိ၊ ဗလိဝဂေါဏေ စ ဖာလဉ္စ နင်္ဂလဉ္စ[၃] ဂဟေတွာ ကသိဿသီ'တိ"။ "မမ ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ ဇာနိဿာမိ အယျာ"တိ တံ ကထံ ဘရိယာယ အာရောစေသိ။ "သေဋ္ဌိ နာမ အယျော ဣဿရော၊ တဿ တယာ သဒ္ဓိံ ကထေန္တဿ ကထာ သောဘတိ၊ တွံ ပန အတ္တနော ကသိကမ္မံ မာ ဝိဿဇ္ဇေသီ"တိ အာဟ။ သော တဿာ ဝစနံ သုတွာ ကသိဘဏ္ဍံ အာဒါယ ကသိတုံ ဂတော။

တံဒိဝသဉ္စ သာရိပုတ္တတ္ထေရော နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ "ကဿ အဇ္ဇ မယာ သင်္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ဣမဿ ပုဏ္ဏဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ပုဏ္ဏဿ ကသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အဝိဒူရေ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ ပုဏ္ဏော ထေရံ ဒိသွာ ကသိံ

၁-ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိဿ (သျာ၊ က) ၂-ပရိဗ္ဗယံ (က) ၃-ဖာလကံ နင်္ဂလဉ္စ (သီ)

ဌပေတွာ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိ။ ထေရော တံ ဩလောကေတွာ ဥဒကသဘာဂံ ပုစ္ဆိ။ တဿ ဧတဒဟောသိ "အယျော မုခံ ဓောဝိတုကာမော ဘဝိဿတီ"တိ။ တတော ဝေဂေန ဂန္တွာ ဒန္တကဋ္ဌံ အာဟရိတွာ ကပ္ပိယံ ကတွာ ထေရဿ အဒါသိ။ ထေရေ ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒန္တေ ပတ္တေန သဒ္ဓိံ ဓမ္မကရဏံ နီဟရိတွာ ဥဒကဿ ပူရေတွာ အာဟရိ။ ထေရော မုခံ ဓောဝိတွာ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂံ[၁] ပဋိပဇ္ဇိ။ ပုဏ္ဏော စိန္တေသိ "ထေရော အညေသု ဒိဝသေသု ဣမံ မဂ္ဂံ န ပဋိပဇ္ဇတိ၊ အဇ္ဇ ပန မယှံ သင်္ဂဟတ္ထာယ ပဋိပန္နော ဘဝိဿတိ။ အဟော ဝတ မေ ဘရိယာ မမတ္ထာယ အာဟရဏကံ အာဟာရံ ထေရဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌပေယျာ"တိ။

အထဿ ဘရိယာ "အဇ္ဇ နက္ခတ္တဒိဝသော"တိ ပါတောဝ အတ္တနော လဘနကနိယာမေန ခါဒနီယဘောဇနီယံ သံဝိဓာယ ဂဟေတွာ သာမိကဿ ကသနဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ[၂] အန္တရာမဂ္ဂေ ထေရံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "အညေသု ဒိဝသေသု မယှံ ထေရံ ဒိသွာ ဒေယျဓမ္မော န ဟောတိ၊ ဒေယျဓမ္မေ သန္တေပိ မမ အယျံ န ပဿာမိ၊ အဇ္ဇ ပန ဥဘိန္နမ္ပိ သမ္မုခီဘာဝေါ ဇာတော။ မမ သာမိကဿ ပုန သမ္ပာဒေတွာ အာဟရိဿာမိ၊ ဣမံ တာဝ အာဟာရံ ထေရဿ ဒဿာမီ"တိ တီဟိ စေတနာဟိ သမ္ပယုတ္တံ ကတွာ တံ ဘောဇနံ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌပေတွာ "ဧဝံဝိဓာ ဒုဂ္ဂတဇီဝိတာ မုစ္စာမီ"တိ အာဟ။ ထေရောပိ "တဝ အဇ္ဈာသယော ပူရတူ"တိ တဿာနုမောဒနံ ကတွာ တတော နိဝတ္တိတွာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။

သာပိ ပုန အတ္တနော ဂေဟံ ဂန္တွာ သာမိကဿ အာဟာရံ သမ္ပာဒေတွာ အာဒါယ ကသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သာမိကဿ ကုဇ္ဈနဘာဝတော ဘီတာ "သာမိ အဇ္ဇ ဧကဒိဝသံ တဝ မနံ သန္ဓာရေဟီ"တိ အာဟ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ အဟံ အဇ္ဇ တာဝ အာဟာရံ အာဟရန္တီ အန္တရာမဂ္ဂေ ထေရံ ဒိသွာ တဝ ဘာဂဘတ္တံ ထေရဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌပေတွာ ပုန ဂေဟံ ဂန္တွာ အာဟာရံ ပစိတွာ အာဒါယ အာဂတာမှီတိ။ မနာပံ တေ ဘဒ္ဒေ ကတံ၊ မယာပိ ပါတောဝ ထေရဿ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ မုခေါဒကဉ္စ ဒိန္နံ။ အဇ္ဇ အမှာကံ သုပ္ပဘာတံ၊ သဗ္ဗမ္ပိ ထေရဿ အမှာကံ သန္တကမေဝ ဇာတန္တိ ဥဘိန္နမ္ပိ ဇနာနံ ဧကသဒိသမေဝ စိတ္တံ အဟောသိ။ အထ ပုဏ္ဏော အာဟာရကိစ္စံ ကတွာ ဘရိယာယ ဦရုမှိ သီသံ ကတွာ မုဟုတ္တံ နိပဇ္ဇိ။ အထဿ နိဒ္ဒါ ဩက္ကမိ။ သော ထောကံ နိဒ္ဒါယိတွာ ပဗုဒ္ဓေါ

၁-ဘိက္ခာစာရဝေလာယ မဂ္ဂံ (သီ)

၂-အာဂန္တွာ (သျာ)၊ ဂန္တွာ (က)

ကသိတဋ္ဌာနံ ဩလောကေသိ၊ ဩလောကိတောလောကိတဋ္ဌာနံ မဟာ-ကောသာတကီပုပ္ဖေဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏံ ဝိယ အဟောသိ။ သော ဘရိယံ အာဟ “ဘဒ္ဒေ ကိန္နာမေတံ အဇ္ဇ ဣဒံ ကသိတဋ္ဌာနံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဟုတွာ ခါယတီ”တိ။ အယျ အဇ္ဇ တေ သကလဒိဝသံ ကိလန္တတာယ အက္ခီနိ မညေ ဘမန္တီတိ။ ဘဒ္ဒေ မယှံ အဿဒ္ဒဟန္တီ သယံ ဩလောကေဟီတိ။ တသ္မိံ ကာလေ သာ ဩလောကေတွာ သဘာဝံ အယျ ကထေသိ၊ ဧဝမေတံ ဘဝိဿတီတိ။

ပုဏ္ဏော ဥဋ္ဌာယ ဧကံ ကဋ္ဌိံ[1] ဂဟေတွာ နင်္ဂလသီသေ ပဟရိ၊ ဂုဠပိဏ္ဍော ဝိယ နင်္ဂလသီသေ အလ္လီယိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ဘရိယံ ပက္ကောသိတွာ အာဟ “ဘဒ္ဒေ အညေသံ ဝပိတဗီဇံ နာမ[2] တီဟိ ဝါ စတူဟိ ဝါ မာသေဟိ ဖလံ ဒေတိ၊ အမှာကံ ပန အယျေန သာရိပုတ္တတ္ထေရေန အန္တရေ ရောပိတေန သဒ္ဓါ-ဗီဇေန အဇ္ဇေဝ အဝဿံ ဖလံ ဒိန္နံ။ ဣမသ္မိံ ကရီသမတ္တေ ပဒေသေ အာမလက-မတ္တောပိ ပံသုပိဏ္ဍော အသုဝဏ္ဏော နာမ[3] နတ္ထီ”တိ။ ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿာမ အယျာတိ။ “ဘဒ္ဒေ ဣမံ ဧတ္တကံ သုဝဏ္ဏံ ထေနေတွာ ခါဒိတုံ နာမ န သက္ကာ”တိ ဘရိယံ တသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတွာ ဘတ္တဿ ပူရေတွာ အာဘတံ ပါတိံ သုဝဏ္ဏဿ ပူရေတွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစာပေသိ “ဧကော မနုဿော သုဝဏ္ဏပါတိံ ဂဟေတွာ ဌိတော”တိ။ ရာဇာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “ကဟံ တေ တာတ လဒ္ဓ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “ဒေဝ မယှံ ဧကံ ကသိတဋ္ဌာနံ သဗ္ဗံ သုဝဏ္ဏမေဝ ဇာတံ၊ ပဟိဏိတွာ အာဟရာပေထာ”တိ အာဟ။ တွံ ကိန္နာမောသီတိ။ ပုဏ္ဏော နာမ အဟံ ဒေဝါတိ။ ဂစ္ဆထ ဘဏေ သကဋာနိ ယောဇေတွာ ပုဏ္ဏဿ ကသိတဋ္ဌာနတော သုဝဏ္ဏံ အာဟရထာတိ။

သကဋေဟိ သဒ္ဓိံ ဂတရာဇပုရိသာ “ရညော ပုညံ”န္တိ ဝတွာ သုဝဏ္ဏပိဏ္ဍေ ဂဏှန္တိ၊ ဂဟိတဂဟိတမ္ပိ ကသိတလေဍ္ဍုယေဝ ဟောတိ။ တေ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ။ တေနဟိ ဘဏေ ဂန္တွာ “ပုဏ္ဏဿ ပုညံ”န္တိ ဝတွာ ဂဏှထာတိ။ ဂဟိတဂဟိတံ သုဝဏ္ဏမေဝ ဟောတိ။ တေ သဗ္ဗမ္ပိ တံ သုဝဏ္ဏံ အာဟရိတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ရာသိံ အကံသု။ ရာသိ ဥဗ္ဗေဓေန တာလပ္ပမာဏော အဟောသိ။ ရာဇာ ဝါဏိဇေ ပက္ကောသာပေတွာ “ကဿ ဂေဟေ ဧတ္တကံ သုဝဏ္ဏံ အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိ။ နတ္ထိ ဒေဝ ကဿစီတိ။ ဧတ္တကဿ ပန ဓနဿ သာမိနော ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ဓနသေဋ္ဌိံ နာမ နံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ဒေဝါတိ။ တေနဟိ ပုဏ္ဏံ ဣမသ္မိံ နဂရေ ဓနသေဋ္ဌိံ နာမ ကရောထာတိ သဗ္ဗံ တံ သုဝဏ္ဏံ တဿေဝ ဒတွာ တံဒိဝသံယေဝဿ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သော သေဋ္ဌိ

၁-ဝတိံ(သျာ)၊ ဝဋ္ဋိံ(က) ၂-ဝပ္ပေ ဝပိတေ ဗီဇံ နာမ (သီ) ၃-ပံသုစုဏ္ဏော အသုဝဏ္ဏံ နာမ (သီ)

မင်္ဂလံ ကရောန္တော သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဒသဗလဿ ဘတ္တာနုမောဒနာယ ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိပိ ဘရိယာပိ ဓီတာပိ သဗ္ဗေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

အပရဘာဂေ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ "ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိနော ဝယပ္ပတ္တာ ဒါရိကာ အတ္ထီ"တိ သုတွာ အတ္တနော ပုတ္တဿ ကာရဏာ တဿ ဂေဟံ ပေသေသိ။ သော တဿ သာသနံ သုတွာ "နာဟံ ဓီတရံ ဒဿာမီ"တိ ပဋိသာသနံ ပေသေသိ။ သုမနသေဋ္ဌိပိ ပုန ပေသေသိ "တွံ မမ ဂေဟံ နိဿာယ ဝသိတွာ ဣဒါနိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဣဿရော ဟုတွာ မယှံ ဒါရိကံ န ဒေသီ"တိ။ တတော ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိ အာဟ "ဣမံ တာဝ တုမှာကံ သေဋ္ဌိ သဘာဝမေဝ ကထေသိ, ပုရိသော နာမ သဗ္ဗကာလေ ဧဝံဝိဓေယေဝါတိ န သလ္လက္ခေတဗ္ဗော။ အဟဉှိ ဣဒါနိ တာဒိသေ ပုရိသေ ဒါသေ ကတွာ ဂဟေတုံ သက္ကောမိ, တုယှံ ပန ဇာတိံ ဝါ ဂေါတ္တံ ဝါ န ကောပေမိ။ အပိစ ခေါ မမ ဓီတာ သောတာပန္နာ အရိယသာဝိကာ ဒေဝသိကံ ကဟာပဏဂ္ဃနကေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ ကရောတိ, တမဟံ တုမှာဒိသဿ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ ဂေဟံ န ပေသေဿာမီ"တိ[၁]။ ဧဝံ ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိဿ ပဋိဗာဟကဘာဝံ ဉတွာ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ ပုန သာသနံ ပေသေသိ "ပေါရာဏကံ ဝိဿာသံ မာ ဘိန္ဒတု[၂], အဟံ မယှံ သုဏိသာယ ဒေဝသိကံ ဒွိန္နံ ကဟာပဏာနံ အဂ္ဃနကာနိ ပုပ္ဖါနိ သဇ္ဇာပေဿာမီ"တိ။ သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဓီတရံ တဿ ဃရံ ပေသေသိ။

အထေကဒိဝသံ သာ ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဥတ္တရာ အတ္တနော သာမိကံ ဧဝမာဟ "အဟံ အတ္တနော ကုလဂေဟေ မာသဿ အဋ္ဌ ဒိဝသာနိ နိဗဒ္ဓံ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောမိ, ဣဒါနိပိ တုမှေသု သမ္ပဋိစ္ဆန္တေသု ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌဟေယျ"န္တိ။ သော "န သက္ကာ"တိ တံ န သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သာ တံ သညာပေတုံ အသက္ကောန္တီ တုဏှီ အဟောသိ။ ပုန အန္တောဝဿေ "ဥပေါသထိကာ ဘဝိဿာမီ"တိ တဒါပိ ဩကာသံ ကာရေန္တီ နေဝ အလတ္ထ။ သာ အန္တောဝဿေ အဍ္ဎတိယေသု မာသေသု အတိက္ကန္တေသု အဍ္ဎမာသေ အဝသိဋ္ဌေ မာတာပိတူနံ သာသနံ ပေသေသိ "အဟံ တုမှေဟိ စာရကေ ပက္ခိတ္တာ ဧတ္တကေ အဒ္ဓါနေ[၃] ဧကဒိဝသမ္ပိ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာတုံ န လဘာမိ, ပဉ္စဒသ မေ ကဟာပဏသဟဿာနိ ပေသေထာ"တိ။ တေ ဓီတု သာသနံ

၁-န ပဟိဏိဿာမီတိ (သီ) ၂-မာ မဒ္ဒတု (သီ) ၃-ဧတ္တကေသု ဌာနေသု (က)

သုတွာ “ကိံ ကာရဏာ”တိ အပုစ္ဆိတွာဝ ပဟိဏိံသု။ ဥတ္တရာ တေ ကဟာ-ပဏေ ဂဏှိတွာ တသ္မိံ နဂရေ သိရိမာ နာမ ဂဏိကာ အတ္ထိ၊ တံ ပက္ကောသာ-ပေတွာ “အမ္မ သိရိမေ အဟံ ဣမံ အဍ္ဎမာသံ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌဟိဿာမိ၊ တွံ ဣမာနိ ပဉ္စဒသ ကဟာပဏသဟဿာနိ ဂဟေတွာ ဣမံ အဍ္ဎမာသံ သေဋ္ဌိပုတ္တံ ပရိစရာဟီ”တိ။ သာ “သာဓု အယျေ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သေဋ္ဌိပုတ္တော “အဟံ သိရိမာယ သဒ္ဓိံ မောဒိဿာမီ”တိ ဥတ္တရာယ အဍ္ဎမာသံ ဥပေါသထကမ္မံ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

သာ တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတဘာဝံ ဉတွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပါတောဝ ဒါသိဂဏ-ပရိဝုတာ သတ္ထု သဟတ္ထာ ခါဒနီယဘောဇနီယံ သံဝိဒဟိတွာ သတ္ထရိ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂတေ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ပါသာဒဝရံ အာရုယှ အတ္တနော သီလာနိ အာဝဇ္ဇမာနာ နိသီဒတိ။ ဧဝံ အဍ္ဎမာသံ ဝီတိနာမေတွာ ဥပေါသထံ ဝိဿဇ္ဇနဒိဝသေ ပါတောဝ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ သံဝိဒဟန္တီ ဝိစရတိ။ တသ္မိံ သမယေ သေဋ္ဌိပုတ္တော သိရိမာယ သဒ္ဓိံ ဥပရိပါသာဒဝရဂတော ဇာလဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ အင်္ဂဏဝတ္ထုံ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဥတ္တရာ ဝါတပါနန္တရေန ဥဒ္ဓံ ဩလောကေသိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဥတ္တရံ ဩလောကေတွာ “နေရယိကဇာတိကာ ဝတာယံ ဧဝံရူပံ နာမ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ဥက္ခလိက-မသိမက္ခိတာ ဟုတွာ နိက္ကာရဏာ ဒါသီနံ အန္တရေ ဝိစရတီ”တိ သိတံ အကာသိ။ ဥတ္တရာ တဿ ပမာဒဘာဝံ ဉတွာ “အယံ ဗာလော[၁] နာမ အတ္တနော သမ္ပတ္တိ သဗ္ဗကာလံ ဌာဝရာတိ သညီ ဘဝိဿတီ”တိ သယမ္ပိ သိတံ အကာသိ။ တတော သိရိမာ “အယံ စေဋိကာ မယိ ဌိတာယ ဧဝံ မမ သာမိကေန သဒ္ဓိံ သိတံ ကရောတီ”တိ ကုပိတာ ဝေဂေန ဩတရိ။ ဥတ္တရာ တဿာ အာဂမနာ-ကာရေနေဝ “အယံ ဗာလာ အဍ္ဎမာသမတ္တံ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဝသိတွာ မယှ-မေဝေတံ ဂေဟန္တိ သညီ ဇာတာ”တိ ဉတွာ တင်္ခဏညေဝ မေတ္တာဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သိရိမာပိ ဒါသီနံ အန္တရေန အာဂန္တွာ ဥဠုင်္ကံ ဂဟေတွာ ပူဝပစနဋ္ဌာနေ ပက္ကုထိတတေလဿ[၂] ပူရေတွာ ဥတ္တရာယ မတ္ထကေ အာသိဉ္စိ၊ မေတ္တာဈာနဿ ဝိပ္ဖါရေန ဥတ္တရာယ မတ္ထကေ အာသိတ္တံ ပက္ကုထိတ-တေလံ[၃] ပဒုမပတ္တေ အာသိတ္တဥဒကံ ဝိယ ဝိနိဝတ္တိတွာ ဂတံ။

တသ္မိံ ခဏေ သိရိမာယ သမီပေ ဌိတာ ဒါသိယော တံ ဩလောကေတွာ “ဘော ဇေ[၄] တွံ အမှာကံ အယျာယ ဟတ္ထတော မူလံ ဂဟေတွာ အာဂတာ

၁-ဣမံ(သီ) ၂-ပက္ကုဋ္ဌိတတေလဿ (သျာ)၊ ပက္ကဋ္ဌိတတေလဿ (သီ၊ က)
၃-ပက္ကုဋ္ဌိတတေလံ (သျာ)၊ ပက္ကဋ္ဌိတတေလံ (သီ၊ က) ၄-ဟောတု ဇေ (က)

ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဝသမာနာ အမှာကံ အယျာယ သဒိသာ ဘဝိတုံ ဝါယမိဿ"တိ သမ္မုခဋ္ဌာနေ[၁] တံ ပရိဘာသိံသု။ တသ္မိံ ခဏေ သိရိမာ အတ္တနော အာဂန္တုကဘာဝံ အညာသိ။ သာ တတော ဝ ဂန္တွာ ဥတ္တရာယ ပါဒေသု ပတိတွာ "အယျေ အနုပဓာရေတွာ မေ ကတံ, ခမထ မယှ"န္တိ အာဟ။ အမ္မ သိရိမေ နာဟံ တဝ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ခမိဿာမိ, အဟံ သပိတိကာ ဓီတာ, ဒသဗလေ ခမန္တေယေဝ ခမိဿာမီတိ။

သတ္ထာပိ ခေါ ဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော အာဂန္တွာ ဥတ္တရာယ နိဝေသနေ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ သိရိမာ ဂန္တွာ သတ္ထု ပါဒေသု ပတိတွာ "ဘန္တေ မယာ အယျာယ ဥတ္တရာယ အန္တရေ ဒေါသော ကတော, တုမှေသု ခမန္တေသု ခမိဿာမီတိ ဝဒတိ, ခမထ မယှံ ဘဂဝါ"တိ။ ခမာမိ တေ သိရိမေတိ။ သာ တသ္မိံ ကာလေ ဂန္တွာ ဥတ္တရံ ခမာပေသိ။ တံဒိဝသဉ္စ သိရိမာ ဒသဗလဿ ဘတ္တာနုမောဒနံ သုတွာ—

"အက္ကောဓေန ဇိနေ ကောဓံ, အသာဓုံ သာဓုနာ ဇိနေ။
ဇိနေ ကဒရိယံ ဒါနေန, သစ္စေနာ'လိကဝါဒိန"န္တိ[၂]—

ဂါထာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ ဒသဗလံ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ ဥပါသိကာယော ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဥတ္တရံ နန္ဒမာတရံ ဈာယီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

သုပ္ပဝါသာဝတ္ထု

၂၆၃။ ဆဋ္ဌေ **ပဏီတဒါယိကာန**န္တိ ပဏီတရသဒါယိကာနံ[၃] ဥပါသိကာနံ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓ-ကာလေ ဟံသဝတီယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသိကံ ပဏီတဒါယိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ကောလိယနဂရေ ခတ္တိယ-ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, သုပ္ပဝါသာတိဿာ နာမံ အကံသု။ သာ ဝယပ္ပတ္တာ ဧကဿ သကျကုမာရဿ ဂေဟံ ဂတာ ပဌမဒဿနေယေဝ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ

၁-သမ္မုခသမ္မုခဋ္ဌာနေတော ဥဋ္ဌာယ (သီ)
၂-ခု ၁-၄၆-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။
၃-ပဏီတဿ ဒါယိကာနံ (က)

သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ အပရဘာဂေ သီဝလိံ နာမ ဒါရကံ ဝိဇာယိ။ တဿ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

သာ ဧကသ္မိံ သမယေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ နာနဂ္ဂရသပဏီတဘောဇနံ အဒါသိ။ သတ္ထာ ကတဘတ္တကိစ္စော အနုမောဒနံ ကရောန္တော သုပ္ပဝါသာယ ဣမံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ "ဘောဇနံ သုပ္ပဝါသေ ဒေန္တီ အရိယသာဝိကာ ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဒေတိ။ အာယုံ ဒေတိ၊ ဝဏ္ဏံ ဒေတိ၊ သုခံ ဒေတိ၊ ဗလံ ဒေတိ၊ ပဋိဘာနံ ဒေတိ။ အာယုံ ခေါ ပန ဒတွာ အာယုဿ ဘာဂိနီ ဟောတိ ဒိဗ္ဗဿ ဝါ မာနုသဿ ဝါ။ပ။ ပဋိဘာနံ ဒတွာ ပဋိဘာနဿ ဘာဂိနီ ဟောတိ ဒိဗ္ဗဿ ဝါ မာနုသဿ ဝါ"တိ။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ အထ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ ဥပါသိကာယော ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော သုပ္ပဝါသံ ကောလိယဓီတရံ ပဏီတဒါယိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

သုပ္ပိယာဝတ္ထု

၂၆၄။ သတ္တမေ **ဂိလာနုပဋ္ဌာကီနန္တိ** ဂိလာနုပဋ္ဌာကီနံ ဥပါသိကာနံ သုပ္ပိယာ ဥပါသိကာ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တာ အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသိကံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ သုပ္ပိယာတိဿာ နာမံ အကံသု။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော ဗာရာဏသိံ အဂမာသိ။ သာ တထာဂတဿ ပဌမဒဿနေယေဝ ဓမ္မံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

အထေကဒိဝသံ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဝိဟာရံ ဂတာ ဝိဟာရစာရိကံ စရမာနာ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဂိလာနံ ဒိသွာ အဘိဝါဒေတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "အယျဿ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ပုစ္ဆိ။ ရသံ[1] လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ ဥပါသိကေတိ။ "ဟောတု ဘန္တေ, အဟံ ပဟိဏိဿာမီ"တိ ထေရံ အဘိဝါဒေတွာ အန္တောနဂရံ ဂန္တွာ ပုနဒိဝသေ ပဝတ္တမံသတ္ထာယ ဒါသိံ အန္တရာပဏံ ပေသေသိ။ သာ သကလနဂရေ ပဝတ္တမံသံ အလဘိတွာ အလဒ္ဓဘာဝံ ကထေသိ။ ဥပါသိကာ စိန္တေသိ "အဟံ အယျဿ ရသံ ပဟိဏိဿာမီတိ ဝတွာ သစေ န

၁-မံသံ (က)

ပေသေဿာမိ၊ အယျော အညတောပိ အလဘန္တော ကိလမိဿတိ၊ ယံကိဉ္စိ ကတွာ ပေသေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဂတ္တံ ပရိသိတ္တွာ ဦရုမံသံ ဆိန္ဒိတွာ ဒါသိယာ အဒါသိ “ဣဒံ မံသံ ဂဟေတွာ သမ္ပာရေဟိ ယောဇေတွာ ရသံ ကတွာ ဝိဟာရံ နေတွာ အယျဿ ဒေဟိ။ သော စေ မံ ပုစ္ဆတိ၊ ဂိလာနာတိ ဝဒေဟီ''တိ။ သာ တထာ အကာသိ။

သတ္ထာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဥပါသိကာယ ဂေဟံ အဂမာသိ။ သာ တထာဂတဿ အာဂတဘာဝံ သုတွာ သာမိကံ အာမန္တေသိ “အယျပုတ္တ အဟံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တုံ န သက္ကောမိ၊ ဂစ္ဆ တွံ သတ္ထာရံ အန္တောဂေဟံ ပဝေသေတွာ နိသီဒါပေဟီ”တိ။ သော တထာ အကာသိ။ သတ္ထာ “ကဟံ သုပ္ပိယာ”တိ ပုစ္ဆိ[1]။ ဂိလာနာ ဘန္တေတိ။ ပက္ကောသထ နန္တိ။ အထ သော ဂန္တွာ “သတ္ထာ တံ ပက္ကောသတီ”တိ အာဟံသု။ သာ စိန္တေသိ “သဗ္ဗလောကဿ ဟိတာနုကမ္ပကော သတ္ထာ န ဣမံ[2] ကာရဏံ အဒိသွာ ပက္ကောသာပေဿတီ”တိ သဟသာ မဉ္စမှာ ဝုဋ္ဌာသိ။ အထဿာ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန တံခဏံယေဝ ဝဏော ရုဟိတွာ သုစ္ဆဝိ[3] အဟောသိ သေသဋ္ဌာနတော အတိရေကတရံ ဝိပ္ပသန္နဝဏ္ဏော။ တသ္မိံ ခဏေ ဥပါသိကာ သိတံ ကတွာ ဒသဗလံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ “ဣမိဿာ ဥပါသိကာယ ကိံ အဖာသုက''န္တိ ပုစ္ဆိ။ သာ အတ္တနာ ကတကာရဏံ သဗ္ဗံ ကထေသိ။ သတ္ထာ ကတဘတ္တကိစ္စော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုသံဃံ သန္နိပါတာပေတွာ တံ ဘိက္ခုံ အနေကပရိယာယေန ဝိဂရဟိတွာ သိက္ခာပဒံ[4] ပညပေသိ။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ဥပါသိကာယော ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော သုပ္ပိယံ ဥပါသိကံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ကာတိယာနီဝတ္ထု

၂၆၅။ အဋ္ဌမေ **အဝေစ္စပ္ပသန္နာ**နန္တိ အဓိဂတေန[5] အစလပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာနံ ဥပါသိကာနံ ကာတိယာနီ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တာ သတ္ထာရံ ဧကံ ဥပါသိကံ အဝေစ္စပ္ပသန္နာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု

၁-အာဟ (က) ၂-န မံ (က) ၃-သစ္ဆဝိ (သီ) ၄-ဝိ ၃-၃၁၂-ပိဋ္ဌေ။
၅-အဝိဂတေန (က)

သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ကုရရဃရနဂရေ[1] နိဗ္ဗတ္တိ၊ ကာတိယာနီတိဿာ နာမံ အကံသု။

သာ အပရဘာဂေ ဝယပ္ပတ္တာ ကုရရဃရိကာယ[2] ကာဠိယာ သဟာယိကာ ဒဠှမိတ္တာ အဟောသိ။ ယဒါ ပန ကုဋိကဏ္ဏသောဏတ္ထေရော "ဒသဗလဿ ကထိတနိယာမေန မယှမ္ပိ ဓမ္မံ ကထေဟီ"တိ မာတရာ ယာစိတော ရတ္တိဘာဂေ အန္တောနဂရေ အလင်္ကတဓမ္မာသနေ နိသီဒိတွာ မာတရံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ၊ တဒါ အယံ ကာတိယာနီ ဥပါသိကာ ကာဠိယာ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ သမယေ ပဉ္စမတ္တာနိ[3] စောရသတာနိ အန္တောနဂရေ ဒိဝါ ကတသညာယ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ဥမ္မင်္ဂံ[4] ခဏိတွာ ဣမိဿာ ကာတိယာနိယာ ဃရံ သမ္ပာပုဏိံသု။ တေသံ စောရဇေဋ္ဌကော တေဟိ သဒ္ဓိံ အပဝိသိတွာ "ကိံ နု ခေါ အယံ ပရိသာ သန္နိပတိတာ"တိ ဝီမံသနတ္ထာယ သောဏတ္ထေရဿ ဓမ္မကထနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ တိဋ္ဌမာနော ဣမိဿာ ကာတိယာနိယာ ပိဋ္ဌိပဿေ အဋ္ဌာသိ။

တသ္မိံ သမယေ ကာတိယာနီ ဒါသိံ အာမန္တေသိ "ဂစ္ဆ ဇေ, ဂေဟံ ပဝိသိတွာ ဒီပတေလံ အာဟရ၊ [5]ဣမာယ ဒီပေ ဇာလေတွာ ဓမ္မံ သောဿာမာ"တိ[5]။ သာ ဃရံ ဂန္တွာ ဥမ္မင်္ဂေ စောရေ ဒိသွာ ဒီပတေလံ အဂဏှိတွာဝ အာဂန္တွာ အတ္တနော အယျာယ အာရောစေသိ "အယျေ ဂေဟေ စောရာ ဥမ္မင်္ဂံ ခနန္တီ"တိ။ တံ သုတွာ စောရဇေဋ္ဌကော စိန္တေသိ "သစာယံ ဣမိဿာ ကထံ ဂဏှိတွာ ဂေဟံ ဂမိဿတိ၊ ဧတ္ထေဝ နံ အသိနာ ဒွေခါ ဆိန္ဒိဿာမိ။ သစေ ပန ဂဟိတနိမိတ္တေနေဝ ဓမ္မံ သုဏိဿတိ၊ စောရေဟိ ဂဟိတဘဏ္ဍကမ္ပိ ပုန ဒါပေဿာမီ"တိ။ ကာတိယာနီပိ ခေါ ဒါသိယာ ကထံ သုတွာ "အမ္မ မာ သဒ္ဒံ ကရိ၊ စောရာ နာမ ဟရန္တာ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟရိဿန္တိ၊ အဟံ ပန အဇ္ဇ ဒုလ္လဘဿဝနံ[6] သုဏာမိ၊ မာ ဓမ္မဿ အန္တရာယံ ကရောဟီ"တိ အာဟ။ စောရဇေဋ္ဌကော တဿာ ဝစနံ သုတွာ စိန္တေသိ "ဣမိနာ အဇ္ဈာသယေန[7] ဌိတာယ နာမ ဂေဟေ ဘဏ္ဍံ ဟရန္တေဟိ အမှေဟိ မဟာပထဝီ ပဝိသိတဗ္ဗာ ဘဝေယျာ"တိ။ သော တာဝဒေဝ ဂန္တွာ စောရေဟိ ဂဟိတဘဏ္ဍံ ဆဍ္ဍာပေတွာ စောရေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော

၁-ကုလဃဂေဟေ (က) ၂-ကုလဃရိကာယ (က) ၃-နဝမတ္တာနိ (သီ၊ သျာ) ၄-ဥမ္မင်္ဂံ (သီ)
၅-၅-မယမ္ပိ ဒီပေ ဇာလာပေဿာမ၊ သဟာယိကာယ ကာဠိယာ ကုသလကမ္မေ ဘာဂံ ဂဏှိဿာမာတိ (သီ)
၆-ဒုလ္လဘဝစနံ (သီ)၊ ဒုလ္လဘံ ဓမ္မဿဝနံ (သျာ၊ က) ၇-ဣမိဿာ မဟန္တအဇ္ဈာသယေန (က)

ပရိသပရိယန္တေ အဋ္ဌာသိ။ ကာတိယာနိပိ ဉပါသိကာ ထေရဿ ဒေသနာ-ပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

အထ အရုဏော ဥဂ္ဂတေ စောရဇေဋ္ဌကော ဂန္ဓာ ဉပါသိကာယ ပါဒေသု ပတိတွာ "အယျေ သဗ္ဗေသံယေဝ နော ခမာဟီ"တိ အာဟ။ ကိံ ပန တုမှေဟိ မယှံ ကတန္တိ။ သော သဗ္ဗံ အတ္တနာ ကတဒေါသံ အာရောစေသိ။ တေန ဟိ တာတာ ခမာမိ တုမှာကန္တိ။ အယျေ အမှာကံ ဧဝံ ခမိတံ နာမ န ဟောတိ၊ တုမှာကံ ပန ပုတ္တဿ ထေရဿ သန္တိကေ သဗ္ဗေသံယေဝ နော ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဒါပေဟီတိ။ သာ သဗ္ဗေပိ တေ ဂဟေတွာ ကုဋိကဏ္ဏ-သောဏတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တေပိ ခေါ စောရာ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ သဗ္ဗေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဉပါသိကာယော ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ကာတိယာနိံ ဉပါသိကံ အဝေစ္စပ္ပသန္နာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

နကုလမာတာဝတ္ထု

၂၆၆။ နဝမေ **ဝိဿာသိကာန**န္တိ ဝိဿာသကထံ ကထေန္တီနံ ဉပါသိ-ကာနံ နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဉပါသကပါဠိယံ ဝုတ္တမေဝ။ ကေဝလံ ဣဓ နကုလ-မာတရံ ဓုရံ ကတွာ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ကာဠိကုရရဃရိကာဝတ္ထု

၂၆၇။ ဒသမေ **အနုဿဝပ္ပသန္နာန**န္တိ အနုဿဝေနေဝ ဥပ္ပန္နေန ပသာဒေန[၁] သမန္နာဂတာနံ ဉပါသိကာနံ အန္တရေ ကာဠိ ဉပါသိကာ ကုရရဃရိကာ[၂] အဂ္ဂါတိ ဒဿေတိ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတိယံ ကုရရ-ဃရနဂရေ[၃] နိဗ္ဗတ္တာ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဉပါသိကံ အနုဿဝပ္ပသန္နာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ကာဠီတိဿာ နာမံ အကံသု။

၁-ပသာဒေန (က) ၂-ကုလဃရိကာ (က) ၃-ကုလဂေဟေ (သျာ၊ က)

သာ ဝယပ္ပတ္တာ ကုရရဃရနဂရေ ကုလဂေဟံ ဂတာ။ အထဿာ သံဝါသေန ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌဟိ။ သာ ပရိပုဏ္ဏဂဗ္ဘာ "ပရေသံ ဂေဟေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ နာမ အပ္ပတိရူပ"န္တိ အတ္တနော ကုလနဂရမေဝ အာဂန္တွာ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ အတ္တနော ပါသာဒဿ ဥပရိ အာကာသေ ဌိတာနံ သာတာဂိရဟေမဝတာနံ ရတနတ္တယဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တာနံ ကထံ သုတွာ အနုဿဝိကပ္ပသာဒံ[၁] ဥပ္ပါဒေတွာ သတ္ထု အဒဿနေနေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ၊ အပရဘာဂေ ပနဿာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသီတိ သဗ္ဗံ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဥပါသိကာယော ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ဣမံ ဥပါသိကံ အနုဿဝပ္ပသန္နာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဒသသုတ္တပရိမာဏာယ ဥပါသိကာပါဠိယာ ဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧတ္တာဝတာ စ မနောရထပူရဏိယာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထာယ

သဗ္ဗာပိ ဧတဒဂ္ဂပါဠိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅-အဋ္ဌာနပါဠိ ၁-ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၆၈။ အဋ္ဌာနပါဠိယာ **အဋ္ဌာနန္တိ** ဟေတုပဋိက္ခေပေါ။ **အနဝကာသော**တိ ပစ္စယပဋိက္ခေပေါ။ ဥဘယေနပိ ကာရဏမေဝ ပဋိက္ခိပတိ။ ကာရဏဉှိ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ အတ္တနော ဖလဿ ဌာနန္တိ စ အဝကာသောတိ စ ဝုစ္စတိ။ **ယန္တိ** ယေန ကာရဏေန။ **ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော**တိ မဂ္ဂဒိဋ္ဌိယာ သမ္ပန္နော သောတာပန္နော အရိယသာဝကော။ တဿ ဟိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ဣတိပိ, ဒဿနသမ္ပန္နော ဣတိပိ, အာဂတော ဣမံ သဒ္ဓမ္မံ ဣတိပိ, ပဿတိ ဣမံ သဒ္ဓမ္မံ ဣတိပိ, သေက္ခေန ဉာဏေန သမန္နာဂတော ဣတိပိ, သေက္ခာယ ဝိဇ္ဇာယ သမန္နာဂတော ဣတိပိ, ဓမ္မသောတသမာပန္နော ဣတိပိ, အရိယော နိဗ္ဗေဓိကပညော ဣတိပိ, အမတဒွါရံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတိ ဣတိပီတိ ဗဟူနိ နာမာနိ ဟောန္တိ။ **ကဉ္စိ သင်္ခါရန္တိ** စတုဘူမကေသု သင်္ခတသင်္ခါရေသု[၂] ကဉ္စိ ဧကံ သင်္ခါရမ္ပိ။ **နိစ္စတော ဥပဂစ္ဆေယျာ**တိ နိစ္စောတိ ဂဏှေယျ။ **နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ**တိ ဧတံ ကာရဏံ နတ္ထိ န ဥပလဗ္ဘတိ။ **ယံ ပုထုဇ္ဇနော**တိ ယေန ကာရဏေန ပုထုဇ္ဇနော။ **ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ**တိ ဧတံ ကာရဏံ အတ္ထိ။ သဿတဒိဋ္ဌိယာ ဟိ သော တေဘူမကေသု သင်္ခတသင်္ခါရေသု[၂] ကဉ္စိ သင်္ခါရံ နိစ္စတော ဂဏှေယျာတိ အတ္ထော။

၁-အနုဿဝါဓိဂတပ္ပသာဒံ (က) ၂-သင်္ခါရေသု (သီ)

စတုတ္ထဘူမကသင်္ခါရာ ပန တေဇုဿဒတ္တာ ဒိဝသံသန္တတ္တော အယောဂုဠော ဝိယ မက္ခိကာနံ, ဒိဋ္ဌိယာ ဝါ အညေသံ ဝါ အကုသလာနံ အာရမ္မဏံ န ဟောန္တိ။ ဣမိနာ နယေန **ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော**တိအာဒီသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၆၉။ **သုခတော ဥပဂစ္ဆေယျာ**တိ "ဧကန္တသုခီ အတ္တာ ဟောတိ အရောဂေါ ပရမ္မရဏာ"တိ[၁] ဧဝံ အတ္တဒိဋ္ဌိဝသေန သုခတော ဂါဟံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ပန အရိယသာဝကော ပရိဠာဟာဘိဘူတော ပရိဠာဟဝူပသမတ္ထံ မတ္တဟတ္ထိပရိတ္တာသိတော ဝိယ စောက္ခဗြာဟ္မဏော ဂူထံ ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော ဥပဂစ္ဆတိ။

၂၇၀။ အတ္တဝါရေ ကသိဏာဒိပဏ္ဏတ္တိသင်္ဂဟတ္ထံ "သင်္ခါရ"န္တိ အဝတွာ **ကဉ္စိ ဓမ္မ**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဓာပိ အရိယသာဝကဿ စတုဘူမကဝသေန ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပုထုဇ္ဇနဿ တေဘူမကဝသေန။ သဗ္ဗဝါရေသု ဝါ အရိယသာဝကဿာပိ တေဘူမကဝသေနေဝ ပရိစ္ဆေဒေါ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ယံ ဟိ[၂] ပုထုဇ္ဇနော ဂဏှာတိ၊ တတော တတော အရိယသာဝကော ဂါဟံ ဝိနိဝေဌေတိ။ ပုထုဇ္ဇနော ဟိ ယံ ယံ နိစ္စံ သုခံ အတ္တာတိ ဂဏှာတိ၊ တံ တံ အရိယသာဝကော အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ ဂဏှန္တော တံ ဂါဟံ ဝိနိဝေဌေတိ[၃]။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တတ္တယေ[၄] ပုထုဇ္ဇနတ္တဂ္ဂါဟဝိနိဝေဌနံ နာမ ကထိတံ။

၂၇၁။ **မာတရ**န္တိအာဒီသု ဇနိကာဝ မာတာ၊ ဇနကော ပိတာ၊ မနုဿဘူတောဝ ခီဏာသဝေါ အရဟာတိ အဓိပ္ပေတော။ ကိံ ပန အရိယသာဝကော အညံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျာတိ? ဧတမ္ပိ အဋ္ဌာနံ။ သစေပိ ဘဝန္တရဂတံ အရိယသာဝကံ အတ္တနော အရိယသာဝကဘာဝံ အဇာနန္တမ္ပိ ကောစိ ဧဝံ ဝဒေယျ "ဣမံ ကုန္ထကိပိလ္လိကံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတွာ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘေ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ"တိ၊ နေဝ သော တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ။ အထာပိ နံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ "သစေ ဣမံ န ဃာတေဿသိ[၅]၊ သီသံ တေ ဆိန္ဒိဿာမာ"တိ။ သီသမေဝဿ ဆိန္ဒေယျုံ၊ န စ သော တံ ဃာတေယျ။ ပုထုဇ္ဇနဘာဝဿ ပန မဟာသာဝဇ္ဇဘာဝဒဿနတ္ထံ အရိယသာဝကဿ စ ဗလဒီပနတ္ထမေတံ ဝုတ္တံ၊ အယံ ဟေတ္ထ အဓိပ္ပါယော—သာဝဇ္ဇော ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ၊ ယတြ ဟိ နာမ ပုထုဇ္ဇနော မာတုဃာတာဒီနိပိ အာနန္တရိယာနိ ကရိဿတိ။ မဟာဗလော စ အရိယသာဝကော၊ ယော[၆] ဧတာနိ ကမ္မာနိ န ကရောတီတိ။

၁-ဒီ ၁-၂၉၊ မ ၃-၁၈-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-ယံ ဟိ ယံ (သီ) ၃-ဝိနိဝေဋ္ဌေတိ (သီ)
၄-သုတ္တန္တနယေ (သျာ၊ က) ၅-န ဃာတေယျာသိ (သီ) ၆-သော (က)

၂၇၄။ **ပဒုဋ္ဌစိတ္တော**တိ[၁] ဝဓကစိတ္တေန ပဒုဋ္ဌစိတ္တော။ **လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေယျာ**တိ ဇီဝမာနကသရီရေ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ပိဝနမတ္တမ္ပိ လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေယျ။

၂၇၅။ **သံဃံ ဘိန္ဒေယျာ**တိ သမာနသံဝါသကံ သမာနသီမာယ ဌိတံ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ[၂] သံဃံ ဘိန္ဒေယျ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ “ပဉ္စဟုပါလိ အာကာရေဟိ သံဃော ဘိဇ္ဇတိ ကမ္မေန ဥဒ္ဒေသေန ဝေါဟရန္တော အနုဿာဝနေန သလာကဂ္ဂါဟေနာ”တိ[၃]။

တတ္ထ **ကမ္မေနာ**တိ အပလောကနာဒီသု စတူသု ကမ္မေသု အညတရေန ကမ္မေန။ **ဥဒ္ဒေသေနာ**တိ ပဉ္စသု ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေသု အညတရေန ဥဒ္ဒေသေန။ **ဝေါဟရန္တော**တိ ကထယန္တော၊ တာဟိ တာဟိ ဥပ္ပတ္တီဟိ[၄] **အဓမ္မံ ဓမ္မော**တိ-အာဒီနိ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ ဒီပေန္တော။ **အနုဿာဝနေနာ**တိ “နနု တုမှေ ဇာနာထ မယှံ ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဗဟုဿုတဘာဝဉ္စ၊ မာဒိသော နာမ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထု သာသနံ ဂါဟေယျာတိ[၅] စိတ္တမ္ပိ ဥပ္ပါဒေတုံ န တုမှာကံ ယုတ္တံ၊ ကိံ မယှံ အဝီစိ နီလုပ္ပလဝနံ ဝိယ သီတလာ၊ ကိံ အဟံ အပါယတော န ဘာယာမီ”တိအာဒိနာ နယေန ကဏ္ဏမူလေ ဝစီဘေဒံ ကတွာ အနုဿာဝနေန။ **သလာကဂ္ဂါဟေနာ**တိ ဧဝံ အနုဿာဝေတွာ တေသံ စိတ္တံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ အနိဝတ္တိဓမ္မေ ကတွာ “ဂဏှထ ဣမံ သလာက”န္တိ သလာကဂ္ဂါဟေန။

ဧတ္ထ စ ကမ္မမေဝ ဥဒ္ဒေသော ဝါ ပမာဏံ၊ ဝေါဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟာ ပန ပုဗ္ဗဘာဂါ။ အဋ္ဌာရသဝတ္ထုဒီပနဝသေန ဟိ ဝေါဟရန္တေန တတ္ထ ရုစိဇနနတ္ထံ အနုဿာဝေတွာ သလာကာယ ဂါဟိတာယပိ အဘိန္နောဝ ဟောတိ သံဃော။ ယဒါ ပန ဧဝံ စတ္တာရော ဝါ အတိရေကာ ဝါ သလာကံ ဂါဟေတွာ အာဝေဏိကံ ကမ္မံ ဝါ ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ကရောန္တိ၊ တဒါ သံဃော ဘိန္နော နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သံဃံ ဘိန္ဒေယျာတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဧတ္တာဝတာ မာတုဃာတာဒီနိ ပဉ္စ အာနန္တရိယကမ္မာနိ ဒဿိတာနိ ဟောန္တိ၊ ယာနိ ပုထုဇ္ဇနော ကရောတိ၊ န အရိယသာဝကော။ တေသံ အာဝိဘာဝတ္ထံ—

ကမ္မတော ဒွါရတော စေဝ၊ ကပ္ပဋ္ဌိတိယတော တထာ။
ပါကသာဓာရဏာဒီဟိ၊ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

၁-ဒုဋ္ဌစိတ္တောတိ (သီ) ၂-ပဉ္စဟာကာရေဟိ (သျာ၊ က) ၃-ဝိ ၅-၃၄၉-ပိဋ္ဌေ။
၄-ဥပပတ္တီဟိ (က) ၅-ဂဏှေယျာတိ (က)

တတ္ထ **ကမ္မတော** တာဝ—ထွေ ဟိ မနုဿဘူတဿေဝ မနုဿဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ အပိ ပရိဝတ္တလိင်္ဂံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တဿ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ ဟောတိ၊ တဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိဿာမီတိ သကလစက္ကဝါဠံ မဟာစေတိယပ္ပမာဏေဟိပိ ကဉ္စနထူပေဟိ ပူရေတွာပိ သကလစက္ကဝါဠံ ပူရေတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သံဃာဋိကဏ္ဏံ အမုဉ္စန္တော ဝိစရိတွာပိ ကာယဿ ဘေဒါ နိရယမေဝ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော ပန သယံ မနုဿော တိရစ္ဆာနဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ, သယံ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတော မနုဿဘူတံ, တိရစ္ဆာနဘူတောယေဝ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ၊ တဿ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ န ဟောတိ၊ ဘာရိယံ ပန ဟောတိ၊ အာနန္တရိယံ အာဟစ္စေဝ တိဋ္ဌတိ။ မနုဿဇာတိကာနံဝ ပန ဝသေန အယံ ပဉှော ကထိတော။

တတ္ထ ဧဠကစတုက္ကံ သင်္ဂါမစတုက္ကံ စောရစတုက္ကဉ္စ ကထေတဗ္ဗံ။ ဧဠကံ မာရေမီတိ အဘိသန္ဓိနာပိ ဟိ ဧဠကဋ္ဌာနေ ဌိတံ မနုဿော မနုဿဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ ဖုသတိ။ ဧဠကာဘိသန္ဓိနာ မာတာပိတိအဘိသန္ဓိနာ ဝါ ဧဠကံ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ န ဖုသတိ၊ မာတာပိတိအဘိသန္ဓိနာ မာတာပိတရော မာရေန္တော ဖုသတေဝ။ ဧသ နယော ဣတရသ္မိမ္ပိ စတုက္ကဒွယေ။ ယထာ စ မာတာပိတူသု၊ ဧဝံ အရဟန္တေပိ ဧတာနိ စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ မနုဿအရဟန္တမေဝ စ မာရေတွာ အာနန္တရိယံ ဖုသတိ၊ န ယက္ခဘူတံ။ ကမ္မံ ပန ဘာရိယံ၊ အာနန္တရိယသဒိသမေဝ။ မနုဿ-အရဟန္တဿ စ ပုထုဇ္ဇနကာလေယေဝ သတ္ထပ္ပဟာရေ ဝါ ဝိသေ ဝါ ဒိန္နေပိ ယဒိ သော အရဟတ္တံ ပတွာ တေနေဝ မရတိ၊ အရဟန္တဃာတကော ဟောတိယေဝ။ ယံ ပန ပုထုဇ္ဇနကာလေ ဒိန္နံ ဒါနံ အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ၊ ပုထုဇ္ဇနဿေဝ တံ ဒိန္နံ ဟောတိ။ သေသအရိယပုဂ္ဂလေ မာရေန္တဿ အာနန္တရိယံ နတ္ထိ၊ ကမ္မံ ပန ဘာရိယံ၊ အာနန္တရိယသဒိသမေဝ။

လောဟိတုပ္ပါဒေ တထာဂတဿ အဘေဇ္ဇကာယတာယ ပရူပက္ကမေန စမ္မစ္ဆေဒံ ကတွာ လောဟိတပဂ္ဃရဏံ နာမ နတ္ထိ၊ သရီရဿ ပန အန္တော-ယေဝ ဧကသ္မိံ ဌာနေ လောဟိတံ သမောသရတိ။ ဒေဝဒတ္တေန ပဝိဒ္ဓ-သိလတော ဘိဇ္ဇိတွာ ဂတာ သကလိကာပိ[၁] တထာဂတဿ ပါဒန္တံ ပဟရိ၊ ဖရသုနာ ပဟဋော ဝိယ ပါဒေါ အန္တောလောဟိတောယေဝ အဟောသိ။ တထာ ကရောန္တဿ အာနန္တရိယံ ဟောတိ။ ဇီဝကော ပန တထာဂတဿ

ရုစိယာ သတ္တကေန စမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ တမှာ ဌာနာ ဒုဋ္ဌလောဟိတံ နီဟရိတွာ ဖာသုကမကာသိ။ တထာ ကရောန္တဿ ပုညကမ္မမေဝ ဟောတိ။

အထ ယေ ပရိနိဗ္ဗုတေ တထာဂတေ စေတိယံ ဘိန္ဒန္တိ၊ ဗောဓိံ ဆိန္ဒန္တိ၊ ဓာတုမှိ ဥပက္ကမန္တိ၊ တေသံ ကိံ ဟောတီတိ? ဘာရိယံ ကမ္မံ ဟောတိ အာနန္တရိယသဒိသံ။ သဓာတုကံ ပန ထူပံ ဝါ ပဋိမံ ဝါ ဗာဓမာနံ ဗောဓိသာခံ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ တတ္ထ နိလီနာ သကုဏာ စေတိယေ ဝစ္စံ ပါတေန္တိ၊ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ပရိဘောဂစေတိယတော ဟိ သရီရစေတိယံ မဟန္တတရံ။ စေတိယဝတ္ထုံ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တံ ဗောဓိမူလမ္ပိ ဆိန္ဒိတွာ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယာ ပန ဗောဓိသာခါ ဗောဓိဃရံ ဗာဓတိ၊ တံ ဂေဟရက္ခဏတ္ထံ ဆိန္ဒိတုံ န လဘတိ။ ဗောဓိအတ္ထံ ဟိ ဂေဟံ၊ န ဂေဟတ္ထာယ ဗောဓိ။ အာသနဃရေပိ ဧသေဝ နယော။ ယသ္မိံ ပန အာသနဃရေ ဓာတု နိဟိတာ ဟောတိ၊ တဿ ရက္ခဏတ္ထာယ ဗောဓိသာခံ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဗောဓိဇဂ္ဂနတ္ထံ ဩဇောဟရဏသာခံ ဝါ ပူတိသာခံ ဝါ[၁] ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ၊ သရီရပဋိဇဂ္ဂနေ ဝိယ ပုညမ္ပိ ဟောတိ။

သံဃဘေဒေပိ သီမဋ္ဌကသံဃေ အသန္နိပတိတေ ဝိသုံ ပရိသံ ဂဟေတွာ ကတဝေါဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟဿ ကမ္မံ ဝါ ကရောန္တဿ ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ဥဒ္ဒိသန္တဿ ဘေဒေါ စ ဟောတိ အာနန္တရိယကမ္မဉ္စ။ သမဂ္ဂသညာယ ပန ဝဋ္ဋတီတိ သညာယ ဝါ ကရောန္တဿ ဘေဒေါဝ ဟောတိ၊ န အာနန္တရိယကမ္မံ။ တထာ နဝတော ဦနပရိသာယ။ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန နဝန္နံ ဇနာနံ ယော သံဃံ ဘိန္ဒတိ၊ တဿ အာနန္တရိယကမ္မံ ဟောတိ။ တဿ အနုဝတ္တကာနံ အဓမ္မဝါဒီနံ မဟာသာဝဇ္ဇကမ္မံ၊ ဓမ္မဝါဒိနော ပန အနဝဇ္ဇာ။ တတ္ထ နဝန္နမေဝ သံဃဘေဒေ ဣဒံ သုတ္တံ—"ဧကတော ဥပါလိ စတ္တာရော ဟောန္တိ၊ ဧကတော စတ္တာရော၊ နဝမော အနုဿာဝေတိ၊ သလာကံ ဂါဟေတိ 'အယံ ဓမ္မော အယံ ဝိနယော ဣဒံ သတ္ထုသာသနံ၊ ဣမံ ဂဏှထ၊ ဣမံ ရောစေထာ'တိ။ ဧဝံ ခေါ ဥပါလိ သံဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သံဃဘေဒေါ စ။ နဝန္နံ ဝါ ဥပါလိ အတိရေကနဝန္နံ ဝါ သံဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သံဃဘေဒေါ စာ"တိ[၂]။ ဧတေသု စ ပန ပဉ္စသု သံဃဘေဒေါ ဝစီကမ္မံ၊ သေသာနိ ကာယကမ္မာနီတိ ဧဝံ ကမ္မတော ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

၁-ဩဇောဟရဏသာခံ ဝါ ပူတိဌာနံ ဝါ (သီ) ၂-ဝိ ၄-၃၆၇-ပိဋ္ဌေ။

ဒွါရတောတိ သဗ္ဗာနေဝ စေတာနိ ကာယဒွါရတောပိ ဝစီဒွါရတောပိ သမုဋ္ဌဟန္တိ။ ပုရိမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အာဏတ္တိကဝိဇ္ဇာမယပ္ပယောဂဝသေန ဝစီဒွါရတော သမုဋ္ဌဟိတွာပိ ကာယဒွါရမေဝ ပူရေန္တိ၊ သံဃဘေဒေါ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ ဘေဒံ ကရောန္တဿ ကာယဒွါရတော သမုဋ္ဌဟိတွာပိ ဝစီဒွါရမေဝ ပူရေတီတိ ဧဝမေတ္ထ ဒွါရတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ကပ္ပဋ္ဌိတိယတောတိ သံဃဘေဒေါယေဝ စေတ္ထ ကပ္ပဋ္ဌိတိယော။ သဏ္ဌဟန္တေ ဟိ ကပ္ပေ ဝါ ကပ္ပဝေမဇ္ဈေ ဝါ သံဃဘေဒံ ကတွာ ကပ္ပဝိနာသေယေဝ မုစ္စတိ။ သစေပိ ဟိ “သွေ ကပ္ပေါ ဝိနဿိဿတီ”တိ အဇ္ဇ သံဃဘေဒံ ကရောတိ၊ သွေဝ မုစ္စတိ၊ ဧကဒိဝသမေဝ နိရယေ ပစ္စတိ။ ဧဝံ ကရဏံ[၁] ပန နတ္ထိ။ သေသာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ အာနန္တရိယာနေဝ ဟောန္တိ၊ န ကပ္ပဋ္ဌိတိယာနီတိ ဧဝမေတ္ထ ကပ္ပဋ္ဌိတိယတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ပါကတောတိ ယေန စ ပဉ္စပေတာနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ဟောန္တိ၊ တဿ သံဃဘေဒေါယေဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ၊ သေသာနိ “အဟောသိကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မဝိပါကော”တိ ဧဝမာဒီသု သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ သံဃဘေဒါဘာဝေ လောဟိတုပ္ပါဒေါ၊ တဒဘာဝေ အရဟန္တဃာတော၊ တဒဘာဝေ သစေ ပိတာ သီလဝါ ဟောတိ၊ မာတာ ဒုဿီလာ, နော ဝါ တထာ သီလဝတီ၊ ပိတုဃာတော ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ။ သစေ မာတာ သီလဝတီ၊ မာတုဃာတော။ ဒွီသုပိ သီလေန ဝါ ဒုဿီလေန ဝါ သမာနေသု မာတုဃာတောဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ။ မာတာ ဟိ ဒုက္ကရကာရိနီ ဗဟူပကာရာ စ ပုတ္တာနန္တိ ဧဝမေတ္ထ ပါကတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

သာဓာရဏာဒီဟီတိ ပုရိမာနိ စတ္တာရိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ သာဓာရဏာနိ၊ သံဃဘေဒေါ ပန “န ခေါ ဥပါလိ ဘိက္ခုနီ သံဃံ ဘိန္ဒတိ၊ န သိက္ခမာနာ၊ န သာမဏေရော၊ န သာမဏေရီ၊ န ဥပါသကော၊ န ဥပါသိကာ သံဃံ ဘိန္ဒတိ။ ဘိက္ခု ခေါ ဥပါလိ ပကတတ္တော သမာနသံဝါသကော သမာနသီမာယံ ဌိတော သံဃံ ဘိန္ဒတီ”တိ[၂] ဝစနတော ဝုတ္တပ္ပကာရဿ ဘိက္ခုနောဝ ဟောတိ၊ န အညဿ၊ တသ္မာ အသာဓာရဏော။ အာဒိသဒ္ဒေန သဗ္ဗေပေတေ ဒုက္ခဝေဒနာယ သဟဂတာ ဒေါသမောဟသမ္ပယုတ္တာ စာတိ ဧဝမေတ္ထ သာဓာရဏာဒီဟိပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

၁-ဧဝ ကာရဏံ (သီ)

၂-ဝိ ၄-၃၆၀-ပိဋ္ဌေ။

၂၇၆။ **အညံ့ သတ္တာရန္တိ** "အယံ မေ သတ္ထာ သတ္ထု ကိစ္စံ ကာတုံ အသမတ္ထော"တိ ဘဝန္တရေပိ အညံ့ တိတ္ထကရံ "အယံ မေ သတ္ထာ"တိ ဧဝံ ဂဏှေယျ၊ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၂၇၇။ **ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ**တိ ဒသသဟဿိလောကဓာတုယာ။ တီဏိ ဟိ ခေတ္တာနိ ဇာတိခေတ္တံ အာဏာခေတ္တံ ဝိသယခေတ္တန္တိ။ တတ္ထ **ဇာတိခေတ္တံ** နာမ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု။ သာ ဟိ တထာဂတဿ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဩက္ကမနကာလေ နိက္ခမနကာလေ သမ္ဗောဓိကာလေ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ အာယုသင်္ခါရဝေါဿဇ္ဇနေ ပရိနိဗ္ဗာနေ စ ကမ္ပတိ။ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠံ ပန **အာဏာခေတ္တံ** နာမ။ အာဋာနာဋိယပရိတ္တမောရပရိတ္တဓဇဂ္ဂပရိတ္တရတနပရိတ္တာဒီနံ ဟိ ဧတ္ထ အာဏာ ပဝတ္တတိ။ **ဝိသယခေတ္တဿ** ပန ပရိမာဏံ နတ္ထိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ "ယာဝတကံ ဉာဏံ တာဝတကံ ဉေယျံ၊ ယာဝတကံ ဉေယျံ တာဝတကံ ဉာဏံ၊ ဉာဏပရိယန္တိကံ ဉေယျံ၊ ဉေယျပရိယန္တိကံ ဉာဏ"န္တိ[1] ဝစနတော အဝိသယော နာမ နတ္ထိ။

ဣမေသု ပန တီသု ခေတ္တေသု ဌပေတွာ ဣမံ စက္ကဝါဠံ အညသ္မိံ စက္ကဝါဠေ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ သုတ္တံ နတ္ထိ၊ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပန အတ္ထိ။ **တီဏိ** ဟိ **ပိဋကာနိ** ဝိနယပိဋကံ သုတ္တန္တပိဋကံ အဘိဓမ္မပိဋကံ။ **တိဿော သင်္ဂီတိယော** မဟာကဿပတ္ထေရဿ သင်္ဂီတိ, ယသတ္ထေရဿ သင်္ဂီတိ, မောဂ္ဂလိပုတ္တတ္ထေရဿ သင်္ဂီတိ။ ဣမာ တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠှေ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ ဣမံ စက္ကဝါဠံ မုဉ္စိတွာ အညတ္ထ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ သုတ္တံ နတ္ထိ၊ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပန အတ္ထိ။

အပုဗ္ဗံ အစရိမန္တိ အပုရေ အပစ္ဆာ၊ ဧကတော န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ "ဗောဓိံ အပ္ပတွာ န ဥဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ နိသိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ၊ တာဝ ပုဗ္ဗေတိ န ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဟိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠကမ္ပနေနေဝ ခေတ္တပရိဂ္ဂဟော ကတော၊ အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ နိဝါရိတာ ဟောတိ။ ပရိနိဗ္ဗာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သာသပမတ္တာပိ ဓာတု တိဋ္ဌတိ၊ တာဝ ပစ္ဆာတိ န ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓာတူသု ဟိ ဌိတာသု ဗုဒ္ဓါ ဌိတာဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဧတ္ထန္တရေ အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ နိဝါရိတာဝ ဟောတိ။ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနေ ပန ဇာတေ အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ န နိဝါရိတာ။

---

[1] ခု ၇-၁၃၉၊ ခု ၈-၁၇၅၊ ခု ၉-၃၇၆-ဝိဒ္ဓေသု။

ကသ္မာ ပန အပုဗ္ဗံ အစရိမံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? အနစ္ဆရိယတ္တာ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ အစ္ဆရိယမနုဿာ။ ယထာဟ “ဧကပုဂ္ဂလော ဘိက္ခဝေ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အစ္ဆရိယမနုဿော။ ကတမော ဧကပုဂ္ဂလော၊ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ[1]။ ယဒိ စ ဒွေ ဝါ စတ္တာရော ဝါ အဋ္ဌ ဝါ သောဠသ ဝါ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ၊ အနစ္ဆရိယာ ဘဝေယျုံ။ ဧကသ္မိံ ဟိ ဝိဟာရေ ဒွိန္နံ စေတိယာနမ္ပိ လာဘသက္ကာရာ ဥဠာရာ န ဟောန္တိ၊ ဘိက္ခူပိ ဗဟုတာယ အနစ္ဆရိယာ ဇာတာ၊ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါပိ ဘဝေယျုံ။ တသ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ဒေသနာယ စ ဝိသေသာဘာဝတော။ ယံ ဟိ သတိပဋ္ဌာနာဒိကံ ဓမ္မံ ဧကော ဒေသေတိ၊ အညေန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာပိ သောဝ ဓမ္မော ဒေသေတဗ္ဗော သိယာ။ တတော အနစ္ဆရိယော သိယာ။ ဧကသ္မိံ ပန ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဒေသနာပိ အစ္ဆရိယာဝ ဟောတိ။

ဝိဝါဒဘာဝတော စ။ ဗဟူသု စ ဗုဒ္ဓေသု ဥပ္ပန္နေသု ဗဟူနံ အာစရိယာနံ အန္တေဝါသိကာ ဝိယ “အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ ပါသာဒိကော၊ အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ မဓုရဿရော လာဘီ ပုညဝါ”တိ ဝိဝဒေယျုံ၊ တသ္မာပိ ဧဝံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အပိစေတံ ကာရဏံ မိလိန္ဒရညာ ပုဋ္ဌေန နာဂသေနတ္ထေရေန ဝိတ္ထာရိတ-မေဝ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ[2]—

ဘန္တေ နာဂသေန ဘာသိတမ္ပိ ဟေတံ ဘဂဝတာ “အဋ္ဌာနမေတံ ဘိက္ခဝေ အနဝကာသော၊ ယံ ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ ဒွေ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ၊ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။ ဒေသေန္တာ[3] စ ဘန္တေ နာဂသေန သဗ္ဗေပိ တထာဂတာ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယ-ဓမ္မေ ဒေသေန္တိ၊ ကထယမာနာ[4] စ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ကထေန္တိ၊ သိက္ခာ-ပေန္တာ စ တီသု သိက္ခာသု သိက္ခာပေန္တိ၊ အနုသာသမာနာ စ အပ္ပမာဒပဋိ-ပတ္တိယံ အနုသာသန္တိ။ ယဒိ ဘန္တေ နာဂသေန သဗ္ဗေသမ္ပိ တထာဂတာနံ ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကော ကထာ ဧကော သိက္ခာ ဧကော အနုသိဋ္ဌိ၊ ကေန ကာရဏေန ဒွေ တထာဂတာ ဧကက္ခဏေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧကေနပိ တာဝ ဗုဒ္ဓုပ္ပါ-ဒေန အယံ လောကော ဩဘာသဇာတော၊ ယဒိ ဒုတိယောပိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝေယျ၊ ဒွိန္နံ ပဘာယ အယံ လောကော ဘိယျောသော မတ္တာယ ဩဘာသဇာတော ဘဝေယျ။ ဩဝဒမာနာ စ ဒွေ တထာဂတာ သုခံ ဩဝဒေယျုံ၊ အနုသာသမာနာ

၁-အံ ၁-၂၂-ပိဋ္ဌေ။
၂-ခု ၁၁-၂၃၁-ပိဋ္ဌာဒီသု။
၃-ဒေသယန္တာ (သီ)
၄-ကထယန္တာ (က)

စ သုခံ အနုဘာသေယျုံ။ တတ္ထ မေ ကာရဏံ ဒေသေဟိ၊ ယထာဟံ နိဿံသယော ဘဝေယျန္တိ။

အယံ မဟာရာဇ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဧကဗုဒ္ဓဓာရဏီ၊ ဧကဿေဝ တထာဂတဿ ဂုဏံ ဓာရေတိ၊ ယဒိ ဒုတိယော ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ နာယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဓာရေယျ၊ စလေယျ ကမ္ပေယျ နမေယျ ဩနမေယျ ဝိနမေယျ ဝိကိရေယျ ဝိဓမေယျ ဝိဒ္ဓံသေယျ၊ န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျ။

ယထာ မဟာရာဇ နာဝါ ဧကပုရိသသန္ဓာရဏီ ဘဝေယျ၊ ဧကသ္မိံ ပုရိသေ အဘိရူဠှေ သာ နာဝါ သမုပါဒိကာ ဘဝေယျ၊ အထ ဒုတိယော ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ တာဒိသော အာယုနာ ဝဏ္ဏေန ဝယေန ပမာဏေန ကိသထူလေန သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂေန၊ သော တံ နာဝံ အဘိရူဟေယျ၊ အပိ နု သာ မဟာရာဇ နာဝါ ဒွိန္နမ္ပိ ဓာရေယျာတိ။ န ဟိ ဘန္တေ၊ စလေယျ ကမ္ပေယျ နမေယျ ဩနမေယျ ဝိနမေယျ ဝိကိရေယျ ဝိဓမေယျ ဝိဒ္ဓံသေယျ၊ န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျ၊ ဩသီဒေယျ ဥဒကေတိ။ ဧဝမေဝ ခေါ မဟာရာဇ အယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဧကဗုဒ္ဓဓာရဏီ၊ ဧကဿေဝ တထာဂတဿ ဂုဏံ ဓာရေတိ၊ ယဒိ ဒုတိယော ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ နာယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဓာရေယျ၊ စလေယျ။ပ။ န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျ။

ယထာ ဝါ ပန မဟာရာဇ ပုရိသော ယာဝဒတ္ထံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇေယျ ဆာဒေန္တံ ယာဝ ကဏ္ဌမဘိပူရယိတွာ၊ သော ဓာတော ပီဏိတော ပရိပုဏ္ဏော နိရန္တရော တန္ဒိကတော အနောနမိတဒဏ္ဍဇာတော ပုနဒေဝ တတ္တကံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇေယျ၊ အပိ နု ခေါ သော မဟာရာဇ ပုရိသော သုခိတော ဘဝေယျာတိ။ န ဟိ ဘန္တေ၊ သကိံ ဘုတ္တောဝ မရေယျာတိ။ ဧဝမေဝ ခေါ မဟာရာဇ အယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဧကဗုဒ္ဓဓာရဏီ။ပ။ န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျာတိ။

ကိံ နု ခေါ ဘန္တေ နာဂသေန အတိဓမ္မဘာရေန ပထဝီ စလတီတိ။ ဣဓ မဟာရာဇ ဒွေ သကဋာ ရတနပရိပူရိတာ ဘဝေယျုံ ယာဝ မုခသမာ၊ ဧကသ္မာ သကဋတော ရတနံ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ သကဋေ အာကိရေယျုံ၊ အပိ နု ခေါ တံ မဟာရာဇ သကဋံ ဒွိန္နမ္ပိ သကဋာနံ ရတနံ ဓာရေယျာတိ။ န ဟိ ဘန္တေ၊ နာဘိပိ တဿ ဖလေယျ၊ အရာပိ တဿ ဘိဇ္ဇေယျုံ၊ နေမိပိ တဿ ဩပတေယျုံ၊ အက္ခောပိ တဿ ဘိဇ္ဇေယျာတိ။ ကိံ နု ခေါ မဟာရာဇ အတိရတနဘာရေန သကဋံ ဘိဇ္ဇတီတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ဧဝမေဝ ခေါ မဟာရာဇ အတိဓမ္မဘာရေန ပထဝီ စလတီတိ။

အပိ စ မဟာရာဇ ဣမံ ကာရဏံ ဗုဒ္ဓဗလပရိဒီပနာယ ဩသာရိတံ။ အညမ္ပိ တတ္ထ အတိရူပံ[1] ကာရဏံ သုဏောဟိ၊ ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယဒိ မဟာရာဇ ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ၊ ပရိသာယ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ "တုမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ"တိ ဥဘတောပက္ခဇာတာ ဘဝေယျုံ။ ယထာ မဟာရာဇ ဒွိန္နံ ဗလဝါမစ္စာနံ ပရိသာယ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ "တုမှာကံ အမစ္စော အမှာကံ အမစ္စော"တိ ဥဘတောပက္ခဇာတာ ဟောန္တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ မဟာရာဇ ယဒိ ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ၊ ပရိသာယ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ "တုမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ"တိ ဥဘတောပက္ခဇာတာ ဘဝေယျုံ။ ဣဒံ ပဌမံ ကာရဏံ သုဏောဟိ၊ ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အပရမ္ပိ မဟာရာဇ ဥတ္တရိံ ကာရဏံ သုဏောဟိ၊ ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယဒိ မဟာရာဇ ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ၊ အဂ္ဂေါ ဗုဒ္ဓေါတိ ယံ ဝစနံ၊ တံ မိစ္ဆာ ဘဝေယျ။ ဇေဋ္ဌော ဗုဒ္ဓေါတိ။ပ။ သေဋ္ဌော ဗုဒ္ဓေါတိ။ ဝိသိဋ္ဌော ဗုဒ္ဓေါတိ။ ဥတ္တမော ဗုဒ္ဓေါတိ။ ပဝရော ဗုဒ္ဓေါတိ။ အသမော ဗုဒ္ဓေါတိ။ အသမသမော ဗုဒ္ဓေါတိ။ အပ္ပဋိသမော ဗုဒ္ဓေါတိ။ အပ္ပဋိဘာဂေါ ဗုဒ္ဓေါတိ။ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော ဗုဒ္ဓေါတိ ယံ ဝစနံ၊ တံ မိစ္ဆာ ဘဝေယျ။ ဣဒမ္ပိ ခေါ တွံ မဟာရာဇ ကာရဏံ အတ္ထတော သမ္ပဋိစ္ဆ၊ ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အပိစ မဟာရာဇ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ သဘာဝပကတိကာ ဧသာ၊ ယံ ဧကောယေဝ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ကာရဏမဟန္တတ္တာ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဂုဏာနံ။ အညမ္ပိ မဟာရာဇ ယံ မဟန္တံ ဟောတိ၊ တံ ဧကံယေဝ ဟောတိ။ ပထဝီ မဟာရာဇ မဟန္တီ၊ သာ ဧကာယေဝ။ သာဂရော မဟန္တော၊ သော ဧကောယေဝ။ သိနေရု ဂိရိရာဇာ မဟန္တော၊ သော ဧကောယေဝ။ အာကာသော မဟန္တော၊ သော ဧကောယေဝ။ သက္ကော မဟန္တော၊ သော ဧကောယေဝ။ ဗြဟ္မာ မဟန္တော၊ သော ဧကောယေဝ။ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မဟန္တော၊ သော ဧကောယေဝ။ ယတ္ထ တေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တတ္ထ အညေသံ ဩကာသော န ဟောတိ။ တသ္မာ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဧကောယေဝ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ သုကထိတော ဘန္တေ နာဂသေန ပဉှော ဩပမ္မေဟိ ကာရဏေဟီ"တိ။

၁-အပရံ (သျာ၊ က)

ကေဝလာ လောကဓာတုယာတိ ကေဝလံ စက္ကဝါဠေ။ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ တိရိယဉ္စ ပဒေသ ဒသ စက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဂဟိတာနိ၊ တာနိပိ ဧကစက္ကဝါဠေနေဝ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ဝဋ္ဋနွိ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဣမသ္မိံယေဝ စက္ကဝါဠေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ[1] ပန ဝါရိတေ ဣတော အညေသု စက္ကဝါဠေသု န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝါရိတမေဝ ဟောတိ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၅-အဋ္ဌာနပါဠိ ၂-ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၇၈။ **အပုဗ္ဗံ အစရိမန္တိ** ဧတ္ထ စက္ကရတနပါတုဘာဝတော ပုဗ္ဗေ ပုဗ္ဗံ၊ တဿေဝ အန္တရဓာနတော ပစ္ဆာ စရိမံ။ တတ္ထ ဒွိဓာ စက္ကရတနဿ အန္တရဓာနံ ဟောတိ စက္ကဝတ္တိနော ကာလကိရိယာယ ဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဝါ။ အန္တရဓာယမာနဉ္စ ပန တံ ကာလကိရိယတော ဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇတော ဝါ သတ္တမေ ဒိဝသေ အန္တရဓာယတိ၊ တတော ပရံ စက္ကဝတ္တိနော ပါတုဘာဝေါ အဝါရိတော။

ကသ္မာ ပန ဧကစက္ကဝါဠေ ဒွေ စက္ကဝတ္တိနော န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? ဝိဝါဒုပစ္ဆေဒ-တော အစ္ဆရိယဘာဝတော[2] စက္ကရတနဿ မဟာနုဘာဝတော စ။ ဒွီသု ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တေသု "အမှာကံ ရာဇာ မဟန္တော၊ အမှာကံ ရာဇာ မဟန္တော"တိ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ "ဧကသ္မိံ ဒီပေ စက္ကဝတ္တီ၊ ဧကသ္မိံ ဒီပေ စက္ကဝတ္တီ"တိ စ အနစ္ဆရိယော ဘဝေယျ။ ယော စာယံ စက္ကရတနဿ ဒွိသဟဿဒီပပရိ-ဝါရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု ဣဿရိယာနုပ္ပဒါနသမတ္ထော မဟာနုဘာဝေါ၊ သောပိ ပရိဟာယေထ။ ဣတိ ဝိဝါဒုပစ္ဆေဒတော အစ္ဆရိယဘာဝတော စက္ကရတနဿ မဟာနုဘာဝတော စ န ဧကစက္ကဝါဠေ ဒွေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

၂၇၉။ **ယံ ဣတ္ထီ အရဟံ အဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ**တိ ဧတ္ထ တိဋ္ဌတု တာဝ သဗ္ဗညုဂုဏေ နိဗ္ဗတ္တေတွာ လောကနိတ္ထရဏသမတ္ထော ဗုဒ္ဓဘာဝေါ၊ ပဏိဓာနမတ္တမ္ပိ ဣတ္ထိယာ န သမ္ပဇ္ဇတိ။

"မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတီ"တိ[3]—

၁-ဥပ္ပန္နဋ္ဌာနေ (က) ၂-အနစ္ဆရိယဘာဝတော (သျာ၊က) ၃-ခု ၄-၃၁၁-ဗိုဒ္ဓေ ဗုဒ္ဓဝံသေ။

ဣမာနိ ဟိ ပဏိဓာနသမ္ပတ္တိကာရဏာနိ။ ဣတိ[1] ပဏိဓာနမ္ပိ သမ္ပာဒေတုံ အသမတ္ထာယ[2] ဣတ္ထိယာ ကုတော ဗုဒ္ဓဘာဝေါတိ "အဋ္ဌာနမေတံ ဘိက္ခဝေ အနဝကာသော ယံ ဣတ္ထီ အရဟံ အဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ"တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗာကာရပရိပူရော ပုညုဿယော သဗ္ဗာကာရပရိပူရမေဝ အတ္တဘာဝံ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ ပုရိသောဝ အရဟံ ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ န ဣတ္ထီ။

၂၀၀။ **ရာဇာ အဿ စက္ကဝတ္တီ**တိအာဒီသုပိ ယသ္မာ ဣတ္ထိယာ ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှတာဒီနံ[3] အဘာဝေန လက္ခဏာနိ န ပရိပူရန္တိ၊ ဣတ္ထိရတနာဘာဝေန သတ္တရတနသမင်္ဂိတာ န သမ္ပဇ္ဇတိ၊ သဗ္ဗမနုဿေဟိ စ အဓိကော အတ္တဘာဝေါ န ဟောတိ။ တသ္မာ "အဋ္ဌာနမေတံ ဘိက္ခဝေ အနဝကာသော ယံ ဣတ္ထီ ရာဇာ အဿ စက္ကဝတ္တီ"တိ ဝုတ္တံ။

၂၀၁။ ယသ္မာ စ သက္ကတ္တာဒီနိ တီဏိ ဌာနာနိ ဥတ္တမာနိ၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂဉ္စ ဟီနံ၊ တသ္မာ စဿာ သက္ကတ္တာဒီနိပိ ပဋိသိဒ္ဓါနိ။

နနု စ ယထာ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ၊ ဧဝံ ပုရိသလိင်္ဂမ္ပိ ဗြဟ္မလောကေ နတ္ထိ။ တသ္မာ "ယံ ပုရိသော ဗြဟ္မတ္တံ ကာရေယျ၊ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ"တိပိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။ နော န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဣဓ ပုရိသဿ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တနတော။ ဗြဟ္မတ္တန္တိ ဟိ မဟာဗြဟ္မတ္တံ အဓိပ္ပေတံ။ ဣတ္ထီ စ ဣဓ ဈာနံ ဘာဝေတွာ ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ န မဟာဗြဟ္မာနံ။ ပုရိသော ပန တတ္ထ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ သမာနေပိ စေတ္ထ ဥဘယလိင်္ဂါဘာဝေ ပုရိသသဏ္ဌာနာဝ ဗြဟ္မာနော၊ န ဣတ္ထိသဏ္ဌာနာ။ တသ္မာ သုဝုတ္တမေဝေတံ။

၂၀၄။ **ကာယဒုစ္စရိတဿာ**တိအာဒီသု ယထာ နိမ္ဗဗီဇကောသာတကီဗီဇာဒီနိ မဓုရံ ဖလံ န နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ အသာတံ အမဓုရမေဝ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ ဧဝံ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ မဓုရံ ဝိပါကံ န နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ အမဓုရမေဝ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ။ ယထာ စ ဥစ္ဆုဗီဇသာလိဗီဇာဒီနိ မဓုရံ သာဒုရသမေဝ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ န အသာတံ ကဋုကံ။ ဧဝံ ကာယသုစရိတာဒီနိ မဓုရမေဝ ဝိပါကံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ န အမဓုရံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ—

"ယာဒိသံ ဝပတေ ဗီဇံ၊ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ။
ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပါပကာရီ စ ပါပက"န္တိ[4]။

၁-ဣဒံ (သျာ၊ က)
၂-အသမတ္ထတာယ (သီ)
၃-ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှတာဒီနံ (သီ၊ သျာ)
၄-သံ ၁-၂၂၉-ပိဋ္ဌေ။

တသ္မာ "အဋ္ဌာနမေတံ ဘိက္ခဝေ အနဝကာသော ယံ ကာယဒုစ္စရိ-တဿာ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၂၉၀-၂၉၅။ **ကာယဒုစ္စရိတဿမင်္ဂီ**တိအာဒိသု **သမင်္ဂီ**တိ ပဉ္စဝိဓာ သမင်္ဂိ-တာ အာယူဟနသမင်္ဂိတာ စေတနာသမင်္ဂိတာ ကမ္မသမင်္ဂိတာ ဝိပါက-သမင်္ဂိတာ ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာတိ။ တတ္ထ ကုသလာကုသလကမ္မာယူဟနက္ခဏေ **အာယူဟနသမင်္ဂိတာ**တိ ဝုစ္စတိ။ တထာ **စေတနာသမင်္ဂိတာ။** (ယာဝ ပန သတ္တာ အရဟတ္တံ န ပါပုဏန္တိ၊ တာဝ သဗ္ဗေပိ သတ္တာ ပုဗ္ဗေ ဥပစိတစေတနာယ သမင်္ဂိတာယ စေတနာသမင်္ဂိနောတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧသာ စေတနာသမင်္ဂိတာ။)[၁] ယာဝ အရဟတ္တံ န ပါပုဏန္တိ၊ တာဝ သဗ္ဗေပိ သတ္တာ ပုဗ္ဗေ ဥပစိတံ ဝိပါကာရဟံ ကမ္မံ သန္ဓာယ "ကမ္မသမင်္ဂိနော"တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧသာ **ကမ္မသမင်္ဂိတာ။ ဝိပါကသမင်္ဂိတာ** ဝိပါကက္ခဏေယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယာဝ ပန သတ္တာ အရဟတ္တံ န ပါပုဏန္တိ၊ တာဝ တေသံ တတော တတော စဝိတွာ နိရယေ တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ အဂ္ဂိဇာလလောဟကုမ္ဘိအာဒီဟိ ဥပဋ္ဌာနာကာရေဟိ နိရယော, ဂဗ္ဘသေယျ-ကတ္တံ အာပဇ္ဇမာနာနံ မာတုကုစ္ဆိ, ဒေဝေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ကပ္ပရုက္ခဝိမာနာ-ဒီဟိ ဥပဋ္ဌာနာကာရေဟိ ဒေဝလောကောတိ ဧဝံ ဥပပတ္တိနိမိတ္တံ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဣတိ နေသံ ဣမိနာ ဥပပတ္တိနိမိတ္တဥပဋ္ဌာနေန အပရိမုတ္တတာ **ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာ** နာမ။ သာ စလတိ, သေသာ နိစ္စလာ။ နိရယေ ဟိ ဥပဋ္ဌိတေပိ ဒေဝလောကော ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဒေဝလောကေ ဥပဋ္ဌိတေပိ နိရယော ဥပဋ္ဌာတိ၊ မနုဿလောကေ ဥပဋ္ဌိတေပိ တိရစ္ဆာနယောနိ ဥပဋ္ဌာတိ၊ တိရစ္ဆာနယောနိယာ စ ဥပဋ္ဌိတာယပိ မနုဿလောကော ဥပဋ္ဌာတိယေဝ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု—သောဏဂိရိပါဒေ ကိရ အစေလဝိဟာရေ[၂] သောဏ-တ္ထေရော နာမ ဧကော ဓမ္မကထိကော။ တဿ ပိတာ သုနခဝါဇိကော နာမ အဟောသိ၊ ထေရော တံ ပဋိဗာဟန္တောပိ သံဝရေ ဌပေတုံ အသက္ကောန္တော "မာ နဿိ ဝရာကော"တိ[၃] မဟလ္လကကာလေ အကာမကံ နံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿ ဂိလာနသေယျာယ နိပန္နဿ နိရယော ဥပဋ္ဌာသိ။ သောဏဂိရိပါဒတော မဟန္တာ သုနခါ အာဂန္တွာ ခါဒိတုကာမာ ဝိယ သမ္ပရိဝါရေသုံ။ သော မဟာဘယဘီတော "ဝါရေဟိ တာတ သောဏ၊ ဝါရေဟိ တာတ သောဏာ"တိ အာဟ။ ကိံ မဟာထေရာတိ။ န ပဿသိ တာတာတိ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ သောဏတ္ထေရော "ကထဉ္ဟိ နာမ မာဒိသဿ ပိတာ နိရယေ

၁-( )ထွေန္တရေ ပါဌော သီဟဠပေါတ္ထကေ စ၊ မ-ဋ္ဌ ၄-၈၇၊ အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၄၁၉-ဝိဋ္ဌေသု စ န ဒိဿတိ။
၂-ပဉ္စလဝိဟာရေ (သီ) ၃-ပါပကောတိ (က)

နိဗ္ဗတ္တိဿတိ၊ ပတိဋ္ဌာဿ ဘဝိဿာမီ''တိ[၁] သာမဏေရေဟိ နာနာပုပ္ဖါနိ အာဟရာပေတွာ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏေသု တလသန္ထရဏပူဇံ[၂] အာသန-ပူဇဉ္စ ကာရေတွာ ပိတရံ မဉ္စကေန စေတိယင်္ဂဏံ ဟရိတွာ မဉ္စေ နိသီဒါပေတွာ “အယံ မဟာထေရ ပူဇာ တုမှာကံ အတ္ထာယ ကတာ၊ ‘အယံ မေ ဘဂဝါ ဒုဂ္ဂတပဏ္ဏာကာရော’တိ ဝတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ စိတ္တံ ပသာဒေဟီ”တိ အာဟ။ သော မဟာထေရော ပူဇံ ဒိသွာ တထာ ကရောန္တော စိတ္တံ ပသာဒေသိ။ တာဝဒေဝဿ ဒေဝလောကော ဥပဋ္ဌာသိ။ နန္ဒနဝနစိတ္တလတာဝနမိဿက-ဝနဖာရုသကဝနဝိမာနာနိ စေဝ ဒေဝနာဋကာနိ စ ပရိဝါရေတွာ ဌိတာနိ ဝိယ အဟေသုံ။ သော “အပေထ သောဏ, အပေထ သောဏာ”တိ ထေရံ အာဟ။ ကိမိဒံ မဟာထေရာတိ။ ဧတာ တေ မာတရော အာဂစ္ဆန္တီတိ။ ထေရော “သဂ္ဂေါ ဥပဋ္ဌိတော မဟာထေရဿာ”တိ စိန္တေသိ။ ဧဝံ ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာ စလတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတာသု သမင်္ဂိတာသု ဣဓ အာယူဟနစေတနာကမ္မ-သမင်္ဂိတာဝသေန “ကာယဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ ဧကေ အာစရိယာ “ယသ္မိံ ခဏေ ကမ္မံ အာယူဟတိ၊ တသ္မိံယေဝ ခဏေ တဿ သဂ္ဂေါ ဝါရိတော”တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန “အာယူဟိတကမ္မံ နာမ[၃] ဝိပါကဝါရံ လဘန္တမ္ပိ အတ္ထိ အလဘန္တမ္ပိ။ တတ္ထ ယဒါ ကမ္မံ ဝိပါကဝါရံ လဘတိ၊ တသ္မိံယေဝ ကာလေ တဿ သဂ္ဂေါ ဝါရိတော”တိ ဝဒန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အဋ္ဌာနပါဠိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆-ဧကဓမ္မပါဠိ ၁-ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၉၆။ ဧကဓမ္မပါဠိယံ **ဧကဓမ္မော**တိ ဧကသဘာဝေါ။ **ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါ-ယာ**တိ ဧကန္တေန ဝဋ္ဋေ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ ဥက္ကဏ္ဌနတ္ထာယ။ **ဝိရာဂါယာ**တိ ဝဋ္ဋေ ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယ၊ ရာဂါဒီနံ ဝါ ကိလေသာနံ ဝိရဇ္ဇနာယ ဝိဂမာယ။ **နိရောဓာ-ယာ**တိ ရာဂါဒီနံ နိရောဓာယ အပ္ပဝတ္တိကရဏတ္ထာယ၊ ဝဋ္ဋဿေဝ ဝါ နိရုဇ္ဈ-နတ္ထာယ။ **ဥပသမာယာ**တိ ကိလေသဝူပသမနတ္ထာယ၊ **အဘိညာယာ**တိ အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏတ္တယံ အာရောပေတွာ အဘိဇာနနတ္ထာယ။ **သမ္ဗောဓာ-ယာ**တိ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ၊ “ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု

၁-ပတိဋ္ဌာနမဿ ကရိဿာမီတိ (က)   ၂-သန္ထရပူဇဉ္စ (သျာ)   ၃-အာယူဟနကမ္မံ (သျာ၊က)

ဉာဏာ”န္တိ[1] ဧဝံ ဝုတ္တာသု ဝါ စတုမဂ္ဂဉာဏာသု ပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထာယ။ **နိဗ္ဗာနာယာ**တိ အပ္ပစ္စယနိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကရဏတ္ထာယ။

ဣတိ ဘဂဝါ ဣမေဟိ သတ္တဟိ ပဒေဟိ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနဿ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။ ကသ္မာ? မဟာဇနဿ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ ဝိသကဏ္ဍကဝါဏိဇော ဝိယ အတ္တနော ပဏိယဿ[2]။ ဝိသကဏ္ဍကဝါဏိဇော နာမ ဂုဠဝါဏိဇော ဝုစ္စတိ။ သော ကိရ ဂုဠဖာဏိတခဏ္ဍသက္ခရာဒီနိ[3] သကဋေနာဒါယ ပစ္စန္တဂါမံ ဂန္တွာ “ဝိသကဏ္ဍကံ ဂဏှထ၊ ဝိသကဏ္ဍကံ ဂဏှထာ”တိ ဥဂ္ဃောသေသိ။ တံ သုတွာ ဂါမိကာ “ဝိသံ နာမ ကက္ခဠံ ဃောရံ။ ယော နံ ခါဒတိ၊ သော မရတိ။ ကဏ္ဍကမ္ပိ ဝိဇ္ဈိတွာ မာရေတိ၊ ဥဘောပေတေ ကက္ခဠာ။ ကော ဧတ္ထ အာနိသံသော”တိ ဂေဟဒွါရာနိ ထကေသုံ၊ ဒါရကေ စ ပလာပေသုံ။ တံ ဒိသွာ ဝါဏိဇော “အဝေါဟာရကုသလာ ဣမေ ဂါမိကာ၊ ဟန္ဒ နေ ဥပါယေန ဂါဟာပေမီ”တိ “အတိမဓုရံ ဂဏှထ, အတိသာဒုံ ဂဏှထ၊ ဂုဠံ ဖာဏိတံ သက္ခရံ သမဂ္ဃံ လဗ္ဘတိ၊ ကူဋမာသကကူဋကဟာပဏာဒီဟိ ဝါပိ လဗ္ဘတီ”တိ ဥဂ္ဃောသေသိ။ တံ သုတွာ ဂါမိကာ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာ ဝဂ္ဂဝဂ္ဂါ ဂန္တွာ ဗဟုမ္ပိ မူလံ ဒတွာ အဂ္ဂဟေသုံ။

တတ္ထ ဝိသကဏ္ဍကဝါဏိဇဿ “ဝိသကဏ္ဍကံ ဂဏှထာ”တိ ဥဂ္ဃောသနံ ဝိယ ဘဂဝတော ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနကထနံ၊ ဝိသကဏ္ဍကေ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ တဿ ဂဟဏတ္ထာယ မဟာဇနဿ ဥဿာဟကရဏံ ဝိယ ဣမေဟိ သတ္တဟိ ပဒေဟိ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနဿ ဝဏ္ဏဘဏနေန တတ္ထ မဟာဇနဿ ဥဿာဟကရဏံ။

ကတမော ဧကဓမ္မောတိ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ **ဗုဒ္ဓါနုဿတီ**တိ ဗုဒ္ဓံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ အနုဿတိ၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာရမ္မဏာယ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ တံ ပနေတံ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ စိတ္တသမ္ပဟံသနတ္ထဉ္စေဝ ဝိပဿနတ္ထဉ္စ။ ကထံ? ယဒါ ဟိ အသုဘာရမ္မဏေသု အညတရံ[4] ဘာဝေန္တဿ ဘိက္ခုနော စိတ္တုပ္ပါဒေါ ဥပဟညတိ ဥက္ကဏ္ဌတိ နိရဿာဒေါ ဟောတိ ဝီထိံ နပ္ပဋိပဇ္ဇတိ၊ ကူဋဂောဏော ဝိယ ဣတော စိတော စ ဝိဓာဝတိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဧသ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ပဟာယ “ဣတိပိ သော ဘဂဝါ”တိ-အာဒိနာ နယေန တထာဂတဿ လောကိယလောကုတ္တရဂုဏေ အနုဿရတိ။ တဿေဝံ ဗုဒ္ဓံ အနုဿရန္တဿ စိတ္တုပ္ပါဒေါ ပသီဒတိ၊ ဝိနီဝရဏော

၁-ခု ၇-၃၆၂၊ ခု ၈-၂၃၁-ဝိဒ္ဓေသု။ ၂-ပဏ္ဏိတတာယ (သျာ၊က) ၃-ဂုဠဝါဏိဇော ခဏ္ဍသက္ခရာဒီနိ (က)
၄-အသုဘာရမ္မဏေ အသုဘာသညံ (သျာ)၊ အသုဘာရမ္မဏေ သုဘာသညံ (က)

ဟောတိ။ သော တံ စိတ္တံ ဧဝံ ဒမေတွာ ပုန မူလကမ္မဋ္ဌာနံယေဝ မနသိကရောတိ။ ကထံ? ယထာ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော ကူဋာဂါရကဏ္ဏိကတ္ထာယ မဟာရုက္ခံ ဆိန္ဒန္တော သာခါပလာသစ္ဆေဒနမတ္တေနေဝ[1] ဖရသုဓာရာယ ဝိပန္နာယ မဟာရုက္ခံ ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တောပိ ဓုရနိက္ခေပံ အကတွာဝ ကမ္မာရသာလံ ဂန္တွာ တိခိဏံ ဖရသုံ ကာရာပေတွာ ပုန တံ ဆိန္ဒေယျ။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သော ဧဝံ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဝသေန စိတ္တံ ပရိဒမေတွာ ပုန မူလကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော အသုဘာရမ္မဏံ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနင်္ဂါနိ သမ္မသိတွာ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ ဧဝံ တာဝ စိတ္တသမ္ပဟံသနတ္ထံ ဟောတိ။

ယဒါ ပနေသ ဗုဒ္ဓါနုဿတိံ အနုဿရိတွာ “ကော အယံ ဣတိပိ သော ဘဂဝါတိအာဒိနာ နယေန အနုဿရိ၊ ဣတ္ထီ နု ခေါ ပုရိသော နု ခေါ ဒေဝမနုဿမာရဗြဟ္မာနံ အညတရော နု ခေါ”တိ ပရိဂ္ဂဏှန္တော “န အညော ကောစိ၊ သတိသမ္ပယုတ္တံ ပန စိတ္တမေဝ အနုဿရိ”တိ ဒိသွာ “တံ ခေါ ပနေတံ စိတ္တံ ခန္ဓတော ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဟောတိ၊ တေန သမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ တေန သမ္ပယုတ္တာ သညာ သညာက္ခန္ဓော၊ သဟဇာတာ ဖဿာဒယော သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိ ဣမေ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာ ဟောန္တိ”တိ အရူပဉ္စ ဝဝတ္ထပေတွာ တဿ နိဿယံ ပရိယေသန္တော ဟဒယဝတ္ထုံ ဒိသွာ တဿ နိဿယာနိ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ, တာနိ ဥပါဒါယ ပဝတ္တာနိ သေသ-ဥပါဒါရူပါနိ စ ပရိဂ္ဂဟေတွာ “သဗ္ဗမ္ပေတံ ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော”တိ ဝဝတ္ထပေတွာ “ဣဒဉ္စ ရူပံ ပုရိမဉ္စ အရူပ”န္တိ သင်္ခေပတော ရူပါရူပံ, ပဘေဒတော ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပုန “သင်္ခေပတော ပဉ္စပေတေ ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စ”န္တိ ဒုက္ခသစ္စံ ဝဝတ္ထပေတွာ “တဿ ပဘာဝိကာ တဏှာ သမုဒယသစ္စံ၊ တဿ နိရောဓော နိရောဓသစ္စံ၊ နိရောဓပဇာနနာ ပဋိပဒါ မဂ္ဂသစ္စ”န္တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗဘာဂေ စတ္တာရိ စ သစ္စာနိ ဝဝတ္ထပေတွာ ပဋိပါဋိယာ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ တဒါဿ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဿနတ္ထံ နာမ ဟောတိ။ **အယံ ခေါ**တိအာဒိ အပ္ပနာဝါရော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၉၇။ **ဓမ္မာနုဿတိ**အာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော—ဓမ္မံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ အနုဿတိ[2] **ဓမ္မာနုဿတိ၊** သွာက္ခာတတာဒိ-ဓမ္မဂုဏာရမ္မဏာယ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ သံဃံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ အနုဿတိ **သံဃာနုဿတိ၊** သုပ္ပဋိပန္နတာဒိသံဃဂုဏာရမ္မဏာယ သတိယာ

၁-............မတ္တေယေဝ (သီ)

၂-သတိ (က)

ဧတံ အဓိဝစနံ။ သီလံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ အနုဿတိ **သီလာနုဿတိ၊** အခဏ္ဍတာဒိသီလဂုဏာရမ္မဏာယ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ စာဂံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ အနုဿတိ **စာဂါနုဿတိ၊** မုတ္တစာဂတာဒိစာဂဂုဏာရမ္မဏာယ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ဒေဝတာ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ အနုဿတိ **ဒေဝတာနုဿတိ၊** ဒေဝတာ သက္ခိဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ အတ္တနော သဒ္ဓါဒိဂုဏာရမ္မဏာယ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ အာနာပါနေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ သတိ **အာနာပါနဿတိ၊** အဿာသပဿာသနိမိတ္တာရမ္မဏာယ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ မရဏံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ သတိ **မရဏဿတိ၊** ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒါရမ္မဏာယ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ကေသာဒိဘေဒံ ရူပကာယံ ဂတာ, ကာယေ ဝါ ဂတာတိ ကာယဂတာ၊ ကာယဂတာ စ သာ သတိ စာတိ ကာယဂတသတီတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ရဿံ အကတွာ **ကာယဂတာသတီ**တိ ဝုတ္တာ။ ကေသာဒိကာယကောဋ္ဌာသနိမိတ္တာရမ္မဏာယ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ဥပသမံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ အနုဿတိ **ဥပသမာနုဿတိ၊** သဗ္ဗဒုက္ခူပသမာရမ္မဏာယ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ဒုဝိဓော ဝါ ဥပသမော အစ္စန္တူပသမော စ ခယူပသမော စ။ တတ္ထ **အစ္စန္တူပသမော** နာမ နိဗ္ဗာနံ၊ **ခယူပသမော** နာမ မဂ္ဂေါ။ ဧဝမေတံ ဒုဝိဓမ္ပိ ဥပသမံ အနုဿရန္တဿ ဥပ္ပန္နာ သတိ ဥပသမာနုဿတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ဣတိ ဣမေသု ဒသသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု အာနာပါနဿတိ မရဏဿတိ ကာယဂတာသတီတိ ဣမာနိ တီဏိ ဝိပဿနတ္ထာနေဝ ဟောန္တိ၊ သေသာနိ သတ္တ စိတ္တသမ္ပဟံသနတ္ထာနိပိ ဟောန္တီတိ။

ပဉ္စမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၆-ဧကဓမ္မပါဠိ ၂-ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၉၈။ ဒုတိယေ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ**တိ ဒွါသဋ္ဌိဝိဓာယပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿာ**တိ တာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတဿ။

၂၉၉။ **သမ္မာဒိဋ္ဌီ**တိ ပဉ္စဝိဓာယပိ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿာ**တိ တာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတဿ။

၃၀၂။ **အယောနိသော မနသိကာရော**တိ အနုပါယမနသိကာရော။

၃၀၃။ **ယောနိသော မနသိကာရောတိ** ဥပါယမနသိကာရော။ တတ္ထ အယောနိသော မနသိကရောတော ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပန္နာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နာ ပန ယာဝ နိယာမောက္ကမနာ ပဝဍ္ဎတိ။ နိယာမေ ဩက္ကန္တေ ဝဍ္ဎိတာ နာမ ဟောတိ။ ယောနိသော မနသိကရောတော ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပန္နာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နာ ပန ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ပဝဍ္ဎတိ။ အရဟတ္တဖလေ ပတ္တေ ဝဍ္ဎိတာ နာမ ဟောတိ။

၃၀၄။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဘိက္ခဝေ သမန္နာဂတာ သတ္တာ**တိ ဧတ္ထ ကေစ္စာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သဂ္ဂါဝရဏာ စေဝ ဟောတိ မဂ္ဂါဝရဏာ စ၊ ကေစ္စာ မဂ္ဂါဝရဏာဝ, န သဂ္ဂါဝရဏာ၊ ကေစ္စာ နေဝ သဂ္ဂါဝရဏာ န မဂ္ဂါဝရဏာ။ တတ္ထ အဟေတုက-ဒိဋ္ဌိ အကိရိယဒိဋ္ဌိ နတ္ထိကဒိဋ္ဌီတိ အယံ တိဝိဓာ သဂ္ဂါဝရဏာ စေဝ ဟောတိ မဂ္ဂါ-ဝရဏာ စ။ ဒသဝတ္ထုကာ အန္တဂ္ဂါဟိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂါဝရဏာဝ ဟောတိ န သဂ္ဂါဝရဏာ။ ဝီသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နေဝ သဂ္ဂါဝရဏာ န မဂ္ဂါ-ဝရဏာ။ ဣဒံ ပန ဝိဓာနံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဘိက္ခဝေ သမန္နာဂတာ"တိ ဝစနတော အန္တမသော ဝီသတိဝတ္ထုကံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒါယ ဒိဋ္ဌိ နာမ သဂ္ဂံ ဥပနေတုံ သမတ္ထာ နာမ နတ္ထိ၊ ဧကန္တံ နိရယသ္မိံယေဝ နိမုဇ္ဇာပေတီတိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ မုဂ္ဂမာသပ္ပမာဏာပိ ပါသာဏသက္ခရာ ဥဒကေ ပက္ခိတ္တာ ဥပ္ပိလဝမာနာ[1] နာမ နတ္ထိ၊ ဧကန္တံ ဟေဋ္ဌာဝ ပဝိသတိ၊ ဧဝမေဝံ အန္တမသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိပိ သဂ္ဂံ ဥပနေတုံ သမတ္ထာ နာမ နတ္ထိ၊ ဧကန္တံ အပါယေသုယေဝ နိမုဇ္ဇာပေတီတိ။

၃၀၅။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတာ**တိ ဧတ္ထ ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌီတိ ပဉ္စဝိဓာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ တတ္ထ ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္ပတ္တိဘဝံ အာကဍ္ဎတိ၊ ဈာန-သမ္မာဒိဋ္ဌိ ရူပါရူပဘဝေ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ၊ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဝဋ္ဋံ ဝိဒ္ဓံသေတိ၊ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ပဋိဗာဟတိ၊ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ကိံ ကရောတီတိ? သာပိ ပဋိသန္ဓိံ နာကဍ္ဎတိ။ တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရော ပနာဟ "သစေ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဘာဝိတာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရဟတ္တံ ပါပေတုံ သက္ကောတိ၊ ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ သစေ န သက္ကောတိ၊ သတ္တ ဘဝေ ဒေတိ အာဝုသော"တိ။ ဧဝမယံ လောကိယလောကုတ္တရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကထိတာ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ လောကိကာ ဘဝနိပ္ဖါဒိကာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

---

[1] ၁-ပတိတွာ ဥပရိ ပလဝမာနာ (က)

၃၀၆။ **ယဒ္ဓေဝ ကာယကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နန္တိ** ဧတ္ထ **ယထာ-ဒိဋ္ဌီ**တိ ယာ ယာ ဒိဋ္ဌိ၊ တဿာ တဿာ အနုရူပံ[၁]။ **သမတ္တန္တိ** ပရိပုဏ္ဏံ။ **သမာဒိန္နန္တိ** ဂဟိတံ။ တဒေတံ ယထာဒိဋ္ဌိယံ ဌိတကာယကမ္မံ, ဒိဋ္ဌိသဟဇာတံ ကာယကမ္မံ, ဒိဋ္ဌာနုလောမိကံ ကာယကမ္မန္တိ တိဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ "ပါဏံ ဟနတော အဒိန္နံ အာဒိယတော မိစ္ဆာစာရံ စရတော နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ၊ နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော"တိ ယံ ဧဝံလဒ္ဓိကဿ သတော ပါဏာတိ-ပါတအဒိန္နာဒါနမိစ္ဆာစာရသင်္ခါတံ ကာယကမ္မံ၊ ဣဒံ **ယထာဒိဋ္ဌိယံ ဌိတ-ကာယကမ္မံ** နာမ။ "ပါဏံ ဟနတော အဒိန္နံ အာဒိယတော မိစ္ဆာစာရံ စရတော နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ၊ နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော"တိ ဣမာယ ပန လဒ္ဓိယာ ဣမိနာ ဒဿနေန သဟဇာတံ ကာယကမ္မံ **ဒိဋ္ဌိသဟဇာတံ ကာယကမ္မံ** နာမ။ တဒေဝ ပန သမတ္တံ သမာဒိန္နံ ဂဟိတံ ပရာမဋ္ဌံ **ဒိဋ္ဌာ-နုလောမိကံ ကာယကမ္မံ** နာမ။ ဝစီကမ္မာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယထာ ပနေတ္ထ "ပါဏံ ဟနတော အဒိန္နံ အာဒိယတော မိစ္ဆာစာရံ စရတော နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပ"န္တိ ယောဇနာ ကတာ၊ ဧဝံ ဝစီကမ္မမနောကမ္မေသု "မုသာ ဘဏတော၊ ပိသုဏံ ကထေန္တဿ၊ ဖရုသံ ကထေန္တဿ၊ သမ္ဖံ ပလပန္တဿ၊ အဘိဇ္ဈာလုနော၊ ဗျာပန္နစိတ္တဿ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ စ သတော နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပ"န္တိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

ယာ စ စေတနာတိအာဒီသု ဒိဋ္ဌိသဟဇာတာဝ စေတနာ **စေတနာ** နာမ၊ ဒိဋ္ဌိသဟဇာတာဝ ပတ္ထနာ **ပတ္ထနာ** နာမ၊ စေတနာပတ္ထနာနံ ဝသေန စိတ္တ-ဋ္ဌပနာ[၂] **ပဏိဓိ** နာမ၊ တေဟိ ပန စေတနာဒီဟိ[၃] သမ္ပယုတ္တာ ဖဿာဒယော **သင်္ခါရာ** နာမ။ **ဒိဋ္ဌိ ဟိဿ ဘိက္ခဝေ ပါပိကာ**တိ ယသ္မာ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ဒိဋ္ဌိ ပါပိကာ လာမိကာ။ **နိက္ခိတ္တန္တိ** ရောပိတံ။ **ဥပါဒိယတီ**တိ ဂဏှာတိ။ **ကဋုကတ္တာယာ**တိ ဣဒံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။

"ဝဏ္ဏဂန္ဓရသူပေတော၊ အမ္ဗောယံ အဟုဝါ ပုရေ။
တမေဝ ပူဇံ လဘမာနော၊ ကေနမ္ဗော ကဋုကပ္ဖလော။

ပုစိမန္ဒပရိဝါရော၊ အမ္ဗော တေ ဒဓိဝါဟန။
မူလံ မူလေန သံသဋ္ဌံ၊ သာခါ သာခါ နိသေဝရေ[၄]။
အသာတသန္နိဝါသေန၊ တေနမ္ဗော ကဋုကပ္ဖလော"တိ[၅]—

၁-ယာ အယံ ဒိဋ္ဌိ၊ တဿာ အနုရူပံ (သီ) ၂-စိတ္တပတ္ထနာ (က) ၃-စေတနာဒိဋ္ဌိဟိ (က)
၄-နိဝေသရေ (ဋီကာ) ၅-ခု ၅-၄၀-ဒိဓိဝါဟဇာတက။

အာဂတဋ္ဌာနေ ဝိယ ဟိ ဣဓာပိ ကဋုကန္တိ တိတ္တကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အသာတတ္တာယာ**တိ အမဓုရတ္တာယ။

ဣမသ္မိံ ပန ဗီဇူပမသုတ္တေ[1] “ဒိဋ္ဌီတိ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဂဟိတာ”တိ ပေါရာဏကတ္ထေရာ အာဟံသု။ တံ ပန ပဋိက္ခိပိတွာ “သဗ္ဗာနိပိ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဂဟိတာနီ”တိ ဝုတ္တံ။ အနန္တရသုတ္တေ “ပါဏာတိပါတာ ဝိရမန္တဿ အဒိန္နာဒါနာ ဝိရမန္တဿ မိစ္ဆာစာရာ ဝိရမန္တဿ နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပုည”န္တိအာဒိနာ နယေန ယထာဒိဋ္ဌိယံ ဌိတကာယကမ္မာဒီနိ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဣဓ ပန သမ္မာဒိဋ္ဌိသဟဇာတာ စိတ္တဋ္ဌပနာဝ ပတ္ထနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပနေတ္ထ လောကိယလောကုတ္တရာ ကထိတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၆-ဧကဓမ္မပါဠိ ၃-တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၀၈။ တတိယဿ ပဌမေ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော**တိ အယာထာဝဒိဋ္ဌိကော။ **ဝိပရီတဒဿနော**တိ တာယေဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဝိပရီတဒဿနော။ **သဒ္ဓမ္မာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ**တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မတော ဝုဋ္ဌာပေတွာ။ **အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာပေတီ**တိ ဒသအကုသလကမ္မပထသင်္ခါတေ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ **ဧကပုဂ္ဂလော**တိ စေတ္ထ ဆဟိ သတ္ထာရေဟိ သဒ္ဓိံ ဒေဝဒတ္တော စ အညေ စ ဧဝရူပါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၀၉။ ဒုတိယေ **သမ္မာဒိဋ္ဌိကော**တိ ယာထာဝဒိဋ္ဌိကော။ **အဝိပရီတဒဿနော**တိ တာယေဝ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ အဝိပရီတဒဿနော။ **အသဒ္ဓမ္မာ**တိ ဒသအကုသလကမ္မပထတော။ **သဒ္ဓမ္မေ**တိ ဒသကုသလကမ္မပထသင်္ခါတေ သဒ္ဓမ္မေ။ **ဧကပုဂ္ဂလော**တိ စေတ္ထ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တောတိ ဧဝမာဒယော လဗ္ဘန္တိ၊ ဥပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဗုဒ္ဓေါ စေဝ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ။

၃၁၀။ တတိယေ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနီ**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပရမာ ဧတေသန္တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနိ။ ပဉ္စ ဟိ အာနန္တရိယကမ္မာနိ မဟာသာဝဇ္ဇာနိ နာမ၊ တေဟိပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယေဝ မဟာသာဝဇ္ဇတရာတိ အဓိပ္ပါယော။ ကသ္မာ? တေသံ ဟိ ပရိစ္ဆေဒေါ အတ္ထိ။ စတ္တာရိ ဟိ အာနန္တရိယကမ္မာနိ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တာပေန္တီတိ

---

[1] ၁-ဗီဇောပမသုတ္တေ (သီ)

ဝုတ္တာနိ။ သံဃဘေဒကမ္မမ္ပိ နိရယေ ကပ္ပဋ္ဌိတိကမေဝ ဟောတိ။ ဧဝမေတေသံ ပရိစ္ဆေဒေါ အတ္ထိ၊ ကောဋိ ပညာယတိ၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပန ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ သာ ဟိ ဝဋ္ဋဿ မူလံ၊ တာယ သမန္နာဂတဿ ဘဝတော ဝုဋ္ဌာနံ နတ္ထိ။ ယေ တဿ သောတဗ္ဗံ မညန္တိ၊ တေပိ ဝိပ္ပဋိပါဒေတိ[1]။ တာယ စ သမန္နာဂတဿ နေဝ သဂ္ဂေါ အတ္ထိ န မဂ္ဂေါ။ ကပ္ပဝိနာသေ မဟာဇနေ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တေပိ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော တတ္ထ အနိဗ္ဗတ္တိတွာ ပိဋ္ဌိစက္ကဝါဠေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ကိံ ပန ပိဋ္ဌိစက္ကဝါဠံ န ဈာယတီတိ? ဈာယတိ၊ တသ္မိံ ဈာယမာနေပိ ဧသ အာကာသေ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ ပစ္စတိယေဝါတိ ဝဒန္တိ။

၃၁၁။ စတုတ္ထေ **မက္ခလီ**တိ "မာ ခလီ"တိ ဝစနံ ဥပါဒါယ ဧဝံလဒ္ဓနာမော တိတ္ထကရော။ **နဒီမုခေ**တိ ဗဟူနံ နဒီနံ သမာဂတဋ္ဌာနေ[2]။ ဒေသနာမတ္တမေဝေတံ၊ ဗဟူနံ ကန္ဒရာနံ, ဗဟူနံ ဥဒကာနံ, သမုဒ္ဒဿ စ, လောဏိယာ စ, သမုဒ္ဒဿ စ နဒိယာ စာတိ ဧတေသမ္ပိ ယဿ ကဿစိ သမာဂတဋ္ဌာနံ အညမ္ပိ တထာရူပံ ဥဒကံ။ **ခိပ္ပန္တိ**[3] ကုမိနံ။ **ဥဍ္ဍေယျာ**တိ ဩဍ္ဍေယျ[4]။ မနုဿာ ဟိ နဠေဟိ ဝါ ဥစ္ဆူဟိ ဝါ ဝေဠူဟိ ဝါ ပလာသန္တိသလာကာယ[5] ဝါ ဧကံ ဒွေ တယော ဝါ ကုမ္ဘေ ဂဏှနပ္ပမာဏကုမိနံ ကတွာ မုခဝဋ္ဋိယာ ယောတ္တေန ဗန္ဓိတွာ နဒီမုခံ နေတွာ ဒွီသု ပဿေသု ခါဏုကေ ကောဋ္ဋေတွာ ယောတ္တေဟိ တတ္ထ ဗန္ဓန္တိ၊ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တသ္မိံ ဟိ ပဝိဋ္ဌဿ ခုဒ္ဒကဿ မစ္ဆဿာပိ မောက္ခော နတ္ထိ။ **အနယာယာ**တိ အဝဍ္ဎိယာ။ **ဗျသနာယာ**တိ ဝိနာသာယ။ **မက္ခလိ မောဃ-ပုရိသော**တိ အယံ မက္ခလိ ဂေါသာလော တုစ္ဆပုရိသော။ **မနုဿခိပ္ပံ မညေ လောကေ ဥပ္ပန္နော**တိ မဟာဇနဿ သဂ္ဂမောက္ခဂမနမဂ္ဂေ[6] တတ္ထ ဂမနနိဝါရ-ဏတ္ထံ မနုဿကုမိနံ ဝိယ လောကေ ဥပ္ပန္နော။

၃၁၂။ ပဌမာဒီသု **ဒုရက္ခာတေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဝိနယေ**တိ ဒုရက္ခာတ-ဓမ္မဝိနယော နာမ ဗာဟိရကသာသနံ။ တတ္ထ ဟိ သတ္ထာပိ အသဗ္ဗညူ ဟောတိ၊ ဓမ္မောပိ ဒုရက္ခာတော၊ ဂဏောပိ ဒုပ္ပဋိပန္နော။ **ယော စ သမာ-ဒပေတီ**တိ ယော အာစရိယပုဂ္ဂလော သမာဒပေတိ။ **ယဉ္စ သမာဒပေတီ**တိ ယံ အန္တေဝါသိကံ သမာဒပေတိ။ **ယော စ သမာဒပိတော တထတ္တာယ ပဋိ-ပဇ္ဇတီ**တိ ယော အန္တေဝါသိကော အာစရိယေန သမာဒပိတော တဿ ဝစနံ

၁-ဝိပ္ပဋိပါဒေန္တိ (သျာ)၊ ဝိပ္ပဋိသာရေန္တိ (က)
၂-သမာဂမဋ္ဌာနေ (သျာ၊ က)
၃-ခိပန္တိ (သီ၊ သျာ)
၄-ဩဍ္ဍေယျာတိ ဥဍ္ဍေယျ (သီ)
၅-သိန္နသလာကာယ (သီ)
၆-သဂ္ဂမောက္ခဂမနမဂ္ဂေါ (က)

ကရောန္တော တထာဘာဝါယ ပဋိပဇ္ဇတိ။ **ဗဟုံ အပုညံ ပသဝန္တီ**တိ သမာဒပကော ဟိ ပါဏာတိပါတာဒီသု ဇဃ်သတံ သမာဒပေန္တော တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ အကုသလေန သမကမေဝ အကုသလံ ပါပုဏာတိ။ တေနာဟ “သဗ္ဗေ တေ ဗဟုံ အပုညံ ပသဝန္တီ’’တိ။

၃၁၃။ **သွာက္ခာတေ**တိ သုဋ္ဌု အက္ခာတေ သုဒေသိတေ။ ဧဝရူပေ ဟိ ဓမ္မဝိနယေ သတ္ထာ စ သဗ္ဗညူ ဟောတိ၊ ဓမ္မော စ သွာက္ခာတော၊ ဂဏော စ သုပ္ပဋိပန္နော။ **သဗ္ဗေ တေ ဗဟုံ ပုညံ ပသဝန္တီ**တိ သမာဒပကော ဟိ ဘိက္ခု ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော ဒိသွာ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ သမာဒပေန္တော သဗ္ဗေသမ္ပိ ဒါယကာနံ ကုသလေန သမကံ ကုသလံ ပါပုဏာတိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဗဟုံ ပုညံ ပသဝန္တီ”တိ။

၃၁၄။ **ဒါယကေန မတ္တာ ဇာနိတဗ္ဗာ**တိ ဒါယကပုဂ္ဂလေန ပမာဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ၊ ပမာဏေန ဒါတဗ္ဗံ၊ ပူရေတွာ အတိရေကံ န ဒါတဗ္ဗံ။ န ဒါတဗ္ဗန္တိ ဟိ အဝတွာ[1] ပမာဏဝသေန ထောကံ ဒါတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? ပူရေတွာ အတိရေကေ ဒိန္နေပိ ဟိ အတိရေကာ မနုဿသမ္ပတ္တိ ဝါ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိ ဝါ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိ ဝါ နတ္ထိ။ **နော ပဋိဂ္ဂါဟကေနာ**တိ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ ပန မတ္တံ ဇာနိတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? တဿ ဟိ မတ္တံ ဉတွာ ပူရေတဗ္ဗာ[2] မတ္တပဋိဂ္ဂဟဏမူလိကာ အပ္ပိစ္ဆပဋိပဒါ နာမ နတ္ထိ။ ယတ္တကံ ပန လဘတိ၊ တတ္တကံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အတိရေကဂ္ဂဟဏမူလံ ဟိဿ ပုတ္တဒါရဘရဏံ[3] ဘဝိဿတိ။

၃၁၅။ **ပဋိဂ္ဂါဟကေန မတ္တာ ဇာနိတဗ္ဗာ**တိ ပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂလေန ပမာဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ ကထံ? တေန ဟိ ဒါယကဿ ဝသော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဒေယျဓမ္မဿ ဝသော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အတ္တနော ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဒိ ဟိ ဒေယျဓမ္မော ဗဟု ဟောတိ, ဒါယကော အပ္ပံ ဒါတုကာမော၊ ဒါယကဿ ဝသေန အပ္ပံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဒေယျဓမ္မော အပ္ပော, ဒါယကော ဗဟုံ ဒါတုကာမော၊ ဒေယျဓမ္မဿ ဝသေန အပ္ပံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဒေယျဓမ္မောပိ ဗဟု, ဒါယကောပိ ဗဟုံ ဒါတုကာမော၊ အတ္တနော ထာမံ ဉတွာ ပမာဏေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ မတ္တံ ဉတွာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တော ဟိ အပ္ပိစ္ဆပဋိပဒံ ပူရေတိ။ အနုပ္ပန္နဿ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နော လာဘော ထာဝရော ဟောတိ။ အပ္ပသန္နာ ပသီဒန္တိ၊ ပသန္နာပိ ဘိယျော ပသာဒမာပဇ္ဇန္တိ၊ မဟာဇနဿ စက္ခုဘူတော ဟောတိ၊ သာသနံ စိရဋ္ဌိတိကံ ကရောတိ။

၁-ဒါတဗ္ဗံ န ဒါတဗ္ဗန္တိ အဝတွာ (က) ၂-ပူရေတွာ (သျာ၊ က) ၃-ပုတ္တဒါရဂဟဏံ (သျာ)

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ—ရောဟဏဇနပဒေ ကိရ ကုဋုမ္ဗရိယဝိဟာရေ ဧကော ဒဟရော ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ တသ္မိံ ဂါမေ ဧကဿာ ကမ္မကာရဿာ[1] ဂေဟေ ဘုဉ္ဇနတ္ထာယ ကဋစ္ဆုဘတ္တံ ဂဟေတွာ ဂမနတ္ထာယ စ ကဋစ္ဆုဘတ္တမေဝ လဘတိ။ သော ဧကဒိဝသံ တသ္မိံ ဂေဟေ ဧကံ အာဂန္တုကံ ဒိသွာ ဧကမေဝ ကဋစ္ဆုဘတ္တံ ဂဏှိ။ အထဿ "ကေန ကာရဏေနာ"တိ ပုဋ္ဌော တမတ္ထံ ဝတွာ သော ကုလပုတ္တော ပသီဒိတွာ "အမှာကံ ကုလူပကဘဒန္တော ဧဝရူပေါ နာမာ"တိ ရာဇဒွါရေ မိတ္တာမစ္စာနံ ကထေသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ တဿ အပ္ပိစ္ဆဂုဏေ ပသန္နာ ဧကဒိဝသေနေဝ သဋ္ဌိ ဓုရဘတ္တာနိ ဌပေသုံ။ ဧဝံ[2] **အပ္ပိစ္ဆော အနုပ္ပန္နလာဘံ ဥပ္ပါဒေတိ။**

သဒ္ဓါတိဿမဟာရာဇာပိ စူဠုပဋ္ဌာကံ[3] တိဿာမစ္စံ ဝိမံသိတွာ တေန ဧကံ တိတ္တိရံ ပစာပေတွာ အာဟရာပေသိ။ အထ ပရိဘောဂသမယေ "အဂ္ဂံ ဒတွာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ"တိ အဋ္ဌကသာလပရိဝေဏေ[4] မဟာထေရဿ ဘဏ္ဍာဂ္ဂါဟ-သာမဏေရဿ တိတ္တိရမံသံ ဒေန္တော တသ္မိံ ထောကံယေဝ ပဋိဂ္ဂဏှန္တေ တဿ အပ္ပိစ္ဆဂုဏေ ပသီဒိတွာ "ပသန္နောသ္မိ တာတ၊ အဋ္ဌ တေ ဓုရဘတ္တာနိ ဒေမီ"တိ အာဟ။ မဟာရာဇ ဥပဇ္ဈာယဿ ဒေမီတိ။ အပရာနိပိ အဋ္ဌ ဒေမီတိ။ တာနိ အမှာကံ အာစရိယဿ ဒေမီတိ။ အပရာနိပိ အဋ္ဌ ဒမ္မီတိ။ တာနိ သမာနုပဇ္ဈာယာနံ ဒမ္မီတိ။ အပရာနိပိ အဋ္ဌ ဒမ္မီတိ။ တာနိ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒမ္မီတိ။ အပရာနိပိ အဋ္ဌ ဒမ္မီတိ။ သာမဏေရော အဓိဝါသေသီတိ။ ဧဝမဿ **ဥပ္ပန္နော လာဘော ထာဝရော ဟောတိ။**

အပ္ပသဒ္ဒော ပသီဒန္တီ'တိ ဧတ္ထာပိ—ဒီဃဗြာဟ္မဏော ကိရ ဗြာဟ္မဏော ဘောဇေန္တော ပဉ္စ ပဉ္စ ဘတ္တသတာနိ ဒတွာ သန္တပ္ပေတုံ နာသက္ခိ။ အထေကဒိဝသံ "သမဏာ ကိရ နာမ အပ္ပိစ္ဆာ"တိ ကထံ သုတွာ ဝီမံသနတ္ထာယ ဘတ္တံ ဂါဟာပေတွာ ဘိက္ခုသံဃဿ ဘတ္တကိစ္စကရဏဝေလာယ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တိံသမတ္တေ ဘိက္ခူ ဘောဇနသာလာယံ ဘုဉ္ဇန္တေ ဒိသွာ ဧကံ ဘတ္တ-သရကံ ဂဟေတွာ သံဃတ္ထေရဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ထေရော အင်္ဂုလိံ စာလေတွာ ထောကမေဝ အဂ္ဂဟေသိ။ ဧတေနေဝ နိယာမေန ဧကံ ဘတ္တ-သရကံ သဗ္ဗေသံ သမ္ပာပုဏိ။ တတော ဗြာဟ္မဏော "သစ္စာယေဝ ဧတေသံ သမဏာနံ ဂုဏော"တိ အပ္ပိစ္ဆတာယ ပသန္နော သဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ စေတိယံ ကာရေသိ။ ဧဝံ အပ္ပသဒ္ဒော ပသီဒန္တိ။

၁-လမ္ဗကဏ္ဏကာယ (သီ)၊ လမ္ဗကဏ္ဏာယ (သျာ)
၂-ဧဝံ ဧဝမ္ပေဝ (သျာ)၊ ဧဝံ ဧဝမ္ပ စ (က)
၃-စူဠဥပဋ္ဌာကံ (သီ)
၄-ကဏ္ဍကသာလပရိဝေဏေ (သီ)

ပသန္နာ ဘိယျော ပသီဒန္တီတိ ဧတ္ထ ဝဏ္ဏနာ ကိစ္စံ နတ္ထိ။ ပသန္နာနံ ဟိ အပ္ပိစ္ဆံ ဒိသွာ ပသာဒေါ ဘိယျော ဝဍ္ဎတိယေဝ။

မဇ္ဈန္တိကတိဿတ္ထေရသဒိသေ ပန အပ္ပိစ္ဆေ ဒိသွာ မဟာဇနော အပ္ပိစ္ဆော ဘဝိတုံ မညတီတိ အပ္ပိစ္ဆော **မဟာဇနဿ စက္ခုဘူတော** နာမ ဟောတိ။

“အပ္ပိစ္ဆတာ ဘိက္ခဝေ သဒ္ဓမ္မဿ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ အနန္တရ-ဓာနာယ သံဝတ္တတီ”တိ[1] ဝစနတော ပန အပ္ပိစ္ဆော **သာသနံ စိရဋ္ဌိတိကံ ကရောတိ** နာမ။

နော ဒါယကေနာတိ သွာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ပန ဒါယကဿ ပမာဏံ ဉတွာ ဒါတဗ္ဗကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ။ ယတ္တကော ဒေယျဓမ္မော အတ္ထိ၊ တတ္တကံ အဝတ္ထရိတွာ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဝတ္ထရိတွာ ဒိန္နကာရဏာ ဟိ သေ မနုဿသမ္ပတ္တိံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိံ စ အဝတ္ထရိတွာ ဥတ္တရုတ္တရိ ပဏီတပဏီတမေဝ လဘတိ။

၃၁၆။ **ယော အာရဒ္ဓဝီရိယော၊ သော ဒုက္ခံ ဝိဟရတီ**တိ ပဉ္စာတပတပ္ပန[2]-မရုပ္ပပါတပတနာဒိစ္စာနုပရိဝတ္တနဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနာဒီနိ အနုယုဉ္ဇန္တော ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ၊ တဿေဝ ဗာဟိရသမယေ သမာဒိန္နဿ တပစရဏဿ ဝိပါကေန နိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သမ္ပရာယေပိ ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ။

၃၁၇။ **ယော ကုသီတော၊ သော ဒုက္ခံ ဝိဟရတီ**တိ အယမ္ပိ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စေဝ သမ္ပရာယေ စ ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ။ ကထံ? ယဿ ဟိ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ယောနိသော မနသိကာရော နတ္ထိ၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ န ဥဂ္ဂဏှာတိ၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယ-ဝတ္တံ န ကရောတိ၊ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တံ န ကရောတိ။ ဇနဿ ပန သဒ္ဓါဒေယျံ အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဒိဝသံ သေယျသုခံ ပဿသုခံ[3] အနုယုဉ္ဇိတွာ ပဗုဒ္ဓကာလေ တယော ဝိတက္ကေ ဝိတက္ကေတိ။ သော ကတိပါဟေနေဝ ဘိက္ခုဘာဝါ စဝတိ။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ စ ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ။ ပဗ္ဗဇိတွာ ပန သမဏဓမ္မဿ သမ္မာ အကတတ္တာ စ—

ကုသော ယထာ ဒုဂ္ဂဟိတော၊ ဟတ္ထမေဝါနုကန္တတိ။
သာမညံ ဒုပ္ပရာမဋ္ဌံ၊ နိရယာယုပကဍ္ဎတီတိ[4]။

အပါယသ္မိံယေဝ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှာတိ။ ဧဝံ သမ္ပရာယေပိ ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ။

၁-အံ ၁-၁၈-ပိဋ္ဌေ။
၂-ပဉ္စာတပတပ္ပန (သီ)
၃-ဖဿသုခံ (သီ)
၄-ခု ၁-၅၇-ပိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။

၃၁၇။ **ယော ကုသီတော၊ သော သုခံ ဝိဟရတီ**တိ ကာလေန ကာလံ ဝုတ္တပ္ပကာရေ တပစရဏေ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ တပစရဏံ ကတွာ ကာလေန ကာလံ ဩဒါတဝတ္ထဝသနော မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓရော မဓုရဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တော မုဒုကာသု သေယျာသု သယန္တော ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စေဝ သုခံ ဝိဟရတိ သမ္ပရာယေ စ။ သော ဟိ တဿ တပစရဏဿ ဂါဠှံ အဂ္ဂဟိတတ္တာ နာတိဗဟုံ နိရယေ ဒုက္ခံ အနုဘဝတိ။ တသ္မာ သမ္ပရာယေ သုခံ ဝိဟရတိ နာမ။

၃၁၈။ **ယော အာရဒ္ဓဝီရိယော၊ သော သုခံ ဝိဟရတီ**တိ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟိ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝတ္တေသု ပရိပူရကာရီ ဟောတိ၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှာတိ၊ ယောနိသော မနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောတိ။ အထဿ ဝတ္တပူရဏဉ္စေဝ ဥဂ္ဂဟိတဗုဒ္ဓဝစနဉ္စ သမဏဓမ္မကိရိယဉ္စ အာဝဇ္ဇေန္တဿ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခံ ဝိဟရတိ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ပန အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ အသက္ကောန္တော နိဗ္ဗတ္တဘဝေ ခိပ္ပါဘိညော ဟောတီတိ သမ္ပရာယေပိ သုခံ ဝိဟရတိ နာမ။

၃၂၀။ **သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ အပ္ပမတ္တကောပိ ဂူထော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဟောတီ**တိ ဣဒံ သုတ္တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ ကတရအဋ္ဌုပ္ပတ္တိယန္တိ? နဝကနိပါတေ[၁] သတုပ္ပါဒသုတ္တအဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ။ တတြာဂတော ဟိ တံ အတ္ထံ[၂] ကထေန္တော "နဝ ပုဂ္ဂလာ နိရယတော မုတ္တာ၊ တိရစ္ဆာနယောနိတော မုတ္တာ၊ ပေတ္တိဝိသယတော မုတ္တာ"တိ ကထေသိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "သစေ ခေါ ပန မေ ပုတ္တာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ နိရယနိရယမှာ နိရယတိရစ္ဆာနယောနိကာ နိရယပေတ္တိ-ဝိသယာ နိရယာပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာတိ မညမာနာ ဥပရိမဂ္ဂဖလတ္ထာယ ဝါယမိတုံ န မညေယျုံ၊ တေသံ သံဝေဂံ ဇနေဿာမီ"တိ သံဝေဂဇနနတ္ထံ "သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ"တိ ဣမံ သုတ္တမာရဘိ။ တတ္ထ **အပ္ပမတ္တကော**တိ ထောကမတ္တကော ပရိတ္တပ္ပမာဏော၊ အန္တမသော ကုသဂ္ဂေနပိ ဂဟေတွာ ဥပသိင်္ဃိယမာနော ဒုဂ္ဂန္ဓောဝ ဟောတိ။ **အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဘဝံ န ဝဏ္ဏေမီ**တိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကာလံ ဘဝေ ပဋိသန္ဓိံ န ဝဏ္ဏယာမိ။ ဣဒါနိဿ ဥပမံ ဒဿေန္တော အာဟ **အန္တမသော အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပီ**တိ။ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ဒွေ အင်္ဂုလိယော ဧကတော ကတွာ ပဟရဏမတ္တမ္ပိ ကာလန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

---

[၁] အံ ၃-၁၀၄-ဝိဋ္ဌေ။

[၂] သုတ္တံ (သီ)

၁၆-ကောမမ္ဗပါဠိ ၄-စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၂၂။ စတုတ္ထဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဇမ္ဗုဒီပေတိ** ဇမ္ဗုယာ ပညာတော ပါကဋော ဒီပေါတိ ဇမ္ဗုဒီပေါ။ ဣမဿ ကိရ ဒီပဿ သညာဏဘူတာ[၁] ယောဇနသတုဗ္ဗေဓာ ပဏ္ဏာသယောဇနသာခါ ပန္နရသယောဇနာဝဋ္ဋက္ခန္ဓာ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတေ ဇာတာ ကပ္ပဋ္ဌာယိနီ မဟာဇမ္ဗု နာမ အတ္ထိ၊ တာယ အယံ ဒီပေါ ဇမ္ဗုဒီပေါတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ စ ဣမသ္မိံ ဒီပေ ဇမ္ဗုရုက္ခော ကပ္ပဋ္ဌာယီ၊ တထာ အပရဂေါယာနေ ကဒမ္ဗရုက္ခော, ဥတ္တရကုရူသု ကပ္ပရုက္ခော, ပုဗ္ဗဝိဒေဟေ သိရီသရုက္ခော, အသုရာနံ စိတ္တပါဋလိရုက္ခော, သုပဏ္ဏာနံ သိမ္ဗလိရုက္ခော, ဒေဝါနံ ပါရိစ္ဆတ္တကောတိ ဣမေပိ ကပ္ပဋ္ဌာယိနောဝ။

> ပါဋလီ သိမ္ဗလီ ဇမ္ဗူ၊ ဒေဝါနံ ပါရိစ္ဆတ္တကော။
> ကဒမ္ဗော ကပ္ပရုက္ခော စ၊ သိရီသော[၂] ဘဝတိ သတ္တမောတိ။

အာရာမရာမဏေယျကန္တိ ပုပ္ဖါရာမဖလာရာမာနံ ရာမဏေယျကံ ဝေဠုဝနဇီဝကမ္ဗဝနဇေတဝနပုဗ္ဗာရာမသဒိသံ။ တံ ဣမသ္မိံ ဇမ္ဗုဒီပေ အပ္ပမတ္တကံ ပရိတ္တကံ၊ န ဗဟုကန္တိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဝနရာမဏေယျကန္တိ** နာဂဝနသာလဝနစမ္ပကဝနာဒိသဒိသံ ဝက်ပဗ္ဗတဟိမဝန္တပဗ္ဗတပဒေသာဒိသု အရညဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဘူမိရာမဏေယျကန္တိ** ဇေတဝနဝိဟာရမဂဓက္ခေတ္တာဒိသဒိသံ သမံ ဘူမိဋ္ဌာနံ။ **ပေါက္ခရဏီရာမဏေယျကန္တိ** ဇေတဝနပေါက္ခရဏီဂဂ္ဂရာပေါက္ခရဏီသဒိသာနံ ဝဋ္ဋစတုရဿဒီဃဝင်္ကာဒိသဏ္ဌာနာနံ ပေါက္ခရဏီနံ သန္နိဝေသနဋ္ဌာနံ။ **ဥက္ကူလဝိက္ကူလန္တိ** ဥက္ကူလဉ္စ ဝိက္ကူလဉ္စ။ တတ္ထ ဥက္ကူလံ ဥန္နတဋ္ဌာနံ၊ ဝိက္ကူလံ နိန္နဋ္ဌာနံ။ **နဒီဝိဒုဂ္ဂန္တိ** နဒီနံ ဘိန္နဋ္ဌာနံ တံ ဒုဂ္ဂမတ္တာ နဒီဝိဒုဂ္ဂန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ခါဏုကဏ္ဋကဋ္ဌာနန္တိ** တတ္ထဇာတကာနဉ္စေဝ အာဟရိယမာနာနဉ္စ ခါဏုကဏ္ဋကာဒီနံ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ။ **ပဗ္ဗတဝိသမန္တိ** ဂိရိဝိသမံ။ **ယေ ဩဒကာတိ** ယေ စ ဥဒကေ ဇာယန္တိ၊ တေယေဝ ဗဟုတရာ။ ဣတော ကိရ သုဝဏ္ဏဘူမိ သတ္တမတ္တာနိ ယောဇနသတာနိ ဟောတိ၊ ဧကေန ဝါတေန ဂစ္ဆန္တီ နာဝါ သတ္တဟိ အဟောရတ္တေဟိ ဂစ္ဆတိ။ အထေကသ္မိံ သမယေ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တီ နာဝါ သတ္တာဟမ္ပိ နန္ဒိယာဝဋ္ဋမစ္ဆပိဋ္ဌေနေဝ ဂတာ။ ဧဝံ ဩဒကာနံ သတ္တာနံ ဗဟုဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိစ ထလဋ္ဌာနဿ ပရိတ္တဘာဝေန ဥဒကဿ စ ဗဟုဘာဝေနာပိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ ဟိ မဟာတဠာကေ ကောဝ

၁-ပညာဏဘူတာ (သီ)
၂-သိရီသေန (သျာ၊က)

ဥပ္ပလဂန္ဓော အဿ၊ တဿ စတ္တာရိ စ ပဏ္ဏာနိ, မဇ္ဈေ စ ဧကံ ဥပ္ပလမကုလံ အဿ။ ဧဝမေဝံ စတ္တာရိ ပဏ္ဏာနိ ဝိယ စတ္တာရော ဒီပါ၊ မဇ္ဈေ ဥပ္ပလမကုလံ ဝိယ သိနေရုပဗ္ဗတော၊ သေယံ ဥဒကံ ဝိယ ဥဒကပရိက္ခိတ္တော ခြကာသော။ တဿ မဟန္တဘာဝေါ ဇမ္ဗုမန္တာနံ ပါကဋော ဟောတိ။ တေယံ ဟိ အာကာ-သေန ဂစ္ဆန္တာနံ စတ္တာရော မဟာဒီပါ စတ္တာရိ ပဏ္ဏာနိ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ သိနေရုပဗ္ဗတော မဇ္ဈေ ဥပ္ပလမကုလံ ဝိယ၊ သေယံ ဥဒကံ ဝိယ ဥဒက-ပရိက္ခိတ္တော ခြကာသော။ ဧဝံ မဟန္တေ ဥဒကေ. ဇာတတ္တာ ခြဒကာဝ ဗဟုတရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၂၃။ ဒုတိယာဒီသု **အညတြ မနုဿေဟီ**တိ ဌပေ စတ္တာရော အပါယာ အညတြ မနုဿေဟီတိ အဓိပ္ပေတာ။

မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသူတိ "ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဂဇင်္ဂလံ[၁] နာမ နိဂမော၊ တဿ ပရေန မဟာသာလာ၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ခြရတော မဇ္ဈေ။ ပုရတ္ထိမဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သလ္လဝတီ နာမ နဒီ၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ခြရတော မဇ္ဈေ။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သေတကဏ္ဏိကံ နာမ နိဂမော၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ခြရတော မဇ္ဈေ။ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ထူဏံ နာမ ဗြာဟ္မဏဂါမော၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ခြရတော မဇ္ဈေ။ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဥသိရဒ္ဓဇော နာမ ပဗ္ဗတော၊ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ၊ ခြရတော မဇ္ဈေ"တိ[၂] ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္နေ ဇနပဒေတိ အတ္ထော။ အယံ ဟိ ဇနပဒေါ မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနေန ကတ္ထစိ အသီတိယောဇနော ဟောတိ၊ ကတ္ထစိ ယောဇနသတိကော၊ ကတ္ထစိ ဒွိယောဇနသတိကော၊ မဇ္ဈေန ပန တိယောဇနသတိကော၊ ပရိယန္တပရိက္ခေပေန နဝမတ္တယောဇန-သတိကော ဟောတိ။ ဧတ္ထေဝ ဌာနေ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓါ မဟာသာဝကာ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကာ ဗုဒ္ဓသာဝကာ ဗုဒ္ဓမာတာ ဗုဒ္ဓပိတာ စက္ကဝတ္တိ ရာဇာတိ ဣမေ သတ္တာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ အပိစ ဥပါဒါယုပါဒါယာပိ မဇ္ဈိမပဒေသော လဗ္ဘတိ။ သကလောပိ ဟိ ဇမ္ဗုဒီပေါ မဇ္ဈိမပဒေသော နာမ၊ သေသဒီပါ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ။ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ အနုရာဓပုရံ မဇ္ဈိမပဒေသော နာမ၊ သေသော ပစ္စန္တောတိ ဧဝံ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၂၄။ **ပညာဝန္တော အဇဠာ အနေဠမူဂါ**တိ ဧတ္ထ ကမ္မဿကတပညာ ဈာနပညာ ဝိပဿနာပညာ မဂ္ဂပညာ ဖလပညာတိ ဧတာဟိ သမန္နာဂတာ

၁-ကဇင်္ဂလံ (သီ) ၂-ဝိ ၃-၂၀၇-ဝိနေ။

ပညဝန္တော နာမ၊ အမူဠှော အဇဠော နာမ။ ယေသံ ဧဠာ မုခတော န ဂလတိ၊ တေ အနေဠမူဂါ နာမ၊ အနေဠမုခါ နိဒ္ဒောသမုခါတိ အတ္ထော။ **ပဋိဗလာ**တိ သမတ္ထာ၊ ကာယဗလေန စေဝ ဉာဏဗလေန စ သမန္နာဂတာ။ **အတ္ထမညာ-တုန္တိ** အတ္ထာနတ္ထံ ကာရဏာကာရဏံ ဇာနိတုံ။ **ဒုပ္ပညာ**တိ အပ္ပညာ နိပ္ပညာ။ **ဇဠာ**တိ မန္ဒာ[1] မောမူဟာ။

၃၂၅။ **အရိယေန ပညာစက္ခုနာ**တိ သဟဝိပဿနေန မဂ္ဂေန[2]။ **အဝိဇ္ဇာ-ဂတာ**တိ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရေန သမန္နာဂတာ။

၃၂၆။ **ယေ လဘန္တိ တထာဂတံ ဒဿနာယာ**တိ ယေ တထာဂတဿ ဂုဏေ ဇာနိတွာ တထာဂတံ စက္ခုဝိညာဏေန ပဿိတုံ လဘန္တိ။

၃၂၇။ **တထာဂတပ္ပဝေဒိတ**န္တိ တထာဂတေန ပဝေဒိတံ ပကာသေတွာ ကထိတံ။ **သဝနာယာ**တိ သောတဝိညာဏေန သောတုံ။

၃၂၈။ **ဓာရေန္တီ**တိ န ပမုဿန္တိ။

၃၂၉။ **ဓာတာနံ**[3] **ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခန္တီ**တိ ပဂုဏာယ ပါဠိယာ အတ္ထာနတ္ထံ ဥပပရိက္ခန္တိ။

၃၃၀။ **အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယာ**တိ အဋ္ဌကထဉ္စ ပါဠိဉ္စ ဇာနိတွာ။ **ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇန္တီ**တိ အနုလောမပဋိပဒံ ပူရေန္တိ။

၃၃၁။ **သံဝေဇနီယေသု ဌာနေသူ**တိ သံဝေဂဇနကေသု ကာရဏေသု။ **သံဝိဇ္ဇန္တီ**တိ သံဝေဂံ အာပဇ္ဇန္တိ။

၃၃၂။ **ယောနိသော ပဒဟန္တီ**တိ ဥပါယေန ပဓာနဝီရိယံ ကရောန္တိ။

၃၃၃။ **ဝဝဿဂ္ဂါရမ္မဏ**န္တိ ဝဝဿဂ္ဂေါ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ၊ တံ အာရမ္မဏံ ကရိတွာတိ အတ္ထော။ **လဘန္တိ သမာဓိ**န္တိ မဂ္ဂသမာဓိံ စ ဖလသမာဓိံ စ ပါပုဏန္တိ။

၃၃၄။ **အန္နဂ္ဂရသဂ္ဂါန**န္တိ ဥတ္တမန္နာနဉ္စ ဥတ္တမရသာနဉ္စ။ **ဥဉ္ဆေန ကပါလာဘတေန**[4] **ယာပေန္တီ**တိ ဥဉ္ဆာစာရေန ဝနမူလဖလာဖလေန ဝါ

၁-ဒန္ဓာ (သီ)
၂-သဟ ဝိပဿနမဂ္ဂေန (က)
၃-ဓတာနံ (သီ)
၄-ကပါလာဘတ္တေန (သျာ)

ကပါလေန အာဘတဘတ္တေန ဝါ ယာပေန္တိ။ ဧတ္ထ စ ယော ကဿစိဒေဝ ခါဒနီယဿ ဘောဇနီယဿ အတ္ထာယ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ တံခဏံယေဝ န တံ လဘတိ၊ အယံ အန္နဂ္ဂရသဂ္ဂါနံ န လာဘီ နာမ။ ယဿပိ တံခဏံယေဝ လဘိတွာ ဩလောကေန္တဿ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသာ အမနာပါ ဟောန္တိ၊ အယမ္ပိ အန္နဂ္ဂရသဂ္ဂါနံ န လာဘီ နာမ။ ယဿ ပန ဝဏ္ဏဂန္ဓရသာ ပဋိလဗ္ဘန္တိ[1]၊ မနာပါ ဟောန္တိ၊ အယံ အန္နဂ္ဂရသဂ္ဂါနံ လာဘီ နာမ။ သော ဥတ္တမကောဋိယာ စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ, ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ ဓမ္မာသောကော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သင်္ခေပတော ဟိ ယဿ ဘတ္တဿ ဧကပါတိ သတသဟဿံ အဂ္ဃတိ၊ ဣဒံ အန္နဂ္ဂရသဂ္ဂံ နာမ။ ယံ ပန ဘိက္ခုသံဃံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ မနုဿာ ဥတ္တမပဏီတံ ဘတ္တံ ဒေန္တိ၊ ဣဒံ ကိံ နာမာတိ? ဣဒံ ဥဒ္ဓနေန ကပါလာဘတေန ယာပေန္တေ ဥပါဒါယ အန္နဂ္ဂရသဂ္ဂံ နာမ ဝုစ္စတီတိ။

၃၃၅။ **အတ္ထရသဿာ**တိအာဒီသု အတ္ထရသော နာမ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ၊ ဓမ္မရသော နာမ စတ္တာရော မဂ္ဂါ၊ ဝိမုတ္တိရသော နာမ အမတနိဗ္ဗာနံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

ဇမ္ဗုဒီပပေယျာလော နိဋ္ဌိတော။

၁၇-ပသာဒကရဓမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၆၆။ **အဍ္ဎမိဒ**န္တိအာဒီသု **အဍ္ဎ**န္တိ ဧကံသာဓိဝစနမေတံ၊ အဍ္ဎါ ဣဒံ လာဘာနံ၊ ဧကံသော ဧသ လာဘာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယဒိဒံ အာရညိကတ္တ**န္တိ[2] ယော ဧသ အာရညိကဘာဝေါ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—အာရညိကဘာဝေါ နာမ လာဘာနံ ဧကံသော အဝဿဘာဝိတာ[3] န သက္ကာ အာရညိကေန လာဘံ န လဘိတုန္တိ။ အာရညိကော ဟိ ဘိက္ခု "အတ္တနော အရညဝါသဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကရိဿာမီ"တိ ပါပကံ နာမ န ကရောတိ၊ အထဿ "အာရညိကော အယံ ဘိက္ခူ"တိ သဉ္ဇာတဂါရဝေါ မဟာဇနော စတုပစ္စယေန ပူဇံ ကရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "အဍ္ဎမိဒံ ဘိက္ခဝေ လာဘာနံ ယဒိဒံ အာရညိကတ္တ"န္တိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ ပန **ဗာဟုသစ္စ**န္တိ ဗဟုဿုတဘာဝေါ။ **ထာဝရေယျ**န္တိ စိရပဗ္ဗဇိတတ္တာ ထာဝရပ္ပတ္တဘာဝေါ။

၁-ပဋိလဘန္တိ (သီ၊ ဋီကာယံ စ)   ၂-အာရညကတ္တန္တိ (သီ)   ၃-အဝဿံ ဘာဝိတတ္တာ (သျာ)

အာကပ္ပသမ္ပဒါတိ ဝိဝရဂ္ဂဟဏာဒိနော အာကပ္ပဿ သမ္ပတ္တိ။ **ပရိဝါရသမ္ပဒါ**တိ သုစိပရိဝါရတာ။ **ကောလပုတ္တီ**တိ ကုလပုတ္တဘာဝေါ။ **ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ**တိ သမ္ပန္နရူပတာ။ **ကလျာဏဝါက္ကရဏတာ**တိ ဝစနကိရိယာယ မဓုရဘာဝေါ။ **အပ္ပါဗာဓတာ**တိ အာရောဂျသမ္ပတ္တိ။ အရောဂေါ ဟိ ဘိက္ခု အတ္တနော သရီရကလျတာယ[1] ဝိပဿနာဓုရေ စ[2] ဂန္ထဓုရေ စ ပရိပူရကာရီ ဟောတိ၊ တေနဿ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။

သောဠသ ပဿာဒကရဓမ္မာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၈-အပရအန္တရာသင်္ဃာတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၈၂။ **အန္တရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပီ**တိ ဣဒမ္ပိ သုတ္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓူပမအဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံယေဝ[3] ဝုတ္တံ။ အပ္ပနာပ္ပတ္တာယ ဟိ မေတ္တာယ ဝိပါကေ ကထာယေဝ နတ္ထိ။ တဿာယေဝ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **ပဌမ**န္တိ "ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ ပဌမံ၊ ဣဒံ ပဌမံ သမာပဇ္ဇတီတိ ပဌမ"န္တိ ဝိဘင်္ဂေ[4] ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ဈာန**န္တိ ဈာနံ နာမ ဒုဝိဓံ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနဉ္စ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနဉ္စာတိ။ တတ္ထ **အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ** နာမ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော။ တာ ဟိ ပထဝီကသိဏာဒိနော အာရမ္မဏဿ ဥပနိဇ္ဈာနတော[5] အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနန္တိ ဝုစ္စန္တိ။ **လက္ခဏူပနိဇ္ဈာန**န္တိ ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနိ။ ဝိပဿနာ ဟိ အနိစ္စာဒိဝသေန သင်္ခါရလက္ခဏဿ ဥပနိဇ္ဈာနတော လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ နာမ၊ ဝိပဿနာယ ပန လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနကိစ္စံ မဂ္ဂေန သိဇ္ဈတီတိ မဂ္ဂေါ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ၊ ဖလံ သုညတအနိမိတ္တအပ္ပဏိဟိတလက္ခဏဿ နိဗ္ဗာနဿေဝ ဥပနိဇ္ဈာနတော လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ဣမသ္မိံ ပန အတ္ထေ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ အဓိပ္ပေတံ။ **ကော ပန ဝါဒေါ ယေ နံ ဗဟုလီကရောန္တီ**တိ ယေ နံ ပဌမဇ္ဈာနံ ဗဟုလီ ကရောန္တိ၊ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တိ၊ တေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၈၃။ **ဒုတိယ**န္တိအာဒီသုပိ "ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ ဒုတိယ"န္တိအာဒိနာ[6] နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁-သရီရကလျာဏတာယ (သျာ၊ က) ၂-ဝါသဓုရေ စ (သီ) ၃-အံ ၂-၄၉၅-ပိဋ္ဌေ။
၄-အဘိ ၂-၂၆၇-ပိဋ္ဌေ။ ၅-ဥပနိဇ္ဈာယနတော (သီ) ၆-အဘိ ၂-၂၆၈-ပိဋ္ဌေ။

၃၀၆-၃၀၇။ **မေတ္တန္တိ** သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဖရဏံ။ **စေတောဝိမုတ္တိန္တိ** စိတ္တဝိမုတ္တိံ။ ဣဓ အပ္ပနာပ္ပတ္တာဝ မေတ္တာ အဓိပ္ပေတာ။ **ကရုဏာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ ဣမေ ပန စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရာ ဝဋ္ဋံ ဟောန္တိ၊ ဝဋ္ဋပါဒါ ဟောန္တိ၊ ဝိပဿနာပါဒါ ဟောန္တိ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာ ဟောန္တိ၊ အဘိညာပါဒါ ဝါ နိရောဓပါဒါ ဝါ ဟောန္တိ။ လောကုတ္တရာ ပန န ဟောန္တိ။ ကသ္မာ? သတ္တာရမ္မဏတ္တာတိ။

၃၉၀။ **ကာယေ ကာယာနုပဿီတိ** အာနာပါနပဗ္ဗံ ဣရိယာပထပဗ္ဗံ စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗံ ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗံ ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗံ နဝသိဝထိကာပဗ္ဗာနိ အဇ္ဈတ္တပရိကမ္မဝသေန စတ္တာရိ နီလာဒိကသိဏာနီတိ ဣမသ္မိံ အဋ္ဌာရသဝိဓေ ကာယေ တမေဝ ကာယံ ပညာယ အနုပဿန္တော။ **ဝိဟရတီတိ** ဣရိယတိ ဝတ္တတိ။ ဣမိနာ ဣမဿ အဋ္ဌာရသဝိဓေန ကာယာနုပဿနာသတိ-ပဋ္ဌာနဘာဝနာယ ဘိက္ခုနော ဣရိယာပထော ကထိတော ဟောတိ။ **အာတာပီတိ** တယော ဓာတုပ္ပကာရေသု သတိပဋ္ဌာနဿ ဘာဝနကဝီရိယေန ဝီရိယဝါ။ **သမ္ပဇာနောတိ** အဋ္ဌာရသဝိဓေန ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဿ ပရိဂ္ဂါ-ဟိကပညာယ သမ္မာ ပဇာနန္တော။ **သတိမာတိ** အဋ္ဌာရသဝိဓေန ကာယာ-နုပဿနာပရိဂ္ဂါဟိကာယ သတိယာ သမန္နာဂတော။ **ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿန္တိ** တသ္မိံယေဝ ကာယသင်္ခါတေ လောကေ ပဉ္စကာမ-ဂုဏိကတဏှဉ္စ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တဒေါမနဿဉ္စ ဝိနေတွာ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ကာယာနုပဿနာ-သတိပဋ္ဌာနဝသေန သုဒ္ဓရူပသမ္မသနမေဝ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီတိ သုခါဒိဘေဒါသု ဝေဒနာသု "သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒိယမာနော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒိယာမီတိ ပဇာနာတိ။ ဒုက္ခံ၊ အဒုက္ခမသုခံ၊ သာမိသံ ဝါ သုခံ၊ နိရာမိသံ ဝါ သုခံ၊ သာမိသံ ဝါ ဒုက္ခံ၊ နိရာမိသံ ဝါ ဒုက္ခံ၊ သာမိသံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ၊ နိရာမိသံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒိယမာနော နိရာမိသံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒိယာမီတိ ပဇာနာတီ"တိ[၁] ဧဝံ ဝုတ္တံ နဝဝိဓံ ဝေဒနံ အနုပဿန္တော။ **အာတာပီတိ**အာဒီနိ ပနေတ္ထ နဝဝိဓေ ဝေဒနာ-နုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဿ ဘာဝနာပရိဂ္ဂါဟိကာနံ ဝီရိယပညာသတီနံ ဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **လောကောတိ** စေတ္ထ ဝေဒနာ[၂] ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁-ဒီ ၂-၂၃၆၊ အဘိ ၂-၂၀၂၊ မ ၁-၇၅-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-သာဝ ဝေဒနာ (သီ)

စိတ္တဓမ္မေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ ပန **စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ**တိ “သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတီ”တိ[1] ဧဝံ ဝိတ္ထာရိတေ သောဠသပ္ပဘေဒေ စိတ္တေ တမေဝ စိတ္တံ ပရိဂ္ဂါဟိကာယ အနုပဿနာယ အနုပဿန္တောတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ**တိ “ပဉ္စ နီဝရဏာနိ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ, ဆ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယတနာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနီ”တိ[2] ဧဝံ ကောဋ္ဌာသဝသေန ပဉ္စဓာ ဝုတ္တေသု ဓမ္မေသု ဓမ္မပရိဂ္ဂါဟိကာယ အနုပဿနာယ တေ ဓမ္မေ အနုပဿန္တောတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနေ စ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနေ စ သုဒ္ဓအရူပသမ္မသနမေဝ ကထိတံ, ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနေ ရူပါရူပသမ္မသနံ။ ဣတိ ဣမာနိ စတ္တာရိပိ သတိပဋ္ဌာနာနိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနေဝ ကထိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၃၉၄။ **အနုပ္ပန္နာန**န္တိ အနိဗ္ဗတ္တာနံ။ **ပါပကာန**န္တိ လာမကာနံ။ **အကုသလာနံ ဓမ္မာန**န္တိ အကောသလ္လသမ္ဘူတာနံ လောဘာဒိဓမ္မာနံ။ **အနုပ္ပါဒါယာ**တိ အနိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ။ **ဆန္ဒံ ဇနေတီ**တိ ကတ္တုကမျတာကုသလစ္ဆန္ဒံ ဥပ္ပါဒေတိ။ **ဝါယမတီ**တိ ပယောဂံ ပရက္ကမံ ကရောတိ။ **ဝီရိယံ အာရဘတီ**တိ ကာယိကစေတသိကဝီရိယံ ကရောတိ။ **စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတီ**တိ တေနေဝ သဟဇာတဝီရိယေန စိတ္တံ ဥက္ခိပတိ။ **ပဒဟတီ**တိ ပဓာနဝီရိယံ ကရောတိ။

ဥပ္ပန္နာနန္တိ ဇာတာနံ နိဗ္ဗတ္တာနံ။ **ကုသလာနံ ဓမ္မာန**န္တိ ကောသလ္လသမ္ဘူတာနံ အလောဘာဒိဓမ္မာနံ။ **ဌိတိယာ**တိ ဌိတတ္ထံ။ **အသမ္မောသာယာ**တိ အနဿနတ္ထံ။ **ဘိယျောဘာဝါယာ**တိ ပုနပ္ပုနဘာဝါယ။ **ဝေပုလ္လာယာ**တိ ဝိပုလဘာဝါယ။ **ဘာဝနာယာ**တိ ဝဍ္ဎိယာ။ **ပါရိပူရိယာ**တိ ပရိပူရဏတ္ထာယ။ အယံ တာဝ စတုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ ဧကပဒိကော အတ္ထုဒ္ဓါရော။

အယံ ပန သမ္မပ္ပဓာနကထာ နာမ ဒုဝိဓာ လောကိယာ လောကုတ္တရာ စ။ တတ္ထ လောကိယာ သဗ္ဗပုဗ္ဗဘာဂေ ဟောတိ၊ သာ ကဿပသံယုတ္တပရိယာယေန လောကိယမဂ္ဂက္ခဏေယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တံ ဟိ တတ္ထ—

(“စတ္တာရောမေ အာဝုသော သမ္မပ္ပဓာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော။)[3]
ဣဓာဝုသော ဘိက္ခု ‘အနုပ္ပန္နာ မေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ
ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျုံ’န္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ၊ ‘ဥပ္ပန္နာ

၁-ဒီ ၂-၂၃၇၊ အဘိ ၂-၂၀၄၊ မ ၁-၇၆-ပိဋ္ဌေသု။
၂-ဒီ ၂-၂၃၈၊ အဘိ ၂-၂၀၆၊ မ ၁-၇၆-ပိဋ္ဌေသု။
၃-( )ပါဠိယံ နတ္ထိ။

မေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပ္ပဟီယမာနာ အနုဋ္ဌာယ သံဝတ္တေယျုံ’န္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ၊ ‘အနုပ္ပန္နာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ အနုပ္ပဇ္ဇမာနာ အနုဋ္ဌာယ သံဝတ္တေယျုံ’န္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ၊ ‘ဥပ္ပန္နာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနုဋ္ဌာယ သံဝတ္တေယျုံ’န္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ”တိ[1]။

ဧတ္ထ စ **ပါပကာ အကုသလာ**တိ လောဘာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အနုပ္ပန္နာ ကုသလာ ဓမ္မာ**တိ သမထဝိပဿနာ စေဝ မဂ္ဂေါ စ။ **ဥပ္ပန္နာ ကုသလာ** နာမ သမထဝိပဿနာဝ။ မဂ္ဂေါ ပန သကိံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈမာနော အနုဋ္ဌာယ သံဝတ္တနကော နာမ နတ္ထိ။ သော ဟိ ဖလဿ ပစ္စယံ ဒတွာဝ နိရုဇ္ဈတိ။ ပုရိမသ္မိံ[2] ဝါ သမထဝိပဿနာဝ ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ၊ တံ ပန န ပါဋ္ဌိတံ။ ဧဝံ လောကိယာ သမ္ပယုတ္တနကထာ သဗ္ဗပုဗ္ဗဘာဂေ ကာယပသ္သဒ္ဓိယုတ္တပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ပနေတံ ဧကမေဝ ဝီရိယံ စတုကိစ္စသာဓန-ဝသေန စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။

တတ္ထ **အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာန**န္တိ ဧတ္ထ “အနုပ္ပန္နော စေဝ ကာမစ္ဆန္ဒော”တိ-အာဒီသု ဝုတ္တနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာန**န္တိ ဧတ္ထ စတုဗ္ဗိဓံ ဥပ္ပန္နံ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ ဘုတွာဝိဂတုပ္ပန္နံ ဩကာသကတုပ္ပန္နံ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နန္တိ။ တတ္ထ ယေ ကိလေသာ ဝိဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပါဒါဒိသမင်္ဂိနော၊ ဣဒံ **ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ** နာမ။ ကမ္မေ ပန ဇဝိတေ အာရမ္မဏရသံ အနုဘဝိတွာ နိရုဒ္ဓဝိပါကော ဘုတွာ ဝိဂတံ နာမ၊ ကမ္မံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓံ ဘုတွာ[3] ဝိဂတံ နာမ။ တဒုဘယမ္ပိ **ဘုတွာဝိဂတုပ္ပန္န**န္တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ကုသလာကုသလကမ္မံ အညကမ္မဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတွာ အတ္တနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ ကရောတိ၊ ဧဝံ ကတေ ဩကာသေ ဝိပါကော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဩကာသကရဏတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဣဒံ **ဩကာသ-ကတုပ္ပန္နံ** နာမ။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပန ဝိပဿနာယ ဘူမိ နာမ၊ တေ အတီတာဒိဘေဒါ ဟောန္တိ။ တေသု အနုသယိတကိလေသာ ပန အတီတာ ဝါ အနာဂတာ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဝါတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ အတီတက္ခန္ဓေသု အနုသယိတာပိ ဟိ အပ္ပဟီနာဝ ဟောန္တိ၊ အနာဂတက္ခန္ဓေသု အနုသယိတာပိ အပ္ပဟီနာဝ ဟောန္တိ၊ ပစ္စုပ္ပန္နက္ခန္ဓေသု အနုသယိတာပိ အပ္ပဟီနာဝ ဟောန္တိ၊ ဣဒံ **ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နံ** နာမ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ “တာသု တာသု ဘူမီသု အသမုဂ္ဃါတဂတာ ကိလေသာ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တီ”တိ။

၁-သံ ၁-၄၀၁-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ပုရိမသ္မိံ (သီ) ၃-ဘဝိတွာ (မ-ဋ္ဌ ၃-၁၇၃-ပိဋ္ဌေ)

အပရမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓံ ဥပပ္ပန္နံ သမုဒါစာရုပ္ပန္နံ အာရမ္မဏာဓိဂ္ဂဟိတုပ္ပန္နံ အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ အသမုဂ္ဃါတိတုပ္ပန္နန္တိ။ တတ္ထ သမ္ပတိ ဝတ္တမာနံယေဝ **သမုဒါစာရုပ္ပန္နံ** နာမ။ သကိံ စက္ခူနိ ဥမ္မီလေတွာ အာရမ္မဏေ နိမိတ္တေ ဂဟိတေ အနုဿရိတာနုဿရိတက္ခဏေ ကိလေသာ နုပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? အာရမ္မဏဿ အဓိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ခီရရုက္ခဿ ကုဌာရိယာ အာဟတာဟတဋ္ဌာနေ ခီရံ န နိက္ခမိဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဧဝံ။ ဣဒံ **အာရမ္မဏာဓိဂ္ဂဟိတုပ္ပန္နံ** နာမ။ သမာပတ္တိယာ အဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသာ ပန ဣမသ္မိံ နာမ ဌာနေ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? အဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ခီရရုက္ခံ ကုဌာရိယာ အာဟနေယျုံ၊ ဣမသ္မိံ နာမ ဌာနေ ခီရံ န နိက္ခမေယျာတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဧဝံ။ ဣဒံ **အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ** နာမ။ မဂ္ဂေန အသမုဂ္ဃါတိတကိလေသာ ပန ဘဝဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ **အသမုဂ္ဃါတိတုပ္ပန္နံ** နာမ။

ဣမေသု ဥပ္ပန္နေသု ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ ဘုတွာဝိဂတုပ္ပန္နံ ဩကာသကတုပ္ပန္နံ သမုဒါစာရုပ္ပန္နန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဥပ္ပန္နံ န မဂ္ဂဝဇ္ဈံ၊ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နံ အာရမ္မဏာဓိဂ္ဂဟိတုပ္ပန္နံ အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ အသမုဂ္ဃါတိတုပ္ပန္နန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ မဂ္ဂဝဇ္ဈံ။ မဂ္ဂေါ ဟိ ဥပ္ပန္နမာနောဝ ဧတေ ကိလေသေ ပဇဟတိ။ သော ယေ ကိလေသေ ပဇဟတိ၊ တေ အတီတာ ဝါ အနာဂတာ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဝါတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ—

"ဟဉ္စိ အတီတေ ကိလေသေ ပဇဟတိ၊ တေန ဟိ ခီဏံယေဝ ခေပေတိ၊ နိရုဒ္ဓံ နိရောဓေတိ၊ အတ္ထင်္ဂတံ အတ္ထင်္ဂမေတိ၊ အတီတံ ယံ နတ္ထိ၊ တံ ပဇဟတိ။ ဟဉ္စိ အနာဂတေ ကိလေသေ ပဇဟတိ၊ တေန ဟိ အဇာတံ ပဇဟတိ၊ အနိဗ္ဗတ္တံ အနုပ္ပန္နံ အပါတုဘူတံ ပဇဟတိ၊ အနာဂတံ ယံ နတ္ထိ၊ တံ ပဇဟတိ။ ဟဉ္စိ ပစ္စုပ္ပန္နေ ကိလေသေ ပဇဟတိ၊ တေန ဟိ ရတ္တော ရာဂံ ပဇဟတိ၊ ဒုဋ္ဌော ဒေါသံ၊ မူဠှော မောဟံ၊ ဝိနိဗဒ္ဓေါ မာနံ၊ ပရာမဋ္ဌော ဒိဋ္ဌိံ၊ အနိဋ္ဌင်္ဂတော ဝိစိကိစ္ဆံ၊ ထာမဂတော အနုသယံ ပဇဟတိ၊ ကဏှသုက္ကာ ဓမ္မာ ယုဂနဒ္ဓါ ဝတ္တန္တိ၊ သံကိလေသိကာ မဂ္ဂဘာဝနာ ဟောတီတိ။ပ။ တေန ဟိ နတ္ထိ မဂ္ဂဘာဝနာ၊ နတ္ထိ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ၊ နတ္ထိ ကိလေသပ္ပဟာနံ၊ နတ္ထိ ဓမ္မာဘိသမယောတိ။ အတ္ထိ မဂ္ဂဘာဝနာ။ပ။ အတ္ထိ ဓမ္မာဘိသမယောတိ။ ယထာ ကထံ ဝိယ၊ သေယျထာပိ တရုဏော ရုက္ခော။ပ။ အပါတုဘူတာယေဝ န ပါတုဘဝန္တီ"တိ[၁]။

၁-ခု ၄-၃၉၄-ပိဋ္ဌေ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ။

ဣတိ ပါဠိယံ အဇာတဖလရုက္ခော အာဂတော၊ ဇာတဖလရုက္ခော ပန ဒီပေတဗ္ဗော။ ယထာ ဟိ သဖလော တရုဏမ္ဗရုက္ခော၊ တဿ ဖလာနိ မနုဿာ ပရိဘုဉ္ဇေယျုံ၊ သေသာနိ ပါတေတွာ ပစ္ဆိယော ပူရေယျုံ၊ အထညော ပုရိသော တံ ဖရသုနာ ဆိန္ဒေယျ။ တေနဿ နေဝ အတီတာနိ ဖလာနိ နာသိတာနိ ဟောန္တိ၊ န အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနိ စ နာသိတာနိ။ အတီတာနိ ဟိ မနုဿေဟိ ပရိဘုတ္တာနိ၊ အနာဂတာနိ အနိဗ္ဗတ္တာနိ၊ န သက္ကာ နာသေတုံ။ ယသ္မိံ ပန သမယေ သော ဆိန္နော၊ တဒါ ဖလာနိယေဝ နတ္ထီတိ ပစ္စုပ္ပန္နာနိပိ အနာသိတာနိ။ သစေ ပန ရုက္ခော အဆိန္နော အဿ၊ အထဿ ပထဝီရသဉ္စ အာပေါရသဉ္စ အာဂမ္မ ယာနိ ဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေယျုံ၊ တာနိ နာသိတာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဟိ အဇာတာနေဝ န ဇာယန္တိ၊ အနိဗ္ဗတ္တာနေဝ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ အပါတုဘူတာနေဝ န ပါတုဘဝန္တိ။ ဧဝမေဝ မဂ္ဂေါ နာပိ အတီတာဒိဘေဒေ ကိလေသေ ပဇဟတိ၊ နာပိ န ပဇဟတိ။ ယေသဉ္ဟိ ကိလေသာနံ မဂ္ဂေန ခန္ဓေသု အပရိညာတေသု ဥပ္ပတ္တိ သိယာ၊ မဂ္ဂေန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ခန္ဓာနံ ပရိညာတတ္တာ တေ ကိလေသာ အဇာတာဝ န ဇာယန္တိ၊ အနိဗ္ဗတ္တာဝ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ အပါတုဘူတာဝ န ပါတုဘဝန္တိ။ တရုဏပုတ္တာယ ဣတ္ထိယာ ပုန အဝိဇာယနတ္ထံ ဗျာဓိတာနံ ရောဂဝူပသမနတ္ထံ ပီတဘေသဇ္ဇေဟိ စာပိ အယမတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ ဧဝံ မဂ္ဂေါ ယေ ကိလေသေ ပဇဟတိ၊ တေ အတီတာ ဝါ အနာဂတာ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဝါတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ န စ မဂ္ဂေါ ကိလေသေ န ပဇဟတိ။ ယေ ပန မဂ္ဂေါ ကိလေသေ ပဇဟတိ၊ တေ သန္ဓာယ “ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

န ကေဝလဉ္စ မဂ္ဂေါ ကိလေသေယေဝ ပဇဟတိ၊ ကိလေသာနံ ပန အပ္ပဟီနတ္တာ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓာ၊ တေပိ ပဇဟတိယေဝ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ “သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ နိရောဓေန သတ္တ ဘဝေ ဌပေတွာ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တီ”တိ[1] ဝိတ္ထာရော။ ဣတိ မဂ္ဂေါ ဥပါဒိန္နတော အနုပါဒိန္နတော စ ဝုဋ္ဌာတိ။ ဘဝဝသေန ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ အပါယဘဝတော ဝုဋ္ဌာတိ၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ သုဂတိဘဝေကဒေသတော၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေါ သုဂတိကာမဘဝတော၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ရူပါရူပဘဝတော ဝုဋ္ဌာတိ။ သဗ္ဗဘဝေဟိ ဝုဋ္ဌာတိယေဝါတိပိ ဝဒန္တိ။

အထ မဂ္ဂက္ခဏေ ကထံ အနုပ္ပန္နာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဘာဝနာ ဟောတိ၊ ကထံ ဝါ ဥပ္ပန္နာနံ ဌိတိယာတိ? မဂ္ဂပ္ပဝတ္တိယာ ဧဝ။ မဂ္ဂေါ ဟိ ပဝတ္တမာနော ပုဗ္ဗေ

၁-ခု ၈-၃၃-ပိဋ္ဌေ စူဠနိဒ္ဒေသေ။

အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗတ္တာ အနုပ္ပန္နော နာမ ဝုစ္စတိ။ အနာဂတပုဗ္ဗံ ဟိ ဌာနံ ဂန္တွာ အနနုဘူတပုဗ္ဗံ ဝါ အာရမ္မဏံ အနုဘဝိတွာ ဝတ္တာရော ဘဝန္တိ "အနာဂတဋ္ဌာနံ အာဂတမှ၊ အနနုဘူတံ အာရမ္မဏံ အနုဘဝါမာ"တိ။ ယာ စဿ ပဝတ္တိ၊ အယမေဝ ဌိတိ နာမာတိ "ဌိတိယာ ဘာဝေတီ"တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝမေတဿ ဘိက္ခုနော ဉာဏံ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ဝီရိယံ "အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒါယာ"တိအာဒီနိ စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ အယံ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ သမ္မပ္ပဓာနကထာ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနေဝ သမ္မပ္ပဓာနာနိ ကထိတာနိ။

၃၈၉-၄၀၁။ ဣဒ္ဓိပါဒေသု ဆန္ဒံ နိဿာယ ပဝတ္တော သမာဓိ **ဆန္ဒသမာဓိ၊** ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ **ပဓာနသင်္ခါရာ။ သမန္နာဂတ**န္တိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ ဥပေတံ။ ဣဒ္ဓိယာ ပါဒံ, ဣဒ္ဓိဘူတံ ဝါ ပါဒန္တိ **ဣဒ္ဓိပါဒံ။** သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရော ပန ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်္ဂေ[1] အာဂတော ဧဝ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ[2] ပနဿ အတ္ထော ဒီပိတော။ တတြာယံ ဘိက္ခု ယဒါ ဆန္ဒာဒီသု ဧကံ ဓုရံ နိဿာယ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ၊ တဒါဿ ပဌမိဒ္ဓိပါဒေါ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကိယော၊ အပရဘာဂေ လောကုတ္တရော။ ဧဝံ သေသာပီတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ လောကိယလောကုတ္တရာဝ ဣဒ္ဓိပါဒါ ကထိတာ။

၄၀၂-၄၀၆။ **သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဘာဝေတီ**တိအာဒီသု သဒ္ဓါဝ အတ္တနော သဒ္ဓါဓုရေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ[3] **သဒ္ဓိန္ဒြိယံ။ ဝီရိယိန္ဒြိယာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဘာဝေတီ**တိ ဧတ္ထ ပန အာဒိကမ္မိကော ယောဂါဝစရော တီဟိ ကာရဏေဟိ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဝိသောဓေန္တော သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ နာမ။ ဝီရိယိန္ဒြိယာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝုတ္တံ ဟေတံ—

"အဿဒ္ဓေ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော, သဒ္ဓေ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော, ပသာဒနီယေ သုတ္တန္တေ ပစ္စဝေက္ခတော ဣမေဟိ တီဟာကာရေဟိ[4] **သဒ္ဓိန္ဒြိယံ** ဝိသုဇ္ဈတိ။

ကုသီတေ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော, အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော, သမ္မပ္ပဓာနေ ပစ္စဝေက္ခတော ဣမေဟိ တီဟာကာရေဟိ[4] **ဝီရိယိန္ဒြိယံ** ဝိသုဇ္ဈတိ။

၁-အဘိ ၂-၂၂၅-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၁၃-ပိဋ္ဌေ။
၃-ကရောတီတိ (သီ၊ သျာ) ၄-တီဟိ ကာရဏေဟိ (သျာ)

မုဋ္ဌဿတိ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော, ဥပဋ္ဌိတဿတိ ပုဂ္ဂလေ သေဝ-တော ဘဇတော ပယိရုပါသတော, သတိပဋ္ဌာနေ ပစ္စဝေက္ခတော ဝူမေဟိ တိဟာကာရေဟိ[1] **သတိန္ဒြိယံ** ဝိသုဇ္ဈတိ။

အသမာဟိတေ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော, သမာဟိတေ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော, ဈာနဝိမောက္ခေ ပစ္စဝေက္ခ-တော ဝူမေဟိ တိဟာကာရေဟိ **သမာဓိန္ဒြိယံ** ဝိသုဇ္ဈတိ။

ဒုပ္ပညေ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော, ပညဝန္တေ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော, ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယံ ပစ္စဝေက္ခတော ဝူမေဟိ တိဟာကာရေဟိ **ပညိန္ဒြိယံ** ဝိသုဇ္ဈတိ''တိ[2]။

ဧတ္ထ စ **ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယံ ပစ္စဝေက္ခတော**တိ သဏှသုခုမံ ခန္ဓန္တရံ အာယ-တနန္တရံ ဓာတန္တရံ ဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂန္တရံ မဂ္ဂန္တရံ ဖလန္တရန္တိ ပစ္စဝေက္ခန္တ-ဿာတိ အတ္ထော။ ဣမေသံ ဟိ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ ကာရဏာနံ ဝသေန အကတာ-ဘိနိဝေသော အာဒိကမ္မိကော ယောဂါဝစရော သဒ္ဓါဓုရာဒိသု အဘိနိဝေသံ ပဋ္ဌပေတွာ ဘာဝေန္တော အဝသာနေ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ သော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဣမာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဘာဝေတိ နာမ၊ အရဟတ္တဖလေ ပတ္တေ ဘာဝိတိန္ဒြိယော နာမ ဟောတီတိ။ ဧဝံ ဣမာနိပိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ လောကိယလောကုတ္တရာနေဝ ကထိတာနီတိ။

သဒ္ဓါဗလာဒီသု သဒ္ဓါယေဝ အကမ္ပိယဋ္ဌေန ဗလန္တိ **သဒ္ဓါဗလံ၊ ဝီရိယ-ဗလာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ ဟိ သဒ္ဓါ အဿဒ္ဓိယေ[3] န ကမ္ပတိ၊ ဝီရိယံ ကောသဇ္ဇေ န ကမ္ပတိ၊ သတိ မုဋ္ဌဿစ္စေ န ကမ္ပတိ၊ သမာဓိ ဥဒ္ဓစ္စေ န ကမ္ပတိ၊ ပညာ အဝိဇ္ဇာယ န ကမ္ပတီတိ သဗ္ဗာနိပိ အကမ္ပိယဋ္ဌေန ဗလာနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဘာဝနာနယော ပနေတ္ထ ဣန္ဒြိယဘာဝနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ ဣမာနိ လောကိယလောကုတ္တရာနေဝ ကထိတာနီတိ။

၄၁၈။ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတီ**တိ ဧတ္ထ အယံ အာဒိကမ္မိကာနံ ကုလပုတ္တာနံ ဝသေန သင်္ခိတ္တော အတ္ထဝဏ္ဏနာနယော ဘာဝနာနယော။ တတ္ထ သတိ-သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂန္တိအာဒီနံ နယေန ဝုတ္တာနံ သတ္တန္နံ အာဒိပဒါနံ တာဝ အယ-မတ္ထဝဏ္ဏနာ—သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ တာဝ သရဏဋ္ဌေန သတိ၊ သာ ပနေသာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ၊ အပိလာပနလက္ခဏာ ဝါ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ—''ယထာ

၁-တိဟိ ကာရဏေဟိ (သျာ) ၂-ခု ၉-၁၉၈-ပိဋ္ဌေ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ။ ၃-အဿဒ္ဓိယေန (သီ၊ သျာ)

မဟာရာဇ ရညော ဘဏ္ဍာဂါရိကော ရညော သာပတေယျံ အဝိလာပေတိ 'တွေကံ မဟာရာဇ ဟိရညံ၊ တွေကံ သုဝဏ္ဏံ၊ တွေကံ သာပတေယျ'န္တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ မဟာရာဇ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ကုသလာကုသလသာဝဇ္ဇာ-နဝဇ္ဇဟီနပ္ပဏီတကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂေ ဓမ္မေ အဝိလာပေတိ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ''တိ[၁] ဝိတ္ထာရော။ အဝိလာပနရသာ၊ ကိစ္စဝသေနေဝ ဟိဿာ တော် လက္ခဏံ ထေရေန ဝုတ္တံ။ အသမ္မောသရသာ ဝါ၊ ဂေါစရာဘိမုခီဘာဝ-ပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ သတိ ဧဝ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါတိ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ**။

တတ္ထ ဗောဓိယာ,ဗောဓိဿ ဝါ အင်္ဂေါတိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ**။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယာ ဟိ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ ယာယ လောကိယလောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇ-မာနာယ လီနုဒ္ဓစ္စပတိဋ္ဌာနာယူဟနကာမသုခအတ္တကိလမထာနုယောဂဥစ္ဆေဒ-သဿတာဘိနိဝေသာဒီနံ အနေကေသံ ဥပဒ္ဒဝါနံ ပဋိပက္ခဘူတာယ သတိ-ဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသင်္ခါတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ အရိယ-သာဝကော ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ ဗောဓီတိ ဝုစ္စတိ၊ **ဗုဇ္ဈတီ**တိ ကိလေသသန္တာန-နိဒ္ဒါယ ဥဋ္ဌဟတိ၊ စတ္တာရိ ဝါ အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊ နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ သစ္ဆိ-ကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ "သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ[၂]။ တဿာ ဓမ္မသာမဂ္ဂိသင်္ခါတာယ ဗောဓိယာ အင်္ဂေါတိပိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ** ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါဒယော ဝိယ။ ယောပေသ ယထာဝုတ္တပ္ပ-ကာရာယ ဧတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ အရိယသာဝကော ဗောဓီတိ ဝုစ္စတိ၊ တဿ အင်္ဂေါတိပိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ** သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယော ဝိယ။ တေနာဟု အဋ္ဌကထာစရိယာ "ဗုဇ္ဈနကဿ ပုဂ္ဂလဿ အင်္ဂါတိ ဝါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ''တိ။

အပိစ "ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ ကေနဋ္ဌေန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ? ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ အနုဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ပဋိဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ သမ္ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ''တိ ဣမိနာ ပဋိသမ္ဘိဒါနယေနာပိ[၃] ဗောဇ္ဈင်္ဂတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပသတ္ထော သုန္ဒရော စ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ၊ သတိ ဧဝ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ**၊ တံ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ။

ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂန္တိအာဒီသုပိ စတုသစ္စဓမ္မေ ဝိစိနာတီတိ **ဓမ္မဝိစယော**။ သော ပဝိစယလက္ခဏော၊ ဩဘာသနရသော၊ အသမ္မောဟပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ဝီရဘာဝေါ, ဝိဓိနာ ဤရယိတဗ္ဗောတိ စ **ဝီရိယံ**။ တံ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ၊

၁-ခု ၁၁-၃၆-ဝိတ္ထေ မိလိန္ဒပဉှေ။ ၂-သံ ၃-၁၃၉၊ ဒီ ၃-၈၃-ဝိတ္ထေသု။
၃-ခု ၉-၃၀၂-ဝိတ္ထေ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ။

ဥပထမ္ဘနရသံ၊ အနောသီဒနပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ ပီဏယတီတိ[1] **ပီတိ**။ သာ ဖရဏလက္ခဏာ၊ တုဋ္ဌိလက္ခဏာ ဝါ၊ ကာယစိတ္တာနံ ပီဏနရသာ[2]၊ နေသံယေဝ ဩဒဂျပစ္စုပဋ္ဌာနာ[3]။ ကာယစိတ္တဒရထပ္ပဿမ္ဘနတော **ပဿဒ္ဓိ**။ သာ ဥပသမလက္ခဏာ၊ ကာယစိတ္တဒရထမဒ္ဒနရသာ၊ ကာယစိတ္တာနံ အပရိပ္ဖန္ဒနသီတိဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ[4]။ သမာဓာနတော **သမာဓိ**။ သော အဝိက္ခေပလက္ခဏော၊ အဝိသာရလက္ခဏော ဝါ၊ စိတ္တစေတသိကာနံ သမ္ပိဏ္ဍနရသော၊ စိတ္တဋ္ဌိတိပစ္စုပဋ္ဌာနော။ အဇ္ဈုပေက္ခနတော **ဥပေက္ခာ**။ သာ ပဋိသင်္ခါနလက္ခဏာ၊ သမဝါဟိတလက္ခဏာ ဝါ၊ ဦနာဓိကနိဝါရဏရသာ၊ ပက္ခပါတုပစ္ဆေဒနရသာ ဝါ၊ မဇ္ဈတ္တဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဘာဝေတီ**တိ ဗြူဟေတိ ဝဍ္ဎေတိ၊ ဥပ္ပါဒေတီတိ အတ္ထော။

တတ္ထ စတ္တာရော ဓမ္မာ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ သတိသမ္ပဇညံ မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ အဘိက္ကန္တာဒီသု[5] ဟိ သတ္တသု ဌာနေသု သတိသမ္ပဇညေန[6], ဘတ္တနိက္ခိတ္တကာကသဒိသေ မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇနေန, တိဿဒတ္တတ္ထေရအဘယတ္ထေရာဒိသဒိသေ ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလေ သေဝနေန, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သတိသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာယ စ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ အာဒိကမ္မိကော ကုလပုတ္တော ဣမေဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တဒေဝ ခုရံ ကတွာ အဘိနိဝေသံ ပဋ္ဌပေတွာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ သော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ နာမ၊ ဖလေ ပတ္တေ ဘာဝိတော နာမ ဟောတိ။

သတ္တ ဓမ္မာ **ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ ပရိပုစ္ဆကတာ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ **ပရိပုစ္ဆကတာ**တိ ခန္ဓဓာတုအာယတနဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနသမထဝိပဿနာနံ အတ္ထသန္နိဿိတပရိပုစ္ဆာဗဟုလတာ။

ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာတိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနံ ဝတ္ထူနံ ဝိသဒဘာဝကရဏံ။ ယဒါ ဟိဿ ကေသနခလောမာ ဒီဃာ ဟောန္တိ၊ သရီရံ ဝါ ဥပ္ပန္နဒေါသဉ္စေဝ

၁-ပီဏာတီတိ (က) ၂-ပီနနရသာ (သီ) ၃-ဩဒဂ္ဂပစ္စုပဋ္ဌာနာ (သီ)
၄-အပရိပ္ဖန္ဒနဘူတသီတိဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ (သျာ၊ က)၊
အပရိပ္ဖန္ဒသီတိဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ (အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၁၇၄-ပိဋ္ဌေ။)
၅-အဘိက္ကမာဒီသု (သျာ၊ က) ၆-သတိသမ္ပဇညရဟိတေ (သီ)

သေဒမလမက္ခိတဉ္စ၊ တဒါ အဇ္ဈတ္တိကံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ ယဒါ ပန စီဝရံ ဇိဏ္ဏံ ကိလိဋ္ဌံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဝါ ဟောတိ၊ သေနာသနံ ဝါ ဥက္ကာပံ၊ တဒါ ဗာဟိရံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ တသ္မာ ကေသာဒိစ္ဆေဒနေန ဥဒ္ဓံဝိရေစနအဓောဝိရေစနာဒီဟိ သရီရသလ္လဟုကဘာဝကရဏေန ဥစ္ဆာဒန-နဟာပနေန စ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။ သူစိကမ္မဓောဝနရဇနပရိဘဏ္ဍ-ကရဏာဒီဟိ ဗာဟိရဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။ ဧတသ္မိံ ဟိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဝတ္ထုမှိ အဝိသဒေ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ အပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လဝဋ္ဋိတေလာဒီနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခါယ ဩဘာသော ဝိယ။ ဝိသဒေ ပန အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဝတ္ထုမှိ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ ဝိသဒံ ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လဝဋ္ဋိတေလာဒီနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခါယ ဩဘာသော ဝိယ။ တေန ဝုတ္တံ “ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တတီ”တိ။

ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ နာမ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ သမဘာဝကရဏံ။ သစေ ဟိဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ၊ ဣတရာနိ မန္ဒာနိ၊ တတော ဝီရိယိန္ဒြိယံ ပဂ္ဂဟကိစ္စံ, သတိန္ဒြိယံ ဥပဋ္ဌာနကိစ္စံ, သမာဓိန္ဒြိယံ အဝိက္ခေပကိစ္စံ, ပညိန္ဒြိယံ ဒဿနကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ တံ ဓမ္မသဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန ဝါ, ယထာ ဝါ မနသိကရောတော ဗလဝံ ဇာတံ၊ တထာ အမနသိကာရေန ဟာပေတဗ္ဗံ။ **ဝက္ကလိတ္ထေရဝတ္ထု** စေတ္ထ နိဒဿနံ။ သစေ ပန ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ၊ အထ နေဝ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမောက္ခကိစ္စံ ကာတုံ သက္ကောတိ၊ န ဣတရာနိ ဣတရကိစ္စဘေဒံ။ တသ္မာ တံ ပဿဒ္ဓါဒိဘာဝနာယ ဟာပေတဗ္ဗံ။ တတြာပိ **သောဏတ္ထေရဿ ဝတ္ထု** ဒဿေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ဧကဿ ဗလဝဘာဝေ သတိ ဣတရေသံ အတ္တနော ကိစ္စေသု အသမတ္ထတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သဒ္ဓါပညာနံ သမာဓိဝီရိယာနဉ္စ သမတံ ပသံသန္တိ။ ဗလဝသဒ္ဓေါ ဟိ မန္ဒပညော မုဓပ္ပသန္နော[1] ဟောတိ၊ အဝတ္ထုမှိ ပသီဒတိ။ ဗလဝပညော မန္ဒသဒ္ဓေါ ကေရာဋိကပက္ခံ ဘဇတိ၊ ဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော ဝိယ ရောဂေါ အတေကိစ္ဆော ဟောတိ။ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေနေဝ ကုသလံ ဟောတီတိ အတိဓာဝိတွာ ဒါနာဒီနိ အကရောန္တော နိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥဘိန္နံ သမတာယ ဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပသီဒတိ။ ဗလဝသမာဓိံ ပန မန္ဒဝီရိယံ သမာဓိဿ ကောသဇ္ဇပက္ခတ္တာ ကောသဇ္ဇံ အဘိဘဝတိ။ ဗလဝဝီရိယံ မန္ဒ-သမာဓိံ ဝီရိယဿ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စံ အဘိဘဝတိ။ သမာဓိ ပန ဝီရိယေန

၁-မုဒ္ဓပ္ပသန္နော (သီ)

သံယောဇိတော ကောသဇ္ဇေ ပတိတုံ န လဘတိ၊ ဝီရိယံ သမာဓိနာ သံယော-ဇိတံ ဥဒ္ဓစ္စေ ပတိတုံ န လဘတိ။ တသ္မာ တံ ဥဘယံ သမံ ကတ္တဗ္ဗံ။ ဥဘယ-သမတာယ ဟိ အပ္ပနာ ဟောတိ။

အပိစ သမာဓိကမ္မိကဿ ဗလဝတီပိ သဒ္ဓါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဟိ သဒ္ဒဟန္တော ဩကပ္ပေန္တော အပ္ပနံ ပါပုဏိဿတိ။ သမာဓိပညာသု ပန သမာဓိကမ္မိကဿ ဧကဂ္ဂတာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဟိ သော အပ္ပနံ ပါပုဏာတိ။ ဝိပဿနာ-ကမ္မိကဿ ပညာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဟိ သော လက္ခဏပဋိဝေဓံ ပါပုဏာတိ။ ဥဘိန္နံ ပန သမတာယပိ အပ္ပနာ ဟောတိယေဝ။ သတိ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ သတိ ဟိ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခိကာနံ သဒ္ဓါဝီရိယပညာနံ ဝသေန ဥဒ္ဓစ္စ-ပါတတော ကောသဇ္ဇပက္ခိကေန စ သမာဓိနာ ကောသဇ္ဇပါတတော ရက္ခတိ။ တသ္မာ သာ လောဏဓူပနံ ဝိယ သဗ္ဗဗျဉ္ဇနေသု, သဗ္ဗကမ္မိကော အမစ္စော ဝိယ စ သဗ္ဗရာဇကိစ္စေသု, သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ "သတိ စ ပန သဗ္ဗတ္ထိကာ ဝုတ္တာ[၁] ဘဂဝတာ၊ ကိံ ကာရဏာ? စိတ္တံ ဟိ သတိပဋိသရဏံ၊ အာရက္ခပစ္စု-ပဋ္ဌာနာ စ သတိ၊ န ဝိနာ သတိယာ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟော ဟောတီ"တိ။

ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ နာမ ခန္ဓာဒိဘေဒေသု အနောဂါဠ္ဟပညာနံ ဒုမ္မေဓ-ပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ** နာမ သမပညာသ-လက္ခဏပရိဂ္ဂါဟိကာယ ဥဒယဗ္ဗယပညာယ သမန္နာဂတပုဂ္ဂလသေဝနာ။ **ဂမ္ဘီရ-ဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ** နာမ ဂမ္ဘီရေသု ခန္ဓာဒီသု ပဝတ္တာယ ဂမ္ဘီရပညာယ ပဘေဒပစ္စဝေက္ခဏာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဓမ္မဝိစယ-သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ တသ္မာ အာဒိကမ္မိကော ကုလပုတ္တော ဣမေဟိ သတ္တဟိ ကာရဏေဟိ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာ-ပေတွာ တဒေဝ ဓုရံ ကတွာ အဘိနိဝေသံ ပဋ္ဌပေတွာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ သော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ နာမ၊ ဖလေ ပတ္တေ ဘာဝိတော နာမ ဟောတိ။

ကောဒသ ဓမ္မာ **ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ—အပါယဘယ-ပစ္စဝေက္ခဏတာ အာနိသံသဒဿာဝိတာ ဂမနဝီထိပစ္စဝေက္ခဏတာ ပိဏ္ဍပါတာ-ပစာယနတာ ဒါယဇ္ဇမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ သတ္ထုမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ ဇာတိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ သဗြဟ္မစာရိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ ကုသီတ-ပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ အာရဒ္ဓဝီရိယပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။

---

[၁] သံ ၃-၁၀၀-ဝိဋ္ဌေ။

တတ္ထ "နိရယေသု ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနကမ္မကရဏတော ပဋ္ဌာယ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝနကာလေပိ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဇာလက္ခိပကုမိနာဒီဟိ ဂဟိတ-ကာလေပိ, ပါဇနကဏ္ဍကာဒိပ္ပဟာရတုန္နဿ ပန သကဋဝဟနာဒိကာလေပိ, ပေတ္တိဝိသယေ အနေကာနိပိ ဝဿသဟဿာနိ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရမ္ပိ ခုပ္ပိပါသာဟိ အာတုရိဘူတကာလေပိ, ကာလကဉ္စိကအသုရေသု သဋ္ဌိဟတ္ထအသီတိဟတ္ထပ္ပမာ-ဏေန အဋ္ဌိစမ္မမတ္တေနေဝ အတ္တဘာဝေန ဝါတာတပါဒိဒုက္ခာနုဘဝနကာလေပိ န သက္ကာ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဥပ္ပါဒေတုံ၊ အယမေဝ တေ ဘိက္ခု ကာလော"တိ ဧဝံ **အပါယဘယံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ** ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

"န သက္ကာ ကုသီတေန နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ လဒ္ဓုံ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယေနေဝ သက္ကာ၊ အယမာနိသံသော ဝီရိယဿာ"တိ ဧဝံ **အာနိသံသဒဿာဝိနောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။"သဗ္ဗဗုဒ္ဓ[1]ပစ္စေကဗုဒ္ဓမဟာသာဝကေဟိ ဂတမဂ္ဂေါ ဂန္တဗ္ဗော၊ သော စ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂန္တု"န္တိ ဧဝံ **ဂမနဝီထိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

"ယေ တံ ပိဏ္ဍပါတာဒီဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ ဣမေ တေ မနုဿာ နေဝ ဉာတကာ, န ဒါသကမ္မကရာ၊ နာပိ တံ နိဿာယ ဇီဝိဿာမာတိ တေ ပဏီတာနိ ပိဏ္ဍ-ပါတာဒီနိ ဒေန္တိ။ အထ ခေါ အတ္တနော ကာရာနံ မဟပ္ဖလတံ ပစ္စာသီသမာနာ ဒေန္တိ။ သတ္ထာရာပိ 'အယံ ဣမေ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ကာယဒဠှီဗဟုလော[2] သုခံ ဝိဟရိဿတီ'တိ န ဧဝံ သမ္ပဿတာ တုယှံ ပစ္စယာ အနုညာတာ၊ အထ ခေါ 'အယံ ဣမေ ပရိဘုဉ္ဇမာနော သမဏဓမ္မံ ကတွာ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော မုစ္စိဿ-တီ'တိ တေ ပစ္စယာ အနုညာတာ။ သော ဒါနိ တွံ ကုသီတော ဝိဟရန္တော န တံ ပိဏ္ဍပါတံ အပစာယိဿသိ။ အာရဒ္ဓဝီရိယဿေဝ ဟိ ပိဏ္ဍာပစာယနံ နာမ ဟောတီ"တိ ဧဝံ **ပိဏ္ဍပါတာပစာယနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ မဟာ-မိတ္တတ္ထေရဿ ဝိယ ပိဏ္ဍပါတိယတိဿတ္ထေရဿ ဝိယ စ။

မဟာမိတ္တတ္ထေရော ကိရ ကဿကလေဏေ နာမ ပဋိဝသတိ။ တဿ စ ဂေါစရဂါမေ ဧကာ မဟာဥပါသိကာ ထေရံ ပုတ္တံ ကတွာ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ သာ ဧကဒိဝသံ အရညံ ဂစ္ဆန္တီ ဓီတရံ အာဟ "အမ္မ အသုကသ္မိံ ဌာနေ ပုရာဏ-တဏ္ဍုလာ၊ အသုကသ္မိံ ခီရံ၊ အသုကသ္မိံ သပ္ပိ၊ အသုကသ္မိံ ဖာဏိတံ၊ တဝ ဘာတိကဿ အယျမိတ္တဿ အာဂတကာလေ ဘတ္တံ ပစိတွာ ခီရသပ္ပိဖာဏိ-တေဟိ သဒ္ဓိံ ဒေဟိ၊ ဒတွာ တွဉ္စ ဘုဉ္ဇေယျာသိ၊ အဟံ ပန ဟိယျော ပက္ကံ ပါရိဝါသိကဘတ္တံ ကဉ္ဇိယေန ဘုတ္တာမှီ"တိ။ ဒိဝါ ကိံ ဘုဉ္ဇိဿသိ အမ္မာတိ။

သာကပဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ကဏ္ဏတဏ္ဍုလေဟိ အမ္ဗိလယာဂုံ ပစိတွာ ဌပေဟိ အမ္မာတိ။

ထေရော စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တံ နီဟရန္တောဝ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ အတ္တာနံ ဩဝဒိ "မဟာဥပါသိကာ ကိရ ကဉ္ဇိယေန ပါရိဝါသိကဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိ၊ ဒိဝါပိ ကဏ္ဏပဏ္ဏမ္ဗိလယာဂုံ ဘုဉ္ဇိဿတိ၊ တုယှံ အတ္ထာယ ပန ပုရာဏတဏ္ဍုလာဒီနိ အာစိက္ခတိ။ တံ နိဿာယ ခေါ ပနေသာ နေဝ ခေတ္တံ န ဝတ္ထုံ န ဘတ္တံ န ဝတ္ထံ ပစ္စာသီသတိ၊ တိဿော ပန သမ္ပတ္တိယော ပတ္ထယမာနာ ဒေတိ၊ တွံ ဧတိဿာ တာ သမ္ပတ္တိယော ဒါတုံ သက္ခိဿသိ, န သက္ခိဿသီတိ၊ အယံ ခေါ ပန ပိဏ္ဍပါတော တယာ သရာဂေန သဒေါသေန သမောဟေန န သက္ကာ ဂဏှိတု"န္တိ ပတ္တံ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဂဏ္ဌိကံ မုဉ္စိတွာ နိဝတ္တိတွာ ကာဠက-လေဏမေဝ ဂန္တွာ ပတ္တံ ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ, စီဝရဉ္စ စီဝရဝံသေ ဌပေတွာ "အရဟတ္တံ အပါပုဏိတွာ န နိက္ခမိဿာမီ"တိ ဝီရိယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ နိသီဒိ။ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ နိဝုတ္ထဘိက္ခု ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပုရေဘတ္တမေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ဝိကသမာနမိဝ[1] ပဒုမံ မဟာခီဏာသဝေါ သိတံ ကရောန္တောဝ နိက္ခမိ။ လေဏဒွါရေ ရုက္ခမှိ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ—

"နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသာ"တိ—

ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ "ဘန္တေ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌာနံ တုမှာဒိသာနံ အရဟန္တာနံ ဘိက္ခံ ဒတွာ မဟလ္လိကိတ္ထိယော ဒုက္ခာ မုစ္စိဿန္တီ"တိ အာဟ။ ထေရော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ကာလံ ဩလောကေန္တော "ပါတောယေဝါ"တိ ဉတွာ ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ ဂါမံ ပါဝိသိ။

ဒါရိကာပိ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ "ဣဒါနိ မေ ဘာတာ အာဂမိဿတိ၊ ဣဒါနိ မေ ဘာတာ အာဂမိဿတီ"တိ ဒွါရံ ဩလောကယမာနာ နိသီဒိ။ သာ ထေရေ ဃရဒွါရံ သမ္ပတ္တေ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သပ္ပိဖာဏိတယောဇိတဿ ခီရပိဏ္ဍပါတဿ ပူရေတွာ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ထေရော "သုခံ[2] ဟောတူ"တိ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သာပိ တံ ဩလောကယမာနာဝ အဋ္ဌာသိ။ ထေရဿ ဟိ တဒါ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော အဟောသိ၊ ဝိပ္ပသန္နာနိ ဣန္ဒြိယာနိ၊ မုခံ ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တတာလပက္ကံ[3] ဝိယ အတိဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။

၁-ဝိကသိတမိဝ (သျာ၊ က) ၂-သုခီ (က) ၃-မုတ္တတာလပက္ကံ (သီ)၊ ပမုတ္တတာလပက္ကံ (သျာ)

မဟာဥပါသိကာ အရညတော အာဂန္တွာ “ကိံ အမ္မ ဘာတိကော တေ အာဂတော”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ဥပါသိကာ “အဒ္ဓါ မေ ပုတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တ”န္တိ ဉတွာ “အဘိရမတိ တေ အမ္မ ဘာတာ ဗုဒ္ဓသာသနေ န ဥက္ကဏ္ဌတီ”တိ အာဟ။

ပိလောတိကတိဿတ္ထေရဝတ္ထု၊ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ—မဟာဂါမေ ကိရ ဧကော ဒလိဒ္ဒပုရိသော ဒါရုဝိက္ကယေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ၊ သော တေနေဝ ကာရဏေန နာမံ လဘိတွာ ဒါရုဘဏ္ဍကမဟာတိဿော နာမ ဇာတော။ သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ဘရိယံ အာဟ “ကိံ အမှာကံ ဇီဝိတံ နာမ၊ သတ္ထာရာ ဒလိဒ္ဒဒါနဿ မဟပ္ဖလဘာဝေါ ကထိတော၊ မယမ္ပိ နိဗဒ္ဓံ ဒါတုံ န သက္ကောမ၊ ပက္ခိကဘတ္တမတ္တံ ဒတွာ ပုန ဥပ္ပန္နံ သလာကဘတ္တမ္ပိ[၁] ဒဿာမာ”တိ။ သာ “သာဓု သာမီ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပုနဒိဝသေ ယထာလာဘေန ပက္ခိကဘတ္တံ အဒါသိ။ ဘိက္ခုသံဃဿ စ ပစ္စယေဟိ နိပ္ပရိဿယကာလော ဟောတိ၊ ဒဟရသာမဏေရာ ပဏီတဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ “အယံ လူခါဟာရော”တိ တေသံ ပက္ခိကဘတ္တံ ဂဟိတမတ္တကမေဝ ကတွာ တေသံ ပဿန္တာနံယေဝ ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။

သာ ဇုတ္တိ တံ ဒိသွာ သာမိကဿ ကထေသိ၊ “မယာ ဒိန္နံ ဆဍ္ဍေန္တီ”တိ န ပန ဝိပ္ပဋိသာရိနီ အဟောသိ။ တဿာ သာမိကော အာဟ “မယံ ဒုဂ္ဂတဘာဝေန အယျာနံ[၂] သုခေန ပရိဘုဉ္ဇာပေတုံ န သက္ကောမ၊ ကိံ နု ခေါ ကတွာ အယျာနံ မနံ ဂဏှေတုံ သက္ခိဿာမာ”တိ။ အထဿ ဘရိယာ အာဟ “ကိံ ဝဒေသိ သာမိ၊ သပုတ္တကာ ဒုဂ္ဂတာ နာမ နတ္ထီတိ[၃] အယံ တေ ဓီတာ၊ ဣမံ ဧကသ္မိံ ကုလေ ဌပေတွာ ဒွါဒသ ကဟာပဏေ ဂဏှိတွာ ဧကံ ခီရဓေနုံ အာဟရ၊ အယျာနံ ခီရသလာကဘတ္တံ ဒဿာမ၊ ဧဝံ တေသံ စိတ္တံ ဂဏှိတုံ သက္ခိဿာမာ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တထာ အကာသိ။ တေသံ ပုညေန သာ ဓေနု သာယံ တီဏိ မာဏိကာနိ, ပါတော တီဏိ မာဏိကာနိ ခီရံ ဒေတိ။ သာယံ လဒ္ဓံ ဒဓိံ ကတွာ ပုနဒိဝသေ တတော ဂဟိတနဝနီတေန သပ္ပိံ ကတွာ သသပ္ပိပရိသေကံ[၄] ခီရသလာကဘတ္တံ ဒေန္တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တဿ ဂေဟေ သလာကဘတ္တံ ပုညဝန္တာဝ လဘန္တိ။

သော ဧကဒိဝသံ ဘရိယံ အာဟ “မယံ ဓီတု အတ္ထိတာယ လဇ္ဇိတဗ္ဗတော စ မုတ္တာ၊ ဂေဟေ စ နော ဘတ္တံ အယျာနံ ပရိဘောဂါရဟံ ဇာတံ။ တွံ ယာဝ

၁–ဥပ္ပန္နေ သလာကဘတ္တမတ္တမ္ပိ (သီ)
၂–အရိယာနံ (သီ)
၃–အတ္ထီတိ (သီ၊ သျာ)
၄–သပ္ပိနာ ပရိသေကံ (က)

အဟံ အာဂန္တွာမိ၊ တာဝ ဣမသ္မိံ ကလျာဏဝတ္တေ[၁] မာ ပမဇ္ဇိ။ အဟံ ကိဉ္စိဒေဝ ကတွာ မိတရံ မောစေဿာမီ”တိ။ သော ဧကံ ပဒေသံ ဂန္တွာ ဥစ္ဆုယန္တကမ္မံ ကတွာ ဆဟိ မာသေဟိ ဒွါဒသ ကဟာပဏေ လဘိတွာ “အလံ ဧတ္တကံ မမ မိတု မောစနတ္ထာယာ”တိ တေ ကဟာပဏေ ဒုဿန္တေ[၂] ဗန္ဓိတွာ “ဂေဟံ ဂမိဿာမီ”တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

တသ္မိံ သမယေ အမ္ဗရိယမဟာဝိဟာရဝါသီ ပိဏ္ဍပါတိယတိဿတ္ထေရော “တိဿမဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ စေတိယံ ဝန္ဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတော မဟာဂါမံ ဂစ္ဆန္တော တမေဝ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သော ဥပါသကော ထေရံ ဒူရတောဝ ဒိသွာ “ဧကေနာဝ အဂန္တွာ ဣမိနာ အယျေန သဒ္ဓိံ ဧကံ ဓမ္မကထံ သုဏန္တော ဂမိဿာမိ။ သီလဝန္တော ဟိ သဗ္ဗကာလံ ဒုလ္လဘာ”တိ ဝေဂေန ထေရံ သမ္ပာပုဏိတွာ အဘိဝါဒေတွာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တော ဝေလာယ ဥပကဋ္ဌာယ စိန္တေသိ “မယှံ ဟတ္ထေ ပုဋကဘတ္တံ နတ္ထိ၊ အယျဿ စ ဘိက္ခာ-ကာလော သမ္ပတ္တော၊ အယဉ္စ မေ ပရိဗ္ဗယော ဟတ္ထေ အတ္ထိ၊ ဧကံ ဂါမဒွါရံ ပတ္တကာလေ အယျဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒဿာမီ”တိ။

တဿေဝံ စိန္တေန္တဿ ဥပ္ပန္နမတ္တေယေဝ ဧကော ပုဋကဘတ္တံ ဂဟေတွာ တံ ဌာနံ သမ္ပတ္တော။ ဥပါသကော တံ ဒိသွာ “ဘန္တေ ထောကံ အာဂမေထာ”တိ ဝတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ “ကဟာပဏံ တေ ဘော ပုရိသ ဒမ္မိ၊ တံ မေ ပုဋကဘတ္တံ ဒေဟီ”တိ။ သော စိန္တေသိ “ဣမံ ဘတ္တံ ဣမသ္မိံ ကာလေ မာသကမ္ပိ န အဂ္ဃတိ၊ အယဉ္စ မယှံ ဧကဝါရေနေဝ ကဟာပဏံ ဒေတိ၊ ဘဝိဿတေတ္ထ ကာရဏ”န္တိ စိန္တေတွာ “နာဟံ ကဟာပဏေန ဒေမီ”တိ အာဟ။ ဧဝံ သန္တေ ဒွေ ဂဏှ၊ တီဏိ ဂဏှာတိ ဣမိနာ နိယာမေန သဗ္ဗေပိ တေ ကဟာပဏေ ဒါတုကာမော ဇာတော။ ဣတရော “အညေပိဿ အတ္ထီ”တိ သညာယ တံ “န ဒေမိ”စ္စေဝ အာဟ။ အထ နံ သော အာဟ “သစေ မေ ဘော အညေပိ အဿု၊ တေပိ ဒဒေယျံ။ န ခေါ ပနာဟံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဂဏှာမိ၊ ဧတသ္မိံ မေ ရုက္ခမူလေ ဧကော အယျော နိသီဒါပိတော၊ တုယှမ္ပိ ကုသလံ ဘဝိဿတိ၊ ဒေဟိ မေ တံ ဘတ္တ”န္တိ။ ဧတေန ဟိ ဘော ဂဏှ၊ အာဟရ တေ ကဟာပဏေတိ ကဟာပဏေ ဂဟေတွာ ပုဋကဘတ္တံ အဒါသိ။ ဥပါသကော ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ပတ္တံ နီဟရထ ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ထေရော ပတ္တံ နီဟရိတွာ ဥပဍ္ဎဘတ္တေ ဒိန္နေ ပတ္တံ ပိဒဟိ။ ဥပါသကော အာဟ “အယံ ဘန္တေ ဧကဿေဝ ပဋိဝိသော၊

၁-အယျာနံ ဝတ္တေ (က) ၂-ဒုဿန္တေ (သီ)

န သက္ကာ မယာ ဣတော ဘုဉ္ဇိတုံ။ တုမှာကံယေဝ အတ္ထာယ ဣမံ ပရိယေသိတွာ လဒ္ဓံ၊ ဂဏှထ နံ မံ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ”တိ။ ထေရော “အတ္ထိ ဧတ္ထ ကာရဏ”န္တိ ဂဟေတွာ သဗ္ဗံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဥပါသကော ဓမကရဏေန ပါနီယံ ပရိဿာဝေတွာ အဒါသိ။ တတော နိဋ္ဌိတဘတ္တကိစ္စေ ထေရေ ဥဘောပိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိံသု။

ထေရော ဥပါသကံ ပုစ္ဆိ “ကေန ကာရဏေန တွံ န ဘုဉ္ဇသီ”တိ။ သော အတ္တနော ဂမနာဂမနဝိဓာနံ သဗ္ဗံ ကထေသိ။ ထေရော တံ သုတွာ သံဝေဂပတ္တော စိန္တေသိ “ဒုက္ကရံ ဥပါသကေန ကတံ၊ မယာ ပန ဧဝရူပံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဧတဿ ကတညုနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ သပ္ပါယသေနာသနံ လဘိတွာ တဒေဝ ဆဝိမံသလောဟိတေသု သုက္ခန္တေသုပိ နိသိန္နပလ္လင်္ကေနေဝ အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ န ဥဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ။ သော တိဿမဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ အာဂန္တုကဝတ္တံ ကတွာ အတ္တနော ပတ္တသေနာသနံ ပဝိသိတွာ ပစ္စတ္ထရဏံ အတ္ထရိတွာ တတ္ထ နိသိန္နော အတ္တနော မူလကမ္မဋ္ဌာနမေဝ ဂဏှိ။ သော တာယ ရတ္တိယာ ဩဘာသမတ္တမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ ပုနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခာစာရပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ တဒေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုလောမပဋိလောမံ ဝိပဿိ။ ဧတေနုပါယေန ဝိပဿန္တော သတ္တမေ အရုဏေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ စိန္တေသိ “အတိဝိယ မေ ကိလန္တံ သရီရံ၊ ကိံ နု ခေါ မေ ဇီဝိတံ[၁] စိရံ ပဝတ္တိဿတိ, န ပဝတ္တိဿတီ”တိ။ အထဿ အပ္ပဝတ္တနဘာဝံ ဒိသွာ သေနာသနံ ပဋိသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝိဟာရမဇ္ဈံ ဂန္တွာ ဘေရိံ ပဟရာပေတွာ ဘိက္ခုသံဃံ သန္နိပါတာပေသိ။

သံဃတ္ထေရော “ကေန ဘိက္ခုနာ သံဃော[၂] သန္နိပါတိတော”တိ ပုစ္ဆိ။ မယာ ဘန္တေတိ။ ကိမတ္ထံ သပ္ပုရိသာတိ။ ဘန္တေ အညံ ကမ္မံ နတ္ထိ၊ ယေသံ ပန မဂ္ဂေ ဝါ ဖလေ ဝါ ကင်္ခါ အတ္ထိ၊ တေ မံ ပုစ္ဆန္တူတိ။ သပ္ပုရိသ တာဒိသာ နာမ ဘိက္ခူ အသန္တံ ဂုဏံ န ကထေန္တိ၊ အမှာကံ ဧတ္ထ ကင်္ခါ နတ္ထိ။ ကိံ ပန တေ သံဝေဂကာရဏံ အဟောသိ၊ ကိံ ပစ္စယံ ကတွာ တယာ အရဟတ္တံ နိဗ္ဗတ္တိတန္တိ။ ဘန္တေ ဣမသ္မိံ မဟာဂါမေ ဝလ္လိယဝီထိယံ ဒါရုဘဏ္ဍကမဟာတိဿော နာမ ဥပါသကော အတ္တနော ဓီတရံ ဗဟိ ဌပေတွာ ဒွါဒသ ကဟာပဏေ ဂဏှိတွာ တေဟိ ဧကံ ခီရဓေနုံ ဂဟေတွာ သံဃဿ ခီရဘတ္တသလာကံ ပဋ္ဌပေသိ၊ သော “ဓီတရံ မောစေဿာမီ”တိ ဆ မာသေ ယန္တသာလာယ ဘတိံ ကတွာ ဒွါဒသ ကဟာပဏေ လဘိတွာ “ဓီတရံ မောစေဿာမီ”တိ အတ္တနော

၁-အာယုသင်္ခါရော (သီ)
၂-ဘိက္ခုသံဃော (သီ၊သျာ)

ဂေဟံ ဂန္တွာ အန္တရာမဂ္ဂေ မံ ဒိသွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ သမ္ပတ္တေပိ တေ ကဟာပဏေ ဒတွာ ပုဋကဘတ္တံ ဂဏှိတွာ သဗ္ဗံ မယှံ အဒါသိ။ အဟံ တံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဇာတဂန္တွာ သပ္ပါယသေနာသနံ လဘိတွာ "ပိဏ္ဍာပစာယနကမ္မံ ကရိဿာမီ"တိ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသိံ ဘန္တေတိ။ တံ ဌာနံ သမ္ပတ္တာ စတသောပိ ပရိသာ ထေရဿ သာဓုကာရံ အဒံသု။ သကဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ[1] သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ။ ထေရော သံဃမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ကထေန္တော ကထေန္တောဝ "မယှံ ကူဋ္ဌာဂါရံ ဒါရုဘဏ္ဍကမဟာတိဿဿ ဟတ္ထေန ဖုဋ္ဌကာလေယေဝ စလတူ"တိ အဓိဋ္ဌာယ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ကာကဝဏ္ဏတိဿမဟာရာဇာ "ဧကော ကိရ ထေရော ပရိနိဗ္ဗုတော"တိ သုတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ကူဋ္ဌာဂါရံ သဇ္ဇေတွာ ထေရံ တတ္ထ အာရောပေတွာ "ဣဒါနိ စိတကဋ္ဌာနံ ဂမိဿာမာ"တိ ဥက္ခိပန္တော စာလေတုံ နာသက္ခိ။ ရာဇာ ဘိက္ခုသံဃံ ပုစ္ဆိ "အတ္ထိ ဘန္တေ ထေရေန ကိဉ္စိ ကထိတ"န္တိ။ ဘိက္ခူ ထေရေန ကထိတဝိဓာနံ အာစိက္ခိံသု။ ရာဇာ တံ ဥပါသကံ ပက္ကောသာပေတွာ "တယာ ဣတော သတ္တဒိဝသမတ္တကေ ကဿစိ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿ ဘိက္ခုနော ပုဋကဘတ္တံ ဒိန္န"န္တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ ဒေဝါတိ။ ကေန တေ နိယာမေန ဒိန္နန္တိ။ သော တံ ကာရဏံ သဗ္ဗံ အာရောစေသိ။ အထ နံ ရာဇာ ထေရဿ ကူဋ္ဌာဂါရဋ္ဌာနံ ပေသေသိ "ဂစ္ဆ တံ ထေရံ သဉ္ဇာန[2] သော ဝါ အညော ဝါ"တိ။ သော ဂန္တွာ သာဏိံ ဥက္ခိပိတွာ ထေရဿ မုခံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ ဒွိဟိ ဟတ္ထေဟိ ဟဒယံ သန္ဓာရေန္တော[3] ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဒေဝ မယှံ အယျော"တိ အာဟ။ အထဿ ရာဇာ မဟာပသာဓနံ ဒါပေသိ။ တံ ပသာဓေတွာ အာဂတံ "ဂစ္ဆ[4] ဘာတိက မဟာတိဿ မယှံ အယျာတိ ဝတွာ[5] ကူဋ္ဌာဂါရံ ဥက္ခိပါ"တိ အာဟ။ ဥပါသကော "သာဓု ဒေဝါ"တိ ဂန္တွာ ထေရဿ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ[6] ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဥက္ခိပိတွာ အတ္တနော မတ္ထကေ အကာသိ။ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ကူဋ္ဌာဂါရံ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ စိတကမတ္ထကေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ကာလေ စိတကဿ စတူဟိပိ ကဏ္ဏေဟိ သယမေဝ အဂ္ဂိဇာလာ ဥဋ္ဌဟိံသူတိ။

"မဟန္တံ ခေါ ပနေတံ သတ္ထု ဒါယဇ္ဇံ၊ ယဒိဒံ သတ္တ အရိယဓနာနိ နာမ၊ တံ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂဟေတုံ။ ယထာ ဟိ ဝိပ္ပဋိပန္နံ ပုတ္တံ မာတာပိတရော 'အယံ

၁-သန္ဓာရေတုံ (က) ၂-သဉ္ဇာနာထ (က) ၃-ပဟရန္တော (သျာ)
၄-အာဂစ္ဆထ (က) ၅-မယှံ အယျံ ဝန္ဒိတွာ (သီ) ၆-ဝိဝရိတွာ (သီ)

အမှာကံ အပုတ္တော’တိ ပရိဗာဟိရံ ကရောန္တိ၊ သော တေသံ အစ္စယေန ဒါယဇ္ဇံ န လဘတိ၊ ဧဝံ ကုသီတောပိ ဣဒံ အရိယဓနဒါယဇ္ဇံ န လဘတိ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယောဝ လဘတီ’’တိ **ဒါယဇ္ဇမဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

“မဟာ ခေါ ပန တေ သတ္ထာ။ သတ္ထုနော ဟိ တေ မာတုကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှနကာလေပိ အဘိနိက္ခမနေပိ အဘိသမ္ဗောဓိယမ္ပိ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနယမက-ပါဋိဟာရိယဒေဝေါရောဟနအာယုသင်္ခါရဝေါဿဇ္ဇနေသုပိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေပိ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ၊ ယုတ္တံ နု တေ ဧဝရူပဿ သတ္ထုနော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကုသီတေန ဘဝိတု”န္တိ ဧဝံ **သတ္ထုမဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

“ဇာတိယာပိ တွံ ဣဒါနိ န လာမကဇာတိကော၊ အသမ္ဘိန္နာယ မဟာသမ္မတ-ပဝေဏိယာ အာဂတဩက္ကာကရာဇဝံသေ ဇာတောသိ၊ သုဒ္ဓောဒနမဟာ-ရာဇဿ စ မဟာမာယာဒေဝိယာ စ နတ္တာ, ရာဟုလဘဒ္ဒဿ ကနိဋ္ဌော၊ တယာ နာမ ဧဝရူပေန ဇိနပုတ္တေန ဟုတွာ န ယုတ္တံ ကုသီတေန ဝိဟရိတု’’န္တိ ဧဝံ **ဇာတိမဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

“သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ စေဝ အသီတိ မဟာသာဝကာ စ ဝီရိယေနေဝ လောကုတ္တရဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု၊ တွံ ဧတေသံ သဗြဟ္မစာရီနံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇသိ, န ပဋိပဇ္ဇသီ”တိ ဧဝံ **သဗြဟ္မစာရိမဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ကုစ္ဆိံ ပူရေတွာ ဌိတအဇဂရသဒိသေ ဝိဿဋ္ဌကာယိကစေတသိကဝီရိယေ ကုသီတပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ ပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဝီရိယုပ္ပါဒနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ အာဒိကမ္မိကော ကုလပုတ္တော ဣမေဟိ ဧကာဒသဟိ ကာရဏေဟိ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တဒေဝ ခုရံ ကတွာ အဘိ-နိဝေသံ ပဋ္ဌပေတွာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ သော ယာဝ အရဟတ္တ-မဂ္ဂါ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ နာမ၊ ဖလေ ပတ္တေ ဘာဝိတော နာမ ဟောတိ။

ဧကာဒသ ဓမ္မာ **ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ—ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ ဓမ္မ၊ သံဃ၊ သီလ၊ စာဂ၊ ဒေဝတာနုဿတိ ဥပသမာနုဿတိ လူခပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇ-နတာ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝနတာ ပသာဒနီယသုတ္တန္တပစ္စဝေက္ခဏတာ တဒဓိမုတ္တ-တာတိ။

ဗုဒ္ဓဂုဏော အနုဿရန္တဿာပိ ဟိ ယာဝ ဥပစာရာ သကလသရီရံ ဖရမာနော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဓမ္မသံဃဂုဏေ အနုဿရန္တဿာပိ၊ ဒီဃရတ္တံ အခဏ္ဍံ ကတွာ ရက္ခိတံ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနော ဒသသီလံ ပဉ္စသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ၊ ဒုဗ္ဘိက္ခဘယာဒီသု ပဏီတဘောဇနံ သဗြဟ္မစာရီနံ ဒတွာ "ဧဝံနာမ အဒမှာ"တိ စာဂံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနောပိ ဧဝရူပေ ကာလေ သီလဝန္တာနံ ဒိန္နဒါနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ၊ ယေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဒေဝတ္တံ ပတ္တာ၊ တထာရူပါနံ ဂုဏာနံ အတ္တနိ အတ္ထိတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ၊ သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတာ ကိလေသာ သဋ္ဌိပိ သတ္တတိပိ ဝဿာနိ န သမုဒါစရန္တီတိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ၊ စေတိယဒဿန-ဗောဓိဒဿနထေရဒဿနေသု အသက္ကစ္စကိရိယာယ သံသူစိတလူခဘာဝေ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒသိနေဟာဘာဝေန ဂဒြဘပိဋ္ဌေ ရဇသဒိသေ လူခပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ၊ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒဗဟုလေ မုဒုစိတ္တေ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလေ သေဝန္တ-ဿာပိ၊ ရတနတ္တယဂုဏပရိဒီပကေ ပသာဒနီယသုတ္တန္တေ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ပီတိဥပ္ပါဒနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ အာဒိကမ္မိကော ကုလပုတ္တော ဣမေဟိ ကောဒသဟိ ကာရဏေဟိ ပီတိ-သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တဒေဝ ခုရံ ကတွာ အတိနိဝေသံ ပဋ္ဌပေတွာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ သော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ နာမ၊ ဖလေ ပတ္တေ ဘာဝိတော နာမ ဟောတိ။

သတ္တ ဓမ္မာ **ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ—ပဏီတဘောဇန-သေဝနတာ ဥတုသုခသေဝနတာ ဣရိယာပထသုခသေဝနတာ မဇ္ဈတ္တပယော-ဂတာ သာရဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ ပဿဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိ-မုတ္တတာတိ။

ပဏီတံ ဟိ သိနိဒ္ဓံ သပ္ပါယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿာပိ,သီတုဏှေသု စ ဥတူသု ဌာနာဒီသု စ ဣရိယာပထေသု သပ္ပါယဥတုဉ္စ ဣရိယာပထဉ္စ သေဝန္တဿာပိ ပဿဒ္ဓိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော ပန မဟာပုရိသဇာတိကော သဗ္ဗဥတုဣရိယာပထက္ခမော ဟောတိ၊ န တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ယဿ သဘာဂဝိသဘာဂတာ အတ္ထိ၊ တဿေဝ ဝိသဘာဂေ ဥတုဣရိယာပထေ ဝဇ္ဇေတွာ သဘာဂေ သေဝန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မဇ္ဈတ္တပယောဂေါ ဝုစ္စတိ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတပစ္စ-ဝေက္ခဏာ။ ဣမိနာ မဇ္ဈတ္တပယောဂေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပရံ ဝိဟေဌယမာနော ဝိစရတိ၊ ဧဝရူပံ သာရဒ္ဓကာယံ ပုဂ္ဂလံ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, သံယတပါဒပါဏိံ ပဿဒ္ဓကာယံ ပုဂ္ဂလံ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု

ပဿဒ္ဓိဥပ္ပါဒနတ္ထာယ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ အာဒိ-ကမ္မိကော ကုလပုတ္တော ဣမေဟိ သတ္တဟိ ကာရဏေဟိ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တဒေဝ ရူပံ ကတွာ အဘိနိဝေသံ ပဋ္ဌပေတွာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ သော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ နာမ၊ ဖလေ ပတ္တေ ဘာဝိတော နာမ ဟောတိ။

ဧကာဒသ ဓမ္မာ **သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ—ဝတ္ထုဝိသဒ-ကိရိယတာ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ နိမိတ္တကုသလတာ သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဏှနတာ သမယေ သမ္ပဟံသနတာ သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ ဈာနဝိမောက္ခပစ္စဝေက္ခဏတာ[1] တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ **ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယတာ** စ **ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ** စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နိမိတ္တကုသလတာ နာမ ကသိဏနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟကုသလတာ။ **သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ**တိ ယသ္မိံ သမယေ အတိသိထိလဝီရိယတာဒီဟိ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ ပဂ္ဂဏှနံ။ **သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဏှနတာ**တိ ယသ္မိံ သမယေ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယ-တာဒီဟိ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာ-သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ နိဂ္ဂဏှနံ။ **သမယေ သမ္ပဟံသနတာ**တိ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပညာပယောဂမန္ဒတာယ ဝါ ဥပသမသုခါနဓိဂမေန[2] ဝါ နိရဿာဒံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ အဋ္ဌသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏေန သံဝေ-ဇေတိ။ **အဋ္ဌ သံဝေဂဝတ္ထူနိ** နာမ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏာနိ စတ္တာရိ, အပါယဒုက္ခံ ပဉ္စမံ, အတီတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, အနာဂတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခန္တိ။ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏေန စ ပသာဒံ ဇနေတိ၊ အယံ ဝုစ္စတိ "သမယေ သမ္ပဟံသနတာ"တိ။

သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ နာမ ယသ္မိံ သမယေ သမ္မာပဋိပတ္တိံ အာဂမ္မ အလီနံ အနုဒ္ဓတံ အနိရဿာဒံ အာရမ္မဏေ သမပ္ပဝတ္တံ သမထဝီထိပဋိပန္နံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ တဒါဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟသမ္ပဟံသနေသု န ဗျာပါရံ အာပဇ္ဇတိ သာရထိ ဝိယ သမပ္ပဝတ္တေသု အဿေသု။ အယံ ဝုစ္စတိ "သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခန-တာ"တိ။ **အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ** နာမ ဥပစာရံ ဝါ အပ္ပနံ ဝါ အပ္ပတ္တာနံ

၁-ဈာနံ ပဒံ သံ-ဋ္ဌ ၃-၁၉၉-ပိဋ္ဌေ သဗ္ဗပေါတ္ထကေသု န ဒိဿတိ၊ တဿ ဝိတ္ထာရဝဏ္ဏနာ စ သဗ္ဗဋ္ဌကထာသု နတ္ထိ။ ဒီ-ဋ္ဌ ၂-၃၈၃၊ မ-ဋ္ဌ ၁-၃၀၁-ပိဋ္ဌေသုပိ ပဿိတဗ္ဗံ။

၂-ဥပသမသုခါနံ ဝိဂမေန (သံ-ဋ္ဌ ၃-၂၀၀-ပိဋ္ဌေ)

ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ** နာမ ဥပစာရေန ဝါ အပ္ပနာယ ဝါ သမာဟိတစိတ္တာနံ သေဝနာ ဘဇနာ ပယိရုပါသနာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သမာဓိဥပ္ပါဒနတ္ထံယေဝ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ ဧဝဉ္ဟိ ပဋိပဇ္ဇတော ဧသ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿာ အာဒိကမ္မိကော ကုလပုတ္တော ဣမေဟိ ဧကာဒသဟိ ကာရဏေဟိ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တဒေဝ ဝုရံ ‘ကတွာ အဘိနိဝေသံ ပဋ္ဌပေတွာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ သော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ နာမ၊ ဖလေ ပတ္တေ ဘာဝိတော နာမ ဟောတိ။

ပဉ္စ ဓမ္မာ **ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ** ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ—သတ္တမဇ္ဈတ္တတာ သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတာ သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ **သတ္တမဇ္ဈတ္တတံ** သမုဋ္ဌာပေတိ “တွံ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနောဝ ကမ္မေန ဂမိဿသိ၊ ဧသောပိ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနောဝ ကမ္မေန ဂမိဿတိ၊ တွံ ကံ ကေလာယသီ”တိ ဧဝံ ကမ္မဿကတပစ္စဝေက္ခဏေန စ, “ပရမတ္ထတော သတ္တောယေဝ နတ္ထိ၊ သော တွံ ကံ ကေလာယသီ”တိ ဧဝံ နိဿတ္တပစ္စဝေက္ခဏေန စာတိ။ ဒွီဟေဝါကာရေဟိ **သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတံ** သမုဋ္ဌာပေတိ “ဣဒံ စီဝရံ အနုပုဗ္ဗေန ဝဏ္ဏဝိကာရဉ္စေဝ ဇိဏ္ဏဘာဝဉ္စ ဥပဂန္တွာ ပါဒပုဉ္ဆနစောဠကံ ဟုတွာ ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဆဍ္ဍနီယံ ဘဝိဿတိ၊ သစေ ပနဿ သာမိကော ဘဝေယျ၊ နာဿ ဧဝံ ဝိနဿိတုံ ဒဒေယျာ”တိ ဧဝံ အဿာမိကဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန စ, “အနဒ္ဓနိယံ ဣဒံ တာဝကာလိက”န္တိ ဧဝံ တာဝကာလိကဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန စာတိ။ ယထာ စ စီဝရေ၊ ဧဝံ ပတ္တာဒီသုပိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာတိ ဧတ္ထ ယော ပုဂ္ဂလော ဂိဟီ ဝါ အတ္တနော ပုတ္တဓီတာဒိကေ, ပဗ္ဗဇိတော ဝါ အတ္တနော အန္တေဝါသိကသမာနုပဇ္ဈာယကာဒိကေ မမာယတိ၊ သဟတ္ထေနေဝ နေသံ ကေသစ္ဆေဒနသူစိကမ္မစီဝရဓောဝနရဇနပတ္တပစနာဒီနိ ကရောတိ၊ မုဟုတ္တမ္ပိ အပဿန္တော “အသုကော သာမဏေရော ကုဟိံ၊ အသုကော ဒဟရော ကုဟိ”န္တိ ဘန္တမိဂေါ ဝိယ ဣတော စိတော စ ဝိလောကေတိ၊ အညေန ကေသစ္ဆေဒနာဒီနံ အတ္ထာယ “မုဟုတ္တံ တာဝ အသုကံ ပေသေထာ”တိ ယာစိယမာနောပိ “အမှေပိ တံ အတ္တနော ကမ္မံ န ကာရေမ၊ တုမှေ နံ ဂဟေတွာ ကိလမေဿထာ”တိ န ဒေတိ၊ အယံ **သတ္တကေလာယနော** နာမ။ ယော ပန စီဝရပတ္တထာလကကတ္တရယဋ္ဌိအာဒီနိ မမာယတိ၊ အညဿ ဟတ္ထေန ပရာမသိတုမ္ပိ န ဒေတိ၊

တာဝကာလိကံ ယာစိတော "မယမ္ပိ ဇာဒံ ဓနာယန္တာ[၁] န ပရိဘုဥ္ဇာမ၊ တုမှာကံ ကိံ ဒဿာမာ"တိ ဝဒတိ၊ အယံ **သန်ိဒိရကေလာယနော** နာမ။

ယော ပန တေသု ဒွိသုပိ ဝတ္ထူသု မဇ္ဈတ္တော ဥဒါသိနော၊ အယံ **သတ္တ-သန်ိဒိရမဇ္ဈတ္တော** နာမ။ ဣတိ အယံ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဝေရူပံ သတ္တသင်္ခါရ-ကေလာယနပုဂ္ဂလံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလံ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တဒုပ္ပါဒနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿာ အာဒိကမ္မိကော ကုလပုတ္တော ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တဒေဝ ရုရံ ကတွာ အဘိနိဝေသံ ပဋ္ဌပေတွာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ သော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ နာမ၊ ဖလေ ပတ္တေ ဘာဝိတော နာမ ဟောတိ။ ဣတိ ဣမေပိ သတ္တ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာဝ ကထိတာ။

၄၁၉။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဘာဝေတီ**တိ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ အာဒိဘူတံ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဖြူဟေတိ ဝဍ္ဎေတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ ပန သမ္မာ-ဒဿနလက္ခဏာ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ**။ သမ္မာအဘိနိရောပနလက္ခဏော **သမ္မာသင်္ကပ္ပော**။ သမ္မာပရိဂ္ဂါဟလက္ခဏာ **သမ္မာဝါစာ**။ သမ္မာသမုဋ္ဌာပနလက္ခဏော **သမ္မာ-ကမ္မန္တော**။ သမ္မာဝေါဒါပနလက္ခဏော[၂] **သမ္မာအာဇီဝေါ**။ သမ္မာပဂ္ဂဟလက္ခ-ဏော **သမ္မာဝါယာမော**။ သမ္မာဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ **သမ္မာသတိ**။ သမ္မာ-သမာဓာနလက္ခဏော **သမ္မာသမာဓိ**။

တေသု ဧကေကဿ တီဏိ တီဏိ ကိစ္စာနိ ဟောန္တိ။ သေယျထိဒံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ တာဝ အညေဟိပိ အတ္တနော ပစ္စနီကကိလေသေဟိ သဒ္ဓိံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ၊ နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ ပဿတိ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟ-ဝိဓမနဝသေန အသမ္မောဟတော။ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယောပိ တထေဝ မိစ္ဆာ-သင်္ကပ္ပါဒီနိ စ ပဇဟန္တိ၊ နိရောဓဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောန္တိ။ ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သဟဇာတဓမ္မေ သမ္မာ အဘိနိရောပေတိ၊ သမ္မာဝါစာ သမ္မာ ပရိဂ္ဂဏှာတိ၊ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာ ဝေါဒါပေတိ၊ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ သမ္မာသတိ သမ္မာ ဥပဋ္ဌာတိ၊ သမ္မာသမာဓိ သမ္မာ ပဒဟတိ။

အပိ စေသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာက္ခဏာ နာနာရမ္မဏာ ဟောတိ၊ မဂ္ဂကာလေ ဧကက္ခဏာ ဧကာရမ္မဏာ။ ကိစ္စတော ပန ဒုက္ခေ

၁-မမာယန္တာ (သျာ၊ က) ၂-သမ္မာဝေါဒါနိလက္ခဏော (သျာ၊ က)

ဉာဏန္တိအာဒီနိ စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယောပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာက္ခဏာ နာနာရမ္မဏာ ဟောန္တိ၊ မဂ္ဂကာလေ ဧကက္ခဏာ ဧကာရမ္မဏာ။ တေသု သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ ကိစ္စတော နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပေါ အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပေါ အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပေါတိ တီဏိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာဝါစာဒယော တယော ပုဗ္ဗဘာဂေ (   )[1] ဝိရတိယောပိ ဟောန္တိ စေတနာယောပိ၊ မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဝိရတိယောဝ။ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတီတိ ဣဒမ္ပိ ဒွယံ ကိစ္စတော သမ္မပ္ပဓာနသတိပဋ္ဌာနဝသေန စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာသမာဓိ ပန ပုဗ္ဗဘာဂေပိ မဂ္ဂက္ခဏေပိ သမ္မာသမာဓိယေဝ။

ဣတိ ဣမေသု အဋ္ဌသု ဓမ္မေသု ဘဂဝတာ နိဗ္ဗာနဂါမိနိယာ ပဋိပန္နဿ ယောဂိနော ဗဟုကာရတ္တာ[2] ပဌမံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒေသိတာ။ အယံ ဟိ “ပညာပဇ္ဇောတော ပညာသတ္ထ”န္တိ[3] စ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ ဧတာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိပဿနာဉာဏသင်္ခါတာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ[4] ကိလေသစောရေ ဃာတေန္တော ခေမေန ယောဂါဝစရော နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏာတိ။ တေန ဝုတ္တံ “နိဗ္ဗာနဂါမိနိယာ ပဋိပန္နဿ ယောဂိနော ဗဟုကာရတ္တာ ပဌမံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒေသိတာ”တိ။

သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ ပန တဿာ ဗဟုကာရော၊ တသ္မာ တဒနန္တရံ ဝုတ္တော။ ယထာ ဟိ ဟေရညိကော ဟတ္ထေန ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ စက္ခုနာ ကဟာပဏံ ဩလောကေန္တော “အယံ ကူဋော အယံ ဆေကော”တိ ဇာနာတိ၊ ဧဝံ ယောဂါဝစရောပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိတက္ကေန ဝိတက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ ဝိပဿနာပညာယ ဩလောကယမာနော “ဣမေ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ရူပါဝစရာဒယော”တိ ဇာနာတိ။ ယထာ ဝါ ပန ပုရိသေန ကောဋိယံ ဂဟေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ဒိန္နံ မဟာရုက္ခံ တစ္ဆကော ဝါသိယာ တစ္ဆေတွာ ကမ္မေ ဥပနေတိ၊ ဧဝံ ဝိတက္ကေန ဝိတက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ ဒိန္နဓမ္မေ ယောဂါဝစရော ပညာယ “ဣမေ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ရူပါဝစရာ”တိအာဒိနာ နယေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ကမ္မေ ဥပနေတိ။ တေန ဝုတ္တံ “သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ ပန တဿာ ဗဟုကာရော၊ တသ္မာ တဒနန္တရံ ဝုတ္တော”တိ။

၁-(နာနာက္ခဏာ နာနာရမ္မဏာ) (က၊ အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၁၀၇-ပိဋ္ဌေ စ) ဒီ-ဋ္ဌ ၁-၂၇၀-ပိဋ္ဌေ ပန တံ န ဒိဿတိ။

၂-ဗဟုပကာရတ္တာ (က)   ၃-အဘိ ၁-၂၀-၂၂-ပိဋ္ဌေသု။   ၄-ဝိဒ္ဓံသေတွာ (က)

သွာယံ ယထာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ၊ ဧဝံ သမ္မာဝါစာယပိ ဥပကာရကော။ ယထာဟ "ပုဗ္ဗေ ခေါ ဂဟပတိ ဝိတက္ကေတွာ ဝိစာရေတွာ ပစ္ဆာ ဝါစံ ဘိန္ဒတီ"တိ[၁]၊ တသ္မာ တဒနန္တရံ သမ္မာဝါစာ ဝုတ္တာ။

ယသ္မာ ပန ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရိဿာမာတိ ပဌမံ ဝါစာယ သံဝိဒဟိတွာ လောကေ ကမ္မန္တေ ပယောဇေန္တိ၊ တသ္မာ ဝါစာ ကာယကမ္မဿ ဥပကာရိကာတိ သမ္မာဝါစာယ အနန္တရံ သမ္မာကမ္မန္တော ဝုတ္တော။

စတုဗ္ဗိဓံ ပန ဝစီဒုစ္စရိတံ တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ ပဟာယ ဥဘယသုစရိတံ ပူရေန္တဿေဝ ယသ္မာ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ ပူရတိ၊ န ဣတရဿ။ တသ္မာ တဒုဘယာနန္တရံ သမ္မာအာဇီဝေါ ဝုတ္တော။

ဧဝံ သုဒ္ဓါဇီဝေန "ပရိသုဒ္ဓေါ မေ အာဇီဝေါ"တိ ဧတ္တာဝတာ ပရိတောသံ ကတွာ သုတ္တပမတ္တေန ဝိဟရိတုံ န ယုတ္တံ၊ အထ ခေါ သဗ္ဗဣရိယာပထေသု ဣဒံ ဝီရိယမာရဘိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ တဒနန္တရံ သမ္မာဝါယာမော ဝုတ္တော။

တတော အာရဒ္ဓဝီရိယေနာပိ ကာယာဒီသု စတူသု ဝတ္ထူသု သတိ သူပဋ္ဌိတာ[၂] ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿနတ္ထံ တဒနန္တရံ သမ္မာသတိ ဒေသိတာ။

ယသ္မာ ပန ဧဝံ သူပဋ္ဌိတာ သတိ သမာဓိဿ ဥပကာရာနုပကာရာနံ ဓမ္မာနံ ဂတိယော သမန္နေသိတွာ ပဟောတိ ဧကတ္တာရမ္မဏေ စိတ္တံ သမာဓာတုံ၊ တသ္မာ သမ္မာသတိယာ အနန္တရံ သမ္မာသမာဓိ ဒေသိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ အယမ္ပိ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကောဝ ကထိတော။

၄၂၇။ **အဋ္ဌတ္တံ ရူပသညီ**တိအာဒီသု အဇ္ဈတ္တရူပေ ပရိကမ္မဝသေန အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ နာမ ဟောတိ။ အဇ္ဈတ္တဉ္ဟိ နီလပရိကမ္မံ ကရောန္တော ကေသေ ဝါ ပိတ္တေ ဝါ အက္ခိတာရကာယ ဝါ ကရောတိ၊ ပီတပရိကမ္မံ ကရောန္တော မေဒေ ဝါ ဆဝိယာ ဝါ ဟတ္ထပါဒတလေသု[၃] ဝါ အက္ခီနံ ပီတကဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ၊ လောဟိတပရိကမ္မံ ကရောန္တော မံသေ ဝါ လောဟိတေ ဝါ ဇိဝှါယ ဝါ အက္ခီနံ ရတ္တဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ၊ ဩဒါတပရိကမ္မံ ကရောန္တော အဋ္ဌိမှိ ဝါ ဒန္တေ ဝါ နခေ ဝါ အက္ခီနံ သေတဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ။ တံ ပန သုနီလံ သုပီတံ သုလောဟိတကံ သုဩဒါတကံ န ဟောတိ၊ အဝိသုဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။

၁-မ ၁-၃၇၆-ဝိတ္ထ။ ၂-သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ (က) ၃-ဟတ္ထပါဒပိဋ္ဌေသု (က)

ကော[၁] **ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ**တိ ယဿေဝံ ပရိကမ္မံ အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ နိမိတ္တံ ပန ဗဟိဒ္ဓါ၊ သော ဧဝံ အဇ္ဈတ္တံ ပရိကမ္မဿ ဗဟိဒ္ဓါ စ အပ္ပနာယ ဝသေန "အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ပရိတ္တာနီ**တိ အဝဍ္ဎိတာနိ။ **သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ**တိ သုဝဏ္ဏာနိ ဝါ ဟောန္တု[၂] ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ ဝါ၊ ပရိတ္တဝသေနေဝ ဣဒံ အဘိဘာယတနံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တာနိ အဘိဘုယျာ**တိ ယထာ နာမ သမ္ပန္နဂဟဏိကော ကဋစ္ဆုမတ္တံ ဘတ္တံ လဘိတွာ "ကိံ ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ အတ္ထီ"တိ သင်္ကဍ္ဎိတွာ ဧကကဗဠမေဝ ကရောတိ၊ ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရိကော ပုဂ္ဂလော ဝိသဒဉာဏော "ကိံ ဧတ္ထ ပရိတ္တကေ အာရမ္မဏေ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ အတ္ထိ၊ နာယံ မမ ဘာရော"တိ တာနိ ရူပါနိ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ၊ သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ ပါပေတီတိ အတ္ထော။ **ဇာနာမိ ပဿာမီ**တိ ဣမိနာ ပနဿ အာဘောဂေါ ကထိတော။ သော စ ခေါ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ၊ န အန္တောသမာပတ္တိယံ။ **ဧဝံသညီ ဟောတီ**တိ အာဘောဂသညာယပိ ဈာနသညာယပိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ အဘိဘဝနသညာ ဟိဿ အန္တောသမာပတ္တိယမ္ပိ အတ္ထိ၊ အာဘောဂသညာ ပန သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿေဝ။

အပ္ပမာဏာနီတိ ဝဍ္ဎိတပ္ပမာဏာနိ၊ မဟန္တာနီတိ အတ္ထော။ **အဘိဘုယျာ**တိ ဧတ္ထ ပန ယထာ မဟာဃသော ပုရိသော ဧကံ ဘတ္တဝဍ္ဎိတကံ လဘိတွာ "အညမ္ပိ ဟောတု၊ ကိံ ဧတံ မယှံ ကရိဿတီ"တိ တံ န မဟန္တတော ပဿတိ၊ ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရော ပုဂ္ဂလော ဝိသဒဉာဏော "ကိံ ဧတ္ထ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊ နယိဒံ အပ္ပမာဏံ၊ န မယှံ စိတ္တေကဂ္ဂတာကရဏေ ဘာရော အတ္ထီ"တိ တာနိ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ၊ သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ ပါပေတီတိ အတ္ထော။

အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီတိ အလာဘိတာယ ဝါ အနတ္ထိကတာယ ဝါ အဇ္ဈတ္တရူပေ ပရိကမ္မသညာဝိရဟိတော။

ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီတိ ယဿ ပရိကမ္မမ္ပိ နိမိတ္တမ္ပိ ဗဟိဒ္ဓါဝ ဥပ္ပန္နံ၊ သော ဧဝံ ဗဟိဒ္ဓါ ပရိကမ္မဿ စေဝ အပ္ပနာယ စ ဝသေန[၃] "အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ"တိ ဝုစ္စတိ။ သေသမေတ္ထ စတုတ္ထအဘိဘာယတနေ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣမေသု ပန စတူသု ပရိတ္တံ ဝိတက္ကစရိတဝသေန အာဂတံ၊ အပ္ပမာဏံ မောဟစရိတဝသေန၊ သုဝဏ္ဏံ ဒေါသစရိတဝသေန၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ

၁-ဣဒံ ပဒံ ဣဓ ပါဠိယံ န ဒိဿတိ။ ဒီ ၂-၉၂၊ မ ၂-၂၀၅၊ အံ ၃-၁၂၅-ပိဋ္ဌေသု ပန တံ အတ္ထိ။
၂-ဟောန္တု (သျာ၊ မ-ဋ္ဌ ၃-၁၇၇-ပိဋ္ဌေ စ) ၃-ပရိကမ္မဿေဝ ဝသေန (သီ၊ သျာ)

ရာဂစရိတဝသေန။ တေသဥ္စ တေသံ သပ္ပါယာနံ၊ သာ စ နေသံ သပ္ပါယတာ ဝိတ္ထာရတော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ စရိယနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တာ။

ပဌမအဘိဘာယတနာဒီသု **နီလာနီ**တိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန[၁] ဝုတ္တံ။ **နီလ-ဝဏ္ဏာနီ**တိ ဝဏ္ဏဝသေန။ **နီလနိဒဿနာနီ**တိ နိဒဿနဝသေန၊ အပညာယ-မာနဝိဝရာနိ အသမ္ဘိန္နဝဏ္ဏာနိ ဧကနီလာနေဝ ဟုတွာ ဒိဿန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နီလနိဘာသာနီ**တိ ဣဒံ ပန ဩဘာသဝသေန ဝုတ္တံ၊ နီလောဘာသာနိ နီလပ္ပဘာယုတ္တာနီတိ အတ္ထော။ ဧတေန နေသံ သုဝိသုဒ္ဓတံ ဒဿေတိ။ ဝိသုဒ္ဓ-ဝဏ္ဏဝသေနေဝ ဟိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အဘိဘာယတနာနိ ဝုတ္တာနိ။ "နီလကသိဏံ ဥဂ္ဂဏှန္တော နီလသ္မိံ နိမိတ္တံ ဂဏှာတိ ပုပ္ဖသ္မိံ ဝါ ဝတ္ထသ္မိံ ဝါ ဝဏ္ဏဓာတုယာ ဝါ"တိအာဒိကံ ပနေတ္ထ ကသိဏကရဏဉ္စ ပရိကမ္မဉ္စ အပ္ပနာဝိဓာနဉ္စ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တမေဝ။ ဣမာနိ ပန အဋ္ဌ အဘိဘာယတနာနိ ဝဍ္ဎာနိပိ ဟောန္တိ ဝဍ္ဎပါဒကာနိပိ ဝိပဿနာပါဒကာနိပိ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနိပိ အဘိညာပါဒကာနိပိ နိရောဓပါဒကာနိပိ၊ လောကိယာနေဝ ပန န လောကုတ္တရာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၄၇၅။ **ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ**တိ ဧတ္ထ အဇ္ဈတ္တံ ကေသာဒီသု နီလကသိဏာ-ဒီသု နီလကသိဏာဒိဝသေန ဥပ္ပါဒိတံ ရူပဇ္ဈာနံ ရူပံ၊ တံ အဿ အတ္ထီတိ ရူပီ။ **ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ**တိ ဗဟိဒ္ဓါပိ နီလကသိဏာဒီနိ ရူပါနိ ဈာနစက္ခုနာ ပဿတိ။ ဣမိနာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဝတ္ထုကေသု ကသိဏေသု ဥပ္ပါဒိတဇ္ဈာနဿ ပုဂ္ဂလဿ စတ္တာရိပိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။ **အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ**တိ အဇ္ဈတ္တံ န ရူပသညီ၊ အတ္တနော ကေသာဒီသု အနုပ္ပါဒိတရူပါဝစရဇ္ဈာနောတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ဗဟိဒ္ဓါပရိကမ္မံ ကတွာ ဗဟိဒ္ဓါဝ ဥပ္ပါဒိတဇ္ဈာနဿ ပုဂ္ဂလဿ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။

သုဘန္တွေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဣမိနာ သုဝိသုဒ္ဓေသု နီလာဒီသု ဝဏ္ဏကသိဏေသု ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အန္တောအပ္ပနာယံ သုဘန္တိ အာဘောဂေါ နတ္ထိ၊ ယော ပန ဝိသုဒ္ဓံ သုဘံ ကသိဏာရမ္မဏံ ကတွာ ဝိဟရတိ၊ သော ယသ္မာ "သုဘန္တိ အဓိမုတ္တော ဟောတီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ ဧဝံ ဒေသနာ ကတာ။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ ပန "ကထံ သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝိမောက္ခော—ဣဓ ဘိက္ခု မေတ္တာသဟ-ဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ပ။ မေတ္တာယ ဘာဝိတတ္တာ

---

[၁] သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန (သီ)

သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ ကရုဏာ။ မုဒိတာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ပ။ ဥပေက္ခာယ ဘာဝိတတ္တာ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝိမောက္ခော"တိ[1] ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗသော ရူပသညာနန္တိ**အာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တမေဝ။

၄၄၃။ **ပထဝီကသိဏံ ဘာဝေတီ**တိ ဧတ္ထ ပန သကလဋ္ဌေန ကသိဏံ၊ ပထဝီ ဧဝ ကသိဏံ **ပထဝီကသိဏံ**။ ပရိကမ္မပထဝီယာပိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဿာပိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တဿာပိ တံ နိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပန္နဇ္ဈာနဿာပိ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ဣဓ ပန ပထဝီကသိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ အဓိပ္ပေတံ။ တံ ဟေသ ဘာဝေတိ။ **အာပေါကသိဏာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣမာနိ ပန ကသိဏာနိ ဘာဝေန္တေန သီလာနိ သောဓေတွာ ပရိသုဒ္ဓသီလေ ပတိဋ္ဌိတေန ယွာဿ ဒသသု ပလိဗောဓေသု ပလိဗောဓော အတ္ထိ၊ တံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနဒါယကံ ကလျာဏမိတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနော စရိယာနုကူလဝသေန ယံ ယဿ သပ္ပါယံ၊ တံ တေန ဂဟေတွာ ကသိဏဘာဝနာယ အနနုရူပံ ဝိဟာရံ ပဟာယ အနုရူပေ ဝိဟရန္တေန ခုဒ္ဒကပလိဗောဓုပစ္ဆေဒံ ကတွာ သဗ္ဗံ ဘာဝနာဝိဓာနံ အပရိဟာပေန္တေန ဘာဝေတဗ္ဗာနိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရော ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ[2] ဝုတ္တော။ ကေဝလံ ဟိ တတ္ထ ဝိညာဏကသိဏံ နာဂတံ၊ တံ အတ္ထတော အာကာသကသိဏေ ပဝတ္တဝိညာဏံ။ တဉ္ဟိ ခေါ အာရမ္မဏဝသေန ဝုတ္တံ၊ န သမာပတ္တိဝသေန။ တံ ဟိ အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဧသ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိံ ဘာဝေန္တော ဝိညာဏကသိဏံ ဘာဝေတီတိ ဝုစ္စတိ။ ဣမာနိပိ ဒသ ကသိဏာနိ ဝဋ္ဋာနိပိ ဟောန္တိ ဝဋ္ဋပါဒကာနိပိ ဝိပဿနာပါဒကာနိပိ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရတ္ထာနိပိ အဘိညာပါဒကာနိပိ နိရောဓပါဒကာနိပိ၊ လောကိယာနေဝ ပန န လောကုတ္တရာနီတိ။

၄၅၃။ **အသုဘသညံ ဘာဝေတီ**တိ အသုဘသညာ ဝုစ္စတိ ဥဒ္ဓုမာတကာဒီသု ဒသသု အာရမ္မဏေသု[3] ဥပ္ပန္နာ ပဌမဇ္ဈာနသဟဂတာ သညာ၊ တံ ဘာဝေတိ ဗြူဟေတိ ဝဍ္ဎေတိ၊ အနုပ္ပန္နံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဥပ္ပန္နံ အနုရက္ခတီတိ အတ္ထော။ ဒသန္နံ ပန အသုဘာနံ ဘာဝနာနယော သဗ္ဗော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ[4]

၁-ခု ၉-၂၃၅-ပိဋ္ဌေ။

၂-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၈၁-ပိဋ္ဌေ။

၃-အသုဘာရမ္မဏေသု (သီ)

၄-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၁၇၃-ပိဋ္ဌေ။

ဝိတ္ထာရိတောယေဝ။ **မရဏသညံ ဘာဝေတီ**တိ သမ္မုတိမရဏံ ခဏိကမရဏံ သမုစ္ဆေဒမရဏန္တိ တိဝိဓမ္ပိ မရဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညံ[1] ဘာဝေတိ၊ အနုပ္ပန္နံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဥပ္ပန္နံ အနုရက္ခတီတိ အတ္ထော။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တလက္ခဏာ ဝါ မရဏဿတိယေဝ ဣဓ မရဏသညာတိ ဝုတ္တာ၊ တံ ဘာဝေတိ ဥပ္ပါဒေတိ ဝဍ္ဎေတီတိ အတ္ထော။ ဘာဝနာနယော ပနဿာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ[2] ဝိတ္ထာရိတောယေဝ။ **အာဟာရေ ပဋိကူလသညံ ဘာဝေတီ**တိ အသိတပီတာဒိဘေဒေ ကဗဠီကာရေ အာဟာရေ ဂမနပဋိကူလာဒီနိ နဝ ပဋိကူလာနိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညံ ဘာဝေတိ၊ ဥပ္ပါဒေတိ ဝဍ္ဎေတီတိ အတ္ထော။ တဿာပိ ဘာဝနာနယော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတောယေဝ။ **သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတိသညံ**[3] **ဘာဝေတီ**တိ သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ တေဓာတုကေ လောကေ အနဘိရတိသညံ ဥက္ကဏ္ဌိတသညံ ဘာဝေတီတိ အတ္ထော။ **အနိစ္စသညံ ဘာဝေတီ**တိ ပဉ္စန္နံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယသညာဏတ္တပရိဂ္ဂါဟိကံ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အနိစ္စန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညံ ဘာဝေတိ။ **အနိစ္စေ ဒုက္ခသညံ ဘာဝေတီ**တိ အနိစ္စေ ခန္ဓပဉ္စကေ ပဋိပီဠနသင်္ခါတ[4]-ဒုက္ခလက္ခဏပရိဂ္ဂါဟိကံ ဒုက္ခန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညံ ဘာဝေတိ။ **ဒုက္ခေ အနတ္တသညံ ဘာဝေတီ**တိ ပဋိပီဠနဋ္ဌေန ဒုက္ခေ ခန္ဓပဉ္စကေ အဝသဝတ္တနာကာရသင်္ခါတ-အနတ္တလက္ခဏပရိဂ္ဂါဟိကံ အနတ္တာတိ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညံ ဘာဝေတိ။ **ပဟာနသညံ ဘာဝေတီ**တိ ပဉ္စဝိဓံ ပဟာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညံ ဘာဝေတိ။ **ဝိရာဂသညံ ဘာဝေတီ**တိ ပဉ္စဝိဓမေဝ ဝိရာဂံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညံ ဘာဝေတိ။ **နိရောဓသညံ ဘာဝေတီ**တိ သင်္ခါရနိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညံ ဘာဝေတိ။ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညန္တိပိ ဝဒန္တိ။ ဧတ္ထ စ သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတိသညာ အနိစ္စသညာ အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာတိ ဣမာဟိ တီဟိ သညာဟိ ဗလဝဝိပဿနာ ကထိတာ၊ ပုန အနိစ္စသညံ ဘာဝေ-တီတိအာဒိကာဟိ ဒသဟိ သညာဟိ ဝိပဿနာသမာရမ္ဘော ကထိတော။

၄၇၃။ **ဗုဒ္ဓါနုဿတိ**န္တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

၄၈၃။ **ပဌမဇ္ဈာနသဟဂတ**န္တိ ပဌမဇ္ဈာနေန သဒ္ဓိံ ဂတံ ပဝတ္တံ၊ ပဌမဇ္ဈာန-သမ္ပယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဘာဝေတီ**တိ ပဌမဇ္ဈာနသဟဂတံ ကတွာ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ ဗြူဟေတိ ဝဍ္ဎေတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

---

[1] ၁-ဥပ္ပန္နသညံ(သျာ၊က)
[3] ၃-အနဘိရတသညံ(သီ၊သျာ)
[2] ၂-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၂၂၂-ပိဋ္ဌေ။
[4] ၄-ပဋိပီဠနသင်္ခါတံ(က)

၁၉-ကာယဂတာသတိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၆၃။ **စေတသာ ဖုဋ္ဌော**တိ ဧတ္ထ ဒုဝိဓံ ဖရဏံ အာပေါဖရဏဉ္စ ဒိဗ္ဗစက္ခု-ဖရဏဉ္စ။ တတ္ထ အာပေါကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ အာပေန ဖရဏံ အာပေါဖရဏံ နာမ။ ဧဝံ ဖုဋ္ဌေပိ မဟာသမုဒ္ဒေ သဗ္ဗာ သမုဒ္ဒင်္ဂမာ ကုန္နဒိယော အန္တောဂဓာဝ ဟောန္တိ။ အာလောကံ ပန ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ သကလသမုဒ္ဒဒဿနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖရဏံ နာမ။ ဧဝံ ဖုဋ္ဌေပိ မဟာသမုဒ္ဒေ သဗ္ဗာ မဟာသမုဒ္ဒင်္ဂမာ ကုန္နဒိယော အန္တောဂဓာဝ ဟောန္တိ။ **အန္တောဂဓာ တဿာ**တိ တဿ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာယ အဗ္ဘန္တရဂတာဝ ဟောန္တိ။ **ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ**တိ ဧတ္ထ သမ္ပယောဂဝသေန ဝိဇ္ဇံ ဘဇန္တီတိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ၊ ဝိဇ္ဇာဘာဂေ ဝိဇ္ဇာ-ကောဋ္ဌာသေ ဝတ္တန္တီတိပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ။ တတ္ထ ဝိပဿနာဉာဏံ မနောမယိဒ္ဓိ ဆ အဘိညာတိ အဋ္ဌ ဝိဇ္ဇာ[1]၊ ပုရိမေန အတ္ထေန တာသု ယာ ကာစိ ဧကာ ဝိဇ္ဇာ ဝိဇ္ဇာ၊ သေသာ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာတိ ဧဝံ ဝိဇ္ဇာပိ ဝိဇ္ဇာသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ-တွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၅၆၄။ **မဟတော သံဝေဂါယာ**တိ မဟန္တဿ သံဝေဂဿ အတ္ထာယ။ ဥပရိပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ မဟာသံဝေဂေါ နာမ ဝိပဿနာ၊ မဟာအတ္ထော နာမ စတ္တာရော မဂ္ဂါ၊ မဟာယောဂက္ခေမော နာမ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ။ အထ ဝါ မဟာသံဝေဂေါ နာမ သဟ ဝိပဿနာယ[2] မဂ္ဂေါ၊ မဟာအတ္ထော နာမ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ၊ မဟာယောဂက္ခေမော နာမ နိဗ္ဗာနံ။ **သတိသမ္ပဇညာယာ**တိ သတိယာ စ ဉာဏဿ စ အတ္ထာယ။ **ဉာဏဒဿနပ္ပဋိလာဘာယာ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏာယ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယာ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ ပစ္စက္ခေ အတ္တဘာဝေ သုခဝိဟာရတ္ထာယ။ **ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလ-သစ္ဆိကိရိယာယာ**တိ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တီနံ ဖလဿ ပစ္စက္ခကရဏတ္ထာယ။ ဧတ္ထ စ ဝိဇ္ဇာတိ မဂ္ဂပညာ၊ ဝိမုတ္တီတိ တံသမ္ပယုတ္တာ သေသဓမ္မာ။ တေသံ ဖလံ နာမ အရဟတ္တဖလံ၊ တဿ သစ္ဆိကိရိယာယာတိ အတ္ထော။

၅၇၀။ **ကာယောပိ ပဿမ္ဘတီ**တိ နာမကာယောပိ ကရဇကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ ဝူပသန္တဒရထော ဟောတိ။ **ဝိတက္ကဝိစာရာပီ**တိ ဧတေ ဓမ္မာ ဒုတိယဇ္ဈာနေန ဝူပသမ္မန္တိ နာမ၊ ဣဓ ပန ဩဠာရိကဝူပသမံ သန္ဓာယ[3] ဝုတ္တံ။

၁-ဒိဗ္ဗာ ဝိဇ္ဇာ (က) အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၉၃-ပိဋ္ဌေပိ ပဿိတဗ္ဗံ။ ၂-သဟဝိပဿနကော (သီ)
၃-ဝူပသမတ္ထာယ (က)

ကေဝလာတိ သကလာ၊ သမ္ဗေ နိရဝသေသာတိ အတ္ထော။ **ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ**တိ ဝိဇ္ဇာကောဋ္ဌာသိယာ၊ တေ ဟေဋ္ဌာ ဝိဘဇိတွာ ဒဿိတာဝ။

၅၇၄။ **အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတီ**တိ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဝဋ္ဋမူလကံ ဗဟလန္ဓကာရံ မဟာတမံ[1] အညာဏံ ပဟီယတိ။ **ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **အသ္မိမာနော ပဟီယတီ**တိ အသ္မီတိ နဝဝိဓော မာနော ပဟီယတိ။ **အနုသယာ**တိ သတ္တ အနုသယာ။ **သံယောဇနာနီ**တိ ဒသ သံယောဇနာနိ။

၅၇၅။ **ပညာပဘေဒါယာ**တိ ပညာယ ပဘေဒဂမနတ္ထံ။ **အနုပါဒါပရိ-နိဗ္ဗာနာယာ**တိ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယတ္ထာယ။

၅၇၆။ **အနေကဓာတုပဋိဝေဓော ဟောတီ**တိ အဋ္ဌာရသန္နံ ဓာတူနံ လက္ခဏပဋိဝေဓော ဟောတိ။ **နာနာဓာတုပဋိဝေဓော ဟောတီ**တိ တာသံယေဝ အဋ္ဌာရသန္နံ ဓာတူနံ နာနာဘာဝေန လက္ခဏပဋိဝေဓော ဟောတိ။ **အနေကဓာတုပဋိသမ္ဘိဒါ ဟောတီ**တိ ဣမိနာ ဓာတုပဘေဒဉာဏံ[2] ကထိတံ။ ဓာတုပဘေဒဉာဏံ နာမ "ဣမာယ ဓာတုယာ ဥဿန္နာယ ဣဒံ နာမ ဟောတီ"တိ ဇာနနပညာ။ တံ ပနေတံ ဓာတုပဘေဒဉာဏံ န သဗ္ဗေသံ ဟောတိ၊ ဗုဒ္ဓါနမေဝ နိပ္ပဒေသံ ဟောတိ။ တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သဗ္ဗသော န ကထိတံ။ ကသ္မာ? တသ္မိံ ကထိတေ အတ္ထော နတ္ထီတိ။

၅၈၄။ **ပညာပဋိလာဘာယာ**တိအာဒီနိ သောဠသ ပဒါနိ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ "သပ္ပုရိသသံသေဝေါ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ ယောနိသောမနသိကာရော ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိ-ပတ္တိ။ ဣမေ ခေါ ဘိက္ခဝေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ပညာပဋိ-လာဘာယ သံဝတ္တန္တိ။ပ။ နိဗ္ဗေဓိကပညတာယ သံဝတ္တန္တီ"တိ ဧဝံ မာတိကံ ဌပေတွာ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ[3]—

ပညာပဋိလာဘာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမော ပညာပဋိလာဘော၊ စတုန္နံ မဂ္ဂဉာဏာနံ စတုန္နံ ဖလဉာဏာနံ စတုန္နံ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာနံ ဆန္နံ အဘိညာ-ဉာဏာနံ တေသတ္တတီနံ ဉာဏာနံ သတ္တသတ္တတီနံ ဉာဏာနံ လာဘော ပဋိ-လာဘော ပတ္တိ သမ္ပတ္တိ ဖဿနာ သစ္ဆိကိရိယာ ဥပသမ္ပဒါ၊ ပညာပဋိလာဘာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ ပညာပဋိလာဘော။ (၁)

၁-ဗဟလန္ဓကာရကာရကံ မဟာတမော (သီ) ၂-ဓာတုဘေဒေ ဉာဏံ (က)

၃-ခု ၉-၃၇၁-ပိဋ္ဌေ။

ပညာဝုဍ္ဎိယာ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ ပညာဝုဍ္ဎိ၊ သတ္တန္နံ စ သေက္ခာနံ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကဿ စ ပညာ ဝဍ္ဎတိ၊ အရဟတော ပညာ ဝဍ္ဎိတဝဍ္ဎနာ[1]၊ ပညာဝုဍ္ဎိယာ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ ပညာဝုဍ္ဎိ။ (၂)

ပညာဝေပုလ္လာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမံ ပညာဝေပုလ္လံ၊ သတ္တန္နံ စ သေက္ခာနံ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကဿ စ ပညာ ဝေပုလ္လံ ဂစ္ဆတိ၊ အရဟတော ပညာ ဝေပုလ္လံ ဂတာ၊ ပညာဝေပုလ္လာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဣဒံ ပညာဝေပုလ္လံ။ (၃)

မဟာပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ မဟာပညာ၊ မဟန္တေ အတ္ထေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ၊ မဟန္တေ ဓမ္မေ။ပ။ မဟန္တာ နိရုတ္တိယော၊ မဟန္တာနိ ပဋိဘာနာနိ၊ မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓေ၊ မဟန္တေ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဝိမုတ္တိ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေ၊ မဟန္တာနိ ဌာနာဋ္ဌာနာနိ၊ မဟန္တာ ဝိဟာရသမာပတ္တိယော၊ မဟန္တာနိ အရိယသစ္စာနိ၊ မဟန္တေ သတိပဋ္ဌာနေ၊ သမ္မပ္ပဓာနေ၊ ဣဒ္ဓိပါဒေ၊ မဟန္တာနိ ဣန္ဒြိယာနိ၊ မဟန္တာနိ ဗလာနိ၊ မဟန္တေ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ မဟန္တေ အရိယမဂ္ဂေ[2]၊ မဟန္တာနိ သာမညဖလာနိ၊ မဟာဘိညာယော[3]၊ မဟန္တံ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ၊ မဟာပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ မဟာပညာ။ (၄)

ပုထုပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ ပုထုပညာ၊ ပုထု နာနာက္ခန္ဓေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ။ ပုထု နာနာဓာတူသု၊ ပုထု နာနာအာယတနေသု၊ ပုထု နာနာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေသု၊ ပုထု နာနာသုညတမနုပလဗ္ဘေသု၊ ပုထု နာနာအတ္ထေသု၊ ဓမ္မေသု၊ နိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေသု၊ ပုထု နာနာသီလက္ခန္ဓေသု၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဝိမုတ္တိ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေသု၊ ပုထု နာနာဌာနာဋ္ဌာနေသု၊ ပုထု နာနာဝိဟာရသမာပတ္တီသု၊ ပုထု နာနာအရိယသစ္စေသု၊ ပုထု နာနာသတိပဋ္ဌာနေသု၊ သမ္မပ္ပဓာနေသု၊ ဣဒ္ဓိပါဒေသု၊ ဣန္ဒြိယေသု၊ ဗလေသု၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု၊ ပုထု နာနာအရိယမဂ္ဂေသု၊ ပုထု နာနာသာမညဖလေသု၊ ပုထု နာနာအဘိညာသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ။ ပုထု နာနာဇနသာဓာရဏေ[4] ဓမ္မေ သမတိက္ကမ္မ[5] ပရမတ္ထေ နိဗ္ဗာနေ ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ။ ပုထုပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ ပုထုပညာ။ (၅)

၁-ဝဍ္ဎတိ၊ ဝဍ္ဎိတဝဍ္ဎနာ (က)
၂-မဟန္တံ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ (သီ)၊ မဟန္တံ အရိယမဂ္ဂံ (သျာ)
၃-မဟန္တာ မဟာဘိညာယော (သျာ)
၄-ပုထုဇ္ဇနသာဓာရဏေ (က)
၅-အတိက္ကမ္မ (က)

ဝိပုလပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ ဝိပုလပညာ၊ ဝိပုလေ အတ္ထေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ ဝိပုလပညာ။ ပ။ ဝိပုလံ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ ဝိပုလပညာ၊ ဝိပုလပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ ဝိပုလပညာ။ (၆)

ဂမ္ဘီရပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ ဂမ္ဘီရပညာ၊ ဂမ္ဘီရေသု ခန္ဓေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ဂမ္ဘီရပညာ။ ပုထုပညာသဒိသော ဝိတ္ထာရော။ ဂမ္ဘီရေ ပရမတ္ထေ နိဗ္ဗာနေ ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ဂမ္ဘီရပညာ၊ ဂမ္ဘီရပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ ဂမ္ဘီရပညာ။ (၇)

အသာမန္တပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ အသာမန္တပညာ[၁]၊ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ အတ္ထဝဝတ္ထာနတော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ အဓိဂတာ ဟောတိ သစ္ဆိကတာ ဖဿိတာ ပညာယ။ ဓမ္မနိရုတ္တိပဋိဘာနဝဝတ္ထာနတော ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ အဓိဂတာ ဟောတိ သစ္ဆိကတာ ဖဿိတာ ပညာယ၊ တဿ အတ္ထေ စ ဓမ္မေ စ နိရုတ္တိယာ စ ပဋိဘာနေ စ န အညော ကောစိ သက္ကောတိ အဘိသမ္ဘဝိတုံ၊ အနဘိသမ္ဘဝနီယော စ သော အညေဟီတိ အသာမန္တပညော။

ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကဿ ပညာ အဋ္ဌမကဿ ပညာယ ဒူရေ ဝိဒူရေ သုဝိဒူရေ န သန္တိကေ န သာမန္တာ၊ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကံ ဥပါဒါယ အဋ္ဌမကော အသာမန္တပညော။ အဋ္ဌမကဿ ပညာ သောတာပန္နဿ ပညာယ ဒူရေ။ ပ။ အဋ္ဌမကံ ဥပါဒါယ သောတာပန္နော အသာမန္တပညော။ သောတာပန္နဿ ပညာ သကဒါဂါမိဿ ပညာယ။ သကဒါဂါမိဿ ပညာ အနာဂါမိဿ ပညာယ။ အနာဂါမိဿ ပညာ အရဟတော ပညာယ။ အရဟတော ပညာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပညာယ ဒူရေ ဝိဒူရေ သုဝိဒူရေ န သန္တိကေ န သာမန္တာ၊ အရဟန္တံ ဥပါဒါယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အသာမန္တပညော။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဉ္စ သဒေဝကဉ္စ လောကံ ဥပါဒါယ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဂ္ဂေါ အသာမန္တပညော။

ပညာပဘေဒကုသလော ပဘိန္နဉာဏော။ ပ။ တေ ပဉှံ အဘိသင်္ခရိတွာ အဘိသင်္ခရိတွာ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆန္တိ ဂူဠှာနိ စ ပဋိစ္ဆန္နာနိ စ၊ ကထိတာ ဝိသဇ္ဇိတာ စ တေ ပဉှာ ဘဂဝတာ ဟောန္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌကာရဏာ၊ ဥပက္ခိတ္တကာ စ တေ ဘဂဝတော သမ္ပဇ္ဇန္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ[၂] တတ္ထ အတိရောစတိ ယဒိဒံ ပညာယာတိ အဂ္ဂေါ အသာမန္တပညော၊ အသာမန္တပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ အသာမန္တပညာ။ (၈)

၁-အသာမန္တပညာ (ဋီကာ) ၂-ဘဂဝါ (သီ)

ဘူရိပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ ဘူရိပညာ၊ ရာဂံ အဘိဘုယျ-တီတိ ဘူရိပညာ၊ အဘိဘဝိတာတိ ဘူရိပညာ။ ဒေါသံ၊ မောဟံ၊ ကောဓံ၊ ဥပနာဟံ၊ မက္ခံ၊ ပဠာသံ၊ ဣဿံ၊ မစ္ဆရိယံ၊ မာယံ၊ သာဌေယျံ၊ ထမ္ဘံ၊ သာရမ္ဘံ၊ မာနံ၊ အတိမာနံ၊ မဒံ၊ ပမာဒံ၊ သဗ္ဗေ ကိလေသေ၊ သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတေ၊ သဗ္ဗေ အဘိသင်္ခါရေ၊ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မေ အဘိဘုယျတီတိ ဘူရိပညာ၊ အဘိဘဝိတာတိ ဘူရိပညာ။ ရာဂေါ အရိ၊ တံ အရိံ မဒ္ဒနိပညာတိ ဘူရိပညာ၊ ဒေါသော၊ မောဟော။ပ။ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မာ အရိ၊ တံ အရိံ မဒ္ဒနိပညာတိ ဘူရိပညာ။ ဘူရိ ဝုစ္စတိ ပထဝီ၊ တာယ ပထဝိသမာယ ဝိတ္ထတာယ ဝိပုလာယ ပညာယ သမန္နာဂတောတိ ဘူရိပညော။ အပိစ ပညာယ စေတံ အဓိဝစနံ ဘူရိ မေဓာ ပရိဏာယိကာတိ၊ ဘူရိပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ ဘူရိပညာ။ (၉)

ပညာဗာဟုလ္လာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမံ ပညာဗာဟုလ္လံ၊ ဣဓေကစ္စော ပညာဂရုကော ဟောတိ ပညာစရိတော ပညာသယော ပညာဓိမုတ္တော ပညာဓဇော ပညာကေတု ပညာဓိပတေယျော ဝိစယဗဟုလော ပဝိစယ-ဗဟုလော ဩက္ခာယနဗဟုလော သမောက္ခာယနဗဟုလော သမ္မေက္ခာယန-ဓမ္မော ဝိဘူတဝိဟာရီ တစ္စရိတော တဂ္ဂရုကော တဗ္ဗဟုလော တန္နိန္နော တပ္ပေါဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒါဓိပတေယျော၊ ယထာ ဂဏ-ဂရုကော ဝုစ္စတိ ဂဏဗာဟုလိကောတိ၊ စီဝရဂရုကော၊ ပတ္တဂရုကော၊ သေနာသနဂရုကော ဝုစ္စတိ သေနာသနဗာဟုလိကောတိ၊ ဧဝမေဝံ ဣဓေကစ္စော ပညာဂရုကော ဟောတိ ပညာစရိတော။ပ။ တဒါဓိပတေယျော၊ ပညာ-ဗာဟုလ္လာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဣဒံ ပညာဗာဟုလ္လံ။ (၁၀)

သီဃပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ သီဃပညာ၊ သီဃံ သီဃံ သီလာနိ ပရိပူရေတီတိ သီဃပညာ။ သီဃံ သီဃံ ဣန္ဒြိယသံဝရံ၊ ဘောဇနေ မတ္တညုတံ၊ ဇာဂရိယာနုယောဂံ၊ သီလက္ခန္ဓံ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဝိမုတ္တိ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓံ ပရိပူရေတီတိ သီဃပညာ။ သီဃံ သီဃံ ဌာနာဋ္ဌာနာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ဝိဟာရ-သမာပတ္တိယော ပရိပူရေတိ။ အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ သတိပဋ္ဌာနေ ဘာဝေတိ။ သမ္မပ္ပဓာနေ ဣဒ္ဓိပါဒေ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝေတီတိ သီဃပညာ။ သီဃံ သီဃံ သာမညဖလာနိ သစ္ဆိကရောတီတိ သီဃပညာ။ သီဃံ သီဃံ အဘိညာယော ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ သီဃပညာ။ သီဃံ သီဃံ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတီတိ သီဃပညာ၊ သီဃပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ သီဃ-ပညာ။ (၁၁)

လဟုပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ လဟုပညာ၊ လဟုံ လဟုံ သီလာနိ ပရိပူရေတီတိ လဟုပညာ။ပ။ လဟုပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ လဟုပညာ။ (၁၂)

ဟာသပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ ဟာသပညာ၊ ဣဓေကစ္စော ဝေဒဗဟုလော တုဋ္ဌိဗဟုလော ဟာသဗဟုလော ပါမောဇ္ဇဗဟုလော သီလာနိ ပရိပူရေတီတိ ဟာသပညာ။ပ။ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတီတိ ဟာသပညာ၊ ဟာသပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ ဟာသပညာ။ (၁၃)

ဇဝနပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ ဇဝနပညာ၊ ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ၊ ယာ ကာစိ သညာ၊ ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ၊ ယံကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ အနိစ္စတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ၊ ဒုက္ခတော၊ အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ စက္ခုံ။ပ။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စတော၊ ဒုက္ခတော၊ အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန၊ အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေနာတိ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ ရူပနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ပ။ ဇရာမရဏနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ရူပံ။ပ။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မံ ဝိရာဂဓမ္မံ နိရောဓဓမ္မန္တိ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ ဇရာမရဏနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ၊ ဇဝနပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ ဇဝနပညာ။ (၁၄)

တိက္ခပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ တိက္ခပညာ၊ ခိပ္ပံ ကိလေသေ ဆိန္ဒတီတိ တိက္ခပညာ။ ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ၊ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ၊ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ၊ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ နာဓိဝါသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတီတိ တိက္ခပညာ။ ဥပ္ပန္နံ ရာဂံ၊ ဒေါသံ၊ မောဟံ။ပ။ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မေ နာဓိဝါသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတီတိ တိက္ခပညာ။ ဧကသ္မိံ အာသနေ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါယော ဆ အဘိညာယော အဓိဂတာ ဟောန္တိ သစ္ဆိကတာ ဖဿိတာ ပညာယာတိ တိက္ခပညာ၊ တိက္ခပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ တိက္ခပညာ။ (၁၅)

နိဗ္ဗေဓိကပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ ကတမာ နိဗ္ဗေဓိကပညာ၊ ဣဓေကစ္စော သဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဥဗ္ဗေဂဗဟုလော ဟောတိ ဥတ္တာသဗဟုလော ဥက္ကဏ္ဌနဗဟုလော အရတိဗဟုလော အနဘိရတိဗဟုလော ဗဟိမုခေါ န ရမတိ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု၊ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပ္ပဒါလိတပုဗ္ဗံ လောဘက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒါလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ၊ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပ္ပဒါလိတပုဗ္ဗံ ဒေါသက္ခန္ဓံ၊ မောဟက္ခန္ဓံ၊ ကောဓံ၊ ဥပနာဟံ။ပ။ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မေ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒါလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ၊ နိဗ္ဗေဓိကပညတာယ သံဝတ္တန္တီတိ အယံ နိဗ္ဗေဓိကပညာ။ (၁၆)

ဇဝံ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေဝလဉှိ တတ္ထ ဗဟုဝစနံ၊ ဣဓ ဧကဝစနန္တိ အယမေဝ ဝိသေသော။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။ ဣမာ စ ပန သောဠသ မဟာပညာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာဝ ကထိတာ။

၂၀-အမတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၀၀-၆၁၁။ **အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုဉ္ဇန္တီ**တိ တေ မရဏဝိရဟိတံ နိဗ္ဗာနံ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ နနု စ နိဗ္ဗာနံ လောကုတ္တရံ၊ ကာယဂတာသတိ လောကိယာ၊ ကထံ တံ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ အမတံ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ? တံ ဘာဝေတွာ အဓိဂန္တဗ္ဗတော။ ကာယဂတံ ဟိ သတိံ ဘာဝေန္တော အမတမဓိဂစ္ဆတိ၊ အဘာဝေန္တော နာဓိဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဇဝံ ဝုတ္တံ။ ဧတေနုပါယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိ စေတ္ထ **ဝိရဒ္ဓန္တိ** ဝိရာဓိတံ နာဓိဂတံ။ **အာရဒ္ဓန္တိ**[၁] ပရိပုဏ္ဏံ။ **ပမာဒိံသူ**တိ ပမဇ္ဇန္တိ။ **ပမုဋ္ဌန္တိ** သမ္မုဋ္ဌံ[၂] ဝိဿရိတံ နဋ္ဌံ ဝါ။ **အာသေဝိတန္တိ** အာဒိတော သေဝိတံ။ **ဘာဝိတန္တိ** ဝဍ္ဎိတံ။ **ဗဟုလီကတန္တိ** ပုနပ္ပုနံ ကတံ။ **အနဘိညာတန္တိ** ဉာတအဘိညာယ အဇာနိတံ။ **အပရိညာတန္တိ** ဉာတပရိညာဝသေနေဝ အပရိညာတံ။ **အသစ္ဆိကတန္တိ** အပစ္စက္ခကတံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မနောရထပူရဏိယာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထာယ

သဟဿသုတ္တန္တပရိမာဏဿ

ဧကကနိပါတဿ သံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အဝိရဒ္ဓန္တိ(က)

၂-ပမ္မုဋ္ဌန္တိ ပမုဋ္ဌံ (သီ)၊ ပမုဋ္ဌန္တိ ပမ္မုဋ္ဌံ (သျာ)

အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယ ပဉ္စမဘာဂေ

သံဝဏ္ဏိတပဒါနံ အနုက္ကမဏိကာ

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အကမ္မနိယံ ဟောတိ	၄၀
အကုသလပက္ခိကာ	၅၅
အကုသလဘာဂိယာ	၅၅
အကုသလာ	၅၅
အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ	၃၈၃
အက္ကန္တံ	၄၂
အရတ္တံ	၄၁
အဂ္ဂ	၈၆
အဂ္ဂေါ	၈၀
အင်္ဂံ	၆၅
အစရိမံ	၃၅၈၊၃၆၂
အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တံ	၅၃
အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ	၃၇၆၊၃၈၁
အစ္ဆရိယမနုဿော	၈၈
အစ္ဆေရာ	၄၄
အဇ္ဈာ	၃၇၉
အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ	၄၀၆၊၄၀၇
အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ	၄၀၅
အဇ္ဈတ္တိကံ	၆၅
အညံ	၁၅
အညံ သတ္ထာရံ	၃၅၈
အညတြ မနုဿေဟိ	၃၇၈
အညာယ	၃၇၉
အညာသိကောဏ္ဍညော	၁၀၆
အဋ္ဌာနံ	၃၅၂
အတ္တတ္ထံ ဝါ	၄၄

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အတ္ထမညာတံ	၃၇၉
အတ္ထမညာယ	၃၇၉
အတ္ထရသော	၃၈၀
အဒန္တံ	၄၁
အဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ	၇၃
အဒုတိယော	၈၉
အဒ္ဓံ	၃၈၀
အဓမ္မံ အဓမ္မော	၇၂
အဓမ္မံ ဓမ္မော	၃၅၄
အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ	၆၅
အဓိဂမော	၆၇
အဓိမုတ္တော	၄၀၇
အနတ္ထာယ	၆၅
အနနုယောဂါ	၆၂
အနနုယောဂေါ	၆၂
အနန္တရဓာနာယ	၆၅
အနဘိညာတံ	၄၁၆
အနဘိရတိသညံ	၄၀၉
အနယာယ	၃၇၂
အနဝကာသော	၃၅၂
အနဝသေသာပတ္တိ	၇၃
အနာစိဏ္ဏံ	၆၆
အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ	၁၁
အနာပတ္တိံ အာပတ္တိ	၇၃
အနာပတ္တိ	၇၃

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အနာဝိလေန	၄၄
အနာဝိလော	၄၄
အနိစ္စသညံ ဘာဝေတိ	၄၀၉
အနိစ္စေ ဒုက္ခသညံ ဘာဝေတိ	၄၀၉
အနုတပ္ပါ ဟောတိ	၈၉
အနုတ္တရံ	၉၃
အနုတ္တရိယာနံ	၉၁
အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနာယ	၄၁၁
အနုပ္ပန္နာ ကုသလာ ဓမ္မာ	၃၈၄
အနုပ္ပန္နာနံ	၃၈၃
အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ	၃၈၄
အနုပ္ပန္နော	၂၃
အနုပ္ပန္နော စေဝ ကာမစ္ဆန္ဒော နုပ္ပဇ္ဇတိ	၃၆
အနုပ္ပန္နော ဝါ	၂၂
အနုပ္ပန္နော ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒော နုပ္ပဇ္ဇတိ	၂၇
အနုပ္ပဝတ္တေတိ	၉၅
အနုပ္ပါဒါယ	၃၈၃
အနုယောဂါ	၆၂
အနုယောဂေါ	၆၂
အနုရုဒ္ဓေါ	၁၄၃
အနုသယာ	၄၁၁
အနုဿရန္တာနံ	၂၄၀
အနုဿဝပ္ပသန္နာနံ	၃၅၁
အနုဿာဝနေန	၃၅၄
အနေကဓာတုပဋိဝေဓော	၉၃
အနေကဓာတုပဋိဝေဓော ဟောတိ	၄၁၁

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အနေကဓာတုပဋိသမ္ဘိဒါ ဟောတိ	၄၁၁
အနေဠမူဂါ	၃၇၉
အန္တိမသော	၃၇၆
အန္တရဓာနာယ	၆၅
အန္တောဂဓာ တဿ	၄၁၀
အန္နဂ္ဂရသဂ္ဂါနံ	၃၇၉
အန္ဓဒေဝ	၅၅
အပညတ္တံ	၆၇
အပရိညာတံ	၄၁၆
အပါတုဘူတံ	၄၀
အပါယော	၄၃
အပုဗ္ဗံ အစရိမံ	၃၅၈၊၃၆၂
အပ္ပဋိကမ္မာပတ္တိ	၇၃
အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော	၉၀
အပ္ပဋိဘာဂေါ	၉၀
အပ္ပဋိမော	၉၀
အပ္ပဋိသမော	၉၀
အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဘဝံ န ဝဏ္ဏေမိ	၃၇၆
အပ္ပမတ္တကော	၃၇၆
အပ္ပမတ္တိကာ	၆၃-၆၄
အပ္ပမာဏာနိ	၄၀၆
အပ္ပသန္နာ ပသီဒန္တိ	၃၇၄
အပ္ပါဗာဓတာ	၃၈၁
အပ္ပါဗာဓာနံ	၂၃၆
အပ္ပိစ္ဆတာ	၅၇
အပ္ပိစ္ဆဿ	၅၇
အဗဟုလီကတံ	၄၀
အဘာဝိတံ	၄၀
အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ	၃၈၂

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အဘိညာဝ	၃၆၅
အဘိဘုယျ	၄၀၆
အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ	၄၁၆
အမောဃံ	၅၄
အယောနိသော မနသိ-ကရောတော	၂၅
အယောနိသော မနသိကာရော	၃၆၈
အယံ ခေါ	၃၆၇
အရက္ခိတံ ရက္ခိတံ	၄၁
အရဏဝိဟာရီနံ	၁၇၃
အရတိ	၂၆
အရဟံ	၈၇
အရိတ္တဇ္ဈာနော	၅၄
အရိယသာဝကော	၄၈
အရိယေန ပညာစက္ခုနာ	၃၇၉
အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ	၄၄
အဝိဇ္ဇံ	၄၂
အဝိဇ္ဇာဂတာ	၃၇၉
အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတိ	၄၁၁
အဝိနယော	၆၆
အဝိပရိတဒဿနော	၃၇၁
အဝူပသန္တစိတ္တဿ	၂၆
အဝေစ္စပ္ပသန္နာနံ	၃၀၅၊ ၃၄၉
အသင်္ခိကတံ	၄၁၆
အသန္တုဋ္ဌိတာ	၅၉
အသဒ္ဓမ္မာ	၃၇၁
အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာပေတိ	၃၇၁
အသမ္ပဇညံ	၆၂
အသမ္ပဇာနဿ	၆၂
အသမသမော	၉၀
အသမော	၉၀
အသမ္မောသဓာယ	၆၅-၃၀၃
အသဟာယော	၉၀
အသာတတ္တာယ	၃၇၁
အသာမန္တပညတာယ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၃
အသုဘာနုပဿီ	၃၆
အသုဘသညံ ဘာဝေတိ	၄၀၈
အသ္မိမာနော ပဟီယတိ	၄၁၁
အဿုတဝါ	၄၆
အဟံ	၁၅
[အာ]	
အာကပ္ပသမ္ပဒါ	၃၀၁
အာဂန္တုကေဟိ	၄၅
အာစိဏ္ဏံ	၆၆
အာတာပီ	၃၀၂
အာနာပါနဿတိ	၃၆၀
အာပတ္တိ	၇၃
အာမန္တေသိ	၁၃
အာရညကာနံ	၁၇၅
အာရညိကတ္တံ	၃၀၀
အာရဒ္ဓံ	၄၁၆
အာရဒ္ဓဝီရိယဿ	၃၀
အာရဒ္ဓဝီရိယာနံ	၁၀၁-၂၀၁
အာရဘတိ	၃၀၃
အာရမ္ဘဓာတု	၃၇
အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ	၃၀၁
အာရာမရာမဏောယျကံ	၃၇၇
အာဝိလေန	၄၄

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[အာ]

အာဝိလော ၄၃
အာသေဝတိ ၅၃
အာသေဝိတံ ၄၁၆
အာဟာရေ ပဋိကူလသညံ ဘာဝေတိ ၄၀၉

[ဣ]

ဣတိ ကရိတွာ ၆၅
ဣတ္ထိဂန္ဓော ၂၀
ဣတ္ထိဖောဋ္ဌဗ္ဗော ၂၀
ဣတ္ထိရသော ၂၀
ဣတ္ထိရူပံ ၁၅
ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ ၁၇
ဣဒံ ၄၅
ဣဒ္ဓိပါဒံ ၃၀၇
ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ၁၁၆
ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာနံ ၂၄၄

[ဥ]

ဥက္ကုလဝိကူလံ ၃၇၇
ဥစ္စာကုလိကာနံ ၁၅၀
ဥဋ္ဌေန ၃၇၉
ဥဋ္ဌေယျ ၃၇၂
ဥတ္တရိံ ဝါ မနုဿဓမ္မာ ၄၄
ဥဒကရဟဒေါ ၄၃
ဥဒ္ဒေသေန ၃၅၄
ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ၂၆
ဥပက္ကိလေသေဟိ ၄၅
ဥပဂစ္ဆေယျ ၃၅၂၊၃၅၃
ဥပဋ္ဌာကာနံ ၂၂၃
ဥပသမာနုဿတိ ၃၆၀
ဥပသမာယ ၃၆၅

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[ဥ]

ဥပသေနော ၂၁၁
ဥပါဒိယတိ ၃၇၀
ဥပါလိ ၂၄၁
ဥပေက္ခာ ၃၉၀
ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၂၃
ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၇၆
ဥပ္ပန္နာ စ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ၅၆
ဥပ္ပန္နာနံ ၃၀၃
ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ ၃၀၄
ဥပ္ပန္နော ၂၄၊၃၅
ဥပ္ပန္နော စ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ ၃၆
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ၂၆၆
ဥရုဝေလကဿပေါ ၂၃၁

[ဧ]

ဧကံ ၁
ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ၃၆၅
ဧကဓမ္မမ္ပိ ၂၂
ဧကဓမ္မော ၃၆၅
ဧကပုဂ္ဂလော ၇၃၊၇၅၊၃၇၁
ဧကရူပမ္ပိ ၁၅
ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ ၃၅၀၊၃၆၂
ဧကော ၇၃
ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ၄၀၆
ဧတဒဂ္ဂံ ၉၆၊၁၀၅
ဧတဒဝေါစ ၁၄

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[ဧ]

ဧဝံ ၃
ဧဝံ နိရယေ ၄၃
ဧဝံသညီ ဟောတိ ၄၀၆

[ဩ]

ဩဒကာ ၃၇၇
ဩဝါဒပတိကရော ၅၄

[က]

ကင်္ခါရေဝတော ၁၈၀
ကဏှ ဓမ္မံ ၃၅၃
ကဏှ သင်္ခါရံ ၃၅၂
ကဋုကဏ္ဍာယ ၃၇၀
ကတမော ဧကဓမ္မော ၃၆၆
ကတမော ဧကပုဂ္ဂလော ၇၉
ကပါလာဘတေန ၃၇၉
ကမ္မေန ၃၅၄
ကလလီဘူတော ၄၃
ကလျာဏမိတ္တတာ ၆၂
ကလျာဏဝါက္ကရဏတာ ၃၈၁
ကလျာဏဝါက္ကရဏာနံ ၁၈၅
ကသိဏံ ၄၀၈
ကဿပေါ ၂၃၁
ကာမစ္ဆန္ဒော ၂၃
ကာယဂတာသတိ ၃၆၈
ကာယဒုစ္စရိတဿ ၃၆၃
ကာယေ ကာယာနုပဿီ ၃၈၂
ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ ၄၁၀
ကာလကိရိယာ ၈၉
ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တော ၁၅၀
ကာဠုဒါယီ ၂၃၄

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[က]

ကိသာဂေါတမီ ၂၉၀
ကုက္ကုစ္စံ ၂၆
ကုဋိကဏ္ဏော ၁၈၆
ကုဏ္ဍဓာနော ၂၀၄
ကုလပ္ပသာဒကာနံ ၂၃၃
ကုသလာ ၅၆
ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ၆၂၊၃၈၃
ကေဝလာ ၄၁၁
ကော ပန ဝါဒေါ ယေ နံ
ဗဟုလီကရောန္တိ ၅၄၊၃၈၁
ကောလပုတ္တိ ၃၈၁
ကောသဇ္ဇံ ၅၆
ကောဋ္ဌိဝိသော ၁၈၁

[ခ]

ခါဏုကဏ္ဋကဋ္ဌာနံ ၃၇၇
ခိပ္ပံ ၃၇၂
ခိပ္ပါဘိညာနံ ၂၁၇၊၂၈၃
ခုဇ္ဇုတ္တရာ ၃၂၁
ခေမာ ၂၆၄
ခေါ ၁၃

[ဂ]

ဂတိမန္တာနံ ၂၂၃
ဂမ္ဘိရညာဏစရိယံ
ပစ္စဝေက္ခတော ၃၈၈
ဂမ္ဘိရပညတာယ သံဝတ္တန္တိ ၄၁၃
ဂရုကာပတ္တိ ၇၃
ဂိလာနုပဋ္ဌာကီနံ ၃၄၈
ဂုတ္တံ ၄၁

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[စ]	
စက္က	၉၃
စတုပတိ သင်္ဂဟဝတ္ထူပတိ	၂၉၉
စရန္တမ္ပိ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ	၄၃
စာဂါနုဿတိ	၃၆၈
စိတ္တံ	၁၅၊၄၀၊၄၁၊၄၄၊၄၅၊၄၆
စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ	၃၀၃
စိတ္တံ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတံ ဗဟုလီကတံ	၄၄
စိတ္တကထိကာနံ	၂၂၀
စိတ္တဘာဝနာ	၄၇၊၄၈
စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ	၃၈၃
စေတနာ	၃၇၀
စေတသာ စေတောပရိစ္စ	၄၃
စေတသာ ဖုဋ္ဌော	၄၁၀
စေတသော အဝူပသမော	၂၆
စေတသော လီနတ္တံ	၂၆
စေတောဝိမုတ္တိ	၃၆
စေတောဝိမုတ္တိံ	၃၀၂
[ဆ]	
ဆန္ဒံ	၃၀၃
ဆန္ဒသမာဓိ	၃၀၉
[ဇ]	
ဇနေတိ	၃၀၃
ဇမ္ဗုဒီပေ	၃၇၇
ဇဝနပညတာယ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၅
ဇဋ္ဌာ	၃၇၉
ဇာနာမိ ပဿာမိ	၄၀၆
ဇေတဝနေ	၁၁
[ဈ]	
ဈာနံ	၃၈၁
ဈာယိနံ	၄၂၊၁၈၀၊၃၄၂
[ဉ]	
ဉာဏဒဿနပ္ပဋိလာဘာယ	၄၁၀
[ဌ]	
ဌာနံ	၃၅၂
ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ	၃၅၂
ဌာနေသု	၃၇၉
ဌိတိယာ	၆၅၊၃၀၃
[တ]	
တတြ	၁၂
တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ	၃၇၉
တထာဂတော	၈၀၊၈၂၊၈၇
တန္တိ	၂၆
တဿာ	၄၇
တာနိ အဘိဘုယျ	၄၀၆
တိက္ခပညာယ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၅
တိဋ္ဌန္တမ္ပိ	၄၃
တေစိမံ သဒ္ဓမ္မံ အန္တရဓာပေန္တိ	၆၇
တေဇောဓာတုကသိဏာနံ	၂၅၁
တေ ဘိက္ခူ	၁၄
[ထ]	
ထာဝရေယျံ	၃၀၀
ထိနံ	၂၅
ထိနမိဒ္ဓံ	၂၅
[ဒ]	
ဒက္ခိဏေယျာနံ	၁၇၃
ဒန္တံ	၄၁
ဒဗ္ဗော	၂၁၃

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[ဒ]

ဒဿနာယ ၃၇၉
ဒါယကာနံ ၂၉၅
ဒါယကေန မတ္တာ ဇာနိတဗ္ဗာ ၃၇၃
ဒါယိကာနံ ၃၁၁
ဒါရုစီရိယော ၂၁၇
ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ ၄၁၀
ဒိဋ္ဌိ ၃၇၀
ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ၃၅၂
ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ယဒိဒံ ဗကုလော ၂၈၃
ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ၁၄၃
ဒုက္ခာဓိဝဟံ ၄၀
ဒုက္ခေ အနတ္တသညံ ဘာဝေတိ ၄၀၉
ဒုဂ္ဂတိ ၄၃
ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ ၇၃
ဒုတိယံ ၃၈၁
ဒုပ္ပညာ ၃၇၉
ဒုရက္ခာတော ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဝိနယေ ၃၇၂
ဒုလ္လဘော လောကသ္မိံ ၈၇
ဒေဝတာနုဿတိ ၃၆၈
ဒေဝတာနံ ပိယမနာပါနံ ၂၁၅
ဒေဝမနုဿာနံ ၇၈
ဒွိပဒါနံ အဂ္ဂေါ ၉၀

[ဓ]

ဓမ္မံ အဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ ၆၆
ဓမ္မကထိကာနံ ၂၇၈၊၂၉၆
ဓမ္မစက္ကံ ၉၃
ဓမ္မမညာယ ၃၇၉
ဓမ္မရသော ၃၈၀
ဓမ္မဝိစယော ၃၈၉

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[ဓ]

ဓမ္မာနုဓမ္မံ ၃၇၉
ဓမ္မာနုဿတိ ၃၆၇
ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ၃၈၃
ဓာတာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ
ဥပပရိက္ခန္တိ ၃၇၉
ဓာရေန္တိ ၃၇၉
ဓိတိမန္တာနံ ၂၂၃
ဓုတဝါဒါနံ ၁၂၆
ဓုတဝါဒါနံ ယဒိဒံ
မဟာကဿပေါ ၁၂၇

[န]

န ၁၅
နဒီမုခေ ၃၇၂
နဒီဝိဒုဂ္ဂံ ၃၇၇
နန္ဒကော ၂၄၂
နန္ဒာ ၂၈၀
နာနာဓာတုပဋိဝေဓော ၉၃၊၄၁၁
နိက္ခမဓာတု ၃၇
နိက္ခိတ္တံ ၃၇၀
နိက္ခိတ္တော ၄၃
နိစ္စတော ဥပဂစ္ဆေယျ ၃၅၂
နိဗ္ဗာနံ ၄၂
နိဗ္ဗာနာယ ၃၆၆
နိဗ္ဗေဓိကပညတာယ သံဝတ္တန္တိ ၄၁၆
နိမိတ္တ ၂၅
နိရယော ၄၃
နိရောဓသညံ ဘာဝေတိ ၄၀၉
နိရောဓာယ ၃၆၅
နိလနီဒဿနာနိ ၄၀၇

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[န]	
နီလနိဘာသာနိ	၄၀၇
နီလဝဏ္ဏာနိ	၄၀၇
နီလာနိ	၄၀၇
နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ	၃၅၂
နော ဒါယကေန	၃၇၅
နော ပဋိဂ္ဂါဟကေန	၃၇၃
[ပ]	
ပဂ္ဂဏှာတိ	၃၀၃
ပစ္စဿောသုံ	၁၄
ပညဝန္တော	၃၇၀
ပညတ္တံ	၆၇
ပညာပဋိလာဘာယ	၄၁၁
ပညာပဋိလာဘာယ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၁
ပညာပဘေဒါယ	၄၁၁
ပညာပရိဟာနိ	၆၃
ပညာဗာဟုလ္လာယ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၄
ပညာဝုဒ္ဓိ	၆၄
ပညာဝုဒ္ဓိယာ	၆၄
ပညာဝုဒ္ဓိယာ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၂
ပညာဝေပုလ္လာယ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၂
ပဋာစာရာ	၂၇၅
ပဋိဂ္ဂါဟကေန မတ္တာ ဇာနိတဗ္ဗာ	၃၇၃
ပဋိဃနိမိတ္တံ	၂၅
ပဋိပဇ္ဇန္တိ	၃၇၉
ပဋိဗလာ	၃၇၉
ပဋိဘာနဝန္တာနံ	၂၀၀
ပဋိဘာနေယျကာနံ	၂၅၃
ပဋိသမ္ဘိဒါနံ	၉၃
ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ	၂၂၂

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ပ]	
ပဌမံ	၃၀၁
ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	၅၅
ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တာနံ	၂၉၃
ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တိနံ	၃၀၉
ပဌမံ သလာကံ ဂဏှန္တာနံ	၂၀၃
ပဌမဇ္ဈာနသဟဂတံ	၄၀၉
ပဏိဓိ	၃၇၀
ပဏီတဒါယကာနံ	၃၀၂
ပဏီတဒါယိကာနံ	၃၄၇
ပတိကိဋ္ဌံ	၆၃
ပတ္ထနာ	၃၇၀
ပထဝီကသိဏံ ဘာဝေတိ	၄၀၀
ပဒဟတိ	၃၀၃
ပဒဟန္တိ	၃၇၉
ပဒုဋ္ဌစိတ္တံ	၄၃
ပဒုဋ္ဌစိတ္တော	၃၅၄
ပဓာနသင်္ခါရာ	၃၀၇
ပဗ္ဗတဝိသမံ	၃၇၇
ပဘာဿရံ	၄၅
ပမာဒိံသု	၄၁၆
ပမာဒေါ	၅၆
ပမုဋ္ဌံ	၄၁၆
ပရက္ကမဓာတု	၃၇
ပရိတ္တာနိ	၄၀၆
ပရိပုဏ္ဏကတာ	၃၉၀
ပရိဘုဉ္ဇတိ	၅၄
ပရိယတ္တိ	၆၀
ပရိယာဒါန	၁၅
ပရိယာဒါယ	၁၅
ပရိဝါရသမ္ပဒါ	၃၀၁

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[ပ]

ပဝတ္တိတံ ၈၄
ပသန္နံ ၄၃
ပသန္နာ ဘိယျော ပသီဒန္တိ ၃၇၅
ပဿဒ္ဓိ ၃၈၀
ပဿမ္ဘတိ ၄၁၀
ပဟာနသညံ ဘာဝေတိ ၄၀၈
ပဟီယတိ ၃၅
ပါတုဘာဝေါ ၀၇၊၈၁
ပါပကာ အကုသလာ ၃၀၄
ပါပကာနံ ၃၀၃
ပါပမိတ္တတာ ၆၂
ပါမိကာ ၃၇၀
ပါရိပူရိယာ ၃၀၃
ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇော ၁၅၃
ပိလိန္ဒော ၂၁၆
ပီတိ ၃၈၀
ပုဂ္ဂလပ္ပသန္နာနံ ၃၀၆
ပုဂ္ဂလော ၇၃
ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော ၁၅၆
ပုထုဇ္ဇနော ၄၆
ပုထုပညာတာယ သံဝတ္တန္တိ ၄၁၂
ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ၂၀၀
ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တာနံ ၂၄၀
ပေါက္ခရဏိရာမဏောယျကံ ၃၇၇

[ဗ]

ဗကုလာ ၂၀၃
ဗလာနိ ၃၀၀
ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ၄၀၆၊၄၀၇
ဗဟုံ အပုညံ ပသဝန္တိ ၃၇၃

[ဗ]

ဗဟုဇနသုခါယ ၇၇
ဗဟုဇနဟိတာယ ၇၇
ဗဟုလီကတံ ၄၄၊၄၁၆
ဗဟုဿုတာနံ ၂၂၃
ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ ခုဇ္ဇုတ္တရာ ၃၂၁
ဗာကုလော ၂၃၆
ဗာဟိယော ၂၁၇
ဗာဟိရံ ၆၅
ဗာဟုသစ္စံ ၃၀၀
ဗုဇ္ဈတိ ၃၀၈
ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ၃၆၆
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ၆၂
ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ၃၀၈
ဗျသနာယ ၃၇၂
ဗျာပါဒေါ ၂၅

[ဘ]

ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ ၁၄
ဘဂဝါ ၁၀၊၁၃
ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ ၁၄
ဘဒ္ဒာသမ္မဒေါ ၂၆
ဘဒန္တေ ၁၄
ဘဒ္ဒိယော ၁၅၀
ဘဝံ ၃၇၆
ဘာဝနာယ ၃၀၃
ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ ၆၃
ဘာဝိတံ ၄၄၊၄၁၆
ဘာဝေတိ ၅၅၊၃၀၇၊၄၀၀၊၄၀၈
ဘာသိတဿ ၁၆၁
ဘိက္ခဝေ ၁၅၊၅၆

ပဒါနုက္ကမော — ပိဋ္ဌင်္ကော

[ဘ]

ဘိက္ခဝေါ ၁၃
ဘိက္ခု ဩဝါဒကာနံ ၂၄၆
ဘိက္ခုနောဝါဒကာနံ ယဒိဒံ နန္ဒကော ၂၄၂
ဘိက္ခူ ၁၃
ဘိယျောဘာဝါယ ၂၄၊၃၀၃
ဘုတ္တာဝိဂတုပ္ပန္နံ ၃၀၄
ဘူမိရာမဏေယျကံ ၃၇၇
ဘူရိပညတာယ သံဝတ္တန္တိ ၄၁၄
ဘေဇ္ဇတိ ၄၂

[မ]

မက္ခလိ ၃၇၂
မက္ခလိ မောဃပုရိသော ၃၇၂
မဇ္ဇဂုမ္ဗံ ၄၃
မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု ၃၇၀
မဉ္ဇုဿရာနံ ၁၅၂
မတ္တာ ၃၇၃
မနသိ ကရောတိ ၅၅
မနုဿဒိပ္ပံ မညေ လောကေ ဥပ္ပန္နော ၃၇၂
မနုဿဓမ္မံ ၄၄
မနာပဒါယကာနံ ၃၀၃
မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၅၅
မနောမယံ ၁၆၄
မရဏသညံ ဘာဝေတိ ၄၀၉
မရဏဿတိ ၃၆၀
မလ္လပုတ္တော ၂၁၃

ပဒါနုက္ကမော — ပိဋ္ဌင်္ကော

[မ]

မဟတော အနတ္ထာယ ၆၅
မဟတော အနတ္ထာယ သံဝတ္တတိ ၄၀
မဟတော သံဝေဂါယ ၄၁၀
မဟာကဿပေါ ၁၂၇
မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ၂၆၁
မဟာပညတာယ သံဝတ္တန္တိ ၄၁၂
မဟာပညာနံ ၁၁၆
မဟာပရိသာနံ ၂၃၀
မဟာဘိညာပတ္တာနံ ၂၀၉
မဟိစ္ဆတာ ၅၆
မာတရံ ၃၅၃
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၃၆၀
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ ၃၆၀
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ၃၇၁
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနိ ၃၇၁
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဘိက္ခဝေ သမန္နာဂတာ သတ္တာ ၃၆၉
မိစ္ဆာပဏိဟိတံ ၄၂
မိစ္ဆာပဏိဟိတေန စိတ္တေန ၄၂
မိဒ္ဓံ ၂၅
မုဒုတာယ ၄၄
မေ ၅
မေတ္တံ ၃၀၂
မေတ္တာ ၃၆
မေတ္တာစိတ္တံ ၅၃
မေတ္တာဝိဟာရီနံ ယဒိဒံ သာမာဝတီ ၃၂၁
မောဂ္ဂလ္လာနော ၁၁၆

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[ယ]

ယံ ဇုတ္တိ အရဟံ အဿ
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ၃၆၂
ယံ ပုထုဇ္ဇနော ၃၅၂
ယဋ္ဌ သမာဒပေတိ ၃၇၂
ယထယိဒံ ၁၅၊၅၆
ယထာဒိဋ္ဌိ ၃၇၀
ယထာဘတံ ၄၃
ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ ၄၇
ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ၄၀
ယဒိဒံ ၄၄၊၆၃၊၆၄၊၁၀၆၊၃၀၀
ယဝသူက ၄၂
ယာဝဋ္ဌ ၄၅
ယေ ဩဒကာ ၃၇၇
ယေ ကေစိ ၅၅
ယေ လဘန္တိ တထာဂတံ
ဒဿနာယ ၃၇၉
ယော အာရဒ္ဓဝီရိယော
သော ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ ၃၇၅
ယော အာရဒ္ဓဝီရိယော
သော သုခံ ဝိဟရတိ ၃၇၆
ယော ကုသီတော၊ သော
ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ ၃၇၅
ယော ကုသီတော၊ သော သုခံ
ဝိဟရတိ ၃၇၆
ယော စ သမာဒပိတော
တထတ္တာယ ပဋိပဇ္ဇတိ ၃၇၂
ယော စ သမာဒပေတိ ၃၇၂
ယောနိသော ၃၇၉

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[ယ]

ယောနိသော ဘိက္ခဝေ
မနသိကရောတော ၃၉
ယောနိသော
မနသိကရောတော ၃၆၊၃၇
ယောနိသော မနသိကာရော ၃၆၉

[ရ]

ရဏံ ၁၇၃
ရဋ္ဌပါလော ၁၉၆
ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ၅၄
ရတ္တညူနံ ၁၀၅
ရာဇာ အဿ စက္ကဝတ္တိ ၃၆၃
ရာဟုလော ၁၉၆
ရုက္ခဇာတာနံ ၄၄
ရူပ ၁၆
ရူပီ ရူပါနိ ပဿတိ ၄၀၇
ရေဝတော ခဒိရဝနိယော ၁၇၅

[လ]

လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယော ၁၅၂
လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ ၃၀၁
လဘန္တိ သမာဓိံ ၃၇၉
လဟုကာပတ္တိ ၇၃
လဟုပညတာယ သံဝတ္တန္တိ ၄၁၅
လဟုပရိဝတ္တံ ၄၅
လာဘီနံ ယဒိဒံ သီဝလိ ၁၉၀
လီနတ္တံ ၂၆
လုဋ္ဌိတော ၄၃
လူခစီဝရဓရာနံ ၂၅၆၊၂၉၀
လောကဓာတုယာ ၃၆၂
လောကာနုကမ္ပာယ ၇၇

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[လ]	
လောကေ	၇၅၊၃၀၂
လောကော	၃၀၂
လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေယျ	၃၅၄
[ဝ]	
ဝက္ကလိ	၁၉၄
ဝင်္ဂန္တပုတ္တော	၂၁၁
ဝစ္ဆော	၂၁၆
ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ	၃၀၁
ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ	၃၉၀
ဝနရာမဏေယျကံ	၃၇၇
ဝဝဿဂ္ဂါရမ္မဏံ	၃၇၉
ဝါ	၂၂၊၄၂၁
ဝါယမတိ	၃၀၃
ဝိကူလံ	၃၇၇
ဝိစိကိစ္ဆာ	၂၇
ဝိဇမ္ဘိတာ	၂၆
ဝိဇ္ဇံ	၄၂
ဝိဇ္ဇတိ	၃၅၂
ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	၄၁၁
ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ	၄၁၀၊၄၁၁
ဝိဇ္ဇာ	၉၃
ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ	၄၁၀
ဝိတက္ကဝိစာရာပိ	၄၁၀
ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ	၁၆၀
ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ဥပါလိ	၂၄၁
ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ပဋာစာရာ	၂၇၅
ဝိနယော	၆၆
ဝိနိပါတော	၄၃

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဝ]	
ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာ- ဒေါမနဿံ	၃၀၂
ဝိပရိတဒဿနော	၃၇၁
ဝိပုလပညတာယ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၃
ဝိပ္ပမုတ္တံ	၄၆
ဝိပ္ပသန္နော	၄၄
ဝိမုတ္တိ	၉၃
ဝိရဒ္ဓံ	၄၁၆
ဝိရာဂသညံ ဘာဝေတိ	၄၀၉
ဝိရာဂါယ	၃၆၅
ဝိဿာသကာနံ	၃၀၇
ဝိဿာသိကာနံ	၃၅၁
ဝိဟရတိ	၅၄၊၁၁၁၊၃၀၃
ဝီရိယာရမ္ဘော	၅၆
ဝီရိယံ	၃၀၉
ဝီရိယံ အာရဘတိ	၃၀၃
ဝူပသန္တစိတ္တဿ	၃၉
ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ	၃၀၂
ဝေပုလ္လာယ	၂၄၊၃၀၃
ဝေါဟာရဋ္ဌော	၃၅၄
[သ]	
သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ	၁၆၀
သံဃံ ဘိန္ဒေယျ	၃၅၄
သံဃာနုဿတိ	၃၆၇
သံဃုပဋ္ဌာကာနံ	၃၀၄
သံယောဇနာနိ	၄၁၁
သံဝိဇ္ဇန္တိ	၃၇၉
သံဝေဇနီယေသု ဌာနေသု	၃၇၉

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[သ]	
သက္ခရကဌလံ	၄၃
သင်္ခါရာ	၃၇၀
သဂ္ဂံ	၄၃
သစ္ဆိကရိဿတိ	၄၂
သစ္ဆိကိရိယာ	၉၃
သတိမန္တာနံ	၂၂၃
သတိမာ	၃၈၂
သတိသမ္ပဇညာယ	၄၁၀
သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ	၃၈၈
သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ	၃၈၉
သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလ- ပရိဝဇ္ဇနတာ	၄၀၂
သတ္ထာရံ	၃၅၈
သတ္ထုသာသနကရော	၅၄
သဒ္ဓမ္မဿ	၆၅
သဒ္ဓမ္မာ	၃၇၁
သဒ္ဓမ္မာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ	၃၇၁
သဒ္ဓမ္မေ	၃၇၁
သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ	၁၉၄၊၂၉၃
သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ	၁၉၆
သဒ္ဓါဗလံ	၃၈၈
သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ	၃၈၇-၄၀၉
သန္တုဋ္ဌဿ	၅၉
သန္တုဋ္ဌိတာ	၅၉
သပ္ပဋိကမ္မာပတ္တိ	၇၃
သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတိသညံ ဘာဝေတိ	၄၀၉
သဗ္ဗေ တေ ဗဟုံ ပုညံ ပသဝန္တိ	၃၇၃
သမဂ္ဂီ	၃၆၄
သမတ္တံ	၃၇၀

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[သ]	
သမနုပဿာမိ	၁၅
သမန္တပါသာဒိကာနံ	၂၁၁
သမယံ	၈
သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဏှနတာ	၄၀၁
သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ	၄၀၁
သမယေ သမ္ပဟံသနတာ	၄၀၁
သမာဒိန္နံ	၃၇၀
သမာဓိ	၃၉၀
သမ္ပဇညံ	၆၂
သမ္ပဇာနဿ	၆၂
သမ္ပဇာနော	၃၈၂
သမ္ဗောဓာယ	၃၆၅
သမ္မဒေဝ	၉၅
သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဘာဝေတိ	၄၀၃
သမ္မာဒိဋ္ဌိ	၃၆၈
သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ	၃၆၈
သမ္မာဒိဋ္ဌိကော	၃၇၁
သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတာ	၃၆၉
သမ္မာပဏိဟိတံ	၄၂
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ	၈၇
သမ္မောသာယ	၆၅
သလာကဂ္ဂါဟေန	၃၅၄
သဝနာယ	၃၇၉
သာမာဝတီ	၃၂၁
သာရိပုတ္တော	၁၁၆
သာလိသူကံ	၄၂
သာဝတ္ထိယံ	၁၁
သာဝသေသာပတ္တိ	၇၃
သိက္ခာကာမာနံ	၁၉၆
သိပ္ပိသမ္ဗုကံ	၄၃

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[သ]	
သီဃပညတာယ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၄
သီလာနုဿတိ	၃၆၈
သီဝလိ	၁၉၀
သီဟနာဒိကာနံ	၁၅၃
သုခတော ဥပဂစ္ဆေယျ	၃၅၃
သုခါမိဝဟံ	၄၁
သုဂတိံ	၄၃
သုတံ	၅
သုတဝါ	၄၈
သုဘနိမိတ္တံ	၂၅
သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတိ	၄၀၇

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[သ]	
သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ	၄၀၆
သေနာသနပညာပကာနံ	၂၁၃
သေယျထာပိ	၄၂
သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ အပ္ပမတ္တကောပိ ဂူထော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဟောတိ	၃၇၆
သောဏော	၁၈၁၊၁၈၆
သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိ-ကိရိယာ	၉၃
သွာက္ခာတေ	၃၇၃
[ဟ]	
ဟာသပညတာယ သံဝတ္တန္တိ	၄၁၅

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ ပဉ္စမဘာဂေ

လက္ခိတဗ္ဗာနံ အနုက္ကမဏိကာ

ပဒါနုက္ကမော — ပိဋ္ဌင်္ကော

[အ]

အကိရိယဒိဋ္ဌိ ၃၆၉
အစ္စန္တူပသမော ၃၆၀
အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ၉၃
အတြိစ္ဆတာဒိဘေဒေါ ၅၇
အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ ၇၉
အဓိဂမအန္တရဓာနံ ၆၇
အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆော ၅၉
အနုတ္တရိယာနိ ဆ ၉၁
အနုမတိပုစ္ဆာ ၇၉
အနုဿတာနုတ္တရိယံ ၉၂
အန္တဂ္ဂါဟိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၃၆၉
အန္တရဓာနာနိ ပဉ္စ ၆၇
အပ္ပိစ္ဆတာ ၅၀
အပ္ပိစ္ဆော စတုဗ္ဗိဓော ၅၀
အမိတဘောဂါ ပဉ္စ ပုဂ္ဂလာ ၃၁၂
အရိယော စေဝ သာဝကော စ ၄၀
အရိယော န သာဝကော ၄၀
အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ ၃၀၅
အသမူဟတုပ္ပန္နံ ၃၀၅
အဟေတုကဒိဋ္ဌိ ၃၆၉

[အာ]

အာဏာခေတ္တံ ၃၅၀
အာနန္တရိယကမ္မဝိနိစ္ဆယော ၃၅၄
အာနန္ဒတ္ထေရဿ
　　အာယာစနာ စတဿော ၂၂၉
　　ပဋိက္ခေပါ စတ္တာရော ၂၂၉
အာယူဟနသမင်္ဂိတာ ၃၆၄
အာရမ္မဏာဓိဂ္ဂဟိတုပ္ပန္နံ ၃၀၅
အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ ၃၀၁
အာသေဝနာကာရာ ၅၃

[ဣ-ဥ-ဧ-ဩ]

ဣဏပရိဘောဂေါ ၅၄
ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာ ၃၆၄
ဥပသမော ဒုဝိဓော ၃၆၀
ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၇၇
ဥပ္ပဇ္ဇမာန ဥပ္ပဇ္ဇတိ အာဒိဘေဒေါ ၇၆
ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ၇၆
ဥပ္ပန္နံ စတုဗ္ဗိဓံ ၃၀၄၊၃၀၅
ဥပ္ပန္နော ၇၇
ဧတဒဂ္ဂသန္နိက္ခေပေ ကာရဏာနိ
　　စတ္တာရိ ၉၇
ဩကာသကတုပ္ပန္နံ ၃၀၄
ဩဝါဒအနုသာသနီနံ ဝိသေသော ၅၄

[က-ခ]

ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ ၇၉
ကပ္ပဋ္ဌာယိနော ရက္ခာ သတ္တ ၃၇၇
ကမ္မသမင်္ဂိတာ ၃၆၄
ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃၆၉
ကဿပ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာ ၁၂၇
ကာယကမ္မံ တိဝိဓံ ၃၇၀

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[က-ခ]

ကာယိကဝိရိယံ ၃၀
ကာယော အဋ္ဌာရသဝိဓော ၃၀၂
ခယူပသမော ၃၆၀
ခေတ္တာနိ တီဏိ ၃၅၀

[စ-ဇ-ဉ-တ-ထ]

စတုသစ္စဗုဒ္ဓေါ ၀၉
စိတ္တံ သောဠသဝိဓံ ၃၀၃
စေတနာ သမင်္ဂိတာ ၃၆၄
စေတသိကဝိရိယံ ၃၀
ဇမ္ဗုဒီပ ၃၇၇
ဇာတိခေတ္တံ ၃၅၀
ဈာနံ ဒုဝိဓံ ၃၀၁
ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃၆၉
ဉာဏသမနုပဿနာ ၁၅
တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ ၃၆
ထေယျပရိဘောဂေါ ၅၄

[ဒ]

ဒဿနာနုတ္တရိယံ ၉၁
ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂေါ ၅၄
ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ ၇၉
ဒိဋ္ဌိ သမနုပဿနာ ၁၅
ဒီပါ စတ္တာရော ၃၇၇
ဒေသနာ ဒုဝိဓာ ၇၃

[ဓ]

ဓမ္မစက္ကံ
အဘိနီဟဋံ ၉၄
အဘိနီဟရတိ ၉၄
ဥပ္ပါဒိတံ ၉၄
ဥပ္ပါဒေတိ ၉၄
ပဝတ္တိတံ ၉၄
ပဝတ္တေတိ ၉၄
ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ ၉၃
ဓမ္မော ပဉ္စဝိဓော ၃၀၃
ဓာတုအန္တရဓာနံ ၇၀
ဓုတအာဒိဘေဒေါ ၁၂၆
ဓုတင်္ဂအပ္ပိစ္ဆော ၅၀
ဓုတင်္ဂါနိ ၁၂၇
ဓုတဓမ္မာ ၁၂၇
ဓုတဝါဒေါ ၁၂၆
ဓုတော ၁၂၆

[န]

နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ ၃၆၉
နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ၉၃
နိဿရဏပ္ပဟာနံ ၃၆
နေဝ အရိယော န သာဝကော ၄၀

[ပ]

ပစ္စယအပ္ပိစ္ဆော ၅၀
ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ၉၀
ပညာပဋိလာဘာယ သံဝတ္တန္တာ
စတ္တာရော ဓမ္မာ ၄၁၀
ပဋိပတ္တိအန္တရဓာနံ ၆၇
ပဋိပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ ၃၆
ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ ၉၃
ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော ၉၃
ပဏိဓာနသမ္ပတ္တိကာရဏာနိ
အဋ္ဌ ၃၆၂
ပရမတ္ထဒေသနာ ၇၃
ပရိဘောဂါ စတ္တာရော ၅၄

ပဒါနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[ပ]

ပရိယတ္တိ ၆၈
ပရိယတ္တိအန္တရဓာနံ ၆၈-၉
ပရိယတ္တိအပ္ပိစ္ဆော ၅၉
ပရိယာဒါနသဒ္ဒဿ ဒွေ အတ္ထာ ၁၅
ပဟာနာနိ ပဉ္စ ၃၅-၆
ပါပိစ္ဆတာ ၅၇
ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ ၉၂
ပိဋကာနိ တီဏိ ၃၅၈
ပုဂ္ဂလကထာကထနေ
 ကာရဏာနိ အဋ္ဌ ၇၄
ပုစ္ဆာ ပဉ္စဝိဓာ ၇၉

[ဖ-ဗ]

ဖရဏံ ဒုဝိဓံ ၄၁၀
ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃၆၉
ဗုဒ္ဓကိစ္စာနိ ပဉ္စ ၄၈
ဗုဒ္ဓါ စတ္တာရော ၈၉
ဗုဒ္ဓါနံ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အနုပ္ပါဒေ
 ကာရဏံ ၃၅၉
ဗောဓိသတ္တေန သဟ ဇာတာ
 သတ္တ ၂၃၄

[ဘ-မ]

ဘိက္ခူနံ ဃဋေ၀ အာမန္တနေ
 ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ ၁၃
ဘုတ္တာဝိဂတုပ္ပန္နံ ၃၈၄
ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နံ ၃၈၄
မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃၆၉
မဇ္ဈိမဒေသ ၇၆
မဇ္ဈိမာ ဇနပဒါ ၃၇၈
မရဏံ တိဝိဓံ ၄၀၉

[မ]

မဟာအတ္ထော ၄၁၀
မဟာပညာ ပဉ္စ ပုဂ္ဂလာ ၃၁၁
မဟာယောဂက္ခေမော ၄၁၀
မဟာသံဝေဂေါ ၄၁၀
မဟိစ္ဆတာ ၅၇
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
 အာနန္တရိယကမ္မေဟိပိ တဿာ
 မဟာသာဝဇ္ဇတရဘာဝေါ ၃၇၁
 သဂ္ဂါဝရဏာဒိကာ ၃၆၉

[ယ-လ-ဝ]

ယထာဗလသန္တောသော ၆၀၊ ၆၁
ယထာလာဘသန္တောသော ၆၀၊ ၆၁
ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော ၆၀၊ ၆၁
လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ ၃၈၁
လာဘာနုတ္တရိယံ ၉၂
လိင်္ဂအန္တရဓာနံ ၆၉-၇၀
လောကာ တယော ၇၅
ဝဋ္ဋံ ၄၀
ဝဋ္ဋပါဒံ ၄၀
ဝဋ္ဋဝဋ္ဋပါဒဒိပါဒဘေဒေါ ၄၀
ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ ၃၈၄
ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ ၃၆
ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃၆၉
ဝိပါကသမင်္ဂိတာ ၃၆၄
ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ ၇၉
ဝိဝဋ္ဋံ ၄၀
ဝိဝဋ္ဋပါဒံ ၄၀
ဝိသယခေတ္တံ ၃၅၈
ဝိဟာရာ ဗဟုဝိဓာ ၁၁

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဝ]	
ဝိရိယဿ ဒေါသာ စတ္တာရော	၃၇
ဝေဒနာ နဝဝိဓာ	၃၇၂
[သ]	
သံဃဘေဒဿ ကာရဏာနိ ပဉ္စ	၃၅၄
သံဝေဂဝတ္ထူနိ အဋ္ဌ	၄၀၁
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ	၃၆၉
သင်္ခါရကေလာယနော	၄၀၂
သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတာ	၄၀၂
သင်္ဂီတိယော တိဿော	၃၅၇
သတ္တကေလာယနော	၄၀၂
သတ္တမဇ္ဈတ္တတာ	၄၀၂
သန္တောသော ဒွါဒသဝိဓော	၆၀
သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ	၈၀
သမင်္ဂိတာ ပဉ္စဝိဓာ	၃၆၄

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[သ]	
သမနုပဿနာ ဒွေ	၁၅
သမယာ ဗဟုဝိဓာ	၈
သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ	၃၆
သမုဒါစာရပ္ပန္နံ	၃၇၅
သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပဉ္စဝိဓာ	၃၆၈
သမ္မုတိဒေသနာ	၇၃
သဝနာနုတ္တရိယံ	၈၁
သာဓုကာရဒါနဿ အာနိသံသော	၂၂
သာမိပရိဘောဂေါ	၅၄
သာဝကော န အရိယော	၄၇
သိက္ခာနုတ္တရိယံ	၈၂
သုတဗုဒ္ဓေါ	၇၈
သုတ္တနိက္ခေပါ စတ္တာရော	၁၄
သောတာပန္နဿ ဗဟူနိ နာမာနိ	၃၅၂

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ ပဥ္စမဘာဂ

နာမာနံ အနုက္ကမဏိကာ

နာမာနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အင်္ဂါ	၃၁၁
အစိရဝတီ	၁၈၄
အဇိတ	၂၅၈
အဋ္ဌက	၂၄၁
အညာသိကောဏ္ဍည	၇၉၊ ၈၅၊ ၁၀၅-၆၊ ၁၁၄၊ ၁၅၈
အန္ဓဘာရ	၁၄၅-၇
အနာထပိဏ္ဍိက	၁၁၊ ၁၇၄-၅၊ ၂၈၅၊ ၃၂၁၊ ၃၃၃
အနုပိယအမ္ဗဝန	၁၄၈
အနုရုဒ္ဓတ္ထေရ	၈၇၊ ၁၄၃-၄၊ ၁၄၉-၅၀
အနောတတ္တဒဟ	၁၃၆
အနောမတ္ထေရ	၁၁၆၊ ၁၁၈
အနောမဒဿီ	၁၁၆၊ ၁၂၀၊ ၂၃၆
အနောမာနဒီ	၇၇၊ ၈၄၊ ၁၁၂
အပရဂေါယာန	၃၇၇
အဘယရာဇကုမာရ	၃၀၆
အမိတ္တောဒနသက္က	၁၄၉
အမ္ဗဋ္ဌလ	၁၆
အမ္ဗရိယမဟာဝိဟာရ	၃၈၆
အမ္ဗာဋကာရာမ (ဥယျာန)	၂၈၇-၉
အလ္လကပ္ပ	၃၂၂
အသိတဉ္စန	၂၈၄-၅
အဿဇိတ္ထေရ	၁၁၅၊ ၁၂၃၊ ၁၂၅

နာမာနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အာ]	
အာကိဉ္စညာယတန	၁၀၀
အာနန္ဒ	၃၊ ၄၊ ၇၊ ၁၂၊ ၁၄၊ ၃၄၊ ၅၁၊ ၅၃၊ ၉၁၊ ၈၁-၂၊ ၁၂၀၊ ၁၄၈၊ ၁၇၉၊ ၁၉၈၊ ၂၀၇၊ ၂၂၃၊ ၂၂၈၊ ၂၃၀၊ ၂၆၄
အာဘဿရဗြဟ္မလောက	၁၀၀
အာဠဝက (ရာဇာ)	၂၈၈-၃၂
အာဠဝိ (နဂရ၊ ရဋ္ဌ)	၂၈၃၊ ၂၈၈
အာဠာရ	၁၁၄
[ဣ]	
ဣသိဒတ္တတ္ထေရ	၂၈၇
ဣသိပတန	၇၇၊ ၈၅၊ ၁၁၄၊ ၁၄၉
[ဥ]	
ဥဂ္ဂ (ဂဟပတိ)	၃၀၃
ဥဂ္ဂ (နဂရ)	၂၀၃၊ ၂၀၇
ဥဂ္ဂတ	၃၀၄
ဥဂ္ဂါဟမာန	၉
ဥဇ္ဇေနီ	၁၆၁-၂၊ ၁၆၄
ဥတ္တရ (ကုမာရ)	၂၂၄
ဥတ္တရကုရု	၃၇၇
ဥတ္တရာ	၃၄၂၊ ၃၄၅-၇
ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ	၃၄၂
ဥဒက	၁၁၄
ဥဒါယီ	၂၃၅
ဥဒေန	၃၂၄၊ ၃၃၂

နာမာနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[ဥ]

ဥပတိဿ ၁၂၂၊ ၁၂၄၊ ၁၇၇
ဥပတိဿ ဂါမ ၁၂၂
ဥပတိဿ ပရိဗ္ဗာဇက ၁၂၃
ဥပနန္ဒ ၁၂၇
ဥပရိဋ္ဌ (ပစ္စေကဗုဒ္ဓ) ၁၄၅-၆
ဥပရေဝတ (သာမဏေရ) ၁၉၉-၂၀၀
ဥပသေနတ္ထေရ ၂၁၂
ဥပသေန ဒါရက ၂၁၁
ဥပသေန ဝင်္ဂန္တပုတ္တ ၂၁၁
ဥပါလိတ္ထေရ ၃၉၊ ၂၂၁၊ ၂၄၁၊ ၃၅၆-၇
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ၂၆၆၊ ၂၇၄၊ ၃၁၁
ဥရုဝေလာ ၁၁၃၊ ၂၃၁-၂၊ ၃၀၉
ဥရုဝေဠကဿပ ၁၂၇၊ ၂၃၀-၃
ဥသီရဒ္ဓဇ ၇၆၊ ၃၇၀

[ဧ]

ဧကသာလက ၈

[ဩ]

ဩက္ကာက ၃၉၉

[က]

ကင်္ခါရေဝတ ၁၈၀-၁
ကစ္စာန ၁၆၁-၃
ကဍ္ဎနမာဏဝ ၁၆၁
ကဍ္ဎနဝန (ဥယျာန) ၁၆၃-၄
ကဋ္ဌဝါဟန (နဂရ) ၂၅၆-၇
ကဏ္ဍက ၇၇၊ ၁၁၂
ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခ ၈၇
ကပိလဗြာဟ္မဏ ၁၃၇

နာမာနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[က]

ကပိလဝတ္ထု (နဂရ) ၁၁၂၊ ၁၅၉၊
၂၀၂၊ ၂၂၇၊ ၂၃၄-၅၊ ၂၄၄၊
၂၈၀၊ ၂၉၀၊ ၃၀၂
ကပ္ပါသိယဝနသဏ္ဍ ၁၁၅
ကမ္မာသဒမ္မ (နိဂမ) ၃၃၄
ကလဏ္ဍုဝါလ ဂါမ ၁၂၆
ကလ္လဂါမ (ဇနပဒ) ၂၉၊ ၇၁
ကဿပ (ဘဂဝါ) ၈၁-၂၊ ၁၃၁-၂၊
၁၄၃၊ ၁၄၅၊ ၁၅၃၊ ၁၆၁၊ ၁၆၆၊
၁၉၄၊ ၂၀၁၊ ၂၀၄၊ ၂၁၃၊ ၂၁၈-၉၊
၂၂၁၊ ၂၂၇၊ ၂၃၁၊ ၂၃၇၊ ၂၄၆၊
၂၅၆-၇၊ ၂၆၄၊ ၂၆၆၊ ၂၇၅၊
၂၇၈၊ ၂၈၃၊ ၂၉၆၊ ၃၁၁
ကဿပ (အာယသ္မာ) ၃၅
ကာကဝဏ္ဏတိဿ ၃၉၈
ကာဇရဂါမမဟာဝိဟာရ ၂၈
ကာတိယာနီ ၃၄၉-၅၁
ကာလာမာ ၄
ကာလိင်္ဂ ၂၅၈
ကာလ (နာဂရာဇာ) ၁၁၃
ကာသိ ၂၀၁၊ ၂၆၄၊ ၂၆၆၊ ၂၇၅၊
၂၇၈၊ ၂၈၃၊ ၃၁၁
ကာဠစမ္ပာ ၁၈၃
ကာဠိဂေါဓာ ၁၅၀
ကာဠီ ၁၈၆၊ ၁၈၈၊ ၃၅၁
ကာဠုဒါယိတ္ထေရ ၁၄၉၊ ၁၆၂၊ ၂၃၃-၅
ကိကီ ၂၀၁၊ ၂၆၄၊ ၂၆၆၊ ၂၇၅၊
၂၇၈၊ ၂၈၃၊ ၃၁၁
ကိမိလတ္ထေရ ၁၅၀
ကိသာဂေါတမီ ၂၈၀

နာမာနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[က]	
ကုက္ကုဋ (သေဋ္ဌိ)	၃၃၂၊၃၃၄
ကုက္ကုဋာရာမ	၃၃၄
ကုဋုမ္ဗရိယ (ဝိဟာရ)	၃၇၄
ကုဋုမ္ဗိကဓိတာ	၂၁
ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရ	၂၀၃-၄၊၂၀၆-၇
ကုဏ္ဍလကေသာ	၂၈၃၊၂၈၇-၈
ကုမာရကဿပ	၁၂၇၊၂၂၀-၂၊၂၄၁
ကုရရဃရ (နဂရ)	၃၅၁-၂
ကုရရဃရိကာ	၁၈၆
ကုရု	၂၀၂-၃၊၃၃၄
ကောဏာဂမန	၁၃၁
ကောဏ္ဍညတ္ထေရ	၁၁၄
ကောဏ္ဍည (ဗြာဟ္မဏ)	၁၁၄
ကောဏ္ဍည (မာဏဝ)	၁၁၂-၃
ကောလိတ	၁၂၂၊၁၂၅
ကောလိတဂါမ	၁၂၁-၂
ကောလိတပရိဗ္ဗာဇက	၁၂၅
ကောလိယ (နဂရ)	၃၄၇-၈
ကောသမ္ဗီ	၂၃၈၊၂၄၀၊၂၅၁-၂၊ ၃၂၄၊၃၂၈-၃၀၊၃၃၂-၄၊၃၃၆
ကောသလရဋ္ဌ	၅၁
ကောသလ (ရာဇာ)	၃၁၂၊၃၁၄၊ ၃၁၆
ကောသိယဂေါတ္တဗြာဟ္မဏ	၁၃၇
[ခ]	
ခဏ္ဍတ္ထေရ	၁၀၉
ခဏ္ဍ (ရာဇကုမာရ)	၁၀၉
ခုဇ္ဇုတ္တရာ	၃၂၁-၂၊၃၃၀၊၃၃၇၊၃၄၂
ခေမာ	၂၆၄-၆၊၂၇၈၊၂၈၁၊၃၁၁

နာမာနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဂ]	
ဂဂ္ဂရာ (ပေါက္ခရဏီ)	၃၇၇
ဂင်္ဂါ	၁၂
ဂဇင်္ဂလ (နိဂမ)	၇၆၊၃၇၈
ဂန္ဓကုဋိ	၅၀
ဂန္ဓမာဒန	၁၉၄၊၂၆၃၊၂၆၇
ဂန္ဓာရရဋ္ဌ	၂၁၄
ဂယာကဿပ	၁၂၇၊၂၃၂
ဂယာသီသ	၇၈၊၁၁၅၊၂၃၂
ဂါမဏ္ဍဝါလမဟာဝိဟာရ	၂၈
ဂိဇ္ဈကူဋ	၁၈၅၊၃၀၇
ဂိရိဘဏ္ဍပူဇာ	၁၆
ဂုတ္တိလ ဝီဏာဝါဒက	၂၁
ဂေါစရဂါမမဟာဝိဟာရ	၂၈
ဂေါပါလကုမာရ	၁၆၄
ဂေါပါလမာတာ	၁၆၄
ဂေါတမ	၁၆၊၁၂၀၊၁၆၆၊၁၇၆၊ ၁၈၁၊၁၉၀၊၂၀၀၊၂၀၉-၁၁၊ ၂၂၇၊၂၃၁၊၂၅၃-၄၊၃၂၀၊၃၃၉
ဂေါတမ (တာပသ)	၁၅၆-၉
ဂေါတမီ၊ မဟာပဇာပတိ	၂၄၃-၄၊ ၂၆၁၊၂၆၄၊၂၈၀၊၂၈၉-၉၀၊ ၃၁၁
ဂေါတမီ၊ ကိသာ	၂၉၀
ဂေါဓာဝရီ	၂၅၇
[ဃ]	
ဃဋီကာရကုမ္ဘကာရ	၅၉
ဃဋီကာရ မဟာဗြဟ္မာ	၁၁၂
ဃောသက (ဒါရက)	၃၂၆-၈၊ ၃၃၀-၂၊၃၃၄

နာမာနုက္ကမော — ပိဋ္ဌင်္ကော

[ဃ]

ဃောသက (ဒေဝပုတ္တ) ၃၂၄
ဃောသိတာရာမ ၃၃၄

[စ]

စက္ကဝတ္တိ ၃၆၂-၃၊ ၃၇၁၊ ၃၇၈
စဏ္ဍပဇ္ဇောတ ၁၆၁-၃၊ ၃၀၇
စန္ဒပဒုမ ၃၁၁
စန္ဒဝတီ ၁၁၆
စိတ္တ (ဂဟပတိ) ၂၉၆-၇
စိတ္တတ္ထေရ ၁၆
စိတ္တလတာဝန ၁၈၀၊ ၃၆၅
စိတ္တလပဗ္ဗတမဟာဝိဟာရ ၂၈
စုန္ဒ ၈၅၊ ၂၂၈
စူဠအနာထပိဏ္ဍိက ၉၈
စူဠကာလ ၁၁၁
စူဠနာဂတ္ထေရ၊ တိပိဋက- ၂၀
စူဠပန္ထက ၁၆၄-၇၂
စူဠမာဂဏ္ဍိယ ၃၃၆
စူဠသေဋ္ဌိ ၁၇၀-၂
စူဠာဘယတ္ထေရ၊ တိပိဋက- ၂၀
စေတိယ (ဂိရိ၊ ပဗ္ဗတ) ၁၆၊ ၅၉
စေတိယရဋ္ဌ ၁၅၀

[ဆ]

ဆဒ္ဒန္တ ၁၉၅
ဆဒ္ဒန္တဒဟ ၁၁၅
ဆန္န ၇၇၊ ၁၁၂
ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ၂၅၂
ဆာတပဗ္ဗတ ၁၉

နာမာနုက္ကမော — ပိဋ္ဌင်္ကော

[ဇ]

ဇဋိလ ၃၁၂
ဇနပဒကလျာဏီ ၂၄၄-၅၊ ၂၈၀၊ ၂၉၀
ဇန္တု (ဂါမ) ၂၂၈
ဇမ္ဗုဒီပ ၃၁၃၊ ၃၃၅၊ ၃၇၇-၈၊ ၃၈၀
ဇီဝက၊ ကောမာရဘစ္စ ၁၆၉-၇၀၊ ၂၁၅၊ ၃၀၆-၇
ဇီဝကမ္ဗဝန ၁၆၉
ဇူဇက ၂၅၈
ဇေတ (ရာဇကုမာရ) ၁၁၊ ၁၇၅
ဇေတဝန ၁၁-၂၊ ၁၆၄၊ ၁၇၉-၈၀၊ ၂၃၃၊ ၂၆၀၊ ၂၆၄၊ ၂၆၆၊ ၂၇၄၊ ၂၇၇၊ ၂၈၀-၃၊ ၂၈၇၊ ၂၈၉-၉၀၊ ၂၉၂-၃၊ ၂၉၅-၆၊ ၃၀၄၊ ၃၃၃၊ ၃၄၂၊ ၃၄၉၊ ၃၇၇
ဇေတဝန (ပေါက္ခရဏီ) ၃၇၇
ဇေတဝနဝိဟာရ ၁၁၅၊ ၁၈၀၊ ၂၀၉၊ ၂၁၂
ဇောတိက ၃၁၂

[တ]

တက္ကသိလာ ၂၁၄၊ ၃၀၇
တပုဿ ၂၉၃-၄
တာဝတိံသ ၉၇၊ ၃၂၃
တိန္ဒုကာစီရ ၈
တိဿ၊ ကာကဝဏ္ဏ- ၃၉၀
တိဿ (ပုရောဟိတပုတ္တ) ၁၀၉
တိဿတ္ထေရ၊ ကုဋုမ္ဗိယပုတ္တ- ၃၈
တိဿတ္ထေရ၊ စိတ္တလပဗ္ဗတ- ၃၄
တိဿတ္ထေရ၊ စူဠပိဏ္ဍပါတိက- ၂၇

နာမာနုက္ကမော	ပိဋ္ဌကော်
[တ]	
တိဿတ္ထေရ၊ ပိဋကပါတိက-	၃၉၅
တိဿတ္ထေရ၊ ပိဋကပါတိယ-	၃၉၆
တိဿတ္ထေရ၊ မိလက္ခ-	၂၇၊၃၈
တိဿတ္ထေရ၊ သာကေတ-	၅၉
တိဿဘူတိတ္ထေရ	၃၀
တိဿမဟာဝိဟာရ	၃၂
တုသိတ	၂၂၇၊၂၆၃
တေလပနာဠိ	၁၆၂
[ထ]	
ထုလ္လကောဋ္ဌိတ	၂၀၂-၃
ထူဏ	၇၆၊၃၇၈
[ဒ]	
ဒဗ္ဗ (မလ္လပုတ္တ)	၂၁၃-၅
ဒမိဠဒေဝီ	၁၆
ဒဟရ(ဘိက္ခု)၊ဆာတပဗ္ဗတဝါသီ	၁၉
ဒဟရ(ဘိက္ခု)၊သုဓာမုဏ္ဍကဝါသီ	၁၉
ဒါရုစီရိယတ္ထေရ	၂၁၇၊၂၂၀
ဒီပင်္ကရ	၉၄
ဒေဝတ္ထေရ၊ မလိယ-	၂၉
ဒေဝဒတ္တ	၂၂၁
ဒေဝဒဟ	၂၆၃
ဒေါဏ (ဗြာဟ္မဏ)	၉၃
ဒေါဏဝတ္ထု (ဗြာဟ္မဏဂါမ)	၁၁၂၊ ၁၁၅၊၁၅၉
ဒွေဘာတိကတ္ထေရာ	၅၉
[ဓ]	
ဓနုဋ္ဌယ	၃၁၁-၂၊၃၁၄-၅
ဓနသေဋ္ဌိ	၁၆၇

နာမာနုက္ကမော	ပိဋ္ဌကော်
[ဓ]	
ဓမ္မဒိန္နတ္ထေရ၊ တလင်္ဂရဝါသီ	၃၂
ဓမ္မဒိန္နာ	၃၃၊၂၇၈-၈၀၊၃၁၁
ဓမ္မသေနာပတိ	၉၉၊၁၅၀၊၁၇၅
ဓမ္မာ	၃၁၁
[န]	
နကုလပိတု	၃၀၇-၈
နကုလမာတု	၃၅၁
နန္ဒ (ကုမာရ)	၁၇၃-၄၊၂၆၃၊၂၈၀
နန္ဒတ္ထေရ	၂၄၂-၆
နန္ဒနဝန	၁၈၀၊၃၆၅
နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရ	၂၆၁၊၂၆၇၊၂၇၃
နန္ဒ (ရာဇ)	၁၃၅၊၂၂၄
နန္ဒာ (ထေရီ)	၂၈၀-၁
နဒီကဿပ	၁၂၇၊၂၃၂
နာဂဒတ္တဒေဝရာဇ	၁၉၄
နာဂသမာလ	၂၂၈
နာဂသေန	၄၅၊၃၅၉-၆၁
နာဂိတ	၂၂၈
နာလက ဗြာဟ္မဏဂါမ	၁၇၆၊၂၁၁
နာလန္ဒာ	၁၄၂
နိဂြောဓာရာမ	၃၀၂
နိသဘတ္ထေရ	၁၁၆၊၁၁၉
[ပ]	
ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ	၁၁၄၊၂၃၂၊၂၉၇
ပဉ္စသိခ	၉၈
ပဋာစာရာ	၂၇၅၊၂၇၇၊၃၁၁
ပဏ္ဍဝ	၁၁၃၊၁၉၄
ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာ	၉၇

နာမာနုက္ကမော — ပိဋ္ဌင်္ကော

[ပ]

ပထဝိန္ဓရကုမာရ ၂၀၁
ပဒုမဝတီ ၂၆၂၊ ၂၆၉-၇၃
ပဒုမုတ္တရ ၁၀၆၊ ၁၂၇၊ ၁၄၄၊ ၁၅၁၊ ၁၅၄-၆၊ ၁၆၁၊ ၁၆၅၊ ၁၇၃၊ ၁၇၅၊ ၁၈၀၊ ၁၈၂၊ ၁၈၆၊ ၁၉၀၊ ၁၉၄၊ ၂၀၄၊ ၂၀၈၊ ၂၁၁၊ ၂၁၃၊ ၂၁၆၊ ၂၁၈၊ ၂၂၁-၂၊ ၂၂၄၊ ၂၃၁၊ ၂၃၇၊ ၂၄၀-၂၊ ၂၄၄၊ ၂၄၆၊ ၂၅၁၊ ၂၅၃၊ ၂၅၆၊ ၂၆၁၊ ၂၆၄၊ ၂၆၆၊ ၂၇၅၊ ၂၇၈၊ ၂၈၀-၁၊ ၂၈၃၊ ၂၈၈၊ ၂၉၀၊ ၂၉၃၊ ၂၉၅-၆၊ ၂၉၉၊ ၃၀၂-၇၊ ၃၀၉၊ ၃၂၂၊ ၃၄၂၊ ၃၄၇-၉၊ ၃၅၁
ပယာဂပတိဋ္ဌာန ၁၇၅
ပသေနဒိ ကောသလ ၂၂၁၊ ၂၅၇
ပါစိနဝံသမိဂဒါယ ၁၅၀
ပါဝါရိက (သေဋ္ဌိ) ၃၃၂၊ ၃၃၄
ပါဝါရိကမ္ဗဝန ၃၃၄
ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ ၁၅၃၊ ၁၅၅
ပိပ္ပလိမာဏဝ ၁၃၇၊ ၁၃၉
ပိလိန္ဒဝစ္ဆ ၂၁၅-၆
ပီတိမလ္လကတ္ထေရ ၃၈
ပုဏ္ဏ ၁၁၅
ပုဏ္ဏ (ဒါသ) ၃၁၂
ပုဏ္ဏ မန္တာဏိပုတ္တ ၁၅၉၊ ၁၆၀၊ ၂၂၈
ပုဏ္ဏ သေဋ္ဌိ ၃၄၂-၅
ပုဏ္ဏဝဍ္ဎန ၃၁၂၊ ၃၁၄
ပုဏ္ဏသီဟ ၃၄၂
ပုဏ္ဏာ ၃၁၀
ပုဗ္ဗဝိဒေဟ ၃၇၇

နာမာနုက္ကမော — ပိဋ္ဌင်္ကော

[ဖ]

ဖုဿ (ဗုဒ္ဓ) ၂၀၀-၁၊ ၂၃၁၊ ၂၇၈

[ဗ]

ဗန္ဓုမတီ (နဂရ) ၁၀၉၊ ၁၂၉၊ ၁၉၀၊ ၂၃၇
ဗန္ဓုမရာဇာ ၁၃၀
ဗာဟုလာ (ထေရီ) ၂၈၃
ဗာကုလ ၁၂၆၊ ၂၃၆၊ ၂၃၉၊ ၂၄၀၊ ၂၈၉
ဗာရာဏသီ ၁၀၀၊ ၁၃၁၊ ၁၄၅၊ ၁၆၁၊ ၁၇၀-၂၊ ၁၈၂၊ ၂၂၇၊ ၂၃၇-၄၀၊ ၂၄၆၊ ၂၆၁-၂၊ ၂၆၆၊ ၂၆၈၊ ၂၇၁၊ ၂၈၈၊ ၃၄၈
ဗာဝရီ ၂၅၇-၈
ဗာဟိယ (ရဋ္ဌ) ၁၃၊ ၂၁၇-၈
ဗိမ္ဗိသာရ ၇၁၊ ၁၁၅၊ ၂၃၁-၂၊ ၂၆၄၊ ၂၇၈၊ ၃၀၇၊ ၃၁၂
ဗောဓိမဏ္ဍ ၁၂၊ ၉၅
ဗြဟ္မဒတ္တ ၁၇၀

[ဘ]

ဘဂုတ္ထေရ ၁၅၀
ဘဂ္ဂ ၃၀၇
ဘဒ္ဒကစ္စာန ၂၈၉-၉၀
ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယ ၇၈၊ ၁၁၅၊ ၂၃၂
ဘဒ္ဒဝတိယ (ရဋ္ဌ) ၃၃၀
ဘဒ္ဒဝတိယ (သေဋ္ဌိ) ၃၃၀
ဘဒ္ဒါ ၂၈၅-၆
ဘဒ္ဒါ ကစ္စာနာ ၂၈၉-၉၀
ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ ၁၃၇၊ ၁၃၉-၄၁၊ ၂၈၈-၉

နာမာနုက္ကမော	ပိဋကကျော်
[ဘ]	
ဘဒ္ဒါလိ	၈
ဘဒ္ဒိယ (နဂရ)	၃၁၁-၂
ဘဒ္ဒိယတ္ထေရ	၁၁၅၊ ၁၅၀၊ ၂၂၈
ဘလ္လိက	၂၉၃-၄
ဘာရဒွါဇ	၁၅၅
ဘာရုကစ္ဆ	၂၄၁
ဘောဂ (ဂါမ)	၂၂၄
[မ]	
မဂဓက္ခေတ္တ	၁၇၆
မဂဓရဋ္ဌ	၁၃၇
မစ္ဆိကာသဏ္ဍ (နဂရ)	၂၉၇
မဇ္ဈန္တိကတ္ထေရ	၅၈
မဇ္ဈိမဒေသ	၇၆
မဏ္ဍလာရာမ မဟာဝိဟာရ	၂၉၊ ၇၁
မဒ္ဒ (ရဋ္ဌ)	၁၃၇-၈၊ ၂၆၄
မလိယဒေဝတ္ထေရ	၂၉
မလ္လ (ရည)	၂၁၄
မလ္လ (ရဋ္ဌ)	၂၁၄
မလ္လိကာ	၈
မဟာကစ္စာနတ္ထေရ	၁၈၈
မဟာကပ္ပိန	၂၄၉-၅၀
မဟာကဿပတ္ထေရ	၁၀၄၊ ၁၂၇၊ ၁၂၉၊ ၁၄၂၊ ၂၈၉
မဟာကာလကုဋုမ္ဗိက	၁၁၁
မဟာကာလ	၁၀၉
မဟာကုမာရတ္ထေရ၊ သောသာနိက-	၅၈
မဟာကောဋ္ဌိတတ္ထေရ	၂၂၂
မဟာဂင်္ဂါ	၁၇၅

နာမာနုက္ကမော	ပိဋကကျော်
[မ]	
မဟာဂါမ	၃၉၅-၆
မဟာစေတိယင်္ဂဏ	၂၀
မဟာတိတ္ထမြာပဗ္ဘာရဂါမ	၁၃၇
မဟာတိဿတ္ထေရ	၃၂
မဟာတိဿ၊ ဒါရုဘဏ္ဍက-	၃၉၈
မဟာဒါဌိက နာဂရာဇ	၁၆
မဟာဒေဝလတ္ထေရ	၁၅၇
မဟာနာဂတ္ထေရ၊ ဥစ္စာဝါလုကဝါသီ	၃၈
မဟာနာမတ္ထေရ	၁၁၅၊ ၂၉၇
မဟာနာမ သက္က	၁၄၈၊ ၃၀၂-၃
မဟာနိသဘတ္ထေရ	၁၂၇-၈
မဟာပန္ထက	၁၆၅-၉၊ ၁၇၂
မဟာပဒုမ (ကုမာရ)	၂၆၉၊ ၂၇၁
မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓ	၁၃၆
မဟာဗောဓိမဏ္ဍလ	၇၇
မဟာမာယာ	၇၇၊ ၁၂၀၊ ၂၆၃၊ ၃၁၁၊ ၃၉၉
မဟာမိတ္တတ္ထေရ	၃၉၃
မဟာမောဂ္ဂလ္လာန	၉၁၊ ၉၇၊ ၉၉၊ ၁၀၃-၄၊ ၁၂၆၊ ၂၂၉
မဟာသံဃရက္ခိတတ္ထေရ၊ မလယဝါသီ	၃၀
မဟာသမ္မတ	၃၉၉
မဟာသိဝတ္ထေရ၊ ဂါမန္တပဗ္ဘာရဝါသီ	၃၁၊ ၃၈
မဟာသုပ္ပဗုဒ္ဓ	၂၆၃၊ ၂၉၃
မဟာသုဘဒ္ဒါ	၂၀၃၊ ၂၀၇
မဟာသုမတ္ထေရ၊ သောသာနိက-	၅၈
မဟိန္ဒ (ရာဇာ)	၂၀၀၊ ၂၃၁

နာမာနုက္ကမော — ပိဋ္ဌကော

[မ]

မာဂဏ္ဍိယ (ဗြာဟ္မဏ) ၃၃၄-၆၊ ၃၃၈-၉၊၃၄၁
မိဂဒါယ ၂၂၈၊၂၃၇
မိဂါရ (သေဋ္ဌိ) ၃၁၆၊၃၂၀
မိလိန္ဒ ၄၅၊၃၅၉
မိဿကဝန ၃၆၅
မုဋ္ဌက (ရာဇာ) ၂၅၇
မေဃိယ ၂၂၈
မေဏ္ဍက ၃၁၁-၂
မောဂ္ဂလိဗြာဟ္မဏီ ၁၂၁
မောဂ္ဂလ္လာန ၁၁၆၊၁၂၀၊၃၉၉
မောဃရာဇထေရ ၂၅၆-၇၊၂၆၀

[ယ]

ယမုနာ ၁၂
ယသ ၇၈၊၁၁၅၊၃၁၀
ယသောဓရာ ၁၁၆

[ရ]

ရဋ္ဌပါလ ၁၉၆-၇၊၂၀၁-၃၊၂၃၁
ရာဇဂဟ ၁၁၃၊၁၂၂-၃၊၁၂၆၊ ၁၃၇၊၁၄၂၊၁၄၈၊၁၅၅၊၁၆၀၊ ၁၆၆-၇၊၁၆၉၊၁၇၄၊၁၈၄၊ ၁၈၆၊၁၉၅၊၂၁၄-၆၊၂၃၂၊ ၂၃၄-၆၊၂၄၄၊၂၄၆၊၂၅၃၊ ၂၆၅၊၂၇၃၊၂၈၃၊၂၉၃၊၂၉၈၊ ၃၀၆-၇၊၃၃၈၊၃၄၂၊
ရာမထေရ ၂၂၈၊၂၅၃-၄
ရာဟုလ ၁၄၊၇၇၊၁၁၂၊၁၂၀၊ ၁၄၉၊၁၉၆-၇၊၂၀၁-၂၊၂၃၄၊ ၂၄၄၊၂၆၃၊၂၈၀၊၂၉၀၊၃၉၉

[ရ]

ရေဝတ ၁၇၅-၆၊၁၇၈-၉၊၁၈၀၊ ၁၉၄
ရောဟဏ (ဇနပဒ) ၃၇၄
ရောဟိဏီ (နဒီ) ၂၆၃

[လ]

လာဠုဒါယီ ၁၂၇
လိစ္ဆဝီ ၆၄
လုမ္ဗိနီဝန ၁၂

[ဝ]

ဝက္ကလိထေရ ၃၉၊၁၉၄-၆၊၃၉၁
ဝင်္ကပဗ္ဗတ ၃၇၇
ဝင်္ဂီသထေရ ၂၀၈-၁၁
ဝပ္ပထေရ ၁၁၅
ဝရသာဂရ ၁၉၄
ဝရုဏထေရ ၁၁၆
ဝိပဿီ ၈၁-၂၊၁၂၉၊၁၉၀၊၂၀၄၊ ၂၃၇
ဝိသာခါ ၆၄၊၁၈၀၊၂၀၁၊၂၂၁၊ ၂၃၁၊၂၇၈-၉၊၂၈၀၊၃၁၁-၂၊ ၃၁၆-၇၊၃၂၀-၁
ဝေရဉ္ဇာ ၃၀၂
ဝေသာလီ ၂၆၃-၄၊၃၀၃
ဝေဿန္တရ ၉၄
ဝေဠုဝန ၁၂၄-၅၊၁၂၇၊၁၄၁၊ ၁၆၀၊၁၆၆၊၁၇၉၊၂၁၄၊၂၃၄၊ ၂၆၅၊၃၇၇

နာမာနုက္ကမော	ပိဋ္ဌကော်
[သ]	
သံဃဒါသီ	၃၁၁
သဍ္ဍုယ	၁၂၅
သဒ္ဓါတိဿ	၁၇၊၃၇၄
သမဏဂုတ္တာ	၃၁၁
သမဏီ	၃၁၁
သရဒတာပသ	၁၁၇-၂၁
သရဒမာဏဝ	၁၁၆
သလ္လဝတီ (နဒီ)	၇၆၊၃၇၀
သာဝတ္ထေရ	၂၂၀၊ ၂၅၁-၂
သာဂလ (နဂရ)	၁၃၇၊ ၂၆၄
သာတာဂိရိ	၁၀၆-၀၊၃၀၀
သာမာဝတီ	၃၂၁-၂၊၃၃၀၊၃၃၇-၄၂
သာရိပုတ္တ	၁၀၊၉၁၊၉၅၊၉၉၊၁၀၁၊ ၁၁၆၊၁၂၀၊၁၂၆၊၁၂၉၊၁၆၀၊ ၁၇၃၊ ၁၇၇-၀၊ ၂၅၄-၅၊ ၃၄၂-၄၊၃၉၉
သာရိ ဗြာဟ္မဏီ	၁၂၁-၂၊၁၇၆၊၂၁၁
သာဝတ္ထိ	၃၊၁၁-၂၊၂၁၊၁၅၃၊ ၁၆၀၊ ၁၇၅၊ ၁၀၁၊ ၁၉၄-၅၊ ၂၀၆၊၂၀၀-၉၊၂၁၆၊၂၂၁-၂၊ ၂၂၀၊၂၄၁၊၂၄၇၊၂၄၉၊၂၅၇၊ ၂၇၄-၆၊ ၂၀၁၊ ၂၀၃၊ ၂၀၇၊ ၂၉၅၊၃၀၅၊၃၁၂-၄၊၃၁၆၊၃၃၃
သိင်္ဂါလကမာတာ (ထေရီ)	၂၉၃
သိဒ္ဓတ္ထကုမာရ	၁၁၃၊၁၀၇၊၂၃၄
သိနေရုပဗ္ဗတ	၃၇၀
သိရိဝឌ္ဍနကုဋုမ္ဗိက	၁၁၆-၇၊၁၂၀
သိရိဝឌ္ဍနကုမာရ	၁၀၂
သိရိဝឌ္ဍန (သေဋ္ဌိ)	၁၂၀-၁၊၁၀၂
သိဝလိ	၁၇၄၊၁၇၀၊၁၉၀၊၁၉၃-၄
သုဇာတတ္ထေရ	၂၇၀၊၃၀၉-၁၀
သုဇာတာ (ထေရီ)	၉၄၊၂၆၄
သုဒတ္တ	၂၉၅
သုန္ဒရာ	၁၁၆
သုဒ္ဓေါဒန	၁၂၀၊၁၄၀-၉၊၂၆၃၊ ၂၀၀၊၂၀၇၊၂၃၃၊၂၃၅၊၂၀၀၊ ၂၉၀၊၃၉၉
သုဓမ္မာ	၃၁၁
သုဓာမုဏ္ဍက	၁၉
သုနက္ခတ္တ	၂၂၀
သုနခဝါဇိက	၃၆၄
သုပ္ပဝါသာ	၁၉၂-၃၊၃၄၇-၀
သုပ္ပိယ	၃၄၀-၉
သုဘာ	၄
သုဘူတိ	၁၇၃-၅
သုမန (ဥပဋ္ဌာက)	၁၉၉၊၂၂၄
သုမနတ္ထေရ	၂၂၅၊၂၂၇
သုမန (သေဋ္ဌိ)	၁၄၅-၆၊၁၇၄၊ ၂၉၅၊၃၄၂
သုမနာဒေဝီ	၁၁၆၊၃၁၁
သုမေခဗြာဟ္မဏ	၉၄
သုမေဓာ (ဒေဝီ)	၂၂၄
သုဝဏ္ဏကက္ကဋက	၁၇
သုဝဏ္ဏဘူမိ	၂၁၀
သုဝဏ္ဏမောရ	၁၀-၉
သုသုမာရဂိရိ	၃၀၇
သူရမ္ဗဋ္ဌ	၃၀၅-၆
သေတကဏ္ဏိက	၃၇၀
သေနိယကုဋုမ္ဗိက	၃၀၉
သေလဗြာဟ္မဏ	၃၁၁

နာမာနုက္ကမော ပိဋ္ဌင်္ကော

[သ]

သောဏကုဋိကဏ္ဏ ၁၈၅၊ ၃၅၁
သောဏကောဠိဝိသ ၁၈၁
သောဏဂိရိ ၃၆၄
သောဏတ္ထေရ ၁၈၁၊ ၁၈၅-၆၊ ၁၈၈-၉၊ ၃၆၄-၅၊ ၃၉၁
သောဏာ (ထေရီ) ၂၈၁-၂
သောဘန ၂၂၆
သောဘိတတ္ထေရ ၂၄၀-၁

[ဟ]

ဟံသဝတီ ၁၀၆-၇၊ ၁၂၇၊ ၁၅၄၊ ၁၅၆၊ ၁၆၅၊ ၁၇၃၊ ၁၇၅၊ ၁၉၇၊ ၂၀၄၊ ၂၀၈၊ ၂၁၁၊ ၂၁၃၊ ၂၁၆၊ ၂၁၈၊ ၂၂၁-၂၊ ၂၂၄၊ ၂၃၁၊ ၂၃၇၊ ၂၄၀-၂၊ ၂၄၄၊ ၂၄၆၊ ၂၅၁၊ ၂၅၃၊ ၂၅၆၊ ၂၆၁၊ ၂၆၄၊ ၂၆၆၊ ၂၇၅၊ ၂၇၈၊ ၂၈၀-၁၊ ၂၈၃၊ ၂၈၈၊ ၂၉၀၊ ၂၉၃၊ ၂၉၅-၆၊ ၂၉၉၊ ၃၀၂-၇၊ ၃၀၉၊ ၃၁၁၊ ၃၂၂၊ ၃၄၂၊ ၃၄၇-၉၊ ၃၅၁၊
ဟတ္ထက အာဠဝက ၂၉၉၊ ၃၀၁
ဟတ္ထိ (ဂါမ) ၃၀၄
ဟိမဝန္တ ၁၀၀၊ ၁၈၇၊ ၁၉၄၊ ၁၉၇၊ ၃၇၇
ဟေမဝတ ၁၀၆-၈၊ ၃၀၀

အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယ ပဌမဘာဂေ

နာနာပါဌာ

ပဌမော မူလပါဌော၊ သီ····သီဟဠပေါတ္ထကံ၊ သျာ····သျာမပေါတ္ထကံ၊ ကံ····ကမ္ဗောဇပေါတ္ထကံ၊ ဣ····ဣင်္ဂလိသပေါတ္ထကံ၊ က····ကေသုစိ မရမ္မပေါတ္ထကေသု ဒိဿမာနပါဌော၊ က-သီ····ကေသုစိ သီဟဠပေါတ္ထကေသု ဒိဿမာနပါဌော။

အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယ ပဌမဘာဂေ

နာနာပါဌာ	ပိဋ္ဌင်္ကာ
[အ]	
အဂ္ဂဂေါယူထေ = အတ္တနော ယူထေ (က)	၃၁၆
အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန = အဂါရမဇ္ဈာဝသန္တေန (သီ)	၂၆၆
အင်္ဂဝဝတ္ထာနေ = အင်္ဂဝဝတ္ထာပနေ (ဋီကာ)	၁၆၅
အစ္စယေန = ပစ္ဆတော (သီ)	၁၃၇
အစ္ဆရိယဘာဝတော = အနစ္ဆရိယဘာဝတော (သျာ၊ က)	၃၆၂
အစ္ဆရိယာကာရာနိ = အစ္ဆရိယကာရဏာနိ (သီ၊ သျာ)	၂၂၅
အစေလဝိဟာရေ = ပဉ္စလဝိဟာရေ (သီ)	၃၆၄
အဇ္ဈတ္တဘာတိကော = အဇ္ဈတ္တိကဘာတိကော (သီ)	၁၇၇
အဇိတမာဏဝဿ = ပိင်္ဂိယမာဏဝဿ (က)	၂၅၉
အဇ္ဈေသိ = အဇ္ဈာဘာသိ (သီ)	၁၀၉
အဇ္ဈောပန္နာ = အဇ္ဈာပန္နာ (သီ၊ သျာ) အဇ္ဈောသန္နာ (က)	၄၇
အညတရဝိဟာရသမင်္ဂိပရိဒီပနမေတံ = အညတရ-ဝိဟာရသမာယောဂပရိဒီပနမေတံ (က)	၁၁
အညာသိ = မညသိ (သီ)	၁၀၇
အဍ္ဎေဟိ = အပ္ပေဟိ (သီ)	၂၆၀
အဋ္ဌကသာလပရိဝေဏေ = ကဏ္ဍကသာလပရိဝေဏေ (သီ)	၃၇၄
အဋ္ဌ ကေသဓာတုယော = အဋ္ဌ ကေသဓာတုမုဋ္ဌိယော (သီ)	၂၉၅
အဋ္ဌဝဿိကကာလေ = အဝဿိကကာလေ (သီ)	၃၄
အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ သမုဋ္ဌိတာ = ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ (သီ)	၂၄၀
အတ္တနာ = အတ္တနော (သီ)	၁၆၁

နာနာပါဌ	ပိဋ္ဌင်္က
[အ]	
အတ္ထာယ = ဥတ္တရဏတ္ထာယ (သျာ၊ က)	၂၄၉
အတပ္ပယာတိ = အတပ္ပိယာတိ (သျာ၊ က)	၅၇
အတိစရိတာ = အတိစရိတ္တာ (သီ)	၃၀၈
အတိလီနံ = အလီနံ (က)	၃၈
အတိဝေဂေန ဂစ္ဆာဟိ = မာ အတိဝေဂါယိ (သီ)	၃၂၉
အတ္ထံ ဂဟေတွာ = အဋ္ဌိံ ကတွာ (က)	၂၀၅
အတ္ထံ = သုတ္တံ (သီ)	၃၇၆
အဓိဂတေန = အဝိဂတေန (က)	၃၄၉
အဓိဝဟနတော ဒုက္ခာဓိဝဟံ = အာဝဟနတော ဒုက္ခာဝဟံ (သီ)	၄၁
အနဂ္ဂပါကေတိ = အနာဂတဝါစကေတိ (သျာ)	
အနဂ္ဂတပါကေတိ (က)	၁၉၇
အနန္တရဂေဟာဝါသိနံ = အန္တိကဃရဝါသိနံ (က)	၁၆၆
အနဘိရတိသညံ = အနဘိရတသညံ (သီ၊ သျာ)	၄၀၉
အနာဟာရိကဘာဝေန = အနရဟဘာဝေန (သီ)	
အနာဟာရကဘာဝေန (သျာ)	၂၅၃
အနုဇာနေယျာထ = သမ္ပဋိစ္ဆထ (သီ၊ သျာ)	၁၆၈
အနုတပ္ပါ = အာနုတပ္ပါ (သီ)	၈၉
အနုတ္တိဏ္ဏေယေဝ = အတိဏ္ဏေယေဝ (သျာ)	၃၂၂
အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ = ပုဗ္ဗဂါထာ (သီ) ပုဗ္ဗကထံ (သျာ)	၃၀
အနုဿတိ = သတိ (က)	၃၆၇
အနောက္ကမိတွာ = အနုက္ကမိတွာ (က)	၁၇၃
အန္တရမေဝ = အနတ္တမေဝ (သီ)	၃၂၇
အန္တရမေဝဿ = အန္တမေဝဿ (သီ)	၃၃၆
အန္တရေ = အနန္တရေ (သျာ၊ က)	၂၄၁
အန္တောဂဟနေ ကောဋ္ဌိတံ = အတ္တနော ဂဟဏကောဋ္ဌကံ (က)	၂၅၅
အန္တောဂါမာဘိမုခေါ = အတ္တနော ဂါမာဘိမုခေါ (က)	၁၉၂
အပညာဏတ္ထာယ = အပညာပနတ္ထာယ (သျာ)	
အပညာယနတ္ထာယ (က)	၆၅
အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ = အပဏ္ဏကဘာဝံ (က)	၇၀

နာနာပါဌ ။ ။ ပိဋကတ်၁

[အ]

အပတ္တာနိ = အပတ္တာနိ (သီ၊ သျာ) ၃၄
အပသာဒံ = အပသာဒနံ (သီ) ၂၆၀
အပ္ပဋိဝတ္တိယေန = အပ္ပဋိဟတဝတ္တိယေန (က) ၁၀၈
အပါယပုရေကာ ဘဝေယျ = အပါယုပဂေါ ဘဝေယျ (သီ)
အပါယမုခ္ခေကာ န ဘဝေယျ (က) ၁၄၁
အဗဟုမတော = အဗဟုမာနော (သျာ၊ က) ၂၅၃
အဘိက္ကန္တာဒီသု = အဘိက္ကမာဒီသု (သျာ၊ က) ၃၉၀
အဘိဏှံ = အဘိက္ခဏံ (သီ) ၂၅၀
အဘိမ္မကထံ = အဘိမ္မပိဋကံ (သီ) ၉၇
အဘိရမိတဘိက္ခု = အဘိရမဏကဘိက္ခု (သီ)
အဘိရမတော ဘိက္ခု (သျာ) ၂၅၄
အမိတ္တောဒနသက္ကာယ = အမိတောဒနသက္ကာယ (သီ) ၁၄၈
အမုဋ္ဌဿတော = အမုဋ္ဌိတ္တာဝ (သီ) ၁၅၉
အမ္ဗတ္ထလေ = အမ္ဗဋ္ဌလေဏေ (သျာ၊ က) ၁၆
အယသလာကဂုထာဒီနိ = အယသလာကသတ္တကံသာဒီနိ (က) ၃၇
အယျကပယျကာဒယော = အယျကပေယျကာဒယော (သျာ) ၁၉၇
အယျာနံ = အရိယာနံ (သီ) ၃၉၅
ဟောဟိတိ = အယျိကာ ဝိယ မဟလ္လကတရာ ဟောတုတိ (က) ၁၇၆
အယျိကံ = အယျကံ (သီ) ၁၇၆
အယုတ္တာ = အဖာသုကံ (သီ) အဖာသုကာ (သျာ) ၂၆၉
အရညရတိ နာမ = ပီတိ နာမ (သီ) ၁၇၉
အရဏာဝိဟာရီအင်္ဂေန စ ဒက္ခိဏေယျင်္ဂေန စ = အရဏာဝိဟာရင်္ဂေ စ
ဒက္ခိဏေယျင်္ဂေ စ (သီ) ၁၇၄
အရဟတ္တမဂ္ဂံ = အရဟာမဂ္ဂံ (သီ) ၂၁၉
အရုဏဂ္ဂံ = အရုဏဂ္ဂံ (သီ) ၇
အလ္လကပ္ပရဋ္ဌေ = ဝဋ္ဋရဋ္ဌေ (သီ) မလ္လရဋ္ဌေ (က) ၃၂၂
အလာပူနေဝ = အလာပူနေဝ (သီ) ၃၄
အဝက္ခလိတံ = ပက္ခလိတံ (က) ၈၅
အဝညာယ = အဝမညာယ (သျာ၊ က) ၂၈၂
အဝဏ္ဏံ ဝါ = သုဝဏ္ဏံ ဝါ (က) ၄၅

နာနာပါဌာ ပိဋ္ဌင်္ကာ

[အ]

အဝဿဘာဝိတာ = အဝဿံ ဘာဝိတတ္တာ (သျာ) ၃၈၀
အဝဿိကကာလတော = အဋ္ဌဝဿိကကာလတော (က) ၃၂
အဝှါယနမ္ပိ = အဝှါနမ္ပိ (သီ၊ သျာ) ၁၉၆
အဿ = အဿသိ (သီ) ၂၁၉
အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနတာ = အသန္တဂုဏပကာသနတာ (သျာ၊ က) ၅၇
အသမတ္တာယ = အသမတ္တတာယ (သီ) ၃၆၃
အသာမန္တပညာ = အသမန္တပညာ (ဋီကာ) ၄၁၃
အသုံဘာရမ္မဏောသု အညတရံ = အသုဘာရမ္မဏော
 အသုဘသညံ (သျာ) အသုဘာရမ္မဏော သုံဘသညံ (က) ၃၆၆

[အာ]

အာဂတပါကောတိ = အာဂတယာစကောတိ (သီ)
 အာဂတဝါစကောတိ (သျာ) ၁၉၇
အာဂမံသု၊ ထနမူလေ နဝဘာဇနမှိ = အဂမံသု၊
 ထနမူလေန စ ဘောဇနမှိ (သီ) ၃၀၉
အာဂမနတိတ္ထမဂ္ဂေ = အာဂမ္မ တိတ္ထမဂ္ဂေ (သီ) ၂၆၂
အာဂမနပ္ပဝတ္တိံ = အာဂတပဝတ္တိံ (သီ) အာဂမနပဝတ္တိံ (သျာ) ၇၁
အာဒေယျဝစနာ = အဋ္ဌေယျဝစနာ (က) ၁၉၅
အာခါဝနဝိခါဝနေန = အာခါဝနပရိခါဝနေန (က) ၂၆၈
အာမိသစက္ခုကာ = န အာမိသဂရုကာ (သျာ၊ က) ၂၂၇
အာယာစိံသု = အာရောစယိံသု (သီ) ၃၁၂
အာယူဟိတကမ္မံ နာမ = အာယူဟနကမ္မံ (သျာ၊ က) ၃၆၅
အာရညိကတ္တန္တိ = အာရညကတ္တန္တိ (သီ) ၃၈၀
အာရဒ္ဓန္တိ = အဝိရဒ္ဓန္တိ (က) ၄၁၆
အာလမ္ဗနဖလကံ = အာလမ္ဗနဗာဟံ (သီ) ၁၇၉
အာဝဋ္ဋနံ = အာဝဋ္ဋနပဋိပဋ္ဋနံ (က) ၇၅
အာဝါပံ = အာမံ (က) ၃၂၇
အာဟာရပနံ = အာဟရဏံ (က) ၃၂၁
အာဟာရပေတွာ = အတိဟာရပေတွာ (သီ၊ သျာ) ၂၁

နာနာပါဠိ ပိဋ္ဌကာ

[ဣ]

ဣင်္ဂိတေနေဝ = ဣင်္ဂိတသညာဏေန (သျာ)
ဧကေဒေသညာဏေန (က) ၂၆၆
ဣတ္ထိကာယေ ဝန္ဓော ဝါ = ဣတိ ကာယဝန္ဓော ဝါ (သီ)
ဣတ္ထိကာယဝန္ဓော ဝါ (သျာ) ၂၀
ဣတ္ထိ ဝိယ ယာသိ အမ္မာတိ = ဣတ္ထိ ဝဏ္ဏာ ဝိယသိ
အမ္မာတိ (သီ၊ သျာ) ၃၁၃
ဣသိဝါတပဋိဝါတံ = ဣသိဝါတပရိဝါတံ (သီ) ၁၆၄

[ဥ]

ဥက္ကဏ္ဍိတဘိက္ခု = ဥဒ္ဓတဘိက္ခု (သီ) ၁၇၉
ဥက္ကမိတ္တာ = နိက္ခမိတ္တာ (က) ၃၂၃
ဥန္နုံခဏ္ဍိကံ = ဥန္နုံဘဏ္ဍိကံ (သီ) ဥန္နုံခဏ္ဍိကေ (သျာ) ၅၉
ဥဠေယျာတိ ဩဠေယျ = ဩဠေယျာတိ ဥဠေယျ (သီ) ၃၇၂
ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ = ဥတ္တမသာရဓမ္မံ (သီ) ၁၅၅
ဥဒကသဘာဂံ = ဥတုသဘာဂံ (က) ၁၇၅
ဥဒ္ဒတဝေသေန = ဥတ္တမဝေသေန (က) ၃၂၁
ဥဒ္ဒိဿကံ = ဩဒိဿကံ (သီ) ၁၇၃
ဥန္နဒိ = ဥန္နမိ (သီ) ဩနမိ (သျာ) ၁၄၁
ဥပဋ္ဌဟာသု = ဥပဋ္ဌပယာသု (သီ၊ သျာ) ဥပဋ္ဌယာသု (သျာ) ၃၀
ဥပဋ္ဌာနာကာရေန = ဥပဋ္ဌဟနာကာရေန (သီ) ၂၂၃
ဥပနုဥပေါသထံ = ဥပေါသထံ (က) ၃၃၃
ဥပနိဗ္ဗာနတော = ဥပနိဗ္ဗာယနတော (သီ) ၃၀၁
ဥပဝတ္တေ = ပဝတ္တေ (သီ) ၁၀၀
ဥပသေဋ္ဌိဿ = ဥသဘသေဋ္ဌိဿ (သီ၊ သျာ) ၁၀၃
ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ = ဥပ္ပန္နဋ္ဌာနေ (က) ၃၆၂
ဥပ္ပဇ္ဇနကသညံ = ဥပ္ပန္နသညံ (သျာ၊ က) ၄၀၉
ဥပ္ပဏ္ဍောသုံ = ဥဇ္ဈာယန္တိ (သီ) ဥပ္ပဏ္ဍေန္တိ (သျာ) ၂၀၁
ဥပ္ပတ္တိဟိ = ဥပပတ္တိဟိ (က) ၃၅၄
ဥပ္ပန္န”န္တိ = နိပ္ဖန္နန္တိ (သီ) ၁၉၁
ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေတိ = ဥပ္ပလံ ဝိယ ဝါယတီတိ (သျာ) ၂၂

နာနာပါဌ ပိဋ္ဌင်္ကာ

[ဥ]

ဥပါသကပါဠိယာ = ဥပါသကပါဠိယံ(သီ) ဥပါသကပါဠိဝဏ္ဏနာယ(က) ၂၉၃
ဥပေါသထင်္ဂါနိ = ဥပေါသထံ (က) ၁၂၇
ဥမ္မင်္ဂ° = ဥမ္မဂ္ဂံ (သီ) ၃၅၀
ဥရစက္ကေ = ခုရစက္ကေ (က) ၉၃
ဥဿာရေတွာ = ဥဿာပေတွာ (သီ) ၇၁
ဥဿာရေန္တော ဝိယ = ဥဿာပေန္တော ဝိယ (သီ) ၁၈၉

[ဧ]

ဧကသာလာယ = နဠကာရသာလာယံ (သီ)
နဠကာရသာလာယ (သျာ) ၃၂၅
ဧတမတ္ထဝသံ ပဋိစ္စ = ဧတမတ္ထံ သမ္ပဋိစ္စ (က) ၅၅
ဧဝရူပဿ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တဿ = ဧဝံ ရူပဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တဿ (သီ) ၁၉၉
ဧဝံဝိဓာဘာဝံ = ဧဝံ ဋ္ဌိတဘာဝံ (က) ၂၀၄
ဧဝံဝိဓံ ရူပံ = ဧဝရူပံ (က) ၂၀၄

[ဩ]

ဩက္ကမ္မ = ဥက္ကမ္မ (သီ) ၂၂၈
ဩတရိတွာ မာ နော = ဩတရိယမာနော (က) ၁၉၇
ဩဒဂျပစ္စုပဋ္ဌာနာ = ဩဒဂ္ဂပစ္စုပဋ္ဌာနာ (သီ) ၃၉၀
ဩလမ္ဗိတွာ = ဩလဂ္ဂေတွာ (သီ) ၆၉
ဩလောကေန္တော = ဩလောကေတုကာမော (သျာ၊ က) ၂၅၇
ဩသာရေတွာ = ဩသာပေတွာ (က) ၁၄၀

[က]

ကကုဋပါဒိန’’န္တိ = ကုက္ကုဋပါဒိကာနန္တိ (က) ၂၄၅
ကဋ္ဌိ° = ဝတိ° (သျာ) ဝဋ္ဋိ° (က) ၃၄၄
ကဏ္ဍကော = ကန္တကော (သီ၊ သျာ) ၂၃၄
ကဏ္ဍကံ ဝါဟနဝရံ = ကန္တကံ ဟယဝရံ (သီ)
ကန္တကံ အဿဝရံ (သျာ) ၇၇
ကတာဓိကာရော = ကတာဘိနီဟာရော (သီ၊ သျာ) ၂၃၈
ကပဏံ = ကရုဏံ (သျာ၊ ဋီကာ) ၁၈

နာနာပါဌာ	ပိဋကာ
[က]	
ကပါလာဘတေန = ကပါလာဘတ္တေန (သျာ)	၃၇၉
ကမ္မကာရသ = လမ္ဗကဏ္ဏကသ (သီ) လမ္ဗကဏ္ဏသ (သျာ)	၃၇၄
ကမ္မဋ္ဌာနေ ဝါ = ကမ္မဋ္ဌာနာယ ဝါ (သျာ၊ က)	၁၀၅
ကလ္လဝါလဂါမကံ = ကလဏ္ဍုဝါလဂါမန္တံ (က)	၁၂၆
ကလျာဏဝတ္တေ = အယျာနံ ဝတ္တေ (က)	၃၉၆
ကဟာပဏာ = ပဏ္ဏာကာရာ (က)	၂၄၀
ကာ နု ခေါ = ကိံ နု ခေါ (သျာ)	၂၁၀
ကာမင်္ဂဝါသီနိယော = ကာမသံသင်္ဂဝါသီနော (က)	၃၃၅
ကာယဒဍ္ဎိဗဟုလော = ကာယဒဠှိဗဟုလော (သီ)	၃၉၃
ကာယဒုဋ္ဌုလ္လံ = ကာယဒုဗ္ဗလျံ (က)	၂၆
ကာရဏာ = ကာရဏံ (က)	၇၄
ကာရိတပတ္တံ = ကာရကပတ္တံ (သီ) ကာရိကံ စတ္တံ (သျာ)	၃၁၃
ကာရေတိတိ = ကရောတိတိ (သီ၊ သျာ)	၃၀၇
ကာလဝါရော = တာလဝါရော (သီ)	၂၇၄
ကာလေန = ကာဠေန (သီ)	၁၁၃
ကာဋ္ဌိယာ နာမ ကုရရဃရိကာယ ဥပါသိကာယ ကုစ္ဆိသ္မိံ = ကာဠီ နာမ ကုရရဃရိကာ ဥပါသိကာ၊ တဿာ ကုစ္ဆိသ္မိံ (သီ)	၁၀၆
ကိဋ္ဌံ = ယံကိဋ္ဌံ (သျာ)	၃၀၀
ကိမိလတ္တေရော = ကိမ္ဗိလတ္တေရော (သီ)	၁၅၀
ကိရိယာ = ကာလကိရိယာ (သျာ၊ က)	၀၉
ကိလေသခုနနော ဝါ = ကိလေသေ ခုနန္တော ဝါ (က)	၁၂၆
ကိသဓာတုကတ္တာ = ကိလန္တဓာတုကတ္တာ (သီ)	၂၉၀
ကုဋ္ဌရံ သင်္ဃာဟာယနံ = ကုဋ္ဌရ သင်္ဃာဟာယန (သီ)	၁၀
ကုရရဃရိကာ = ကုလဃရိကာ (က)	၃၅၁
ကုရရဃရိကာယ = ကုလဃရိကာယ (သျာ၊ က)	၁၀၆၊ ၃၅၀
ကုရရဃရနဂရေ = ကုလဂေဟေ (က)	၃၅၀
ကုရုန္ဓကဝါသီ ဖုဿမိတ္တတ္ထေရော = ကုရုန္ဓကဝါသီ သုမိတ္တတ္ထေရော (က) ကုရုန္ဓကဝါသီ ပုဿမိတ္တတ္ထေရော (သျာ)	၄၀
ကုလသဘာဂံ = ကုလဂေဟံ (က)	၂၇၆

နာနာပါဠိ ပိဋကတ်

[က]

ကောကနဒံ = ကောကနုဒံ (က) ၁၆၀
ကောရဗျရညော မိဂစီရံ = ကောရဗ္ဗရညော မိဂါဇိနံ (က) ၂၀၃
ကောလာဟလသဒ္ဒေန = ကလကလသဒ္ဒေန (သီ) ၂၀၅
ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှတာဒိနံ = ကောသောဟိတ-
ဝတ္ထုဂုယှတာဒိနံ (သီ၊ သျာ) ၃၆၃

[ခ]

ခဏာသမ္ပတ္တိ = သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိ (သျာ၊ က) ဋီကာ ဩလောကေတဗ္ဗာ။ ၄၉
ခလ္လာဝိရဠဒန္တာ = ခလ္လာသိထိလဒန္တာ (သီ) ခလ္လိတပဟိတဒန္တာ (သျာ) ၂၆၅
ခိပ္ပန္တိ = ခိပန္တိ (သီ၊ သျာ) ၃၇၂
ခုဋ္ဋုတ္တရာ = ဥတ္တရာ (သီ) ၃၃၀

[ဂ]

ဂဇင်္ဂလံ = ကဇင်္ဂလံ (သီ၊ သျာ) ၇၆၊ ၃၇၀
ဂဒ္ဒူဟနမတ္တမ္ပိ = ဂဒ္ဒူဟဏမတ္တမ္ပိ (က) ၂၃၆
ဂဓိတာ = ဂထိတာ (က) ၄၇
ဂန္ဓဒါမမာလာဒါမာဒီဟိ = ဂန္ဓမာလာဒါမာဒီဟိ (သီ) ၁၀၇
ဂမ္ဘောကန္တိသမယော = ဂဗ္ဘဝေါက္ကန္တိသမယော (က) ၉
ဂမနစာရိနိယော = သဟစာရိနိယော (သီ) ပရိစာရိနိယော (သျာ) ၃၁၅
ဂမနာကပ္ပံ = ဂမနာကာရံ (သီ) ၂၃၅
ဂရုဂဗ္ဘာ = ဂရုဘာရာ (သီ) ၂၆၉
ဂဟေတွာ ဌပေသိ = ဂန္တွာ ပေသေသိ (က) ၁၃၉
ဂါထံ = ထုတိံ (သီ၊ သျာ) ၁၉
ဂါမေလ္လာဝါလမဟာဝိဟာရဿ = မလ္လာလဝါသိမဟာ-
ဝိဟာရဿ (သျာ၊ က) ၂၇
ဂိရိဘလ္လာပူဇံ = ဂိရိဘလ္လာဝါဟနပူဇံ (သီ၊ သျာ) ၁၆
ဂုဠဖာဏိတခလ္လာသက္ခရာဒီနိ = ဂုဠဝါဏိဇော ခလ္လာသက္ခရာဒီနိ (က) ၃၆၆
ဂေဟဒ္ဒါရေ = ဂေဟင်္ဂဏေ (သီ၊ က) ၁၃၂
ဂေါစရဂါမမဟာဝိဟာရေ = ကာဇရဂါမမဟာဝိဟာရေ (သီ) ၂၀
ဂေါဓာဝရိတီရေ = ဂေါဓာဝရိဝင်္ကေ (သီ၊ သျာ) ၂၅၇

နာနာပါဌ ပိဋ္ဌကာ

[စ]

စက္ကဝါဠသဟဿန္တရမှိ = စက္ကဝါဠသဟဿဗ္ဘန္တရိတမှိ (သီ) ၁၀၈
စဏ္ဍုပဇ္ဇောတော = ဆန္ဒဇောတော (သီ) ၁၆၃
စာရေတွာ = အာဏာပေတွာ (သျာ) စောဒေတွာ (က) ၂၈၄
စာရိံ = ဟရိတံ (သျာ) ဂေါစရံ (က) ၁၇၁
စိဏ္ဏဝသိဘာဝေန = စိဏ္ဏဝသေန (သီ) ၂၂၂
စိတ္တကုမာရောတိ နာမံ = စိတ္တကုမာရောတိဿ နာမံ (သျာ) ၂၉၇
စိတ္တဋ္ဌပနာ = စိတ္တပဋ္ဌနာ (က) ၃၇၀
စိတြပဋ္ဋပရိက္ခိတ္တာနိ = စိတြပဋ္ဌပရိက္ခိတ္တာနိ (သီ) ၄၉
စုန္ဒကာရကာနံ သန္တိကံ = စုန္ဒာနံ သန္တိကံ (သီ) စုန္ဒကာရကာနံ သန္တိကေ (သျာ) စုန္ဒကာရသန္တိကံ (က) ၂၆၉
စူဠပန္ထကတ္ထေရော = စုလ္လပန္ထကတ္ထေရော (သီ၊ သျာ) ၁၆၄
စူဠသေဋ္ဌိ = စူဠကသေဋ္ဌိ (သျာ၊ က) ၁၇၀
စူဠုပဋ္ဌာကံ = စူဠဥပဋ္ဌာကံ (သီ) ၃၇၄
စောဠကမ္ဗလာနိ = စောဠကမ္ဗလံ (က) ၂၂၀

[ဆ]

ဆာတကတ္တာ = ဆာတဇ္ဈတ္တော (သီ၊ သျာ) ၃၃၁

[ဇ]

ဇီဝိကုပါယံ = ဇီဝိကောပါယံ (သီ) ဇီဝိတုပါယံ (သျာ) ၂၁၈
ဇီဝိတံ = အာယုသင်္ခါရော (သီ) ၃၉၇

[ဈ]

ဈာနကီဠိတာယ = ဈာနကီဠိကာယ (သီ) ၂၃၆
ဈာနလာဘီနံ = ဈာနသီလာနံ (သီ) ၁၈၀
ဈာပနကမ္မန္တံ = ဈာယနကမ္မန္တံ (က) ၃၄၁
ဈာယိနံ = ဈာယိနိနံ (သီ) ၂၈၁

နာနာပါဌာ ပိဋ္ဌင်္ကာ

[ဉ]

ဉာတတ္ထစရိယံ လောကတ္ထစရိယံ = ဉာတတ္ထစရိယံ လောကတ္ထစရိယံ
ဗုဒ္ဓိစရိယံ (သီ) ဉာတတ္ထစရိယံ လောကတ္ထစရိယံ
ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယံ (သျာ) ၇၆

[ဌ]

ဌိတဋ္ဌာနေ = ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ (သျာ) ၃၃၄

[တ]

တက္ကသိလနဂရေ = တက္ကသိလာနဂရေ (သီ၊ သျာ) ၂၁၄
တတ္တကပါလေ = တတ္တကဋာဟေ (သီ) ၂၇
တတ္တဖာလံ = တတ္တကပါလံ (သျာ၊ က) ၂၃၀
တထာကာရိတာယ တထာဂတော = ဘဂဝါ ဟိ ယံ ဝါစံ ဘာသတိ၊
တထေဝ ကာယေန ကရောတိ (က) ၈၆
တပုဿော = တပဿော (သီ) ၂၉၃
တယိဒံ = ယဒိဒံ (က) ၁၂၆
တလဂ်ရ = ဝါလက်ရ (က) ၃၂
တဿ ဩတာရာပေက္ခော = တဿံ ဩတရာပေက္ခော (က) ၁၀
တဿာသယံ = တဿဇ္ဈာသယံ (သျာ) ၃၄
တာဒိသာနံ = တုမှာဒိသာနံ (က) ၃၀၆
တိဏပုပ္ဖကရောဂေါ = ဝိသပုပ္ဖရောဂေါ (သျာ၊ က) ၂၃၇
တိဏမုဋ္ဌိ = ပဏ္ဏမုဋ္ဌိ (သီ၊ သျာ) ၄၃
တိတ္ထိယမဒ္ဒနံ = တိတ္ထိယမထနံ (သီ) ၉၇

[ထ]

ထဒ္ဓတာယ = ဖုဋ္ဌတာယ (က) ၄၄
ထုသကောဋ္ဋနသဒိသံ = ထုသဘောဇနသဒိသံ (သျာ)
ထုသကောဋ္ဌသဒိသံ (က) ၁၅၆
ထူလသာဋကေ = ထူလထူလေ သာဋကေ (သီ) ၃၁၅
ထေရဝံသဒီပါနံ = ထေရဝံသပ္ပဒီပါနံ (သီ၊ သျာ) ၂

နာနာပါဌာ ပိဋ္ဌင်္ကာ

[ဒ]

ဒက္ခန္တိ = ရက္ခန္တိ (က) ၇၂
ဒဿန္တိ = ပဿန္တိ (က) ၁၄၁
ဒဿေန္တော = ဒေသေန္တော (သီ၊ သျာ၊ က) ၁၁
ဒဟရတရာ = ဒဟရဒဟရာ (က) ၂၀၂
ဒါရုစီရံ နိဝါသေသိ = ဒါရုစီရာနိ ဓာရေသိ (သီ) ၂၁၇
ဒိပ္ပတိ = ဒိဗ္ဗတိ (က) ၇၂
ဒိသွာ = ဩလောကေတွာ (သီ) ၂၇၁
ဒုကူလစုမ္ဗုဋ္ဌကေ = ဒုကူလစုမ္ဗဋ္ဌေ (သီ) ဒုကူလစုမ္ဗိဋ္ဌကေ (သျာ) ၂၃၄
ဒုဇ္ဇီဝိတာ = ဒုဇ္ဇီဝိကာ (သီ) ၁၄၆
ဒုတိယတ္တဝါရေ = ဒုတိယစိတ္တဝါရေ (သျာ) ၁၂၁
ဒုတ္တိကာ = ဒူဘိကာ (သီ) ၂၇၂
ဒုလ္လဘဉ္စ ဝတိဒံ = ဒုလ္လဘတရံ (က) ၃၂
ဒုဿသဟဿပရိဝါရံ = ရူပသဟဿပရိဝါရံ (သီ) ၃၀၇
ဒုဿန္တေ = ဒသန္တေ (သီ) ၃၉၆
ဒေဝဒတ္တံ ဂတော = ဒိဝင်္ဂတော (သျာ) ၁၃၄
ဒေသကော = ဒေသေတာ (သီ) ၁၁
ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တော = ဒေသနာဝိလာသသမ္ပန္နော (သီ၊ သျာ) ၅၅
ဒွေနဝုတိကပ္ပမတ္တကေ = ဒွါနဝုတိကပ္ပမတ္တကေ (သီ၊ သျာ) ၂၃၁
ဒေါမနဿံ = ပဋိဃံ (သီ၊ သျာ) ၆၀
ဒေါသေန = ရောသေန (သီ၊ သျာ) ၃၃၉

[ဓ]

ဓနုဉ္စယသေဋ္ဌိနော = ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော (သီ) ၃၁၁
ဓေနာယန္တာ = မမာယန္တာ (သျာ၊ က) ၄၀၃
ဓာတာ = ဓေတာ (သီ၊ သျာ) ၇
ဓာတာနံ = ဓေတာနံ (သီ) ၃၇၉
ဓာတုပဘေဒဉာဏံ = ဓာတုဘေဒေ ဉာဏံ (က) ၄၁၁
ဓုတဓရော = ဓုတဝါဒေါ (သီ) ၁၀၄
ဓူပါယိ = ဓူမာယိ (သျာ) ၂၅၁

နာနာပါဌာ ပိဋ္ဌင်္ကာ

[န]

န ပေသေဿာမီ”တိ = န ပဟိဏိဿာမီတိ (သီ) ၃၄၅
နာဝိကဿ နာဝါယ (သျာ၊ က) ၁၇၂
နှာတဒါရကာ = နဟာပိတာ ဒါရကာ (သီ) ၂၃၈
နိစ္စနဝကော = နိစ္စံ နဝေါ (သီ၊ ဋီကာယံ စ) ၁၄၃
နိစ္စာနုဗန္ဓာ = နိစ္စာနုဗန္ဓါ (သီ၊ သျာ) ၂၀၆
နိဋ္ဌာပေတွာ = နိဋ္ဌပေတွာ (သီ) ၂၂၆
နိပတိတွာ = နိပဇ္ဇိတွာ (သီ၊ သျာ) ၂၅၂
နိပ္ဖတ္တသမ္ဘကိစ္စတ္တာ = နိဗ္ဗတ္တသမ္ဘကိစ္စတ္တာ (သီ) ၇၇
နိရယော = နရကော (သီ) ၁၁၀
နိရုတ္တရံ = အနုတ္တရိယံ (က) ၉၃
နိရုဿုက္ကာ = နိဗ္ဗိတက္ကာ (သီ) ၁၉၁
နိသဇ္ဇနံ နာမ = နိပဇ္ဇနံ နာမ (သီ၊ က) ၈၈
နိသေဝရေ = နိဝေသရေ (ဋီကာ) ၃၇၀

[ပ]

ပကတိံ = ပဝတ္တိံ (သျာ) ၂၃၉
ပက္ကုထိတဇာတိရသေ = ပက္ကုထိတဇာတိပိဏ္ဍရသေ (သီ) ၁၈၄
ပက္ကုထိတတေလဿ = ပက္ကုဋ္ဌိတတေလဿ (သျာ)
ပက္ကဋ္ဌိတတေလဿ (သီ၊ က) ၃၄၆
ပဂ္ဃိတ္တာ ဥပ္ပိလဝမာနာ = ပတိတာဥပရိပလဝမာနာ (က) ၃၆၉
ပစ္စူသသမယန္တေ = ပစ္စူသသမနန္တရေ (သီ၊ သျာ) ၂၉၉
ပဋ္ဌဓုရာဘတ္တသတာနိ = ပဋ္ဌဓုဝဘတ္တသတာနိ (သျာ၊ က) ၂၉၆
ပစ္စယာကာရဝဋ္ဋံ = ပစ္စယဝဋ္ဋံ (သီ) ပစ္စယာကာရံ (သျာ) ၁၁၄
ပဋ္ဌာတပတပ္ပန = ပဋ္ဌတာပတပ္ပန (သီ) ၃၇၅
ပညာသက်လနိစ္ဆယော = ပညာသကလဝိနိစ္ဆယော (သျာ) ၂
ပဍ္ဎေ = ပဍ္ဎာ (က) ၂၇၇
ပဋ္ဋာစာရံ = ပဋ္ဋာစာရာ (သျာ၊ က) ၂၇၇
ပဋိဘာနဇနကာနံ ဘိက္ခူနံ = ပဋိဘာနကဘိက္ခူနံ (က) ၂၅၃
ပဋိဝိဒ္ဓ = ပဋိလဒ္ဓ (သီ၊ သျာ) ၂၃၂
ပဉ္စမဒဿနေယော = ပဉ္စမကဒဿနေယော (သီ) ၃၀၂

နာနာပါဌ ပိဋ္ဌင်္ကာ

[ပ]

ပဋ္ဌမာဘိသမ္ဗောဓိံ = ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ (သီ၊ သျာ) ၁၅၆
ပဋ္ဌပေတွာ = ပဋ္ဌေတွာ (က) ၂၅၁
ပဋ္ဌပေတွာ = ဝဍ္ဎေတွာ (သျာ၊ က) ၃၅
ပဏ္ဏာကာရံ = သစ္စကာရံ (သီ) ၁၃၀
ပဏီယဿ = ပဏ္ဏိတတာယ (သျာ၊ က) ၃၆၆
ပတ္တပုဋကေန = ဘတ္တကုဋေန (က) ၂၉၆
ပတ္တဝါရံ = ဟတ္တဝါရံ (သီ) ၁၉၂
ပတိဋ္ဌာဿံ ဘဝိဿာမိတိ = ပတိဋ္ဌာနမဿ ကရိဿာမိတိ (က) ၃၆၅
ပထဝိဿရဿ = ပုထုဝိဿရဿ (သီ) ၂၂၄
ပဒိတ္တံ = အာဒိတ္တံ (သီ) ၃၃၉
ပန္နရသော = ပန္နရသီ (သီ) ၁၄၆
ပဗ္ဗတေယျရဋ္ဌေ = ပဗ္ဗတိယရဋ္ဌေ (သီ) ၂၁၄
ပမုဋ္ဌန္တိ သမ္မုဋ္ဌံ = ပမ္မုဋ္ဌန္တိ ပမုဋ္ဌံ (သီ) ပမုဋ္ဌန္တိ ပမ္မုဋ္ဌံ (သျာ) ၄၁၆
ပယာဂပတိဋ္ဌာနတိတ္ထံ = ပယာဂတိတ္ထေ (က) ၁၇၅
ပရိဂ္ဂဏှန္တာ = ပဋိဂ္ဂဏှန္တာ (သီ) ၂၆၃
ပရိယာဒါနာနုဘာဝဒဿနဝသေန = ပရိယာဒါနဘာဝဒဿန-
ဝသေန (သျာ၊ က) ၁၆
ပရိဝိတက္ကမတ္တမေဝ = ပရိဝိတက္ကိတမတ္တမေဝ (သီ) ၁၁၄
ပလာလဝရဏကံ = ပလာလာဝရဏကံ (သီ) ၂၀
ပလာသန္တိသလာကာယ = သိန္ဓုသလာကာယ (သီ) ၃၇၂
ပလိတကေသံ = ပလိတသီသံ (သီ) ၁၇၆
ပဝတ္တနဘာဝံ = ပဝတ္တနကဘာဝံ (သီ) ၂၆၆
ပဝုတ္တတာလပက္ကံ = မုတ္တတာလပက္ကံ (သီ) ပမုတ္တတာလပက္ကံ (သျာ) ၃၉၄
ပဿသုခံ = ဖဿသုခံ (သီ) ၃၇၅
ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရော = ပိဋိန္ဒိဝစ္ဆတ္ထေရော (သီ) ၂၁၅
ပိလိန္ဒောတိ ပနဿ ဂေါတ္တံ၊ ဝစ္ဆောတိ နာမံ = ပိလိန္ဒောတိ ပနဿ
နာမံ ဝစ္ဆောတိ ဂေါတ္တံ (က) ၂၁၆
ပိလောတိကဿတ္ထီ”တိ = ပဋ္ဋပိလောတိနံ သဿတ္ထီတိ (သီ) ၁၄၂
ပိပ္ပလိမာဏဝေါ = ပိပ္ဖလိမာဏဝေါ (သီ၊ သျာ) ၁၃၇
ပိဏနရသာ = ပိနနရသာ (သီ) ၃၉၀

နာနာပါဌာ ပိဋ္ဌင်္ကာ

[ပ]

ပိဏာယတီတိ = ပိဏာတီတိ (က) ၃၉၀
ပုဏ္ဏသီဟဿ = ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိဿ (သျာ၊ က) ၃၄၂
ပုဗ္ဗုဠှာ = ဗုဗ္ဗုဠှာ (သီ) ပုပ္ဖုဠှာ (က) ၃၀၉
ပုရိမဝစနံ = ပုရိမသဝနံ (သီ) ၈

[ဗ]

ဗကုလာတိ = သကုလာတိ (သီ) သံကုလာတိ (သျာ) ၂၈၃
ဗဟလန္ဓကာရံ မဟာတမံ = ဗဟလန္ဓကာရကာရကံ မဟာတမော (သီ) ၄၁၁
ဗဟုကာရတ္တာ = ဗဟုပကာရတ္တာ (က) ၄၀၄
ဗာကုလော = ဗက္ကုလော (သီ၊ သျာ) ၁၂၆၊၂၃၆
ဗာဝရိမာဏဝေါတိဿ = ဗာဝါရိမာဏဝေါတိဿ (သီ) ၂၅၇
ဗာဝရိဗြာဟ္မဏဿ = ဗာဝါရိဗြာဟ္မဏဿေဝ (သီ) ၂၅၇
ဗိဇ္ဇူပမသုတ္တေ = ဗိဇ္ဇောပမသုတ္တေ (သီ) ၃၇၁
ဗုဒ္ဓိစရိယာယ = ဗုဒ္ဓစရိယာယ (က) ၈၀
ဗောဓိမဏ္ဍေ = ဗောဓိပလ္လင်္ကေ (သီ) ၃၁၀

[ဘ]

ဘတ္တံ ပစ္စာသီသမာနာ ဝိဟရာမ = ဘောဇနံ ပစ္စာသိံသမာနာ
ဝိစရာမ (သီ) ဘတ္တိံ ပစ္စာသိံသမာနာ ဝိဟရာမ (သျာ) ၁၄၆
ဘဒ္ဒကံ = သာတ္တကံ (က) ၂၁၀
ဘိက္ခုဒါယိကာ = ဘိက္ခုဒါသိကာ (သျာ) ၃၁၁
ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝုတော = သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော (သီ) ၂၂၆
ဘူမတ္တရဏံ = ဘုမ္မတ္တရဏံ (သီ) ၁၀၉
ဘေဏ္ဍုတီတိ = ဘိဇ္ဇဿတီတိ (သျာ၊ က) ၄၂
ဘေရိစာရိကံ = ဘေရိဝါဒကံ (သီ) ၂၇၂

[မ]

မဂ္ဂဖလပတ္တိယာ = မဂ္ဂဖလုပ္ပတ္တိယာ (သီ) ၂၂၁
မဒ္ဒိတသင်္ခါရတာယ = မဋ္ဌိတသင်္ခါရတာယ (သီ) ၂၇၉
မနောမယဇ္ဈာနလာဘီ = မနောမယဉာဏလာဘီ (သီ) ၁၆၉
မဟာကာလောတိ = မဟာကာဠောတိ (သီ) ၁၀၉

နာနာပါဌ ပိဋ္ဌက်ာ

[မ]

မဟာကာဠကဏ္ဍိံ = မဟာကာလကဏ္ဍိံ (သီ၊ က) ၃၁၇

မဟာဂါမံ = မဟာဝါပိံ (သီ၊ သျာ) ၃၁၃

မဟာဒေဝလတ္ထေရော = မဟာဒေဝတ္ထေရော (သီ) မဟာ-
ဒေဝိလတ္ထေရော (က) ၁၅၇

မဟာဝိဟာရေ နိဝါသိနံ = မဟာဝိဟာရာဓိဝါသိနံ (သီ) .
မဟာဝိဟာရဝါသိနံ (သျာ) ၂

မဟာသာလကုလေ = မဟာဘောဂကုလေ (သီ) ၁၅၄

မာနမှိ နဋ္ဌာ = မနံ ဝတမှိ နဋ္ဌာ (သီ) အဟင္ကမှိ နဋ္ဌာ (သျာ) ၂၆၅

မာလာဂုဠသဒိသံ = မာလာဂုလသဒိသံ (သီ) ၁ဝ၇

မိဂဝတ္ထာယ = မိဂဝဓာယ (က) ၂၉၉

မိလက္ခတိဿတ္ထေရော = မာလကတိဿတ္ထေရော (သျာ၊ က) ၂၇

မုခသာသနံ = သုခသာသနံ (က) ၃၂၇

မုခုလ္လောကိကာတိ = မုခုလ္လောကကာတိ (သီ)
မုခေါလောကကာတိ (သျာ) • ၄၇

မုစ္ဆတူ”တိ = မုစ္ဆာတိ (သီ) ၂၉၊၃ဝ

မုစပ္ပသန္နော = မုဋ္ဌပ္ပသန္နော (သီ) ၃၉၁

မုဋ္ဌကရညော = ဈူဋ္ဌကရညော (သီ) မလရညော (သျာ) ၂၅၇

မေတ္တာစိတ္တန္တိ = မေတ္တံ စိတ္တန္တိ (သီ) မေတ္တစိတ္တန္တိ (သျာ) ၅၃

မောက္ခဂမနမဂ္ဂေ = သဂ္ဂမောက္ခဂမနမဂ္ဂေါ (က) ၃၇၂

[ယ]

ယထာနုသန္ဓိကံ ဃဋ္ဋေတွာ = ယထာနုသန္ဓိံ ဂဟေတွာ (သီ) ၁၄၄

ယမုနာယ စ = နမ္မဒါယ စ (သီ) ၁ဝ

ယဿာ ဝါ တဿာ ဝါ တုမှေ = ယဿတ္ထာယ ဝါ တုမှေပိ (က) ၁၇

ယာ ယာ ဒိဋ္ဌိ၊ တဿာ တဿာ အနုရူပံ = ယာ အယံ ဒိဋ္ဌိ၊
တဿာ အနုရူပံ (သီ) ၃၇ဝ

[ရ]

ရာဇရာဇာ = ရာဇာတိရာဇာ (က) ဝ၆

ရာဇာဏံ တေ = ရာဇဒဏ္ဍော (က) ၂ဝ၄

ရောဟိဏီနဒီတီရေ = ရောဟဏီနဒီတီရေ (က) ၂၄၂

နာနာပါဠိ ပိဋ္ဌင်္ကာ

[လ]

လဂေတွာ = လဂေတွာ (သီ) လဂ္ဂေတွာ (သျာ) ၂၉၉

[ဝ]

ဝင်္ဂပတ္တေ = ဝတ္တယုဂေ (သျာ၊ က) ၁၀၇
ဝစနသမ္ဗုဒ္ဓိဂ္ဂဟော = ဝစနသမ္ဗုဒ္ဓိန္တနေ (သီ၊ သျာ) ၃
ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ = ဝဿသတိကတ္ထေရာ (သီ) ၂၄၉
ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယ = ဝဿသတိကထေရော ဝိယ (သီ) ၁၁၃
ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ = ဝဿသတိကတ္ထေရာ ဝိယ (သီ) ၁၇၄
ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရသဒိသာ = ဝဿသတိကတ္ထေရသဒိသာ (သီ) ၁၅၉
ဝါက္ကရဏံ ဝုစ္စတိ ဝစနကိရိယာ၊ မဓုရဝစနာနန္တိ အတ္ထော = ဝါက္ကရဏံ ဝုစ္စတိ ဝစနံ၊ ကလျာဏဝါက္ကရဏံ မဓုရဝစနန္တိ အတ္ထော (က) ၁၀၅
ဝါဏိဇကမ္မံ = ဝဏိဇ္ဇကမ္မံ (သီ) ၂၉၄
ဝိဓမိတွာ = ဝိဒ္ဓံသေတွာ (က) ၄၀၄
ဝိဓာ်နေန = ဝိဝါဟေန (က) ၃၂၀
ဝိနယဓရာနံ = ဝိနယဓာရိနံ (က) ၂၇၅
ဝိနိဝေဌေတိ = ဝိနိဝဋ္ဌေတိ (သီ) ၃၅၃
ဝိပဿနာဓုရဉ္စ = ဝါသဓုရဉ္စ (သီ) ၂၄၂
ဝိပဿနာဓုရေ စ = ဝါသဓုရေ စ (သီ) ၃၀၁
ဝိပဿနာဓုရံ = ဝါသဓုရဉ္စ (သီ၊ သျာ) ၂၀
ဝိဝဋ္ဋနိဿယ = ဝိဝတ္တနိဿဿယ (သီ) ၃၃၅
ဝိဿကမ္မံ = ဝိဿုကမ္မံ (သျာ) ဝိသုကမ္မံ (က) ၉၀
ဝိဿာသကာနံ = ဝိဿာသိကာနံ (သီ၊ သျာ) ၃၀၇
ဝိသိဗ္ဗေသုံ = ဝိသိဝေသုံ (သီ) ၃၄၁
ဝီရိယသမထယောဇနတ္ထာယ = ဝီရိယသမတယောဇနတ္ထာယ (က) ၁၀၅
ဝုတ္တော ရူဋ္ဌပဏ္ဏကံ = ဝုတ္တေ ဗာလပဏ္ဏကံ (သီ) ၁၆၉

[သ]

သံဃရိတွာ = သံဟရိတွာ (သီ) ၁၃၀
သံသီဒါပေဿတိ”တိ = သံသုမ္ဘိဿတီတိ (က) ၃၀
သကျရာဇကုလေ = သက္ကရာဇကုလေ (သျာ) ၃၀၂

နာနာပါဌ ပိဋ္ဋကာ

[သ]

သကလိကာပိ = သက္ခလိကာပိ (က) ၃၅၅
သက္ကာ ကာတု''န္တိ အာဟ = သက္ကာ ကရောတူတိ အာဟံသု (သီ) ၃၃၃
သစ္စကာရော = ပစ္စယော (သျာ၊ က၊ သံ-ဋ္ဌ ၂-၁၆၉-ပိဋ္ဌေ စ)
ဋီကာ ပန ပဿိတဗ္ဗာ။ ၁၂၉
သဥ္ဇယော = သဥ္စယော (သီ၊ သျာ) ၁၂၂၊ ၁၂၃
သဥ္ဇာန = သဥ္ဇာနာထ (က) ၃၉၀
သညတ္တိံ = ပညတ္တိံ (က) ၂၉၁
သညာဏဘူတာ = ပညာဏဘူတာ (သီ) ၃၇၇
သတ္တလူခံ = ဝတ္တလူခံ (က) ၂၅၆
သဏ္ဌာတုံ = သန္ဓာရေတုံ (က) ၂၅၀၊ ၃၉၀
သတ္တိံ = သတ္တိံ (သီ) ၂၉၆
သနရာမရလောကဂရုံ = သနရာမရလောကဂုရုံ (သီ၊ သျာ) ၁
သန္တကေ = သန္တိကေ (သီ၊ သျာ) ၂၅၇
သန္ထရဏပုဗ္ဗံ = သန္ထရပုဗ္ဗဋ္ဌ (သျာ) ၃၆၅
သန္ဒဿာယံ = သဏ္ဍဿာယံ (သျာ) သီတဿာယံ (က) ၂၉၉
သန္ဓာယ ဘိက္ခာယ ဂတာနံ = သန္ဓာယ ပယာတာနံ (သီ)
သန္ဓာယ သနုပယာတာနံ (သျာ) ၁၉၇
သန္နိပတိတာ ဒေဝသံဃာ = သန္နိပတိတော ဒေဝသံဃော (သီ) ၇၁
သနိမိတ္တာ = သုဘနိမိတ္တာ (သျာ၊ က) ၂၅
သဗ္ဗညုတံ = သဗ္ဗညုတညာဏံ (သီ) ၂၃၆
သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဒါပေသိ = သဗ္ဗတ္ထကံ ပေသေသိ (က) ၃၁၆
သဗ္ဗဒုက္ခံ = ကာမသုခံ (သီ၊ သျာ၊ က) ၂၆၆
သဗ္ဗဗုဒ္ဓ = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ (သီ၊ က) ၃၉၃
သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန = သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန (သီ) ၄၀၇
သဗ္ဗူပကာရဋ္ဌ = သဗ္ဗသက္ကာရဋ္ဌ (သီ) ၃၁၆
သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော = သမဏမဏ္ဍိကာပုတ္တော (သီ) ၈
သမာဂတဋ္ဌာနေ = သမာဂမဋ္ဌာနေ (သျာ၊ က) ၃၇၂
သမ္ပာဒယိဿာမိ = သမ္ပာယိဿာမိ (သီ) ၂၃၀
သမ္မာဝေါဒါပနလက္ခဏော = သမ္မာဝေါဒါနလက္ခဏော (သျာ၊ က) ၄၀၃
သရီရသမ္ပတ္တိံ = သရီရနိပ္ဖတ္တိံ (သီ) ၁၁၇၊ ၂၉၃

နာနာပါဌ ပိဋ္ဌင်္က

[သ]

သဝနရသော = အဿဝရသော (သီ) ၂၀
သဟောဝ = သဗ္ဗေ (သျာ၊ က) ၃၃၃
သဟောဓုံ = သဟောဓံ (သျာ) ၂၈၄
သာဏိ° = သာဏိယံ (သျာ) သာဏိယာ (က) ၁၇၂
သာဒရေန = အာဒရေန (သီ) ၂၅၄
သာခုကိဋ္ဌတံ = သာခုကိဋ္ဌကံ (သီ) ၁၃၇
သာခေတိ = သာရေတိ (သီ) ၁၁
သိက္ခာမတ္တမ္ပိ = သိက္ခာပဒမတ္တမ္ပိ (သီ) ၂၈၁
သိင်္ဂါလကမာတာ = သိဂါလကမာတာ (သီ) ၂၉၃
သိနေရုပါဒေ = သိနေရုပပါတေ (သီ၊ သျာ) ၁၀၅
သိနေရုံ မတ္တံ = သိနေရုမတ္တကံ (သျာ) သိနေရုံ မတ္တကံ (က) ၁၃၀
သိဝထိကဒဿနံ = သိဝထိကာယ ဒဿနံ (သီ၊ သျာ) ၂၇
သီဝေယျကံ = သီဝေယျကံ (သီ) ၃၀၇
သုဂ္ဂဟိတော = သုကထိတော (က) ၁၈၉
သုဋ္ဌုဝိ = သဋ္ဌုဝိ (သီ) ၃၄၉
သုဇာတာ နာမ သေနိယဓီတာ = သုဇာတာ သေနာနီ ဓီတာ (သီ) ၃၀၉
သုတဝိတ္တကော = သုတစိတ္တကော (သီ၊ သျာ) ၂၄၆
သုတ္တတ္တယေ = သုတ္တန္တနယေ (သျာ၊ က) ၃၅၃
သုဒ္ဓေါဒနော နာမ ရာဇာ = သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ နာမ (သီ၊ သျာ) ၁၂၀
သုခာမုလ္လကဝါသီ = ပဏာမုဂါမလ္လိတဝါသီ (က) ၁၉
သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ = ရတ္တဒုပဋ္ဋံ (သီ) ၅၀
သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရံ = သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ (သီ) ၁၃၅
သုသမိဒ္ဓေါ = သုဋ္ဌုဘူတိ ဝါ သမိဒ္ဓေါ (သီ) သုဘူတိယာ
သမိဒ္ဓေါ (သျာ) ၁၇၃
သုသုမာရဂိရိနဂရေ = သုံသုမာရဂိရိနဂရေ (သီ၊ သျာ)
သံသုမာရဂိရိနဂရေ (က) ၃၀၇
သူပဋ္ဌိတာ = သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ (က) ၄၀၅
သူရမ္ဗဋ္ဌော = သုရဗန္ဓော (သျာ၊ က) ၃၀၅
သူရမ္ဗဋ္ဌောတိဿ = သုရဗန္ဓောတိဿ (က) ၃၀၅

နာနာပါဠ်ာ ပိဋကတ်ာ

[သ]

သေနာနိဂမေ သေနိယကုဋုမ္ဗိကဿ = သေနာနိ နိဂမေ သေနာနိ
ကုဋုမ္ဗိကဿ (သီ) ၃၀၉

သောဘနနာမဿ = သောဘနဿ နာမ (သီ) ၂၂၆

[ဟ]

ဟဒယသောတံ = ဟဒယသောသံ (သီ၊ သျာ) ၂၇၃

ဟရိတူပလိတ္တာယ = ဟရိတုပတ္တာယ (သီ) ၁၀၃

ဟတ္ထကစ္ဆပကံ = ဟတ္ထကစ္ဆာပကံ (သျာ) ဟတ္ထကုစပကံ (က) ၂၁၀

ဟာရဏကမ္မံ = ဟာရကမ္မံ (သျာ) မာရိတကမ္မံ (က) ၂၀၄

ဟာရေမ = ဟာရေထ (သျာ) မာရေမ (က) ၂၀၄

ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ = ဟိမဝန္တပဿေ (သီ) ၁၀၀

ဟိရောတ္တပ္ပဝိဝဇ္ဇိတာနံ = ဟိရောတ္တပ္ပဝိဿဇ္ဇိတာနံ (က) ၃၁၇

ဟေဋ္ဌိမတလေ = ဟေဋ္ဌာ သမတလေ (က) ၁၀၃

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ ပဉ္စမဂန္ထ

သောဓနပတ္တံ

ပိဋ္ဌေ	ပန္တိယံ	အသုဒ္ဓပါဌော	သုဒ္ဓပါဌော
၄၀၆	၂၆	စတုတ္ထအဘိဘာယတနေ	စတုတ္ထအဘိဘာယတနေ စ

ဂါထာသူစိ

ပဌမပါဒ	ပိဋ္ဌင်္က
အကက္ကသံ ဝိညာပနိံ (ခု ၁၊၇၂)	၂၁၆
အက္ကောဓေန ဇိနေ ကောဓံ (ခု ၁၊၄၆)	၃၄၇
အဂ္ဂိက္ခန္ဓော သမုဒ္ဒေါ စ	၅၇
အစိန္တိတမ္ပိ ဘဝတိ (ခု ၅၊၂၇၃)	၁၀၂
အဇ္ဇ ပန္နရသော ဥပေါသထော (ခု ၁၊၃၀၂)	၁၀၆
အဋ္ဌုပ္ပကာသနဋ္ဌံ	၁
အပနေတွာန တတောဟံ	၂
အပေတယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာ (ခု ၅၊၃၈)	၁၉
အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဘာသဿု (ဝိ ၃၊၅၁)	၁၂၄
အပ္ပကေနပိ မေဓာဝီ (ခု ၅၊၂)	၁၇၂
အယျ နု တံ ဇဟိဿာမိ (ခု ၅၊၇၈)	၁၈
အလ္လံ ပလာလပုဉ္ဇာဟံ	၂၉
အာရဗ္ဘထ နိက္ခမထ (သံ ၁၊၁၅၉)	၂၈
အာသီသေထေဝ ပုရိသော (ခု ၅၊၂၇၂)	၁၀၂
ဣစ္စေဝ ကတော တဿာ	၂
ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ	၁၄၆
ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယဿာ	၂
ဣတိ မေ ပသန္နမတိနော	၁
ဣဒံ တေ အာသနံ ဝီရ	၁၁၈
ဥဒေတယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာ (ခု ၅၊၃၈)	၁၉
ဥဘော ပုတ္တာ ကာလကတာ	၂၇၇
ဧကကဒုကာဒိပဋိမဏ္ဍိတဿ	၁
ဧတမတ္ထဝသံ ဉတွာ (ခု ၁၊၅၄)	၂၇၇
ကတ္ထ မနော သုပဏိဟိတော (ခု ၁၊၃၀၂)	၁၈၈
ကမ္မတော ဒွါရတော စေဝ	၃၅၄
ကရုဏာသီတလဟဒယံ	၁
ကိံ တွံ နု တတ္ထေဝ တဒါ အဟောသိ (ခု ၅၊၂၇၃)	၁၀၃
ကုသော ယထာ ဒုဂ္ဂဟိတော (ခု ၁၊၅၇)	၃၇၅
ခေမာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ	၃၁၁
ဂန္တွာန သော သတ္တ ပဒါနိ ဂေါတမော	၈၂
ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ (ခု ၁၊၂၇။ သံ ၁၊၂၃၄)	၁၈၀
စတုဗ္ဘိ အဋ္ဌဇ္ဈဂမာ (ခု ၅၊၂၄၊၁၃၂)	၉၃
စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ (ခု ၂၊၃၄၃)	၃၆
စန္ဒာဘံ သူရိယာဘဉ္စ (ခု ၅၊၃၁)	၁၀၂
စရံ ဝါ ယဒိ ဝါ တိဋ္ဌံ (ခု ၁၊၃၀၇)	၂၈၁
စုတိံ ယော ဝေဒိ သတ္တာနံ (ခု ၁၊၇၃)	၂၁၀
တံ တံ အတ္ထမပေက္ခိတွာ	၁၀

ပဌမပါဒ	ပိဋ္ဌင်္ကာ
တံ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ (ခု ၁၊၅၄)	၂၉၂
တသ္မာ ဝေါဟာရကုသလဿ	၇၄
တဿာဟံ ဓမ္မမညာယ (ခု ၂၊၃၃၆)	၁၅၀
ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော (သံ ၁၊၉၀)	၉
ဒိသွာန တဏှံ အရတိံ ရဂဉ္စ (ခု ၁၊၄၀၉)	၃၃၅
ဒုက္ခူပနီတောပိ နရော သပညော (ခု ၅၊၂၇၂)	၁၀၂
ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ	၄၇
ဒုဝေ သစ္စာနိ အက္ခာသိ	၇၄
ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတိ (ခု ၁၊၂၄)	၂၅၀
န ဂါမဓမ္မော နော နိဂမဿ ဓမ္မော (ခု ၄၊၂၄၆)	၂၉၂
န စေဝဟံ တတ္ထ တဒါ အဟောသိံ (ခု ၅၊၂၇၃)	၁၀၃
နမော တေ ပုရိသာဇည (ခု ၁၊၃၆၂။ ခု ၂၊၃၁၀၊၃၆၄)	၃၉၄
နဝ သုတ္တသဟဿာနိ	၃
န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ (ခု ၁၊၅၄)	၂၇၇
န သော သဗ္ဗေသု ဌာနေသု (ခု ၄၊၂၄၂)	၂၈၆
နာတိသီတံ နာတိဥဏှံ	၂၃၅
နာနာပုပ္ဖဉ္စ ဂန္ဓဉ္စ	၁၁၈
နိဂြောဓံ ပဌမံ ပဿိ	၁၉၄
နိဓီနံဝ ပဝတ္တာရံ (ခု ၁၊၂၄)	၁၅၆
ပဌမံ ဟိမဝန္တံ သော	၁၉၄
ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိမောက္ခာ စ (ခု၊ ၁၊ ၁၀)	၄၃
ပဒုမံ ယထာ ကောကနဒံ သုဂန္ဓံ (သံ ၁၊၈၁။ အံ ၂၊၂၀၉)	၁၆၈
ပရောသတဉ္စေပိ သမာဂတာနံ (ခု ၅၊၂၄)	၁၀၁
ပရောသဟဿမ္ပိ သမာဂတာနံ (ခု ၅၊၂၃)	၁၀၁
ပါဋလီ သိမ္ဗလီ ဇမ္ဗူ	၃၇၇
ပါမောက္ခဗဟုလော ဘိက္ခု (ခု ၁၊၆၈)	၁၉၆
ပုစိမန္ဒပရိဝါရော (ခု ၅၊၄၈)	၃၇၀
ပုထုနံ ဇနနာဒီဟိ	၄၆
ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဘာဝံ	၁
ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ	၁၀
ဘာဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော	၁၁
မဏ္ဍော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ	၂
မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ (ခု ၄၊၃၁၁)	၃၆၂
မမ သင်္ကပ္ပမညာယ (ခု ၂၊၃၃၆)	၁၅၀
မာဝေါစ ဖရုသံ ကဉ္စိ (ခု ၁၊၃၃)	၂၀၆
မိဂံ တိပလ္လတ္ထမနေကမာယံ (ခု ၅၊၅)	၂၀၂
မုဟုတ္တဇာတောဝ ဂဝမ္ပတိ ယထာ	၈၁
ယထေဝ လောကမှိ ဝိပဿိအာဒယော	၈၁
ယဒါ မေ အဟု သင်္ကပ္ပေါ (ခု ၂၊၃၃၆)	၁၅၀
ယဿ ဂတိံ န ဇာနန္တိ (ခု ၁၊၇၃)	၂၁၀

ပဌမပါဒ	ပိဋ္ဌကာ
ယဿ ပုရေ စ ပစ္ဆာ စ (ခု ၁၊၇၄)	၂၇၉
ယာဒိသံ ဝပတေ ဗီဇံ (သံ ၁၊၂၂၉)	၃၆၃
ယာနိမာနိ အပတ္ထာနိ (ခု ၁၊၃၆)	၃၄
ယာဝ တိဋ္ဌန္တိ သုတ္တန္တာ	၇၂
ယေ ကုဠီရာ သမုဒ္ဒသ္မိံ (ခု ၅၊၇၈)	၁၈
ယေ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဒဂူ သဗ္ဗဓမ္မေ (ခု ၅၊၃၈)	၁၉
ယေ ရာဂရတ္တာနုပတန္တိ သောတံ (ခု ၁၊၆၃)	၂၆၆
ယေ သညိနော တေပိ ဒုဂ္ဂတာ (ခု ၅၊၃၁)	၁၀၁
ယော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ (သံ ၁၊၁၅၉)	၂၉
ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ (ခု ၁၊၃၀)	၂၀၂၊၂၉၂
ယော တံ ဝိဒုဂ္ဂါ နရကာ သမုဒ္ဓရိ (ခု ၅၊၂၇၃)	၁၀၃
ယော ပဗ္ဗဇီ ဇာတိသတာနိ ပဉ္စ	၁၀၀၊၁၀၄
ယောမံ ပလိပထံ ဒုဂ္ဂံ (ခု ၁၊၇၂)	၁၉၃
ရတ္တဿ ဟိ ဥက္ကုဋိကံ ပဒံ ဘဝေ	၃၃၅
ဝဏ္ဏဂန္ဓရသူပေတော (ခု ၅၊၄၈)	၃၇၀
ဝါယမေထေဝ ပုရိသော (ခု ၅၊၂၇၂)	၁၀၂
ဝိတ္ထာရဝသေန သုဒ္ဓံ	၂
ဝိနာသယတိ အဿဒ္ဓံ	၈
သကော်တဝစနံ သစ္စံ	၇၄
သစေ နေရေသိ အတ္တာနံ (ခု ၁၊၃၃)	၂၀၆
သစ္စာနိ ပစ္စယာကာရ	၂
သတသဟဿေန မေ ကီတံ	၂၂၆
သတ္တရတ္တိဒိဝံ ဗုဒ္ဓေါ	၁၁၈
သဒ္ဓမ္မဒေသနာကာလေ	၂၂
သဒ္ဓေါ သီလေန သမ္ပန္နော (ခု ၁၊၅၆)	၂၉၈
သဗ္ဗာ စ အဘိညာယော	၂
သမဏီ သမဏဂုတ္တာ စ	၃၁၁
သမယံ အဝိလောမေန္တော	၂
သမဝါယေ ခဏေ ကာလေ	၈
သရဘံ ဂိရိဒုဂ္ဂသ္မိံ (ခု ၅၊၂၇၃)	၁၀၃
သဟဿမပိ စေ ဂါထာ (ခု ၁၊၂၈)	၂၂၀၊၂၈၈
သာဝတ္ထိပဘုတီနံ	၂
သိင်္ဂီမိဂေါ အာယတ- စက္ခုနေတ္တော (ခု ၅၊၇၈)	၁၈
သီလကထာ ဓုတဓမ္မာ	၂
သီဟဠဒီပံ ပန	၁
သုဂတဿ ဩရသာနံ	၁
သုတ္တန္တေ ရက္ခိတေ သန္တေ	၇၂
သုတ္တန္တေသု အသန္တေသု	၇၂
သုတ္တာနံ ပန အတ္ထာ	၂
သုသာနေ သဋ္ဌိ ဝဿာနိ	၅၉
ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတံ	၂

နှ–ဗ–သ–စ—အံ–ဌ–၁—၈–၃–၅၈—၃၀၀၀